ПАМЯТЬ

ГІСТОРЫКА-ДАКУМЕНТАЛЬНЫЯ ХРОНІКІ ГАРАДОЎ І РАЁНАЎ БЕЛАРУСІ

ШМАТТОМНАЕ ВЫДАННЕ СТВАРАЕЦЦА ПАВОДЛЕ РАШЭННЯ ЎРАДА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

ВЕТКАЎСКІ РАЁН

У 2-х кнігах

Кніга 1

МІНСК
БЕЛТА
1997

ББК 63.3 (4 Бен)
П 15
УДК 947.6

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ:

Г. К. КІСЯЛЁЎ, А. Л. ПЕТРАШКЕВІЧ, І. А. ПРОЦКІН, У. Я. РАЙСКІ, Я. І. ЧАВАНЬКОЎ

РАЁННАЯ КАМІСІЯ ПА СТВАРЭННІ ГІСТОРЫКА-ДАКУМЕНТАЛЬНАЙ ХРОНІКІ:

Я.І. ЧАВАНЬКОЎ (старшыня камісіі), С.В. АНАМАМЕДАВА, В.В. АРХІПЕНКА, Г.А. ДУБРОЎСКАЯ, Э.С. КАВАЛЁЎ, Л.І. КАРМАЧОЎ, А.А. КЕЎЛІЧ, У.Д. МЕЛЬНІКАЎ, Г.Р. НЯЧАЕВА, М.П. САВОСТАЎ, Г.А. СВЯТЛОВА, С.А. СІРАЦІНСКІ, Л.В. СТАРАВОЙТАВА, У.У. ЦЕЙКІН, Я.Я. ЧУМАКОЎ, М.П. ШАРАЕЎ, У.В. ШЫЦІКАЎ

АРГАНІЗАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНЫ ЦЭНТР ПА ВЫДАННІ ГІСТОРЫКА-ДАКУМЕНТАЛЬНЫХ ХРОНІК ПАМЯЦІ ДЗЯРЖКАМІТЭТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ПА ДРУКУ:

А.Л. ПЕТРАШКЕВІЧ (кіраўнік), М. З. БАШЛАКОЎ, У. І. ЛЕМЯШОНАК

Укладальнік
У.Я. РАЙСКІ

Мастак
Э.Э. ЖАКЕВІЧ

Распрацоўка мастацка-тэхнічнага афармлення серыі В.А.РАГАЛЕВІЧА

П 9470600000

© БЕЛТА, 1997
© Афармленне. Э.Э.Жакевіч, 1997

ISBN 985-6302-04-8

Уезд у г. Ветка.

100 – 35 тыс. да н. э.	Магчымы час засялення тэрыторыі Веткаўшчыны.
9 – 5 тыс. да н. э.	Гэтым часам датуюцца археалагічныя знаходкі каля в. Рудня-Споніцкая.
1-я палова 3-й чвэрці 1-га тыс. н. э.	Засяленне Веткаўшчыны славянскімі плямёнамі.
VIII – IX ст.	Тэрыторыя Веткаўшчыны заселена радзімічамі.

Пойма р. Беседзь.

Канец IX ст. н. э.	Веткаўшчына ў складзе Кіеўскай Русі.
Каля 1360 г.	Веткаўшчына ўвайшла ў Вялікае княства Літоўскае.
Пачатак XVII ст.	Веткаўшчына належыць федэратыўнай дзяржаве — Рэчы Паспалітай.
1601 — 1603 гг.	Голад, масавая смяротнасць, уцёкі жыхароў з Веткі.
Канец 70-х гг. XVII ст.	Першае ўпамінанне пра раскольнікаў у в. Хальч.

Гарадзішча ва ўрочышчы Баяршчына каля пасёлка Гарадок.

1685 г.	Заснаванне Веткі.
Канец XVII — пачатак XVIII ст.	Сфарміравалася веткаўская школа іканапісу.
1709 г.	У в. Старое Сяло веткаўскімі старавераміі стрыманы войскі Карла XII, за што Пётр I выказаў падзяку старавераm.
1735 г.	Уварванне расійскіх войск на Веткаўшчыну і "першае выгнанне" старавераў у Сібір.
1758 г.	Пачалася дзейнасць Пакроўскай царквы ў Ветцы.

Разварот Евангелля П. Мсціслаўца. Вільна, 1575 г.
З фондаў Веткаўскага дзяржаўнага музея народнай творчасці.

1772 г.	Тэрыторыя Веткаўшчыны ўвайшла ў склад Расійскай імперыі.
1772 г.	У Ветцы 15 тыдняў пражываў Емяльян Пугачоў.
1784 г.	Ветка і Хальч атрымалі афіцыйны статус мястэчка.
Канец XVIII ст.	Ветка разам з Гомелем — цэнтр суднабудаўніцтва на Беларусі.
Пачатак XIX ст.	Хваляванні прыгонных сялян на Веткаўшчыне.

Разварот рукапіснай кнігі стараабрадцаў.
З фондаў Веткаўскага дзяржаўнага музея народнай творчасці.

1819 — 1820 гг.	Існаванне адной з першых на Веткаўшчыне мануфактур у Свяцілавічах.
1840 г.	У Ветцы адкрылася Праабражэнская царква.
Першая палова XIX ст.	Ветка — буйны гандлёвы цэнтр.
1850 — 1890 гг.	Тэрыторыя Веткаўшчыны — адна з буйнейшых памешчыцкіх латыфундый Магілёўскай губерні.
1868 г., 1874 г.	У Ветцы адкрыты жаночае, а потым мужчынскае народныя вучылішчы.

Фрагмент кнігі “Праздники певчие”, 1826 г.
З фондаў Веткаўскага дзяржаўнага музея народнай творчасці.

1900 г.	У Ветцы пабудавана местачковая бальніца на 15 ложкаў.
Пачатак XX ст.	Ветка ўвайшла ў Гомельскі павет.
1 сакавіка 1917 г.	Выбраны камітэт гарадской бяспекі і дабрабыту.
4 сакавіка 1917 г.	Выбраны першы Савет салдацкіх, рабочых і сялянскіх дэпутатаў.
28 жніўня 1917 г.	Створаны першы на Веткаўшчыне чырвонагвардзейскі атрад для барацьбы з карнілаўшчынай.

Веткаўская школа іканапісу. Ікона "Чудо Георгия о змие". 1900 г.

Кастрычнік 1917 г.	У Ветцы створаны саюз сялянскай моладзі (кіраўнік І. Дз. Баравіцкі).
Люты 1918 г.	Веткаўшчына акупіравана германскімі войскамі.
2 снежня 1918 г.	Ветка вызвалена ад нямецкіх акупантаў. Пачатак дзейнасці Саўдэпа.
18 снежня 1918 г.	Ствараюцца камітэты сялянскай беднаты.

Сядзібны палац у в. Хальч. Пабудаваны ў пачатку 19 ст.

26 красавіка 1919 г.	Створана і ўключана ў РСФСР Гомельская губерня, у склад якой увайшла і Ветка.
1925 г.	Ветка атрымала статус горада.
23 мая 1925 г.	Пачала працаваць электрастанцыя ў Ветцы.
8 снежня 1926 г.	Гомельская губерня скасавана. Ветка ў складзе Гомельскага павета перададзена БССР.

Веткаўская дамавая разьба. Фасад дома на адной з вуліц Веткі.

8 снежня 1926 г.	Утвораны Веткаўскі раён.
1928 г.	Арганізавана канатна-вяровачная арцель "Пралетарый".
1929 г.	Заснаваны шавецкая майстэрня "Трудавік", кавальская арцель "Металіст", ткацкая арцель імя Розы Люксембург.
	Пачала працаваць швейная арцель "Аб'яднанне".

Мемарыял савецкім воінам, якія загінулі пры вызваленні раёна, г. Ветка.

1931 г.	Заснавана ткацкая арцель імя Н. К. Крупскай. На будаўніцтва шахт у Данбас з раёна накіравана 250 чалавек.
20 мая 1931 г.	Выйшаў у свет першы нумар раённай газеты "За бальшавіцкія тэмпы".
1935 г.	Пабудавана інфекцыйная бальніца на 20 ложкаў.
Люты 1935 г.	Адноўлены Свяцілавіцкі раён (існаваў у 1926—27) з цэнтрам у в. Свяцілавічы.

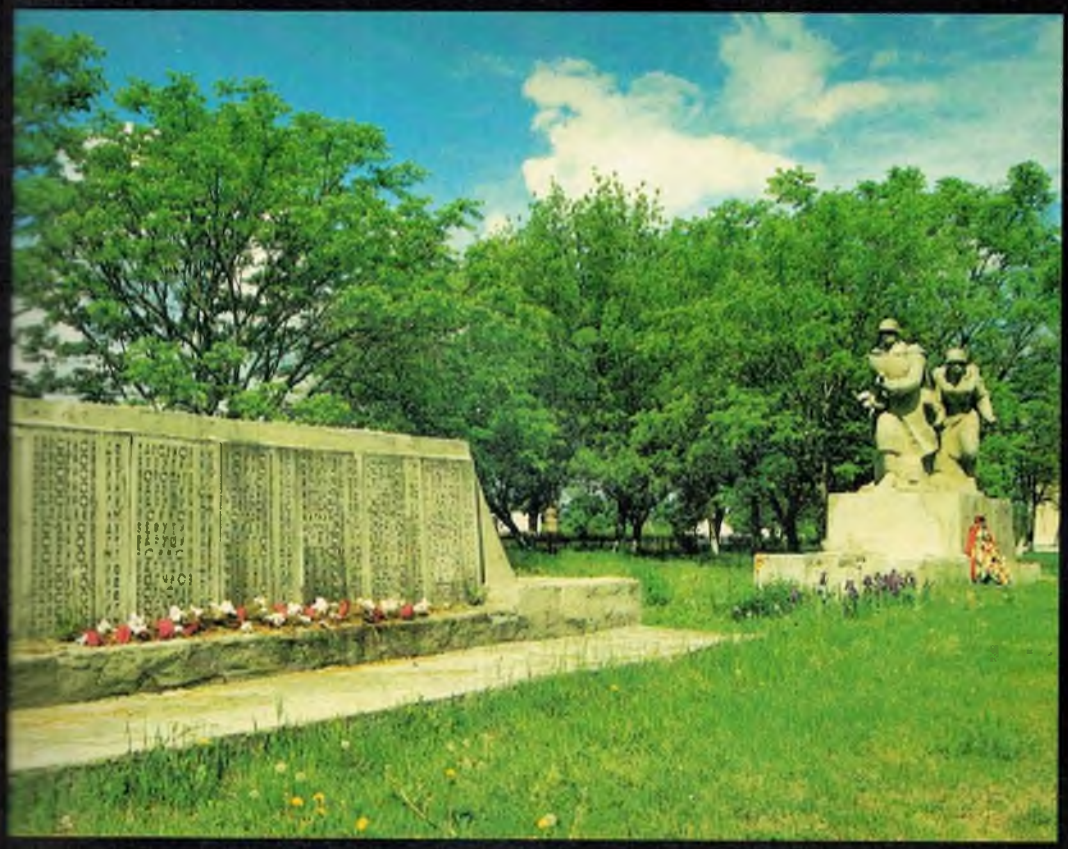

Помнік савецкім воінам у в. Хальч.

1938 г.	Пачала самастойна працаваць панчошна-трыкатажная фабрыка імя 20-годдзя ВЛКСМ.
15 жніўня 1940 г.	У Кнігу гонару УСГВ занесены 11 калгасаў і больш за 125 перадавікоў-калгаснікаў Веткаўшчыны.

Від на Ветку і мост цераз Сож з боку в. Хальч.

22 чэрвеня — 18 жніўня 1941 г.

Веткаўшчына ў прыфрантавой зоне.

З 23 чэрвеня райваенкамат праводзіць мабілізацыю.

У Веткаўскім і Свяцілавіцкім раёнах утвораны знішчальныя батальёны, ствараюцца атрады народнага апалчэння.

18 жніўня разгарнуліся жорсткія баі за г. Ветку, які абаранялі часці 55-й дывізіі.

У гэты ж дзень вораг заняў Ветку. Пачалася акупацыя раёна.

ДА ЧЫТАЧА

Веткаўшчына... Адметны куток зямлі беларускай. Адметны не толькі сваёй багатай прыродай, але і надзвычай цікавай гісторыяй. Яго памежнае размяшчэнне на ростанях вялікіх гістарычных зрушэнняў, нашэсцяў, перасяленняў з захаду на ўсход і з усходу на захад, з поўначы на поўдзень і з поўдня на поўнач, незлічонае мноства ўзброеных канфліктаў і войнаў пакінулі на Веткаўшчыне свае глыбокія сляды.

Ветка, Веткаўшчына здаўна асацыіруецца з падзеямі царкоўнага расколу на Русі, як месца бурных культавых і палітычных баталій, што мелі немалую міжрэгіянальную і міждзяржаўную значнасць.

Веткаўшчына грунтоўна засведчыла сябе ў перыяд новай і найноўшай гісторыі. Рэвалюцыйныя падзеі і абарончыя баі пад час грамадзянскай вайны і нашэсцяў акупантаў паказалі высокую грамадзянскую актыўнасць і патрыятычную годнасць пасяленцаў веткаўскага краю.

Глыбокі след на Веткаўшчыне пакінулі жорсткія, кровапралітныя баі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Праславілі сябе веткаўчане ў партызанскім руху і антыфашысцкім падполлі, у пасляваенным аднаўленні гаспадаркі. Не абмінула слаўны край і чарнобыльская бяда.

Пра ўсё гэта апавядае Хроніка Памяці, якая ствараласяпрафесійнымі даследчыкамі і аматарамі-краязнаўцамі на працягу некалькіх гадоў. Яна выдаецца ў дзвюх кнігах. Першая ахоплівае перыяд са старажытных часоў да 1941 года, а таксама ўключае агульны гістарычны нарыс пра падзеі Вялікай Айчыннай вайны і змяшчае спісы воінаў Чырвонай Арміі, якія загінулі ў час абароны і вызвалення Веткаўскага раёна і пахаваны на яго тэрыторыі.

Пры напісанні кнігі выкарыстаны матэрыялы з фондаў Нацыянальнага архіва Рэспублікі Беларусь, Цэнтральнага архіва Міністэрства абароны Расійскай Федэрацыі, гістарычных архіваў Масквы і Санкт-Пецярбурга, Расійскага дзяржаўнага ваеннага архіва, Цэнтральнага ваенна-марскога архіва, Дзяржаўнага архіва Гомельскай вобласці, архіва Інстытута гісторыі АН Беларусі і інш. Раённая камісія па стварэнні рукапісу хронікі і выдавецтва выказваюць шчырую падзяку ўсім, хто прымаў удзел у рабоце над кнігай і садзейнічаў яе выданню.

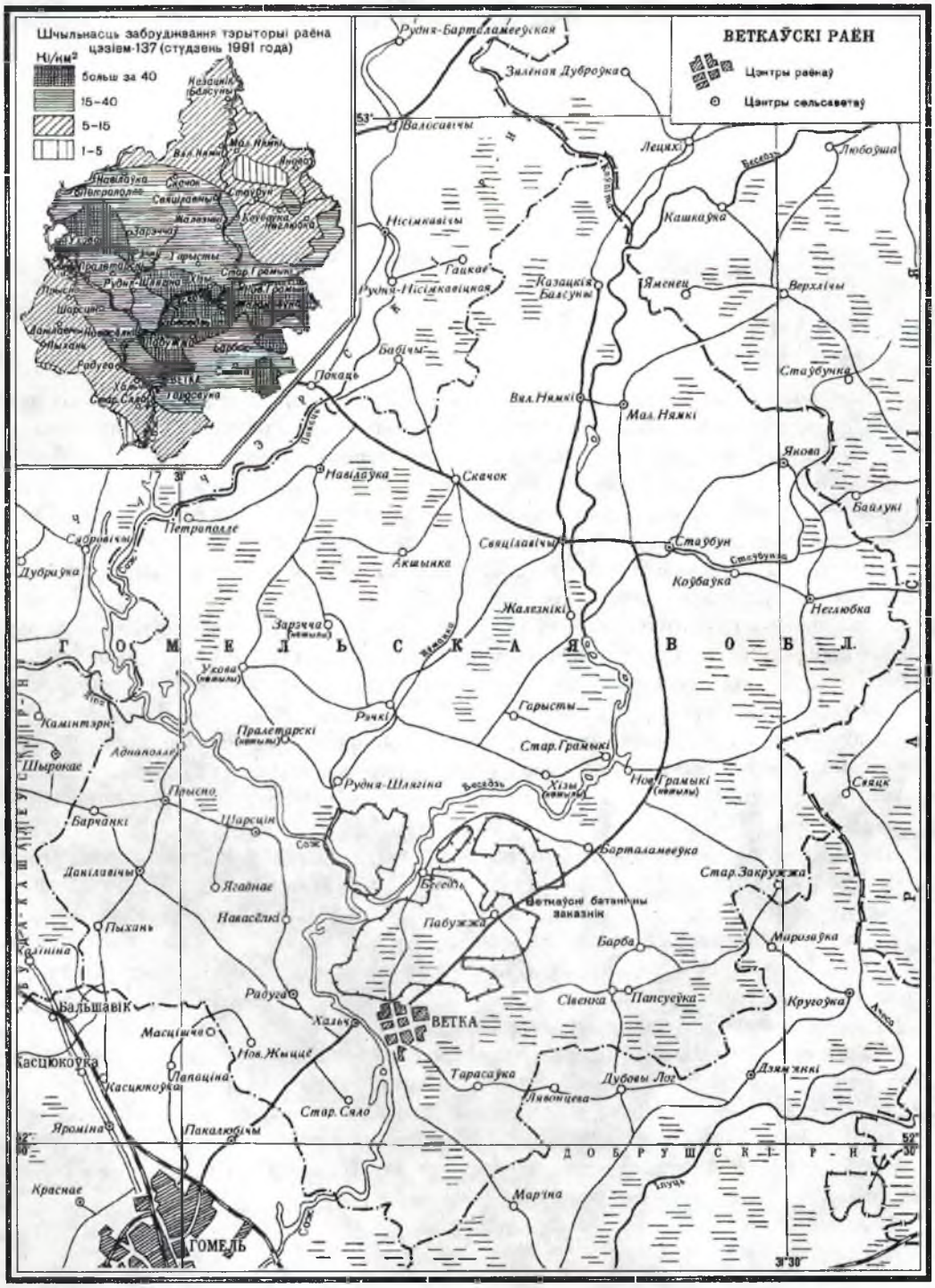

Шчыльнасць забруджвання тэрыторыі раёна цэзіем-137 (студзень 1991 года)
Кі/км²
больш за 40
15–40
5–15
1–5
ВЕТКАЎСКІ РАЁН
Цэнтры раёнаў
Цэнтры сельсаветаў
Рудня-Барталамееўская
Зялёная Дуброўка
Валосавічы
Лецяхі
Любоўша
Нісімкавічы
Кашкаўка
Гацкае
Рудня-Нісімкавіцкая
Казацкія Балсуны
Яменец
Верхлічы
Бабічы
Покаць
Вял. Нямкі
Мал. Нямкі
Стаўбунка
Янова
Навілаўка
Скачок
Байлукі
Петраполле
Сябровічы
Дубраўка
Акшынка
Свяцілавічы
Стаўбун
Коўбаўка
Неглюбка
Жалезнікі
Зарэчча (нетылы)
Г О М Е Л Ь С К А Я В О Б Л.
Ухова (нетылы)
Рэчкі
Гарысты
Камінтэрн
Пралетарскі (нетылы)
Стар. Грамыкі
Аднаполле
Шырокае
Рудня-Шлягіна
Хізы (нетылы)
Нов. Грамыкі (нетылы)
Свяцк
Прысно
Барчанкі
Шарсцін
Барталамееўка
Данілавічы
Ягаднае
Стар. Закружжа
Веткаўскі батанічны заказнік
Пыхань
Навасёлкі
Пабужжа
Барба
Марозаўка
Калініна
Радуга
Сівенка
Папсуеўка
Кругоўка
Бальшавік
Хальч
ВЕТКА
Масцішча
Нов. Жыццё
Касцюкоўка
Лапаціна
Тарасаўка
Дубовы Лог
Дзямянкі
Ляўонцева
Стар. Сяло
Яроміна
Пакалюбічы
Д О Б Р У Ш С К І Р - Н
Краснае
Мар'іна
ГОМЕЛЬ

ВЕТКАЎСКІ РАЁН размешчаны на ўсходзе Гомельскай вобласці. Утвораны 8.12.1926. Працягласць тэрыторыі раёна з поўначы на поўдзень — 65, а з захаду на ўсход — 48 км. Агульная плошча — 1563 кв. км.

Межы раёна праходзяць: на поўначы — з Чачэрскім, на захадзе — з Буда-Кашалёўскім, на паўднёвым захадзе — з Гомельскім, на паўднёвым усходзе — з Добрушскім, на ўсходзе — з Чырванагорскім і Краснабыкаўскім раёнамі Бранскай вобласці Расійскай Федэрацыі. Горад Ветка — цэнтр раёна (22 км ад чыгуначнай станцыі Гомель).

На 1.01.1985 у складзе раёна быў 141 сельскі населены пункт, 20 сельскіх Саветаў: Акшынскі, Барталамееўскі, Вяліканямкоўскі, Данілавіцкі, Калінінскі, Маланямкоўскі, Навілаўскі, Неглюбскі, Прыснянскі, Радугаўскі, Рэчкаўскі, Свяцілавіцкі, Сівенскі, Старазакружскі, Стаўбунскі, Хальчанскі, Хізоўскі, Шарсцінскі, Яноўскі. Пражывала 39360 чалавек, у т. л. насельніцтва г. Веткі складала 9600 чалавек. Шчыльнасць насельніцтва — 25 чалавек на адзін кв. км.

Тэрыторыя раўнінная. На ўсходзе невялікія марэнныя грады і дзюнна-ўзгорыстая форма рэльефу, найвышэйшая адзнака 180,9 м над узроўнем мора ля в. Ст. Закружжа.

Сярэдняя тэмпература студзеня – 7°, ліпеня +18,6° С. Ападкаў —580 мм за год. Вегетацыйны перыяд 198 сут. Глебы сельскагаспадарчых угоддзяў (у %): сугліністых — 25,5, супяшчаных — 40,2, пясчаных — 24,3, тарфяных — 9,9.

Карысныя выкапні: 87 радовішчаў торфу — 16,8 млн. т., 12 радовішчаў легкаплаўкіх глін — 3,7 млн. куб. м, радовішча мелу і мергелю.

Сельскагаспадарчыя ўгоддзі складаюць 51006 га (32,8%), пад лясамі і лесапасадкамі 50916 га (32,74%), балотамі — 3187 га (2,05%).

Добра развітая рачная сетка, якая належыць басейну Чорнага мора. Галоўныя рэкі Сож і яго прытокі Беседзь, Нёманка, Спонка, Ліпа.

Беседзь у сваю чаргу прымае воды Пералёўкі, Стаўбункі, Вядзерні. На пойме шмат старыц. Рэкамі і ручаямі, азёрамі і сажалкамі, каналамі і калектарамі занята 2370 га (1,52 %). Па тэрыторыі раёна праходзяць аўтадарогі: Гомель — Ветка — Свяцілавічы — мяжа Расійскай Федэрацыі, Ветка — Добруш, Ветка — Чачэрск.

Астатняя плошча складае 45 680 га. 35 869 га — былыя сельскагаспадарчыя землі — забруджаныя радыенуклідамі пасля аварыі на Чарнобыльскай АЭС у 1986 г.

На тэрыторыі раёна Веткаўскі батанічны заказнік і частка Чачэрскага паляўнічага заказніка.

За 1986 — 1996 гг. з раёна выехала 29 тыс. чалавек, расфарміравана 8 калгасаў і саўгасаў. Перастаў існаваць 61 населены пункт.

Прадпрыемствы пераважна ў Ветцы: бавоўнапрадзільная і ткацкая фабрыкі, цэх будаўнічых матэрыялаў, маслазавод, хлебазавод, раённая сельгастэхніка, цагельныя заводы, крухмальны завод і інш. У раёне выдаюцца 5 калгасаў і 10 саўгасаў. Выдаецца раённая газета "Голас Веткаўшчыны".

Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел раёна

Веткаўскі райсавет: цэнтр — г. Ветка; в. Барталамееўка (адселена), в. Барба (адселена), в. Беседзь (адселена), в. Вераб'ёўка (адселена), п. Восава (адселены), в. Ірынаўка (адселена), в. Косіцкая (адселена), в. Купрэеўка (адселена), п. Ляскі (адселены), в. Пабужжа (адселена), в. Папсуеўка (адселена), п. Петухоўка (адселены), в. Сівенка (адселена), в. Рудня-Сліпіцкая, в. Тарасаўка, п. Тумарын, п. Усход (адселены), п. Чырвоны Кут (адселены), п. Чырвоны Шлях (адселены), п. Чыстыя Лужы.

Вяліканямкоўскі сельсавет: цэнтр — в. Вялікія Нямкі; в. Антонаўка, в. Дарынполле, в. Казацкія Балсуны, п. Новае Залядзе, п. Новая Міхайлаўка, в. Перамога.

Данілавіцкі сельсавет: цэнтр — в. Данілавічы; в. Баркі, п. Выгар (адселены), в. Замосце, п. Зялёная Хвоя, п. Красны Пахар, п. Навіны, п. Нова-Лугінцы (адселены), п. Першамайскі, п. Пралетарскі, в. Пыхань, п. Серадняцкі, п. Сіні Востраў (адселены), п. Хрушчоўка, п. Шаўцоў.

Маланямкоўскі сельсавет: цэнтр — в. Малыя Нямкі; п. Зацішша, п. Іванькін, п. Памяць, в. Пералёўка.

Неглюбскі сельсавет: цэнтр — в. Неглюбка; п. Амяльное (адселены), п. Гібкі, в. Гутка (адселена), п. Канавалава, п. Куты, п. Ляды, в. Новыя Грамыкі (адселена), п. Падгор'е (адселены), п. Падкаменне (адселены), в. Пацесы

(адселена), п. Перавессе, п. Перадавец, п. Рэпішча, п. Свабода, п. Селішча, п. Сініцына, в. Старое Закружжа (адселена), в. Шэйка.

Прыснянскі сельсавет: цэнтр — в. Прысно; п. Аднаполле, п. Барчанкі.

Радужскі сельсавет: цэнтр — в. Радуга; в. Кунтараўка, п. Новае Жыццё, п. Новы Мір.

Свяцілавіцкі сельсавет: цэнтр — в. Свяцілавічы; в. Акшынка (адселена), в. Быкавец (адселена), в. Габраўка, в. Гарысты (адселена), в. Глухаўка, в. Гута (адселена), в. Жалезнікі, п. Залужжа (адселены), п. Зарэчча (адселены), п. Камылін (адселены), п. Малінаўка, в. Навілаўка, п. Непераможны, в. Несцераўка (адселена), п. Нінэль, в. Новаіванаўка (адселена), в. Новы Малкаў (адселена), в. Някрасава, п. Падлогі (адселены), п. Падлужжа (адселены), п. Першамайскі (адселены), п. Петраполле (адселены), п. Пралетарскі (адселены), п. Рашыцельны (адселены), в. Рудня-Гулева (адселена), в. Рудня-Шлягіна (адселена), в. Рыслаўе (адселена), в. Рэчкі (адселена), в. Скачок (адселена), в. Стары Малкаў (адселена), в. Старыя Грамыкі (адселена), в. Сымонаўка (адселена), в. Сяліцкая (адселена), п. Усохі (адселены), в. Ухова (адселена), в. Фёдараўка, в. Хізы (адселена), п. Чамярня.

Стаўбунскі сельсавет: цэнтр — в. Стаўбун; п. Гарадок, в. Глыбаўка, п. Калінін (адселены), в. Коўбаўка, в. Рудня-Стаўбунская, п. Уютны (адселены), п. Юрга.

Хальчанскі сельсавет: цэнтр — в. Хальч; п. Барэц, в. Залаты Рог, п. Канічаў, п. Пабеда, в. Палянаўка, п. Станкі, в. Старое Сяло.

Шарсцінскі сельсавет: цэнтр — в. Шарсцін; п. Ляды, в. Навасёлкі, п. Раманаў Лес, в. Юркавічы, в. Ягаднае.

Яноўскі сельсавет: цэнтр — в. Янова; п. Жалуддзе, п. Лазараў, п. Расуха, в. Стаўбунскае Будзішча.

Заўвага. Да 1986 г. у раёне было 20 сельсаветаў. Пасля Чарнобыльскай катастрофы ў сувязі з адсяленнем вялікай колькасці вёсак у адміністрацыйна-тэрытарыяльным падзеле раёна адбыліся істотныя змены. Былі скасаваны Акшынкаўскі, Барталамееўскі, Калінінскі, Навілаўскі, Новаграмыцкі, Рэчкаўскі, Сівенскі, Старазакружскі, Хізаўскі сельсаветы. Гэтыя назвы чытач неаднаразова будзе сустракаць на старонках хронікі, паколькі спісы загінуўшых складзены і даюцца ў кнізе паводле ранейшага адміністрацыйнага дзялення.

АД ЧАСОЎ ПЕРШАБЫТНЫХ

1917

ЗЯМЛЯ НАШЫХ ПРОДКАЎ

Веткаўскі раён у старажытнасці — адзін з густанаселеных куткоў Гомельшчыны. Сярод многіх фактараў, якія спрыялі пранікненню на тую ці іншую тэрыторыю чалавека, спрадвеку вядучым была наяўнасць сыравіны для вырабаў прыладаў працы. У першую чаргу гаворка пойдзе пра крэмень, бо каменны век першы, праз які прайшло ўсё чалавецтва. Таму і завецца ён каменным, што ўсе прылады, неабходныя ў гаспадарцы, выраблялiся з каменя, а на Беларусі, як і паўсюдна, дзе ён ёсць, з крэменю.

Камень гэты добра паддаецца апрацоўцы, яго лёгка раскалоць, надаць задуманую форму, прытупіць ці завастрыць краі. Апрача ўсяго, крамянёвая сыравіна лёгкадаступная, бо залягае зусім блізка да паверхні, агаляецца на схілах рэк. Буйнымі і дробнымі жаўлакамі ўсыпаны ўсе палі. Іх тут шчодра раскідаў ледавік, які наведаў і Веткаўскую зямлю. Наяўнасць мелу і глін таксама вельмі прыдатны фактар для засялення таго ці іншага рэгіёна ў старажытнасці. На апошнім этапе каменнага веку ў неаліце чалавек навучыўся ляпіць гліняны посуд.

А ці так, як зараз, выглядалі веткаўскія прасторы спрадвеку і асабліва тады, калі на зямлю гэтую ўпершыню ступіла нага чалавека? Даведацца аб гэтым нам дазваляюць сціплыя звесткі з тых далёкіх часін, якія захавала зямля. Гэта шматлікія прылады працы з каменя і костак, адыходы вытворчасці, аскепкі ляпнога посуду, рэшткі даўно пакінутых гаспадарамі пабудоў, іх жытлаў і гаспадарчых ям на паселішчах, вогнішчах, могільнікі, адзінкавыя знаходкі, вырабы са шкла і металу, скуры і дрэва. Знайсці іх можна на тэрасах рэк і пясчаных пагорках рэчышча Сожа і Беседзі, ля ціхіх завадзяў і старых рэчышчаў, у тарфяных адкладах і на пагорках сярод лугоў і балот. Пясчаныя ўзвышшы завуць тут звычайна буграмі. Шмат з іх апошнім часам разарана, некаторыя раздзьмуты ветрам. Знаходкі, якія зроблены рукой чалавека, вывучаюць археолагі. А як даведацца аб асяроддзі, у якім жылі нашы прашчуры? На дапамогу прыходзяць звесткі геалогіі, атрыманыя ў свідравінах, геамарфалогіі, палеагеаграфіі, этнаграфіі і шмат іншых.

Аб чым жа паведамілі нам гэтыя крыніцы? Як і ўся Еўропа, зямля Веткаўшчыны за апошні мільён гадоў зведала не менш 5 зледзяненняў. Нягледзячы на тое, што два апошнія не дасягнулі межаў раёна, уздзеянне іх было вельмі моцным. Інакшы накірунак мелі рэкі, пад час ледавікоў знікалі лясы, паўсюдна былі голыя тундра-стэпавыя ландшафты. Існаванне тагачаснага чалавека ва ўмовах зледзянення было практычна немагчымым. Адліга і росквіт усяго жывога, аднаўленне прыродных зон адбываліся ў перыяды

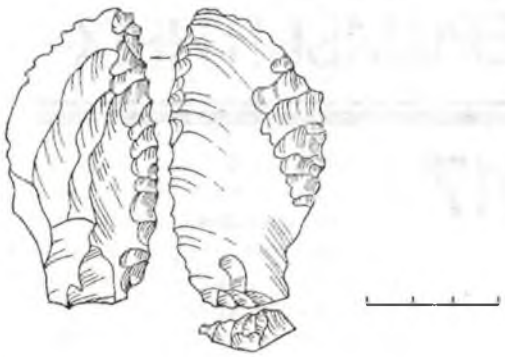

Свяцілавіцкае скрэбла.

міжледавікоўяў. Працягваліся яны некалькі тысячагоддзяў і менавіта тады чалавек паступова прасоўваўся на поўнач.

Найбольш старажытная знаходка — скрэбла — была знойдзена менавіта на тэрыторыі Веткаўскага раёна ля Свяцілавічаў. Здарылася гэта ў 1929 годзе, калі настаўнік мясцовай школы П. М. Чайкоўскі ля в. Чамерня ва ўрочышчы Каменная (Серыкава) Гара знайшоў гэтую прыладу. Ляжала яна ля вады, на поплаве правага берага Беседзі. Вызначалася цікавай формай. Нават нявопытнаму воку кідаліся ў вочы сляды апрацоўкі краю буйнымі сколамі. Рэч была пакрыта цьмяным налётам, так званай пацінай, якая выдавала яе сталы ўзрост. Усе гэтыя асаблівасці заўважылі спецыялісты-археолагі, калі рэч трапіла ў іх рукі. Па форме, тэхніцы апрацоўкі і іншых адзнаках прыладу датавалі часам мусцьерскай культуры, якая існавала 100—40 (35) тыс. да нашай эры. Гэта канец ніжняга палеаліту, які прыходзіцца на перадапошняе муравінскае міжледавікоўе. Яно доўжылася, па розных звестках, 15—20 тысяч гадоў і скончылася 95—90 тыс. гадоў таму назад.

Менавіта ў гэты час, калі надвор'е было прыкладна такім, як зараз, чалавек засяліў прасторы да 55° паўночнай шыраты. На тэрыторыі Усходняй Еўропы стаянак гэтага часу вядома каля 600. На Беларусі мусцьерскім часам датуюцца 3 прылады, адну з якіх знайшоў П. М. Чайкоўскі. Вядома, што доказы першага пранікнення чалавека ў гэты час на нашу зямлю вельмі сціплыя, бо адна рэч заўсёды можа быць выпадковай. І дадатна яна ніяк не спалучаецца з дадзенымі іншых навук, бо ляжала проста на беразе, а не ў адкладах, якія можна было б датаваць рознымі іншымі метадамі. Тым не менш, дзякуючы знаходцы ля Свяцілавічаў, магчымы час пранікнення першых людзей на зямлю Беларусі па сённяшніх дадзеных — перыяд 100—35 тыс. гадоў. Прыйсці сюды чалавек мог з больш паўднёвых раёнаў па Сожу, ці нават з усходу, з басейна Дзясны. Зусім побач з Веткаўскай зямлёй у Чачэрскім раёне ля в. Падлужжа знойдзены рэшткі наступнай па часе хвалі засялення тэрыторыі Беларусі Бердыжскай познепалеалітычнай стаянкі. Дадзеныя радыевугляроднага даследавання паказалі, што краманьёнцы, жыхары тае пары, жылі тут перад насоўваннем апошняга па часе паазерскага зледзянення прыблізна 23 тыс. г. таму назад. Па сваіх фізічных дадзеных яны ўжо нічым не адрозніваліся ад нас. Палявалі, займаліся збіральніцтвам і, магчыма, рыбнай лоўляй. Жылі гэтыя людзі ў суровы час надыходу апошняга зледзянення, ва ўмовах вечнай мерзлаты, амаль поўнага бязлесся. Таму вымушаны былі будаваць жытлы з костак буйных жывёл, у першую чаргу маманта, шыць вопратку, абутак, дзень і ноч паліць вогнішчы.

Можа, і над маўклівай Беседдзю ці магутным Сожам у той час гарэлі кастры, але ніякіх рэштак позняга палеаліту на тэрыторыі раёна пакуль не знойдзена.

Летапіс існавання чалавека на Пасожжы спыняецца зноў. Увесь перыяд максімальнага насоўвання валдайскага ледавіка (18—17 тыс), яго паступовага адступлення на поўнач, пасляледавіковы перыяд (14—10 тыс.), калі працягвалася

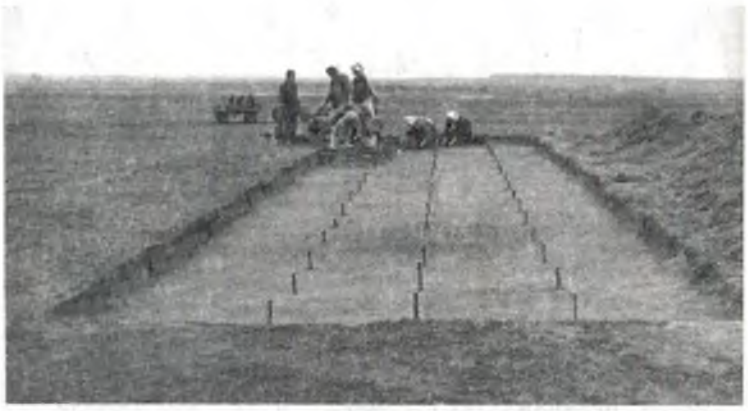

Археалагічныя раскопкі ва ўрочышчы Аўрамаў Бугор. Цёмная пляма ў цэнтры раскопу — рэшткі жытла.

фінальная стадыя палеаліту, не маюць пэўных доказаў існавання на тэрыторыі Веткаўшчыны чалавека. Але гэта, відаць, не адпавядае рэчаіснасці. Магчыма, мы яшчэ проста не знайшлі такіх доказаў, а ўлічваючы чарнобыльскую бяду, не хутка знойдзем.

Па стану на 1990 г. на тэрыторыі Веткаўскага раёна вядома больш 200 археалагічных помнікаў розных эпох, большасць з якіх — каменнага ці бронзавага веку.

Вывучаць старажытнасці краю пачалі яшчэ ў канцы мінулага стагоддзя, калі звесткі аб курганах і гарадзішчах трапілі ў "Збор 1873 г.", праведзены Імператарскай Археалагічнай Камісіяй. У канцы XIX ст. Е. Р. Раманаў і У. Б. Антановіч (1895) правялі першыя раскопкі курганоў ля вёсак Радуга і Навасёлкі. У рабоце Е. Р. Раманава "Археологический очерк Гомельского уезда" (1910) зроблена абагульненне ўсіх вядомых на той час звестак. Краязнаўцы М. В. Фірсаў, С. Ю. Чалоўскі, І. А. Сербаў і інш. прыклалі шмат намаганняў, каб высветліць старонкі старажытнай гісторыі Веткаўшчыны. У даваенныя гады ўжо ў XX ст. пошукі старажытнасцей звязаны з імёнамі К. М. Палікарповіча, А. М. Ляўданскага, Л. Д. Кавалені, а ў пасляваенныя гады тут працавалі І. І.Арцёменка, І. В. Цюрына, Е. Г. Краскоўская, У. Дз. Будзько, І. М. Ціханенкаў. З сярэдзіны 80-х гадоў найбольш актыўныя работы звязаны з працамі аўтара гэтага артыкула, аматараў і навукоўцаў з Гомеля і Веткі (А. А. Макушнікава, У. У. Багамольнікава, С. Я. Расадзіна, А. І. Драбушэўскага, В. І. Сычова, Н. Н. Бычкова, С. М. Васільева, Ю. У. Абадэнка і інш.). Дзякуючы актыўнай рабоце супрацоўнікаў Веткаўскага краязнаўчага музея ўдалося выратаваць дзесяткі старажытных рэчаў. Значная частка новых звестак атрымана ў выніку разведак 1993 г., праведзеных пад кіраўніцтвам А. А. Макушнікава.

У наступны раз чалавек з'явіўся на тэрыторыі раёна, відаць, у канцы палеаліту — пачатку мезаліту (сярэдні каменны век, 9 – 5 тыс. да нашай эры). Найбольш старажытнымі выглядаюць знаходкі з наваколляў в. Рудня-Споніцкая, на р. Спонка. У гэты ж час зусім побач жылі плямёны, якія стварылі свідэрскую і грэнскую культуры. Стваральнікі першай, напэўна, фінальна-палеалітычнай, прыйшлі з заходніх і паўднёва-заходніх раёнаў, а паходжанне і час з'яўлення грэнскага насельніцтва пакуль дакладна не высветлены.

Асаблівасцю першых быў выраб прылад працы з пласцін, а другія дзеля гэтых мэт часцей выкарыстоўвалі адшчэпы. Верагодна, тое і другое насельніцтва неаднойчы наведвала Веткаўскую зямлю, бо асобныя прылады, тыповыя для адзначаных

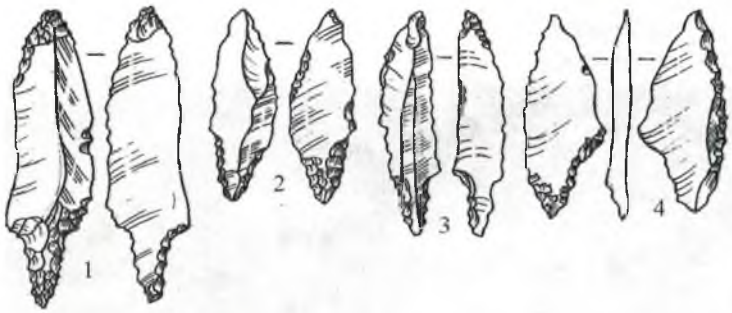

Наканечнікі стрэл розных тыпаў з мезалітычных паселішчаў у Веткаўскім раёне.

культур, неаднаразова сустракаліся на розных помніках.

Найбольш дакладна вывучаны старажытнасці мезалітычнай эпохі, бо на помніках гэтага часу праводзіліся археалагічныя раскопкі. Цэлы шэраг помнікаў знойдзены намі ля вёсак Глыбаўка і Новыя Грамыкі. На двух з іх ва ўрочышчах Аўрамаў Бугор і Бабулін Бугор праводзіліся раскопкі.

Што ўдалося высветліць? Абодва помнікі пакінуты насельніцтвам мезалітычнай эпохі ў другой палове яе існавання. Насельнікі належалі да сожскай познемезалітычнай культуры, якая склалася ў 8–7 тысячагоддзях на тэрыторыі Верхняга Падняпроўя шляхам далейшага развіцця грэнскай культуры пад уплывам свідэрскай. Для іх гаспадарчай дзейнасці былі ўласцівы заняткі паляваннем, збіральніцтвам і рыбнай лоўляй.

Усё гэта знайшло адбітак у характары тагачасных прылад. Сярод іх найбольш вызначальныя наканечнікі стрэл. Амаль усе яны зроблены з тонкіх пласцін і маюць дрэўка для замацавання ў расшчэпленай косці ці дрэве. Адносна невялікія іх памеры абумоўлены значнымі зменамі ў складзе паляўнічых відаў. Да таго пары вымерлі многія прадстаўнікі верхнепалеалітычнага комплексу (напрыклад, маманты, валасатыя насарогі), на якіх традыцыйна палявалі першыя жыхары Беларусі. Дзічына змяльчэла, адпаведна і зброя стала больш прыстасаванай да палявання ў лесе і на менш буйнога звера.

На помніках знойдзены і шматлікія прылады для апрацоўкі скур забітых жывёл, разбірання іх. Гэта сякеры і нажы, скрабкі, якімі здымалі са скур тлушч, скоблі для апрацоўкі круглай паверхні, свярдзелкі і праколкі, каб шыць вопратку і абутак, разцы для працы па косці, дробныя прылады геаметрычнай формы, з дапамогай якіх утваралі састаўныя прылады. Знойдзены адбойнікі, якімі адбівалі ад крамянёвых жаўлакоў патрэбныя карыктоўкі і рэтушоры, з дапамогай якіх іх даводзілі да патрэбнага рабочага стану (прытуплялі і завастралі, выраблялі пазы ці рукаяці і інш.).

На двух паселішчах знойдзены рэшткі жытлаў. Паўзямлянкавыя ямы круглай ці авальнай формы былі паглыблены ў зямлю ў сярэднім на 0,5 м. У сярэдзіне ёсць рэшткі вогнішча, якое размяшчалася ў паглыбленні падлогі. Дыяметр жытлаў не перавышаў 2,5 метра. Невялікія памеры сведчаць аб тым, што жытлы былі заселены парнымі сем'ямі, якія вялі самастойную гаспадарчую дзейнасць. На падлозе засталіся недаробленыя прылады і нарыхтоўкі. Імі была ўсыпана і ўся паверхня вакол жытлаў і асабліва ля вогнішчаў, размешчаных побач.

На прыведзеных малюнках паказаны асноўныя тыпы розных прылад, без якіх немагчыма было абысціся ў тагачаснай

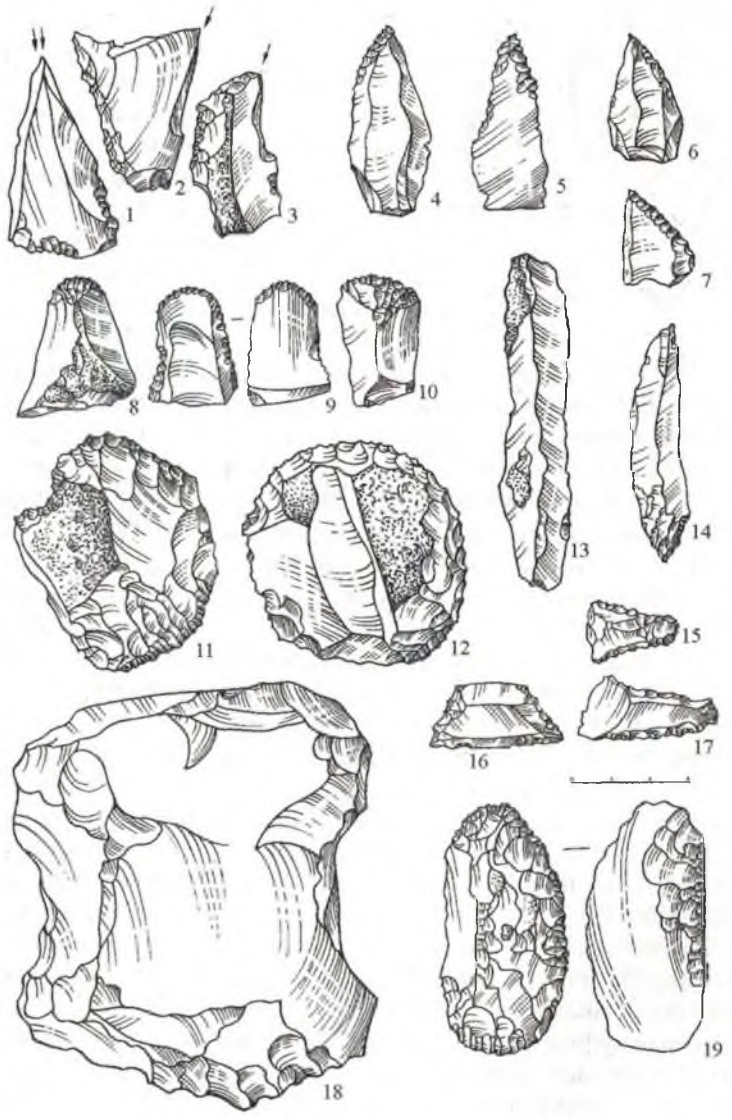

Прылады працы з мезалітычных паселішчаў у Веткаўскім раёне: 1—3 — разцы; 4—7 — вастрыі; 8—12 — скрабкі; 13—14 — нажы; 15—17 — укладышы; 18 — сякера; 19 — цясла.

гаспадарцы. Углядзіцеся ўважліва ў гэтыя малюнкі: менавіта так выглядалі ўсе тыя прыстасаванні, якімі карыстаемся мы зараз, увасобленыя ў камені. Трывалыя, прыгожыя рэчы, якія, здаецца, захавалі яшчэ цяпло рук нашых прашчураў. Адназначна можна сказаць, што з тае пары чалавек ніколі не сыходзіў з зямлі Беларусі. З пакалення ў пакаленне ён перадаваў свой вопыт і сваё духоўнае багацце.

Помнікаў мезалітычнай пары на Веткаўшчыне не менш 30. Многія з іх размешчаны на тэрасах 5—7-метровай вышыні на берагах Сожа і Беседзі. Зразумела, каштоўнасць іх розная, ёсць малыя і вялікія паселішчы, ёсць і адзінкавыя рэчы. Калі праз стагоддзі зноў з'явіцца магчымасць вывучаць гэтую зямлю шляхам раскопак, няма сумнення, што даследчыкаў чакаюць вялікія нечаканасці і адкрыцці.

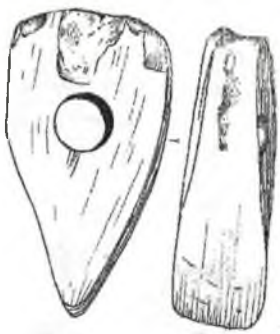

Матыка з рога лася (знойдзена ў рэчышчы Сожа ў Ветцы).

Неабходна звярнуць увагу на помнікі ля вёсак Чамерня, Малыя Нямкі, Вялікія Нямкі, Перамога, Глыбаўка, Рудня-Стаўбунская і Споніцкая, Новыя і Старыя Грамыкі, Барталамееўка, Осава, Вераб'ёўка, Някрасава, Беседзь, Прысно, наваколля г. Веткі. Ва ўсіх гэтых месцах ёсць выразныя сляды помнікаў далёкай мезалітычнай пары.

На жаль, глебы Пасожжа дрэнна захоўваюць арганічныя рэчывы, у прыватнасці косць. А яна ў старадаўнія часы ўжывалася вельмі часта. Яшчэ ў неаліце чалавек шырока карыстаўся косцю як будаўнічым матэрыялам, палівам, прыдатнай сыравінай для вырабу разнастайных рэчаў ад рыбалоўных кручкоў да гузікаў і музычных інструментаў.

У мезалітычны час таксама выкарыстоўвалі косць для вырабу вельмі тонкіх стрэл і розных навершыяў і дзяржанняў. Рагавыя муфты, сякеры, скульптурныя вывявы, гарпуны і самыя розныя рэчы неадноўчы знаходзілі ў вадзе ці тарфяных адкладах. Вядомы такія рэчы і з межаў Веткаўскага раёна, у прыватнасці з самой Веткі.

У канцы V – пачатку IV тысячагоддзя да н. э. жыхары Пасожжа навучыліся ляпіць гліняны посуд. Гэтая падзея лічыцца фармальнай адзінкай пачатку новай гістарычнай эпохі неаліту (новы каменны век). На самай справе гэта быў надзвычай важны, пераходны момант у гісторыі, час першага буйнога грамадскага падзелу працы і станаўлення вялікіх племянных аб'яднанняў.

Тэрыторыю Веткаўшчыны, як і ўсё Пасожжа, у гэтыя часы насялілі плямёны верхнедняпроўскай культуры. Каранямі яна адыходзіць у мясцовы мезаліт, а ў плане гістарычнага лёсу – далёка на поўнач, на Валдай.

Галоўныя заняткі насельніцтва яшчэ доўгі час былі тыя самыя, бо крамянёвы інвентар неалітычнай эпохі па складу прылад адрозніваецца ад папярэдняга часу зусім нязначна. Чалавецтва ішло па шляху ўдасканалення іх формы, якасці, рацыянальнага выкарыстоўвання. На змену пласціністым наканечнікам стрэл прыйшлі рамбічныя і трохкутныя, павялічылася колькасць прылад з двухбаковай апрацоўкай паверхні, шліхтаваных, свідраваных, з дрэўкам для замацавання. Стала значна больш добра апрацаваных сякер. У комплексах з'явілася шмат (калі не большасць. – А. К.) цясляў-прылад, якімі дзяўблі лодкі.

Дзякуючы гэтым абставінам, можна меркаваць, што насельніцтва перайшло да актыўнай рыбнай лоўлі. Пачалі ўжывацца больш дасканалыя спосабы рэтушавання.

У канцы неаліту, калі на Пасожжы маглі распаўсюдзіцца жывёлагадоўля і земляробства, на паселішчах сустракаюцца крамянёвыя сярпы. Знойдзена шмат асклепкаў посуду тае пары. Яны вельмі разнастайныя і прыгожыя.

Пасудзіны рабілі шляхам паслядоўнага налепу гліняных стужак. Пры гэтым атрымлівалі востра- і кругладонныя гаршкі розных памераў. У залежнасці ад прызначэння посуд быў тонка- і таўстасценны, з рознымі дамешкамі і рознай ступенню абпалу. Увогуле ўсе гэтыя паказчыкі мяняліся па меры таго, як працэс вырабу ўдасканальваўся. Арнаментацыю ўтваралі адбіткі буйнога грэбня ці ямкавыя наколы, якія наносілі ля дна і каля венца па перыметру гаршка ці па ўсяму тулаву.

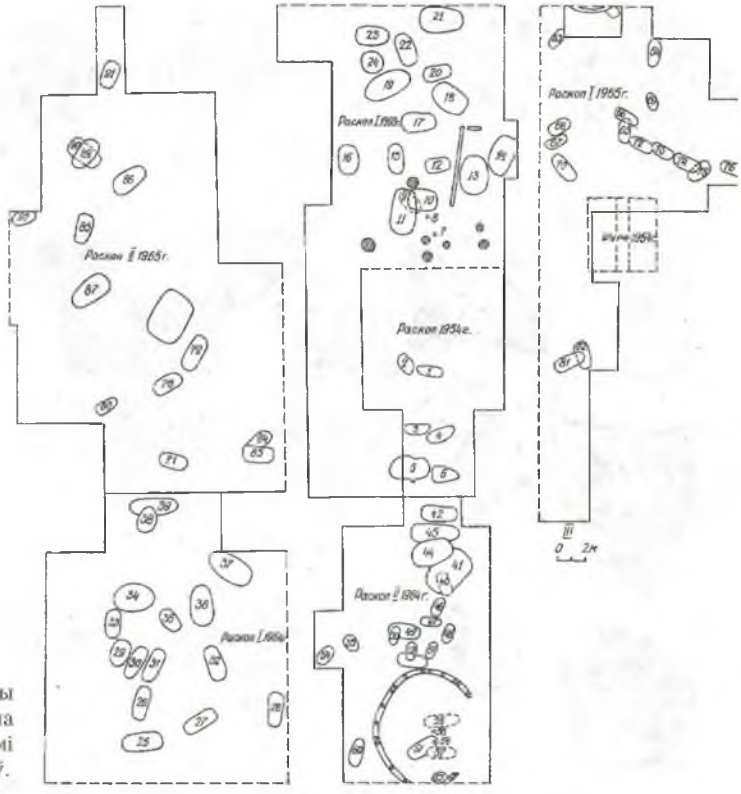

План могільніка ва ўрочышчы Страліца каля в. Рудня-Шлягіна (паводле І. І. Арцёменкі). Лічбамі абазначаны нумары пахаванняў.

Часцей посуд ўвогуле не ўпрыгожваўся.

З цягам часу арнаментацыя значна ўскладнілася. Больш сотні разнастайных элементаў складалі больш за 130 матываў, з якіх утвараліся сістэмы. Узоры былі гарызантальныя і вертыкальныя, дыяганальныя і рамбічныя, трохкутныя, лукаватыя, у шахматным парадку і інш. Пры ўсёй разнастайнасці адметнай рысай посуду верхнедняпроўскіх плямёнаў было ўжыванне трох галоўных элементаў асобна ці ў спалучэнні: грабеньчатага, ямкавага і лапчастага. Над вянцом пасудзін па кругу традыцыйна наносіўся рад ямак.

Неаліт на тэрыторыі раёна вядомы больш чым на 100 помніках, але, на паселішчах, як правіла, ён спалучаецца са знаходкамі бронзавага веку. Матэрыялы эпохі бронзы ў чыстым выглядзе можна знайсці толькі на могільніках. Але нават тады, калі вучоныя раскопвалі грунтовы могільнік бронзавага веку ля в. Рудня-Шлягіна, ім давялося знайсці шмат посуду неалітычнае пары таму, што могільнік гэты быў зроблены на месцы былога неалітычнага паселішча.

У 1963 — 1965 гг. І. І. Арцёменкам і І. М. Цюрынай ва ўр. Страліца пры ўпадзенні р. Шлягінкі ў воз. Пескавое ўскрыта 1846 м^2 культурнага слоя (пласт зямлі, які ўтрымлівае рэшткі дзейнасці чалавека). Знойдзена больш 300 прылад працы (скрабкоў, сякер, цесляў, нажоў, стрэл, скобляў, праколак, свярдзелак), некалькі тысяч адыходаў крамянёвай вытворчасці і больш за 10 тыс. фрагментаў ляпнога посуду, упрыгожанага грабеньчата-ямкавым арнаментам, адбіткамі лапчастага штампа.

Усе тыя заканамернасці, якія былі пры-

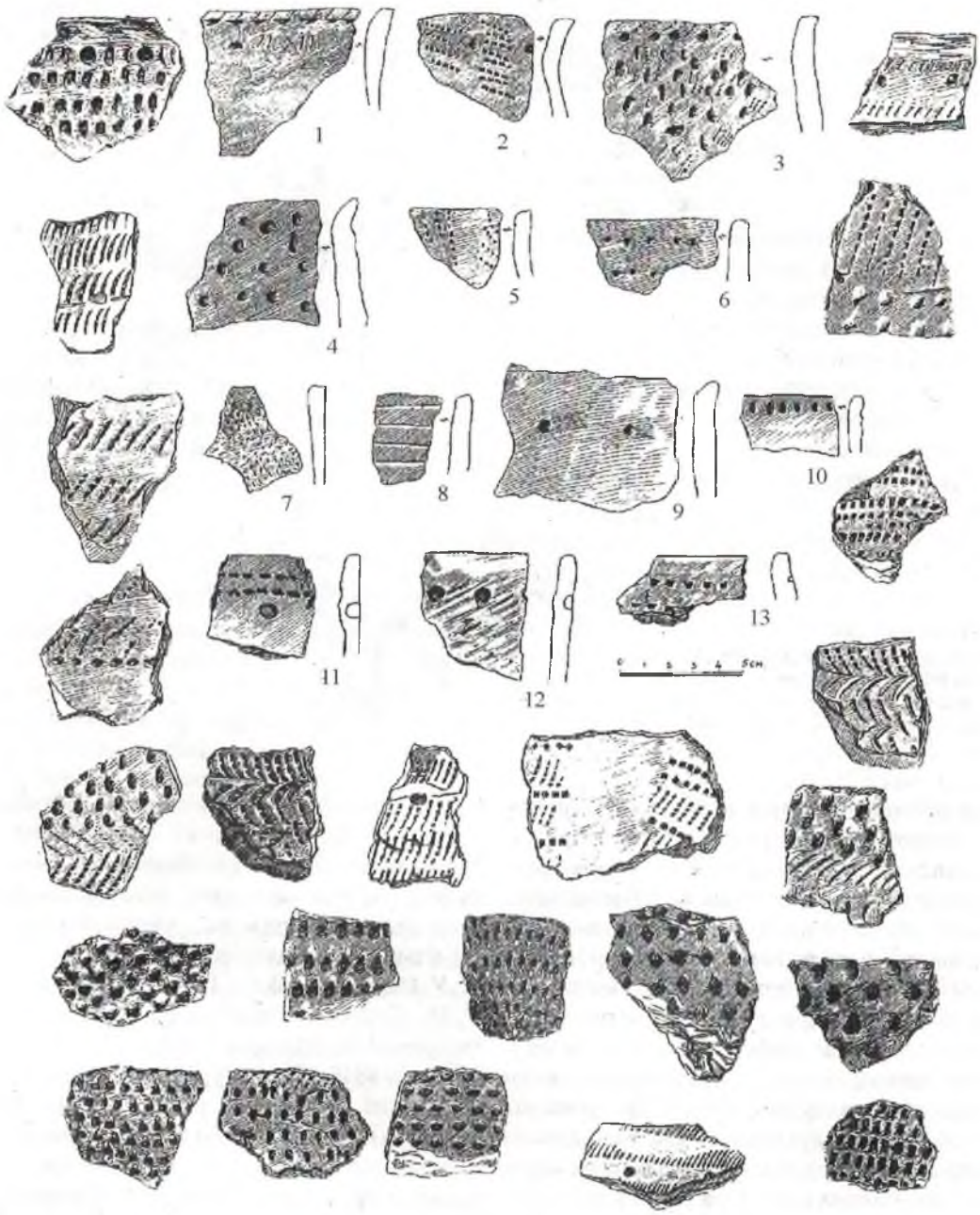

Фрагменты ляпнога посуду мезалітычнага часу з могільніка ва ўрочышчы Страліца (раскопкі І. І. Арцёменкі).

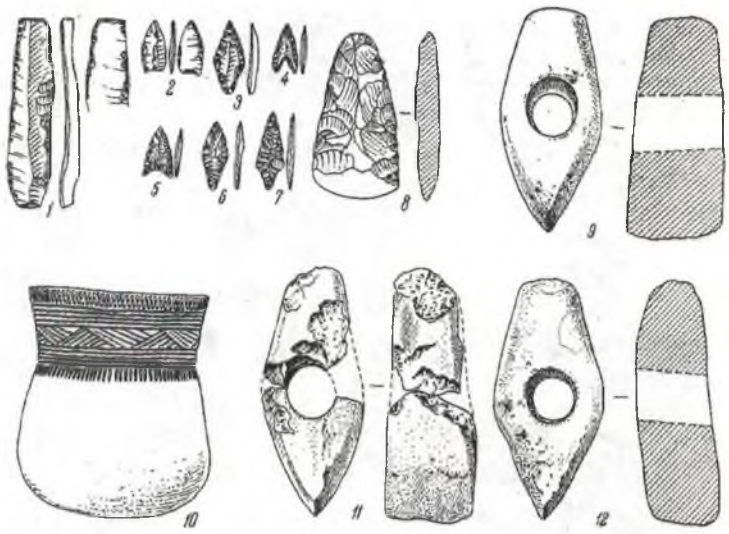

Інвентар з пахаванняў 1—12 могільніка ва ўрочышчы Страліца.

ведзены вышэй, былі ўласцівы і знаходкам са Страліцы. Рэшткі посуду і вырабы з крэменю, якія па шэрагу прызнакаў можна аднесці да неаліту, знойдзены рознымі людзьмі і ў розныя гады ля Барталамееўкі ва ўрочышчах Выдзьма, Звязда і Уборак, на захад і ўсход ад в. Беседзь, на пясчаных пагорках ля Глыбаўкі, на паўночны ўсход ад могілак в. Малыя Нямкі і ля ўрочышча Прыстань, што на другі бок ад Малых Нямкоў, ва ўрочышчы Нізкі Барок ля Навасёлак, побач з мезалітычнай стаянкай ва ўрочышчы Аўрамаў Бугор ля в. Нов. Грамыкі, па дарозе адтуль на в. Барталамееўка ва ўрочышчы Грамышчына.

У пачатку II тысячагоддзя да н.э. на землі Веткаўшчыны трапілі так званыя "шнуравікі", са з'яўленнем якіх на велізарных прасторах Еўропы адбыліся значныя перамены. У лік культур са шнуравой керамікай (упрыгожанай адбіткамі шнура) і баявымі сякерамі ўваходзіла і сяроднедняпроўская, распаўсюджаная на Верхнім і Сярэднім Падняпроўі.

Узаемаадносіны гэтых прышлых плямёнаў з тубыльцамі, перабудова ў грамадскім жыцці і ідэалогіі гэтых этнічна розных плямёнаў склалі галоўную сутнасць гістарычнага працэсу ў бронзавым веку. Эканамічныя сувязі паміж прышэльцамі і мясцовым насельніцтвам увесь час узмацняліся і прывялі да істотных змен у вытворчых адносінах. Бурнымі тэмпамі працякалі этнічныя працэсы, узніклі новыя этнічныя аб'яднанні. Першабытнаабшчынны лад уступіў у стадыю разлажэння.

У бронзавым веку асабліва пашырыліся земляробства і жывёлагадоўля. Дзеля гэтых заняткаў ужо не хапала толькі дзюнак на поплаве. Патрэбны былі палі, лугі, урадлівыя глебы. Пачалося актыўнае асваенне прырэчных прастораў, падсечка і выпальванне лесу. Таму спатрэбілася многа сякер не толькі каменных, але і з бронзы.

Адзінкавыя знаходкі гэтых рэчаў захоўваюцца ў прыватных калекцыях, школьных і Веткаўскім музеях. Знойдзены яны ля Беседзі, Веткі, Данілавічаў, у Казацкіх Балсунах, Коўбаўцы, Кунтараўцы, Малых Нямках, Навасёлках, ля Радугі, Свяцілавічаў, Сяліцкай, Старых Грамык, Старога Сяла, Ухова. Сярод іх каменныя і крамянёвыя сякеры — кліны, тоўстаабуховыя і вузкаабуховыя, свідраваныя лопасцевыя, клінавідныя і іншыя. У Ветцы з Сожа дасталі матыку з рога.

Яскравым пацвярджэннем наяўнасці ў

Посуд насельніцтва сярэднедняпроўскай культуры з могільніка ва ўрочышчы Страліца.

сярэднедняпроўскіх плямёнаў земляробства і жывёлагадоўлі з'яўляюцца знаходкі на паселішчах і ў могільніках костак буйной і дробнай рагатай жывёлы, коней, свіней, а таксама матык, зерняцёрак, адбіткаў зерня на сценках посуду.

Больш дасканалай стала і зброя. Дзеля гэтай мэты ўжывалася і частка свідраваных сякер, таму іх завуць "баявымі", а ў народзе – "грамавымі стрэламі". Інтэнсіўнае развіццё вытворчай гаспадаркі прывяло да накаплення пэўных багацяў у выглядзе збожжа, статкаў жывёл і інш. Паяўленне маёмаснай няроўнасці стала штуршком да грабежніцкіх паходаў і ўзброеных сутычак. Больш "злымі" зрабіліся і стрэлы. Трохкутныя з шыпамі, якія вы бачыце на мал., сведчаць аб мэце нанесці больш балючую і цяжкую рану.

У гэты час чалавек вельмі добра авалодаў прыёмамі свідравання, шліхтавання, паліравання, навучыўся наносіць вельмі тонкую і доўгую струменьчатую рэтуш, з дапамогай якой апрацоўваў наканечнікі стрэл і дзід, вастрыў лёзы сярпоў і нажоў.

Бронзавы наканечнік кап'я (урочышча Страліца).

Адсутнасць мясцовых руд каляровых металаў – адна з прычын вельмі рэдкіх знаходак вырабаў з іх. На ўсім Пасожжы знойдзена каля 30 рэчаў з медзі і бронзы. На думку вучоных, яны прывезены з Каўказа ці Карпат. Мясцовая бронзаліцейная прамысловасць калі і існавала, дык трымалася на перапрацоўцы гатовых зліткаў.

Менавіта на тэрыторыі Веткаўскага раёна знойдзена значная колькасць такіх рэчаў. Размова ідзе пра могільнік сярэднедняпроўскай культуры ва ўрочышчы Страліца ля в. Рудня-Шлягінская. Ніколі ў пазнейшыя часы пахавальны абрад не быў такім разнастайным.

Сярэднедняпроўскія плямёны хавалі нябожчыкаў пад курганнымі насыпамі і ў грунце па абраду трупаспалення і трупапалажэння. Паселішчы тае пары амаль не вывучаліся, затое могільнікі ўскрыты вельмі багатыя. І як дарагая перлавіна сярод іх – Страліца. На тым самым паселішчы верхнедняпроўскай культуры, якое знаходзілася ва ўрочышчы Страліца, К. М. Палікарповічам у 1926 г. знойдзены могільнік сярэднедняпроўскай культуры.

За выключэннем аднаго трупапалажэння, астатнія зроблены па абраду трупаспалення па-за межамі могільніка. Крэмацыя суправаджалася надзвычай багатым інвентаром. Тут былі крамянёвыя наканечнікі стрэл, нажы і сякеры, ляпны посуд са шнуравым і наразным арнаментам, бурштынавыя каралі, упрыгожанні з косці і металу. Знойдзены нажы, трубчастыя пранізкі пояса, дзве грыўны, 3 бранзалета і 2 вісочных кольца з меднага дроту.

Прынцыпова іншым стаў посуд, які вырабляўся насельніцтвам сярэднедняпроўскай культуры. Найбольш характэрныя для яе акругла- і плоскадонныя гаршкі з шырокім адагнутым наверх венцам. Акра-

Інвентар з пахавання № 43 з могільніка ва ўрочышчы Страліца: нажы, шліхтаваная сякера, ляпныя гаршкі, каралі з бурштыну, упрыгожанні з медзі і бронзы.

мя адбіткаў шнура, дзеля ўпрыгожання паверхні ўжывалі лінейны штамп, складваючы трохкутныя, ялінкавыя кампазіцыі. Абпал стаў лепшым, посуд танкасценным. Пераважала арнаментацыя верхняй часткі посуду. Найбольш пашыраная форма — пасудзіны з шаравідным тулавам і высокай, адагнутай наверх шыйкай.

Вельмі многа знаходак бронзавага часу далі пяскі ля Прысно, наваколлі Барталамееўкі і Малых Нямкоў, Шарсціна, Смедзіна, Ухова і інш.

У сярэдзіне II тысячагоддзя да н.э. Пасожжа засялілі плямёны сосніцкай культуры (ці варыянта тшцынецкай, што дакладна не высветлена). Гэтае насельніцтва выпрацавала прынцыпова іншы посуд. Пасудзіны мелі галоўным чынам цюльпанавідную і баначную форму. Яны былі плоскадоннымі з шырокім горлам і тулавам, якое звужалася да дна. Зрэдку арнаментавалася ўся паверхня, часцей толькі верхняя частка. Пад вянцом зноў з'явіўся ланцужок цыліндрычных наколкаў. Адным з асноўных элементаў арнаменту былі адбіткі кропачнага і ружанцавага штампа, зрэдку адбітак шнура ці буйнога грэбня. Сярод вырабаў з крэменю ў гэты час найбольш адметнымі былі сэрцападобныя наканечнікі стрэл з чарашком.

Позні перыяд бронзавага веку на Пасожжы вывучаны вельмі слаба і высветліць гісторыю насельніцтва гэтае пары пакуль немагчыма.

А. Г. Калечыц.

Таямніцы старажытных гарадзішчаў

Яшчэ ў 1873 г. складальнікі першай археалагічнай карты Веткаўшчыны — вучоныя Імператарскай Археалагічнай Камісіі — былі здзіўлены вялікай колькасцю загадкавых земляных гарадкоў, якія раскіданы па берагах Сожа і Беседзі ў наваколлях Шарсціна, Старога Сяла, Новых Грамыкаў, Жалезнікаў, Свяцілавічаў, Вялікіх Нямкоў. Звесткі пра гэтыя помнікі мінуўшчыны былі сабраны паводле паведамленняў мясцовых сялян, якія называлі гарадкамі рэшткі невялікіх "крэпасцей", пабудаваных у старажытныя часы невядомымі плямёнамі. Гарадкі прываблівалі вока назіральніка размяшчэннем у маляўнічых

Курганны могільнік каля в. Новыя Грамыкі.

мясцінах, на пануючых вышынях па-над рэкамі і поплавамі. Крутыя схілы, глыбокія яры, рэшткі штучных земляных равоў і валоў выклікалі з'яўленне паданняў пра сувязь гарадкоў з падзеямі старадаўніх войнаў, з праваліўшыміся пад зямлю палацамі, з пахаванымі тут ці то панамі, ці то казакамі скарбамі залатых манет і каштоўнасцей.

Выдатны беларускі вучоны, краязнаўца і грамадскі дзеяч Еўдакім Раманавіч Раманаў таксама зацікавіўся гарадкамі пад час сваёй гісторыка-археалагічнай экскурсіі па абшарах былога Гомельскага павета Магілёўскай губерні. Складзеная ім на рубяжы вякоў карта археалагічных помнікаў сучасных Гомельскага, Добрушскага, Буда-Кашалёўскага і Веткаўскага раёнаў была пабудавана не толькі па дадзеных апытанняў мясцовых сялян, але і па матэрыялах асабістых палявых даследаванняў. Пільны позірк вучонага не абышоў і Веткаўскія гарадзішчы. Раманава цікавіла ўсё: геаграфічныя каардынаты і мясцовыя назвы гэтых помнікаў, іх знешні выгляд, форма пляцовак, памеры равоў і валоў, ступень захаванасці і нават паданні, якія б растлумачвалі гісторыю гарадкоў. Вынікі навуковай працы Раманава былі надрукаваны яшчэ ў 1910 годзе, але яны не страцілі сваёй каштоўнасці для сучасных археолагаў і краязнаўцаў. Справа ў тым, што некаторыя помнікі, якія апісваў Еўдакім Раманавіч, былі папсаваны пад час гаспадарчай дзейнасці і ў гады другой сусветнай вайны, а іншыя нават зусім зніклі. Прыкладам такіх звестак з'яўляюцца дадзеныя Раманава пра Свяцілавіцкае гарадзішча, моцна пашкоджанае забудовай XX стагоддзя: "Гарадок на поўдзень ад аколіцы Свяцілавічы, за паўвярсты на правым беразе ракі Беседзі займае вугал берагавой тэрасы і яго форма нагадвае трохкутнік. З захаду і поўначы ахоўваецца ровам і валам, з поўдня – ярам і з усходу – ракой. Плошча каля 300 квадратных сажняў. Глыбіня рова 2 аршына, шырыня 4 аршына, вышыня вала 4 аршына, таўшчыня 6 аршынаў. Зрэшты, гарадок разворваецца пад пасевы і таму памеры равоў і валоў змяняюцца". І сапраўды, зараз ад фартыфікацый гарадзішча амаль нічога не засталося, што само па сабе сведчыць аб бескультур'і мясцовых улад.

Даследчык упершыню верна вызначыў функцыянальную прыналежнасць гарадзішч і аднёс іх да месц старажытных умацаваных паселішчаў. Пэўныя карэктыроўкі і дапаўненні ў назіранні Раманава ўнеслі працы археолагаў беларускай Акадэміі навук, якія былі здзейснены ў перадваенныя гады. У 1936 годзе выдатныя даследчыкі беларускай мінуўшчыны А.М. Ляўданскі і А.Д. Каваленя ажыццявілі суцэльную археалагічную разведку па берагах Сожа ў межах Магілёўшчыны і Гомельшчыны. Яны не толькі агледзілі гарадзішчы каля Прысно, Шарсціна, Нова-Іванаўкі, Старога Сяла, але і

знялі іх схематычныя планы, сабралі ў месцах абгаленняў старажытных культурных пластоў рэшткі глінянага посуду. Мяркуючы па знаходках металургічнага жужала на некаторых помніках і абапіраючыся на тэхналагічныя асаблівасці кавалкаў гліняных вырабаў, Ляўданскі і Каваленя аднеслі час існавання земляных умацаванняў да жалезнага веку і звязалі іх са старажытным даславянскім насельніцтвам гэтых мясцін.

Вынікі даследаванняў беларускіх археолагаў не былі надрукаваны. Вучоных напаткаў трагічны лёс: іх абвінавацілі ў шпіянажы на карысць буржуазнай Польшчы і расстралялі. Цудам пазбег "арышту" дзённік разведкі 1936 года, які захаваўся ў навуковым архіве Інстытута гісторыі беларускай Акадэміі навук. Большая частка звестак Ляўданскага і Кавалені пра гарадзішчы Веткаўшчыны была ўведзена ў навуковы абарот толькі ў 1974 годзе з выхадам манаграфіі вядомага беларускага археолага Л.Д. Побаля "Славянскія старажытнасці Беларусі".

Абгрунтаваная навуковая ацэнка веткаўскіх гарадзішчаў як каштоўных гісторыка-археалагічных крыніц на вывучэнню матэрыяльнай культуры пасожскага насельніцтва сярэдзіны I тыс. да н.э. — першых стагоддзяў н.э. выпрацавана ў 1950—1970-х г. у даследаваннях В.М. Мельнікоўскай і Л.Д. Побаля. Вучоныя адзначылі, што большасць гарадзішч Веткаўшчыны адносіцца да ліку ўмацаваных паселішчаў жалезнага веку і заснавана носьбітамі мілаградскай археалагічнай культуры, помнікі якой распаўсюджаны ў Беларускім Падняпроўі, Прыпяцкім Палессі і ў суседніх рэгіёнах Расіі і Украіны. Пэўны ўклад у распрацоўку больш дакладнай карты Веткаўскага раёна па праграме падрыхтоўкі "Збора помнікаў гісторыі і культуры Беларусі" ўнеслі разведкі С.М. Васільевай сярэдзіны 1970-х гадоў. Абследаванні гарадзішч працягвалі ў 1980-х гадах С.Я. Расадзін і А.І. Драбушэўскі. Шмат цікавых навуковых звестак пра гэтыя помнікі было атрымана ў 1991—92 гг. атрадам Гомельскага абласнога археалагічнага цэнтра, які працаваў пад кіраўніцтвам аўтара па праграме выратавання гісторыка-археалагічных помнікаў чарнобыльскай зоны.

Жалезны век на Беларусі пачынаецца ў VIII—VII ст. да н.э. Менавіта да гэтага ці крыху пазнейшага (VI—V ст. да н. э.) часу адносіцца з'яўленне на Веткаўшчыне мілаградскіх (названых так па аднаму з першых даследаваных помнікаў каля вёскі Мілаграды на поўнач ад Рэчыцы) плямён. Пачатак эпохі жалеза звязаны з вынаходніцтвам чорнай металургіі і шырокім распаўсюджаннем у побыце людзей жалезных прылад працы, больш дасканалых за каменныя, бронзавыя і касцяныя.

Першабытныя металургі знайшлі на Веткаўшчыне багатыя запасы сыравіны, неабходнай для атрымання жалеза. Мясцовае жалеза ў якасці кампанента балотна-лугавой руды (ліманіту) маецца амаль па ўсёй тэрыторыі раёна, асабліва шмат яго ў вільготных, нізкіх мясцінах. Старажытныя рудакопы добра ведалі прыкметы патрэбных месцазнаходжанняў, пра наяўнасць якіх сведчылі ржавыя плямы на мокрых месцах і абгаленні пластоў самой руды ў разрэзах рачных поплаваў. Здабыча ліманіту не патрабавала распрацоўкі глыбокіх шахтаў і штольняў, бо ягоныя запасы залягаюць на зусім нязначнай глыбіні. Для сучаснай металургіі гэтыя руданосныя пласты не ўяўляюць каштоўнасці, бо іх ёмістасць нязначная з пункту гледжання буйной вытворчасці. Аднак для саматужнага промыслу і задавальнення патрэб невялікіх калектываў спажыўцоў яны прыдатныя. Балотная руда распрацоўвалася на Веткаўшчыне з мілаградскіх часоў да XVIII ст. Багатыя яе запасы, цікавасць да іх у старажытнасці і сярэдневякоўі адлюстраваліся ў назвах мясцовых вёсак, урочышчаў, ручаёў (напрыклад, вёскі Стаўбунская і Споніцкая Рудні, ручай Іржавец каля Шарсціна).

Сутнасць старажытнага працэсу атрымання жалеза зводзілася да наступных аперацый. Здабытую руду пэўны час прасушвалі і разбівалі каменнымі молатамі на дробныя кавалачкі, якія разам з вуглем складалі металургічную шыхту. Працэс гарачай апрацоўкі сыравіны адбываўся ў спецыяльных паглыбленых ці надземных пячах-домніцах. Сценкі домніц рабілі з гліны ці гліны і каменя. Неабходная тэмпература (каля 1100 градусаў) падтрымлівалася ў іх пры дапамозе сасновых дроў і штучнага выдзімання. Старадаўнія металургі не ведалі чорнага ліцця, бо расплавіць жалеза ў домніцах немагчыма. Метал, які аддзяляўся ў печы ад пустой паро-

ды, пераходзіў толькі ў мяккі, губчасты стан. У такім выглядзе ён быў прыдатны для кавальскай апрацоўкі.

На веткаўскіх гарадзішчах шырокіх раскопак не праводзілася, таму пра асартымент асноўных прылад з чорнага металу мілаградскіх плямёнаў можна гаварыць, абапіраючыся на матэрыялы дасканала вывучаных помнікаў суседніх раёнаў Беларускага Падняпроўя. Найбольш распаўсюджанымі інструментамі былі нажы крыху выгнутай формы – універсальныя прылады промыслаў і хатняга побыту. Такі нож, напрыклад, знойдзены археолагамі на мілаградска-зарубінецкім гарадзішчы ва ўрочышчы Хомкін Рог каля Шарсціна і Прысно. Жалезныя сярпы былі неабходнымі пры зборы ўраджаю. Сякеры і цеслы з чорнага металу дапамагалі чалавеку адваёвываць у леса дзялянкі пад паселішчы і палеткі, будавацца, масціць дрыгву, узводзіць тыны драўляных фартэцый, рабіць чоўны, сані і інш. Жалезныя наканечнікі стрэл і дзід якасна адрозніваліся па сваіх баявых вартасцях ад каменных і бронзавых. З жалеза рабілі не толькі некаторыя прыналежнасці адзення, а нават і частку жаночых упрыгожванняў.

Помнікі мілаградскай культуры на Веткаўшчыне прадстаўлены пераважна гарадзішчамі, пэўная частка археалагічных матэрыялаў паходзіць з мест неўмацаваных паселішчаў. Большасць гарадзішчаў адносіцца да тыпу мысавых. Інакш кажучы, пабудаваных на мысах надпоплаўных тэрас. Гарадзішчы складаюцца з адной, радзей некалькіх пляцовак трохкутнай, прамакутнай ці круглападобнай формы плошчай ад некалькіх сот да тысяч квадратных метраў. Акрамя равоў і валоў, пляцоўкі, верагодна, умацоўваліся па перыметру драўлянымі агароджамі. Гарадзішчы забудоўваліся панадземнымі і паглыбленымі ў мацерыковы грунт драўлянымі дамамі з вогнішчамі, а таксама гаспадарчымі пабудовамі рознага прызначэння.

Мілаградскія пахаванні, адкрытыя археолагамі на суседніх тэрыторыях, зроблены па абрадзе целаспалення, рэшткі якіх (перапаленыя косці, вугаль, зрэдку керамічныя чарапкі і рэчы) высыпаліся ў невялічкія грунтавыя ямкі.

Мілаградцы добра ведалі ліццё каляровых металаў. З бронзы рабілі разнастайныя жаночыя ўпрыгожванні, а таксама пэўную частку прадметаў узбраення. На кожным гарадзішчы выраблялі гліняны ляпны посуд традыцыйнай формы і арнаментацыі. Гаршкі мелі шарападобнае ці яйкападобнае тулава, іх шыйкі аздабляліся круглымі, авальнымі адбіткамі палачкі ці пальцаў майстра. Значнае развіццё на мілаградскіх паселішчах атрымалі прадзенне і ткацтва. Сведчаннем гэтых заняткаў з'яўляюцца знаходкі керамічных грузікаў (пераважна сасудападобнай формы), частка якіх выкарыстоўвалася ў якасці прасліц. Мілаградцы падтрымлівалі эканамічныя сувязі з заходнімі і паўднёвымі суседзямі. Частка прылад працы, зброі і ўпрыгожванняў мае кельцкае (Цэнтральная Еўропа) і скіфскае (Паўночнае Прычарнамор'е) паходжанне.

Старажытнае насельніцтва Веткаўшчыны вяло комплексную гаспадарку, аснову якой складалі земляробства і жывёлагадоўля. Значную ролю ў жыцці адыгрывала паляванне, разнастайныя лясныя промыслы і рыбалоўства.

Мілаградская культура праіснавала каля 500 гадоў. Найбольш познія яе помнікі датуюцца III–II ст. да н.э. Даследчыкі яшчэ не высветлілі дакладна, якой была этнічная прыналежнасць мілаградцаў. Існуюць розныя погляды на гэтую праблему. Так, В. М. Мельнікоўская звязвае мілаградскія плямёны з неўрамі (нагаданымі старажытнагрэчаскім гісторыкам Герадотам) і бачыць у іх продкаў славян. Блізкія погляды на праблему адстойвае Л. Д. Побаль. Іншыя вучоныя лічаць мілаградскую культуру балцкай.

Большасць мілаградскіх гарадзішчаў Веткаўшчыны ў канцы III і II ст. да н.э. была заселена носьбітамі зарубінецкай археалагічнай культуры (названай па паселішчу каля вёскі Зарубінцы на Кіеўшчыне), помнікі якой размешчаны на значнай тэрыторыі – у Беларускім Падняпроўі, на Палессі і ў сярэднім Падняпроўі (Украіна). Пэўная частка зарубінецкіх паселішчаў Веткаўшчыны (напрыклад, каля вёсак Юркавічы і Рудня-Шлягіна) заснавана на нізкіх надпоплаўных тэрасах і не мае штучных умацаванняў.

Каштоўны навуковы матэрыял па вывучэнню зарубінецкага пахавальнага абраду быў атрыманы супрацоўнікам Гомельскага абласнога краязнаўчага музея А. І. Драбушэўскім пад час ратавальных раскопак (помнік разбураў-

ся пясчаным кар'ерам) бескурганнага (грунтавога) могільніка каля паўночна-заходняй ускраіны вёскі Юркавічы ў 1985—86 гг. Старажытныя пахаванні займалі дзялянку схіла правабярэжнай тэрасы Сожа, якая ўзвышалася над поплавам на 5—7 м ва ўрочышчы Сіянская гара. А. І. Драбушэўскі даследаваў тут каля 800 квадратных метраў плошчы і знайшоў 19 пахаванняў, здзейсненых па абрадзе целаспалення. Рэшткі спаленняў былі змешчаны ў круглыя (дыяметрам 0,5—0,6 м) і падоўжаныя ямы нязначнай глыбіні. Перапаленыя косці чалавека высыпаны ў магілы разам з рэшткамі пахавальнага вогнішча, а ў двух выпадках змешчаны ў керамічныя гаршкі-урны. Па меркаванню даследчыка, у час функцыяніравання могільніка па-над магіламі існавалі нейкія драўляныя пабудовы, якія адзначалі месцы пахаванняў. У магілах знойдзены тыповыя для зарубінецкай культуры грубаляпныя гаршкі, аздобленыя ямкамі па венчыку і шыйцы. Адметнай іх асаблівасцю з'яўляецца пакрыццё знешней паверхні так званай "штрыхоўкай" — слядамі апрацоўкі травой ці саломай. У жаночых пахаваннях знойдзены шкляныя пацеркі, якія паходзяць з майстэрняў антычных гарадоў — сведчанне далёкіх гандлёвых сувязяў зарубінецкага насельніцтва Пасожжа з эліпскай цывілізацыяй.

Да ліку цікавых знаходак Юркавіцкага могільніка належаць жалезныя фібулы — зашпількі для адзення. Такая фібула з пахавання № 8 "сярэднелатэнскага" тыпу датуецца I ст. да н.э. Даследчыкі лічаць фібулы найбольш яскравай, адметнай рысай зарубінецкага адзення. У некаторых пахаваннях знойдзены ўпрыгожванні з бронзы, у т.л. дротавыя скроневыя кольцы. У двух магілах былі жалезныя нажы, а ў пахаванні № 2 (яно магло належаць воіну) знойдзен жалезны наканечнік дзіды. Юркавіцкі могільнік датуецца I ст. да н.э. — I ст. н.э.

Асноўныя заняткі зарубінцаў былі тыя ж, што і ў іх гістарычных папярэднікаў. Аднак зарубінецкая гаспадарка была больш прагрэсіўнай. У прыватнасці, размяшчэнне зарубінецкіх паселішчаў на найбольш урадлівых глебах, верагодна, сведчыць, што земляробства пасожскага насельніцтва было пераважна ворыўным, заснаваным на апрацоўцы палёў раламі і ўгнойванні глебы. Мясцовыя плямёны валодалі дасканалымі прыёмамі апрацоўкі каляровых металаў і жалеза, падтрымлівалі шырокія гандлёвыя сувязі не толькі з паўднёвымі, але і заходнімі, паўночнымі суседзямі.

Вялікая ўвага археолагаў і гісторыкаў да зарубінецкай культуры тлумачыцца тым, што ёсць сур'ёзныя падставы лічыць яе старажытнаславянскай. Аднак пытанне канчатковага вызначэння этнічнай прыналежнасці насельніцтва Беларускага Падняпроўя на рубяжы эр пакуль застаецца дыскусійным.

А. А. Макушнікаў.

Сляды славянскіх паселішчаў

У канцы I — пачатку II ст. н.э. зарубінецкая культура распадаецца, што было выклікана сацыяльна-эканамічнымі зменамі ў жыцці грамадства лясной і лесасцяпной зоны Усходняй Еўропы, звязанымі з перамяшчэннямі розных па паходжанню (германскіх, сармацкіх, славянскіх і іншых) плямёнаў. Складаныя этнакультурныя працэсы, у якіх самую актыўную ролю адыгралі нашчадкі носьбітаў зарубінецкай культуры, прывялі да фарміравання ў II—III ст. н.э. на тэрыторыі паўднёвай і ўсходняй Беларусі, паўночнай Украіны і сумежных рэгіёнаў Расіі роднасных па паходжанню плямянных утварэнняў, якія ў сучаснай навуковай літаратуры аб'ядноўваюцца пад назвай кіеўскіх ці познезарубінецкіх тыпу Абідні. Кіеўская культура (існавала да V ст.) была ў сваю чаргу асновай фарміравання раннеславянскай пянькоўскай культуры VI—VII ст. (на тэрыторыі Украіны), носьбіты якой пад імем антаў вядомы візантыйскім гісторыкам. На тэрыторыі ж паўночна-заходняй Украіны і на значнай частцы Беларусі ў VI—VIII ст. распаўсюджваецца калочынская культура, роднасная пянькоўскай (названая так па гарадзішчу каля в. Калочын у Рэчыцкім раёне). Адсюль робіцца выснова, што большая частка археалагічных помнікаў першай паловы трэцяй чвэрці I тыс. н. э. паўднёвай часткі Беларускага Падняпроўя (і помнікі Веткаўшчыны разам і імі) таксама пакінуты раннімі славянамі — далёкімі продкамі сучасных бе-

ларусаў. Некаторыя адрозненні матэрыяльнай культуры калочынскіх старажытнасцей ад пянькоўскіх, верагодна, тлумачацца тым, што ў фарміраванні першых прымалі ўдзел не толькі славянскія, але і балцкія групоўкі.

Кіеўскія плямёны пакінулі на Веткаўскай зямлі шмат слядоў. Гэта рэшткі неўмацаваных паселішчаў, якія традыцыйна размяшчаюцца на ўскрайках нізкіх надпоплаўных тэрас каля рэк і ручаёў ці на пясчаных узвышшах сярод поплаваў. На гарадзішчах у гэты час людзі не сяліліся. Значна радзей археолагі сустракаюць сляды бескурганных (грунтавых) могільнікаў з пахаваннямі па абрадзе цераспалення. У 1926 г. беларускі археолаг К. М. Палікарповіч ажыццявіў суцэльную разведку помнікаў розных гістарычных эпох у басейне Ніжняга Сожа. На месцы стаянак каменнага і бронзавага вякоў ён неаднойчы знаходзіў рэшткі культур больш позняга перыяду, менавіта кавалкі грубай ляпной неарнаментаванай керамікі тыпу "гарадзішч". Такі посуд Палікарповіч заўважыў на многіх паселішчах каля Прысно, Аднаполля, Шарсціна, Юркавічаў, у іншых месцах. Аналагічныя знаходкі праз 10 гадоў зрабілі А. М. Ляўданскі і А. З. Каваленя, якія аднеслі іх да жалезнага веку. Частка калекцый 1920–30-х гадоў захавалася ў фондах Інстытута гісторыі беларускай Акадэміі навук і была вывучана Л. Д. Побалем. Зыходзячы з сучасных уяўленняў пра археалагічныя культуры Беларускага Падняпроўя, даследчык вызначыў іх прыналежнасць да помнікаў другой і трэцяй чвэрці I тыс. н.э. Шэраг паселішчаў гэтага часу абследавалі ў 1980-х гадах А. І. Драбушэўскі і аўтар гэтых радкоў.

У 1992 годзе невялікія раскопкі праведзены на шматпластавым паселішчы каля вёскі Юркавічы на правым беразе Сожа (помнік "Юркавічы V"). Тут адкрыты рэшткі ніжняй, паглыбленай у мацярык, пабудовы, якая датуецца III–IV ст. н. э. Яна мела квадратную ў плане форму памерам каля 4х4 м. Сцены дома, відаць, былі драўлянымі, зрубнымі. У цэнтры памяшкання вертыкальна ў земляную падлогу быў укапаны апорны слуп, які падтрымліваў дах. Вакол слупа на падлозе размяшчалася адкрытае вогнішча, ад якога захаваўся пласт попелу і вугольчыкаў. Гэта сведчыць, што пабудова выкарыстоўвалася ў якасці жыллёвай. У ёй знойдзены ляпныя неарнаментаваныя пасудзіны з пляскатым дном і слабапрафіляванымі сценкамі, гліняныя прасліцы біканічнай формы, жалезны нож, а таксама некалькі сініх шкляных пацерак паўднёвага паходжання. Аналагічныя пабудовы вядомы па раскопках у беларускім цячэнні Дняпра і на расійска-ўкраінскім Падзясенні.

Паселішчы кіеўскай культуры пераважна невялікія, плошчай да 0,5–1 га, аднак сустракаюцца сляды і даволі буйных вёсак III–V ст. Верагодна, памеры паселішчаў знаходзіліся ў прамой залежнасці ад урадлівасці навакольных зямель, бо гаспадарка кіеўскага насельніцтва засноўвалася пераважна на ворыўным земляробстве (на суседніх з Пасожжам тэрыторыях знойдзены жалезныя наканечнікі раллёвых прылад). На кожным паселішчы займаліся і жывёлагадоўляй, разводзілі кароў, свіней, авечак і інш. Шырокае распаўсюджанне атрымала вырабоўка глінянага ляпнога посуду, які па прыёмах апрацоўкі паверхні падзяляецца на дзве групы – грубаляпныя і глянцавыя. Керамічны комплекс складаюць гаршкі (часам адзобленыя расчосамі), міскі, мініяцюрныя пасудзіны. Для насельніцтва Верхняга Падняпроўя другой чвэрці I тыс. н.э. характэрна даволі развітая чорная і каляровая металургія.

На тэрыторыі Веткаўскага раёна знойдзены рэшткі шматлікіх паселішчаў трэцяй чвэрці I тыс. н.э., а таксама сляды бескурганных могільнікаў. Паселішчы, як і ў папярэдні час, размешчаны на ўскраінах нізкіх надпоплаўных тэрас, радзей – на выспах у поплавах.

Адно з такіх паселішч, заснаванае на месцы стаянкі каменнага веку, знаходзіцца на маляўнічым узвышшы левага берага Беседзі ніжэй вусця рачулкі Увіч ва ўрочышчы Аўрамаў Бугор каля вёскі Новыя Грамыкі. Некалькі гадоў раскопкі помніка праводзіла экспедыцыя Інстытута гісторыі беларускай Акадэміі навук пад кіраўніцтвам А. Г. Калечыц. Асноўны культурны пласт помніка ўтрымлівае крэмніевыя прылады працы мезалітычнай эпохі, аднак тут жа сустракалася і ляпная кераміка валочынскай культуры. У раскопе 1980 года ўвагу даследчыцы прыцягнула пляма цёмнага грунту, якая выдзялялася на фоне светлага пяску. Яе вывучэнне прывяло да адкрыцця ніжняй часткі жыллёвай пабудовы чатырохкутнай у плане формы памерам 4,8–4,4 м, паглыбленай у

мацярык на 0,5 м. Авальнае вогнішча было зроблена паміж цэнтрам пабудовы і яе сцяной. На падлозе знойдзены кавалкі ляпнога посуду слабапрафіляванай і рабрыстай формы, а таксама керамічных патэльняў. Гэты археалагічны аб'ект датуецца VI—VII ст. н.э. Аналагічныя пабудовы калочынскай культуры вывучаліся аўтарам на паселішчах суседніх тэрыторый — у Нісімкавічах пад Чачэрскам і Насовічах у Добрушскім раёне.

Пахавальны абрад калочынскай культуры характарызуецца змяшчэннем рэшткаў целаспаленняў у бескурганныя і, радзей, курганныя могільнікі. Сляды бескурганных пахаванняў на Веткаўшчыне адзначаў яшчэ ў пачатку нашага стагоддзя Е. Р. Раманаў. Прыкметы "пахавальнага поля" ён заўважыў на левым беразе Сожа каля вёскі Чыстыя Лужы. Ужо ў канцы 1970-х гадоў тут, ва ўрочышчы Хаткі, выпадкова знайшлі зруйнаванае пахаванне — рэшткі крэмацыі ў керамічнай урне, якая была накрыта другой пасудзінай.

Вызначыць прыналежнасць тых ці іншых помнікаў Веткаўшчыны да калочынскай культуры археолагам дапамагаюць асаблівасці ляпной керамікі. Калочынскі посуд мае грубую паверхню ад часцінак жарствы, ён наогул пазбаўлены арнаментацыі. Гаршкі маюць слабапрафіляваную, слоікападобную, цюльпанападобную, біканічную і цыліндраканічную форму. Зрэдку сустракаюцца гліняныя патэльні.

Эканоміка калочынцаў базіравалася на земляробстве і прыселішчнай жывёлагадоўлі. Большасць паселішчаў цягнецца да ўрадлівых глебаў і поплаўных лугоў, якія былі прыдатнымі для выпасу жывёлы і нарыхтоўкі кармоў. Асноўнай культурай было жыта. Сабранае зерне расціралі каменнымі жорнамі ці больш прымітыўнымі зерняцёркамі. Як і ў папярэднія часы, разводзілі кароў і дробную рагатую жывёлу, а таксама свіней. Значную ролю працягвалі адыгрываць традыцыйныя для лясной зоны заняткі — паляванне і рыбалоўства. У сувязі з поспехамі земляробства і жывёлагадоўлі знаходзіўся працэс паступовага вылучэння рамёстваў. Жыхары Пасожжа займаліся апрацоўкай руды і кавальствам, ювелірна-ліцейнай справай, прадзеннем і ткацтвам, апрацоўкай каменю, косці, дрэва і інш.

А. А. Макушнікаў.

Край сівых курганоў

У VIII—IX ст. н.э. Веткаўшчыну засяляюць прадстаўнікі ўсходнеславянскага аб'яднання радзімічаў. Згодна "Аповесці мінулых часоў", напярэдадні станаўлення Кіеўскай Русі радзімічы жылі ў Пасожжы. Кіеўскі манах XII ст., аўтар "Аповесці", запісаў у сваю працу шмат цікавых звестак пра гэту лясную народнасць, якая працяглы час не жадала ні падпарадкоўвацца велікакняжацкай кіеўскай уладзе, ні адмаўляцца ад язычніцкай веры сваіх прадзедаў. Старажытнае паданне сведчыць, што продкі радзімічаў калісьці жылі на захад ад іх будучай айчыны, "у ляхаў", гэта значыць, недзе ў Польшчы (сучасная навука не пацвердзіла і не абвергла гэтыя сведчанні). І былі, быццам, у ляхаў два браты — Радзім і Вятка. Нейкія абставіны прымусілі братоў на чале сапляменнікаў рушыць у далёкае падарожжа, у выніку якога Радзім прывёў свой род на Сож, а Вятка — на Аку. З тых часоў пачалі жыхары Пасожжа звацца радзімічамі.

Радзімічы, як і суседнія славянскія аб'яднанні дрыгавічоў, крывічоў, палян, севяран мелі сваю ваенна-палітычную арганізацыю — княжанне і кіраваліся правадырамі. У IX ст. яны падпалі ў палітычную залежнасць ад Хазарскага каганата, які прымусіў радзімічаў выплочваць даніну. У 885 годзе наўгародска-кіеўскі князь Алег з дынастыі Рурыкавічаў вызваліў зямлю радзімічаў ад хазарскай залежнасці і наклаў на яе сваю асабістую даніну. Аднак у хуткім часе радзімічы выйшлі з-пад улады Кіева, захоўваючы аўтаномію да канца X ст. Толькі ў 984 г., калі ваявода вялікага кіеўскага князя Уладзіміра Святаслававіча Воўчы Хвост разбіў атрады радзімічаў на рацэ Пішчане, Пасожжа, а разам з ім і Веткаўскі край, трывала ўваходзіць у склад Кіеўскай Русі.

Канкрэтных звестак пра гісторыю Веткаўшчыны ў X—XIII ст. пісьмовыя крыніцы не захавалі. Ускосныя дадзеныя дазваляюць выказаць меркаванне аб тым, што яе зямля ўваходзіла ў склад валасцей, якія фарміраваліся вакол летапісных гарадоў Гомія і

Чачэрска (гістарычных папярэднікаў сучасных Гомеля і Чачэрска, упершыню нагаданых у пісьмовых крыніцах у сярэдзіне XII ст. Найбольш старажытныя радзіміцкія паселішчы засноўваюцца ў канцы I тыс. н.э. каля вёскі Старыя Грамыкі на рацэ Беседзь, каля Шарсціна і Хальча на Сожы і ў іншых месцах. Рэшткі паселішча IX – X ст., якое атрымала назву "Старыя Грамыкі VIII", былі знойдзены ў 1992 годзе экспедыцыяй Гомельскага абласнога археалагічнага цэнтра за 1 км на паўночны ўсход ад вёскі Хізы па лясной дарозе на Старыя Грамыкі. Невялікая радзіміцкая вёсачка, памеры якой складалі ўсяго каля 0,12 га, займала схіл надпоплаўнай тэрасы правага берага Беседзі. Вышыня пляцоўкі складала каля 1 – 2 м па-над поплавам. Паселішча было заснавана на месцы больш раняй стаянкі, якая адносіцца да каменнага веку. Культурны пласт са знаходкамі керамікі, выраблена прыёмам лепкі і на ганчарным крузе, археолагі сустрэлі ў разведвальным шурфе. Улічваючы вельмі нязначныя памеры помніка, трэба меркаваць, што тут існавала толькі адна сялянская сядзіба. Шарсцінскае паселішча, "Шарсцін IX", таксама заснавана ў канцы I тысячагоддзя н.э. і існавала да XI ст. Рэшткі гэтага помніка знайшоў яшчэ ў 1926 годзе К. М. Палікарповіч і абследаваў у 1987 годзе А. І. Драбушэўскі. Старажытная вёска займала трохкутны ў плане мыс (памерам 110 – 120х80 м) астатніка тэрасы правага берага Сожа ва ўрочышчы Нівейкава. Яе рэшткі размяшчаюцца за 0,6 – 0,7 км на паўночны ўсход ад фермы вёскі Шарсцін. Вышыня пляцоўкі над поплавам складае 3 – 4 м. На паселішчы знойдзены не толькі ляпная і кругавая кераміка, але і шкляныя пацеркі IX – X ст.

Прыдатнае для гаспадарчага асваення прыроднае асяроддзе спрыяла шырокай каланізацыі ляснога краю ў X – XII ст. Буйныя вёскі разрастаюцца каля Чамярні, Жалезнікаў, Старых Грамыкаў, Аднаполля, Навасёлак, Шарсціна, Хальча. Большасць іх засноўваецца на ўскрайках ці схілах невысокіх надпоплаўных тэрас каля праточнай вады, тлустых лугоў і ля дзялянак, прыдатных у глебава-ландшафтных адносінах для распрацоўкі палёў.

Прыкладам паселішча, якое існавала з канца X ст. да пачатку XII ст., з'яўляецца помнік "Хальч VIII", які размяшчаецца за 0,5 км на паўднёвы ўсход ад вёскі Хальч, за 300 м на поўдзень ад фермы. Паселішча займала схіл пляцоўкі левага прывусцевага мыса яра Сяліцкі Роў на вышыні 8 – 11 м над поплавам правага берага Сожа. Археалагічныя матэрыялы сустракаюцца на плошчы 450х80 – 100 м. У 1981 г. і 1991 г. аўтар знайшоў тут рэшткі культурнага пласта, які ўтрымлівае камяні ад пячэй і кавалкі кругавой керамікі. На жаль, гэты цікавы помнік пашкоджаны кар'ерам, ператвораны ў сметнік, а ягоная пляцоўка выкарыстоўваецца ў якасці жывёльнага могільніка(?!). Археолагі далёкага будучага з гэтае прычыны, відаць, не высока ацэняць культуру пасяленцаў XX ст. Вялікае шматпласта паселішча "Навасёлкі II", якое існавала ў X – XIII ст., знаходзіцца на паўночна-ўсходняй ускраіне вёскі Навасёлкі. Зараз ягоная тэрыторыя – пляцоўка 5 – 7-метровай тэрасы правага берага Сожа памерамі каля 500х30 – 50 м інтэнсіўна разворваецца. Пры абследаванні помніка аўтарам у 1980 годзе на раллі былі заўважаны плямы цёмнага грунту, у якіх канцэнтраваліся перапаленыя камяні, вугаль, кавалкі керамікі – рэшткі жыллёвых пабудоў X – XIII ст. Непасрэдна на сучаснай паверхні былі знойдзены гліняны грузік, тачыльны камень і надзвычай рэдкі для сельскіх паселішчаў бронзавы крыж-складзень (энкалпіен) XII – XIII ст., на якім адлюстраваны рэльефныя выявы Хрыста і Багародзіцы.

Асновай існавання сярэдневяковай вёскі было ворыўнае земляробства і жывёлагадоўля. Вялікія лясныя абшары, якія захаваліся на Веткаўшчыне са старадаўніх часоў, спрыялі развіццю паляванне на звера і птушку. Чысцюткія Сож, Беседзь, Покаць, Спонка, Стаўбунка і іхнія шматлікія ручаі-прытокі былі багатыя разнастайнай рыбай і бабром.

Паселішчы забудоўваліся драўлянымі хатамі з каменнымі і каменна-гліняным печамі, вакол якіх узводзіліся гаспадарчыя пабудовы. Большая частка вёсак выцягвалася адной вуліцай уздоўж ракі ці поплава. Сяляне займаліся паляваннем на футравага звера, рыбнай лоўляй, здабычай мёду, воску. Некаторыя паселішчы спецыялізаваліся на ганчарстве, здабычы балотнай руды, кавальстве.

У IX – XIII ст. актыўна функцыяніруюць старажытныя сухапутныя і водныя гандлёвыя шляхі. Асабліва значным сярод іх быў шлях

"На радзімічы" па рацэ Сож, які злучаў Сярэдняе Падняпроўе (Кіеўскую зямлю) з раёнамі Верхняга Пасожжа (Смаленская зямля). Роля сожскага шляху ўзрастала над час княжацкіх сутыкненняў у парэччы Дняпра. Менавіта тады Сож ператвараўся ў адгалінаванне вялікага ўсходнееўрапейскага шляху "з грэкаў у варагі", які злучаў Візантыю, Русь і краіны Балтыйскага рэгіёна. Важная для падтрымання ўнутранага адзінства зямлі радзімічаў дарога праходзіла па буйному сожскаму прытоку Беседзі. Яна злучала паўночна-ўсходніх радзімічаў з гарадскімі цэнтрамі Ніжняга Пасожжа. Гандлёвыя сухапутныя шляхі мясцовага значэння праходзілі праз Веткаўшчыну ў розных напрамках. Так, адзін з іх ішоў ад Старадуба праз наваколлі Стаўбуна і Свяцілавічаў у бок Чачэрска і далей на Рагачоў. Старажытная дарога, вядомая па пісьмовых крыніцах XVI ст. як "гомельскі шлях", злучала Чачэрск і Гомій. Яна праходіла па шчыльна населенаму праваму берагу Сожа праз Прысно, Шарсцін, Юркавічы, Навасёлкі і Хальч.

З бліжэйшых гарадскіх цэнтраў у пасяленні Веткаўскага краю паступалі разнастайныя рамесныя тавары (вырабы з чорнага і каляровага металу, некаторыя прылады працы і інш.). Няма сумненняў, што сюды заходзілі і гандляры з аддаленых рэгіёнаў Русі (везлі соль), а таксама іншаземныя "госці", якія дастаўлялі шкляныя ўпрыгожванні, каменныя пацеркі, рэчы хрысціянскага культу і г.д. У абмен продкі веткаўчан прапаноўвалі футра, мёд, воск, лекавыя расліны, сыравіну для чорнай металургіі, кавальскія паўфабрыкаты і інш. Доўгі час асноўнай грашовай адзінкай былі так званыя "футравыя грошы" — шкуркі куніц, вавёрак, баброў. З канца VIII ст. на Русі з'яўляецца і сапраўдная манетная валюта — дырхема Арабскага Халіфата. Знаходкі такіх манет вядомы ў парэччы Беседзі — Вялікіх Нямках, Чамярні і Жалезніках.

Радзімічы, якія ўвайшлі ў склад Кіеўскай Русі яшчэ пры Уладзіміру Святаслававічу, на працягу 100—150 гадоў не жадалі прымаць хрышчэння і заставаліся язычнікамі. Летапісец XII ст. гаварыў пра радзімічаў, што жывуць яны ў лясах як зверы, ядуць "нячыстую" ежу. У іх не бывае хрысціянскіх шлюбаў: жонак яны выбіраюць на "ігрышчах" — рытуальных паганскіх сходах, дзе збіраюцца жыхары некалькіх суседніх паселішчаў. На тых "ігрышчах" наладжваюцца "плясанні", выконваюцца "бесаўскія" песні. Некаторыя радзімічы быццам бы маюць па дзве і па тры жонкі.

Радзімічы адпраўлялі рэлігійныя культы каля рэк і ручаёў, шанавалі крыніцы, калодзежы, вялізныя камяні і дубравы. Яны ахвяравалі сваім багам — Дажджбогу, Перуну, Велесу і іншым. Ужо ў другой палове I тыс. н.э. у Пасожжы адбудоўваюцца спецыяльныя язычніцкія свяцілішчы — культава-рэлігійныя цэнтры пэўных сельскіх акруг ці малых плямёнаў. Рэшткі некалькіх такіх помнікаў захаваліся на Веткаўшчыне да нашых часоў.

У маляўнічым урочышчы Каменная Гара на поўнач ад вёскі Чамярня размяшчаецца старажытнае культавае гарадзішча, пляцоўка якога займае пануючую ў гэтых мясцінах вышыню панад Беседзю. З вяршыні гары, дзе зараз знаходзяцца вясковыя могілкі, добра відаць наваколле Свяцілавічаў і Вялікіх Нямкоў.

Цэнтрам свяцілішча з'яўляецца амаль круглая ў плане пляцоўка дыяметрам 20—24 м. Яна ўздымаецца над поплавам на 12—15 м і абрываецца да ракі вельмі крутым схілам. З напольнага боку пляцоўку абмяжоўвае земляны вал, які ахоплівае яе накшталт падковы. За валам ідзе мала прыкметны зараз роў, які паядноўвае ў адзінае цэлае два глыбокіх яры. На некаторай адлегласці ад рова прасочваюцца рэшткі яшчэ аднаго падковападобнага вала і рова.

Адна з назваў, якую гэтай мясціне далі жыхары Свяцілавічаў і Вялікіх Нямкоў, — Чортава Гара. Паводле паданняў, якія аўтар гэтых радкоў чуў ад сялян пад час абследавання помніка ў пачатку 1980-х гадоў, у незапамятныя стагоддзі на гэтай гары жыў волат Серык. Ён быццам бы кідаў адсюль вялізныя каменныя молаты-сякеры, якія даляталі ажно да наваколляў Вялікіх Нямкоў. Так захаваўся ўспамін пра язычніцкія часы, калі на гары існавала свяцілішча, прысвечанае аднаму з багоў, магчыма, Перуну. З прыходам сюды хрысціянства, з хрышчэннем радзімічаў (а гэта адбылося не раней XII ст.) свяцілішча было пакінута, а ягонае месца працягвала жыць у памяці нашчадкаў як прыстанішча таямнічай нячыстай, д'яблавай сілы. Адсюль і пайшла назва — Чортава Гара.

Калісьці на пляцоўцы былі змешчаны каменныя ці драўляныя статуі мясцовых багоў,

побач з якімі вешчуны запальвалі свяшчэннае вогнішча і адпраўлялі старадаўнія культы. Па святах і ў дні ўспамінаў продкаў вакол пляцоўкі збіраліся жыхары суседніх вёсак. А побач са свяшчэннай гарой размяшчаліся вялікія язычніцкія могілкі — пахаванні ў курганах, якія датуюцца X—XII ст. Яшчэ ў 1873 г. тут налічвалася 212 насыпаў, пры разворванні якіх і скарбашукальніцкіх раскопках знаходзілі чалавечыя шкілеты, шкляныя пацеркі, арабскія дырхемы. Зараз сярод раллі засталося толькі 19 курганоў, моцна пашкоджаных разворваннем і скарбашукальніцкімі ямамі, 2 курганы па-над Беседзю і на самой пляцоўцы свяцілішча. На жаль, сур'ёзныя навуковыя даследаванні помніка яшчэ не праводзіліся.

Амаль аналагічныя помнікі захаваліся на захад і паўночны захад ад вёскі Хальч. Круглае свяцілішча размешчана ў 0,7—0,8 км ад вёскі на пляцоўцы 10—12-метровай надпоплаўнай тэрасы правага берага Сожа па-над возерам Шаманскі Заружак ва ўрочышчы Зібень. Мясцовыя жыхары называюць гэты помнік Краснай Гарой, а ягоныя наваколлі дагэтуль лічацца "месцамі жыхарства" рознай нячыстай сілы — русалак і чароўных коней, якія ўначы выходзяць з яра Гецаў Роў, каб пагуляць па рацэ.

Пляцоўка Краснай Гары моцна пашкоджана германскімі акопамі і бліндажом перыяду другой сусветнай вайны. Не пашкадавалі "гаспадарнікі" могільнік пры закладцы саўгаснага сада. Пра былую веліч гэтага каштоўнейшага помніка нагадваюць 5 разбураных курганоў.

Трэцяе гарадзішча-свяцілішча захавалася за 1 км на паўднёвы захад ад вёскі Гарадок Стаўбунскага сельсавета. За 0,6 км на ўсход ад пасёлка Калінін ва ўрочышчы Баяршчына ці Гарадок. Яно займае авальную пляцоўку (памерам 26х30 м) 5—6-метровай надпоплаўнай тэрасы правага берага ракі Стаўбункі. З напольнага боку прасочваюцца падковападобны вал і роў, якіх першапачаткова было больш. А вось некалі вялікі курганны могільнік, які існаваў тут яшчэ 100 гадоў таму, зруйнаваны разворваннем і не пакінуў аніякіх слядоў. Як кажуць, плугам і бараною па ўласнай памяці.

Веткаўшчына па праву лічыцца краем сівых курганоў. Яшчэ некалькі дзесяцігоддзяў таму гэтыя пахавальныя помнікі можна было сустрэць каля большасці сучасных населеных пунктаў і ў лясных гушчарах, дзе раней існавалі радзіміцкія паселішчы. Час бязлітасны да курганоў — іх разворвалі, раскопвалі пад хаты і гаспадарчыя пабудовы, руйнавалі кар'ерамі і дарогамі. Зусім зніклі курганы каля Радугі, Навасёлак, Шарсціна, Прысно, Аднаполля, Свяцілавічаў, Глухаўкі, Глыбаўкі і ў іншых месцах.

Веткаўчане захавалі некаторыя паданні пра паходжанне курганоў. Даводзіцца чуць, што курганы былі насыпаны ў гады расійска-шведскай вайны пачатку XVIII ст. ці пад час нашэсця Напалеона ў 1812 г. Кажуць, што ў курганах пахаваны салдаты Карла XII ці французы, адсюль і назва курганоў — "шведскія" ці "французскія" магілы. Некаторыя сцвярджаюць, што ў курганах зарыта золата. Археалагічныя раскопкі рашуча адхіляюць гэтыя казкі, з-за якіх часам і знішчаюцца помнікі.

Веткаўскія курганы насыпаны з пяску, супеску ці суглінку. Вышыня большасці іх складае 0,5—1,5 м, зрэдку сустракаюцца насыпы меншай (0,3 м) і большай (2—3 м) вышыні. Пры даследаванні курганоў вакол іх знаходзяць невялікія раўчукі, адкуль бралі грунт для самога насыпу. У насыпе, па гарызонце ці ў яме, ляжыць шкілет, звычайна арыентаваны галавой на захад. Паўстаюць пытанні: ці магчыма, што тут пахаваны шведы альбо французы? Ці маглі ўцекачы ад расійскіх войскаў будаваць для кожнага загінуўшага асобны насып, а не хаваць іх у брацкіх могілках ? Навошта было выпальваць зямлю пад будучым пахаваннем? Чаму аналагічных магіл няма ні ў Швецыі, ні ў Францыі? Чаму палова пахаваных ў курганах — жанчыны? Чаму каля шкілетаў стаяць гліняныя гаршкі? Чаму ў магілах няма ні стрэльбаў, ні шабляў, а замест іх знаходзяцца шкляныя, каменныя пацеркі, бронзавыя скроневыя кольцы, фібулы-зашпількі, бранзалеты, жалезныя крэсівы і нажы?

Археолагі даўно адказалі на гэтыя пытанні. Асаблівасці пахавальнага абраду і знойдзеныя рэчы сведчаць, што ў курганах пахаваны продкі веткаўчан — радзімічы, якія былі сялянамі-земляробамі і майстрамі-рамеснікамі. Золата ў іх няма, што характэрна для ўсіх могільнікаў зямлі радзімічаў X—XII ст.

Да нашых дзён курганныя могільнікі захаваліся каля Старых Грамык, Вялікіх Ням-

коў. Быкаўца і ў некаторых іншых месцах. Далейшы іх лёс выклікае вялікую трывогу з-за разбурэнняў.

З канца XI ст. землі Веткаўшчыны пераходзяць у склад "отчыны" чарнігаўскага князя Давыда Святаслававіча, потым трывала належаць іншым чарнігаўскім князям. У XII ст. ідзе хуткая феадалізацыя мясцовага сялянства, якая суправаджаецца разбурэннем традыцыйных абшчынных звычаяў. Недзе на рубяжы XI – XII ст. у вусці Беседзі (каля аднайменнай сучаснай вёскі) княжацкай уладай будуецца фартэцыя, з'яўленне якой сведчыць пра канчатковае эканамічнае і палітычнае закабаленне раней адносна свабодных абшчыннікаў. Надзейным інструментам уздзеяння на прыхільнікаў веры Дажджбога і Перуна была хрысціянская царква. Першыя місіянеры з'явіліся па берагах Сожа і Беседзі прыкладна ў пачатку XI ст. неўзабаве пасля афіцыйнага хрышчэння Русі (988 г.). Пазіцыі царквы значна ўмацоўваюцца ў першай палове XII ст., калі Гомій і, верагодна, Чачэрск ператвараюцца не толькі ў буйныя ваенна-эканамічныя, але і культурна-ідэалагічныя цэнтры Чарнігаўскага княства. Менавіта з гарадоў княжацкімі і царкоўнымі ўладамі накіроўваецца палітыка па хрышчэнню пасялян Веткаўшчыны. Мясцовых старэйшын і вешчуноў змяняюць прадстаўнікі княжацкай адміністрацыі, свецкія і царкоўныя феадалы. Верагодна, у XII ст. на Веткаўшчыне з'яўляюцца першыя феадальныя сёлы — непасрэдныя гістарычныя папярэднікі многіх сучасных вёсак.

У 1142 годзе Веткаўскі край стаў арэнай усобіцы паміж канфліктуючымі за ўплыў у велікакняжацкіх кіеўскіх справах правіцелямі Чарнігава і Смаленска. Выкарыстаўшы складаную палітычную сітуацыю ў Чарнігаве, смаленскі князь Расціслаў Мсціслававіч здзейсніў паход у чарнігаўскія межы і захапіў усю воласць каля Гомія. Хутка, аднак, смаляне пакінулі гэты край і далейшая гісторыя Веткаўшчыны зноў звязваецца з Гоміям, Чачэрскам і Чарнігавам.

А. А. Макушнікаў.

На раздарожжы

Племянное аб'яднанне радзімічаў большую частку часу знаходзілася ў палітычнай залежнасці ад моцных суседзяў, якім яно мусіла выплачваць даніну. Спярша радзімічы падпарадкоўваліся Хазарскаму каганату, а ў канцы IX ст. былі падпарадкаваны кіеўскім князем Алегам і ўвайшлі ў вялізнае дзяржаўнае ўтварэнне, якое атрымала назву Русь (альбо "Кіеўская Русь", як яго называюць гісторыкі). Доўгі час гэтае падпарадкаванне было вонкавым, не закранаючы асноў родаплемянной структуры.

Больш радыкальныя змены адбыліся стагоддзем пазней, калі кіеўскі князь Уладзімір распачаў палітыку ліквідацыі племянных княжанняў. Супраціўленне падаўлялася ўзброенай сілай. Так, у 984 г. кіеўская дружына разбіла радзіміцкас апалчэнне. Пасля гэтага мясцовыя княжацкія дынастыі былі пазбаўлены ўлады, а магчыма, і знішчаны фізічна. Захаваць сваё месца ў сацыяльнай структуры маглі толькі тыя, хто пераходзіў на службу да кіеўскага князя, уліваўся ў лік яго баяр.

Умацаваныя гарады з племянных цэнтраў кіравання ператвараліся ў рэзідэнцыі кіеўскіх намеснікаў і іх дружын. Тэрыторыя былых племянных княжанняў падзялялася на воласці, кожная з якіх была адзінкай падаткаабкладання, а яе насельніцтва падлягала суду княжацкага намесніка з бліжэйшага горада.

На тэрыторыі Веткаўшчыны, здаецца, не было валаснога цэнтра. Хутчэй за ўсё, ужо ў той час яна была падзелена паміж дзвюма валасцямі, адна з якіх мела цэнтр у Гомелі, а другая — у Чачэрску. У далейшым такі падзел захаваўся не некалькі стагоддзяў.

Амаль адразу пасля ліквідацыі княжання радзімічаў Уладзімір увёў на Русі новую афіцыйную рэлігію — хрысціянства. На Веткаўшчыне, калі ўплыў цывілізацыі і адчуваўся, то бадай што толькі па берагах Сожа. Сож у той час быў вельмі важнай транспартнай артэрыяй. Уздоўж яго пралягаў самы кароткі шлях з Кіева ў Смаленск і больш паўночныя землі Русі.

Кіраваць вялізнай тэрыторыяй Русі з аднаго цэнтра пры тагачасных транспартных сродках было немагчыма. Таму на змену племянным княжанням прыйшла сістэма ўдзелаў. Кіеўскі князь вызначаў часткі сваёй дзяржа-

вы ў якасці ўдзелаў для сваіх сыноў, братоў і іншых родзічаў, якія мелі ў іх практычна поўную ўладу. Іх залежнасць ад цэнтра зводзілася толькі да абавязку аказваць яму пры неабходнасці ваенную дапамогу.

У князя Уладзіміра было шмат сыноў, але мы не ведаем, хто з іх пры жыцці бацькі кантраляваў зямлю радзімічаў. Пасля смерці Уладзіміра ў 1015 годзе адбылася барацьба за ўладу паміж яго сынамі, з якой пераможцамі выйшлі двое — Яраслаў Мудры і Мсціслаў. У 1024 г. яны падзялілі паміж сабой уладанні, прычым Яраслаў атрымаў Кіеў з землямі па правым беразе Дняпра, а Мсціслаў — Чарнігаў з левабярэжжам Дняпра. Тэрыторыя сучаснай Веткаўшчыны, напэўна, увайшла ва ўдзел Мсціслава і апынулася прылучанай да Чарнігаўскага княства.

Калі падраслі сыны Яраслава, большая частка Русі была падзелена на ўдзелы для іх. Перад сваёй смерцю ў 1054 г. Яраслаў Мудры прызначыў сваім пераемнікам старэйшага сына Ізяслава, а другому, Святаславу, аддаў ва ўдзел Чарнігаўскае княства, у склад якога ўвайшла і тэрыторыя Веткаўшчыны.

Пасля 1097 г. спадчыннае права на Чарнігаўскае княства было замацавана за сынамі Святаслава Яраславіча, якія далі пачатак галіне чарнігаўскіх князёў.

У 1123 г. чарнігаўскі пасад перайшоў да Яраслава Святаслававіча, у 1127 г. — да Усевалада Ольгавіча. У 1139 г. памёр тагачасны кіеўскі князь Ярополк, сын славутага Уладзіміра Манамаха. Кіеў павінен быў дастацца яго брату, але Усевалад Ольгавіч з дапамогай малодшых братоў адсунуў яго ад улады, зрабіўшыся вярхоўным уладаром на Русі. Перабраўшыся ў Кіеў, Усевалад вызваліў чарнігаўскі пасад і перадаў яго законным спадкаемцам — Уладзіміру і Ізяславу Давыдавічам. Уладзімір атрымаў непасрэдна Чарнігаў, а Ізяслаў — нейкі ўдзел са складу Чарнігаўскага княства. З гэтага моманту пачалася доўгая барацьба за вяршэнства на Русі паміж дзвюма галінамі княжацкага роду — Ольгавічамі і Манамахавічамі. У ходзе гэтай барацьбы ў 1142 г. адзін з Манамахавічаў, Расціслаў Мсціславіч Смаленскі, зрабіў напад на Чарнігаў і спустошыў Гомельскую воласць. Напэўна, спусташэнне тады зведалі і жыхары Веткаўшчыны — прынамсі, той яе часткі, што прымыкала да Сожа, па якой рухаліся смаленскія дружыны.

З 1151 г. у Чарнігаве княжыў Ізяслаў Давыдавіч. Зрабіўшыся чарнігаўскім князем, ён стаў даволі ўплывовай фігурай у палітычнай гульні. Двойчы на кароткі час нават уладкоўваўся ў Кіеве — спярша пасля смерці Ізяслава Мсціславіча ў 1154, потым — пасля смерці Юрыя Даўгарукага ў 1157 г. Пры гэтым, адчуваючы ненадзейнасць свайго становішча ў Кіеве, ён імкнуўся захаваць за сабой і Чарнігаўскае княства. У 1157 г., праўда, саступіў Чарнігаў стрыечнаму брату Святаславу Ольгавічу, аднак большасць чарнігаўскіх валасцей пакінуў за сабой. У наступным годзе, калі супраць яго выступіла моцная кааліцыя варожых яму князёў, ён вымушаны быў аддаць Святаславу некаторыя воласці, у тым ліку і Чачэрскую з паўночнай часткай Веткаўшчыны. Гомельскую воласць ён усё ж пакінуў сабе. Менавіта туды ён першапачаткова з'ехаў, калі ворагі ўсё ж выціснулі яго з Кіева.

Пад час гэтых бясконцых усобіц гаспадарчае жыццё працягвала ісці сваім ходам. Зямля радзімічаў значна адставала ў сваім развіцці ў параўнанні з больш паўднёвымі абшарамі Чарнігаўшчыны, але і ў ёй адбываліся змены. Павялічвалася колькасць насельніцтва. Актыўна фарміраваліся рысы агульнарускай культуры: пашырала свой уплыў хрысціянства, замест родавых звычаяў распаўсюджваліся агульныя юрыдычныя нормы, замацаваныя ў так званай "Рускай праўдзе". Невыпадкова і племянная назва радзімічаў з другой паловы XII ст. выходзіць з ужытку, перастае сустракацца на старонках летапісаў. Разам з тым многія мясцовыя своеасаблівасці народнай культуры працягвалі жыць. Захоўваліся і многія рысы язычніцтва, якія перапляталіся з хрысціянскімі поглядамі ў адмысловую сумесь, якую акадэмік Б. А. Рыбакоў трапна назваў двухвер'ем.

Пасля смерці Ізяслава старэйшым сярод чарнігаўскай княжацкай галіны застаўся Святаслаў Ольгавіч, які, нарэшце, атрымаў Чарнігаўскае княства ў поўным аб'ёме. Рознымі ўдзеламі ў гэтым княстве валодалі тры яго сыны (Алег, Ігар і Усевалад), пляменнікі Святаслаў і Яраслаў (сыны славутага Усевалада Ольгавіча). Дакладны пералік іх удзелаў невядомы, але не выключана, што тады ўзнікла і асобнае Гомельскае княства, якое ахоплівала частку Веткаўшчыны і належала аднаму з сыноў чарнігаўскага князя.

У 1164 г. уладальнікам Чарнігаўшчыны стаў Святаслаў Усеваладавіч. Пры гэтым Гомель ён, здаецца, вылучыў ва ўдзел уласнаму сыну Усе-

валаду. Нейкі ўдзел атрымаў і яго брат Яраслаў Усеваладавіч. Пазней ён, як некалі яго бацька, зрабіўся кіеўскім князем. Менавіта ён паказаны ў "Слове аб палку Ігаравым" у вобразе старэйшыны ўсіх князёў, а ў яго вусны ўкладзена палымяная прамова пра неабходнасць адзінства Русі. Што да Чарнігава, то ім пасля пераезду Святаслава Усеваладавіча ў Кіеў папераменна валодалі яго стрыечны брат Алег Святаслававіч (памёр у 1180 г.), малодшы брат Яраслаў Усеваладавіч (памёр у 1198 г.), другі стрыечны брат Ігар Святаслававіч — галоўны герой "Слова аб палку Ігаравым" (памёр у 1202) і, нарэшце, сын Усевалад Святаслававіч па мянушцы Чэрмны (Чырвоны).

Увесь гэты час Веткаўшчына трывала ўваходзіла ў склад уласна Чарнігаўскага княства ці, магчыма, Гомельскага, якое часова з яго вылучалася. Княжанне Усевалада Чэрмнага было даволі турботным. Ён актыўна ўдзельнічаў у традыцыйнай для Ольгавічаў барацьбе за Кіеў, якім тройчы авалодваў у 1206, 1207 і 1210 гг. Пры гэтым у трэці раз ён уладкаваўся ў Кіеве толькі дзякуючы таму, што саступіў Чарнігаўскае княства свайму галоўнаму праціўніку — Рурыку Расціслававічу з роду смаленскіх князёў. Але ўжо ў 1214 г., зноў страціўшы Кіеў, Усевалад Чэрмны вымушаны быў вярнуцца ў сваё родавае гняздо — Чарнігаў, дзе і памёр у наступным годзе. Потым да 1224 г. Чарнігавам валодаў яго малодшы брат Мсціслаў, а пасля смерці апошняга — сын Чэрмнага Міхаіл Усеваладавіч. Пры ім Чарнігаўская зямля разам з большай часткай Русі зведала жудаснае татарскае нашэсце.

Хаця войскі хана Батыя ў цэлым абмінулі Беларусь, яе паўднёва-ўсходні кут, уключаючы Веткаўшчыну, быў сумным выключэннем. Пад час заваявання Чарнігаўскага княства ў 1239 г. татары не толькі спалілі Чарнігаў, але і прайшлі далёка на поўнач ад яго. Ва ўсякім выпадку, археалагічныя дадзеныя сведчаць пра спаленне Гомеля. Трэба меркаваць, што паўднёвыя землі Веткаўшчыны таксама былі закрануты татарскім набегам.

Падпарадкаваўшы Чарнігаўскае княства сваёй уладзе, татары напачатку не крануліся мясцовую сістэму кіравання. Князь Міхаіл Усеваладавіч захаваў свой пасад, але павінен быў падпарадкоўвацца хану Батыю. У 1246 г. ён атрымаў загад ехаць у ханскую стаўку, каб прыняць з рук Батыя "ярлык" — дазвол на княжанне ў Чарнігаве. Аднак пад час гэтага візіту князь Міхаіл адмовіўся выканаць паганскі рытуал ачышчэння, які зводзіўся да прахаджэння паміж двума палаючымі вогнішчамі. Татары ўспрынялі яго непаслухмянасць як абразу іх звычаяў і пакаралі смерцю. Пазней праваслаўная царква прылучыла князя Міхаіла Чарнігаўскага да ліку святых.

У Міхаіла засталіся сыны, але іх удзеламі сталі землі на паўночным ускрайку Чарнігаўскай зямлі — у Бранску і вярхоўях Акі. Напэўна, туды, у глухія лясныя мясціны, перамясцілася і асноўная маса ацалелага насельніцтва. Раёны лесастэпу сталі вельмі няўтульнымі для жыцця і амаль цалкам запусцелі. На доўгі час упамінанні пра Чарнігаўскае княства знікаюць са старонак летапісаў. Напэўна, рэшткамі мясцовага насельніцтва кіравалі непасрэдна татарскія баскакі.

Мы можам толькі здагадвацца, што адбывалася ў той час на Веткаўшчыне, бо ніякіх звестак пра яе лёс няма. Магчыма, разам з усёй тэрыторыяй былога Чарнігаўскага княства яна трапіла пад непасрэдную ўладу Залатой Арды. Такое становішча праіснавала каля стагоддзя.

В. Л. Насевіч.

У СКЛАДЗЕ ВЯЛІКАГА КНЯСТВА ЛІТОЎСКАГА

У сярэдзіне XIV ст. расклад палітычных сіл змяніўся. Карыстаючыся часовым паслабленнем Залатой Арды, вялікі князь літоўскі Альгерд Гедымінавіч далучыў да сваёй дзяржавы значную частку зямель былой Кіеўскай Русі. Ён аднавіў і Чарнігаўскае княства, у якім пасадзіў свайго сына Канстанціна. З гэтага моманту (прыблізна з 1360-х гадоў) Веткаўшчына ўвайшла ў склад Вялікага княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага (ВКЛ).

Пра княжанне Канстанціна Альгердавіча захавалася мала звестак. Здаецца, Чарнігаў так і не здолеў узняцца з таго заняпаду, у які ён трапіў пасля татарскага нашэсця. Самым буйным цэнтрам на

тэрыторыі княства зрабіўся горад Старадуб, у які ў канцы XIV ст. перамясцілася княжацкая рэзідэнцыя. Верагодна, Гомельская і Чачэрская воласці таксама ўвайшлі ў склад Старадубскага княства, якое ўпамінаецца ў 1388 г.

У 1392 годзе да ўлады ў Вялікім княстве Літоўскім прыйшоў пляменнік Альгерда Вітаўт. Сыноў памерлага князя Канстанціна ён перавёў на Украіну, дзе яны далі пачатак роду князёў Чартарыйскіх. Значны абшар былой Кіеўскай Русі, у тым ліку і колішняя Чарнігаўская зямля, былі аддадзены сыну Альгерда Скіргайлу, у якога Вітаўт адабраў уладу над Вялікім княствам Літоўскім. Гэта быў своеасаблівы кампраміс. У афіцыйных дакументах гэтага часу Вітаўт тытулаваўся вялікім князем літоўскім і жамойцкім, а Скіргайла – вялікім князем рускім.

Прыкладна ў гэты час, недзе на пачатку 1390-х гадоў, быў створаны так званы "Спіс рускіх гарадоў далёкіх і блізкіх", у якім частка гарадоў пералічана як маскоўскія, смаленскія, валынскія, літоўскія, а частка – як кіеўскія. У лік апошніх трапілі і Гомель з Чачэрскам, воласці якіх ахоплівалі абшар Веткаўшчыны. Як мяркуюць некаторыя даследчыкі, літоўскімі ў гэтым спісе названы гарады, якія падпарадкоўваліся Вітаўту, а кіеўскімі – тыя, што належалі Скіргайлу.

На пачатку 1396 г. князь Скіргайла Альгердавіч памёр. Яго вялізныя ўладанні Вітаўт далучыў да сваіх і раздаў іх рознym князям з роду Гедыміна. Старадубскае княства дасталася аднаму з унукаў Гедыміна – Аляксандру Патрыкеевічу, які з 1397 г. неаднаразова згадваецца як князь Старадубскі.

У 1406 годзе абвастрыліся адносіны паміж Вітаўтам і вялікім князем маскоўскім Васілём Дзмітрыевічам (сынам славутага Дзмітрыя Данскога). Справа дайшла да кароткачасовага ўзброенага канфлікту. У гэты момант князь Аляксандр Старадубскі быў абвінавачаны ў змове на карысць Масквы і пазбаўлены сваіх уладанняў. Старадубскае княства (напэўна, разам з Гомельскай і Чачэрскай валасцямі), а таксама суседняе Бранскае княства былі перададзены адвечнаму праціўніку Вітаўта – князю Свідрыгайлу Альгердавічу, які незадоўга да таго ў чарговы раз прымірыўся з ім. Гэтым шчодрым падараваннем Вітаўт спадзяваўся забяспечыць лаяльнасць мяцежнага Свідрыгайлы.

Аднак ужо ў 1408 годзе Свідрыгайла зноў пасварыўся з вялікім князем, пакінуў нованабытыя вотчыны і з'ехаў у Маскву. Пасля гэтага Вітаўт аддаў Старадубскае княства свайму малодшаму брату Жыгімонту Кейстутавічу, у адданасці якога ён не сумняваўся. Пад уладай Жыгімонта гэтыя землі заставаліся да смерці Вітаўта, які памёр у 1430 г.

Пасля Вітаўта вялікім князем літоўскім зрабіўся Свідрыгайла Альгердавіч, які папярэдне з 1418 г., пасля чарговага замірэння з Вітаўтам, валодаў Ноўгарад-Северскім і Бранскім княствамі. Аднак панаваў ён нядоўга – у 1432 г. літоўскія паны зверглі яго з пасада і зрабілі вялікім князем Жыгімонта Старадубскага. Усходнія землі Вялікага княства Літоўскага падтрымалі звергнутага Свідрыгайлу, які ўладкаваўся ў Кіеве. Паміж ім і Жыгімонтам адбыўся амаль такі ж падзел улады, як некалі паміж іх старэйшымі братамі Скіргайлам і Вітаўтам: Жыгімонт стаў вялікім князем літоўскім, а Свідрыгайла – рускім. Улада апошняга распаўсюджвалася і на Веткаўшчыну.

Гэты расклад таксама праіснаваў нядоўга, бо паміж Жыгімонтам і Свідрыгайлам хутка распачалася жорсткая вайна. У ёй Свідрыгайла пацярпеў паражэнне, да 1438 г. згубіў усе свае ўладанні і вымушаны быў хавацца за мяжой. Праўда, і Жыгімонт у 1440 г. быў забіты ў выніку змовы. Вялікім князем быў абвешчаны 14-гадовы брат польскага караля і

пляменнік Свідрыгайлы — Казімір Ягайлавіч, альбо, як яго тады часта называлі, Ягелончык. Фактычна ж дзяржавай у гэты час кіравала групоўка літоўскіх панаў на чале з віленскім ваяводам Янам Даўгірдам, якія ўтваралі раду Вялікага княства Літоўскага. Ад імя вялікага князя панырада, як іх называлі, раздалі значную частку дзяржаўных валасцей ці асобных сёл з іх складу ў прыватныя рукі. Частка гэтых маёнткаў дасталася самім радным панам, частка — іх прыхільнікам.

У дакументах так званай Літоўскай метрыкі (архіва канцылярыі вялікага князя) захаваўся вялікі пералік маёнткавых "пажалаванняў", здзейсненых у першыя гады панавання Казіміра Ягелончыка. Сярод іх мы ўпершыню сустракаем назвы населеных пунктаў сучаснага Веткаўскага раёна.

Так, за подпісам віленскага ваяводы Даўгірда, які памёр у 1443 г. (гэта значыць, паміж 1440 і 1443 гг.), былі падараваны ў прыватную ўласнасць два маёнткі ("двары") са складу Гомельскай воласці.

Праваслаўнаму баярыну Герману Радзівонавічу дастаўся двор Хальч, а літоўскаму пану-каталіку Міхаілу Монтаўту — Шарсцін. Такім чынам, гэтыя два паселішчы — першыя на Веткаўшчыне, якія трапілі на старонкі пісьмовых крыніц.

Гэтая падзея азначала, што названыя паселішчы вылучаюцца з-пад улады намесніка, які кіраваў воласцю, і пераходзяць у падпарадкаванне да новых гаспадароў. Усе падаткі, якія раней ішлі ў воласць, зараз траплялі да панаў. Напачатку гэта мала закранала інтарэсы сялян, бо іх жыццё ішло сваім чынам. У далейшым, аднак, становішча дзяржаўных і прыватнаўласніцкіх сялян пачало адрозніваццца, хаця для гэтага спатрэбіліся некалькі дзесяцігоддзяў паступовых змен. Гісторыя маёнтка Шарсцін пасля вылучэння з воласці прасочваецца дрэнна. Што да Хальча, то ён на доўгія стагоддзі застаўся ў руках нашчадкаў Германа Радзівонавіча, якія ўтварылі вядомы ў гісторыі Беларусі род панаў Халецкіх.

Асноўная частка Гомельскай воласці ў 1446 г. была аддадзена перабежчыку з Вялікага княства Маскоўскага — князю Васілю Яраслававічу Бароўскаму. Ён трымаў Гомельскую і шэраг іншых валасцей да 1449 г., калі памірыўся з вялікім князем маскоўскім і вярнуўся на радзіму.

Тым часам апальны князь Свідрыгайла, якому было ўжо ледзь не 80 гадоў, таксама вярнуўся з эміграцыі і прымірыўся з вялікім князем Казімірам. Свідрыгайла атрымаў Валынскае княства на тэрыторыі сучаснай Украіны, а ў дадатак — шэраг іншых уладанняў. Сярод іх каля 1450 г. яму была падаравана Гомельская воласць, за выключэннем тых сёл, якія ўжо перайшлі да іншых уласнікаў.

Незадоўга да сваёй смерці (1452), Свідрыгайла таксама вылучыў са складу Гомельскай воласці тры сялы і падараваў іх аднаму з радных панаў, будучаму троцкаму ваяводзе Андрэю Саковічу. Гэтымі сёламі былі Данілавічы, Дуравічы і Валосавічы, з якіх першае знаходзіцца на тэрыторыі Веткаўшчыны. Пра гэтую падзею вядома з больш позняга дакумента, датаванага 1483 годам. У гэтым годзе адбыўся суд паміж сынам Саковіча (у публікацыі дакумента яго прозвішча памылкова прыведзена як "Юковіч") Багданам Андрэевічам і князямі Мажайскімі, тагачаснымі ўладальнікамі Гомельскай воласці. Багдан Саковіч скардзіўся, што пасля смерці яго бацькі (з іншых крыніц вядома, што пан Андрэй Саковіч памёр каля 1464 г.) гэтыя "пажалаванні" былі зноў далучаны да воласці, у той час як павінны былі перайсці ў спадчыну да яго, Багдана. Суд пацвердзіў яго правы і вярнуў яму маёнткі.

Пасля смерці Свідрыгайлы вялікі князь Казімір зноў аддаў Гомельскую воласць выхадцу з Масквы. На гэты раз ім

стаў князь Іван Андрэевіч Мажайскі. Як і Васіль Бароўскі, ён быў блізкім сваяком вялікага князя маскоўскага Васіля II. У адрозненне ад Бароўскага, князь Мажайскі застаўся ў Вялікім княстве Літоўскім да канца жыцця. Яго ўладанні былі затым перададзены двум яго сынам, Андрэю і Сямёну. Менавіта з імі судзіўся ў 1483 г. Багдан Саковіч, дамагаючыся звароту маёнткаў.

Хутка затым Андрэй Мажайскі памёр, а яго брат Сямён захоўваў свае ўладанні да 1499 г., калі распачалася вялікая вайна паміж Вялікім княствам Літоўскім і Маскоўскай дзяржавай. У ходзе гэтай вайны князь Мажайскі з усімі сваімі ўладаннямі перайшоў на бок Івана III Маскоўскага. Вайна закончылася перамогай Масквы, і, паводле мірнага пагаднення ад 1503 г., уся Гомельская воласць і якраз тая частка Чачэрскай, што ахоплівала Веткаўшчыну (з сёламі Свяцілавічы, Галоднае, Жалезавічы), адышлі да Маскоўскай дзяржавы і былі ўключаны ў Старадубскі павет.

Пад уладай Масквы ўся Веткаўшчына заставалася да 1535 г., калі ў ходзе новай вайны Гомель быў адбіты войскамі Вялікага княства Літоўскага. У выніку новага мірнага пагаднення, заключанага ў 1537 г., Масква адмовілася ад Гомельскай воласці. Маёнтак Хальч быў вернуты панам Халецкім. Што да Данілавічаў, то яны былі зноў далучаны да Гомельскай воласці, бо іх колішні спадчыннік Багдан Саковіч не пакінуў нашчадкаў мужчынскага полу.

З дыпламатычных дакументаў аб заключэнні перамір'я ў 1537 г. вынікае, што паўночная Веткаўшчына з сёламі Галоднае, Жалезавічы (Жалезнікі) і Свяцілавічы не была вернута ў склад Чачэрскай воласці і засталася ў Маскоўскай дзяржаве. Тым не менш пазней гэтыя ўмовы былі нейкім чынам перагледжаны, бо ў другой палове XVI ст. паўночная Веткаўшчына зноў згадвасцца як частка Чачэрскай воласці.

В. Л. Насевіч.

Дакументы сведчаць

ПЕРШЫЯ ЗВЕСТКІ ПРА ВЁСКІ ДАНІЛАВІЧЫ, ДУБРОВІЧЫ І ДРУГАВІЧЫ

17 красавіка 1483 г.

ДЕКРЕТ МЕЖИ КНЯЗИ АНДРЕЕМ А СЕМЕНОМ ИВАНОВИЧАМИ А МЕЖИ МАРШАЛКОМ ЗЕМСКИМ, ПАНОМ БОГДАНОМ АНДРЕЕВИЧОМ О ТРИ СЕЛА У ГОМЕЙСКОМ ПОВЕТЕ, О ДАНИЛОВИЧИ, О ДУРОВИЧИ И О ВОЛОСОВИЧИ, КОТОРИЕ ПАНУ БОГДАНУ АНДРЕЕВИЧУ НА ВЕЧНОСТЬ ПРИСУЖОНО.

Казимир, Божью милостью.

Смотрели есьмо с паны радою нашою промежи князя Андрея а князя Семена Ивановичом з маршалком земским, наместником полоцким, паном Богданом Андреевичом о село, на имя о Даниловичи, а о Дуровичи (Другавичи), а о Волосовичи у Гомейском повете, што дал отцу его пану Андрею Юковичу князь Швитригайло.

И князи сами перед нами прызналися, же тое село Даниловичи а Друговичи а Волосовичи держал пан Андрей, отец пана Богданов, до своее смерти, а по смерти пана Андреевой взял отец их, князь Иван тое село Даниловичи а Дуровичи а Волосовичи.

И мы, о том досмотревшы, и присудили есьмо тое село Даниловичи а Дуровичи а Волосовичи пану Богдану Андреевичу вечно ему и его детем, и его ближним, со всим, што к тому селу издавна слушаеть, как держал отец его, пан Андрей.

Волен он тое село Даниловичи а Дуровичи а Волосовичи отдати, продати и заменити и к своему лепшому обернути, как сам лепей розумеючи.

А при том были панове рада наша: князь Андрей, бискуп виленский; воевода виленс-

кий пан Олехно Судимонтович, канцлер наш; а пан троцкий, наместник новгородский пан Михаило Монтовтович; а маршалок наш, наместник берестейский пан Якуб Немирович; а наместник витебский пан Ивашко Илинич; а маршалок наш, наместник лидский пан Петрашко Пашкович; а маршалок наш, наместник слонимский пан Солтан Александрович; а маршалок наш пан Станислав Михайлович.

А на твердость того казали есмо и печать нашу привесити к сему нашому листу. Писан у Вильни в лето 6991, априль, 17 день, индикт I.

Литовская метрика. Отдел I. Ч. I: Книга записей. Т.1 // Русская историческая библиотека. Спб.,1910. Т. 27. С. 373–375.

На мяжы стагоддзяў

Тэрыторыя цяперашняга Веткаўскага раёна (Веткаўшчына) у XVI ст. уваходзіла ў склад Гомельскай і Чачэрскай валасцей Вялікага княства Літоўскага. Пісьмовых крыніц з канкрэтнымі звесткамі пра асноўныя працэсы развіцця Веткаўшчыны захавалася мала. А тыя, што захаваліся, адносяцца ў асноўным да той яе часткі, якая ўваходзіла ў склад Гомельскай воласці. Таму пры асвятленні гісторыі Веткаўшчыны у дадзеным выпадку будуць выкарыстаны менавіта тыя факты, што адносяцца да яе гомельскай часткі.

Гомельская воласць, павет, або староства ў XV–XVI ст. – буйное ўладанне з цэнтрам у Гомельскім замку ("Гомей"), якое з'яўлялася фактычна і ніжэйшай адзінкай адміністрацыйна-тэрытарыяльнага падзелу ВКЛ. Яна як дзяржаўная ўласнасць уключаецца ў склад гаспадарскіх (велікакняжацкіх) Падняпроўскіх, або Рускіх валасцей. У якасці кіраўнікоў ёю вялікі князь літоўскі прызначае сюды дзяржаўцаў або старостаў. Сялянскае самакіраванне воласцю традыцыйна ўзначальвае старац, які абіраецца сялянамі, але зацвярджаецца дзяржаўцам або старостам.

Адным з прыкметных працэсаў у гісторыі гаспадарскай Гомельскай воласці, як і ўвогуле дзяржаўных уладанняў у ВКЛ да Люблінскай уніі 1569 г., з'яўляецца скарачэнне яе тэрыторыі ў выніку велікакняжацкіх наданняў феадалам (шляхціцам) сёлаў у вотчыну. Побач з вотчынным тут развіваліся і формы часовага ўладання гаспадарскай зямлёй баярамі-шляхціцамі ў выніку наданняў "до воли и ласки господарской", "до живота", г. зн. пажыццёва або "на вечность потомкам мужского рожаю", г. зн. у якасці лена. Так, у 1560 г. ленным правам былі нададзены польскаму шляхціцу, гомельскаму ротмістру сёлы Прысно і Шарсцін.

Разам з тым варта адзначыць тое, што ў Гомельскай воласці, як і ў іншых акраінных ("украінных") усходніх гаспадарскіх валасцях ВКЛ, працэс ператварэння дзяржаўных зямель у шляхецкія ў выніку велікакняжацкіх наданняў ішоў менш інтэнсіўна, чым у заходняй частцы дзяржавы. Амаль пастаянныя ваенныя разбурэнні гэтага рэгіёна як маскоўскімі войскамі, так і ордамі крымскіх татар не стымулявалі набыццё тут маёнткаў феадальнай знаццю, якая актыўна набывала зямельную ўласнасць у больш выгадных заходніх рэгіёнах ВКЛ. Таму галоўным чынам Гомельская воласць, як і Чачэрская, да канца XVI ст. і ў далейшым заставалася ў складзе дзяржаўных ўладанняў, якія страцілі на карысць шляхты толькі адносна нязначную частку сваёй першапачатковай тэрыторыі. Указаныя вышэй фактары абумовілі таксама слабае развіццё тут панскай гаспадаркі ў форме фальварка.

За карыстанне разнастайнымі сельскагаспадарчымі ўгоддзямі сяляне павінны былі выконваць на карысць гаспадара і мясцовай адміністрацыі шэраг феадальных павіннасцей у асноўным у выглядзе даніны прадукцыяй сваіх гаспадарак (мёд, футра і інш). Адзінкай абкладання служыў "дым", г.зн. сялянская гаспадарка. Акрамя асноўных, сяляне-даннікі неслі і іншыя павіннасці: плацілі "серебшизну" – дзяржаўны падатак грашыма на ваенныя патрэбы; прадастаўлялі падводы для перавозкі прадстаўнікоў дзяржаўнай улады, паслоў, а таксама разнастайных грузаў; рамантавалі і будавалі абарончыя ўмацаванні, у прыватнасці Гомельскі і іншыя акраінныя ("украінныя") замкі. Віды і нормы павіннасцей сялян-даннікаў Гомельскай і іншых гаспадарскіх Падняпроўскіх валасцей вызначаліся вялікімі князямі спецыяльнымі інструкцыямі ("уста-

вамі"). На працягу XVI ст. павіннасці сялянданнікаў павялічваліся. Узмацненне феадальнай эксплуатацыі даннікаў суправаджалася таксама шматлікімі злоўжываннямі мясцовай адміністрацыі, якая патрабавала ад сялян, насуперак гаспадарскім уставам, выканання разнастайных звышнарматыўных павіннасцей натурай і грашыма. Рост павіннасцей у цэлым і асабліва ў выніку самавольства мясцовай адміністрацыі быў адной з асноўных прычын амаль няспынных вострых канфліктаў паміж даннікамі і дзяржаўцамі воласці. Пры гэтым барацьбу супраць пагаршэння свайго становішча сяляне-валашчане вялі калектыўна і, як правіла, разам з гомельскімі мяшчанамі.

Так, у сувязі са спусташэннем воласці ў ходзе ваенных дзеянняў кароль польскі і вялікі князь літоўскі Жыгімонт вызваліў мяшчан і валашчан, г. зн. сялян – жыхароў воласці, ад усіх данін (грашовай, мядовай, бабровай і кунічнай), серабшчын і падвод на працягу дзесяці гадоў, а ад будаўніцтва Гомельскага замка – на працягу года. Аднак адзін з першых жа дзяржаўцаў князь В.Ю. Талачынскі насуперак гэтаму з мэтай свайго абагачэння, адабраўшы адпаведныя ўставы ("листы"), пачаў па сутнасці рабаваць сялян: патрабаваў выканання не толькі часова адмененых традыцыйных, але і многіх звышнарматыўных павіннасцей ("новин"). Нягледзячы на моцнае процідзеянне дзяржаўцы, падрыхтаваныя мяшчанамі і валашчанамі хадакі змаглі даставіць гаспадару свае скаргі. У іх яны прасілі змяніць дзяржаўцу і спыніць злоўжыванні. У 1536 г., пасля безвыніковай паездкі ў сувязі са скаргамі ў гэту воласць дварапіна І. Грыгор'евіча, Жыгімонт, улічваючы, у прыватнасці, пагранічнае ("украінпае") становішча воласці, уцёкі сялян і запусценне воласці, вымушаны быў зноў паслаць сюды для разбору скаргаў іншага свайго дварапіна М. Пацаткоўскага. Можна з вялікай доляй верагоднасці меркаваць, што злоўжыванні гомельскага дзяржаўцы князя В. Ю. Талачынскага працягваліся, бо гэта было тыповай з'явай.

К сярэдзіне XVI ст. архаічная сістэма землекарыстання і абкладання сялян павіннасцямі перастала задавальняць дзяржаўную казну і феадалаў. З-за адсутнасці прамой сувязі норм абкладання з дзяржаўнымі рэсурсамі адзінак абкладання яна не дазваляла аператыўна павялічваць павіннасці сялян у адпаведнасці з канкрэтнымі ўмовамі іх гаспадарчай дзейнасці, якія змяніліся. Таму імкненне феадалаў павысіць прыбытак ад сваіх маёнткаў шляхам далейшага ўзмацнення эксплуатацыі і абумовіла правядзенне з сярэдзіны XVI ст. аграрнай рэформы, г. зн. масавай рэарганізацыі архаічнай сістэмы землекарыстання сялянства і абкладання яго феадальнымі павіннасцямі.

Амаль адначасова з правядзеннем аграрнай рэформы ("номеры волочной") з галоўнай мэтай павышэння даходаў казны ("скарбу") у дзяржаўных уладаннях у заходняй частцы ВКЛ з той жа мэтай па ўказанню караля польскага і вялікага князя літоўскага Жыгімонта Аўгуста рэвізоры паны Г. Валовіч і М. Нарушэвіч рэарганізавалі архаічную сістэму землекарыстання і абкладання яго феадальнымі павіннасцямі і ў гаспадарскіх Падняпроўскіх валасцях, у тым ліку і ў Гомельскай воласці. Адпаведная ўстава для гэтых валасцей істотна адрозпівалася ад Уставы на валокі 1557 г. з улікам прыроднай і сацыяльна-эканамічнай спецыфікі дадзенага рэгіёна. Мяркуючы па дадзеных рэестраў ("інвентароў") рэвізій гэтых валасцей, і перш за ўсё Гомельскай, тут аграрная рэформа заключалася ў тым, што рэвізоры "поровнали грунты", г. зн. вымералі ворыва на "службы" – роўныя па плошчы ўчасткі на 30 салянак (бочак) насеву збожжавых, што адпавядае 30 моргам або валоцы зямлі (21,36 га), і ўвялі іх у якасці галоўнай адзінкі абкладання замест ранейшай – "дыму", г. зн. сялянскай гаспадаркі. Пры гэтым была вызначана якасць зямлі кожнай службы: "добрая", "сярэдняя" або "дрэнная". Службу зямлі бралі ў карыстанне, як правіла, два дымы. Была высветлена таксама наяўнасць сенакосных (у вазах накошваемага сена), рыбалоўных і паляўнічых угоддзяў, у тым ліку і бабровых гонаў. Апошнія знаходзіліся звычайна ў агульным уладанні сялян аднаго або некалькіх сёлаў. Адначасова былі ўдакладнены і апісаны межы сельскагаспадарчых і промыславых угоддзяў кожнага сяла.

Мяркуючы па дадзеных "Рэестра" рэвізіі 1560 г., воласць была слабазаселеным краем. На вялізнай тэрыторыі налічвалася ўсяго 50 сёл, у кожным з якіх у сярэднім было прыкладна па шэсць сялянскіх дымоў – двароў. Нізкая ў параўнанні з заходнімі рэгіёнамі ВКЛ шчыль-

Табліца

АСНОЎНЫЯ ПАКАЗЧЫКІ СТАНОВІШЧА ГАСПАДАРСКІХ СЯЛЯН НЕКАТОРЫХ СЁЛ ПА ДАДЗЕНЫХ "РЭЕСТРА" РЭВІЗІІ ГОМЕЛЬСКАЙ ВОЛАСЦІ 1560 Г.

Назвы сёл	Дымы	Службы	Якасць ворыва	Сенакосы	Рабочая жывёла		Сума грашовых плацяжоў у казну		
				вазы	валы	коні	копы	грошы	пенязі
Данілавічы	8	4	с.	60	10	6	9	39	5
Навасёлкі	5	2	с.	60	5	5	5	51	
Старое	10	4	с.	100	13	11	13	9	
Юркавічы	4	2	с.	50	6	5	9	15	
Усяго	24	12		270	34	27	36	114	5
На адзін дым	1	0,5		11,25	1,4	1,1	1,5	4,75	0,2
На адну службу	2,0	1		22,5		2,25	3,0	9,5	0.42

насць насельніцтва, як і іншых акраінных усходніх валасцей, абумоўлена галоўным чынам амаль пастаяннымі ваеннымі разбурэннямі.

Рэвізоры ўстанавілі са службаў і ўгоддзяў, якія да іх адносіліся, новыя "певные и врочистые платы", г. зн. дакладна вызначаныя віды і нормы асноўных павіннасцей, галоўным чынам грашыма. Нормы павіннасцей са службы былі наступнымі: 60 грошаў — з добрай зямлі, 50 — з сярэдняй і 40 — з дрэннай. Акрамя таго, з кожнай службы сяляне ўносілі па адной бочцы жыта і аўса. За воз сена яны павінны былі плаціць па 4 пенязі, г. зн. 0,4 гроша, а за кожны ўстаноўлены пуд (медніцу) мёду — 25 грошаў. Плацяжы за паляўнічыя і рыбалоўныя угоддзі ўстанаўліваліся ў памерах, якія прыблізна адпавядалі наяўнасці і багаццю такіх угоддзяў. Замест ранейшай павіннасці наладжваць у рэках запруды ("езы") для лоўлі рыбы была ўстаноўлена "езовшина" па шэсць грошаў са службы. Паколькі памеры плацяжоў залежалі не толькі ад якасці ворыва і колькасці сенакосаў, але і ад наяўнасці і багацця промыславых угоддзяў, пастолькі агульныя памеры плацяжоў са службы ў розных сёлах былі неаднолькавыя.

Па нашых падліках адпаведных звестак, якія маюцца ў "Рэестры" рэвізіі Гомельскай воласці 1560 г., пры значных ваганнях асобных паказчыкаў на адзін дым у сярэднім прыпадала: 0,44 службы ворыва, 10 вазоў сенакосаў, 1,4 вала і 1,0 каня, а таксама 80,2 гроша плацяжоў у дзяржаўную казну, якія складваліся з чыншу ("дани грошовой"), платы за мядовую дань, за сенакосы, за звярыныя, птушыныя і рыбныя ловы, за бабровыя гоны і за "езовшину". На адну ж службу ў сярэднім прыпадала: 2,3 дымы, 23,6 воза сенакосаў, 3,1 вала і 2,4 каня, а таксама 183,4 гроша плацяжоў у казну. Усяго ж гаспадарскія сяляне ўносілі ў казну каля 300 коп грошаў.

Гаспадарскія сяляне Гомельскай воласці, як і сяляне іншых гаспадарскіх Падняпроўскіх валасцей, побач з указанымі асноўнымі павіннасцямі абавязаны былі па-ранейшаму выконваць і шэраг дадатковых: будаваць і рамантаваць свой і іншыя памежныя замкі, утрымліваць у Гомельскім замку дазорныя насты, збіраць грошы на падводы, а таксама дакладна вызначаныя ўзносы натурай і грашыма на карысць мясцовага дзяржаўцы, або старосты.

У выніку правядзення аграрнай рэформы ў 1560 г. у Гомельскай воласці сістэма абкладання сялян феадальнымі павіннасцямі стала абапіраца на больш дакладны, чым раней, улік колькасці і якасці іх сельскагаспадарчых і промыславых угоддзяў. Віды і нормы павіннасцей з новай адзінкі абкладання — службы — сталі адзінымі ва ўсіх гаспадарскіх сёлах. Такім чынам, ранейшыя сяляне-даннікі ператварыліся ў сялян-чыншавікоў — у структуры іх рэнты сталі абсалютна пераважаць плацяжы грашыма.

Нягледзячы на тое, што адной з задач аграрнай рэформы было абмежаванне злоўжыванняў розных ўраднікаў, яна не змагла засце-

рагчы сялян ад звышнарматыўных паборaў. Так, у 1567 г. падданыя скардзіліся на свайго старосту пана Каленіка Васільевіча Цішкевіча, які ўвёў цэлы шэраг навін у павіннасцях і ўвогуле амаль не лічыўся з пастановамі рэвізораў. Праз 30 год у 1596 г. гомельскія мяшчане і валашчане неаднаразова скардзіліся каралю польскаму і вялікаму князю літоўскаму Жыгімонту III на гомельскага старосту пана Андрэя Сапегу, слугі якога на чале з падстарастам увялі новыя павіннасці, рабавалі гаспадарскіх падданых, а ў выпадку супраціўлення збівалі іх. Шматлікасць такіх скаргаў сведчыць аб малой эфектыўнасці барацьбы сялянства ў форме скаргаў супраць ўзмацнення ўсіх форм феадальнага прыгнёту.

У ходзе рэвізіі Гомельскай воласці высветлілася, што частка зямлі ў многіх гаспадарскіх сёлах знаходзілася ў законным і незаконным уладанні дробных мясцовых баяр-шляхціцаў "на шляхецкай службе". Пры адсутнасці гаспадарскіх лістоў — "данін" на зямлю і нават пры наяўнасці такіх дакументаў, выдадзенных мясцовымі дзяржаўцамі на часовае валоданне зямлёй, апошнія іншы раз адбіраліся, але часцей пакідаліся ў ранейшых уладальнікаў, аднак з умовай унясення ў казну ўстаноўленых грашовых плацяжоў. Частка ж зямлі ў гаспадарскіх сёлах здаўна, як пацвердзілі ў шэрагу выпадкаў гомельскі валасны старац О. Булізіч і сяляне, належала чатыром гомельскім, а таксама кошалёўскай і ўваравіцкай праваслаўным цэрквам і таму ім была і пакінута.

Усяго ў "Рэестры" рэвізіі 1560 г. у Гомельскай воласці зафіксавана 49 сёл, з якіх 17 знаходзіліся ў пастаянным або часовым уладанні шляхты, праваслаўнай і каталіцкай цэркваў. Наданні зямель на розных умовах працягваліся да Люблінскай уніі 1569 г. Пашырэнне шляхецкага землеўладання суправаджалася істотным уціскам зямельных і іншых інтарэсаў гаспадарскіх сялян. На гэтай глебе неаднаразова ўзнікалі вострыя зямельныя канфлікты. Напрыклад, амаль пастаянна са сваім новым суседам — баярынам Я. Фашчом, які выслужыў у 1562 г. на ленным праве сяло Насовічы, вялі барацьбу гаспадарскія сяляне некалькіх побач размешчаных сёл.

У 1565 г. у выніку рэформы адміністрацыйна-тэрытарыяльнага падзелу ВКЛ Гомельская воласць апынулася ў складзе Рэчыцкага павета Менскага ваяводства.

М.Ф. Спірыдонаў.

Дакументы сведчаць

З ЛІСТА ВАЯВОДЗЕ ВІЛЕНСКАМУ ПАНУ ГАШТОЛЬТУ АБ КРЫЎДАХ МЯШЧАН ГОМЕЛЬСКІХ АД ДЗЯРЖАЎЦЫ ІХ КНЯЗЯ ВАСІЛЯ ТАЛАЧЫНСКАГА

18 чэрвеня 1537 г.

Жикгимонт, Божю милостью король и великий князь. Воеводе виленскому канцлерю нашому старосте белскому и мозырскому пану Олбрахту Мартиновичу Кгаштолту.

Што перво сего приходили до нас многии люди наши гомейские, жалуючи сами от себе и от всих мещан и людей волости Гомейское на державцу гомейского князя Василя Толочинского о том, што ж которыи листы наши подавали есмо им, вызволяючи их от даней грошовых и медовых, бобровых и куничных, подвод и серебщизн и всяких инших платов на десять год, а от робот замку Гомейского на год есмо их вызволили под тым обычаем, иж они не мели до году оного замку робити и ничого в нем оправовати, хиба естли бы которыи кгонты з замку спали або дощка ся где оторвала, то мели зася прибити и направити.

Ино деи князь Василей тни листы наши у них поотнимал и того ж году почал им кривды чинити: напервей, князь им с того там у Гомьи справовати а потом ез робити и моцне почал их ку тому приворочати и грабити, который жо де ез, наймуючи, они робили и выложили на то тридцать коп грошей, а острогу жадным обычаем за великими тяжкостями и знищеньем своим доконати не могли. И к тому деи он озера и берега бобровыи, с чого они перед тым пожиток мевали, в них отнял и бобров битых сто в них взял. Потом деи он в некоторых людей тамошних земли их отчизныи бортныи поотнимал, и тыи деи люди для великих тяжкостей проч оттоль пошли. А коли деи князь Василей в объезде ездил и

дань и тивуновщину з них брал и всих пенязей двинадцать коп грошей, а меду пресного за десять коп на них узял, тогды деи сем сел людей от того для великого обтяженья проч пошло. И теж деи казал он им сено на себе косити, чого они перед тым николи не знавали, и до того деи сена пятсот воз они ему укосили и незносную тяжкость в том приняли. Затым которые гости збожьем и з иншыми речми до Гомья приездчають, он деи с тых гостей мыта великие береть и для оных люди торговыи с тыми живностями там зъездити переставають, а подданыи наши тамошнии великий недостаток в живностях мають. При том они жаловали нам, штож деи князь Василей казал им гридну собе в Гомьи робити, и они мусили наймом тую гридну вробити, а пять рублей за то заплатили. А потом другим разом заставил их стайню на себе робити, за которую ж стайню дали они от роботы чотыри копы грошей. И не могучи они кривд и тяжкостей своих великих от него терпети, выправили были неколко людей с жалобою до нас господаря, и он деи оных людей казал на дорозе переняти и ограбити и у вежу посажати, и пенязей готовых взял в них шестнадцать коп грошей и двадцать бобров а двесте грошей вины на всих их взял.

И плачливе били они нам чолом, абыхмо другого державцу им дали и водле первых листов наших вызволеных их заховали.

Где ж мы квапне того не чинячи, а хотячи певную справу в том мети, посылали там дворенина нашого Ивана Григорьевича и казали ему о тых всих кривдах и тяжкостях и грабежох их достаточне ся доведати и тых сел розгнаных осмотрети и оных теж людей битых, которых они первей з жалобами выправовали, а он их имал и был их у вязенье сажал, огледати и того ся теж справедливе доведати, што князь Василей будеть с них взял и которыми речми их обтяжал, — им то все отказати.

Яко ж оный дворянин наш там ездил и в князя Василья з листом нашим был, через который расказали были есмо ему вси тые речи, што колве з них будеть побрал, в целости перед тым дворенином нашим им поотдавати и листы наши вызволеныи им вернути. И он деи дворенина нашого ссоромитил и бити его хотел, а оных речей побраных и листов наших первших вызволеных тым людем гомейским поотдавати не хотел. И над то деи ещо жоны и дети их поимавши, до дворца послал, оли ж они в него их выручили у сту и двадцати копах грошей. И сам деи он з Гомья до именей своих поехал, а того ничого им не оправил, а жоны деи их и теперь у него за порукою суть. О чом жо и тых часов некоторые люди гомейские и повторе на князя Василья, от всих мещан и людей волостных тамошних жалуючи, приходили.

А и тот дворянин наш Иван Григорьевич, оттоль приехавши и всякие речи на реистр списавши, нам его дал, с которого ж есмо реистру взяли великое от него утиснене и обтяжливости подданым нашим тамошним и не вемы, в который он обычай так срокго к тым людем украинным заховал, а над волю и росказанье нашо через листы нашы вызволеныи таковыми незносными их обтяжал, што ж з великою невдячностью от него прыймуем.

И ач колве быхмо за таковою неслушною справою его и за великими обтяжливости тых людей наших гомейских, што ся перед нами оказало, мели тот замок наш з рук его взяти и иншого державцу, хто бы ся нам на то годный бы видел, там послати; леч маючи есмо узгляд на твою милость пана и раду преднейшую, иж на причину твоей милости замок князю Василью есмо дали, того ещо потерпели, бо сам твоя милость добре тому сведом, иж тот замок за великим накладом к рукам нашим пришол, а он на реч нашу господарскую и земскую бачности не маеть и того ж часу почал собе с тых новых людеи пожитки вымышляти и их убожити и земль их отнимати, и листы нашы в них отбирати, и к роботе замковой приворочати, а они до году не мели замку робити и оли ж бы рок вышол, тогды мели его оправовати водле слушного обычаю. Яко ж мы сами, им фолкгуючи, вси платы наши до десяти год отпустили, же бы ся они запомгли и иншыи люди, отчичи тамошнии абы за ся на отчизны свои пришли, а звлаще в теперешнии часы, як ся нам с князем московским перемирье стало, могли бы они безпечне отчизн своих уживати и запоможенье собе мети. А тепер того не бачим, же бы князь Василей за держанья своего людей што там присадил, але и тых, которые после войска нашого в той волости зоставали, немало оттоль пошло проч. За таковою справою его николи ся они поправити не могуть. Водже и сам он мог бы тому розумети, иж тот замок на украйне есть, а к людем украинным треба ся ласкаве заховати и не годиться им ни в чом обтяженья чинити, нижли коли бы ся они запомогли и добре там

укгрунтовали, мог бы тым нам, господару, пожиток привлащыти и собе теж знаючи по часу пожиток з них мети. Для чого ж мы и теперь послали до него дворенина королевое нашое милости и великое княгини Боны Мартина Пацотковского.

А так бы твоя милость князя Толочинского напомянул и науку ему дал, же бы он уперод лепшую бачность на нас господара и на реч земскую мел и слушне а радне на том справовал и такового обтяженья людем тамошним украинным не делал и листы наши, даныи им от нас на вызволенье даней и платов наших, им отдал и в роботе замковой водле тых первших листов наших их заховал. А што колвек пенязей и бобров и медов пресных и вин будеть з них побрал, то бы все нехай им поотдавал и тыи пенязи, што на гридню и стайну его они будуть выложили, им заплатил и за то за все досыть им вчынил перед тым дворенином королевое ее милости. А естли бы он к чому ся знати не хотел, ино на што они довод слушный або присягу перед тым дворянином королевое ее милости учинять, то бы все нехай им без мешканья заплатил и жон их с порук вызволил и вин з них не брал и жадных хором на себе им робити и сен косити не казал, а земли их отчизные и озера, которые колвек будеть у них поотнимал, за ся им вернул перед тым же дворенином королевое ее милости. И так того смотрел, жебы подданыи нашы тамошние таковых тяжкостей от него не приймовали и з отчизн своих проч ся не росходили.

А што ся дотычеть старца, хто бы мел старченство у той волости заведати, ино которого человека волость на старченьство выбереть, тот нехай старцом у них будеть. А князь Василей бы того з жалобами до нас ся не втекали, бо мы, маючи причину твоее милости у себе приемную, за такими тяжкостями подданых наших с того держанья его не рушали и мамы за то, иж твоя милость так рачишь того осмотрети и науку ему дати, яко бы было з нашым господарским добрым земским пожиточным. А пак ли бы он пред ся в том небачным был и хотел якии пожитки с тых людей наших вымышляти и кривды и драпежства им чинити, а они бы для того мели проч оттоль ся розходити и (того Боже не дай), естли збытки, а неслушною справою его мел оный замок наш, который за немалым накладом нам ся достал, ку якой шкоде прийти, мы того всего хочем на твоей милости смотрети.

Писан у Кракове под лет. Бож. нарож. 1537, м-ца июня, 18 день, индикт 10.

Довнар-Запольский М. В. Очерки по организации западнорусского крестьянства в XVI в. Киев, 1905. Приложения. N 14.

З АПІСАННЯ ВЁСАК ДАНІЛАВІЧЫ, НАВАСЁЛКІ, СТАРОЕ І ЮРКАВІЧЫ З "РЕЕСТРА" РЭВІЗІІ ГОМЕЛЬСКАЙ ВОЛАСЦІ

1560 г.

Село Даниловичи

Максим Былизич волов два, конь один, дым один, служба.

Василь Тимофеевич, Максим Иванович, Яков Ходорович волов чотыри, конь один, дымов три, служба.

Федько Пешкович, Лукьян Игнатович волы три, кони чотыри, дымы два, служба.

Иван Карпович, Петруша Борысович вол один, дымы два, служба.

А под каждою службою сеножатей воз петнацать.

В том селе дымов осим, службы чотыри грунту среднего, сеножати воз шестьдесят.

При том селе пустовщизны на имя Ивановщина, Огеевщина, Денисовщина, Совостияновщина, Ермоловщина, Левоновщина, Лаверковщина, Путятина а Волосовщина. Подданые того справы певное дати не могли, як много в тых пустовщинах залегло, бо з давных часов у пусте лежать.

Повинность того села: в кождый год о светом Михале, свята римского, мают давати до скарбу господарского с кождое службы по пятидесят грошей, жита бочку ровную, без верха и нетресеную, овса бочку также ровную, без верха и нетоптаную, то чинить з служоб чотырох коп три, грошей дватцать, жита бочок чотыри, овса бочок чотыри; з сеножатей от возов шестидесят, от кождого воза сена по чотыри пенези, то чинить грошей дватцать чотыри; за дань медовую и за отвоз за три пуды и за три безмены, за кождый пуд по двадцати пяти грошей, а за кождый безмен по пяти грошей, то чинить копу одну, грошей тридцать, а грошь-

ми здавна за дань платят кону одну, грошей чотырнатцать.

А зособна платить Петруша Борисович за полтора пуда меду грошей тридцать семь, пенезей пять; тот же Петруша платит копу одну.

За ловы звериные, яко великого, так и малого зверу и теж куничные, белочные и инные всякие и пташие грошей сорок; за ловы рыбные и за гоны бобровые грошей тридцать; за езовщину з кождое службы по шести грошей, то чинить з служоб чотырох грошей дватцать чотыри.

Сума всих платов и доходов господарских с того села коп девять, грошей тридцать девять, пенезей пять, жита бочок чотыри, овса бочок чотыри.

Доходы на державцу: с каждое службы жита пол бочки, овса пол бочки тое ж меры, которое на господара его милости мает быти давано, а зособна за каждою копою всякого плату по шести грошей, а надто с кождое службы по два возы сена, або за кождый воз по три гроши, а по два возы дров.

А окром того, што на той уставе описано, никоторых инших платов, ани подачок жадных, ни на господара его милости, ни на державцу своего, они на врадников земских и надворных давати не повинни.

Граница того села: От границы Хольчанское, села панов Халецких, от Кобыльего болота у Ковбин болото, от болота у Роман Столп, от того Столпа у Глубокий лес, от Глубокого леса у речку Городечну, Городечною вниз при границы бояр чечерских Шарипичов зася у Кобылье болото, откуль ся граница почала.

Широкость того всего грунту: От Романова Столпа до Руденца логу вдолж на полторы мили, а впоперек от Глубокого лесу до Кобыльего болота на три версты.

Ловов звериных, окром переходом, никоторых нет; ловы рыбные на реце Сожи и на озерах Хомиры а Смедине; гоны бобровые на реце Сожи от озера Смедина до речки Неменути, спольные з Юрковичи, одним берегом на две версты, а другие гоны бобровые на той же реце Сожи, от Селица до Киёвца озера, на три стрельбища з лука.

Село Юрковичи

Кудин а Ермола Созоновичи волов два, кони три, дымы два, служба.

Ларко Микулич, Овтух Игнатович волов чотыри, кони два, дымы два, служба.

А под кождою службою сеножатей воз по дватцать пять.

В том селе дымы чотыри, службы две грунту среднего, сеножати воз петдесят.

При том селе пустовщина, на имя Сидоровская, в той запустело грошей дватцать.

... Граница того села описана быти не могла, иж грунт суместный з селом тое ж волости Гомельское з Новоселками, Волковичами и з Романовичами и теж з селом поручника роты гомельское з Дуровичами.

Село Новоселки

Охрем Иванович, Малофей Абакунович волов два, кони два, дымы два, служба.

Осип Андреевич, Совостиян Степанович, Пилип Климятич волы три, кони три, дымы три, служба.

А под кождою службою сеножатей воз по тритцать.

В том селе дымов пять, службы две грунту среднего, сеножатей воз шестьдесят. При том селе пустовщина на имя Матковщина, запустело в ней грошей сорок.

В том же селе чоловек попа волотовского Микольского, на имя Ларко, пашни бочок пять, сеножатей воз шесть здавна держит на тую церковь; яко ж и подданые господарские перед нами сознали, иж тая земля з давных часов на тую церковь надана; мы по старому того попа при той земли (оставили).

Граница того села: От реки Сожа при границы села пана Халецкого Хальча у в Иржавец реку, тою речкою, уверх у болото Колбин, з болота у Романов Столп лес, с того леса у Колодейский лес, от Колодейского леса у Бден озеро, з озера зася до реки Сожи, откуль ся граница почала.

Широкость того всего грунту от речки Иржавца до Романовского Столпа лесу вдолж на три версты, а в впоперек от болота Ковпинского до леса Колодейского на две версты.

Ловов звериных, окром переходом, никоторых нет; ловы рыбные и гоны бобровые на

реце Сожи, от Каменя великого до Халецкого рубежа, одним берегом на две версты; ловы рыбные на озере Зимнем, в котором тони пять и у озере Внукове, в котором тоня одна, а на озере Кловницы тоня одна.

Тые ж подданые мают остров на имя Коледейский, спольный з селом тоеж волости Гомельское Юрковичи, в котором острове селу Новоселкам в дереве бортном третяя часть, и теж сеножати свои в том острове мают; другий остров на имя Повоз бор, спольный з селом Юрковичи и Волковичи, людьми боярскими Хомировыми, в котором острове селу Новоселкам в дереве бортном третяя часть; третий остров на имя Смединский, спольный з селом Юрковичи, в том острове тому селу третяя часть.

Село Старос

Моисей Игнатович, Яков Титович волов три, кони чотыри, дымы два, служба.

Степан Петрович, Матфей Борисович, Петько Игнатович, вол один, кони два, дымы три, служба.

Гридко Прокопович, Стома Яковович волов чотыри, кони два, дымы два, служба.

Ходот Савич, Созон Дашкович, Никон Прокопович волов пять, кони три, дымы три, служба.

А под кождою службою сеножатей воз по дватцать пять.

В том селе дымов десять, службы чотыри, грунту среднего, сеножатей воз сто.

При том селе поп замковый Микольский Семен держит землю на имя Колбасовщину; в том земли пашное бочок петнацать, сеножатей воз дванадцать; тую землю здавна к той церкви надано от колькодесят лет; якож старец и подданые господарские волости замку Гомельского, ставши перед нами, сознали, иж тая земля Ковбасовщина з давных часов на тую церковь надана. А так мы водле сознанья старцового и подданых господарских заставили есьмо тую землю по старому при той церкви.

Граница того села: От границы Романовское, от озера Бронного до Вышнего озера, от Вышнего у Холхлицу речку, тою речкою уверх у Гатищо болото, з Гатища логом до Селецкое криницы, от криницы через реку Сож у речку Грезливицу, Грезливицою уверх при границы Хольчанской в речку Перечовку, Перечовкою вниз в Незу у бор, с Незы до Сеножатки врочища, от Сеножатки лесом до Меленецкого мха, от мха до Токова болота, с Токова болота у Грызливое озеро, зася через реку Сож до границы Романовское и до озера Бронного, откуль ся граница почала.

Широкость того всего грунту от болота Гатища до речки Прочовки вдолж на милю, а впоперок от озера Бронного до речки Грезливицы на три версты.

Ловов звериных, окром переходом, и рыбных никоторых нет; гоны бобровые на реце Сожи, от Ипутья речки до Бронного озера, одним берегом на три версты; у другом местцу гоны бобровые на реце Сожи, от Перебоя врочища до Мертвицы речки, одним берегом на три стрельбища з луку; у третьем мейстцы на той же реце Сожи гоны бобровые, от лугу Терени до криницы Селецкое, одним берегом на полторы версты; в четвертом мейстцы гоны бобровые на той же реце Сожи, от озера Бронного до речки Грезливой, одним берегом на три версты.

... Люди волости Гомельское новорозданые ротмистру Гомельскому пану Криштофу Ленскому: село Присно – человеков дватцать шесть, пустовщин осим, озер больших два, и инные меньшие; село Шерстин чоловеков два; широкость тых обеих сел удолж на чотыри мили, а впоперок также много, – на листе господарском, до пана старосты гомельского писаном, за которым увящий тые села пану ротмистру подал, одно село Присно, а Липиничи описано, а Шерстина не доложоно, нижли тых сел Присны а Шерстина земли пашное и бортные суплетные суть и обруб один. В селе Липиничах человеков пять, пустовщина одна, того села грунт суместный з людьми господарскими рогачевскими и чечерскими; листов данины господарское на то пан ротмистр не оказал, менуючи их быти у захованью у брата своего ложничого господарского пана Лукаша Ленского.

Пану Василю а пану Андрею Халецким дано у в одном обрубе сел чотыри, то есть: Чоботовичи, Засовье, Кольскевичи а Чорные, человеков петдесят. Широкость того всего грунту удолж на шесть миль, а впоперок на чотыри мили, индей ширей, индей ужей; листов данины господарское на тые села не оказано, иж сами панове Халецкие на тот час у Гомли не были за послугою господарскою и земскою военною.

Акты, издаваемые Виленской археографической комиссией. Вильна, 1886. Т. 18: Акты Главного литовского трибунала. N 100. С. 371–375, 376.

У СКЛАДЗЕ РЭЧЫ ПАСПАЛІТАЙ

ВОЙНЫ, СПУСТАШЭННІ, ГОЛАД

У XVII ст. на Веткаўшчыне працягвалі панаваць феадальна-прыгонніцкія адносіны. Частка зямель знаходзілася ва ўласнасці буйных землеўладальнікаў, да якіх адносіліся Радзівілы, Халецкія. Аднак большая частка зямель Веткаўшчыны належала дзяржаве — Рэчы Паспалітай. Кароль раздаваў гэтыя землі ў кіраванне буйным магнатам за заслугі перад дзяржавай, шляхце, якая абавязана была ахоўваць межы дзяржавы. Шляхецкія землі часта пераходзілі ў спадчыннае валоданне. Да населеных пунктаў Веткаўшчыны ў гэты перыяд адносіліся Хальч, Шарсцін, Данілавічы, Юркавічы, Навасёлкі, Старое Сяло, Прысно, Свяцілавічы, Жалезнікі, Хізы і іншыя.

Прыватнаўласніцкія сяляне эксплуатаваліся ў асноўным шляхам адработачнай рэнты — паншчыны, якая ва ўсходняй Беларусі была ніжэйшай, чым у цэнтральнай і заходняй Беларусі. Тлумачыцца такое становішча тым, што ў першай палавіне XVII ст. фальварачная гаспадарка ва ўсходняй Беларусі не атрымала шырокага распаўсюджання. Вядзенне на сугліністых і супясчаных землях такой гаспадаркі не абяцала ўладальнікам вялікіх даходаў. Такая з'ява вызначыла больш марудныя тэмпы развіцця таварна-грашовых адносін. Да таго ж узмацненне эксплуатацыі на тэрыторыях, памежных з Рускай дзяржавай, да якіх адносілася і Веткаўшчына, стварыла б ачаг унутранай напружанасці і аслабляла б тым самым абарончы патэнцыял дзяржавы. У тым жа накірунку дзейнічаў і такі фактар, як уцёкі сялян на Украіну і ў Расію.

Пасля Люблінскай уніі 1569 г. вялікакняжацкія землі або дзяржаўныя маёнткі (староствы) перайшлі ў распараджэнне караля Рэчы Паспалітай. Староствы даваліся каралём у часовае карыстанне феадалам у якасці натуральнай пенсіі за службу. Яны даваліся таксама ў пажыццёвае карыстанне як узнагарода за заслугі перад дзяржавай і здаваліся ў арэнду за гадавую плату. З 1562 г. уладальнікі старостваў уносілі ў казну на ўтрыманне арміі так званую кварту — чацвёртую частку чыстага даходу. На дзяржаўных землях існавалі тыя ж самыя формы эксплуатацыі сялян. Частка тэрыторыі Веткаўшчыны ўваходзіла ў Гомельскае староства.

Пачатак XVII ст. на Веткаўшчыне, як ва ўсёй усходняй Беларусі, характарызаваўся частымі няўродамі. Дэталёвае апісанне гэтых гадоў утрымліваецца ў "Баркулабаўскім летапісе":

З Баркулабаўскага летапісу

"Того же року 1601, месяца октября десятого дня, целую неделю снег сильний и кгвалтовый ишол, выпал до полголени; также и буря сильна была. Тогды пшеницы ярицы, овес, гречиху, горохи и вси овощы, великое множство ярицы на полях непожаты, также и копы жатые снегом позаметала метелица, иж было жалосно и страшно гледети и вяковедити уздыханя и плачу людей убогих, пашников немаетных. А так лежал тот снег 2 недели аж до Дмитровы суботы; яко ж з великих морозов река Днепр был замерз, и ездили по нем яко сред зимы. А потом за ласкою всемилостивого господа бога для плачу и великого уздыханя снег ростал и река Днепр росплынулся. А потым почали жати-горовати по снегу у стужу. Были теж морозы великие, огне клали, сами грелися, иж страшно и жалосно было гледети: три-два человеки на день ледво снопов 40 нажнут овса албо ярицы, бо велми

к земли [прилегло]... А тот гнев божий был и непогода, почавши от Менска до Полоцка к Витебску до Орши, до Мстиславля, до Пропойска, до Рогачева, Могилева, Любошаны... А так потом много множества людей убогих з голоду на Низ з жонками и детками и зъ семею, што иж страшно было не только видети, але трудно было и выписати, то ест з верху з волости Шкловское, з Друцка, з Дубровны, з Круглы, з Бобря, з Витебска, з-под Полоцка, з-под Менска и з инших многих украин. Того же року была зима злая, снеги великие и сильные были морозы. Многим людем поморозило кому ногу, кому палецы, другому вид: уши, нос; а другие з морозу померли. А коли вже была весна в року 1602, тот находи людей множество почали мерти; по пятеру, по трицати у яму [хоронили]. Хворых, голодных, пухлых многое множество, — страх видети гневу божого... Там же, которые ишли на Низ, тыя вси там померли, мало се зостало. А так мерли одны при местах, на вулицах, на дорогах, по лесам, по пустыни, при распутиях, по пустых избах, по гумнам померли. Отец сына, сын отца, матка детки, детки матку, муж жену, жена мужа, покинувши детки свои, резно по местам, по селам разышлися, один другого покидали, не ведаючи один о другом, — мало не вси померли. А коли тот находи у ворот, албо в дому у кого стоячи хлеба просили, отец з сыном, сын со отцом, матка з дочкою, дочка з маткою, брат з братом, сестра с сестрою, муж з женою, тогми словы мовили силне, слезне, горко, мовили так: "Матухно, зезулюхно, утухно, панюшко, сподариня, слонце, месец, звездухно, дай крошку хлеба!" Тут же подле ворот будут стояти з раня до обеда и до полудня, так то просячи; там же другий под плотом и умрет." (Баркулабовская летопись. Полное собрание русских летописей. М. 1975. Т. 32. С. 187 – 188.).

Вялікую небяспеку для жыхароў Веткаўшчыны ўяўлялі набегі казакоў. Яшчэ ў XVI ст. на чарнігаўскіх землях, што адышлі ад Вялікага княства Літоўскага да Маскоўскай дзяржавы, стала складвацца казацтва як самастойнае ваеннае саслоўе. Знаходзячыся ва ўмовах прыгранічча, яно складала даволі актыўную сілу, здольную аказаць націск на Рэч Паспалітую. Іншы раз яны выступалі разам з запарожскімі казакамі. Пачатак XVII ст. суправаджаўся паходамі казакоў на пасожскія і падняпроўскія беларускія землі. У 1603 г. казакі пад камандаваннем Куцковіча і Касога ў колькасці 4 тыс. чалавек былі на Гомельшчыне і Рагачоўшчыне. Гэтыя паходы характарызаваліся грабяжом і насіллем над беларускім насельніцтвам. Летапіс паведамляе, што ў час вяртання назад "на ніз" казакі-запарожцы "вялікую шкоду па сёлах, па месцах чынілі", вывозячы з сабой жанчын, дзяўчат, падлеткаў, а таксама забіраючы коней.

Геаграфічнае становішча Веткаўшчыны як пагранічнага фарпоста Рэчы Паспалітай таіла ў сабе, асабліва ў перыяд абвастрэння руска-польскіх адносін, разарэнне і спусташэнне. Калі ў 1615 г. былі сарваны руска-польскія перамовы адносна Смаленска, цар Міхаіл Фёдаравіч загадаў ваяводзе князю Міхаілу Цінбаеву і Мікіту Ліхараву ісці да літоўскай мяжы і разараць тэрыторыі ў раёне Віцебска, Вележа і Суража. Землі суражскія, асабліва на захадзе, былі заселены беларусамі (некаторыя з іх — Казацкія Балсуны, Неглюбка — увайшлі пасля ў склад Веткаўскага раёна). Ваенныя дзеянні ў 1615 г. вяліся з асаблівай жорсткасцю і прычынілі вялікі ўрон мясцоваму насельніцтву.

У час вайнаў украінскага народа пад кіраўніцтвам Багдана Хмяльніцкага супраць Рэчы Паспалітай (1648 – 1654) і Расіі з Рэччу Паспалітай (1654 – 1667) Веткаў-

шчына станавілася арэнай ваенных дзеянняў. Тут былі польскія, рускія войскі, казакі Багдана Хмяльніцкага. Вясной 1648 г. у гомельскім Пасожжы былі казакі палкоўніка Нябабы, якія неаднойчы спустошвалі сёлы вакол Гомеля. Летам 1648 г. праз чарнігава-северскія землі на Веткаўшчыну нахлынулі атрады Гаркушы, Мікуліцкага, Хвяcько, Крывашапкі і інш. Яны сканцэнтроўваліся ў раёне Чырвонай Гары, дзе над Беседдзю размяшчаўся захоплены імі замак, і накіроўваліся ў раён баявых дзеянняў на Днепр, Бярэзіну і далей на захад. Сяло Казацкія Балсуны стала вартавым пастом казакоў. Яно атрымала назву ад прозвішча аднаго з палкоўнікаў Хмяльніцкага — Балсуна. У 1649 г. Масква згадзілася выступіць супраць літоўскіх войскаў, што накіроўваліся на Украіну. Неўзабаве ва ўсходняй Беларусі, у тым ліку і ў Пасожжы, з'явіліся рускія войскі. Тым часам Хмяльніцкі, забяспечаны ад нападу з поўначы, павінен быў рушыць асноўныя свае сілы супраць палякаў. Так Веткаўшчына з самага пачатку ваенных падзей у 1648 г. стала аб'ектам ваенных дзеянняў. У 1649 г. казацкія палкі, кінутыя на поўнач "аж па Гомель і Дрохаў і Мглін" зноў пабывалі на Веткаўшчыне, несучы новае спусташэнне. Летам 1654 г. атрады казакоў, якімі камандаваў швагер Багдана Хмяльніцкага Іван Залатарэнка, асадзіўшы Гомель, рабілі разбойніцкія набегі на гарады і сёлы, якія ляжалі па Сожу і Дняпру.

У 1649 г. па Збораўскаму дагавору межы Украіны ўстанаўліваліся ад Чорнага мора, Дняпроўскага лімана і вярхоўяў Днястра да ракі Гарынь і Прыпяць, а адтуль па Дняпру да Быхава, ад апошняга па рацэ Сож да Смаленскага павета. Уласна кажучы, гэтыя межы былі названы Багданам Хмяльніцкім у 1656 г. у перыяд перагавораў з Польшчай. Гэтыя межы сведчаць аб тым, што амаль уся тэрыторыя Веткаўшчыны засталася ў складзе Рэчы Паспалітай. Але частка яе (Казацкія Балсуны, Неглюбка) была ў складзе Украіны.

У сярэдзіне 50-х гадоў XVII ст. Гомель стаў цэнтрам своеасаблівай "казацкай рэспублікі" на чале з авантурыстам Андрэем Мурашкам. Сотнік вядомага палкоўніка Івана Нячая рабаваў і разараў не толькі сам Гомель, але і яго наваколле. У сферы яго дзеянняў была і Веткаўшчына. Андрэй Мурашка і яго брат сотнік Дзіянісій за вернасць Рэчы Паспалітай атрымалі шляхецтва. На працягу дзесяцігоддзя працягвалася гэта спусташэнне Гомеля і сёл, што прылягалі да яго. Пасля Андрусаўскага перамір'я 1667 г. Веткаўшчына знаходзілася ў складзе Рэчы Паспалітай.

Войны сярэдзіны і другой палавіны XVII ст. прывялі да значнага адтоку беларускага насельніцтва Пасожжа ў Расію — на Браншчыну, Арлоўшчыну, Тульшчыну, Куршчыну. Раёны Пасожжа ў сваю чаргу сталі засяляцца насельніцтвам паўднёва-заходняй Беларусі, збеглымі сялянамі з Расіі, украінцамі з Валыні і Прыкарпацця. Усё гэта ўжо ў XVII ст. да прыходу стараверaў стварыла тут цеснае ўзаемадзеянне розных галін славянства.

Украінскія землі, якія пасля Пераяслаўскай рады ўвайшлі ў склад Расіі, у гістарычных крыніцах іншы раз насілі назву Гетманшчына. Яе тэрыторыя дзялілася на палкі. На Чарнігаўшчыне было чатыры палкі, з адным з якіх (Старадубскі полк) даволі цесна пераплялася гісторыя Веткаўшчыны.

У 1684 г. з ведама рускага цара гетман запарожскі Іван Самайловіч рушыў казацкія палкі да Сожа, і ўсе сёлы ад Гомеля да Рослаўля (у тым ліку і Гомельская воласць) былі захоплены і далучаны да Старадубскага палка. Аднак у 1688 г. па

дамоўленасці з палкамі польскага караля захопленыя землі зноў адышлі да Рэчы Паспалітай. Часам палкі самі пераходзілі на левабярэжжа Сожа, а потым заяўлялі, што гэтыя землі належалі Рэчкаўскаму павету.

РАСІЙСКІЯ СТАРАВЕРЫ БЕГЛІ Ў ВЕТКУ

У сярэдзіне 80-х гадоў XVII ст. у беларускім Пасожжы адбылася падзея, якая заняла важнае месца ў гісторыі рускай праваслаўнай царквы і надоўга прыцягнула да сябе ўвагу значнай часткі насельніцтва Расіі, Беларусі і Украіны. Гэтаму ў немалой ступені садзейнічаў раскол рускай праваслаўнай царквы. Царкоўная рэформа, якую распачаў патрыярх Нікан у 50-х гадах XVII ст., прадугледжвала ў канчатковым выніку ўмацаванне праваслаўнай царквы ў рускім грамадстве. У 1653 г. спецыяльна скліканы сабор адобрыў асноўныя палажэнні рэформы. Сярод істотных новаўвядзенняў, прыўнесеных ёю, былі: звычай хрысціцца замест двума пальцамі трохперсцем, слова "алілуя" вымаўлялася не двойчы, а тройчы, рух вакол аналоя не па сонцу, а супраць яго і інш. Усе праціўнікі рэформы на саборах 1655 і 1656 гг. былі адлучаны ад царквы. Царкоўны сабор 1666 – 1667 гг., акрамя праклёну, прадугледжваў для іх яшчэ адданне пад суд па артыкулах Саборнага Улажэння 1649 г., якія гаварылі аб спальванні на кастры кожнага, "хто ўскладзе знеслаўленне на Госпада Бога". На гэтых кастрах скончылася жыццё многіх праціўнікаў патрыярха Нікана. Рашэнні сабора 1666 – 1667 гг. азначалі раскол рускай праваслаўнай царквы. Праціўнікі Нікана сталі называцца раскольнікамі, або старавераміі. Вельмі шырокая была сацыяльная база старавераскага руху. Тут былі сяляне, пасадскія людзі, стральцы, купцы, прадстаўнікі баярства. Ратуючыся ад ганенняў афіцыйнай царквы, раскольнікі ўцякалі на ўскраіны Расіі, у месцы глухія і неасвоеныя, а таксама за яе межы. Так з'явіліся раскольнікі на ўсходзе Беларусі. Першыя ўпамінанні аб іх адносяцца да канца 70-х гадоў XVII ст. Раскольнікі аселі ў Хальчы. У той жа час стараверы рушылі на Чарнігаўшчыну, у раён Старадуба (зараз Бранская вобласць). Сюды з Масквы прыйшоў поп Кузьма з 12 купецкімі сем'ямі руплівых сваіх прыхільнікаў. Неўзабаве з прыбыццём новых беглякоў у раёне Старадуба ўтварылася некалькі слабод стараверaў. З прыходам раскольнікаў з Бялёва з папом Стэфанам утварылася яшчэ адна слабада. Паток беглякоў усё больш і больш павялічваўся. Ён быў прадстаўлены праціўнікамі рэформы Нікана з Масквы, Калугі, Яраслаўля, Вязьмы, Арла, Кастрамы, Вялікіх Лук, Юр'ева-Падольскага і іншых мясцовасцей Расіі. Раскольнікі пасяліліся на неўрадлівых землях Дняпрова-Сожскай нізіны, дзе глеба была пясчаная, месцамі пераходзіла ў сыпучы пясок. Раскольнікі пасяліліся на землях украінскіх феадалаў, зацікаўленых у асваенні сваіх пустынных зямель. Таму яны давалі прышэльцам пэўныя льготы.

У хуткім часе пачаліся ганенні на старадубскіх раскольнікаў, звязаных з паўстаннем стральцоў у Маскве, сярод якіх было шмат праціўнікаў ніканаўскіх рэформ. Першае ганенне адбылося ў канцы 1682 — пачатку 1683 года, другое — у другой палавіне 1684 г. Чарнігаўскаму архірэю і старадубскай адміністрацыі прыйшоў з Масквы ўказ, які патрабаваў вярнуць збеглых раскольнікаў на ранейшае месца пражывання і схіліць іх да праваслаўя. Тады раскольнікі ўцяклі з ужо ў значнай меры абжытых зямель. Папы Кузьма і Стэфан са сваімі аднадумцамі накіраваліся за мяжу, у Рэч Паспалітую. Там яны спыніліся ва ўладаннях Казіміра Халецкага, старосты мазырскага, размешчаных за 15 вёрст ад мяжы. Раскольнікі заснавалі ў 1685 г. на востраве ракі Сож

першую слабаду. Так узнікла стараверскае паселішча Ветка.

Існуе некалькі версій паходжання назвы Веткі. Адны лічаць, што каля вострава працякала рачулка — галіна Сожа (па рускай мове — ветвь, ветка); іншыя — што сам востраў, на якім пасяліліся прышэльцы, насіў назву Ветка; трэція — што Ветка — гэта галіна (па-руску ветка) Масквы, падкрэсліваючы тым самым кроўную сувязь з Расіяй. Востраў меў у акружнасці не больш дзвюх-трох вёрст. Пан Халецкі, уладальнік вострава, быў рады староверам, якія занялі пуставаўшую лясную зямлю. Па ўмовах заключанага дагавору раскольнікі карысталіся ёю на правах арэнды і прыносілі ўладальніку немалыя даходы. Неўзабаве яны пачалі набываць зямлю ва ўласнасць. На першыя гады староверы атрымалі свабоду ад падаткаў, перамяшчэння і права гандляваць на роўных падставах з мясцовымі мяшчанамі, а таксама права трымаць сваіх святароў, узводзіць культавыя будынкі. Гэтыя ўмовы сведчаць аб тым, што сярод перасяленцаў былі як сяляне, так і купцы. Апошнія, на думку некаторых даследчыкаў, пераважалі, што ў значнай меры на некалькі стагоддзяў вызначыла напрамак развіцця Веткі. Вакол яе ў канцы XVII — пачатку XVIII ст. узнікла 14 слабод, у тым ліку Косіцкая, Папсуеўка, Мар'іна, Тарасаўка, Раманава, Дубовы Лог, Крупец і інш. У 1722 г. утварылася яшчэ 9 слабод, у тым ліку Пабужжа, Купрэеўка. Усе слабоды разам уяўлялі сабой своеасаблівую федэрацыю староверaў, і ў цэнтры яе была Ветка. Такім чынам, на рубяжы XVII—XVIII ст. ва ўсходняй Беларусі поруч з уніяцкай, праваслаўнай, каталіцкай цэрквамі з'явілася староверства, уяўляўшае сабой той напрамак у праваслаўі, які панаваў у Расіі да пераўтварэнняў Нікана.

Пасля смерці папа Кузьмы значнае месца сярод староверaў заняў чорны поп (іераманах) Іаасаф. Перасяліўшыся з адной са слабод, ён угаварыў веткаўцаў будаваць царкву, якая ўзводзілася даволі хутка. Аднак Іаасаф так і памёр, не асвяціўшы яе. Пасля яго быў прызваны веткаўцамі да сябе чорны поп Феадосій. Вартая ўвагі яго біяграфія. Пачаў Феадосій сваю кар'еру ў Рыльску. Калі праследаванне староверaў прыняло шырокія маштабы, ён уцёк на Дон. Хутка схоплены ўладамі, Феадосій высылаецца ў Белазёрскі манастыр. Яму ўдаецца ўцячы з манастыра. Пабываў у Памор'і, Каржанцы. Ратуючыся ад праследаванняў, Феадосій накіраваўся ў Ветку. Па дарозе, у Калузе, у адной з закінутых цэркавак ён адшукаў шэраг старажытных рытуальных скарбаў. З імі Феадосій з'явіўся ў Ветцы. Ён загадаў расшырыць недабудаваную царкву ў даўжыню і шырыню. Царква была асвячона ў 1695 г. у імя Пакрова Прасвятой Багародзіцы і стала называцца Пакроўскай. Гэта была першая староверская царква, а літургія, адпраўленая ў дзень яе асвячэння, была першая раскольніцкая абедня. Неўзабаве поруч з цэрквамі, капліцамі сталі ўзнікаць староверскія манастыры.

Весткі пра новых людзей, што пасяліліся ў пагранічных раёнах Рэчы Паспалітай, дайшлі да Варшавы. Вышэйшы трыбунальны суд, назначаны каралём, разглядаў справу аб "маскаліях". Прадстаўнікі раскольнікаў так гаварылі на трыбунале аб прычынах, якія прымусілі іх пасяліцца ў межах Рэчы Паспалітай: "Мы вольныя людзі з маскоўскіх уладанняў. Прычына нашага выхаду такая: яшчэ пры цару Аляксею Міхайлавічу быў патрыярхам Нікан... Ён пастанавіў па свайму домыслу і загадаў, каб кожны хрысціўся са словамі: "Господзі божа наш, памілуй нас", а не як было спрадвеку: "Господзі Ісус Хрыстос, сыне божы, памілуй нас". За што пацярпелі пакуты, іншыя, не жадаючы пераносіць мучэнні, з пажыткамі выйшлі з Масквы і прыйшлі сюды". Суд 8 лютага 1690 г. пастанавіў: "Гэтая рэлігія і тыя, хто

яе вызнае, становяцца роўныя з усімі грамадзянамі Рэчы Паспалітай і знаходзяцца пад заступніцтвам яе законаў". Такія талерантныя адносіны вышэйшага трыбунальнага суда можна растлумачыць тым, што суд меў справу з напрамкам, апазіцыйным афіцыйнай рэлігіі і ў значнай меры ўраду Расіі, варожых Рэчы Паспалітай.

Як жа складваліся адносіны раскольнікаў з Халецкімі, мясцовымі сялянамі? Халецкія, атрымліваючы вялікія даходы ад раскольнікаў, ставіліся з разуменнем да іх рэлігійных перакананняў і абаранялі па меры магчымасці іх інтарэсы. Так, Казімір Халецкі ў пісьме старадубскаму палкоўніку Самайловічу абураўся з выпадку нападзення "маскоўскіх людзей" на раскольнікаў, што вярталіся са старадубскага святочнага з'езда, якіх яны "збілі неміласэрна, у турму пасадзілі". Абараняў стараверaў і Міхаіл Халецкі. У пісьме гетману Мазепу 20 верасня 1701 г. ён патрабаваў адпусціць затрыманых веткаўскіх жыхароў.

Раскольнікі таксама пры выпадку аказвалі дапамогу Халецкім. Яны вельмі актыўна адстойвалі інтарэсы свайго заступніка ў яго супрацьборстве з суседам Радзівілам, які хацеў перамясціць мяжу сваіх уладанняў на зямлю Халецкага. Справа дайшла да бойкі. Радзівіл супраць Халецкага выставіў сваіх прыгонных, а апошні – стараверaў з Веткі. "Чарняцы, – пісаў протаіерэй Андрэй Іаан з Пецярбурга, які ў канцы XVIII ст. азнаёміўся з гэтымі падзеямі, – уступіліся за свайго памешчыка, учынілі страшны бой і закончылі яго жудасным праліццём... крыві". Гэта быў адзінкавы канфлікт стараверaў з мясцовымі сялянамі, зафіксаваны ў гістарычных дакументах.

Стараверы былі добрымі арганізатарамі гаспадарчага жыцця. Шляхам высечкі лесу расшыраліся пасяўныя плошчы, заводзілася значная колькасць жывёлы, будаваліся млыны, развівалася агародніцтва, садаводства, пчалярства. Сярод пасяленцаў было шмат выхадцаў з рамеснікаў. На новых месцах яны працягвалі сваю справу.

Асаблівае значэнне сярод заняткаў стараверaў стаў набываць гандаль. За кароткі перыяд часу веткаўскія слабоды ператварыліся ў развіты гандлёвы цэнтр. Раскольнікі сканцэнтравалі ў сваіх руках гандаль усходняй Беларусі з левабярэжнай Украінай. Яны са сваімі таварамі пранікалі ва ўсходнія і паўночна-ўсходнія раёны Расіі. Гэта дзейнасць веткаўскіх купцоў абапіралася на саматужную вытворчасць рамеснікаў Старадуба і часткова Веткі. Веткаўскія купцы давалі рамеснікам крэдыты, забяспечвалі іх сыравінай, засяродзілі ў сваіх руках збыт выпрацаванай прадукцыі. Сярод рамёстваў, якія атрымалі развіццё ў асяроддзі раскольнікаў, былі шапачны, вязальны, кравецкі, кушнерскі, фарбавальны, бондарскі, шавецкі промыслы, а таксама выраб крыжыкаў, лыжак і кубкаў для прычасця. Гандлёвыя сувязі з Украінай, Расіяй садзейнічалі фарміраванню веткаўскага стараверскага гандлёвага капіталу.

Славілася Ветка будаўнікамі, разьбярамі па дрэву, чырванадрэўшчыкамі, залацільшчыкамі, чаканшчыкамі. Майстроў з Веткі запрашалі будаваць і ўпрыгожваць саборы, багатыя дамы ў Кіеве, Маскве і Пецярбургу. Яны прынялі ўдзел у аздабленні Зброевай палаты ў Крамлі, Новадзявочага і Іверскага манастыроў.

ВЕТКА – ЦЭНТР РАСІЙСКАГА РАСКОЛУ

Ветка ў пачатку XVIII ст. становіцца цэнтрам расійскага стараверства. Да яе прыслухоўваліся і духоўна падначальваліся раскольнікі Масквы і Паволжа, Дона і Яіка, паўднёвага захаду Расіі і нават Сібіры. Кіраўнік веткаўскіх раскольнікаў Феадосій фактычна з'яўляўся кі-

раўніком усяго рускага расколу. У Ветку прыходзіла вялікая колькасць папоў, якія парвалі з афіцыйнай царквой. Тут яны "выпраўляліся" ў старавераскім духу і рассылаліся па Расіі. Раскольнікі імкнуліся арганізацыйна аформіцца як самастойны напрамак у праваслаўі, аб чым сведчыць іх зварот да канстанцінопальскага патрыярха аб устанаўленні епіскапату, які не ўвянчаўся поспехам. Рабілася нават спроба ўвесці старавераскае архірэйства. З гэтай мэтай веткаўцы ўступілі ў кантакт з малдаўскім мітрапалітам Антоніем. Але спроба закончылася няўдачай. Гэтак жа скончылася задума маскоўскіх раскольнікаў, якія прывезлі ў Ветку епіскапа Епіфанія, які не знайшоў агульнай мовы з мясцовымі старавераміі.

Узвышэнню Веткі садзейнічала яе размяшчэнне за межамі Рускай дзяржавы, а таксама стан раскольніцкіх абшчын у самой Расіі, які выявіўся ў адсутнасці адзінства паміж імі і ўнутранай барацьбой. У спрэчках паміж раскольнікамі Расіі Пакроўская царква ў Ветцы выступіла ў якасці арбітра. Веткаўскія раскольнікі дзейнічалі як місіянеры старавераства ў Маскве, Калузе. Яны распаўсюджвалі па ўсёй Рускай дзяржаве ідэі расколу. Пад выглядам купецкіх людзей з ружжом і рагацінай, жабракоў з кайстрамі на спінах, вандроўнікаў і багамольцаў яны пранікалі ў самыя аддаленыя куточкі краіны, збіраючы ахвяраванні на веткаўскую царкву. Пад уплывам раскольніцкай прапаганды прыток незадаволеных з Расіі ўзмацніўся, і веткаўская федэрацыя старавераў складала ў пачатку XVIII ст. 40 тыс. чалавек. Гэтаму прытоку не змаглі перашкаджаць ніякія, нават самыя жорсткія меры пакарання ў адносінах да схопленых на мяжы беглякоў. "Адносна Веткі, — пісаў М. І. Лілееў, адзін з буйнейшых даследчыкаў расколу, — смела можна сказаць, што нібыта нават не існавала для яе пагранічнай лініі: тут былі свае дарогі, свае станавішчы, свая пошта і карэспандэнцыя, свае спецыялісты-рамізнікі, якія перапраўлялі жадаючых перайсці за рубеж".

Узмацненню ўплыву Веткі як цэнтра старавераскага свету садзейнічалі пятроўскія пераўтварэнні. Шэраг новаўвядзенняў у быце і звычаях (змяненні верхняга адзення, забарона насіць бароды, новае летазлічэнне) моцна хваляваў народныя масы, выклікаў боязь за чысціню веры, маральныя ўзрушэнні. У такіх умовах місіянерская дзейнасць раскольнікаў з Веткі знаходзіла спрыяльную глебу ў краіне. Ужо вядомы нам протаіерэй Андрэй Іаан характарызаваў Ветку як галаву ўсяго расколу. "Прывабнасць яе, — пісаў ён, — з часам больш распаўсюдзілася паўсюдна, так што самыя аддаленыя гарады, паветы і сёлы Расіі не пазбеглі заразы яе".

Старавераства ўнесла свой важкі ўклад у развіццё культуры Беларусі. Пры манастырах і цэрквах ствараліся школы граматы. Праслойка пісьменных людзей сярод раскольнікаў была вышэйшая, чым сярод беларускіх сялян. Акрамя граматы, спецыяльныя настаўнікі, пераходзячы ад адной слабады ў другую, давалі прафесійныя веды, абучаючы дзяцей рамяству. Шырокае распаўсюджанне ў Ветцы і ў навакольных слабодах атрымалі кніга- і іконапісанне. Рукапісныя кнігі, якія выходзілі з асяроддзя старавераў, адрозніваліся высокай мастацкасцю, якая знаходзіла сваё ўвасабленне ў цудоўных арнаментах, мініяцюрах. Гэтыя кнігі развозіліся па ўсёй Расіі і прадаваліся па даволі высокіх цэнах. У канцы XVII — пачатку XVIII ст. сфарміравалася веткаўская школа іканапісу. У Ветцы вучыліся гэтай справе не толькі мясцовыя старавераы, але і прышлыя людзі з іншых раёнаў Беларусі, а таксама з Расіі, Украіны, якія часта не падзялялі ідэй расколу.

Дзейнасць старавераў, што рассяліліся ва ўсходняй Беларусі, не насіла антырускі

характар. Іх памкненні зводзіліся да таго, каб забяспечыць сабе бяспечнае існаванне, адгарадзіцца ад ганенняў за веру. Больш таго, стараверы выступалі на баку рускай арміі ў перыяд Паўночнай вайны (1700–1721). Дайшоўшыя да нашых дзён паданні сведчаць пра тое, што непадалёку ад Веткі адбылося сутыкненне рускіх і шведскіх войскаў, у якім "рускія пабілі шведаў". Мясцовыя жыхары не шкадавалі "ўцякаўшых шведаў", якія прыйшлі як грабежнікі і захопнікі. Пётр I выказваў сваю ўдзячнасць стараверам за іх удзел у вайне са шведамі і, як паведамляе крыніца, дараваў ім уцёкі.

Аднак прапаганда ідэй расколу ў Расіі выклікала незадаволенасць прэлатаў праваслаўнай царквы. Першы, хто прапанаваў знішчыць Ветку, быў Піцірым, мітрапаліт Наўгародскі і пазней патрыярх усяе Русі. У 1715 г. ён прапанаваў Пятру I разбурыць раскольніцкія пасяленні за польскай мяжой і перш за ўсё Ветку.

Існаванне калоній стараверaў выклікала незадавальненне ў рускіх памешчыкаў, прыгонныя якіх збеглі ў Рэч Паспалітую, вызваляючыся ад рэкрутчыны, падушнага падатку. Яны папаўнялі рады раскольнікаў. Гэтыя ўцёкі асабліва неспрыяльна адбіваліся на памешчыках прыгранічнай паласы Расіі.

Веткаўскія купцы ўяўлялі сабой сур'ёзных канкурэнтаў у гандлёвых справах купецтву шэрагу расійскіх гарадоў. Апошнія патрабавалі ад улад абмежаваць або зусім ліквідаваць канкурэнцыю замежных стараверaў. У 1721 г. з прапановай знішчыць раскольніцкую Ветку звярнуліся да ўлад кіраўнікі маскоўскай цівунскай палаты Феакцістаў і Міхайлаў, якія сутыкаліся з веткаўцамі ў Маскве і яе наваколлях.

Масавыя ўцёкі ў раскольніцкія слабоды наносілі ўрон царскай казне з-за змяншэння падатковых паступленняў. Да таго ж пагранічнае становішча стараверскіх абшчын, нягледзячы на лаяльнасць апошніх да пануючага ў Расіі ладу, утойвала ў сабе пэўныя негатыўныя міжнародныя наступствы. У канцы царствавання Пятра I сталі збірацца весткі аб замежных раскольніках. Аднак пры ім ніякіх рэпрэсіўных мер супраць стараверaў не прымалася. Такі збег абставін быў прадыктаваны тым, што Расія ў барацьбе са Швецыяй заключыла дагавор з Рэччу Паспалітай аб сумесных ваенных дзеяннях.

У пачатку царствавання Ганны Іванаўны (1730–1740) былі сабраны разнастайныя весткі аб замежных раскольніках, у тым ліку і веткаўскіх слабодах. Урад атрымаў вялікую колькасць скаргаў ад памешчыкаў заходніх раёнаў Расіі наконт уцёкаў сялян у межы Рэчы Паспалітай. Царскі ўрад вырашыў прыняць меры прафілактычнага характару для прыпынення ўцёкаў і вяртання беглякоў. Для папярэджання ўцёкаў на мяжы ўстанаўліваліся фарпосты, над злоўленымі ўчынялася суровая расправа. Была нават сфарміравана спецыяльная камісія, у задачу якой уваходзіла спыненне ўцёкаў. Аднак гэтыя меры не прынеслі жаданых вынікаў. Раскольнікі сілай прабіваліся праз фарпосты або пракладвалі новыя шляхі.

У ход ішлі і абяцанні дараваць беглякам у выпадку добраахвотнага вяртання. Ганна Іванаўна абнародавала два спецыяльныя ўказы ў 1732 і 1733 гадах. Некаторыя стараверы Веткі, Гомеля, Хальча вярнуліся пад іх уплывам у Расію. У 1734 г. было аб'яўлена новае запрашэнне, і зноў невялікая колькасць стараверaў выкарыстала яго. Але паток беглякоў з Расіі ў шмат разоў перавышаў колькасць тых, што вярталіся.

Тады царскі ўрад вырашыў прымяніць больш радыкальныя меры. Да гэтага падштурхоўвала і тая акалічнасць, што раскольнікі адмаўлялі права жанчын на царскі прастол. У 1735 г. Ганна Іванаўна,

груба парушаючы суверэнітэт Рэчы Паспалітай, загадала 5-і палкам пад камандаваннем палкоўніка Сыціна перайсці польскую мяжу, акружыць Ветку і вярнуць раскольнікаў на старыя месцы пражывання. Войскі акружылі Ветку. Усе веткаўскія манахі і манашкі былі сасланы ў рускія манастыры для пакаяння, астатнія раскольнікі адасланы на ранейшае месцажыхарства, тых жа, хто ўтойваў сваё першапачатковае месцапражыванне, адпраўлялі пад нагляд начальства. Сыцін правёў цэлы год у Ветцы. Пад яго кіраўніцтвам спальваліся манастыры, жытло раскольнікаў. Гэта быў акт вандалізму самадзяржаўя ў адносінах да іншадумцаў. У гісторыі Веткі перамяшчэнне амаль 40 тыс. старавераў у рускія межы, жорсткае іх разарэнне атрымалі пасля назву "першага выгнання".

Аднак Ветка як цэнтр рускага расколу яшчэ праіснавала тры дзесяцігоддзі. Частка раскольнікаў, якая ў час выгнання апынулася за межамі Веткі, вярнулася назад. Расправа над веткаўцамі выклікала абурэнне сярод старавераў Расіі. З усіх яе неабсяжных канцоў у Ветку ішлі матэрыяльныя сродкі. Узмацніўся прыток новых старавераў, і хутка яна была адноўлена амаль у ранейшых маштабах. У 1758 г. стала дзейнічаць Пакроўская царква, паблізу якой пабудаваліся мужчынскі і жаночы манастыры. Зноў манахі і манашкі аб'язджалі гарады і сёлы Расіі, прывозячы ў Ветку значныя ахвяраванні.

Хаця "веткаўская стрэмка" і знаходзілася за межамі Расіі, але працягвала даволі адчувальна "калоць" пануючую царкву, заходнерускіх памешчыкаў. Імкненне канчаткова расправіцца з замежнымі раскольнікамі не пакідала самадзяржаўе. У 1760 г. імператрыца Лізавета Пятроўна выдала маніфест, у якім прапаноўвалася раскольнікам вярнуцца ў Расію і абяцалася дараванне. Падобныя запрашэнні і абяцанні мелі месца пры ўступленні на прастол Пятра III і Кацярыны II. Ва ўказах Кацярыны II у 1762 і 1763 гадах гаворка нават ішла пра тое, што, калі сяляне не згодныя вярнуцца да сваіх старых памешчыкаў, то яны могуць запісацца ў саслоўе дзяржаўных сялян або купецтва, могуць сяліцца староверскімі слабодамі не толькі ў аддаленых месцах Сібіры, але і ў Курскай, Варонежскай і Казанскай губернях. Тым, што вярталіся, даваліся льготы на 6 гадоў, што выражалася ў вызваленні ад усіх падаткаў і рэкруцкіх набораў. Частка раскольнікаў скарыстала гэтыя ўказы і вярнулася ў Расію. Аднак большасць веткаўцаў засталіся вернымі ідэалам старавераства.

Тады, зноў-такі не зважаючы на суверэнітэт Рэчы Паспалітай, Кацярына II пасылае на Ветку 2 палкі пад камандаваннем генерал-маёра Я. В. Маслава. Акружыўшы Ветку і прылягаючыя да яе 15 слабод, Маслаў на працягу двух месяцаў перавёз у Расію да 20 тыс. старавераў, якія былі накіраваны ў розныя раёны Расіі, у тым ліку і ў Сібір. Ішлі яны пад канвоем да Шылкі і Селенгі доўгія пяць гадоў. Але да нашых дзён тут, на Веткаўшчыне, пражывае да 100 тыс. нашчадкаў веткаўскіх раскольнікаў.

Яшчэ пры пераходзе рускімі войскамі мяжы частка раскольнікаў з Веткі пусцілася наўцёкі ў іншыя месцы Магілёўшчыны, асабліва ў суседні Рагачоў і прылягаючыя да яго сёлы. Другая частка пайшла ў Старадуб, куды з Веткі была перавезена Пакроўская царква. Падзеі 1764 г. атрымалі назву "другога выгнання". З ім звязана падзенне Веткі як агульнарасійскага цэнтра старавераства. Свяшчэнная для раскольнікаў Пакроўская царква аднавіла сваю дзейнасць паміж Міцькаўскай і Клімаўскай слабодамі. У 1765 г. яна была асвячоная 7 папамі. Буйнейшым цэнтрам старавераства стаў Старадуб. Ветка, хаця і засялілася ў далейшым, у тым ліку і староверамі, усё больш перат-

вараецца ў багатае гандлёва-прамысловае мястэчка з увесь час растучым яўрэйскім насельніцтвам.

З Веткай звязана дзейнасць Емяльяна Пугачова. Двойчы будучы кіраўнік буйнейшага сялянскага паўстання эпохі феадалізму ў Расіі быў у Ветцы. Першы раз – у 1764 г., у час "другога выгнання", у якім ён прымаў непасрэдны ўдзел у саставе войскаў генерала Маслава. У 1772 г. Пугачоў уцёк са станіцы Зімавейскай за польскую мяжу і 15 тыдняў жыў у Ветцы. Раскольнікі дапамаглі яму ў Дабранскім фарпосце, дзе ён на працягу 6 тыдняў знаходзіўся на каранціне, атрымаць пашпарт, дзякуючы якому ён утаіў сваё казацкае паходжанне і з'явіўся як раскольнік. У Ветцы Емяльян Пугачоў жыў у старавера Крылова. Тут жа і далі Пугачову імя "цудам уцалелы цар Пётр III".

РЭЛІГІЙНЫЯ КАНФЕСІІ НА ВЕТКАЎШЧЫНЕ

Веткаўшчына ў XVII ст. уяўляла сабой месца сустрэч, узаемадзеянняў, варожых і мірных, розных рэлігійных напрамкаў. Вышэй ужо адзначалася, што яна працягглы час была цэнтрам усерасійскага расколу, да якога вельмі цярпіма і, больш таго, з заступніцтвам ставілася Рэч Паспалітая. Але адначасова тут жа ішла ўпартая барацьба паміж імкненнем пануючага класа, прэлатаў каталіцкай царквы акаталічыць мясцовае насельніцтва, з аднаго боку, і шырокімі слаямі праваслаўных сялян, мяшчан, якія супраціўляліся гэтаму намеру, – з другога. Брэсцкая царкоўная унія 1596 г. мела меншы ўплыў на ўсходнюю Беларусь. У Магілёўскай епархіі, куды ўваходзілі і праваслаўныя цэрквы Веткаўшчыны, з 380 цэркваў 200 было адабрана ў праваслаўных і ператворана ва уніяцкія або нават каталіцкія. Адымаліся ў праваслаўнага насельніцтва цэрквы і ў наваколлях Гомеля. У іх ліку – Шарсцінская, Радужская, Навасёлкаўская цэрквы. У 1738 г. была адабрана і царква ў Хальчы. Згарэлыя праваслаўныя цэрквы забаранялася аднаўляць. Усё гэта выклікала пратэст у насельніцтва, якое засталося адданым праваслаўю. Яно звярталася са скаргамі не толькі да каралёў Рэчы Паспалітай, чыімі падданымі яно з'яўлялася, але і да рускіх цароў. У прыватнасці, такі зварот быў да Пятра I, які ў 1720 г. пісаў каралю Рэчы Паспалітай, што "працяг ... ганенняў на праваслаўных можа стаць зачэпкай і прычынай непрыемных вынікаў".

На Веткаўшчыне ў XVII ст. разгарнулі сваю дзейнасць езуіты. У Хальчы была іх місія, якая ўваходзіла ў Мсціслаўскую калегію – адну з шасці, што дзейнічалі ва ўсходняй Беларусі. Гэтую місію падтрымлівалі матэрыяльна буйныя польскія памешчыкі – Фашчы, Дзерналовічы, Жукоўскія, Халецкія і інш. У распараджэнні езуітаў былі цэрквы ў Хальчы і Радузе. У апошняй налічвалася больш за тысячу прыхаджан. У ёй вялі службу два езуіты. Яны займаліся місіянерствам і выхаваннем юнацтва.

ЭКАНАМІЧНАЕ РАЗВІЦЦЁ ВЕТКАЎШЧЫНЫ

У другой палавіне XVIII ст. пачаўся рост прадукцыйных сіл ва ўсходняй Беларусі. У значнай меры ён вызначаўся новымі знешнепалітычнымі абставінамі і перш за ўсё спыненнем згубна ўплываўшых на эканоміку войнаў. Працягвалі развівацца рыначныя адносіны: узмацніўся вываз сельскагаспадарчай прадукцыі за мяжу. У гэтых умовах памешчыкі ўзмацнялі эксплуатацыю сялян. Паншчына іграла вядучую ролю ў гэтым працэсе. Таксама сяляне адбывалі вартавую павіннасць, ахоўваючы панскія двары, пастаўлялі падводы для перавозкі панскай паклажы. Быў таксама і падымны падатак, які спаганяўся з кожнага двара. Уносілі

натуральны аброк, а таксама чынш — грашовы аброк.

Сярод буйных прыватнаўласніцкіх гаспадарак Веткаўшчыны выдзяляўся маёнтак маршалка і кавалера Івана Казіміравіча Халецкага, у склад якога, акрамя мястэчка Хальч, уваходзілі сёлы Радуга, Беседзь і вёскі Раманава, Сіўкі, Папсуеўка, Лявонцьеўка, Пабужжа. Усяго ў яго ўладаннях было 497 сялянскіх двароў, у якіх налічвалася 2836 душ сялян абодвух полаў. У маёнтку былі два ветраныя млыны, на якіх малолі збожжа для панскіх патрэб.

Вялікакаронны сакратар і кавалер князь Міхаіл Станевіч, жанаты на княгіні Марыі Радзівіл, валодаў мястэчкам Ветка, сёламі і вёскамі Чыстая Лужа, Купрэеўка, Косіцкая, Тарасаўка. Усяго яму належала каля 1,5 тыс. прыгонных, якія пражывалі ў 321 двары. Тры млыны, размешчаныя ў маёнтку, здаваліся ў арэнду. У памешчыцкіх уладаннях былі вінакурні. У Беларусі было распаўсюджана так званае прапінацыйнае права, па якому памешчыкі не толькі выраблялі гарэлку ў сваіх вінакурнях, але і прадавалі яе сваім прыгонным. Гэтае права стала крыніцай абагачэння памешчыкаў і ўзмацнення эксплуатацыі сялян. Такія вінакурні мелі месца на Веткаўшчыне. На аснове вінакурнай вытворчасці развівалася жывёлагадоўля, бо яе адходы (брага, або барда) уяўлялі сабой цудоўны корм. У памешчыцкіх гаспадарках развівалася таксама садоўніцтва.

Аснову сялянскай гаспадаркі Веткаўшчыны складала земляробства. Высяваліся збожжавыя культуры, галоўным чынам жыта, лён, каноплі. Атрымала развіццё птушкагадоўля: разводзілі гусей, курэй, качак. Дзе-нідзе сяляне разводзілі сады, садавіна цалкам ішла для панскага двара. Займаліся адкормам свіней, пчалярствам, паляваннем. У лясах Веткаўшчыны вадзілася багата мядзведзяў, лісіц, ваўкоў, кунакоў, дзікоў, ласёў, гарнастаяў, цецеруко̆ў, курапатак і інш. З лесу выпальвалі паташ, гналі дзёгаць. Сярод промыслаў выдзялялася рамізніцтва ў зімовы час. Жанчыны пралі лён, выраблялі сукно.

Як адзначалася вышэй, у тэрыторыю сучаснай Веткаўшчыны ўваходзіць шэраг пасяленняў, якія належалі ў XVII—XVIII ст. Гомельскаму старостве. Апошнім старостам быў князь Міхаіл Чартарыйскі, у распараджэнні якога, акрамя мястэчка Гомель, было 82 вёскі. У валоданні Чартарыйскага лічылася 13,3 тыс. сялян абодвух полаў і 293 тыс. дзесяцін зямлі. Староства Чартарыйскага было адным з самых даходных ва ўсходняй Беларусі. Толькі адной кварты ў казну ён уносіў 20752 злотых, што ў 4—5 разоў пераўзыходзіла ўзнос суседніх старостваў. Частка зямель у Гомельскім старостве здавалася арандатарам, якія за тэрмін арэнды стараліся выціснуць усё магчымае з сялян. Частка веткаўскіх зямель уваходзіла таксама і ў Рагачоўскае староства, у якім дамінавалі Агінскія.

Сярод прамысловых прадпрыемстваў Веткаўшчыны былі прадпрыемствы па вырабу мыла, скур, кузні. Усе яны сканцэнтроўваліся ў Ветцы.

Важную ролю ў эканамічным развіцці Веткаўшчыны ў другой палавіне XVIII ст. адыгрываў гандаль. Гэтаму ў немалой ступені садзейнічала выгаднае размяшчэнне ля ракі Сож, якая з'яўлялася галоўнай воднай магістраллю Магілёўскай губерні. Сож, звязаны з Дняпром, даваў магчымасць весці гандаль з верхнедняпроўскімі рускімі землямі, Украінай. Развіццю эканамічных сувязей садзейнічала таксама даволі развітая сетка прасёлкавых дарог. З Веткаўшчыны вывозілі лён, пяньку, лес, канапляны і льняны алей, ялавічыну, свіное сала, мёд, воск, паташ, дзёгаць. Лясны тавар (карабельны і будаўнічы лес) адпраўляўся па рацэ Беседзь. Шмат грузаў ішло ў Кіеў, Херсон, Крамянчуг. Значную ролю ў гандлі адыгрывалі кірмашы і

таржкі. У Хальчы было два кірмашы ў год, на якія з'язджаліся купцы з Беларусі, Украіны. Тут гандлявалі салам, сукном, жалезнымі вырабамі, дзёгцем, ляснымі матэрыяламі, мёдам, хлебам, мылам, свечкамі. З Украіны на кірмаш прыганялі коней. Два кірмашы штогод праходзілі і ў Ветцы. На іх гандлявалі сукном, шоўкам, сярэбранай пасудай, мылам, салам, свечкамі, воскам, мёдам, рагожай, канапляным алеем, смалой, драўлянай пасудай, хлебам, тытунём, конямі, вяленай рыбай.

З Памор'я ў Ветку дастаўлялася соль. Кожны тыдзень у Ветцы праходзілі таржкі, якія ўяўлялі сабою невялікія кірмашы.

Х. Ю. Бейлькін.

Е. І. Пугачоў і Ветка

Вследствие сего вышедший из-за польской границы с данным в Добрянского форпосту пашпортом для определения на жительство по реке Иргизу раскольник Емельян Иванов был найден и приведен ко управительским делам выборным Митрофаном Федоровым и Филаретова раскольничьего скита иноком Филаретом и крестьянином Мечетной слободы Степаном Васильевым с товарищи, – оказался подозрителен, бит кнутом; а в допросе показал, что он зимовейский служилый казак Емельян Иванов Пугачев, от роду 40 лет; с той станицы бежал великим постом сего 72 года в слободу Ветку за границу, жил там недель 15, явился на Добрянском форпосте, где сказался вышедшим из Польши; и в августе месяце, высидев тут 6 недель в карантине, пришел в Яицк и стоял с неделю у казака Дениса Степанова Пьянова.

П у ш к и н А. С. Собрание сочинений. М., 1976. Т. 7. С. 101.

ПАШПАРТ ЕМЯЛЬЯНА ПУГАЧОВА
(паводле архіўных звестак)

По указу ея Величества государыни императрицы Екатерины Алексеевны, самодержицы Всероссийской, и прочая, и прочая, и прочая объявитель сего, вышедший из Польши и явившийся собою на Добрянском форпосте веры раскольнической Емельян Иванов сын Пугачев, по желанию ево для жизни определен в Казанскую губернию в Синбирскую провинцию к реке Иргиз, которому по тракту чинить свободный пропуск: оскорблений, налогов и притеснений не чинить и давать квартиры по указам.

А по прибытии ему явиться с сим паспортом в Казанской губернии в Синбирской провинциальной канцелярии, тако ж следуя и в протчих провинциальных и городовых канцеляриях являться. Праздно же оному нигде не жить и никому не держать, кроме законной нужды.

Оной же Пугачев при Добрянском форпосте указанный карантин выдержал, в котором находился здоров, и от опасной болезни – по свидетельству лекарскому – явился несомнительный.

А приметами оными: волосы на голове темно-русые, усы и борода – черные с сединой, от золотухи на левом виске шрам... рост двух аршин с половиной, от роду – 40 лет. При оном, окромя обычной одежды и обуви, никаких вещей не имеется.

В верность чего дан сей от главного Добрянского форпостного правления за подписанием руки и приложением печати алой.

В благонадежном месте 1772 года августа 12 дня.

Майор Мезников.

Пограничный лекарь Андрей Томашевский.

При исправлении письменных дел канценармус Никифор Баранов.

ЛІТАРАТУРА:

Акты, относящиеся к истории Западной России. 1855. Т. 5.

Без-Корнилович М. О. Исторические сведения о примечательных местах в Белоруссии. СПб., 1855.

Виноградов Л. Гомель. Его прошлое и настоящее. М., 1900.

Дембовецкий А. С. Опыт описания Могилевской губернии. Кн. 1.

Закалинская Е. П. Вотчинное хозяйство Могилевской губернии во второй половине XVII в.

Лилеев М. И. Из истории раскола на Ветке и в Стародубье. Киев, 1895. Вып. 1.

Лойка П. А. Прыватнаўласніцкія сяляне Беларусі. Мн., 1991.

Мошкин М. Иезуиты в царствование Екатерины II и до нашего времени. СПб., 1867.

Никольский Н. М. История русской церкви. Мн., 1900.

Полное собрание русских летописей. М., 1975. Т. 32.

Роголев А. Ф. От Гомеюка до Гомеля. Гомель, 1994.

Российский архив древних актов. Ф. 1355. Оп. 1.

Русов А. А. Описание Черниговской губернии. Т. 1.

Эйдельман Н. Я. Грань веков. СПб., 1992.

У СКЛАДЗЕ РАСІЙСКАЙ ІМПЕРЫІ

У выніку першага падзелу Рэчы Паспалітай у 1772 г. усходняя Беларусь была далучана да Расіі. Захопленыя рускімі войскамі землі ўвайшлі ў спецыяльна створанае генерал-губернатарства, якое складалася з Магілёўскай і Пскоўскай губерняў. Апошняя ў хуткім часе была перайменавана ў Полацкую губерню. Частка Веткаўшчыны ўвайшла ў Беліцкі павет, частка — у Рагачоўскі павет Магілёўскай губерні.

Кацярына II у наказе полацкаму і магілёўскаму губернатарам прадпісвала "весці ўсе справы на расійскай мове". Неўзабаве ва ўсходняй Беларусі пачало афармляцца шляхам прынясення прысягі рускае падданства. Аднак у вырашэнні гэтага пытання Кацярына II сутыкнулася з пэўнымі цяжкасцямі. Каталіцкае і уніяцкае духавенства не толькі не прысягнула першым, але сваімі паводзінамі садзейнічала апазіцыйным настроям. Езуіты ж першымі накіраваліся ў Пецярбург і прысягнулі Кацярыне II. Гэтым яны заваявалі яе прыхільнасць. У ліку тых, хто прысягнуў, былі і езуіты Хальча. К таму часу езуіты былі выгнаны амаль з усіх краін Еўропы. Хаця Кацярына II і дала прытулак езуітам і надзяліла іх роўнымі правамі з праваслаўнымі, яны вялі антырасійскую дзейнасць. У час вайны 1812 г. імі былі створаны ваенныя падраздзяленні, у тым ліку і ў Хальчы, якія ваявалі на баку Напалеона I. У царстваванне Аляксандра I у 1820 г. езуіты былі выгнаны з Расіі.

У Беларусі, у адрозненне ад Расіі, да прысягі Кацярыне II было прыведзена ўсё сельскае насельніцтва, у тым ліку і сяляне. Але не ўсе прадстаўнікі польскай знаці пагадзіліся яе прыняць, хаця імператрыца захавала за імі амаль усе прывілеі. Князь Міхаіл Чартарыйскі, уладальнік Гомельскага староства, адзін з найбольш заўзятых праціўнікаў вырашэння пытання аб ураўнаванні ў правах праваслаўных і пратэстантаў з католікамі, адмовіўся прымаць прысягу і эмігрыраваў за мяжу. Староства было секвестравана і прыпісана да казённых маёнткаў. Маёнткі Халецкіх, Станевічаў на Веткаўшчыне засталіся ў руках ранейшых уладальнікаў, якія прысягнулі Кацярыне II.

Адным з важных мерапрыемстваў царскай адміністрацыі пасля далучэння ўсходняй Беларусі было правядзенне па распараджэнню генерал-губернатара Чарнышова перапісу насельніцтва, без якога было немагчыма вядзенне адзінага з Расіяй падатковага абкладання. Урад цікавілі перш за ўсё падатковыя групы насельніцтва: сяляне, мяшчане, яўрэі, якія складалі асноўную масу жыхароў усходняй Беларусі. У выніку канфіскацыі зямель памешчыкаў, што не пажадалі перайсці ў рускае падданства, а таксама пераходу каралеўскіх старостваў і эканомій у казну ва ўсходняй Беларусі ўтварыўся значны фонд дзяржаўных зямель. Кацярына II шчодра раз-

давала гэтыя землі сваім прыбліжаным. 12 верасня 1775 г. генерал-фельдмаршалу графу Пятру Аляксандравічу Румянцаву, герою руска-турэцкай вайны 1768–1774 гг., які атрымаў бліскучыя перамогі пры Ларгі і Кагуле, былі падараваны, як бачна з папер сакратара Кацярыны II Безбародкі з пометкамі імператрыцы, м. Гомель з сёламі, што прылягалі да яго, усяго 7129 душ. Паводле іншых архіўных даных, Румянцаву 3 кастрычніка 1775 г. быў аддадзены Гомель з 40 вёскамі з агульнай колькасцю жыхароў 7376 душ. Сярод вёсак Веткаўшчыны яму належалі Навасёлкі, Данілавічы, Старое Сяло, Сяліцкае, Рамановічы і інш. У гэтых населеных пунктах, акрамя слабады, было 296 дамоў і 1856 жыхароў. 11 снежня 1775 г. генерал-маёру Завадоўскаму было падаравана з былога Гомельскага староства 887 душ. Частка былога староства засталася ў казны. Вёска Усохі, у якой налічвалася прыкладна 230 сялян, с. Расуха (29 дамоў і 230 сялян) былі падараваны генералу ад інфантэрыі Вязьміцінаву.

У с. Рэчкі было 30 дамоў, у якіх пражывала 116 жыхароў. Належала яно памешчыку. У Жалезніках быў адзін дом і 5 жыхароў. Вёска толькі пачынала фарміравацца. Сяло Свяцілавічы складалася з 20 дамоў, у якіх пражывала 110 чалавек. Адным з буйных сёлаў Веткаўшчыны была в. Стаўбуны, якая належала генерал-губернатару, генерал-фельдмаршалу Чарнышову. У яго маёнтку налічвалася 1074 двары і 2750 прыгонных. Сярод сёлаў у гэты перыяд фігуруюць Грамыкі (41 двор, 238 жыхароў), Барталамееўка (73 двары, 392 жыхары), Вераб'ёўка (17 двароў, 52 жыхары).

Ва ўсходняй Беларусі пасля далучэння да Расіі захаваліся старыя прыгонніцкія адносіны. За памешчыкамі, якія прысягнулі Расіі, засталіся ў недатыкальнасці землі і прыгонныя сяляне. Памешчыкі атрымалі права прадаваць сялян без зямлі. Рускім памешчыкам дазвалялася аддаваць беларускіх сялян у рэкруты ў лік сваіх рускіх прыгонных.

Становішча сялян з далучэннем да Расіі не палепшылася. Яны выконвалі старыя павіннасці — паншчыну, аброк, грашовы чынш, згоны, гвалты і інш. Паранейшаму сяляне павінны былі будаваць і рамантаваць панскія гаспадарчыя аб'екты, дарогі, масты, гаці, перавозіць іхнія грузы, нарыхтоўваць дровы, працаваць на агародах, адбываць вартавую павіннасць.

З 1773 г. уводзілася падушная падаць, а таксама зямельны падатак. Асноўным сваім цяжарам гэтыя падаткі клаліся на сялян і мяшчан. На іх жа распаўсюджвалася рэкруцкая павіннасць, якая заключалася фактычна ў бестэрміновай службе ў царскай арміі. І меў рацыю У. М. Ігнатоўскі, калі адзначаў, што ў Рэчы Паспалітай працоўныя масы былі рабочым "быдлам", а ў царскай Расіі яны ператварыліся ў рабочую "скаціну". Аднак трэба адзначыць, што пасля праведзенага перапісу насельніцтва царскі ўрад на два гады вызваліў сялян ад дзяржаўных падаткаў, а на наступныя дзесяць гадоў вызначыў браць падушны падатак, зменшаны ў два разы.

Як адзначалася вышэй, ва ўсходнюю Беларусь з пагранічных раёнаў Расіі ўцякалі ад прыгоннага ўціску рускія сяляне. Пасля далучэння ўсходнебеларускіх зямель рускія памешчыкі сталі адшукваць сваіх збеглых сялян, насільна забіралі іх і везлі ў свае маёнткі. Гэта прывяло да пратэстаў і сутыкнення з сялянамі. У сувязі з гэтым у 1776 г. быў выдадзены ўказ, які дазваляў адшукваць збеглых сялян па суду. Указ 1782 г. забараняў вяртаць тых сялян, што ўцяклі ад памешчыкаў да далучэння ўсходняй Беларусі да Расіі. Гэтыя дзеянні ўрада не ўхілілі супярэчнасці паміж сялянамі і памешчыкамі. Адбываліся таксама сутыкненні і на рэлігійнай глебе.

У час праўлення Паўла I намецілася паслабленне канфрантацыі са стараверствам. Спроба згладзіць супярэчнасці з раскольнікамі была зроблена ў 1798 г. Афіцыйная царква распрацавала "правілы аднаверства". Староверы атрымалі права мець асобыя аднаверскія цэрквы і святароў. У 1800 г. Павел I канчаткова зацвердзіў сістэму, па якой староверы абавязаны былі прымаць праваслаўных святароў, а апошнія павінны былі служыць раскольнікам па старых кнігах і выконваць абрады. Аднак гэты парадак быў адхілены раскольнікамі, што выклікала хвалю рэпрэсій супраць іх.

У гэтым кантэксце можна разглядаць і падзеі ў Ветцы ў 1798 г. Земскі суддзя Беліцкага павета, куды ўваходзіла Ветка, прыехаў для затрымання староверскага святара як збеглага, які быў закаваны ў кайданы. Але веткаўцы "ад малога да вялікага збегліся, адбілі вязня" і ледзь не забілі суддзю. Адбылося гэта за некалькі дзён да прыезду беларускага і магілёўскага епіскапа Анастасія Братаноўскага. Даведаўшыся пра тое, што адбылося, епіскап загадаў веткаўцам прыбыць да яго, каб абмеркаваць становішча. Староверы паабяцалі, што без ведама духоўных уладаў не будуць прымаць да сябе святароў. Пакаяўшыся, яны выказалі жаданне быць у распараджэнні епархіі Беларусі. Епіскап у спецыяльным пасланні магілёўскаму губернатару С. С. Жыгуліну адзначаў, што не варта распальваць пажар з гэтай прычыны.

Указам 16 снежня 1798 г. свяшчэнны сінод, які кіраваў з часоў Пятра I царкоўнымі справамі ў Расіі, "па сакрэту" дазволіў староверам Веткі мець у сябе царкву і свяшчэннікаў для адпраўлення службы па староверскіх кнігах.Сам гэты факт з'яўляецца сведчаннем таго, што больш чым векавая барацьба стараверaў Веткі з расійскімі ўладамі фактычна закончылася іх прызнаннем з боку афіцыйнай царквы.

Пасля далучэння Беларусі да Расіі староверы прыпісваліся звычайна да саслоўя мяшчан і былі менш абцяжараны падаткамі і павіннасцямі, вызваляліся ад цялесных пакаранняў. Іх асноўным заняткам заставалася земляробства. Да рэформы 1861 г. яны ўяўлялі сабой асабіста свабодных арандатараў, якія наймалі памешчыцкую зямлю за грашовую плату.

Што датычыцца дзяржаўных сялян, то іх на Веткаўшчыне, як і ва ўсёй усходняй Беларусі, дзе казённыя землі шчодра раздаваліся рускім вяльможам, была невялікая колькасць. Жылі яны ў асноўным у раёне Стаўбуноў.

Яшчэ задоўга да рэформы 1861 г. на Веткаўшчыне была і сялянская прыватная ўласнасць на зямлю. Казацкія Балсуны, якія ўваходзілі разам з Неглюбкай у склад Суражскага павета Чарнігаўскай губерні, часткова былі заселены казакамі, якія валодалі зямлёй на правах прыватнай уласнасці.

Для ўсіх катэгорый сялян, а таксама мяшчан цяжкім ярмом з'яўляліся кватэрная і харчовая павіннасці ў час вайсковых пастояў. У праведзеным у 40-х гадах XIX ст. абследаванні афіцэрамі Генштаба Магілёўскай губерні падкрэслівалася, што Рагачоўскі і Беліцкі паветы складаюць шчаслівае выключэнне ў губерні для раскватаравання войскаў. Асабліва, адзначалі афіцэры, вызначаліся пасады і слабоды паблізу вусця Беседзі і Іпуці. Такая пахвальная характарыстыка афіцэраў Генштаба дорага абыходзілася веткаўчанам, якія павінны былі забяспечваць салдат і афіцэраў кватэрамі, а салдат — яшчэ і харчаваннем.

Галоўнай галіной вытворчасці Веткаўшчыны ў канцы XVIII — пачатку XIX ст. заставалася земляробства. У сялянскіх гаспадарках вядучае месца займала вырошчванне збожжавых культур. Сустракаліся пасевы льну, каноплі. Шырокае

распаўсюджанне сярод сялян мелі рыбная лоўля, паляванне, пчалярства. Зімой мужчыны займаліся рамізніцтвам, жанчыны пралі лён, ткалі сукно.

Станоўчы ўплыў на развіццё сельскай гаспадаркі ў разглядаемыя гады аказала прадпрымальніцкая дзейнасць рускіх вяльможаў. Гэта перш за ўсё адносіцца да М. П. Румянцава, сына вялікага палкаводца, які атрымаў у спадчыну маёнтак у 1796 г. Час М. П. Румянцава – перыяд гаспадарчага ўздыму і росквіту маёнтка. Румянцаў падзяліў сваё ўладанне на асобныя фальваркі, на чале якіх былі пастаўлены кіраўнікі-іншаземцы. У земляробстве пераважнае значэнне атрымалі вытворчасць збожжа, бульбаводства, тэхнічныя культуры – лён, каноплі. Часткова збожжа, льняное валакно, алейнае насенне збываліся за межы губерні. У сувязі з развіццём жывёлагадоўлі стала практыкавацца травасянне. У маёнтку ствараліся вотчынныя мануфактуры, заснаваныя на прыгоннай працы. У 1809 г. дзейнічалі мануфактуры па вытворчасці паруснага палатна, насовак і міткалю (баваўняная тканіна палатнянага перапляцення), шкляны завод (гута). Было таксама чатыры вінакурныя заводы і два млыны.

Сярод буйных уладанняў Веткаўшчыны быў маёнтак Чарнышова ў Стаўбунах. Яго славутасцю стаў завод па вырабу жалеза. Руду прывозілі з Украіны. Везлі яе прыгонныя сяляне 33 вёсак. Выплаўлялася 122 пуды жалеза. У маёнтку быў млын, мануфактура па вытворчасці палатна.

На палатняных і іншых мануфактурах браўся пад увагу шматгадовы вопыт прадзільна-ткацкай хатняй вытворчасці жанчын, якія з дзяцінства, звычайна зімой, займаліся ткацтвам.

У канцы XVIII ст. значную ролю ў эканамічным жыцці сталі адыгрываць мястэчкі. З 1784 г. Ветка і Хальч афіцыйна лічацца мястэчкамі. Яны сталі цэнтрамі прамысловасці і гандлю. У Ветцы, у прыватнасці, налічвалася 6 прамысловых прадпрыемстваў, з якіх 5 – гарбарныя і 1 – мылаварнае. Было таксама мноства кузняў, з якіх 10 – спецыялізаваліся на вырабе якараў. У год выраблялася прыкладна да 150 якараў. Ветка разам з Гомелем і Прапойскам з'яўлялася цэнтрам суднабудавання Магілёўскай губерні.

Адмоўныя вынікі для развіцця эканомікі Беларусі мела вайна 1812 г. Прычына ўпадку Магілёўскай губерні ў першай трэці XIX ст., на думку камітэта дваран, была ў нястрымным рабаванні правіянту і фуражу, рагатай жывёлы і коней, якое чынілі французскія войскі. Тое ж самае рабіла і руская армія. У 1813 г. на Магілёўшчыне фарміравалася рэзервная пяхотная армія, дзесяткі кавалерыйскіх эскадронаў. Усё гэта ажыццяўлялася ва ўмовах масавых рэкруцкіх набораў. Сітуацыя ўскладнялася масавымі няўродамі. У 1830 г. Беліцкі павет спасцігнуў няўрод. Гэта выклікала голад, ад якога моцна пацярпела перш за ўсё сялянскае насельніцтва. Бяда не абмінула і Веткаўшчыну.

Пэўнае ўздзеянне на развіццё сельскай гаспадаркі Беларусі мела рэформа дзяржаўных сялян, якая была праведзена міністрам дзяржаўнай маёмасці графам Кісялёвым. Але дзяржаўных сялян на Веткаўшчыне была нязначная колькасць.

Граф Кісялёў імкнуўся распаўсюдзіць пачатую рэформу і на памешчыцкіх сялян. У 1844 г. быў зацверджаны Мікалаем I закон, які тычыўся нарміравання павіннасцей памешчыцкіх сялян заходніх губерняў. Аднак фактычна гэты закон не ажыццяўляўся на практыцы з-за нежадання памешчыкаў. Павіннасці сялян не былі абмежаваны. Пра гэта сведчаць інвентары маёнткаў, складзеныя ў канцы 40-х – 50-х гадах XIX ст. Так, паводле інвентару маёнтка Ветка княгіні Любамірскай, у ім было 3808 прыгонных мужчын і жанчын. Цяглавых двароў налічвалася 467, агароднікаў – 108, бабылёў – 48. Усяго ў Люба-

Былы сядзібны дом, в. Рэчкі.

мірскай было 16,2 тыс. дзесяцін зямлі. Лясныя масівы ў маёнтку цалкам знаходзіліся ў руках памешчыцы. Менавіта Ветка — адна з буйнейшых памешчыцкіх латыфундый Магілёўскай губерні. У карыстанні сялян знаходзілася каля 10 тыс. дзесяцін зямлі. У сярэднім на кожную цяглавую сялянскую гаспадарку прыпадала 1,5 дзесяціны сядзібнай, 6 дзесяцін — ворнай і каля 3 дзесяцін сенажацяў. У распараджэнні сялян было 1095 галоў рабочай жывёлы, 802 — нерабочай і 2094 дробнай жывёлы. Калі зыходзіць з таго, што бабылі не трымалі жывёлу, а агароднікі ад сілы мелі 1 галаву нерабочай жывёлы і 1—2 галавы дробнай жывёлы, то ў сярэднім на адну цяглавую гаспадарку прыходзілася прыкладна 2,3 галавы рабочай жывёлы, 1,5 — нерабочай і 4 — дробнай жывёлы. Паншчына ў маёнтку складала два вупражныя дні, калі селянін працаваў з канём, і два дні мужчынскія пешыя. У год прадугледжвалася 8 мужчынскіх і 8 жаночых згонных дзён. Маёнтак прыносіў Любамірскай 9,5 тыс. рублёў прыбытку.

У маёнтку Шарсцін, што належаў графу Мелінгу, налічвалася 7470 дзесяцін зямлі, пражывала 1436 сялян абодвух полаў. Цяглавых гаспадарак было 158, бабылёў — 43, агароднікі адсутнічалі. Акрамя таго, памешчыка абслугоўвалі 63 дваровыя. Пры трох фальварках налічвалася 135 дзесяцін сядзібнай, 810 дзесяцін ворнай, 36 дзесяцін сенакоснай зямлі. У сярэднім на цяглавую гаспадарку прыходзілася 1 дзесяціна сядзібнай зямлі, 6 дзесяцін — ворнай, каля 3 дзесяцін сенажацяў. У сялян было 506 галоў рабочай жывёлы, 203 — нерабочай і 1033 дробнай жывёлы. У сярэднім на цяглавую гаспадарку прыходзілася 3,2 галавы рабочай, 13 — нерабочай, каля 7 галоў дробнай жывёлы. Колькасць паншчынных дзён і згонаў была такой жа, як і ў маёнтку Ветка. Прыбытак Мелінга быў роўны 9,5 тыс. рублёў. Маёнтак адносіўся да ліку буйных памешчыцкіх гаспадарак.

Да такіх жа гаспадарак на Веткаўшчыне належаў маёнтак Рэчкі, уладальніцай якога была памешчыца Бычкоўская. У ім было 4545 дзесяцін зямлі. Згодна з інвентаром, тут налічваўся 241 прыгонны мужчына і 252 — жанчыны. Пры фальварку было 10 дзесяцін сядзібы, 258 дзесяцін ворнай зямлі, 48,5 дзесяціны сенажацяў. На кожны сялянскі двор у сярэднім прыпадала 8,5 дзесяціны зямлі. Формы эксплуатацыі былі тыя ж самыя, што і ў маёнтках Ветка і Шарсцін. Увесь прыбытак памешчыцы быў роўны 2 тыс. рублёў.

Маёнтак Свяцілавічы памешчыка Драбышэўскага адносіўся да ліку дробных. У ім было 413 дзесяцін зямлі, дзесяць прыгонных сялян, у распараджэнні якіх было 23 дзесяціны зямлі, 3 галавы рабочай жывёлы, 8 — нерабочай і 8 — дробнай жывёлы. Увесь прыбытак памешчыка быў роўны 75 рублям.

Аналіз чатырох маёнткаў паказвае, што на Веткаўшчыне пераважала паншчынная сістэма, якая ўяўляла сабой асноўную форму эксплуатацыі сялян. Вядучае месца ў сельскагаспадарчай вытворчасці займала збожжавая гаспадарка. Гэта ў роўнай ступені тычыцца як памешчыцкай, так і сялянскай гаспадаркі. У маёнтку Шарсцін, да прыкладу, у трох фальварках уладальніка высявалася 2430 пудоў жыта, у сялян — 4860 пудоў. Жыта заставалася галоўнай зерневай культурай.

У памешчыцкіх гаспадарках у 30—40-я гады шырока сталі распаўсюджвацца пасевы бульбы, з якой было звязана далейшае развіццё вінакурэння. Вінакурныя заводы ў гэты перыяд працавалі ў Ветцы, Акшынцы, Грамыках, Шарсціне, Свяцілавічах. У сялянскіх гаспадарках пасевы бульбы сустракаліся рэдка. На Веткаўшчыне, як і ва ўсёй Расіі, сяляне з апаскай глядзелі на гэтую культуру. Усяляк мусіраваліся чуткі, што ад ужывання бульбы бываюць няўроды і іншыя непрыемнасці. Затое сярод сялян Веткаўшчыны, як і ўсёй Магілёўскай губерні, адбывалася далейшае распаўсюджванне пасеваў ільну і канапель. Шмат канапель высявалася ў Казацкіх Балсунах, Неглюбцы, якія ўваходзілі ў Суражскі павет Чарнігаўскай губерні. У памешчыцкіх маёнтках гэтыя пасевы практыкаваліся даволі рэдка, бо каноплі, як і лён, лічыліся такімі культурамі, якія даволі моцна спустошвалі зямлю і патрабавалі ўнясення значнай колькасці ўгнаенняў. Ураджайнасць канапляна семя з 1 дзесяціны была 5—8 чвэрцяў, часам даходзіла да 10 чвэрцяў, пянькі — 10—20 і рэдка 30 пудоў. Сяляне выраблялі з канапель алей, які ў асноўным ішоў на рынак. Для асабістага спажывання ішлі рэшткі вытворчасці.

Сярод сялян Веткаўшчыны, мяркуючы па інвентарах, пераважалі цяглавыя сяляне. У княгіні Любамірскай яны складалі 75% усіх сялянскіх двароў, у графа Мелінга — 77,7%. Разам з тым даволі высокі быў працэнт бабылёў, якія нават не мелі свайго дома, а наймалі куток. У маёнтку Шарсцін амаль кожны чацвёрты адносіўся да гэтай катэгорыі. У маёнтку Ветка 17,3% сялян былі агароднікі. Яны не мелі палявой зямлі, а карысталіся толькі невялікім сядзібным участкам. Гэтыя даныя сведчаць аб маёмаснай няроўнасці сялян Веткаўшчыны. У сярэднім на адну цяглавую гаспадарку прыходзілася, з улікам маёнтка Рэчкі, ад 8,5 да 10,5 дзесяціны зямлі.

Акрамя вотчынных прадпрыемстваў, у першай трэці XIX ст. на Веткаўшчыне сталі адкрывацца мануфактуры, заснаваныя на наёмнай працы. Так, у Свяцілавічах з 1819 г. існавала шкляное прадпрыемства, якое належала Сямёну і Андрэю Язерскім. Яно было пабудавана на спецыяльна набытай зямлі. У 1819—1820 гг. на мануфактуры было выпушчана 7 тыс. адзінак посуду для разліву вінаградных він, штофаў — 16 тыс., паўштофаў — 21 тыс. На прадпрыемстве працавала 4 майстры, 4 майст-

равыя (чаляднікі) і 2 вучні. Усё гэта былі прышлыя з розных месц вольнанаёмныя, якія мелі гадавыя або часовыя пашпарты. Відаць, Язерскія прадалі сваё прадпрыемства. Больш яны не прасочваюцца ў спісах уладальнікаў прамысловых прадпрыемстваў. Затое ў 1825—1830 гг. фігуруе ў Свяцілавічах шкляная мануфактура, якая належала 2-й гільдыі купцу Навазыбкаўскага павета Чарнігаўскай губерні В. Скарнякову. У 1826 г. яна выпусціла 22 тыс. штофаў, 17 тыс. паўштофаў, 9 тыс. бутэлек, 157 тыс. адзінак аптэкарскага посуду і 350 штук хімічнага.

Акрамя Свяцілавіч, шкляная мануфактура была ў Грамыках. У 1819—1820 гг. на прадпрыемстве штогод выраблялася 5 тыс. штофаў, 800 паўштофаў, 15 тыс. бутэлек. Завод размяшчаўся на зямлі, арандаванай у памешчыка Гарбачэўскага. Працавалі на заводзе 6 майстроў, 3 чаляднікі, 3 вучні і 5 чорнарабочых. Усе яны былі прыгонныя памешчыка Гарбачэўскага.

У 40-х гадах у Ветцы далейшае развіццё атрымала суднабудаванне. Будавалі байдаркі, баркі, барліны.

Вялікае значэнне ў жыцці Веткаўшчыны ў першай палове XIX ст. меў гандаль. У Ветцы на прыстані быў збудаваны свіран для захоўвання грузаў. Тавары з Веткі збываліся ў Рыгу. Сярод іх вызначаліся пянька, лён, паташ, канапляны алей, скуры. Гэтыя грузы канцэнтраваліся ў Ветцы, мясцовыя скупшчыкі звозілі іх з навакольных вёсак і сёл. Яны праходзілі даволі вялікі шлях: адпраўляліся па Сожы, потым па Дняпры везліся да Оршы, адтуль сухапутна накіроўваліся да Віцебска і па Заходняй Дзвіне дастаўляліся ў Рыгу. Пяньку і канаплянае семя таксама вывозілі і ў Кёнігсберг.

Ужо ў першай палавіне XIX ст. Беліцкі павет стаў вылучацца ў Магілёўскай губерні развіццём ляснога гандлю. Шмат лясных грузаў, а таксама тавараў, атрыманых ад перапрацоўкі лесу, вывозілася з Веткі. Гэта перш за ўсё — бярвенне, дровы, смала, дзёгаць. Збываліся таксама лубок, рагожы. У магілёўскім Пасожжы Ветка ўяўляла сабой буйнейшы цэнтр вывазу тавараў. У сярэдзіне 40-х гадоў ад яе прыстані адпраўлялася 21 судна, з Гомеля — 23. Аднак з Веткі адпраўлялі 32,4 тыс. пудоў, а з Гомеля — 24,8 тыс. Ветка па колькасці вывезеных грузаў уступала толькі Прапойску (34 тыс. пудоў).

Адначасова Ветка з'яўлялася буйным імпарцёрам солі. Да далучэння да Расіі соль дастаўлялася ў асноўным з Памор'я. У 1803 г. па распараджэнню галоўнага наглядчыка крымскіх азёраў генерал-маёра Мяртвагі ў Ветцы стала праводзіцца распрадажа крымскай солі, дастаўка якой ішла па Дняпры і Сожы. Усяго прывезлі 50 тыс. пудоў. Ветка стала своеасаблівым манапалістам у Магілёўскай губерні па гандлю соллю. Вялікія барышы атрымлівалі ад гэтага гандлю веткаўскія перакупшчыкі. Не выпадкова магілёўскі губернатар, выказваючы інтарэсы купецтва Магілёва, ставіў пытанне перад Мяртвагам аб дастаўцы солі непасрэдна ў губернскі цэнтр, адкуль бы яна развозілася па ўсёй губерні. Аднак Ветка і ў далейшым заставалася важнейшым цэнтрам салянога гандлю.

Гандлёвымі цэнтрамі сталі таксама Хальч і Старое Сяло, чаму ў немалой ступені садзейнічала паромная пераправа. У Хальчы паромам перавозілася ў дзень да 800 пудоў грузаў. Улетку паром працаваў пры дапамозе каната, вясной — вёслаў і шастоў. Паром у Старым Сяле перавозіў да 400 пудоў грузаў.

На Веткаўшчыне з'явіліся купцы, якія сканцэнтравалі ў сваіх руках лясны, саляны і іншыя віды гандлю. У 1849 г. у Ветцы налічвалася пяць купцоў 3-й гільдыі, у Хальчы — адзін купец той жа гільдыі.

Вялікае значэнне ў жыцці Веткаўшчыны мелі кірмашы, якія ўяўлялі сабой цэнтры ўнутранага гандлю. Двойчы ў год

збіраліся кірмашы ў Хальчы (Пятроўскі і Міхайлаўскі кірмашы) і ў Ветцы (Сырны і Спаскі). Асабліва вылучаўся Пятроўскі кірмаш у Хальчы, які адносіўся да ліку буйных кірмашоў Беларусі. (Буйнымі лічыліся кірмашы з абаротам звыш 100 тыс. руб.) У 1832 г. яго абарот складаў 155,8 тыс. руб., у 1846 г. – 60,7 тыс. руб., у 1847 г. – 73,5 тыс. руб., у 1853 г. – 163,1 тыс. руб., у 1858 г. – 105,6 тыс. руб. Абарот Міхайлаўскага кірмашу толькі ў 1832 г. перавысіў 100 тыс. руб., у астатнія гады ён вагаўся ад 30 да 70 тыс. руб. Кірмашы Веткі па абароту значна ўступалі хальчанскім. Толькі ў 1832 г. на Сырным кірмашы абарот склаў 110 тыс. руб. У іншыя гады ён быў у межах 12–35 тыс. руб.

Абарот Спаскага кірмашу ў пяці вышэйназваных гадах не перавышаў 73 тыс. і не апускаўся ніжэй 7 тыс. рублёў.

Абароты кірмашоў Веткаўшчыны зведвалі істотныя ваганні, якія адбываліся пад уплывам гандлёвай кан'юнктуры, стану ўраджаю і іншых акалічнасцей. У цэлым кірмашовы гандаль у 30–50-я гады адыгрываў істотную ролю ў развіцці тавара-грашовых адносін.

Асартымент кірмашовага гандлю складаўся з трох катэгорый: расійскія тавары, у якія ўключаліся і тавары мясцовага паходжання, замежныя тавары і азіяцкія тавары. Сярод расійскіх тавараў на Петрапаўлаўскім кірмашы ў 1832 г. былі прадстаўлены воўна, сукно, баваўняныя, льняныя, шаўковыя, футравыя вырабы, скуры, хлеб, крупы, рыба, коні, рагатая жывёла, фарфор, фаянс, хрусталь. Частка гэтых тавараў – ільняныя вырабы, хлеб, крупы, рыба, коні, рагатая жывёла – была ў значнай ступені мясцовага паходжання. На расійскія тавары прыпадала прыкладна 80 % усяго прывозу, на імпартныя – 5 і азіяцкія – 15% прывозу. Сярод расійскіх тавараў першае месца займалі металічныя вырабы, рыба, коні. На іх прыходзілася 56% усяго прывозу. На кірмашах у Хальчы ў 1842 г. былі маскоўскія, калужскія, тульскія, чарнігаўскія купцы. Сукны пастаўляліся з Чарнігаўскай і Гродзенскай губерняў. Замежныя тавары былі прадстаўлены ў асноўным вінамі, парфумай, азіяцкія – рознымі вострымі прыправамі.

У другой палове 40-х гадоў сярод населеных пунктаў Веткаўшчыны вызначалася Ветка, у якой налічвалася 500 двароў, і ў вёсках паблізу яе – 114 двароў, Хальч – адпаведна 100 і 300 двароў, Хізы – 99 і 274 двары, далей ішлі Стаўбуны (89 двароў), Свяцілавічы (84 двары). Па рэвізіі 1858 г. у Казацкіх Балсунах было 303 рэвізскія душы казакоў і 143 рэвізскія душы памешчыцкіх сялян, у Неглюбцы – 1001 рэвізская душа дзяржаўных сялян.

Першая трэць XIX ст. запоўнена барацьбой сялян-стараверaў Веткі і слабады Косіцкай супраць памешчыкаў Любамірскіх, да якіх перайшло многа зямель, якія раней належалі Халецкім і Станевічу. Сяляне неаднаразова апратэстоўвалі права памешчыцы Любамірскай валодаць імі. У 1806 г. яны патрабавалі, каб павіннасці выконваліся па інвентарах 1792 г. І ў далейшым сяляне не пагаджаліся з умовамі новых інвентароў 1805 і 1814 гадоў, якія прыраўноўвалі іх да ўладальніцкіх сялян. Скарга 1806 г. не была задаволена. Адхілена была таксама скарга 1813 г. У лістападзе 1826 г. павятовы суд таксама адхіліў патрабаванне сялян, чые інтарэсы ў судзе прадстаўляў Машкоўскі. Сялян асабліва абурала распаўсюджанне на іх рэкруцкай павіннасці. Яны апелявалі ва ўрадавы сенат, у якім справа разглядалася ў апеляцыйным дэпартаменце і які пацвердзіў рашэнне павятовага суда. Гэтае рашэнне ажыццявіў падсудак Вішнеўскі, які паабяцаў, што калі яму дадуць 1500 руб., то ён аддасць у рэкруты 37 мужчын са свайго маёнтка. Але сяляне былі ашуканы.

У студзені 1829 г. у слабаду Косіцкую прыбылі прадстаўнікі афіцыйных улад для ўзяцця рэкрута. Аднак сяляне запраці-

віліся гэтаму, а прадстаўнікоў мясцовай адміністрацыі (войта і соцкага), папярэдне збіўшы, выгналі са слабады за тое, што падпарадкаваліся распараджэнням памешчыцы. "Пасля гэтага, — паведамляў генерал-губернатар смаленскі, віцебскі і магілёўскі Н. Н. Хаванскі высокапастаўленаму чыноўніку корпуса жандараў аб паводзінах сялян, — сабраўшыся натоўпамі, хадзілі па вуліцы ўзброеныя сякерамі, ружжамі і калмі, ухваляючы адзін аднаго і пагражаючы страляць і біць, калі хто з паліцэйскіх чыноўнікаў датыкнецца іх браць". Сяляне даказвалі, што яны вольныя і не належаць Любамірскай. На месца дзеяння прыбыў беліцкі земскі спраўнік, а потым камандзіраваны магілёўскім губернскім праўленнем саветнік 1-га дэпартамента галоўнага суда Карпіловіч. Яны здолелі ўціхамірыць сялян.

На гэтым падзеі ў Косіцкай не закончыліся. Яны перакінуліся і на Ветку. Магілёўскі губернатар 17 верасня 1829 г. паведаміў генерал-губернатару, што 9 верасня ён асабіста адправіўся на месца ўціхамірвання сялян. Апошнія паслалі ў Пецярбург свайго паверанага Багданава для падачы прашэння цару. Чакаючы адказу, сяляне адмаўляліся адбываць паншчыну, аброк. Яны згаджаліся ўнесці некаторыя плацяжы пры ўмове выдачы пашпартоў, ды і то па меры магчымасці. Лёс хадака застаўся невядомы. У слабаду Косіцкую была ўведзена ваенная каманда. Восем сялян былі аддадзены пад суд. Падзеі 1829 г. у Ветцы і слабадзе Косіцкай уяўлялі сабой даволі значную з'яву ў барацьбе сялян Беларусі і ў цэлым усёй Расіі супраць феадальнага прыгнёту.

Адной з форм пратэсту супраць прыгонніцкага ўціску сталі ўцёкі сялян ад сваіх памешчыкаў. У 1841 г. у паўднёвыя губерні накіраваліся сяляне Беліцкага павета. Непасрэдным штуршком для ўцёкаў сялян з наседжаных месц паслужылі чуткі аб свабодзе сялян, якую ім нібыта даў маніфест 16 красавіка 1841 г. Усяго з павета пайшло 1,2 тыс. сялян. У гэтым руху прымалі ўдзел і веткаўчане.

К сярэдзіне XIX ст. веткаўская стараверская федэрацыя значна зменшылася. У 1847 г. у Беліцкім павеце налічвалася 12013 раскольнікаў. Прыкладна ў гэтыя гады ў Рагачоўскім павеце пражывалі 704 раскольнікі. У параўнанні з пачаткам XVIII ст. колькасць стараверaў зменшылася ў 3 разы. Для ажыццяўлення рэлігійных рытуалаў у стараверaў было 8 манастыроў, 15 капліц, 4 малітоўныя дамы. У 1855 г. беларускі гісторык М. В. Без-Карніловіч, апісваючы стараверaў Веткаўшчыны, адзначаў іх цвярозасць, кемлівасць, працавітасць, уласную годнасць і недаверлівасць. У хатах і ў вопратцы яны адрозніваліся чыстатой і ахайнасцю. Паміж імі слова гонару даражэй усялякіх пісьмовых абавязацельстваў. Без-Карніловіч асабліва падкрэсліваў, што час і любоў зраднілі рускіх стараверaў з беларусамі.

Х. Ю. Бейлькін.

ЛІТАРАТУРА:

Белоруссия в эпоху феодализма. Мн., 1961. Т. 3.

Военно-стратегическое обозрение Российской империи. СПб., 1848. Т.VIII. Ч. 3.

Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі. Мн., 1940. Т. 2.

Жданов А. Путевые заметки по России. СПб., 1848.

Ігнатоўскі У. Гісторыя Беларусі ў XIX і пачатку XX стагоддзя. Мн., 1925.

Могилевская старина / Сб. статей "Могилевских губернских ведомостей". Вып. 3. Могилев, 1903.

Могилевские губернские ведомости. 1849. № 16. Отд. 2.

Памятная книжка Виленского учебного округа на 1874 год. Вильно, 1874.

Панютич В. П. Социально-экономическое развитие белорусской деревни в 1861 — 1900 гг. Мн., 1990.

Пичета В. И. Восточная Белоруссия под властью царизма. Ученые записки МГУ. Вып. 93. История. Кн. I. М., 1946.

Дакументы сведчаць

СПІС ДВАРАН, ЯКІЯ ВАЛОДАЛІ НАСЕЛЕНЫМІ ПУНКТАМІ ВЕТКАЎШЧЫНЫ

1785 г.

№ п/п	Фамилия Имя Отчество	Населенные пункты	Количество жителей		
			христиан	евреев	всего
1	Козлов Иван	Даниловичи, Кунторовка, Замостье	359	5	364
2	Завадский Петр Васильевич	Старые Юрковичи, Новые Юрковичи	788	23	811
3	Халецкий Игнатий, Княгиня Радзивилл	Ветка, Старое Село, Косицкое, Хальч, Сивинка, Леонтьево, Тарасовка, Купреевка, Чистая Лужа, Рудня-Споницкая, Воробьевка	386	8	394
4	Вишинский Казимир (арендатор)	Новиловка, Немки, Шелоховка, Малые Немки, Яново, Будище, Перелевка	477	11	488
5	Халецкий Казимир	Беседь, Радуга, Бартоломеевка	590	16	606
6	Шелюта Михаил и Осип	Светиловичи	17	–	17
7	Шелюта Осип	Акшинка	43	–	43
8	Бычковская	Бартоломеевка	41	–	41
9	Вязьмитинов Сергей	Рассохи	62	2	64
10	Озерские Иван и Осип	Светиловичи	35	5	40
11	Ермолаев Василий	Громыки	5	–	5
12	Малиновский Демьян	Хизы, Громыки, Немки, Светиловичи	121	5	126
13	Устинович О. и Ф.	Ухово	39	2	41
14	Граф Чернышев Захар	Столбуны	453	4	457
15	Дернолович	Шерстин	218	20	238
16	Васильев Алексей Васильевич	Репки	98	7	105

Расійскі дзяржаўны гістарычны архіў старажытных актаў. Ф. 16. Воп. 1. Спр. 763а. Л. 91–92, 160–162, 164, 168–169, 172, 176.

СУТЫЧКА СТАРАВЕРАЎ З УЛАДАМІ

1798 г.

От 26 октября 1798 года белорусский и могилевский епископ Анастасий Братановский по секрету рапортовал св. синоду: "Посещая часть моей епархии, был я проездом в Ветковской слободе, селе Белорусского краю, столь же древнем, как и знаменитом, виталище старообрядцов. За два дня до прибытия моего туда, зделался там бунт, коего следствия не без затруднений ко усмирению. Земской судья Белицкого уезда делал там выимку старообрядческого попа их, яко беглаго. Он, было, сего попа взял и оковал, но ветковцы, от мало до велика збежавшавшись, отбили узника и чуть было не приступили к убийству выемщика. Сей поступок явно противузаконный и толико в упорстве утверждающий ветковчан, что сами они при разсказывании сего действия, знаменуясь крестом, рекли: "Так и быть, а двух смертей нет. Пусть и нам и детям нашим рубять головы..." (Все сие говорено было в поздний вечер дорогою, от ветковской слободы до перевозу через реку, верст более двух продолжавшеюся). Я велел им явиться ко мне по утру, дабы обстоятельнее выслушать событие. Между слушанием уразумел их и собственно признаемую повинность и желание быть помилованными ходатайством начальства того духовенства, к коему они не имели прибежища. По сему предлогу, на что я успел их преклонить, тому прилагаю при сем из собственного их прошения копию. А по поводу сего, какое я возымел к господину губернатору отношение по секрету, и оного тоже приобщаю список. Таким образом бунт утушен: ибо я изусатно от г.

губернатора при встрече с ним (ибо и г. губернатор в то же время объезжал уездныя присутственные места) в уездном городе Чаусах слышал, что все по тому (ветковскому) делу успокоено, а сие слышал я сентября 22 дня. Но как мне впредь поступать, благопочтенно о сем рапортуя, всепокорнейше прошу наставления.

От ветковских старообрядцов — купцов и мещан — прошение преосвященному Анастасию от 6 сентября 1798 года гласило: "Из многократных случаев испытали мы, что священники, принимаемые нами, исследываются от светского правительства, через что претерпеваем как огорчение душевное, так и разорение спокойствия нашего, чего мы временем не в силах будучи вытерпеть, делаемся принужденно огорчителями светской команды. Но как сему служить поводом мнение о нас, якобы мы принимаем попов беглых, безчестных и без всякого о них с нашей стороны разыскания, в чом мы однак употребляем всевозможную осторожность, — то впредъ для спокойствия как светского правительства, так и собственного вашего, мы о принимаемых священниках с точным о них показанием имеем впредъ относится к вашему преосвященству, желая и быть под ведомством епархии вашего превосходительства, так как находимся в Белорусской губернии. О чем о нас по забрании точных и несомнительных справок о находящихся у нас священниках, имеем представить вашему преосвященству формальное прошение; а ныне, объявляя таковое наше намерение просим возиметь к спокойствию нашему архипастырское попечение. К сей записке ветковский житель Афанасий Семенов руку приложил вместо всего общества".

Губернатору С. С. Жегулину преосвященный Анастасий писал: "Проезжал я через Ветку, узнал от самих ветковских обывателей об их поступке противузаконном. Раскаяние их подало им такое намерение, каковое желательно давно, сколько мне известно по делам старообрядцов. Они впредь не иначе будут принимать священников, как с ведения духовной власти, к ней и представлять будут о принимаемых попах точныя и неподозрительные справки, желая впредъ считаться под ведением епархии Белорусския, так как находятся в Белорусской губернии, о чем намерены подать формальное прошение. А как таковое их послужит к спокойствию не меньше церкви, как и светского правления: то благоволите, ваше превосходительство, взяв об оном внимание, употребить благонамеренныя меры к погашению искры, дабы не произошел пожар. О намерении же их вышеписанном я уведомлю ваше превосходительство, не на словах их полагаясь, но на поданной от них бумаге, яко залог, по которому я и передаю их в ваше к успокоению их касательно находящихся нечае у них попов благопромыслительство".

Указом 16 декабря 1798 года св. синод "по секрету" разрешил преосвященнику Анастасию дозволить ветковским старообрядцам иметь у себя церковь и священников для отправления службы Божией по старопечатанным книгам, ежели от них вступит к нему об этом формальное прошение. Но, избежав кары за противление власти, ветковцы, по-видимому, отказались от мысли вступить в общение с господствующей церковью, что, разумеется, было не приятно их ходатаю, преосвященному Анастасию. Владыке досталось огорчение еще с другой стороны. Донесение его св. синоду от 26 октября доведено было до сведения Государя Императора Павла I. Его Величество 21 ноября 1798 г. высочайше повелеть соизволил: за название происшедшаго в Ветке непокорения бунтом, означавших оное весьма немаловажным и клоняшимся к нарушению общего спокойствия, которое уже там возстановлено, — учинить выговор епископу преосвященному Анастасию.

Могилевская старина /Сб. статей "Могилевских губернских ведомостей". Вып. 3. Могилев, 1903. С. 26 – 27.

СА СПРАВАЗДАЧЫ МАГІЛЁЎСКАГА ГУБЕРНАТАРА АБ СТАНЕ ГАСПАДАРКІ ГУБЕРНІ

1804 г.

...Когда же именным высочайшим указом, состоявшимся в 23 день сентября 1802 г., крымские соляные озера обращены в казенное содержание, то в 1803 г. по распоряжению г-на генерал-майора, главного крымских озер надзирателя Мертваго, устроена Могилевской губ. в мест. Ветке продажа крымской казенной соли, доставляемой туда из Крюковских магазинов р. Днепром и Сожем; количество оной составляло 50000 пуд., цена соли назначена в продажу по 47 1/2 коп. пуд. По сей цене оная соль определенным к тому от главного надзирателя крымских озер соляным приставом с декабря 1803 г. по апрель 1804 г. в течение 4 месяцев продана и с того уже времени таковой поставки и продажи не производится. Продажа в мест. Ветке казенной соли в столь краткое время и по большей части большим количеством в руки перекупщиков не могла быть средством к уменьшению цены, но больше

служила поводом к возрождению монополии, ибо не примечено по выпуске оной в продажу ни малейшего унижения цен, да и быть не могло по причине, что соль досталась большею частью перекупщикам, а они, перевозя оною по городам и местечкам, взимали там цены, по которым и прежде продавалась. Сей ради причины в начале 1804 г. делал я сношение с главным крымских соляных озер надзирателем г-ном генерал-майором Мертваго, что гораздо было бы удобнее соляную казенную продажу устроить в губернском гор. Могилеве, лежащем среди своей губернии, вместо м. Ветки, яко помещичьего селения, состоящего в отдаленности от прочих городов, из которых одни ближайшие к Ветке жители имеют к покупке соли удобности.

Белоруссия в эпоху феодализма. Мн., 1961. Т. 3. С. 142–143.

З ПІСЬМА СМАЛЕНСКАГА, ВІЦЕБСКАГА І МАГІЛЁЎСКАГА ГУБЕРНАТАРА М. М. ХАВАНСКАГА НАЧАЛЬНІКУ 1-ГА АДДЗЯЛЕННЯ 3-Й АКРУГІ КОРПУСА ЖАНДАРАЎ П. К. МЕРДЗЕРУ

17 верасня 1829 г.

Секретно.

Милостивый государь мой, Павел Карлович!

До истечения 1828 г. не имел я от могилевского губернского начальства никаких донесений о неповиновении в тамошней губернии крестьян своим помещикам и о ненадлежащем отношении сих последних к первым. Но с наступлением сего 1829 г. я получал от г. тамошнего гражданского губернатора частые сведения о возникших между крестьянами беспокойствах и неповиновении помещичьей власти. Случаи сии суть следующие:

1. В январе сего года Белицкого повета помещицы кн. Любомирской крестьяне Косицкой слободы сделали ослушание экономии в поставке рекрута и некоторые из числа посланных для взятия оного крестьянам причинили тяжкие побои и даже увечья, а войта и сотского, также побив и разорив дома их, выгнали из слободы за то, что они, выполняя приказ экономии, не преклонились к совместному с ними возмущению. После сего, собравшись толпами, ходили по улице, одобряя друг друга и похвалясь стрелять и бить, если кто из полицейских чиновников коснется их брать. Но вскоре буйство сие благоразумными мерами белицкого земского исправника и потом командированного губернским правлением советника 1-го департамента главного суда Карпиловича прекращено, и крестьяне, в означенных буйственных поступках раскаясь, обещали повиноваться помещичьей власти. Между тем двое главных зачинщиков оного возмущения, коих бы следовало подвергнуть законному преследованию, бежали в Черниговскую губ. О сем происшествии могилевский гражданский губернатор в то же время всеподданнейше донес е. и. в. Таким образом, неповиновение означенных крестьян Косицкой слободы казалось быть прекращенным, и до сего времени о беспокойстве их донесений я не получал. Но ныне могилевский гражданский губернатор от 9 сентября известил меня, что он отправил в м. Ветку и слоб. Косицкую для усмирения взбунтовавшихся крестьян кн. Любомирской, следовательно, беспокойные вновь оказали буйство.

Крестьянское движение в России в 1826–1849 гг. Сб. документов. М., 1861. С. 134–135.

СА СПРАВАЗДАЧЫ АБ КІРМАШАХ 1846 г.

Наименование ярмарок	Где и когда бывают ярмарки	Оборот ярмарок	
		На какую сумму привезено товаров	На какую сумму продано
		В рублях серебром	
Петровская	В Хальче, 29 июня	32549	28175
Михайловская	В Хальче, 7 ноября	18255	9174
Спасская	В Ветке, 6 августа	6734	4549
Сырная	В Ветке, в четверг на сырной неделе	9153	8153

Военно-статистическое обозрение Российской империи. Соб. 1848. Т. VIII. Ч. 3. С. 7.

Парэформенная Веткаўшчына (1861—1900 гг.)

Рэформа 1861 г., у наш час названая "рэвалюцыяй зверху", стала найважнейшай падзеяй для ўсёй Расіі. Ва ўсходняй Беларусі (Магілёўская губерня і беларускія паветы Віцебскай губерні) яна праходзіла на аснове "Мясцовага палажэння аб пазямельным уладкаванні сялян, населеных на землях памешчыкаў у губернях Вялікарасійскіх, Новарасійскіх і Беларускіх". У выніку рэформы сяляне атрымалі свабоду, памешчыкі пазбаўляліся права ўмешвацца ў сямейныя і маёмасныя справы сялян, наказваць, дарыць і прадаваць іх. Сяляне атрымалі права гандляваць, займацца прамысловай дзейнасцю, заключаць пагадненні, валодаць рухомай і нерухомай маёмасцю, несці асабістую адказнасць перад судом, паступаць у вучэбныя ўстановы, пераходзіць у іншыя саслоўі. Зямлю сяляне атрымоўвалі за выкуп. Пры падаўленні паўстання 1863 г. царскі ўрад імкнуўся схіліць на свой бок беларускіх, украінскіх, літоўскіх сялян, ліквідаваў часоваабавязаны стан сялян, перавёўшы іх у разрад сялян-уласнікаў. Урад знізіў на 20% выкупныя плацяжы, вярнуў сялянам надзелы, аднятыя перад гэтым і ў ходзе рэформы 1861 г., захаваў права карыстацца сервітутамі, надзяліўшы беззямельных сялян трыма дзесяцінамі зямлі на двор без уліку прысядзібнай зямлі. У 1867 г. на абавязковы выкуп былі пераведзены дзяржаўныя сяляне, далучаныя з гэтага моманту да разраду ўласнікаў. Больш спрыяльныя ўмовы вызвалення сялян садзейнічалі больш хуткаму станаўленню капіталістычных адносін у Беларусі.

Разам з тым рэформа захавала і перажыткі прыгонніцтва. Захавалася землеўладанне памешчыкаў, абшчына. Сяляне адчувалі на сабе ўвесь цяжар сістэмы адпрацоўкі самых розных падаткаў і павіннасцей.

Веткаўшчына адносілася да раёна, дзе ўладарыла абшчыннае землеўладкаванне, пры якім існавала абшчыннае (калектыўнае) валоданне зямлёй і індывідуальнае карыстанне ёй. Абшчына характарызавалася перадзелам зямель праз вызначаныя часовыя перыяды. Абшчыннае землеўладкаванне ў Гомельскім павеце ахоплівала 90,9% двароў, яму належала 90,4% усёй надзельнай зямлі, у падворным землеўладанні было суадносна 9,1% двароў і 9,6% усёй надзельнай зямлі.

Своеасабліва вырашалася пытанне аб пазямельным уладкаванні стараверaў. Большасць іх у паслярэформенны перыяд заставалася бестэрміновымі арандатарамі памешчыцкіх зямель. Да сярэдзіны 70-х гадоў яны арандавалі каля 100 тыс. дзесяцін зямлі.

Стараверы варожа аднесліся да паўстання 1863 г., што было станоўча ацэнена царскім урадам. Таму ўсе спробы памешчыкаў пазбавіць іх арандаваных зямель спыняліся. 17

Рэшткі сядзібнага дома ў в. Навасёлкі.

чэрвеня 1863 г. душыцель вызваленчага паўстання на Беларусі генерал Мураўёў выдаў часовы цыркуляр, згодна з якім памешчыкам забаранялася зганяць стараверaў з зямлі і падымаць арэндную плату. Ды з часам адносіны да стараверaў з боку правячых колаў сталі змяняцца. Стараверaў нельга было выкарыстаць у барацьбе з вызваленчым рухам у Заходнім краі, яны з варожасцю ставіліся і да царызму. І ўрэшце ў 1871 г. мураўёўскі цыркуляр быў адменены. Пры такіх умовах памешчыкі пачалі выганяць стараверaў з зямлі, павышалі арэндную плату. Такому павароту спраў садзейнічала адсутнасць сур'ёзнага аграрнага руху сярод арандатараў-стараверaў. Прыняты 22 мая 1876 г. закон замест выкупа зямлі стараверамі прадугледзеў бестэрміновую арэнду на пастаянных умовах. Выкуп зямлі мог адбыцца толькі па патрабаванню памешчыкаў або па ўзаемнай згодзе бакоў. Сродкі для набыцця зямлі прадастаўляліся ў выглядзе пазыкі ўрадам. Пры нязгодзе стараверaў на ўмовы выкупу яны павінны былі на працягу года пакінуць маёнтак. Усяго на выкуп выйшла больш 60% душ стараверaў. Выкупіўшыя зямлю стараверы далучаліся да сялянскага саслоўя. Права абавязковага выкупу зямлі на ўмовах, указаных вышэй, стараверы атрымоўвалі па закону ад 4 чэрвеня 1901 года. Працэс рэфармавання арэндных адносін стараверaў на Веткаўшчыне адбываўся ў тым жа накірунку, што і ва ўсім Заходнім краі.

Веткаўшчына ў паслярэформенны перыяд адносілася да буйнога памешчыцкага землеўладання. У канцы 70 – пачатку 80-х гадоў тут налічвалася больш 20 памешчыцкіх уладанняў, з якіх 15 адносіліся да ліку буйных маёнткаў (звыш 500 дзесяцін зямлі). У асноўным гэта былі землі, якія належалі дваранам. Сярод іх – маёнтак Шарсцін графа Мелінга, маёнтак Раманава, Папсуеўка – маёнтак надворнага саветніка Гергарда, маёнтак Гута – дваранкі Селістроўскай, маёнтак Закружжа – дваранкі Сабуравай, маёнтак Ветка – двараніна Станевіча, маёнтак Рэчкі – двараніна Бачкова, маёнткі Хальч і Канічава – двараніна Сенажынскага-Войніч ды іншых. Колькасць зямлі ў гэтых маёнтках налічвала ад 2 да 4,5 тыс. дзесяцін. У сямі астатніх маёнтках зямельныя ўладанні даходзілі ад 100 да 430 дзесяцін. У палове маёнткаў гаспадарку вялі самі памешчыкі, у шасці – аканомы, у адным – часткова аканом, часткова арандатары, у другім – часткова ўладальнік, часткова арандатары, тры маёнткі поўнасцю здаваліся ў арэнду. Да іх ліку належаў самы вялікі маёнтак на Ветцы – маёнтак у Пабужжы, уладальнікамі якога былі ганаровыя грамадзяне браты М. М. і Е. М. Харшуновы. У астатніх маёнтках былі прамысловыя і гандлёвыя прадпрыемствы, сярод якіх вылучаліся млыны, цагельні, вінакурні, крупяныя заводы, сукнавальні, паромы, лаўкі, корчмы. Усе яны прыносілі немалы даход памешчыкам.

У гаспадарках памешчыкаў Веткаўшчыны землі апрацоўвалі шляхам адпрацовак, а таксама найму парабкаў. Сярод адпрацовак былі як здзельны наём, так і здольшчына. Селянін з адным канём у 1871 г. у 1-м квартале атрымліваў за дзень працы 1 руб. 23 кап., у 2-м квартале – 1 руб. 30 кап., у 3-м – 1 руб. 79 кап., у 4-м – 1 руб. 09 кап. Найбольшы заробак быў у ліпені – жніўні, калі падыходзіла ўборка ўраджаю. Заробак селяніна з двума коньмі складаў 1 руб. 85 кап., 2 руб. 23 кап., 3 руб. 10 кап., 1 руб. 72 кап. У Казацкіх Балсунах шырока практыкавалася здольшчына. Так, пры кругавой апрацоўцы дзесяціны азімага жыта доля ўладальніка складала 1/3 частку ўраджаю. Але акрамя таго селянін павінен быў адпрацаваць некалькі конных дзён. У той жа вёсцы заліўныя сенакосы здымаліся ў арандатара маёнтка, якому даставалася 2/3 часткі сабранага сена. За кожную знятую дзесяціну неабходна было адпрацаваць яшчэ адзін конны дзень.

Часцей за ўсё парабкамі былі мясцовыя сяляне. Так, у Неглюбцы 34 селяніны наймаліся на падзённую працу. Заробак гадавым батракам на Веткаўшчыне ў 1871 г. для мужчын складаў 60 руб., для жанчын – 36 руб., летніх рабочых адпаведна – 30 і 12 руб., месячных – 5 і 3 руб., падзённых (без каня) – 45 і 35 кап. За ўзворванне адной дзесяціны падзёншчыкам плацілі 3 руб., за жніво мужчыне і жанчыне – 30 капеек у дзень. За касьбу адной дзесяціны ворнай зямлі заробак складаў 3 руб., за адну дзесяціну луга – 2 руб.

Размеркаванне надзельнай зямлі сярод сялян Веткаўшчыны можна разгледзець на прыкладзе ўсяго Гомельскага павета. Згодна статыстычным дадзеным 1877 г., 96,4% усіх

сялянскіх двароў мелі да 15 дзесяцін зямлі на двор. 3,5% – ад 15 да 20 дзесяцін і толькі 0,1% – звыш 20 дзесяцін. Гэтыя дадзеныя сведчаць аб тым, што надзельныя землі размяркоўваліся ў 70-х гадах параўнальна раўнамерна і расслаенне сялян па надзельнай зямлі было надта слаба выяўлена. Праўда, у некаторых пасяленнях працэс расслаення сялян дасягнуў даволі значнага ўзроўню. Так, у Казацкіх Балсунах з 193 двароў да 15 дзесяцін мелі 78,2%, ад 15 да 20 дзесяцін – 7,8 і звыш 20 дзесяцін – 14% двароў. Апошняя група сялян – заможныя сяляне, на кожны двор якіх прыпадала да 30 дзесяцін зямлі. У в. Неглюбка быў 431 двор. З гэтага ліку 78,7% двароў валодалі да 15 дзес., 8,6% – ад 15 да 20 дзес. і 12,7% – звыш 20 дзес. На адзін заможны двор тут прыпадала больш 25 дзес. зямлі. Землі сялян у Казацкіх Балсунах размяркоўваліся наступным чынам: 4,3% складалі прысядзібныя землі, 62,3 – паша, 14,4% – сенакосныя, 6,1% – лес, 12,9% – неапрацаваныя землі.

Дыферэнцыяцыю сялян можна прасачыць па прыкладах размеркавання коней. Так, па перапісу коней 1875 г. такіх сялян, у якіх не было коней, у Веткаўскай воласці не існавала, у 35,3% двароў было па аднаму каню, у 40,8% – было па 2 і 3 кані, 23,9% – мелі больш 4-х коней. Першая група адносілася да вясковай беднаты, другая – да сераднякоў, трэцяя – да заможных сялян. Але ж гэтыя лічбы нельга абсалютызаваць. У дадзеным выпадку трэба мець на ўвазе той факт, што Веткаўская воласць належала да ліку тых, у якіх колькасць коней была вельмі значнай, што ў сваю чаргу тлумачылася развіццём рамізніцкага промыслу. У тых мясцовасцях, дзе промысел рамізнікаў быў слаба развіты, колькасць коней была значна меншая. Так, у Казацкіх Балсунах з 193 гаспадарак 53,1% двароў зусім не мелі рабочай скаціны, 37,8% – мелі па 2–3 галавы і 10,9% – 4 і болей галоў.

Аб расслаенні сялян сведчыць і развіццё арэндных адносін. Недахоп надзельнай зямлі прымушаў сялян браць яе ў арэнду або ў землеўладальнікаў-памешчыкаў, або ў сялян. Здольшчына ўяўляла сабой кабальную арэнду. Разам з тым практыкавалася і грашовая арэнда. У Казацкіх Балсунах здымалася 85 дзесяцін зямлі, што складала да агульнай колькасці worнай зямлі, якая была ў сялян, 4,3%, а з улікам неапрацаванай – 3,7%. У Неглюбцы сяляне арандавалі 200 дзес. зямлі, што складала ў адносінах да агульнай колькасці зямлі 3,8%. Зямля арандавалася амаль выключна ў памешчыкаў. У Казацкіх Балсунах сяляне здавалі ў арэнду толькі 1 дзес. зямлі, у Неглюбцы – 4 дес. Маючы патрэбу ў зямлі, сяляне былі вымушаны яе купляць. Грошы з канца XIX ст. яны маглі пазычыць у Гомельскім саслоўным банку, які быў адчынены з асноўным капіталам у 25 тыс. руб. у 1896 г. Сяляне ўсіх 14 валасцей павета ўносілі сродкі для яго стварэння. 1 студзеня 1897 г. банк выдаў пазыку на суму 50 тыс. руб., большая частка якіх пайшла на пагашэнне даўгоў ліхвярам, а 1/3 – на набыццё зямлі.

Па-ранейшаму сярод сельскагаспадарчых культур вызначаліся азімае жыта, авёс, ячмень, проса. Вельмі важнай культурай у сялян заставаліся каноплі. Асабліва развіццё канапляводства атрымала ў 60–80 гг. Пянька добра прадавалася за мяжой. Каноплі часцей за ўсё вырошчвалі на прысядзібнай зямлі, іншы раз займаючы 20% плошчы. У Неглюбцы каноплі сеялі ў так званых займішчах, якія былі амаль у кожнай сялянскай сям'і. Яны былі ўласнай маёмасцю сялян і не ўваходзілі ў грамадскія землі. Ураджаі ў сялян былі невысокія. У асобных месцах збор налічваў 16–24 пуды з дзесяціны (2,5–3,8 ц). Сельскагаспадарчая тэхніка была адсталай, пераважалі плуг, драўляная барана, серп, граблі, цэп і інш. Але і гэтыя прылады працы былі не ва ўсіх сялян. Так, у Казацкіх Балсунах 27 сялянскіх гаспадарак (17,5%), а ў Неглюбцы 40 гаспадарак (10,3%) бралі чужы інвентар для апрацоўкі поля. Малыя ўраджаі залежалі не толькі ад прымітыўнай тэхнікі, яшчэ ад таго, што адсутнічалі ўгнаенні. Угнаенне маглі ўнесці прыкладна на 1/10 частку пасяўной плошчы. Дый вывозілі яго на адны і тыя ж самыя кавалкі зямлі, галоўным чынам пад яравыя (ячмень, проса).

У гаспадарках памешчыкаў, асабліва там, дзе былі вінакурні, сеялі вялікую колькасць бульбы. Адходы на вінакурнях былі добрым кормам для жывёлы. У гэтых маёнтках даволі вялікае месца займала жывёлагадоўля. Тут шырока былі прадстаўлены палепшаныя пароды жывёл, у асноўным замежныя. Такія жывёлы былі ў стаўбунскім маёнтку графа Чарны-

Сядзіба ў в. Хальч. Помнік архітэктуры пачатку XIX ст.

шова-Круглікава, гомельскім маёнтку князя Паскевіча. Адначасова пачаў развівацца адкорм буйной рагатай жывёлы. Спецыяльна для гэтай мэты сюды прыганялі скот, так званы чаркаскі, аж з Украіны. У 1898 г. у маёнтку Сенажынскага-Войніч у трох фальварках адкормлівалі 600 галоў буйной рагатай жывёлы, у веткаўскім маёнтку, які належаў у той час Камстадыўсу, — 150 галоў.

У паслярэформенны перыяд сярод сялян Веткаўшчыны атрымалі развіццё мясцовыя промыслы, сярод якіх вылучаліся: сталярны, бандарны, кавальскі, такарная апрацоўка дрэва, калёсны, абутковы ды інш.

У канцы 70 — пач. 80-х гг. гэтымі промысламі было занята больш 300 чалавек. Найбольш распаўсюджаным промыслам з'яўлялася апрацоўка дрэва. Выраблялі посуд, калёсы, разнастайныя бандарныя рэчы. На апрацоўку дрэва прыпадала палавіна ўсіх рамеснікаў Веткаўшчыны. Сярод рамеснікаў вылучаліся краўцы (48 чалавек), абутнікі (40 чалавек), кавалі (44 чалавекі). Гадавы заробак рамесніка вагаўся ў залежнасці ад спецыяльнасці ад 10 да 300 руб. Больш за ўсё цанілі працу кавалёў (ад 15 да 300 руб.), краўцоў (10–180 руб.), абутнікаў (10–80 руб.). Асабліва шмат рамеснікаў было ў Ветцы — 84 чалавекі.

Побач з мясцовымі промысламі сярод сялян вялікую ролю мелі адыходныя промыслы, пры якіх сяляне на доўгі час пакідалі свае вёскі і ў пошуках заробку ішлі за межы родных мясцін. З вёсак і сёлаў Веткаўшчыны ў канцы 70 — пач. 80-х гадоў выходзіла каля 2 тыс. чалавек. З Веткі ў адыходныя промыслы ішло 430 чалавек, з Неглюбкі — 274, Мар'інай Слабады — 173, Рудні-Споніцкай — 173, Тарасаўкі — 137, Барталамееўкі — 97, Казацкіх Балсуноў — 78, Старога Сяла — 75, Стаўбуна — 70 чалавек.

Адыходныя промыслы падзяляліся на летнія і зімнія. Да першых адносіўся сплаў лесу, земляныя работы, звязаныя з будаўніцтвам чыгуначных і шашэйных дарог, праца на цагельнях. Сярод летніх промыслаў вылучалася здабыча каменю для будаўніцтва шашэйных дарог. Такой жа працай лічылася арэнда ў Чарнігаўскай і Палтаўскай губернях фруктовых садоў з наступным продажам пладоў, разносны гандаль дробным таварам. Але найбольш распаўсюджаным промыслам быў сплаў лесу. Так, напрыклад, з 78 жыхароў Казацкіх Балсуноў, якія ішлі ў адыход, 76 займаліся сплавам лесу. Да летніх промыслаў сялян Веткі адносіліся работы, звязаныя з навігацыяй па Сожы і Дняпры, а таксама — на суднабудаўнічых прадпрыемствах. Сярод зімовых відаў адыходу найбольш распаўсюджанымі былі высечка лесу, распілоўка, дастаўка да прыстаней, праца на цукровых, вінаробчых заводах Украіны. Асабліва вялікае значэнне меў лясны промысел. Непасрэдна ў Веткаўскай воласці гэтым промыслам займалася 20 мужчын, але ў іншых валасцях Гомельскага павета (Рэчкаўская, Пакацкая воласці), вёсках, якія ўваходзяць у склад сучаснай Веткаўшчыны, лясны промы-

сел меў надта вялікае распаўсюджванне. Так, у Рэчкаўскай воласці ім было занята 600 мужчын, 300 жанчын, 610 дзяцей, у Пакацкай воласці – 100 мужчын. Лясны промысел пачынаўся з паловы снежня і заканчваўся ў канцы сакавіка. Многа сялян з Неглюбкі (241 з 274 адыходнікаў) ішлі на цукровыя заводы Украіны.

Асаблівае месца ў жыцці Веткаўшчыны ў паслярэформенны час займаў рамізніцкі промысел. Перш за ўсё ён быў звязаны з хлебным гандлем. У Гомельскім павеце гэтым промыслам займалася да тысячы чалавек. Але будаўніцтва чыгунак, і ў прыватнасці Роменскай жалезнай дарогі, перапыніла гэты промысел, звязаны з хлебным гандлем. Хлеб па чыгунцы са станцыі Ромны пачаў дастаўляцца ў Гомель. Але промысел не знікнуў. У канцы 70–пачатку 80-х гадоў ім у Ветцы займалася 100 чалавек. Промысел набыў іншыя рысы. Вырас звоз лесу, дастаўка яго да прыстаней. Звоз садзейнічаў таму, што Ветка стала цэнтрам размяшчэння, канцэнтрацыі многіх грузаў – пянькі, ільну, льнянога і канаплянага насення, алею, кары, смалы, дзёгцю, газы, свечак, мыла, мануфактуры, хлеба.

На Веткаўшчыне развівалася дробная рамесніцкая прамысловасць. Да яе мелі адносіны розныя прадпрыемствы. Так, сярод іх у 1881 г. налічвалася 3 гарбарныя ўстановы. Звычайна ў такой установе працаваў сам рамеснік. На прадпрыемстве выраблялася 100–200 скурак у год. Усе ўстановы належалі сялянам. У тым жа 1881 г. функцыянавала 6 суконных рамесніцкіх прадпрыемстваў. Яны былі ў Рудні-Споніцкай, Вялікіх Нямках, Навілаўцы, Рудні-Шлягінскай, Новых Грамыках і Рудні-Гулевай. У сярэднім на прадпрыемствах выраблялася ад 300 да 10 тыс. аршынаў сукна на суму ад 20 да 200 руб. У самой Ветцы знаходзіліся канатныя і вяровачныя прадпрыемствы, на якіх, у адрозненне ад суконных прадпрыемстваў, прымянялася праца наёмных рабочых. Лік апошніх вагаўся ад 5 да 12 чалавек, апрача майстра. У сярэднім на кожным прадпрыемстве выраблялася каля 1,5 тыс. пудоў канатаў і вяровак, а валавы даход складаў 1,3 тыс. руб.

Хутка пасля рэформы 1861 г. на Веткаўшчыне сталі ўзнікаць прадпрыемствы па вытворчасці круп. У 1867 г. у в. Беседзь і Акол яе дзейнічалі два такія прадпрыемствы, якія належалі ганароваму грамадзяніну Харшунову. На іх працавала па 13 чалавек. Выраблялі крупы на суму да 10 тыс. руб. У 1870 г. толькі на прадпрыемстве ў Беседзі вырабілі круп на 9,5 тыс. руб. Прадпрыемства ў Беседзі займала вядучае месца не толькі ў Гомельскім павеце, але і ва ўсёй Магілёўскай губерні. Па сваёй пабудове яно ўяўляла сабой вялікі вадзяны млын для перамолу пшаніцы ў крупы. Штогод перамолвалі каля 22 тыс. пудоў. У канцы 60-х гадоў крупяное прадпрыемства было ў Ветцы. Яно належала мешчаніну Кушнярову. У 1881 г. у Ветцы функцыянавала 3 крупадзёрныя прадпрыемствы і адно – у Старым Сяле. У 60-х гадах у памешчыкаў сустракаліся цагельні, на якіх працавалі 2–3 чалавекі. Такія прадпрыемствы былі ў Шарсціне, Стаўбуне.

У Ветцы да рамесніцкай вытворчасці належала будаўніцтва барак (кошт 1200–1500 руб.), берлін (1500–2000 руб.), вялікіх лодак (100–200 штук). Два кавалі-рамеснікі займаліся вырабам якараў вагой да 33 пудоў. За зімовы час выраблялася да 90 якараў. На Веткаўшчыне шырокае распаўсюджванне атрымалі млыны. У сярэдзіне 80-х гадоў іх налічвалася каля 40.

Сярод прамысловых устаноў Веткаўшчыны, якія адносіліся да фабрычна-завадскіх прадпрыемстваў, былі вінакурні. У 1894 г. налічвалася 4 вінакурныя заводы. У м. Хальч знаходзіўся завод А. Сенажынскага-Войніч, на якім працавалі 1 майстар і 9 рабочых, паблізу м. Хальч – завод С. Сенажынскага-Войніч (1 майстар, 14 рабочых), у в. Гута – завод Сумароўскай (1 майстар, 8 рабочых), у Стаўбцах – завод Чарнышова-Круглікава (1 майстар, 8 рабочых). Заводы былі заснаваны ў паслярэформенны час. Валавы даход ад гэтых прадпрыемстваў вагаўся ад 2 да 9 тыс. руб.

Згодна перапісу 1897 г. на Веткаўшчыне было да 90 разнастайнага тыпу прамысловых прадпрыемстваў. Асабліва многа было кузняў. Частка іх належала мясцовым сялянам. Былі і такія, якія ўяўлялі сабой дробную рамесніцкую прамысловасць. Цэнтрам такой прамысловасці была Рудня-Споніцкая, у якой налічвалася 27 кузняў. У Ветцы іх было 12. Самыя разнастайныя, галоўным чынам прызначаныя для сельскай гаспадаркі прадметы працы выраблялі

ў гэтых кузнях. Колькасць млыноў перавышала лічбу 30. Функцыянавалі таксама 5 крупяных, 5 вінакурных, 2 маслабойныя, 5 канатных прадпрыемстваў і 5 цагельняў.

Гандаль меў важную ролю ў жыцці Веткаўшчыны. Хоць будаўніцтва чыгункі прама не кранулася Веткі, яно адцягнула частку грузаў, якія раней прыбывалі ў Ветку ракой ці пры дапамозе гужавога транспарту. Гэта больш за ўсё тычылася зерневых тавараў. На рацэ Сож і яе прытоках, якія заставаліся галоўнымі транспартнымі магістралямі Веткаўшчыны, былі прыстані (Ветка, Стаўбун, Новыя Грамыкі, Беседзь), паромы (Юркавічы, Хальч, Старое Сяло). Яны мелі вялікую ролю ў гандлі. Праз Ветку ішоў паштовы тракт Гомель – пасад Свяцкі, які выкарыстоўваўся таксама для гандлёвых мэт. Ветка на рубяжы 70–80 гадоў сярод сожскіх прыстаней па адпраўцы суднаў была на першым месцы, а па адпраўленых грузах у вагавым і грашовым налічэнні – на другім месцы пасля Чачэрска, апярэджваючы Крычаў, Чэрыкаў, Прапойск, Гомель. Па колькасці разгружаных суднаў Ветка была на другім месцы, уступала Гомелю, але пераўзыходзіла яго па вагаваму і грашоваму паказчыках. У 1871–1881 гг. у сярэднім у год з Веткі адпраўлялася 45 суднаў з агульным грузам 317,4 тыс. пудоў на суму 162,4 тыс. руб., прыбывала і разгружалася 52 судны (379,8 тыс. пудоў на суму 265 тыс. руб.).

Аб развіцці гандлю Веткі сведчаць лічбы транспартнай статыстыкі. У 1880 г. з Веткі было адпраўлена 319 тыс. пудоў грузаў, у тым ліку 78 тыс. пудоў дроў, 156 тыс. пудоў лесаматэрыялаў, 26 тыс. пудоў заналак, 24 тыс. пудоў вырабаў з драўніны, 16 тыс. пудоў шкла, 12 тыс. пудоў яблык, 7 тыс. пудоў канаплянага масла. Рачным транспартам у гэтым жа годзе прыбыло 339 тыс. пудоў грузаў, у тым ліку 167 тыс. пудоў зерня, мукі, круп, 171 тыс. пудоў солі і 1 тыс. пудоў табакі. Аснову вывазу складалі дровы, лясныя матэрыялы або тавары, зробленыя з дрэва. На іх прыпадала 4/5 усяго вывазу. Трэба звярнуць увагу на вываз шкла, заналак. Хоць прадпрыемстваў па іх вытворчасці на Веткаўшчыне не было, аднак Ветка стала цэнтрам для вывазу шматлікіх грузаў, якія паступалі з іншых месцаў. Ва ўвозе грузаў на першым месцы знаходзілася соль (49,3%) і табака (0,3%). Такі характар таваразвароту рачным транспартам захоўваўся і ў наступныя гады. Калі ў сярэднегадавым вылічэнні ў канцы 70-х гадоў у Ветку дастаўлялася 210 тыс. пудоў зерневых тавараў, то ў 1881–1885 гг. – 141, у 1886–1890 гг. – 97, у 1891–1895 гг. – 61, у 1896–1900 гг. – 146 тыс. пудоў хлеба. У канцы 70-х гадоў у Ветку было прывезена 146 тыс. пудоў солі, у 80–90 гг. гэты ўвоз стабільна перавышаў 200 тыс. пудоў. Асноўны вываз з Веткі ў 80–90 гг. складаўся з лесаматэрыялаў, дроў, лясных вырабаў. Частка гэтых матэрыялаў адпраўлялася буксірамі, частка – плытамі. Вываз гэтых грузаў бесперапынна павялічваўся. Так, калі ў 1889–1891 гг. у сярэднім у год прадавалі 1675 тыс. пудоў, то ў 1897–1899 гг. – 2512 тыс. пудоў, або на 50% болей. Лясныя грузы адпраўляліся ўніз па цячэнні Сожа і былі прызначаны, галоўным чынам, для Украіны. Яны паступалі ў Херсон, Крамянчуг, Кіеў, Чаркасы. З Веткі таксама вывозілі садавіну, лён, пяньку, канаплянае і льняное насенне.

Ва ўнутраным гандлі па-ранейшаму істотную ролю мелі кірмашы. З падзеннем ролі кірмашоў рос стацыянарны гандаль, адчыняліся крамы. У 1886 г. у Ветцы іх налічвалася 190, у Хальчы – 85, Свяцілавічах – 3. У 1897 г. толькі ў Ветцы дзейнічала 245 крамаў, аптовы склад спірту, 5 піцейных устаноў. Такія ж установы былі і ў іншых населеных пунктах Веткаўшчыны.

Прыкметную ролю ў гандлі мелі скупшчыкі. Сярод іх пераважалі яўрэі, якія займаліся дробнай скупкай. Скупкай займаліся і стараверы. Па вёсках скупляліся ў асноўным лён, пянька, сала, скура, шчаціна, пух, пяро, воск і інш. Гэтыя тавары затым групаваліся ў вялікія партыі і перапрадаваліся больш буйным прадпрыемствам.

У паслярэформенны перыяд назіраўся даволі вялікі рост насельніцтва Веткаўшчыны. У 1863 г. у Ветцы было 4180 жыхароў, у пачатку 80-х гадоў – 5982, ў 1897 г., згодна ўсеагульнаму перапісу, 7204 жыхары. У канцы XIX ст. Ветка ўваходзіла ў лік буйных населеных пунктаў Магілёўскай губерні, уступаючы толькі губернскаму цэнтру, чатыром павятовым гарадам (Гомель, Орша, Рагачоў, Мсціслаў). Па колькасці насельніцтва Ветка апярэджвала шэсць павятовых цэнтраў Магілёўшчыны – Сянно, Горкі, Чавусы, Быхаў, Чэрыкаў,

Клімавічы. У параўнанні з 1863 г. насельніцтва Веткі ў 1897 г. павялічылася на 72,3%. У 42 населеных пунктах Веткаўшчыны, у якіх пражывала 500 і больш чалавек, было каля 40 тыс. жыхароў. Сярод іх у 11 пунктах налічвалася ад 500 да 700 жыхароў, у 12 – ад 700 да 1 тыс., у 19 – звыш 1 тыс. жыхароў. Да буйных населеных пунктаў Веткаўшчыны належалі Неглюбка (3,5 тыс. чалавек), Старое Сяло (2,3), Хальч (1,9), Казацкія Балсуны (1,7), Шарсцін (1,7), Закружжа (1,5), Прысно (1500), Барталамееўка (1,27 тыс. чалавек) ды інш. За перыяд з 1886 г. па 1897 г. насельніцтва Шарсціна павялічылася на 147%, Свяцілавіч – 91%, Прысно – 86%, Стаўбуна – 84%, Хальча – 77%, Вялікіх Нямкоў і Данілавіч – 66%, Радугі – 65%, Старога Сяла – 60%. Насельніцтва Неглюбкі ў параўнанні з 1882 г. вырасла на 24,8%, Казацкіх Балсуноў – на 47%.

У пачатку 80-х гадоў XIX ст. Ветка ўяўляла сабой мястэчка з перавагай драўляных забудоў. З 1005 дамоў 994 былі драўлянымі. У Ветцы знаходзілася валасная ўправа, паштовае аддзяленне. З 5982 жыхароў Веткі да пачатку 80-х гадоў праваслаўных было 21,9%, старавераў – 35,3%, іудзеяў – 42,6%, католікаў – 0,2% ад усяго насельніцтва. У канцы 1897 г. з 7204 жыхароў праваслаўныя складалі 23,7%, староверы – 24,4, іудзеі – 51,7, католікі – 0,2% ад усіх жыхароў. Да канца XIX ст. Ветка ператварылася ў мястэчка з перавагай яўрэйскага насельніцтва. Да пачатку 80-х гг. у Хальчы налічвалася 253 драўляныя дамы. Большасць складала праваслаўнае насельніцтва – 77,6%, яўрэі – 21,4%, католікі –1%. У мястэчку Шарсцін было 110 драўляных дамоў. Жылі ў асноўным праваслаўныя (94,2%) і невялікая колькасць яўрэяў (4%). У першай палове 80-х гадоў на Веткаўшчыне функцыянавала звыш 20 праваслаўных цэркваў, 8 сінагог, 5 культавых устаноў староверaў.

Староверства на Веткаўшчыне працягвала існаваць і развівацца ў 60–90 гг. XIX ст. У Ветцы, слабодах Тарасаўка, Папсуеўка, Косіцкае, Раманава, Лявонцьева да пачатку 70-х гадоў налічвалася 3,6 тыс. старавераў, у 1897 г. – прыкладна 4,3 тыс. Сярод іх усё менш заўважнымі былі старыя разыходжанні з праваслаўным насельніцтвам і ўладамі. Гомельскі павятовы спраўнік у рапарце магілёўскаму губернатару ў 1871 г. падкрэсліваў прыязныя адносіны староверaў да праваслаўнага насельніцтва і праяўленне "дастатковага даверу" да мясцовых уладаў.

Паслярэформенае 40-годдзе характарызуецца значнымі мерапрыемствамі ў галіне народнай асветы Расіі. Сярод рэформаў 60–70 гг. адно з галоўных месцаў заняла школьная рэформа, якая ўводзіла сістэму асветы для ўсіх саслоўяў. Але "Палажэнне аб пачатковых народных вучылішчах" 1864 г. у Беларусі не дзейнічала. Царскі ўрад пасля падаўлення паўстання 1863 г. імкнуўся шляхам школьнай асветы абмежаваць беларускіх і літоўскіх сялян ад польскага ўплыву. Для гэтага міністэрству асветы было прапанавана скласці правілы для пабудовы школ у літоўска-беларускіх губернях. Замест "Палажэння аб пачатковых народных вучылішчах" у Беларусі дзейнічалі "Часовыя правілы", мэта якіх была ў тым, каб забяспечыць у асвеце вядучую ролю рускай мовы. Па ініцыятыве М. М. Мураўёва – душыцеля паўстання 1863 г. у Беларусі і Літве – асігнаванні на сярэднія вучэбныя ўстановы ў заходніх губернях паменшаліся. У школах Беларусі забаранялася навучанне на беларускай і польскай мовах. Навучанне ў школах вялося толькі на рускай мове.

Як адзначалася вышэй, першае народнае вучылішча на Веткаўшчыне было адчынена ў 1859 г. у в. Стаўбун. У першай палове 70-х гадоў на ўтрыманне вучылішча адпускаўся 251 руб. Грошы збіраліся ў сялян. Выкладаў Ф. І. Палчанінаў, выхаванец смаленскай духоўнай семінарыі. Ён жыў у бясплатнай кватэры і атрымліваў 150 руб. у год. Праз 10 гадоў народнае вучылішча было адчынена ў Барталамееўцы. На ўтрыманне вучылішча ішло 60 руб. Урокі вёў селянін Л. Ф. Лапніцкі з акладам 60 руб. Ён скончыў Беліцкае прыходскае вучылішча. У тым жа 1869 г. стала працаваць вучылішча ў в. Новыя Грамыкі, на патрэбы якога ад мясцовых сялян паступала 60 руб. Настаўнічаў там былы унтэр-афіцэр Дабрыцкі, які быў навучэнцам Чарнігаўскага павятовага вучылішча. У 1869 г. было адчынена Веткаўскае народнае вучылішча, на патрэбы якога з дзяржаўнай казны выдзялялася 120 руб. і 226 руб. – ад магілёўскага праваслаўнага брацтва. Настаўнічала Е. Л. Хар'янава з акладам 120 руб. у год, яна таксама жыла ў бясплатнай кватэры. У канцы 70-х гадоў Барталамееўскае вучылішча

ўжо не існавала ў спісах школ. Відаць, яно было зачынена. Але з'явіліся новыя вучылішчы. У 1875 г. узнікла Рэчкаўскае вучылішча. На ўтрыманне яго выдзялялася 219 руб. сялянскай грамадой і 158 руб. – казной. У вучылішча было прынята 27 вучняў. Выкладаў К. М. Якушаў, які вучыўся ў Магілёўскай духоўнай семінарыі і меў званне настаўніка павятовых вучылішчаў. Якушаў атрымоўваў 200 руб., бясплатнае жыллё. У 1877 г. было адчынена Шарсцінскае вучылішча, на якое ішоў 241 руб. казённых грошай і 146 руб. сабраных сялянамі. Настаўнічаў І. І. Кугук – выхаванец Полацкай настаўніцкай семінарыі. Ён меў званне настаўніка павятовых вучылішчаў. Праз некаторы час у Ветцы было адчынена яшчэ адно вучылішча. Старая вучэльня была ператворана ў жаночае народнае вучылішча, якое ўтрымлівалася за кошт казны (120 руб.) і збораў з насельніцтва (50 руб.). У вучылішчы навучалася 31 дзяўчынка. Выкладала А. К. Пляскоўская, якая мела званне настаўніцы. Ёй плацілі 150 руб. і забяспечвалі бясплатнай кватэрай. У новай мужчынскай пачатковай вучэльні выкладаў П. П. Цітовіч, выпускнік Магілёўскай духоўнай семінарыі. На ўтрыманне вучылішча казна адпускала 175 руб. і 50 руб. складаў збор з насельніцтва. У школе навучалася 48 хлопчыкаў. У наступныя гады народныя вучэльні былі адчынены ў Вялікіх Нямках, Завідаўцы, Расохах, Старым Сяле, Данілавічах. У сярэдзіне 80-х гадоў на Ветцы функцыянавала 11 народных вучэльняў. Да гэтай лічбы да пачатку XX ст. дабавілася вучылішча ў в. Пералёўка.

Разам з народнымі вучылішчамі на Ветцы атрымліваюць развіццё царкоўнапрыходскія школы, якія знаходзіліся цалкам пад кантролем праваслаўнай царквы. У колькасных адносінах яны ўступалі народным вучылішчам. Такая школа была ў Ветцы. Знаходзілася яна ў царкоўным будынку. Вучыў дзяцей псаломшчык М. Ідаловіч. У школе вучылася 19 хлопчыкаў і 2 дзяўчынкі. Пад кантролем царквы працавалі так званыя школы граматы. У Чыстых Лужах навучанне ў такой школе вёў С. Іваноў. У школе вучыўся 21 хлопчык. Побач з вышэйназванымі вучэбнымі ўстановамі ў Ветцы ў сярэдзіне 80-х гадоў налічвалася 5, у Хальчы – 1 яўрэйская школа. У гэтых школах хлопчыкаў вучылі канонам іудзейскай рэлігіі.

У паслярэформенны перыяд першыя крокі на Веткаўшчыне рабіла сістэма аховы здароўя. У канцы 70 – пачатку 80-х гадоў у Свяцілавічах функцыянавала бальніца. У 1886 г. у ёй лячылася 125 хворых. Утрыманне хворых абыходзілася казне ў 682 руб., аднаго хворага ў дзень – 39 кап. Пры бальніцы працавала амбулаторыя, у 1880 г. яе наведала 434 хворыя. У Ветцы існаваў прыёмны пункт. У 1880 г. тут лячылася 48 хворых. На бальнічны пакой было выдаткавана 329 руб., на аднаго хворага – 43 кап. у дзень. Амбулаторных наведванняў было 75. У Ветцы працавала аптэка, якая належала калежскаму асэсару Бачкову. Гадавы абарот аптэкі ў 1880 г. склаў 1,5 тыс. руб.

Рэформа 1861 г., якая ліквідавала прыгонніцкае права, захавала пережыткі прыгону, галоўным сярод якіх з'яўлялася землеўладанне памешчыкаў. Ягоная моц вызначала сялянскае малазямелле. Аграрнае пытанне да канца XIX ст. рабілася галоўным пытаннем палітычнага жыцця краіны. Аграрны крызіс 80–90 гг. садзейнічаў абвастрэнню класавых супярэчнасцей, асабліва паміж шматмільённымі масамі сялян і жменькай памешчыкаў. У паслярэформенны перыяд сялянскія выступленні адбываліся і на Веткаўшчыне. У 1869 г. былыя памешчыцкія сяляне слабод Косіцкай і Раманава адмовіліся засейваць свае палі і аддаваць выкупныя плацяжы, матывуючы свае дзеянні дрэннай якасцю зямлі. Адной з форм барацьбы былі высечкі лесу. Сяляне захоплівалі як памешчыцкі, так і казённы лес. У 1870 г. сяляне в. Казацкія Балсуны агульнай колькасцю да 100 чалавек напалі на казённыя дачы, дзе працавала 70 чалавек, якія расчышчалі лясныя плошчы. Тыя, хто нападаў, пабілі лясную варту, а таксама рабочых, якія нарыхтоўвалі лес купцам, захапілі болей тысячы дзесяцін зямлі. Затым яны цэлымі абозамі вывозілі лес. У 1883 г. у ноч на 12 сакавіка 10 жыхароў Веткі адправіліся ў лес памешчыка А. Сенажынскага-Войніч за дровамі, насеклі 5 вязанак і вярталіся дахаты. Вярсты за 3 ад Веткі яны сустрэлі вартаўнікоў Вайцэхоўскага і Аціпава. У бойцы Вайцэхоўскі параніў стрэлам у нагу аднаго з вяртаўцаў.

Х. Ю. Бейлькін.

ЛІТАРАТУРА:

Белоруссия в эпоху капитализма. Мн., 1983. Т. 1.

Волости и важнейшие селения в Европейской России. СПб., 1886. Вып. 5.

Дакументы і матэрыялы па гісторыі Беларусі. Мн., 1940. Т. 2.

Дембовецкий А. С. Опыт описания Могилевской губернии. Могилев, 1884.

Кернажыцкі К. І. Гаспадарка прыгоннікаў у канцы XVIII — першай паловы XIX ст. Мн., 1935.

Отчет о церковноприходских школах Могилевской епархии на 1889/90 учебный год. Могилев, 1891.

Памятная книжка Виленского учебного округа на 1874 г.; на 1886/7; на 1900 г. Вильно, 1887, 1900.

Русов А. А. Описание Черниговской губернии. Чернигов, 1898. Т. 2. Приложение.

Самбук С. М. Политика царизма в Белоруссии во второй половине XIX века. Мн., 1980.

Статистика поземельной собственности и поименных мест Европейской России. СПб., 1882. Вып.V.

Статистический сборник МПС. СПб., 1882. Вып. 6—67.

ВЕТКАЎШЧЫНА НА ПАЧАТКУ XX СТАГОДДЗЯ

СТАН ГАСПАДАРКІ І ЎМОВЫ ЖЫЦЦЯ

Да пачатку XX ст. у склад Гомельскага павета ўвайшлі Палеская, Пакацкая, Стаўбунская і Рэчкаўская воласці. З гэтага часу амаль уся Веткаўшчына, за выключэннем Неглюбкі, Казацкіх Балсуноў (Суражскі павет Чарнігаўскай губерні) і Прысно (Рагачоўскі павет), увайшлі ў склад Гомельскага павета.

Насельніцтва Веткі ў 1909 г. складала 10,3 тыс. чалавек (3 тыс. хрысціян і 7,3 тыс.

Кірмаш у Ветцы.

Былая панская сядзіба ў Ветцы.

яўрэяў), была ўладальніцкім мястэчкам, належала палкоўніку В. П. Шлейферу. Асноўны склад насельніцтва ўтваралі мяшчане (8,8 тыс.), сялян было толькі 1,5 тыс., дваран і чыноўнікаў – 1,2, купцоў – 1,4, духоўнага звання – 5 чалавек. Мястэчка мела 1767 пабудоў, з якіх 980 – жылых і 787 – нежылых. 15 дамоў былі зроблены з каменя, астатнія – драўляныя. Нежылыя пабудовы – гэта ўсялякія склады, сховішчы. У Ветцы знаходзілася камера земскага начальніка 4-га ўчастка Гомельскага павета, паштова-тэлеграфная, натарыяльная кантора, мяшчанскае ўпраўленне, вольнае пажарнае таварыства. У Веткаўскую воласць уваходзілі Веткаўскае, Беседскае, Куптараўскае, Мар'інскае, Навасёлкаўскае, Радужскае, Рудня-Споніцкае, Тарасаўскае, Хальчанскае, Чысталужскае сельскія таварыствы. У 1912 г. паводле прыблізнага падліку ў Ветцы жыло 12 тыс. чалавек. За кароткі перыяд часу насельніцтва Веткі павялічылася на 16,5%.

Сярод буйных населеных пунктаў Веткаўшчыны вылучалася м. Хальч, якое належала А. П. Сенажынскаму-Войніч. У 1909 г. тут налічвалася 2256 жыхароў, пераважалі хрысціяне (2026 чалавек), яўрэяў было 236 чалавек. Хальч уяўляў сабой мястэчка з перавагай сялянскага насельніцтва – 2012 чалавек, мяшчане складалі 230, купцы – 6, духоўныя асобы – 8 чалавек. Да буйных населеных пунктаў адносілася мястэчка Шарсцін, у якім налічвалася 1619 жыхароў, у тым ліку 1388 хрысціян і 231 яўрэй. Як і ў Хальчы, тут пераважала сялянскае насельніцтва – 1369 чалавек, мяшчан налічвалася 231 чалавек, купцоў – 10, духавенства – 9 чалавек. Мястэчка належала купцу А. В. Пенкіну.

Вядучае месца ў гаспадарчым жыцці Веткаўшчыны па-ранейшаму займала сельская гаспадарка. Увесь яе зямельны фонд на 1 студзеня 1909 г. складаў 116,7 тыс. дзесяцін. Зямля надзялялася па саслоўнаму прынцыпу. Уласнікамі з'яўляліся дваране, сяляне, ганаровыя грамадзяне, купцы, мяшчане, духавенства. Дваранам належала 21,1 тыс. дзес., сялянам – 71,7 тыс. дзесяцін. Сялянскае землеўладанне хутка расло ў гады сталыпінскай рэфор-

мы, звязанай з разбурэннем абшчыны, калі сяляне набывалі магчымасць замацоўваць за сабой землі ва ўласнасць і праз Сялянскі банк мець сваю зямлю.

Сярод буйных уладальнікаў Веткаўшчыны пераважалі дваране. С. П. Сенажынскі-Войніч валодаў 4312 дес. зямлі, граф Чарнышоў-Круглікаў — 3665, Бычкоў — 2899, Гергард — 1400, Случкоўскі — 1470, Фрамандзер — 1301, А. П. Сенажынскі-Войніч — 1100, Даўгоў-Сабураў — 1080, Лашкевіч — 967, Шлейфер — 448 дзесяцінамі. Сярод буйных землеўладальнікаў быў ганаровы грамадзянін М. М. Харшуноў, які меў 2864 дзес.

Патрэба сялян у зямлі прымушала іх звяртацца да арэнды. Арэндныя цэны былі надзвычай высокімі. Так, за 1 дзес. луга плацілі 24 руб., пад азімую сяўбу — 10 руб. 40 кап., яравую — 9 руб. 40 кап.

У сялянскай гаспадарцы па-ранейшаму існавала традыцыйная трохпольная сістэма севазвароту, якая, па словах агранома 4-га ўчастка Гомельскага павета А. М. Міхайлава (ва ўчастак уваходзіла Веткаўшчына), з даўняга часу не ведала змен. Азімае поле селянін звычайна засяваў жытам, яравое — аўсом, ячменем, бульбай, льном, грэчкай. Трэцяе поле пакідалі незасеяным. Гэтае поле адначасова служыла выганам для скаціны. Гэты пералік сельскагаспадарчых культур быў бы няпоўным, калі б не ўлічвалася сяўба на прысядзібных кавалках клеверу, цімафееўкі, канопляў. Адну трэцюю частку ўсёй пашы займала жыта, затым — бульба, грэчка, лён. У Веткаўскай воласці лён у сялян іншы раз займаў да 50% усёй пасяўной плошчы. Гомельскі павет займаў першае месца ў Магілёўскай губерні па льнаводству. Дзесяціна льна давала да 100 руб. даходу, а іншы раз — і болей. Лён быў выключна сялянскай культурай.

У гаспадарках сялян рабіліся спробы пераходу на 4-польны севазварот.

Ураджаі асноўных культур на Веткаўшчыне хоць і перавышалі ўзровень другой паловы XIX ст., былі невысокія. Сярэдні ўраджай жыта з 1 дзес. складаў 50 пудоў (8 ц), бульбы — 400 пудоў (64 ц), грэчкі — 40 пудоў (6,4 ц), ячменю — 60 пудоў (9,6 ц), проса — 70 пудоў (11,2 ц), аўса — 50 пудоў (8 ц). У асобныя гады ўраджай быў вышэйшым. Так, у 1913 г. ураджай жыта быў роўны 70 пудам (11,2 ц), аўса — 100 пудам (16 ц), проса — 80 пудам (12,8 ц), бульбы — 600 пудам (96 ц). Ураджаю зерневых культур і бульбы ледзь-ледзь хапала для ўласных патрэб.

Руцінны характар мела сельскагаспадарчая тэхніка сялян. Зямлю апрацоўвалі пры дапамозе барон, сох, матык, плугоў. Сяляне лічылі, што з сахой конь ходзіць лягчэй, чым з плугам. Таму не часта імі карысталіся. Плугі, як правіла, былі мясцовай вытворчасці. Яны вараблялiся з матэрыялаў дрэннай якасці, вызначаліся не надта ўдалай канструкцыяй. Матыкамі акучвалі бульбу, апрацоўвалі прысядзібную зямлю, распрацоўвалі зямлю з-пад лесу.

Буйная рагатая жывёла ў асноўным разводзілася для атрымання гною. З-за дрэннага корму каровы толькі на працягу 6—8 тыдняў пасля ацёлу давалі малако. У такім жа стане была і свінагадоўля. Праўда, сяляне трымалі скаціну, па заключэнню земскіх спецыялістаў, у 1,5—2 разы болей, чым маглі пракарміць.

Натуральных сенакосаў у сялян, на думку тых жа спецыялістаў, было шмат, але сена збіралі мала. Сенакосы знаходзіліся ў першабытным стане. Іх нават не імкнуліся паляпшаць. Палі з травамі і караняплодамі для кармоў скаціне сустракаліся рэдка.

Значную працу па паляпшэнню сельскагаспадарчай вытворчасці ў сялян выконвалі земствы, дзейнасць якіх асабліва актывізавалася пасля 1913 г. Яны разам з

камісіямі па землеўладкаванню, якія ажыццяўлялі сталыпінскую рэформу на месцах, унеслі значны ўклад у развіццё сялянскай гаспадаркі. Гомельскае павятовае земства вяло працу па прапагандзе паляводства, жывёлагадоўлі, агародніцтва. У павеце працавала 5 інструктараў, земскі аграном. Яны займаліся паляводствам, жывёлагадоўляй, малочнай гаспадаркай, агародніцтвам. Земства праводзіла, у тым ліку і на Веткаўшчыне, вопыты з мінеральнымі і раслінными ўгнаеннямі. На ўгнаенне было раздадзена звыш 200 пудоў лубіну. Ствараліся спецыяльныя ўчасткі для ўнясення ўгнаенняў пад жыта, авёс, бульбу. На кожны ўчастак выдзялялася па 20 руб. Такія палеткі былі ў Пералёўцы, Свяцілавічах. Сярод мінеральных угнаенняў для вопытаў выкарыстоўвалі суперфасфат, калійную соль, чалійскую салетру, томасаў шлак ды іншыя. Ствараліся таксама пракатныя пункты сельскагаспадарчых прадметаў працы. Такі пункт быў створаны ў слабадзе Раманава. На ім былі прадстаўлены малатарні з прыводам, веялкі "Поспех" і сарціроўкі Робера, Вараксіна і "Змейка", дзве сямірадныя сеялкі Эльварта, сеялка "Кроун" для канюшыны, дзве бараны "Зіг-заг", два акучнікі, 2 плугі "Сухені", каранярэзка, саломарэзка, льномялка, льнотрапалка, лугавая барана Разеўскага. Амаль усе гэтыя механізмы даваліся сялянам у бясплатнае карыстанне, некаторыя – за плату. Ствараліся зернеачышчальныя пункты. Для сялян Гомельскага павета земства зрабіла сельскагаспадарчы склад. Прадметы працы і машыны прадаваліся з нацэнкай на 10%, што лічылася прымальнай, умеранай нацэнкай. Склад атрымаў ад земства 6,8 тыс. зваротных сродкаў. У крэдыт прадаваліся прылады, кошт якіх перавышаў 10 руб. Пры набыцці выплачвалася палова кошту, другая – праз паўгода. Машыны і прылады коштам да 100 руб. таксама прадаваліся ў крэдыт, але патрэбна было, каб валасное праўленне закінула слова. Але склад у асноўным абслугоўваў заможных сялян, беднякам такія пакупкі былі не па кішэні.

На ўзорных участках прапагандаваліся травасеянне, пасевы кармавых буракоў, турнэпсу, морквы. Розным чынам заахвочваліся лугаводства, агародніцтва, пчалярства.

Земствы на Веткаўшчыне займаліся і праблемамі жывёлагадоўлі. Для паляпшэння сялянскай гаспадаркі разводзілі бычкоў замежных і рускіх парод. На 1 студзеня 1914 г. у Гомельскім павеце было 39 такіх бычкоў, у тым ліку ў слабадзе Раманава – 4, Стаўбуне – 1, Свяцілавічах – 4, Завідаўцы – 4. Тыя з сялян, каму даставаліся быкі (а гэта былі заможныя сяляне), плацілі за іх карыстанне 25 руб. у год. Пасля некалькіх гадоў утрымання быкі пераходзілі ва ўласнасць сялян. Разводзілі таксама палепшаныя пароды свіней, авечак. Так, з 47 вепрукоў, набытых і размеркаваных Гомельскім павятовым земствам, 12 прыпадала на Веткаўшчыну, з 20 бараноў – 7. Сялянам Веткаўшчыны далі 7 жарабцоў. Жарабцы належалі да фінскай пароды, быкі – яраслаўскай, вепрукі – йоркшырскай і беркшырскай парод. Палепшаныя пароды жывёл звычайна давалі заможным сялянам, хутаранам, адрубчанам, якія былі ў стане пракарміць жывёлу. Праўда, у Гомельскім павеце быў найменшы лік хутарскіх і адрубных гаспадарак.

Магілёўская і Віцебская губерні, як і ўся Беларусь, ішлі наперадзе многіх рэгіёнаў Расіі па ажыццяўленню сталыпінскай аграрнай рэформы. Разбурэнне абшчыны адбывалася і на Веткаўшчыне. Але ж высяленне на хутары і адрубы тут ішло даволі марудна. Адной з прычын такой з'явы можна лічыць хранічнае малазямелле. Да высялення на хутары і адрубы былі схільны перш за ўсё шматзямельныя сяляне.

Немалое значэнне мелі і тыя абставіны,

што значная частка сялян Веткаўшчыны ўсё болей і болей далучалася да пабочных заробкаў — да саматужных і адыходных.

Сярод саматужных промыслаў, не заўсёды адасобленых ад заняткаў сельскай гаспадаркай, вылучаліся промыслы па апрацоўцы льну і асабліва пянькі. Веткаўская і Стаўбунская воласці ў гэтых адносінах былі прыкметнымі ў Гомельскім павеце. Пяньковы промысел быў вялікай дапамогай для сялян. З ім была звязана праца канатна-вяровачных прадпрыемстваў Веткі. Апрацаваная пянька паступала на гэтыя прадпрыемствы. У сялян, занятых трапаннем пянькі, не было спецыяльных майстэрняў. Працавалі ўсе, хто мог. Адны пралі, другія (слабыя жанчыны і дзеці) часалі пяньку ў гумнах. Зараблялі не надта многа. Атрымоўвалі ў дзень па 50—70 кап. Але да пачатку першай сусветнай вайны патрэба на канат і вяроўкі паменшылася. Заняпаду пяньковага промыслу садзейнічала таксама адкрыццё ў Парычах, Бярэзіне, Гомелі і Рагачове прадпрыемстваў па перапрацоўцы пянькі. Многія веткаўцы пачалі працаваць на гэтых прадпрыемствах.

Многа ўсялякіх саматужных промыслаў было ў Малых Нямках. Да ліку іх адносіўся экіпажны промысел. Займаліся ім выключна на заказ і толькі зімой. Заробак у год складаў прыкладна 20 руб. У гэтай жа вёсцы быў распаўсюджаны бондарскі промысел. Бондарскія работы выконваліся восенню і толькі пад заказ. У Малых Нямках займаліся і вытворчасцю дзёгцю, але заробак быў нязначным — 15—20 руб. у год. Сяляне таксама займаліся вытворчасцю воўны. Некаторыя саматужнікі мелі воўначасалкі. Заробак складаў 60 руб. у год. У Малых Нямках быў таксама развіты аўчынны промысел. Аўчыннікі працавалі выключна зімой па заказах мясцовых сялян. Зараблялі ў год да 70 руб. Малыя Нямкі на Веткаўшчыне вылучалі адзін з нешматлікіх цэнтраў сялянскай рамесніцкай вытворчасці.

У сяле Барталамееўка была наладжана такарная вытворчасць. Рабілі выключна калаўроты (самапрадкі). Майстэрняў у саматужнікаў не было, працавалі ў жылых дамах круглы год. Калаўроты рабілі як на рынак, так і на заказ. Зараблялі гэтыя майстры даволі значную суму — 500 руб. у год. У Свяцілавічах саматужнікі шылі абутак на заказ мясцовага насельніцтва. Заробак складаў 60—80 руб. у год. У тых жа Свяцілавічах каля 20 сялян-саматужнікаў займаліся ганчарным промыслам. Працавалі галоўным чынам зімой. Вырабы прадавалі сялянам, развозячы іх па вёсках, у рэдкіх выпадках збывалі на рынках. Заробак складаў да 80 руб. у год. Апрача Малых Нямкоў, бондарская вытворчасць развівалася ў сёлах вакол Веткі. У гэтых жа сёлах атрымоўвае развіццё і выраб цэглы.

На Веткаўшчыне сяляне займаліся таксама вырабам лубка, лыка. Атрымлівалі развіццё промыслы, звязаныя з вырабам вобадаў, спіц, палазоў для санак. Значнае развіццё меў кавальскі промысел, звязаны галоўным чынам з вытворчасцю сельскагаспадарчых прадметаў і дамашніх прылад. У в. Данілавічы два кавалі рабілі лёгкія плугі, сярпы, падковы, сякеры, долаты, акоўвалі колы для калёс.

Значнае месца ў жыцці веткаўскіх сялян займалі адыходныя промыслы. Вясной і летам сяляне ішлі на сплаў лесу. На працягу 2—3 месяцаў яны зараблялі ў сярэднім па 25 руб. Займаліся сяляне і падзённай працай у памешчыкаў і заможных сялян. Зімой ішлі на загатоўку дроў, пілавалі дошкі. Адпраўляліся ў бліжэйшыя гарады, дзе займаліся сталярствам, будаўніцтвам. Працягваў існаваць і такі промысел, як рамізніцтва. Сярод адыходных промыслаў выконваліся працы на бураковых плантацыях і цагельнях Украіны. Стараверы Веткі ішлі на будаўнічыя работы. “Летам веткаўскія стараве-

ры, – пісаў аўтар этнаграфічнага нарыса аб стараверах, – рассыпаюцца ў розныя бакі, зарабляючы хлеб на зіму. Восенню вяртаюцца дадому і Ветка ажывае".

На пачатку XX ст. сяляне Веткаўшчыны пачалі з'язджаць у замежныя краіны, асабліва ў ЗША. Земскі аграном, які працаваў на Веткаўшчыне, у сваёй справаздачы адзначаў, што едуць у асноўным маладыя людзі, а на вёсцы застаюцца старыя, жанчыны і дзеці. Сярод эмігрантаў было нямала і заможных сялян, таму што праезд у ЗША патрабаваў значных сродкаў. Сялянам даводзілася пераадольваць усялякія бюракратычныя перашкоды. Некаторыя шукалі дапамогі ў тайных пасрэдніцкіх кантор, якія за грошы садзейнічалі выезду за мяжу. Звычайна замежны адыход працягваўся 2–3 гады. За гэты час адыходнік скалочваў капітал у памеры 2–3 тыс. руб. і вяртаўся дахаты. Умовы працы ў ЗША былі цяжкімі. Аб сваім знаходжанні за мяжой адыходнікі не любілі расказваць, звычайна на роспыты адказвалі коратка: "З'ездзі, сам убачыш", а іншы раз дабаўлялі, што "ў нас коні так не працуюць, як мы там, у Амерыцы". З-за няведання мовы і адсутнасці прафесійных навыкаў адыходнікі ішлі на самыя цяжкія работы – на шахты, руднікі, домны.

Цяжкія матэрыяльныя ўмовы жыцця сялян Веткаўшчыны прымушалі іх перасяляцца ў Сібір, на Далёкі Усход. У пачатку XX ст. царскі ўрад раней рабіў перашкоды перасяленцам, а ў сувязі з будаўніцтвам і пачаткам эксплуатацыі сібірскай чыгункі пачаў дазваляць перасяленне сялян у Сібір. У 1903 г. дазвол на перасяленне ў Амурскую вобласць атрымала сям'я з в. Гутка Стаўбунскай воласці селяніна Д. К. Мельяненкава, у якой было 15 душ, у тым ліку жанатыя і замужнія дзеці. У прашэнні аб перасяленні галава сям'і пісаў: "Многія гады мы цярпелі страшэнныя нястачы па прычыне беднасці нашай зямлі, якую цяпер заносіць сыпучымі пяскамі. Не было такога года, каб мы мелі карысць з яе, хаця б на выплату казённых павіннасцей, не кажучы ўжо пра тое, каб забяспечыць хлебам сваю сям'ю; нам самім часта выпадае пакідаць свае бедныя хаціны ды ісці на бок шукаць заробкаў, якія ў нашы дні амаль перапыніліся". Просьба была выканана. Атрымалі дазвол на перасяленне ў Амурскую вобласць сяляне гэтай жа вёскі Н. І. Музыкін з сям'ёй у 14 душ і В. Т. Мелюкоў з сям'ёй у 12 душ. У 1901 г. з в. Пералёўка 12 сямей атрымалі дазвол пераехаць у Енісейскую губерню. У 1902 г. узбудзілі хадайніцтва аб перасяленні ў Новарасію 14 сямей з в. Акшынка. Толькі дзвюм сем'ям было адмоўлена ў перасяленні.

Прамысловасць Веткі не толькі характарызавалася сялянскімі рамесніцкімі промысламі. Да прамысловых прадпрыемстваў належалі вінакурныя заводы – Радужскі (уладальнік Харшуноў), Лужчынскі (С. П. Сенажынскі-Войніч), Баркоўскі (Буйно), Трэбаўшчанскі (Гергард), Шарсцінскі (Мяльжынскі), Хальчанскі (А. П. Сенажынскі-Войніч). Прыкладна палова ўсіх вінакурных прадпрыемстваў Гомельскага павета прыходзілася на Веткаўшчыну. На Веткаўшчыне налічвалася каля 40 паравых, вадзяных і ветраных млыноў. Згодна "Спісу населеных месцаў Магілёўскай губерні", прамысловыя прадпрыемствы на Веткаўшчыне былі ў Ветцы, Беседзі, Навасёлках, Хальчы, Барталамееўцы, Рэчках, Нова-Іванаўцы, Гарустах, Новых Грамыках, Несцераўцы, Стаўбуне, Малых Нямках, Пералёўцы, Янове, Вархулішчах, Свяцілавічах.

На пачатку XX ст. у Ветцы было 9 прадпрыемстваў па перапрацоўцы пянькі. Але гэта былі прадпрыемствы саматужнага тыпу. Сярод іх вылучалася канатная мануфактура. На ёй было занята звыш 50 рабочых. У Данілавічах мелася два цагельныя заводы. Цэгла выпальвалася толькі летам ад 20 да 25 тыс. штук на прадпры-

емстве. Прадавалася па 9 руб. за тысячу, іншы раз збывалася сырая цэгла — па 3 руб. за тысячу. Прыбытак ад такога прадпрыемства складаў 200 руб. у год.

Важнае месца ў жыцці Веткаўшчыны меў гандаль, якім займалася яўрэйскае насельніцтва і часткова стараверы. Апошнія працягвалі традыцыі сваіх папярэднікаў. Многія стараверы былі даволі заможнымі людзьмі, мелі ўласныя параходы і берліны. Яны займаліся сплавам драўніны, мелі склады солі, якую збывалі ў Чарнігаўскую губерню. Дробным гандлем у асноўным займаліся яўрэі, якія жылі ў Ветцы.

У цэлым гандаль паспяхова развіваўся, і Веткаўшчына на пачатку XX ст. мела актыўны гандлёвы баланс. У 1901 — 1903 гг. у сярэднім за год (без уліку гужавых перавозак) ракою адпраўлялася 550 тыс. пудоў розных грузаў, прывозілася 224 тыс. пудоў. Вываз пераўзыходзіў увоз амаль у 2,5 раза. Асноўную масу вывазу ракой складалі дровы, лясныя будаўнічыя матэрыялы. Лясныя матэрыялы сплаўляліся са Старога Сяла, Веткі, Беседзі, Свяцілавіч, Казацкіх Балсуноў. Ракой дастаўляліся на Веткаўшчыну ў асноўным хлебныя грузы і соль. Як і ў ранейшыя часы, Ветка заставалася месцам канцэнтрацыі саляных грузаў, якія развозіліся па Магілёўскай і Чарнігаўскай губернях. Таварааварот на рачных магістралях меў тэндэнцыю да росту. Перад першай сусветнай вайной вываз грузаў з Веткаўшчыны павялічыўся на 61,2%. У той жа самы час увоз тавараў меў тэндэнцыю да памяншэння.

Напярэдадні першай сусветнай вайны Гомель стаў найбуйнейшым цэнтрам вывазу льновалакна. Лён для Гомеля скуплівалі на агромністай прасторы, куды ўваходзіла і Ветка. Дробныя гандляры, у асноўным выхадцы з яўрэйскага асяродку, скуплялі валакно на вёсках, на кірмашах, а затым перапрадавалі буйным прадпрымальнікам. У адрозненне ад ільну ўся пяньковая маса ўраджаю ішла на перапрацоўчыя прадпрыемствы Веткі.

Унутраны гандаль сканцэнтраваўся на кірмашах, таргах, стацыянарных крамах. Кірмашы і таргі на пачатку XX ст. губляюць сваё значэнне. Але ў раёнах, аддаленых ад жыццёвых дарог, яны мелі важную ролю. Кірмашы праходзілі ў Ветцы, Свяцілавічах, Шарсціне, Хальчы, Новых Грамыках.

На пачатку XX ст. у сацыяльна-эканамічным жыцці Веткаўшчыны значную ролю мелі кааператыўныя ўстановы.

Функцыянавалі пазыка-ашчадныя таварыствы. На 1 студзеня 1914 г. у Ветцы былі Веткаўскае пазыка-ашчаднае таварыства, заснаванае ў 1905 г., і Веткаўска-Праабражэнскае таварыства, заснаванае ў 1911 г. У гэтым жа годзе падобная ўстанова адкрылася ў Стаўбуне.

У 1913 г. у Веткаўскім таварыстве налічвалася 679 членаў, у Веткаўска-Праабражэнскім — 635 і Свяцілавіцкім — 366 членаў. Баланс 3-х таварыстваў у 1913 г. складаў 9,15 тыс. руб. У гэтым жа годзе было выдадзена пазык на суму 172,5 тыс. руб. Пазыка-ашчадныя таварыствы займаліся прыёмам укладаў і выдачай пазык. За прадастаўленую пазыку выплачваліся працэнты. Так, за пазыку 150 руб. неабходна было, акрамя самой пазыкі, унесці яшчэ 12%. Пазыкамі, як правіла, магла карыстацца толькі невялікая частка членаў таварыства. Астатнія ў пошуках сродкаў звярталіся да ліхвяроў. Напярэдадні першай сусветнай вайны ўзнікла яшчэ адна крэдытная ўстанова — земская каса дробнага крэдыту з асноўным капіталам 35,5 тыс. Каса заснавана была Гомельскім павятовым земствам. За 150 руб., узятых у доўг, неабходна было ўнесці 8 — 10%, за 300 руб. — 7 — 10%.

НАРОДНАЯ АСВЕТА

На пачатку XX ст. значныя змены адбыліся ў народнай асвеце Веткаўшчыны.

Яны былі вынікамі тых новаўвядзенняў, якія з'явіліся ў сацыяльна-эканамічным жыцці Расіі ў выніку рэвалюцыі 1905 – 1907 гг. Рэвалюцыя высунула на пярэдні план грамадскага жыцця пытанне аб усеагульнай пачатковай асвеце. Гэтае патрабаванне падтрымлівалася партыямі розных арыентацый. У лютым 1907 г. Дзяржаўная Дума прыняла распрацаваны Міністэрствам адукацыі закон аб усеагульнай адукацыі, разлічаны на 10 гадоў. Размова ішла перш за ўсё пра ўвядзенне ўсеагульнай пачатковай адукацыі. Пасля прыняцця закона значна паскорылася будаўніцтва школ.

Як адзначалася вышэй, да пачатку XX ст. на Веткаўшчыне функцыянавала 12 пачатковых навучальных устаноў. У 1906 г. было адчынена народнае вучылішча ў Янове, царкоўнапрыходскія школы ў Беседзі, Радузе, Свяцілавічах, Тарасаўцы, Хальчы. Усяго на Веткаўшчыне было прыкладна 20 навучальных устаноў.

У час ажыццяўлення закона аб усеагульнай пачатковай адукацыі колькасць пачатковых школ узрасла. У 1912 г. існавала 29 народных вучылішчаў, з якіх 3 – з тэрмінам навучання 2 гады (Веткаўскае мужчынскае, Старасельскае, Старадубскае) і 26 – аднагадовых.

У Ветцы (мужчынскае вучылішча) і Старым Сяле меліся тры камплекты, у Стаўбуне, Данілавічах, Юркавічах, Янове, Будзішчах, Малых Нямках – 2 камплекты. Астатнія школы былі аднакамплектнымі. Усяго ў гэтых школах навучалася 1864 вучні, у тым ліку 392 дзяўчынкі (21%). У 1913 г. налічвалася 24 царкоўнапрыходскія школы, з якіх Кунтараўская, Раманаўская, Свяцілавіцкая, Хальчанская, Чыста-Лужская былі двухкамплектнымі. Усяго тут навучалася 1594 чалавекі, у тым ліку – 555 дзяўчынак. Такім чынам, на Веткаўшчыне напярэдадні першай сусветнай вайны было 53 пачатковыя вучэбныя ўстановы, у якіх навучалася 3458 дзяцей, у тым ліку – 947 дзяўчынак (27,4%).

Напярэдадні і пад час вайны земствы ажывілі сваю дзейнасць у галіне народнай адукацыі.

У 1915 г. у распараджэнне земстваў перайшлі фактычна ўсе школы Міністэрства адукацыі. Але фінансаванне школ ішло ў асноўным за кошт казны. Так, у 1911 г. на фінансаванне толькі 11 школ Веткаўшчыны было затрачана 9595 руб., з якіх 168,8 руб. (1,8%) прыходзілася на земствы. Школы ўтрымліваліся таксама за кошт вясковых таварыстваў. З 9595 руб. на гэтыя таварыствы прыпадала 2757 руб. (28,7%). Астатнія выдаткі несла дзяржава. У далейшым роля земства ў фінансаванні школ узрасла. Паводле пастановы Гомельскага земства сялянскія таварыствы вызваляліся ад выдаткаў на адукацыю.

Земствы займаліся і будаўніцтвам школ. Так, у 1912 г. будавалася школа ў Несцераўцы, у 1915 г. у Стаўбуне, Свяцілавічах, Рудні-Стаўбунскай, Рэчках, Хізах, Жалезніках, Старых Грамыках, Хальчы. Каб вывесці школы з асабістых дамоў і пашырыць школьную сетку, земствы пачалі выкупляць дамы і рабіць з іх школьныя будынкі. Адначасова павялічвалася колькасць настаўнікаў.

Для яўрэйскіх дзяцей, якія не наведвалі народныя вучэльні і тым больш царкоўнапрыходскія школы, пры сінагогах у Ветцы і Хальчы існавалі малітоўныя школы, дзе вывучаліся Тора і Талмуд. Дзеці найбольш заможных бацькоў далучаліся да свецкай адукацыі шляхам найму дамашніх настаўнікаў. Галоўная ўвага ў гэтых школах надавалася вывучэнню рускай мовы. Але ў справе асветы было і шмат недахопаў. Нягледзячы на дзейнасць мясцовых органаў самакіравання і дзяржаўных устаноў, значная частка пачатковых школ не мела ўласных памяшканняў, не хапала настаўнікаў. Так, у 1908 г., у першы год ажыццяўлення ўсеагульнай пачатковай

Белая Мікалаеўская царква ў в. Жалезнікі.

адукацыі, у Гомельскім павеце 20,5 тыс. дзяцей не былі ахоплены навучаннем.

На пачатку XX ст. рабіліся першыя крокі па развіццю прафесійнага навучання. У Ветцы існавала рамесніцкая школа, якая належала ганароваму грамадзяніну В. С. Дрыбніцкаму. Школу ён затым перадаў земству. У 1912 г. уладальнік маёнтка Рэчкі В. С. Быкаў перадаў магілёўскаму губернскаму земству 200 дзес. зямлі з пабудовамі для адкрыцця сельскагаспадарчага вучылішча. Праграма навучання прадугледжвала падрыхтоўку з сялянскіх юнакоў спецыялістаў па лугаводству і меліярацыі, малочнай гаспадарцы, сельскагаспадарчай тэхніцы, агранаміі.

Славутасцю Веткі на пачатку XX ст. стала бібліятэка, а таксама кнігарня, якая належала А. Я. Браўнд.

АХОВА ЗДАРОЎЯ

Існаваўшая сістэма аховы здароўя не магла задаволіць патрэб жыхароў Веткаўшчыны. У 1910 г. тут функцыянавалі толькі лячэбніцы ў Свяцілавічах і прыёмныя пакоі ў Ветцы і Рэчках, а таксама аптэка ў Ветцы. Насельніцтва між тым пакутавала ад розных хвароб, на першым месцы з якіх былі інфекцыйныя эпідэмічныя хваробы. Асабліва пакутавалі дзеці ад шкарлятыны і дыфтэрыі. Пры Свяцілавіцкай лячэбніцы быў адчынены фельчарскі пункт. Радыус дзеяння лячэбніцы складаў 20 км. За 1912 г. праз лячэбніцу прайшло 104 стацыянарныя хворыя і 15416 амбулаторных. Веткаўскі прыёмны пункт быў ператвораны ў лячэбніцу з прыёмным пунктам, пры якой дзейнічаў і фельчарскі пункт. Радыус дзеяння веткаўскай лячэбніцы і прыёмнага пункта складаў 20 км. У 1912 г. 76 хворых лячыліся ў Ветцы стацыянарна і 12103 — амбулаторна. Было зроблена 7 тыс. прышчэпак супраць воспы і прынята 56 родаў. Веткаўская лячэбніца ўяўляла сабой надта цеснае памяшканне ў драўляным доме, які ні ў якой

Данілавіцкая царква, пачатак XIX ст.

ступені не адпавядаў свайму прызначэнню. Таму не выпадкова гомельскае земства планавала купіць у Ветцы дом памешчыка Шлейфера з гаспадаркай за 33 тыс. руб. і ператварыць яго ў лячэбніцу. Але магілёўская губернская земская ўправа, маючы невялікія сродкі, урэзала адлічэнні для Гомельскага павета, у тым ліку і на будаўніцтва лячэбніцы. Гомельскае земства палічыла неабходным адкрыць лячэбніцу ў Ветцы, і ў 1912 г. у смеце з'явіўся артыкул аб набыцці зямлі для яе. Зямельны ўчастак для лячэбніцы быў ахвяраваны памешчыкам А. І. Брытавым-Кажамякіным. У 1915 г., ужо пад час вайны, на расходы па будаўніцтву Свяцілавіцкай бальніцы было адпушчана 880 руб. На Веткаўскую накіроўвалася 6659 руб., у тым ліку на ежу 1550 руб. Для састарэлых і бездапаможных жыхароў Гомельскага павета ў Ветцы меркавалі адчыніць багадзельню.

ВЕТЭРЫНАРНАЯ СЛУЖБА

Першыя крокі рабіла і ветэрынарная служба. У Ветцы знаходзіўся адзін з трох ветэрынарных участкаў Гомельскага павета. За ім было замацавана 21,3 тыс. коней, 25,6 тыс. буйной рагатай жывёлы, 22,9 тыс. коз, 15,7 тыс. свіней. Участкам кіраваў ветурач, быў таксама і ветэрынарны фельчар. Жывёлы хварэлі сібірскай язвай, чумой. Ад хвароб гінула ад 5 да 15 % пагалоўя. У Ветцы была ветэрынарная лабараторыя, якая знаходзілася ў кватэры ветурача. Земства палічыла патрэбным пабудаваць у Ветцы ветлячэбніцу, а таксама ў Свяцілавічах або ў Стаўбуне ветэрынарны фельчарскі пункт.

КАНФЕСІІ НА ВЕТКАЎШЧЫНЕ

Па-ранейшаму рэлігійнае жыццё складала важны накірунак у ідэалагічных адносінах на Ветцы. Пануючым было праваслаўе. Яго цэрквы і часоўні былі больш чым у 20 населеных пунктах Веткаўшчыны. У 6 месцах, у тым ліку і ў Ветцы, дзейнічалі культавыя ўстановы старавераў. Ветка ператварылася ў своеасаблівую староверскую Мекку. У Ветцы на пачатку XX ст. жыло да 2 тыс. старавераў. У асноў-

[illegible] яны складалі гандлёва-прамысловае насельніцтва, жылі даволі забяспечана. Дамы іх адрозніваліся ад аналагічных пабудоў сялян, яўрэяў, былі са светлымі і прасторнымі пакоямі, з 3—5 вокнамі, якія выходзілі на вуліцу. Двары былі абнесены высокім плотам, у кожным былі добрыя вароты з дахам і веснічкамі. Вокны, вароты, платы ўпрыгожваліся разнастайнай прыгожай драўлянай разьбой.

Захаваліся на пачатку XX ст. і культавыя будынкі каталікоў: касцёлы і капліцы ў Рудні-Шлягінскай, Рудні-Стаўбунскай, Ухове. У мястэчках Ветка, Хальч, Шарсціи існавалі яўрэйскія сінагогі. У самой Ветцы была яўрэйская дабрачынная грамада, якая займалася апякунствам бедных, састарэлых людзей.

Х. Ю. Бейлькін.

Грамадскі зрух на Веткаўшчыне

Прыкметнай з'явай на пачатку XX ст. на Веткаўшчыне стаў рабочы і сялянскі рух. Адной з прычын гэтага была тэрытарыяльная блізкасць да Гомеля, які ў канцы XIX — пачатку XX ст. стаў буйным прамысловым цэнтрам Беларусі. У Гомелі ў 1895—1896 гг. дзейнічала 5 рабочых гурткоў. Група кіраўнікоў гэтых гурткоў (І. Захарын, В. Фядотаў, Г. Калашнікаў) праводзіла сустрэчы моладзі і ў Ветцы. У 1898—1900 гг. у Ветцы ўжо функцыянаваў свой рабочы гурток. У 1900 г. ён быў выяўлены жандарамі, а яго ўдзельнікі арыштаваны. Начальнік Магілёўскай жандарскай управы падпалкоўнік Уласьеў быў занадта самаўпэўнены, калі сцвярджаў, што пасля арышту рабочага руху ў Ветцы больш не існуе. Ужо ў 1902 г. у Ветцы адбылася эканамічная забастоўка.

У Ветцы панаваў бундаўскі накірунак у сацыял-дэмакратычным руху. У 1903 г., як бачна з матэрыялаў Магілёўскай жандарскай управы, былі гурткі яўрэйскай моладзі, якія займаліся распаўсюджваннем сацыял-дэмакратычных ідэй. У 1903 г. бундаўскія групы арганізавалі некалькі палітычных выступленняў. 1 сакавіка, у дзень 22-й гадавіны трагічных падзей, звязаных з забойствам Аляксандра II, адбыўся мітынг, на якім услаўлялася дзейнасць герояў "Народнай волі". Мітынг адбываўся пад чырвоным сцягам і суправаджаўся спевамі рэвалюцыйных песень. У знак салідарнасці з рабочымі Златауста адбылася забастоўка і вулічная дэманстрацыя. У забастоўцы прынята ўдзел большасць рабочых Веткі. Была і палітычная забастоўка салідарнасці з рабочымі Растова-на-Доне. 1 мая адбылася дэманстрацыя, у якой удзельнічалі амаль усе рабочыя мястэчка. З 20 палітычных забастовак, якія адбыліся ў Беларусі ў 1903 г., 2 забастоўкі прыходзіліся на Ветку. Не выпадкова кіраўніцтва Бунда далучала Ветку разам з Лоддзю, Смаргонню, Гомелем, Вільняй да буйных цэнтраў рэвалюцыйнага руху.

У лютым 1904 г. у Ветцы былі раскіданы пракламацыі, накіраваныя супраць руска-японскай вайны. 1 мая гэтага ж года ў Ветцы адбылася невялікая забастоўка рабочых. Актывізаваліся эсэры. Яны належалі да Гомельскай арганізацыі. Эсэры выкарыстоўвалі тэрарыстычныя метады барацьбы. Яны забілі ў Ветцы трох чалавек, у тым ліку аднаго з-за падазрэння ў здрадзе пры допыце. Эсэры знішчылі ў маёнтку Шлейфера 2 дзес. маладога саду, гаспадарчыя пабудовы памешчыка, запасы сена і саломы. Двое эсэраў у Ветцы хадзілі па дамах багатых купцоў і патрабавалі значныя сумы, пагражаючы пры гэтым зброяй. Было зроблена нападзенне на жандарскага унтэр-афіцэра.

У 1901—1904 гг. у Ветцы адбыліся 4 эканамічныя забастоўкі, 3 палітычныя, у якіх прымала ўдзел 270 чалавек, 1 дэманстрацыя (100 чалавек удзельнікаў), 2 маніфестацыі (142 чалавекі).

Рабочыя, рамеснікі Веткі прымалі ўдзел у рэвалюцыйных падзеях 1905 г. Яны выступілі з пратэстам супраць крывавых падзей 9 студзеня 1905 г. у Пецярбургу. 24 студзеня ў Ветку прыехаў гомельскі сацыял-дэмакрат землямер Іван Мохаў. З некалькімі таварышамі ён накіраваўся на вяровачна-канатны завод Мебеля. У Ветцы адбылася дэманстрацыя пад лозунгамі "Далоў самадзяржаўе!", "Далоў вайну!". Дэманстрацыя была разагнаная, Мохаў —

арыштаваны. Хутка дэманстранты зноў сабраліся і накіраваліся да дому прыстава, каб вызваліць Мохава. Ад дома прыстава дэманстранты пайшлі на кірмашовую плошчу. Дэманстрацыя пачала набываць даволі значны характар. Жыхары Веткі выйшлі на вуліцу і назіралі за такой незвычайнай з'явай. Як толькі дэманстранты параўняліся з чайнай, дзе стаяла група старавераў, прыстаў, які ішоў на канцы калоны, звярнуўся да старавераў з просьбай уціхамірыць дэманстрантаў, якія хочуць зрабіць "жыдоўскае царства" (дарэчы, сярод дэманстрантаў яўрэі складалі меншасць). "Цёмная маса", як называе групу старавераў аўтар артыкула аб падзеях у Ветцы, рушыла на мірную дэманстрацыю з каламі, дубінамі, а былы мяшчанскі староста Іван Скарабагатаў – з нажом. З натоўпу дэманстрантаў прагучаў стрэл, які быў сігналам, каб удзельнікі дэманстрацыі разышліся. Але тут пачалася сапраўдная расправа. Дэманстрантаў хапалі і збівалі да паўсмерці. Не шкадавалі і жанчын. За расправу над мірнай дэманстрацыяй прыстаў даў старавераm 5 руб. на гарэлку. Ён не пагрэбаваў выкарыстаць у сваёй бруднай справе і дзяцей. Дзецям, якія паказвалі месцы, дзе хаваліся дэманстранты, прыстаў жменямі сыпаў медзь "за заслугі". Было арыштавана 18 удзельнікаў дэманстрацыі. Калі сталага ўзросту чалавек Малееў прыйшоў да прыстава, каб даведацца пра лёс чатырох арыштаваных дзяцей, апошні збіў яго. 25 студзеня ў Ветку прыехаў павятовы спраўнік Яленскі з казакамі. Ён паклікаў да сябе некалькі яўрэяў і патрабаваў 60 рублёў для казакоў. Але тыя адмовіліся дапамагаць казакам.

Падзеі 24 студзеня выклікалі жывы водгук у веткаўчан, якія патрабавалі вызваліць арыштаваных. Усяго ў студзеньскіх падзеях у Ветцы ўдзельнічала 2 тыс. чалавек, у тым ліку не менш 350 рабочых. У Ветцы для барацьбы з рэвалюцыйным рухам быў пакінуты атрад казакоў колькасцю 25 чалавек, які знаходзіўся там да снежня 1905 г. і быў выведзены для падаўлення забастоўкі ў Гомелі.

20 чэрвеня 1905 г. у Ветцы адбыўся масавы палітычны мітынг, на якім прысутнічала да 2 тыс. чалавек. На мітынгу з прамовай выступіў прадстаўнік Палескага камітэта РСДРП, які казаў пра неабходнасць спынення руска-японскай вайны і скліканне Устаноўчага сходу на аснове ўсеагульнага, прамога і роўнага выбарнага права з тайнай падачай галасоў. Паліцыя пабаялася зрабіць які-небудзь націск на мітынгоўшчыкаў.

У рэвалюцыйных падзеях 1905–1907 гг. прынялі ўдзел і сяляне Веткаўшчыны. Асабліва вялікі размах гэтага руху назіраўся летам 1905 г. Выступленні сялян адбываліся ў Закружжы, Навасёлках, Прысно, Юркавічах, Старым Сяле, Кунтараўцы, Данілавічах, Рудні-Шлягінскай і інш. месцах. Выступленні мелі ярка выражаны антыпамешчыцкі характар. У в. Юркавічы сяляне-батракі, якія працавалі ў памешчыка Капцелева, патрабавалі павелічэння зарплаты да 1 руб. у дзень. Яны адмаўляліся выходзіць на працу і пагражалі не дапусціць працаваць іншых батракоў. У в. Рудня-Шлягінская сяляне самавольна пасвілі жывёлу на пашах памешчыка Быкава. Сяляне Старога Сяла захапілі луг памешчыка і падзялілі яго паміж сабой. Сяляне вёсак Навасёлкі і Кунтараўка з'явіліся ў маёнтку Войніч-Сенажынскіх, які здаваўся ў арэнду, і патрабавалі ад арандатара выдаліць з маёнтка ўсіх батракоў, месцы якіх яны б хацелі заняць. Пры гэтым патрабавалі, каб арандатар плаціў ім 1 руб. у дзень. Калі іх патрабаванні не былі выкананы, яны прагналі з сенакосу наёмных рабочых, занялі іх месцы і дабіліся патрабуемай аплаты працы. У в. Закружжа сяляне настойвалі на вяртанні ім ад памешчыка Даўгова-Сабурава 40 дзес. зямлі, якая з-за памылкі землямера насуперак устаўнай граматы была аддадзена памешчыку. Выбраныя ад сялян 2 чэрвеня патрабавалі вярнуць ім зямлю, папярэдзіўшы, што калі да 8 чэрвеня зямля не будзе вернута, яны забяруць яе сілай. Таксама яны настойвалі на замене працы наёмных батракоў мясцовымі сялянамі. Для падаўлення сялянскіх выступленняў у Гомельскім павеце, які ў гэтым плане вылучаўся ва ўсёй Магілёўскай губерні, была накіравана экспедыцыя пад кіраўніцтвам віцэ-губернатара Ладыжэнскага. 8 ліпеня 1905 г. па прыбыцці ў Навасёлкі ён сабраў сход з прадстаўнікоў сялян Веткаўскай, Пакалюбіцкай і Рэчкаўскай валасцей. Тут жа, на сходзе, было арыштавана 8 сялян, абвінавачаных у падбухторванні да паўстання. 9 ліпеня віцэ-губернатар з войскам быў у Закружжы. Сямёра сялян было арыштавана, што выклікала незадаволенасць астатніх. Тады Ладыжэнскі

ля навядзення "парадку" загадаў пакараць чатырох сялян — нанесці па 25 удараў розгамі кожнаму. Восенню 1905 г. у в. Нямкі і м. Хальч для барацьбы з сялянскімі паўстаннямі было ўведзена па роце салдат. У лістападзе 1905 г. у Стаўбунскай воласці адбылося нападзенне сялян на маёнтак памешчыка Брытава. Выступленне было падаўлена ўведзенай ротай салдат. Паліцыя арыштавала "зачыншчыкаў", але сялянне аказалі актыўнае супраціўленне, спрабавалі сілай вызваліць арыштаваных, але былі разагнаны салдатамі. У 1905 г. сялянскія выступленні адбыліся ў с. Рэчкі, с. Ухове. У Радузе сярод сялян распаўсюджваліся лістоўкі. Шырокі размах на Веткаўшчыне ў 1905 г. атрымаў батрацкі рух, які праходзіў у значнай меры пры ўдзеле сацыял-дэмакратаў Веткі.

Рэвалюцыйныя выступленні сялян працягваліся і ў наступныя гады. Восенню 1906 г. сяляне ў маёнтку Хальч высеклі 2 тыс. садовых дрэваў, тлумачачы свой учынак тым, што сады загароджвалі ўсю зямлю, тады як сялянам літаральна не было куды выгнаць курыцу. У 1906 і 1907 гг. сялянскі рух пайшоў на спад. Магілёўскі губернатар у справаздачы пару за 1907 г. адзначаў, што ў Гомелі і Гомельскім павеце, які характарызаваўся як цэнтр злачыннай прапаганды, рэвалюцыйныя выступленні сталі рэдкімі. Тым не менш у данясенні начальніка жандарскай управы Мінскай губерні ў дэпартамент паліцыі адзначалася, што адбылася забастоўка сялян вёскі Малыя Нямкі Стаўбунскай воласці. Сем рабочых па загаду бабруйскага паліцмайстра былі арыштаваны і пасаджаны пад ахову.

Цяжкім выпрабаваннем для працоўных Веткаўшчыны, як і ўсёй Беларусі, стала першая сусветная вайна, якая пачалася ў ліпені 1914 г. Хутка Магілёўская губерня была аб'яўлена на ваенным становішчы. Імянным указам Мікалая II губерня далучалася да ліку тых, у якіх была аб'яўлена мабілізацыя аналчэння 1-га разраду. У некаторых сёлах Веткаўшчыны палова мужчынскага насельніцтва была ўзята ў войска. Праходзілі рэквізіцыі жывёлы і фуражу ў сялян. Так, на 27 лютага 1917 г. была аб'яўлена рэквізіцыя коней у Веткаўскай, Вылеўскай, Рэчкаўскай, Пакалюбіцкай і Стаўбунскай валасцях.

У гады вайны многія сялянскія гаспадаркі, у тым ліку і хутарскія, развальваліся. Так, у 1915 г. за нявыплату тэрміновых плацяжоў Сялянскаму банку прадавалася ўрочышча Дубкі пры маёнтку Рэчкі, якое належала хутараніну. Прыходзілі ў занядбанне і некаторыя маёнткі. Так, няспраўным плацельшчыкам Магілёўскага аддзялення Дваранскага банка быў аб'яўлены уладальнік маёнтка Ветка Шлейфер. За пазычаныя 1775 руб. яму трэба было прадаць з таргоў 429 дзес. зямлі.

Працоўныя пакутавалі ад непамерна высокіх цэн. На жыта яны выраслі ў 4 разы, на жытнюю муку — у 2,7, на ячмень — у 3,2, на авёс — у 3, на сала — у 2,9, на масла — у 4,1, на мяса — у 3, на бульбу — у 3,4 раза.

Сусветная вайна абвастрыла супярэчнасці ў грамадстве. Нягледзячы на ваенны час, мелі месца выступленні сялян супраць памешчыкаў. Пачаліся самавольныя высечкі панскага лесу. Не выпадкова абарона лясоў стала важнай справай мясцовых уладаў. Так, Магілёўскі лесаахоўчы камітэт далучыў частку лясной дачы ўладальніка маёнтка Хальч С. А. Войніч-Сенажынскага плошчай 156 дзес. да ліку ахоўных лясоў. У Ветцы адбылася сутычка салдат з паліцыяй і патрулямі.

Перамога лютаўскай буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі прывяла да ажыўлення грамадска-палітычнага жыцця на Веткаўшчыне. У другой палове сакавіка 1917 г. у Гомель са ўсяго павета, у тым ліку і Веткаўшчыны, прыбылі дэлегаты для арганізацыі сялянскага саюза. Дэлегаты віталі паражэнне самадзяржаўя, выказваліся за арганізацыю моцнага і ўплывовага саюза, які павінен быў займацца гаспадарчымі і культурнымі пытаннямі. Але на сходзе даволі моцна прагучалі патрабаванні сялян аб надзяленні іх зямлей за кошт казённых і панскіх зямель.

Як і ў другіх паветах, на Веткаўшчыне пачалі стварацца Саветы. У Ветцы спачатку ўзнік Савет рабочых і салдацкіх дэпутатаў. 18 чэрвеня ён арганізаваў мітынг, на якім была прынята рэзалюцыя аб даверы Часоваму ўраду і аб устанаўленні кантролю над вытворчасцю. Функцыянаваў таксама Савет сялянскіх дэпутатаў. Хутка Саветы аб'ядналіся і ў Ветцы пачаў дзейнічаць Савет рабочых, салдацкіх і сялянскіх дэпутатаў. Адначасова ў вёсках пачалі ўзнікаць сялянскія камітэты. Сярод салдат сфарміраваліся батарэйныя камітэты.

Адначасова на Веткаўшчыне ўзніклі разнастайныя грамадскія і партыйныя арганізацыі.

У Ветцы пачаў дзейнічаць прафесійны саюз. Працавала бундаўская арганізацыя, якая аб'ядноўвала яўрэйскіх рабочых. Гэтыя арганізацыі прадстаўлялі інтарэсы рабочых і дробнабуржуазных пластоў насельніцтва. Арганізацыі меншавікоў і бальшавікоў адсутнічалі. У чэрвені 1917 г. пачалося стварэнне эсэраўскай групы.

21 мая ў Гомелі ў палацы князя Паскевіча адбыўся павятовы сялянскі з'езд, які абраў Гомельскі Савет сялянскіх дэпутатаў. Ад Веткаўшчыны ў яго ўвайшоў П. Рабаў. 25 чэрвеня ў Гомелі пачалася 1-я канферэнцыя раённага камітэта Гомельскага Савета рабочых і салдацкіх дэпутатаў, на якой было 3 прадстаўнікі ад Веткі. На канферэнцыі выступіў эсэр Малееў. Ён рэзка крытыкаваў веткаўскі харчовы камітэт, які займаўся галоўным чынам спекуляцыяй і не аказваў дапамогі насельніцтву. Канферэнцыя выказалася за падтрымку Часовага ўрада і аб'яўленай ім "пазыкі свабоды".

Часовы ўрад не рабіў рэальных крокаў для вырашэння сялянскага пытання, адкладваючы яго да склікання Устаўнага сходу. Але сяляне не хацелі мірыцца з уціскам, які існаваў пры памешчыцкім землеўладанні. Паўсюдна ў Гомельскім павеце сяляне самачынна пачалі захопліваць землі памешчыкаў, секчы панскі лес. Дзеянні гомельскай міліцыі не маглі ўжо спыніць сялянскі рух.

Х. Ю. Бейлькін.

ЛІТАРАТУРА:

Абрамов И. Старообрядцы на Ветке. СПб., 1907. С. 9.

Бейлькин Х. Ю. Сельскохозяйственный рынок Белоруссии. М., 1989.

Бич М. О. Рабочее движение в Белоруссии в 1861 – 1904 гг. Мн., 1983.

Денежный отчет Гомельской уездной земской управы. Гомель, 1913.

Доклад Гомельской уездной управы 2-му уездному земскому собранию. Гомель, 1912.

Доклады Гомельской уездной земской управы 1-му очередному уездному земскому собранию (октябрь 1911 г.). Гомель, 1911.

Журнал агрономического совещания при Могилевской земской управе. Могилев, 1913.

Журнал Гомельского первого очередного уездного земского собрания. Октябрьская сессия 1911 г. Могилев, 1912.

Кищенко Г. А. Крестьянское хозяйство в Сурожском уезде Черниговской губернии по двум переписям – 1882 и 1911 г. Чернигов, 1916.

Народное образование Могилевской губернии за 1912 – 1913 учебный год. Могилев, б/г.

Обзор Могилевской губернии за 1911 г. Могилев.

Отчет Гомельской уездной земской управы по агрономическим мероприятиям за 1913 г. Гомель, 1914.

Памятная книжка Могилевской губернии на 1912 год. Могилев, 1911. Отд. 3.

Прамысловыя прадпрыемствы дарэвалюцыйнай Беларусі. Мн., 1988.

Революционное движение в Белоруссии 1905 – 1907 гг. Мн., 1955.

Революционные события в Гомеле и Гомельской области в годы первой русской революции 1905 – 1907 гг. Гомель, 1955.

Список всех потребительских обществ в России как действующих, так и закрывшихся на 1 января 1912 г. СПб., 1912.

Статистический сборник МПС. СПб., 1903. Вып. 71; СПб., 1904. Вып. 75; СПб., 1905. Вып. 79; Спб., 1906. Вып. 83; Спб., 1907. Вып. 87; СПб., 1908. Вып. 91; Спб., 1909. Вып. 100; Спб., 1910. Вып. 104; СПб., 1911. Вып. 109, ч. 1; СПб., 1912. Вып. 120; Спб., 1913. Вып. 127, ч. 1; СПб., 1915. Вып. 113; СПб., 1916. Вып. 139.

Шабуня К.И. Аграрный вопрос и крестьянское движение в Белоруссии в революции 1905 – 1907 гг. Мн., 1962.

1917

1941

НА КРУТЫМ ПАВАРОЦЕ ГІСТОРЫІ

Працягвалася першая сусветная вайна. З самага яе пачатку ў Ветцы стаяў 3-і запасны артылерыйскі дывізіён, які рыхтаваў папаўненне франтам. У дывізіёне афіцэры і малодшыя чыны былі прыхільнікамі кадэцкай партыі. Сярод салдат панавалі эсэраўскія настроі. "...І толькі два чалавекі, — піша ў сваіх успамінах веткаўчанін Іван Герасімавіч Малееў, — вольнанаёмны зубны ўрач Злотнікаў (меншавік) і яфрэйтар Банцэрэш (бальшавік) выступалі супраць кадэтаў".

Мясцовая буржуазія і памешчыкі вітали лютаўскую рэвалюцыю "гарачымі прамовамі", але пры гэтым прыкладалі ўсё старанне, каб пагасіць рэвалюцыйны запал рабочых і салдат.

Асабліва з "захапленнем" рэвалюцыю вітала местачковая "знаць": дробны памешчык, ён жа міравы суддзя Рошчын, страхавы агент Чарняўскі, камерсанты Гусакоў і Калашнікаў, лесапрамысловец Якерсберг і інш.

2 сакавіка 1917 г. местачковая буржуазія выбрала "Камітэт грамадскай бяспекі і дабрабыту". 3 сакавіка ў Ветцы прайшоў агульнаместачковы мітынг пад лозунгамі: "Далоў вайну!", "Міру і хлеба!". 4 сакавіка выбралі першы часовы Савет салдацкіх, рабочых і сялянскіх дэпутатаў на чале з Яўгенам Максімавічам Седляровым. У Савеце была большасць прадстаўнікоў левых эсэраў, меншавікоў і кадэтаў. Таму Савет практычнай работай не займаўся, а абвяшчаў лозунгі і заклікі.

Такім чынам, веткаўскай буржуазіі ўстанавіць адзінаўладдзе не ўдалося, але створаны ёю Камітэт настойліва праводзіў палітыку Часовага ўрада, у чым яго актыўна падтрымлівалі мясцовыя арганізацыі правых палітычных партый. Гэта дазваляла буржуазіі ігнараваць сацыяльныя патрабаванні рабочых і сялян. Адказ у іх быў адзін: "Не можам. Працуем дзеля абароны, дзеля перамогі над кайзераўскай Германіяй". А між тым у воласці расло беспрацоўе, збяднение і разарэнне людзей. Канфлікт паміж рабочымі і гаспадарамі прадпрыемстваў, сялянамі і памешчыкамі, салдатамі і афіцэрамі ўзмацняўся.

Лютаўская 1917 г. рэвалюцыя абнадзеіла рабочых, сялян і салдат у хуткім рашэнні пытанняў міру, зямлі і волі. Рэчаіснасць аказалася іншай. Сяляне паранейшаму заставаліся палітычна бяспраўнымі. Мясцовыя памешчыкі валодалі тысячамі дзесяцін зямлі, а сялянскія гаспадаркі заставаліся малазямельнымі і збяднелымі.

У в. Прысно памешчык Дрыбінцаў меў пры сядзібе ў маёнтку (в. Барчанкі) 2500 дзесяцін зямлі, а ў 500 сялянскіх гаспадарках іх было 2300 дзесяцін. Толькі за арэнду зямлі сяляне плацілі гэтаму памешчыку штогод па 500 і болей пудоў хлеба. Не лепшым было становішча сялян і ў іншых маёнтках. У воласці ўжо напярэдадні лютаўскай рэвалюцыі без пасеваў альбо з пасевамі ў 1—2 дзесяціны было 41,64% гаспадарак, а на адзін сялянскі двор у

воласці прыпадала ўсяго па чвэрці дзесяціны зямлі на едака. Гэта і на палову не забяспечвала патрабаванні сялянскай сям'і. Цяжкім ярмом заставаліся павіннасці сялян капаць акопы, будаваць бліндажы, рамантаваць масты і дарогі і іншыя прымусовыя работы на вайну. Разбуралі гаспадаркі рэквізіцыі коней, буйной рагатай жывёлы, свіней, авечак, хлеба і фуражу. Людзі няўхільна даводзіліся да галечы, а то і голаду.

У сёлах і вёсках воласці яшчэ доўга пасля рэвалюцыі праследавалі ўсіх, хто хоць што-небудзь гаварыў пра звяржэнне самадзяржаўя. Нягледзячы на пастанову сінода царкоўнікі прызывалі маліцца за цара і захаванне старога ладу. Для расправы з сялянамі ў вёскі пасылаліся пераапранутыя ў салдацкія шынялі паліцэйскія, у абавязку якіх было "...захаванне рэвалюцыйных заваёў народа".

У сваіх успамінах ураджэнец Веткаўшчыны Андрэй Андрэевіч Грамыка пісаў: "...в деревне далеко не все понимали, что такое "власть" ...Но сразу после революции не стало слышно колокольчика станового пристава. Исчез и урядник... К приставу и уряднику крестьяне всегда относились с опаской. Но особая боязнь у крестьян еще долго сохранялась к царю — а вдруг вернется царь, что тогда будет?"

Бязлітасная рэчаіснасць красавіка — мая 1917 г. неаднойчы падымала сялян. Разам з рабочымі яны грамілі валасную ўправу, арыштоўвалі сельскіх стараст і пісараў, стражнікаў і ўраднікаў. У дамах сельскіх актывістаў кіпелі спрэчкі. Сходы зацягваліся да світанку. Адны настойвалі на неадкладным раздзеле панскай зямлі і маёмасці, іншыя заклікалі чакаць Устаноўчага сходу. І ўсё ж асноўная маса сялян воласці заставалася пасіўнай і ў палітычную барацьбу ўключалася надзвычай марудна, чакаючы, што Часовы ўрад сам вырашыць зямельнае пытанне ў іх інтарэсах. А новая ўлада не спяшалася.

У валасцях ўзнікалі так званыя зямельныя камітэты. Але на Веткаўшчыне такія камітэты не сталі нізавымі органамі буржуазнай ўлады. Сяляне проста праігнаравалі іх, самавольна захоплівалі і дзялілі паміж сабой панскія землі, сенажаці, жывёлу, інвентар, разбуралі радавыя маёнткі.

Улады спрабавалі спыніць развіццё сялянскага руху. Урад патрабаваў ад губернскай і павятовай адміністрацыі "прыняць рашучыя меры аж да ваеннай сілы"для падаўлення сялянскіх беспарадкаў. Аднак гэта не спыніла рашучых выступленняў беднаты і рабочых Веткаўшчыны. У маі і чэрвені 1917 г. у вёсках, дзе сялянскія камітэты складаліся з беднаты і батракоў, ствараліся сялянскія Саветы. Яны цалкам бралі на месцах уладу ў свае рукі. Першы з'езд сялян Веткаўскай воласці прайшоў у маі 1917 г. У прынятым рашэнні было запісана: "...раздаць частку памешчыцкай зямлі і сенажацяў сялянам, якія жывуць у нястачы". Усе сельскія камітэты не толькі прынялі рашэнне гэтага з'езду да выканання, але на практыцы "развілі прынятыя рашэнні і пайшлі далей".

Актыўна дзейнічалі і веткаўскія рабочыя. 20 чэрвеня 1917 г. па ініцыятыве мясцовых палітычных дзеячаў стварылі першы аб'яднаны прафсаюз. У яго склад ўвайшлі: Іван Герасімавіч Малееў (старшыня), рабочыя Злата Лапіна, Сямён Полацкі (сакратар), Люба Мадорская і Рахіль Шулькіна. Тады гэта была адзіная ў Ветцы рабочая прафсаюзная і палітычная арганізацыя.

Прафсаюзнікі стварылі свой рабочы кааператыў "Зара". Цэны на тавары тут былі значна ніжэйшыя, чым у "граблаўках", як веткаўчане называлі мясцовых кааператараў.

У канцы чэрвеня 1917 г. у Ветцы і воласці прайшлі выбары новага складу Савета. У ходзе кампаніі ўсюды ўспыхвалі адкрытыя спрэчкі. Незалежна ад палітычных поглядаў прамоўцаў, усе яны выказвалі незадаволенасць сусветнай вайной. Асабліва востра гэта гучала ў вуснах салдат-франтавікоў. У склад Веткаўскага Савета рабочых, салдацкіх і сялянскіх

дэпутатаў другога склікання выбралі Івана Герасімавіча Малеева, Сяргея Герасімавіча Малеева, Мітрафана Фадзеевіча Малеева, прапаршчыкаў Іларыёна Шацілава, Лазара Кушнярова, І. Я. Дадзіомава, Ф. І. Жукава, Г. Ф. Селькіна, А. А. Ганчарова, М. Кеніна і іншых. Старшынёй Саўдэпа стаў Іван Герасімавіч Малееў, сакратаром – Лазар Яўгеньевіч Кушняроў.

Расстрэл мірных дэманстрацый 3 і 4 ліпеня ў Пецярбургу і Маскве выклікаў масавы пратэст веткаўчан і салдат мясцовага гарнізона. У верасні 1917 г. у воласці прайшлі перавыбары зямельных камітэтаў. У новы іх склад сяляне выбралі тых, хто неадкладна быў гатовы рашаць пытанні пра зямлю, хто стаяў за неадкладнае склікание ўстаноўчага сходу. Рабочыя явачным парадкам уводзілі на прадпрыемствах васьмігадзінны рабочы дзень. У Ветцы стварыўся першы саюз рабочай і сялянскай моладзі, якім кіраваў Іван Дзянісавіч Баравіцкі.

Восенню 1917 г. у вёсках Хальч, Беседзь, Кунтараўка, Навасёлкі, Малыя Нямкі, Радуга камітэты вясковай беднаты яшчэ да Кастрычніцкай рэвалюцыі дазволілі сялянам практычна поўнасцю распараджацца памешчыцкай зямлёй.

28 жніўня 1917 г. у Ветцы ў знак пратэсту супраць ваеннага мяцяжу генерала Карнілава прайшоў запіс добраахвотнікаў у чырвонагвардзейскі атрад. 29 жніўня пры Саўдэпе пачала дзейнічаць "Надзвычайная чацвёрка". У яе ўвайшлі А. Ганчароў, П. Асмалоўскі, С. Малееў, Л. Кушняроў. З Гомеля прыйшоў зварот "актыўна змагацца з карнілаўскім мяцяжом, здраднікамі народа і крывапійцамі". Прынятыя меры былі вельмі своечасовымі. Справа ў тым, што камандзір размешчанага ў Ветцы артдывізіёна палкоўнік Фёдараў спрабаваў перакінуць у Магілёў матчасць, зброю і верных салдат. Манеўр не ўдаўся.

У жніўні 1917 г. Веткаўскі Савет адкрыта выказаў незадаволенасць палітыкай Часовага ўрада.

С. Г. Малееў.

І. Г. Малееў.

І. Г. Шацілаў.

Ц. Г. Шацілаў.

10 жніўня 1917 г. з "аб'яднання" сацыял-дэмакратаў выйшлі і стварылі сваю партыйную арганізацыю веткаўскія балышавікі. Вакол іх у Савеце аб'ядналіся левыя палітычныя сілы. Падтрыманыя беспартыйнымі дэлегатамі, прадстаўнікі левых дэмакратычных сіл узмацнілі свой уплыў у Савеце рабочых, салдацкіх і сялянскіх дэпутатаў. У верасні 1917 г. Савет патрабаваў неадкладна ўвесці рабочы кантроль, узмацніць барацьбу з разрухай, за ўвядзенне прагрэсіўнага падатку на прадпрымальнікаў і заводчыкаў. Такія меры былі неабходнымі. Да кастрычніка 1917 г. у воласці стварыўся востры гаспадарчы крызіс. Насельніцтва аказалася перад тварам немінучага голаду.

У. Я. Райскі.

Саўдэп. Першыя крокі

Вестка аб перамозе ўзброенага паўстання ў Петраградзе і падзенне Часовага ўраду прыйшла ў Ветку 26 лістапада 1917 г.

У той жа дзень на рынкавай плошчы адбыўся шматлюдны мітынг, які заклікаў безадгаворачна прыняць Кастрычніцкі пераварот і першыя дэкрэты Савецкай улады. Распаўсюдзілі паведамленне: "Исполком Совета рабочих, солдатских и крестьянских депутатов доводит до сведения:

1. Вся власть в волости перешла в руки Совета рабочих, солдатских и крестьянских депутатов.

2. Должности буржуазных комитетов и земской управы в волости упраздняются.

3. Комиссаром Совета по гражданской части назначается Пантелеймон Осмаловский. Он же командир красногвардейского отряда.

4. Все гражданское население и гарнизон призываются к сохранению полного порядка, спокойствию и революционной дисциплине.

5. Всякие попытки к нарушению нормальной жизни в местечке и в волости будут подавляться самыми суровыми мерами.

Исполнительный комитет Ветковского Совета рабочих, солдатских и крестьянских депутатов".

У в. Акшынку вестку аб перамозе пралетарскай рэвалюцыі прынёс зямляк Іван Пятровіч Раманаў. І. П. Раманаў прайшоў вялікі і цяжкі шлях рэвалюцыянера-прафесіянала. Ён 12 гадоў правёў на катарзе. "Універсітэты" палітkatаржан моцна падкавалі яго палітычна. Акшынцы выбралі яго старшынёй Савета. Ужо на другі дзень пасля выбрання Іван Пятровіч разам з памочнікам Уладзімірам Пятровічам Гусаковым раздалі з панскіх складоў збожжа сялянам, размеркавалі племянную жывёлу, а затым і зямлю.

У в. Неглюбцы старшынёй сяляне выбралі Андрэя Іванавіча Суглобава, а ў Шарсціне — Фёдара Паўлавіча Кашубіна, у Стаўбуне — Аляксандра Міронавіча Беладзедава. У канцы лістапада Савецкая ўлада канчаткова замацавалася ў Ветцы і воласці. Скасавалі і земскую ўправу.

Ахову парадку добраахвотна ўзяў на сябе чырвонаармейскі атрад. У буйных вёсках стварылі рэвалюцыйныя дружыны колькасцю ад 3 да 10 чалавек.

На з'ездзе беспартыйных сялян воласці выбралі новы выканком сялянскага зямельнага камітэта. На месцах прыступілі да ажыццяўлення дэкрэта аб зямлі, іншых дэкрэтаў Савецкай улады.

Літаральна на працягу двух-трох тыдняў памешчыкі пакінулі свае маёнткі. Усю рухомую і нерухомую маёмасць Саветы ўзялі на ўлік. Інвентар, жывёлу, фураж ды іншую маёмасць памешчыкаў бясплатна ці па нізкіх цэнах перадалі бедным сялянам. У Ветцы нацыяналізавалі аптэку, вяровачна-канатныя заводы, механічныя млыны, рамонтна-будаўнічую суднаверф, прыпісаныя да веткаўскага порта параходы мясцовых купцоў Грошыкавых, у Навасёлках — віна-гарэлачны завод, гарбарныя заводы Ліўшыца, Цыркіна і Ратнера. Аднак запусціць гэтую вытворчасць змаглі не адразу. Да канца 1917 г. беспрацоўе ў Ветцы яшчэ ўзмацнялася. Разам з прафсаюзамі выканком у адміністрацыйным парадку прымушаў прадпрымальнікаў ствараць новыя працоўныя месцы. За кошт прагрэсіўнага падаткаабкладання буржуазіі стварылі фонд дапамогі сем'ям беспрацоўных.

Увялі працоўныя кніжкі. Іх выдаваў валвыканком, а ў вёсках — сельсаветы. Такая кніжка была ў адзіні і той жа час пасведчаннем асобы і разліковай кніжкай, а пры захаванні асобных умоў давала права на атрыманне харчовай карткі на нармаваныя прадукты.

Пачалася перабудова сістэмы адукацыі, аховы здароўя і ўстаноў культуры. Сродкаў на вырашэнне гэтых мер у Саўдэпа не было. Не было іх і ў дзяржавы.

Пачатак мірнага будаўніцтва перарваў узброены мяцеж польскага корпуса легіянераў генерала Доўбар-Мусніцкага, які 18 студзеня 1918 г. аб'явіў паход супраць Савецкай улады. На захопленых тэрыторыях легіянеры арыштоўвалі дэпутатаў Саветаў, учынялі масавыя рабункі і акты насілля. На барацьбу з мяцежнікамі ў Чырвоную гвардыю з Веткі і воласці пайшлі сотні добраахвотнікаў. У баях вызначыўся створаны з веткаўцаў яшчэ ў лістападзе 1917 г. чырвонаармейскі атрад пад камандаваннем Рыгора Цімафеевіча Паўленкі.

Павялічылася пагроза ваеннай інтэрвенцыі з боку Германіі. Тэрыторыя Веткаўшчыны ў любы момант зноў магла стаць тэатрам ваенных дзеянняў.

У. Я. Райскі

У тыя дні

З успамінаў удзельніка рэвалюцыйных падзей на Веткаўшчыне І. Г. Малеева

17 января 1918 года из Могилева, из ставки Западного фронта в Ветку пришла телеграмма-молния: "В два адреса: начальнику дивизиона зап председателю Ветковского Совета тчк Дивизион расформировать зап имущество дивизиона сдать Совету тчк"

Командиру дивизиона поручику Молчанову телеграмму вручили первому. Ознакомившись с текстом, Молчанов потребовал ее второй экземпляр, пообещав лично вручить его председателю Совдепа.

Своего обещания Молчанов, конечно же, не выполнил.

Через день из Могилева в те же адреса в Ветку пришла вторая телеграмма: "Расформирование дивизиона воздержитесь тчк Ждите дополнительных указаний тчк". Молчанов задержал и вторую телеграмму.

В Совете о срочных телеграммах из штаба Западного фронта узнали случайно от местного письмоносца М. Амельченко.

Для выяснения обстановки я выехал в Гомель. Возвращался поздно. Еще не доезжая до Ветки встретил члена волисполкома, бывшего фронтовика-разведчика Архипа Зенченко. Он рассказал, что получена очень срочная, третья по счету, телеграмма Запфронта, в которой предлагалось: "Дивизион немедленно расформировать. Все имущество сдать Совету".

...Было 11 часов вечера, когда исполком Совета принял конкретные решения. Я отправил члена исполкома Авксентия Гончарова в канцелярию дивизиона с требованием немедленно приступить к выполнению приказа Главковерха Западного фронта — дивизион расформировать, имущество передать Совдепу.

Молчанов ответил ему:

— Никакой сдачи имущества Совдепу производить не буду.

Получив такой ответ, я взял карабин и с пятью вооруженными красногвардейцами направился в канцелярию дивизиона. Там застал Молчанова и пять офицеров.

— Поручик Молчанов, вот экземпляр телеграммы штаба Запфронта о немедленной сдаче Совету всего имущества дивизиона. Чем вы можете объяснить отказ от сдачи?

— Я не обязан давать Вам объяснений.

Я снял с плеча карабин. Бойцы щелкнули затворами, вскинули винтовки.

— Руки вверх! — скомандовал я. — Сдать оружие! При попытке к сопротивлению будете убиты на месте, как изменники. Гончаров, заберите у всех револьверы...

Потом я приказал Молчанову написать акт о сдаче имущества, что и было им сделано.

В принятом Советом в ту же ночь Постановлении об имуществе расформированного дивизиона говорилось:

"Во исполнение телеграфного распоряжения штаба Запфронта Уисполком постановляет:

1. Вещи и продовольствие распределяются для бедного населения и солдатских семей Ветки и близлежащих сел Левобережья реки Сож.

2. Винтовки и патроны — развезти по сельским Советам. Указанное необходимо сохранить и использовать лишь в случае необходимости.

3. С оставшихся орудий дивизиона снять замки. Орудия при подходе оккупационных войск потопить, так как ни одного снаряда к орудиям на складах не оказалось".

К утру следующего дня члены Совета мобилизовали местных извозчиков с подводами и перевезли продовольствие и вещевое имущество со складов дивизиона в лавку рабочего кооператива.

На столбах в людных местах в местечке расклеили распоряжение Совдепа о нормах и ценах на распределяемое имущество и продовольствие.

С самого утра у лавки рабочего кооператива стали собираться люди. За полчаса до открытия толпа насчитывала около пятисот человек. Люди из Ветки и окрестных сел. В толпе раздавались призывы не ожидать распределения, а разобрать имущество самовольно.

Члены исполкома пытались уговорами остановить произвол. Обстановка накалялась. Последствия могли оказаться непредсказуемыми.

Тогда к подступавшей к выходной двери ларька толпе вышел рабочий, бывший фронтовик, Дмитрий Слуцкий.

— Предупреждаю, кто хоть пальцем посмеет тронуть продавцов кооператива или нарушить решение исполкома, будет иметь дело со мной. В руках его блеснул браунинг.

Ветковчане хорошо знали, что Митька слов на ветер не бросает.

Люди на площади приутихли. Постепенно выстроилась очередь. Кооператоры без конфликта распределили имущество".

Малеев И. Г. "Провинция в те дни (Как это было?). Российская государственная библиотека. Отдел рукописей, фонд 218.

1918 г. Нямецкая акупацыя

18 лютага 1918 г. 30 дывізій кайзераўскай Германіі, без аб'яўлення вайны, пачалі наступ па ўсім руска-германскім фронце. У напрамку Веткі наступаў 41 нямецкі корпус. Узнавілі свае дзеянні і легіянеры генерала Доўбар-Мусніцкага.

Веткаўскі Саўдэп не меў сіл, неабходных для абароны. Інфармацыя аб набліжэнні немцаў паступала нерэгулярна. Артдывізіён, які дыслацыраваўся ў Ветцы, ужо фактычна не існаваў. Спадзяванца на тое, што жменька чырвонаармейцаў і тых салдат, якія не паспелі разбегчыся з мясцовага гарнізона, змогуць спыніць рэгулярныя часці нямецкай арміі, было нельга. Каб прыпыніць бязмэтавае кровапраліцце, Савет распусціў байцоў-чырвонаармейцаў па дамах, пры гэтым быў дадзены загад схаваць зброю і боезапасы. Атрыманыя перад гэтым з Гомеля 1000 вінтовак і патроны схавалі ў лесе на балоце. Батарэю з 6-і гармат, да якіх не было ніводнага снарада, затапілі ў рацэ.

Узважыўшы становішча, выканком вырашыў пакінуць Ветку і перайсці на падпольную работу. Для кіравання партызанскай барацьбой з акупантамі Саўдэп выдзеліў аператыўна групу ў складзе старшыні Саўдэпа Фёдара Іванавіча Жукава, членаў — Івана Герасімавіча і Сяргея Герасімавіча Малеевых, Іларыёна Шаціпава і Лазара Кушнярова. Група дыслацыравалася ў в. Пабужжа.

Партызанскі атрад у в. Свяцілавічы.

На акупіраванай тэрыторыі немцы ўзнаўлялі старыя парадкі. У Ветцы ажыла земская ўправа. Вярталіся памешчыкі, купцы і заводчыкі.

У в. Дзям'янкі з нямецкім абозам вярнуўся памешчык Геральд і загадаў усім называць яго не інакш як фон Геральд. З дапамогай нямецкіх салдат адабраў у сялян засеяныя імі палі і жывёлу, якія нават яму не належалі.

У в. Жалезнікі вярнулася пані Варвара Вільгельмаўна. У в. Вялікія Нямкі — памешчык Брытаў і іншыя. Грабежніцтва і здзек рабіліся нормай паводзін акупантаў.

10 сакавіка 1918 г. галоўнакамандуючы Заходнім фронтам загадам № 7 для барацьбы з нямецкімі акупантамі патрабаваў "... образовать на прифронтовой полосе прочную завесу отрядов, в коем не пропускать в глубь России противника в случае возобновления им враждебных действий". Загад вызначаў: "...создать боевые отряды и группы войск", указваў размежаваныя лініі раёнаў, іх дыслакацыі і дзеянняў, структуру і баявы склад. Падкрэслівалася, што "...главная по силе "завеса" должна состоять из линии местных партизанских отрядов, усиленных на важнейших направлениях революционными войсками".

Вызначаючы крыніцы і базы забеспячэння войска, загад падкрэсліваў: "Довольствие — из местных средств покупной платой, реквизиции от жителей, как окажется удобней..."

На працягу невялікага часу партызанскія атрады былі створаны ў Старым Закружжы, Акшынцы, Неглюбцы, Стаўбуне, Вялікіх Нямках, Пералёўцы, Рудні-Споніцкай, Рэчках. Атрады самаабароны — у Ветцы, Хальчы, Навасёлках, Свяцілавічах і інш.

Больш пяці гадзін ішоў няроўны бой каля в. Пералука. Мясцовыя жыхары з былых салдат і франтавікоў, добра валодаючы зброяй і тактыкай боя, выкарыстоўваючы веданне мясцовасці, затрымалі тут наступ палка нямецкай рэгулярнай арміі. Акупанты адступілі. Было забіта болей 100 салдат і афіцэраў.

У гэтым баі адважна ваявалі камандзір атрада Сцяпан Фёдаравіч Карасёў, разведчык Аляксей Уладзіміравіч Грэцкі, байцы Максім Арцёмавіч Мядведкаў, Андрэй Іванавіч Карлашоў, Міхаіл Мацвеевіч Капусцін, кулямётчык Піліп Барсукоў, які да апошняга патрона вёў агонь па акупантах і загінуў у няроўным баі.

Партызанскі атрад, якім кіраваў старшыня

Помнік землякам, расстраляным нямецкімі акупантамі ў Свяцілавічах у 1918 г.

Акшынскага сельсавета Іван Пятровіч Раманаў і яго памочнік, жыхар в. Пералёўка Цярэнцій Мамантавіч Дзямідаў, рабіў на дарогах засады, граміў нямецкія камендатуры. Атрад вызначаўся манеўранасцю. Нападаў раптоўна, знішчаў жывую сілу і абозы ворага. Немцы літаральна палявалі за лятучым атрадам Івана Раманава.

Летам 1918 г. на тэрыторыі Веткаўшчыны дзейнічалі партызанскія атрады і партызанскія групы з розных рэгіёнаў Беларусі. У в. Навасёлкі прыйшоў з-пад Жлобіна партызанскі атрад Ерафея Харба. У м. Хальч прыйшоў атрад з-пад Церахоўкі ў складзе 25 байцоў з двума кулямётамі "Максім", а з-пад Мінска — атрад Саўцова з дзвюма гарматамі. Аб'яднаныя атрады літаральна акружылі акупантаў у Ветцы, Свяцілавічах, Стаўбуне, іншых вялікіх населеных пунктах.

Актыўна дзейнічалі партызанскія групы ў в. Сівенкі, Пералёўцы, Рэчках, Рудні-Споніцкай і інш.

Акупанты шалелі. У в. Вялікія Нямкі яны паўсюль рабавалі, рабілі вобыскі. Расстралялі ні ў чым не вінаватых сялян, спалілі вёску. Карнікі запраглі ў калёсы па 12 мужчын, жанчын, дзяцей і параненых партызан, паклалі нарабаваную маёмасць, пасадзілі салдат і прымусілі цягнуць абоз у Свяцілавічы. У Свяцілавічах немцы сагналі мясцовых жыхароў на бераг ракі Беседзь і на іх вачах расстралялі 17 палонных партызан. Вось іхнія імёны: Емяльян Васільевіч Анохаў, Іван Ціханавіч Джанкоў, Арцём Міронавіч Шуткін, Мікалай Цімафеевіч Чаплін, Пётр Карнеевіч Піражкоў, Макар Сямёнавіч Язерскі, Міхаіл Карнеевіч Раманаў – з в. Вялікія Нямкі, Лука Іванавіч Галко – з в. Свяцілавічы, Яўтух Яўсеевіч Ермакоў, Сямён Іванавіч Недаросткаў, Карп Яўхімавіч Новікаў, Нікан Андрэевіч Лабынёў – з в. Пералёўка, Пётр Салодкін – з в. Скачок, Васіль Аляксеевіч Куцянкоў – з в. Акшынка.

Перад расстрэлам Лука Галко зняў з сябе залітую крывёй кашулю і перадаў Хрысціне Маскалёвай:

— Схавай. Гэта ад усіх нас, на памяць. А затым крыкнуў:

— Забівайце нас, але Савецкую ўладу вам не расстраляць!

На беразе ракі Беседзь у Свяцілавічах стаіць помнік-абеліск, на якім – надпіс: "На гэтым месцы ў жніўні 1918 года былі расстраляны нямецкімі акупантамі 17 чырвонаармейцаў-камунараў, ураджэнцаў нашага раёна".

Пасля лістападаўскай рэвалюцыі 1918 г. у Германіі Веткаўскі Савет звярнуўся да нямецкіх салдат гарнізона з заклікам "стварацъ салдацкія Саветы і хутчэй вяртацца дахаты". Тэкст звароту пераклаў на нямецкую мову член Веткаўскага Савета Майсей Кепін, які быў у Германіі ў палоне і ведаў нямецкую мову.

2 снежня 1918 г. веткаўскія актывісты абяззброілі гайдамацкую "варту" і яшчэ да прыходу часцей Чырвонай Арміі вызвалілі Ветку ад акупантаў.

У. Я. Райскі.

ЛІТАРАТУРА:

Борьба за Советскую власть в Белоруссии. Сб. документов и материалов. Т. 1. Мн., 1968. С. 157.

"Гомельская праўда". 1970. 12 лютага.

Диренок У.Д. Большевики Гомельщины в период Октябрьской революции и гражданской войны. Мн., 1976. С. 106.

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 466. Воп. 1. Спр. 412. Л. 69, 70, 71, 72, 73.

Крах немецкой оккупации в Белоруссии в 1918 г. Мн., 1947. С. 57–58.

"Палеская праўда". 1923. № 403.

Дакументы сведчаць

З ТЭЛЕГРАМЫ НА ІМЯ САЎНАРКОМА АД КАМАНДУЮЧАГА ЗАХОДНІМ ФРОНТАМ

...Со свойственным нахальством немцы принялись за ограбление населения тчк Отбирается и вывозится от продовольствия и кончая медными ручками от дверей, забирается у крестьян последняя корова... Во всех концах Гомельского уезда, даже в самых глухих, идет организация партизанских отрядов. Без руководителей, без средств, без оружия, охваченные безумной жаждой мести и ненависти к врагу революции и свободы, собираются они в отдельные отряды, часто даже не связанные между собой. Исполком твердо решил стать во главе стихийного народного движения, придать ему планомерный и стройный характер.

Государственный архив Российской Федерации. Ф. 130. Воп. 2. Спр. 562. Л. 67.

З ПАВЕДАМЛЕННЯ КАМАНДАРМА 1-й АРМІІ СЦЯПАНАВА

Немецкие бандиты мало того, что грабили, но еще надругались над седыми волосами стариков. Часть крестьян разбежалась, другая – взялась за оружие, встали на защиту своих родных уголков и отстаивали свою родную деревню, где остались только старики. Немцы

забрали имущество, заставили стариков на себе везти все награбленное имущество, надругались над сединами отцов.

Государственный архив Российской Федерации. Ф. 130. Воп. 2. Спр. 584. Л. 1–2.

СКЛАД ПЕРШАГА ВЕТКАЎСКАГА РЭЎКОМА

2 снежня 1918 г.

Авксентий Аввакумович Гончаров, Моисей Кенин, Михаил Бабков, Емельян Петрович Соловьев, Василий Спасенков, Митрофан Фадеевич Малеев, Сергей Герасимович Малеев, Иуда Абрамович Часов. От крестьян Ветки в состав ревкома кооптировали Льва Шановалова, Онуфрия Боброва, Пантелея Бурова и от слободы Тарасовка – Кирилла Сивакова и Геращенкова.

В боях и походах. Мн., 1972.

З РЭЗАЛЮЦЫІ АГУЛЬНАГА СХОДУ ЖЫХАРОЎ в. ГЛУХАЎКА ПА ВЫБАРАХ КАМІТЭТА БЕДНАТЫ

23 снежня 1918 г.

Мы, граждане д. Глуховка Гомельского уезда, собрались на общий сход, согласно распоряжения волостного ревкома от 18 декабря 1918 г., об организации комитета бедноты, решили организовать таковой комитет, избрали председателем Григория Степановича Масилонова и секретарем – Федосия Яковлевича Афанасьева, представителем в волостной комитет – Александра Федоровича Кожемякина, в чем подписываемся (подписи).

Джяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 501. Оп. 1. Д. 2. Л. 6а.

Так было...

З успамінаў А. А. Грамыкі

...Агрессор пришел с оружием в руках, как поработитель... Кайзеровские солдаты бесчинствовали. Они грабили города и села, угоняли скот, грузили его на поезда, отправляли в Германию. У населения отбирали лошадей для перевозки немецких солдат. Нашего соседа оккупанты избили до полусмерти только за то, что он не сказал им, кому принадлежала лошадь, которую они пытались поймать, но не смогли. Вообще, избивали или убивали каждого, кто пробовал сопротивляться грабежу и разбою. Так было в нашей деревне и в ближайших селах.

В Старых Громыках они шли по дворам и угоняли коров. Как сейчас помню, трое вооруженных солдат начали уводить со двора и нашу корову. Мой отец и его братья, Николай и Иван, находились в то время в лесах, так что помочь ничем не могли. В хате старшим остался дед Матвей. Он и бросился отнимать корову, смело, отчаянно. Один из солдат стал целиться из винтовки в деда. В этот момент корова, запутавшись в веревке, упала на землю. Минуты замешательства было достаточно для того, чтобы все мы – и женщины, и дети, в том числе и я (мне было девять лет) и семилетняя сестренка, повисли на руках деда, удержали его от безнадежной борьбы.

...Женщины нашей деревни, в том числе и моя мать, долго еще потом выходили за околицу, поглядывали в ту сторону, куда ушли грабители, видимо, надеясь, что те вдруг опомнятся и вернут коров. Но коровы так и не вернулись. Сарай, куда мы с сестренкой бегали по утрам, чтобы выпить парного молока, опустел.

Однажды утром вся деревня Старые Громыки оказалась в дыму. Его принес ветер из находившегося в тридцати километрах очень большого села Перелевка, которое было полностью сожжено. Та же участь постигла и многие другие села и деревни. Это была месть оккупантов за действия партизан, за неудачи в попытках их уничтожить...

Громыко А. А. Памятное. Книга первая. М., 1998. С. 28–30.

У баях і паходах

Вясной 1919 г. тэрыторыя Веткаўскай воласці ізноў стала прыфрантавой зонай. На змену нямецкім захопнікам спяшаліся польскія акупанты, актывізаваліся пятлюраўскія банды. Веткаўскі Савет аб'явіў мабілізацыю. Сфарміраваныя ў воласці атрады накіроўваліся на фронт. Па партыйнай мабілізацыі на фронт пайшлі 21 камуніст з 26 і 47 беспартыйных добраахвотнікаў.

У Багунскім палку, якім камандаваў легендарны Мікола Шчорс, ваявалі артылерыстамі Несцер Аляксеевіч Хазаў, Павел Міхайлавіч Шаўцоў, браты Сцяпан і Ягор Брытавы з в. М. Нямкі. Першай артылерыйскай батарэяй Багунскага палка камандаваў Іларыён Дзмітрыевіч Сізоненкаў. У 1918 г. у баі за Добруш І. Д. Сізоненкаў падбіў бранявік, сарваў наступленне ворага на Навазыбкаў і Унечу. Першая рэвалюцыйная батарэя Сізоненкава ўдзельнічала ў баях за Сызрань, Самару, Уфу супраць белачэхаў і калчакаўцаў на Усходнім фронце, дзянікінцаў і белапалякаў на Паўднёвым і Заходнім франтах.

Смелым і кемлівым разведчыкам у Багунскім палку зарэкамендаваў сябе Сцяпан Васільевіч Масцюкін. Разам з байцамі 2-га сялянскага партызанскага атрада ён удзельнічаў у разгроме гайдамакаў і немцаў каля Закапыцця, Кармы і Цярэшкавіч, а потым у Багунскім палку ваяваў супраць пятлюраўцаў і белапалякаў. У складзе Багунскага палка ваявалі і байцы 1-га партызанскага атрада (в. Ст. Закружжа) — Леў Ільіч Астапенка, Міхаіл Іванавіч Маслакоў, Міхаіл Мацвеевіч Кулага, Стэфан Фёдаравіч Карасеў, Аляксей Уладзіміравіч Грэцкі, Іван Мікітавіч Кулага, браты Аксён і Яўхім Рыгоравіч Кущовы, Кірыл Зайцаў (в. М. Нямкі), браты Васіль і Захар Антонавіч Корхавы (в. Пералёўка), Фёдар Міхайлавіч Афанасенка (в. Покаць), Мікалай Кузьміч Бычкоў (в. Стаўбун), Емяльян Сямёнавіч Гулевіч (в. Р.-Стаўбунская), Захар Сцяпанавіч Цімаркоў (в. Янова), Міхаіл Рыгоравіч Кушняроў (в. Закружжа), Мікалай Антонавіч Кавальчук і інш.

М. А. Кавальчуку было 16 гадоў, калі рабочыя чугуначных майстэрань, дзе ён працаваў, даручылі юнаку распаўсюджванне рэвалюцыйных лістовак і тайную дастаўку зброі. У складзе чырвонагвардзейскага атрада ён удзельнічаў у раззбраенні вайсковых эшалонаў, якія ішлі цераз Гомель на Маскву і Петраград на дапамогу генералу Карнілаву.

Вясной 1918 г. М. А. Кавальчук разам з землякамі з Веткі С. Назаранкам, Ц. Дзямідавым, А. Пархомцавым і інш. уступіў у Чырвоную Армію. Яны склалі ядро браняпоезда, які адыходзіў на Усходні фронт у раён Багульмы. Там ішлі цяжкія кровапралітныя баі. Часці Чырвонай Арміі стрымлівалі бязлітасныя атакі калчакаўцаў, якія рваліся да Масквы. Гарачы бой разгарэўся ля ст. Дымка. Белагвардзейцы адрэзалі шлях адыходу падбітаму артылерыйскімі снарадамі браняпоезду і захапілі яго. У ліку палонных апынуўся паранены Мікалай Антонавіч Кавальчук. Белагвардзейцы расстралялі ўсю каманду браняпоезда. Мікалай Антонавіч атрымаў пяць кулявых ран, упаў разам з іншымі байцамі, але застаўся жывым.

Пасля лячэння ён вярнуўся ў строй і ваяваў да заканчэння грамадзянскай вайны ў складзе Багунскага палка.

У красавіку 1918 г. на ст. Унеча з байцоў і камандзіраў партызанскіх атрадаў і груп самаабароны бліжэйшых валасцей былі сфарміраваны падраздзяленні 1-га рэвалюцыйнага палка імя Леніна. У гэтым палку кулямётчыкамі ваявалі Мікалай Сяргеевіч Клімаў (в. М. Нямкі), Андрэй Аляксеевіч Патапенка, Міхаіл Музыка, Крупадзёраў, артылерыстамі Дзям'ян Васілевіч Тарасенка і Павел Міхайлавіч Шаўцоў (п. Ляды) і інш.

20 сакавіка 1919 г. у Гомелі ў тэрміновым парадку фарміраваліся баявыя пралетарскія атрады. У складзе 1-га Гомельскага атрада ваявалі веткаўчане Сцяпан Арцёмавіч Шчупачэнка, Архіп Паўлавіч Бова (в. М. Нямкі), Піліп Рыгоравіч Шапавалаў (в. Ст. Сяло), Павел Іванавіч Шульгін (в. Ст. Закружжа), Андрэй Фядотавіч Паўлікаў, Сцяпан Цімафеевіч Лулевіч (в. Рудня-Стаўбунская) і інш.

У складзе 2-га Гомельскага пралетарскага атрада ваявалі Іван Яўхімавіч Анікеіч, Іван Калінавіч Гамонаў, Лука Феафанавіч Сямёнаў, Васіль Антонавіч Корхаў (в. Пералёўка), бра-

Атрад асобага прызначэння.

ты Фёдар і Сяргей Скоблікавы (абодва артылерысты з 4-й рэвалюцыйнай батарэі), Міхаіл Пятровіч Скоблікаў — камандзір узвода конай разведкі, Леў Андрэевіч Бядрыцкі, Яўмен Пятровіч Граскоў і інш.

Шмат хто за гераізм і мужнасць удастоены ўзнагарод. У ліку ўзнагароджаных Ігнацій Кузьміч Чваркоў (в. Стаўбун). Ён нарадзіўся ў 1888 г. у беднай сялянскай сям'і. Яго ваенная служба пачалася ў 1910 г. Да 1917 г. Чваркоў быў ужо камандзірам роты ў званні штабс-капітана. Ён неаднаразова вылучаўся ў баях у гады першай сусветнай вайны, за што быў удастоены Георгіеўскага медаля і Георгіеўскіх крыжоў 4-й, 3-й, 2-й ступеняў. Варожая куля не абмінула храбрага салдата. Пад Лоддзю ён быў цяжка паранены, але паправіўся і зноў вярнуўся ў строй.

Пасля развалу старой арміі І. К. Чваркоў вярнуўся на радзіму. Гомельскі павятовы камісарыят пасылае Чваркова ў в. Стаўбун для арганізацыі барацьбы з бандытызмам. З чэрвеня 1919 г. І. К. Чваркоў у Чырвонай Арміі. Ваяваў камандзірам роты, начальнікам разведкі палка.

За гераізм, праяўлены ў барацьбе з польскімі захопнікамі, неаднаразова адзначаўся ў прыказах камандавання дывізіі і фронту. За баявыя аперацыі, якія забяспечылі палку фарсіраванне р. Бярэзіны і вызваленне Бабруйска, Ігнацій Кузьміч Чваркоў узнагароджаны ордэнам баявога Чырвонага Сцяга.

У Ветцы ў атрад асобага прызначэння ўвайшлі: І. Г. Шацілаў, П. М. Малееў, А. А. Ганчароў, М. З. Селязнёў, М. М. Амельчанкаў, М. Кенін, І. Вышнікаў, Ф. Зянкевіч, З. Гензелеў, С. Г. Малееў, М. Ф. Малееў, М. І. Лапіцкі, Ф. М. Асмалоўскі, Я. Самойлін, М. Шыфрын, І. Дадзіомаў, Б. Шэрын, А. М. Асонаў, Е. М. Седляроў, Л. З. Халасцякоў, П. М. Асмалоўскі, Я. Селязнёў, А. Гакаў, начальнік атрада Г. П. Паўленка і інш.

Другі атрад асобага прызначэння быў сфарміраваны ў Стаўбуне. У яго ўвайшлі: Іван Восіпавіч Азарушкін, Емяльян Іванавіч Расафонаў, Варфаламей Фёдаравіч Семянкоў, Кузьма Фёдаравіч Чарнабаеў, Кандрат Сямёнавіч Жукаў, Іван Аляксеевіч Парашчанкаў, Сцяпан Прохаравіч Прышчэпаў, Марк Сямёнавіч Лупекін, Мікіта Сямёнавіч Яначкін, Майсей Ананьевіч Войтаў, Андрэй Дзянісавіч Кавалёў, Дзмітрый Якаўлевіч Храпянкоў і інш.

У. Я. Райскі.

З ПРАТАКОЛА АБ'ЯДНАНАГА ПАСЯДЖЭННЯ КАМІТЭТА РКП(б) І ВАЛРЭЎКОМА ВЕТКАЎСКАЙ ВОЛАСЦІ ГОМЕЛЬСКАГА ПАВЕТА

12 сакавіка 1920 г.

Слухалі: Аб мабілізацыі 50% камуністаў, згодна толькі што атрыманай тэлеграме гаркома

Выступілі: Ф. І. Жукаў. Прапанаваў з прычыны надзвычай вострага моманту і непасрэднай пагрозы нашай мясцовасці ад палякаў, калі праца на месцы сама па сабе звужана, а на фронце, відавочна, вялікая патрэба ва ўсялякай арганізаванай сіле, не абмяжоўвацца мабілізацыяй у 50%, а зрабіць самае вялікае дзеля падтрымкі фронту: пакінуць на месцы хворых і слабых і толькі двух самых неабходных работнікаў — старшыню, выканкома і ваенкома, а увесь астатні састаў узвода ў самым тэрміновым парадку накіраваць у распараджэнне гаркома

Прапанова прымаецца. Атраду выступіць у поўнай гатоўнасці 14 сакавіка г. г.

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 32. Воп. 1. Спр. 80. Л. 57.

Удзельнікі грамадзянскай вайны

У архіўных справах ўдалося выявіць прозвішчы каля 400 удзельнікаў грамадзянскай вайны. Вось іх імёны.

ВЁСКА АКШЫНКА

Гулевіч Андрэй Конанавіч.

ВЁСКА БАРБА

Галафееў Іван Кірылавіч, Балішылаў Харытон Дарафеевіч, Кавалёў Дзям'ян Дзям'янавіч, Кір'янаў Усцім Іванавіч, Кавалёў Іван Кузьміч, Лабачоў Кузьма Цімафеевіч, Лабачоў Мітрафан Цімафеевіч, Маркаў Раман Калінавіч, Мушашкоў Маркій Паўлавіч, Раманаў Іван Калінавіч, Ражкоў Сава Цярэнцьевіч, Седляроў Севасцьян Маркавіч, Саламашын Дзям'ян Антонавіч, Салаўеў Пётр Сафронавіч, Седляроў Іван Яўцеевіч, Фёдараў Мініён Міхайлавіч, Фіцаў Харлен Лявонавіч, Шумейкін Дзей Фёдаравіч.

Р. Ф. Асонаў.

М. Г. Набокін.

МЯСТЭЧКА ВЕТКА

Адамчыкаў Пётр Іосіфавіч, 1891; Асонаў Рыгор Фядотавіч, 1890; Белы Пётр Пятровіч; Ганчароў Аўксенцій Авакумавіч, Грыгор'еў Мікалай Іванавіч, Ермакоў Мікалай Міхайлавіч, Захараў Аляксей Сцяпанавіч, 1895; Караедаў Павел Іванавіч, Караедаў Еўсцігней Аўрамавіч, Караедаў Фёдар Аўрамавіч, Мацюшын (Мацюшкін) Яфім Іванавіч, 1897; Міхайлаў Аляксандр, Міхалёў Яўмен Давыдавіч, Набокін Міхаіл Гаўрылавіч, 1890; Набокін Мацвей Якаўлевіч, 1900; Палякоў Афанасій Лукіч, 1902; Палякоў Аляксей Сцяпанавіч, 1902; Палаўцаў Васіль Антонавіч, 1891; Пашчанка Гаўрыла Дзмітрыевіч, 1892; Пералыгін Лука Емяльянавіч, 1902; Пракошын Харытон, Пазнякоў Савелій Дзям'янавіч, Семянцоў Міхаіл Рыгоравіч, Семянцоў Міхаіл Прохаравіч, 1895; Семянцоў Іван Прохаравіч, Селязнёў Іосіф Захаравіч.

ВЁСКА ГРАМЫКІ

Грамыка Іван Антонавіч, 1895; Грамыка Іван Іванавіч, Грамыка Пётр Антонавіч, 1900; Грамыка Міхаіл Антонавіч, 1894; Шалюта Цімафей Мікітавіч, 1892.

ВЁСКА ДАНІЛАВІЧЫ

Дзегцяроў Рыгор Іванавіч.

ВЁСКА КАЗАЦКІЯ БАЛСУНЫ

Баярчанка Емяльян Пятровіч, Баярчанка Мацвей Пятровіч, Волкаў Сямён Якаўлевіч, Васькоў Ерафей Максімавіч, Казлоў Кузьма Пракопавіч, Максіменка Дзяніс Іванавіч, Мартыненка Яўмен Фёдаравіч, Максіменка Антон Ісаевіч, Стракотаў В. В.

ВЁСКА КАЛІНІНА

Гайданаў Стэфан Андрэевіч, Тарасенка Емяльян Сямёнавіч.

ВЁСКА КУПРЭЕЎКА

Дзям'янаў Аляксандр Ільіч, 1888; Дзеравяшкін Іван Цімафеевіч; Іваноў Савелій Кірылавіч, 1895.

ВЁСКА КУНТАРАЎКА

Кабыш Васіль Паўлавіч.

ВЁСКА МАЛЫЯ НЯМКІ

Купцоў Яўхім Рыгоравіч, Ханевіч Сцяпан Іванавіч, Храмянкоў Дзяніс Апанасавіч.

ВЁСКА НЕГЛЮБКА

Гаўрыленка Рыгор Іванавіч.

ВЁСКА ПРЫСНО

Бычкоў Кузьма Несцеравіч, Голубаў Кірэй Мартынавіч, Кліменка Ягор Аксёнавіч, Лапцеў Андрэй Фёдаравіч, Мельнікаў Лявон Іванавіч, Марачкоў Рыгор Авакумавіч, Марачкоў Ягор Авакумавіч, Панчыкаў Пётр Іванавіч, Падчашоў Пётр Іванавіч, Радзькоў Гардзей Раманавіч, Радзькоў Міхаіл Ісакавіч, Сакуноў Герасім Іванавіч.

ВЁСКА ПЫХАНЬ

Дзегцяроў Парамон Якаўлевіч, Панчанка Міхаіл Якубавіч.

ВЁСКА РАДУГА

Каваленка Іван Іванавіч, Паладзьеў Сямён Пятровіч, 1880; Чашэйка Сяргей Іванавіч, 1892.

ВЁСКА РУДНЯ-СПОНІЦКАЯ

Барадзін Аляксандр Цімафеевіч, Дарашэнка Пётр Іосіфавіч, Канавалаў Міна Канстанцінавіч, Лысякоў Мітрафан Усцінавіч, Лысякоў Лаўрэнцій Усцінавіч, Цуканаў Піліп Феакціставіч, Чарнабаеў Міхаіл Астапавіч, Яськоў Радзівон Пятровіч.

С. І. Чашэйка.

Дз. Я. Маліноўскі.

С. Дз. Болбасаў.

Т. Дз. Болбасаў.

М. Ф. Васільеў.

С. А. Карнееў.

ВЁСКА РУДНЯ-СТАЎБУНСКАЯ

Гулевіч Язэп Іванавіч, Гулевіч Іван Ільіч.

ВЁСКА РУДНЯ-ШЛЯГІНА

Мохараў Іван Іванавіч.

М. А. Кізін.

Я. А. Траскуноў.

ВЁСКА СВЯЦІЛАВІЧЫ

Маліноўскі Дзмітрый Яўхімавіч, 1896; Сафонаў Барыс Сямёнавіч, Ткачоў Андрэй Пракопавіч, 1895.

ВЁСКА СІВЕНКА

Трафімаў Андрэй Паўлавіч.

ВЁСКА СТАРОЕ ЗАКРУЖЖА

Бескаравайны Пётр Аляксандравіч, Варывода Дзмітрый Міхайлавіч, Карзуноў Андрэй Іванавіч, Костачка Харытон Фадзеевіч, Мядзведзька Мікалай Апанасавіч, Рышктакоў Якаў Дзмітрыевіч, Тарасенка Т. В.

ВЁСКА СТАРОЕ СЯЛО

Андрэйка Радзівон Міхайлавіч, 1899; Арцюшкоў Рыгор Савельевіч, 1895; Арцюшкоў Міхаіл Васільевіч, 1897; Болбасаў Дзмітрый Міхайлавіч, 1878; Болбасаў Сазонцій Дзмітрыевіч, 1894; Болбасаў Трафім Дзмітрыевіч, 1902; Бардзюгоў Іван Цяренцьевіч, Бардзюгоў Міхаіл Якаўлевіч, Былькоў Давыд Рыгоравіч, Былькоў Павел Кірылавіч, Васільеў Іван Фёдаравіч, 1888; Васільеў Мікалай Фёдаравіч, 1893; Кавалькоў Давыд Рыгоравіч, 1896; Кавалькоў Іван Рыгоравіч, 1893; Кавалькоў Кузьма Рыгоравіч, 1890; Кавалькоў Ісак Дзямідавіч, Кавалькоў Іван Піліпавіч, 1889; Карнееў Сямён Антонавіч, 1893; Каршукоў Сцяпан Нічыпаравіч, 1888; Карнееў Піліп Антонавіч, Карнееў Іван Антонавіч, Кізін Макар Аляксандравіч, 1893; Кір'янаў Іван Міхайлавіч, 1900; Лук'янаў Еўдакім Ігнацьевіч, Паўлючкоў Сяргей Піліпавіч, Петрачкоў Якаў Майсеевіч, 1892; Польскі Сава Канстанцінавіч, 1894; Рачкоў

Каманда кананерскай лодкі "Быстрый" перад адпр ўкай з Кіева ў Гомель, канец 1920 г. На ёй служылі і ўраджэнцы Веткаўшчыны, адзін з іх — камандзір лодкі В. К. Спасенка — сядзіць чацвёрты злева.

Андрэй Васільевіч, Рачкоў Васіль Кандратавіч, 1890; Садаў Фёдар Іванавіч, Салаўёў Іларыён Самуілавіч, 1900; Салаўёў Сцяпан Самуілавіч, Самонаў Фёдар Рыгоравіч, 1890; Сапегін Галакціён Яўхімавіч, 1898; Семянцоў Самуіл Майсеевіч, 1891; Траскуноў Яўхім Аляксеевіч, 1891; Фанічаў Іван Іванавіч, 1895.

ВЁСКА СТАЎБУН

Арачкоў Міхаіл Максімавіч, Бурносаў Архіп Ігнатавіч, Бычкоў Марк Кузьміч, Булаў Ягор Восіпавіч, Кузьмічоў Рыгор Якубавіч, Лычкоў Марк Кузьміч, Мядзведзеў Алесь, Маслаў Нікадзім Ігнатавіч, Мядзведзеў Сцяпан Паўлавіч, Марачкоў Міхаіл Майсеевіч, Мядзведзеў Лявон Паўлавіч, Смыкоўскі Пётр Якаўлевіч, Самкоў Іван Сцяпанавіч.

ВЁСКА ТАРАСАЎКА

Башкіраў Сяргей Мінавіч, 1898; Саўчанка Леанід Іванавіч, 1895; Саўчанка Фядот Сідаравіч, 1900; Шарманаў Кірыла Іванавіч.

ВЁСКА УХОВА

Баранаў Цярэнцій Ігнацьевіч, Баравіцкі Іван Дзмітрыевіч, Белякоў Нічыпар Аўрамавіч, Кармачоў Іван Кандрацьевіч.

ВЁСКА ФЁДАРАЎКА

Галкоў Лука Фёдаравіч.

ВЁСКА ХАЛЬЧ

Бабкоў Піліп Васілевіч, 1888; Лапін Сямён Яўхімавіч, Панамарышкін Тарас Дзмітрыевіч, Юшчык Фёдар Ануфрыевіч.

ВЁСКА ШАРСЦІН

Бурыкін Палікарп Аляксандравіч.

Маракі з Веткаўшчыны

Многія ўраджэнцы Веткаўшчыны служылі як у Ваенна-Марскім флоце, так і ў Дняпроўскай ваеннай флатыліі, якая над час грамадзянскай вайны і ваеннай інтэрвенцыі налічвала больш за 20 баявых караблёў і каля васьмі тысяч матросаў. Супрацоўнік Цэнтральнага Ваенна-Марскога музея ў Санкт-Пецярбургу Іван Якаўлевіч Краўцоў ласкава прадставіў для Хронікі Памяці знойдзеныя ім звесткі пра жыццё і дзейнасць ваенных маракоў з Веткаўшчыны.

П. П. Адамчыкаў.

Т. М. Былькоў.

АДАМЧЫКАЎ Павел Парамонавіч, нарадзіўся 15.12.1895 г. у сям'і капітана рачных параходаў. У жніўні 1919 прызваны ў ДВФ і прызначаны лоцманам бронепарахода. Удзельнічаў у баях супраць дзянікінцаў і банд на Дняпры. З снежня 1919 стаў лоцманам канерскай лодкі "Геройский". Вясной 1920 ваяваў на Прыпяці. Выдатна ведаў раку, таму часта быў лоцманам у паходах штабных суднаў і канлодак.

БЫЛЬКОЎ Трафім Мікітавіч, нарадзіўся ў 1897 г. у Старым Сяле. Удзельнік 1-й сусветнай, грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў. У Кіеве працаваў качагарам парахода. З 1.5.1919 — на бронепараходзе "Арнольд" ДВФ. На ім ваяваў супраць банд Струка, Зялёнага, Грыгор'ева, дзянікінцаў, пятлюраўцаў, палякаў на Дняпры, Прыпяці, Сожы. Ахоўваў м. Камарын ад банды Голака, удзельнічаў у вызваленні Кіева. У чэрвені 1920 служыў качагарам штабнога судна ДВФ "Пушкин", вызваляў Нароўлю, Барбарова, Мазыр.

ГРАМЫКА Іван Антонавіч, нарадзіўся ў 1895 г. у в. Грамыкі. Удзельнік 1-й сусветнай, грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў, рэвалюцыі 1917. У 1919 добраахвотнікам уступіў у ДВФ, стаў кулямётчыкам, потым камандорам бронепараходаў "Карл Либкнехт",

І. А. Грамыка.

П. М. Нячаеў.

І. М. Нячаеў.

Е. А. Пералыгін.

"Верный", ваяваў на Дняпры і Прыпяці супраць дзянікінцаў і палякаў. У 1920 г. на Беразіне і Дняпры служыў на бронекатэры і штабным судне "Батурин".

ГРОШЫКАЎ Даніла Арцёмавіч – удзельнік грамадзянскай вайны, патомны рачнік, з сям'і вядомага суднаўладальніка-купца. Рэвалюцыю 1917 г. прыняў і ў сакавіку 1919 плаваў камандзірам дапаможнага судна ДВФ "Решительный".

Камісар ДВФ К. Д. Дзюкаў і камісар групы суднаў ДВФ (м. Канеў) І.А. Агееў у характарыстыцы пісалі :

"У ліпені 1919 г. Д. А. Грошыкаў быў камандзірам парахода "Решительный" ДВФ на барацьбе з зялёнаўскімі бандамі. Капітану Д. Грошыкаву, як вопытнаму суднавадзіцелю, даручаліся адказныя баявыя заданні па дастаўцы дэсантных часцей і боепрыпасаў на цяжкія ўчасткі баявых пазіцый. Капітан Грошыкаў самаадданa і выдатна выконваў усе баявыя даручэнні, што садзейнічала паспяховаму разгрому і знішчэнню зялёнаўскіх банд. Потым капітан Грошыкаў разам з рэвалюцыйнымі маракамі флатыліі змагаўся супраць наступаючых контррэвалюцыйных войскаў Дзянікіна, Пятлюры і панскай Польшчы".

НЯЧАЕЎ Парфірый (Пярфіл) Мікітавіч, нарадзіўся ў 1896 г. Закончыў у Кранштаце школу рулявых Балтфлота. Удзельнік рэвалюцыі і грамадзянскай вайны. З 28.6.1919 – рулявы дапаможнага судна "Прогрессист", які ўваходзіў у ДВФ, затым старшы боцман канлодкі. Удзельнічаў у баях на Дняпры супраць зялёнаўцаў, струкаўцаў, пятлюраўцаў, дзянікінцаў. Ваяваў супраць польскіх захопнікаў у 1-м Марскім берагавым атрадзе ДВФ.

НЯЧАЕЎ Іван Мікітавіч, нарадзіўся ў 1892 г. у Ветцы. Лютаўскую рэвалюцыю сустрэў на фронце. Стаў сакратаром салдацкага камітэта 4-га артдывізіёна, членам армейскага камітэта 10-й арміі, выбіраўся на з'езд прадстаўнікоў ад 10-й арміі (7 – 17 красавіка 1917 г.). Удзельнічаў у кастрычніцкіх падзеях 1917 г. на фронце.

У 1919 на канлодцы "Гневный" ваяваў супраць дзянікінцаў каля Екацярынаслава, банд Зялёнага – каля Трыполля, Струка – каля Чарнобыля. Улетку 1919 года – рулявы дапаможнага судна ДВФ "Рэтвізан" (камандзір Машкоўскі Іван Цітавіч з горада Веткі), дастаўляў на караблі зброю, амуніцыю з Гомеля да вусця р. Прыпяць.

МАЛІШЭЎСКІ Іван Сямёнавіч, нарадзіўся ў 1882 г. у в. Пабужжа. Памочнік машыніста партовага судна Дняпроўскай ваеннай флатыліі "Чигирин" (былы "Смоленск"). Летам 1920 разам з іншымі рачнікамі абслугоўваў караблі ДВФ у час баёў з польскімі акупантамі на Дняпры і Прыпяці. Жанаты. З студзеня 1921 г. звольнены з флатыліі па хваробе. Меў шасцярых дзяцей.

ПАЛАДЗЬЕЎ Сямён Пятровіч, нарадзіўся ў в. Радуга ў 1880. Служыў на Балтфлоце. Паранены ў баях з немцамі пад Псковам і пры абароне Петраграда ад Юдзеніча. З 16 верасня 1919 г. – боцман бронепарахода "Любеч". Удзельнічаў у баях з дзянікінцамі і бандамі пад Кіевам. Пад м. Скрыгалаў ля Мазыра камандаваў аддзяленнем. 4.3.1920. г. маракі адбілі атакі польскіх акупантаў, але былі акружаны пераўзыходзячымі сіламі праціўніка. Большасць маракоў вырваліся з акружэння, але 5.3.1920 г. зноў былі акружаны. С. П. Паладзьеў з баямі праз в. Баркі дабраўся да Гомеля. Летам 1920 г. на канаперскай лодцы ваяваў на Прыпяці і на Дняпры каля Лоева. Пасля баёў працаваў боцманам аховы рэйдаў у Кіеве.

ПЕРАЛЫГІН Емяльян Андрыянавіч, нарадзіўся ў 1869 г. У 1917 г. — капітан парахода "Радуль", з сакавіка — капітан бронепарахода "Верный" ДВФ. Ваяваў супраць банд Струка, Зялёнага, Грыгор'ева, у разгроме Дзянікінскай флатыліі паблізу Печак, у баях за Кіеў у кастрычніку 1919. У 1920 на кананерскай лодцы "Гневный" ваяваў супраць палякаў, на поўдзень ад Кіева. Пасля расфарміравання ДВФ вясной 1921 быў прызначаны капітанам парахода "Интернационал".

ПЕРАЛЫГІН Мікіта Емяльянавіч, нарадзіўся ў 1896 г. Удзельнік 1-й сусветнай і грамадзянскай войнаў, Лютаўскай рэвалюцыі 1917 у Аранієнбаўме і Петраградзе ў складзе вядомага ў гісторыі 1-га кулямётнага палка. У 1919—1920 гг. быў членам Дняпроўскага райкамвода і памочнікам механіка парахода "Пинск", залічанага ў ДВФ. Пасля грамадзянскай вайны служыў на параходзе "Интернационал".

СПАСЕНКА Васіль Кандратавіч, нарадзіўся ў 1891 г. Удзельнік рэвалюцыі 1917 г. У 1918 г. увайшоў у Гомельскі паўстанцкі штаб. Зацверждан як член Веткаўскага рэўкома. Член РКП(б) з 1917 г. У сакавіку 1919 г. удзельнічаў у падаўленні стракапытаўскага мяцяжу ў Гомелі. 26.06.1919 г. залічаны ў ДВФ. З верасня 1919 на камандзнай пасадзе артылерыста бронепарахода "Дарантея" на фронце супраць дзянікінцаў. Працаваў у губкоме. З 20.04.1920 г. старшы артылерыст канлодкі "Некрасов". Ваяваў супраць палякаў на Бераэіне і Дняпры ад Рэчыцы да Жлобіна. У канцы 1920 прызначаны камандзірам канлодкі "Быстрый" (былы "Днепровец"). Дэмабілізаваны ў 1921 як кантужаны. Прызначаны ў Кіеўскую надзвычайную камісію загадчыкам аддзела.

ТРАСКУНОЎ Міхаіл Аляксеевіч, нарадзіўся ў 1898 г. у в. Старое Сяло. Матрос парахода "Ваенна-санітарны № 2", які ажыццяўляў медыцынскае абслугоўванне часцей Чырвонай Арміі. На гэтым параходзе служыў машыністам і яго брат Траскуноў Яфім Аляксеевіч і іншыя ўраджэнцы Старога Сяла. У сакавіку 1919 параход увайшоў у склад ДВФ. М. А. Траскуноў быў прызначаны боцманам. Параход рабіў паходы ў раён баявых дзеянняў над Туравам, Кіевам, Лоевам. Дзейнічаў супраць дзянікінцаў і палякаў.

З успамінаў М.А. Траскунова

Амаль уся наша каманда "Ваенна-Санітарнага № 2" складалася з маіх землякоў са Старога Сяла, Свяцілавіч і іншых блізкіх месцаў

М. Е. Пералыгін.

В. К. Спасенка.

Маракі з Веткаўшчыны: справа — М. А. Траскуноў, у цэнтры — Б. С. Сафонаў, злева — А. П. Ткачоў.

Гомельшчыны. З маёй вёскі былі механік Васільеў Іван Фёдаравіч, яго брат памочнік машыніста Мікалай, мой брат памочнік машыніста Яфім, памочнік боцмана былы чарнаморац Самонаў Кандрат Арыставіч, лоцман Кізін Макар Аляксандравіч, матросы Салаўёў Іларыён Самуілавіч і Семянцоў Самуіл Майсеевіч. Са Свяцілавіч — качагары Маліноўскі Дзмітрый Яфімавіч і Сафонаў Барыс Сямёнавіч, матрос Ткачоў Андрэй Пракопавіч. З

Т. Н. Раманькоў.

М. Дз. Лашыпаў.

М. М. Яўцееў.

Д. М. Яўцееў.

Ф. С. Сафонаў.

Ц. Я. Целяпнёў.

І. М. Яўцееў.

С. М. Яўцееў.

Уваравіч — кок Гарбачоў Кірыла Дзям'янавіч. Многа выхадцаў са Старога Сяла служылі і ваявалі тады на бронепараходах і іншых суднах флатыліі. Кавалькоў Кузьма Рыгоравіч — матрос тралышчыка "Трал". На ім ён удзельнічаў у славутым Лоеўскім прарыве. Яго брат, былы марак-балтыец, Кавалькоў Іван служыў на агітпараходзе "Большевик". На гэтым судне служыў і Карнееў Сямён Антонавіч. На іншых параходах флатыліі служылі і марак-балтыец Самонаў Фёдар Рыгоравіч, брат Кузьмы і Івана Кавальковых — Давыд, матрос Арцюшкоў Рыгор Савельевіч, марак-балтыец Раманькоў Трафім Назаравіч, Целяпнёў Цімафей Ерамеевіч, Петрачкоў Якаў Майсеевіч, Былькоў Трафім Мікітавіч, Болбасаў Дзмітрый Міхайлавіч, Яськоў Сямён Рыгоравіч, Какулькін Авяр'ян Якаўлевіч, Бардзюкоў Трафім Нічыпаравіч, Самонаў Аксён Сільвестравіч, Лашыпаў Мікіта Дзмітрыевіч, Сафонаў Фока Самсонавіч, Целяпнёў Цімафей Ерамеевіч.

ЦЕЛЯПНЁЎ Цімафей Ерамеевіч, нарадзіўся ў 1894 г. Качагар дапаможнага судна "Решительный", які ўваходзіў у ДВФ. Дастаўляў гарматы для ўзбройвання бронепараходаў, ваенныя грузы, дэсанты, войскі.

ЯСЬКОЎ Сямён Рыгоравіч, нарадзіўся ў в. Старое Сяло. Матрос ДВФ на бронепараходзе "Курьер", "Прогрессист". Удзельнічаў у баях супраць банд Зялёнага, у разгроме мяцежных часцей Грыгор'ева ў Чаркасах.

17.8.1919 "Курьер" быў адрэзаны дзянікінцамі ніжэй Чаркас. Маракі ўзарвалі і спалілі карабель. Уся каманда вярнулася ўначы праз тылы дзянікінцаў да сваіх суднаў.

ЯЎЦЕЕВЫ — **Макар Міхайлавіч,** 1895, **Даніла Міхайлавіч,** 1897 г., **Іван Міхайлавіч,** 1900 г., **Сцяфан Міхайлавіч** (в. Тарасаўка). Узімку 1920 г. яны добраахвотна паступілі ў Дняпроўскую ваенную флатылію і былі назначаны на дапаможнае судна "Радуль", якое дастаўляла прадукты, паліва, амуніцыю на фронт. Макар Міхайлавіч Яўцееў служыў у Чырвонай Арміі, раней, у 1919 г., ваяваў на Усходнім фронце супраць калчакаўцаў.

Павіннасці, развёрсткі, рабункі

У канцы 1917 — пачатку 1918 гг. Савецкі урад пачаў ужываць меры працоўнай павіннасці. У лютым 1919 г. у воласці было сфарміравана тылавое апалчэнне. У ягоны склад увайшло каля 300 чалавек. Апалчэнцы капалі акопы, раманціравалі масты і дарогі, расчышчалі лясныя завалы і снежныя заносы. Галоўны цяжар павіннасцей клаўся на сялян. Яны неслі ваенна-гужавую і працоўную павіннасці. Дэкрэт аб гужавой павіннасці быў занадта строгі. За невыкананне гужналога прымаліся жорсткія меры аж да прымусовых работ на 5 гадоў, павелічэнне налога, арышт — да 2-х тыдняў, грашовыя штрафы і інш.

15 студзеня 1920 г., выступаючы на нарадзе ў Гомелі, сакратар выканкома І.А. Часаў гаварыў: "...Фурманачная павіннасць лажыцца цяжкім ярмом на насельніцтва воласці і калі было якое-небудзь спачуванне да Савецкай ўлады, то фурманачная павіннасць знішчыла яго і абвастрыла сялян".

Думку Часава падтрымалі прадстаўнікі іншых валасцей: "...насельніцтва проста збіта з толку развёрсткай упрадкома... сялянам прыходзіцца мець справу з акопнымі работамі, лютуе тыф, але прадстаўнікі павятовай адміністрацыі на ўсё гэта не зварочваюць належнай увагі". Ад бесперапыннай непасільнай работы дохлі коні. У лютым на веткаўшчыне было ўжо 804 бясконных гаспадарак, у красавіку — 40%.

У канцы студзеня 1920 г. СНК РСФСР прыняў Дэкрэт "Аб парадку ўсеагульнай працоўнай павіннасці". Валрэўком меў права аб'яўляць мабілізацыі, звязаныя з аказаннем дапамогі фронту. Тых, хто не хацеў удзельнічаць у працоўнай мабілізацыі, аб'яўлялі дэзерцірамі. Да іх прымяняліся законы ваеннага часу.

Нямецкая, а затым польская акупацыі дабілі гаспадарку, давялі яе да поўнага разбурэння. У 1919 г. у воласці поўнасцю бяздзейнічалі вінакурныя, маслабойныя, цагельныя і іншыя вытворчасці. Асабліва цяжка было з прадуктамі. Насельніцтва часта не атрымлівала ніякіх прадуктаў. Збяднелыя сяляне харчаваліся мякінай і жалудамі. Тым не менш у студзені 1919 г. быў прыняты Дэкрэт аб харчовым падатку. Сяляне павінны былі здаць дзяржаве па цвёрдых цэнах усе лішкі харчовых прадуктаў і фуражу. Пераразмеркаванне зямлі выклікала незадаволенасць заможнай часткі сялянства. Да гаспадарчых цяжкасцей дабаўлялася палітычная нестабільнасць. Актывізаваліся дробнабуржуазныя партыі. Барацьба выходзіла за межы сёл і вёсак. Яна працягвалася на пасяджэннях валвыканкомаў, гучала ў выступленнях дэлегатаў на 4-м павятовым з'ездзе Саветаў. Дэлегаты выказвалі процілеглыя меркаванні ў адносінах да кулацтва. Гучала, напрыклад, "...кулак — вясковы працаўнік, які працуе па 12—15 гадзін у дзень. Ён стараецца паболыш насеяць, завесці, вырасціць лепшую жывёлу — гэта не ёсць кулак, гэта працаўнік і мы павінны яму дапамагчы". Фёдар Іванавіч Жукаў ад імя веткаўскай дэлегацыі выказаў іншую думку: "...Дзяржаве патрэбен хлеб. Сялянства даваць яго адмаўляецца, а дастаць няма дзе. Што рабіць? Савецкая ўлада праз харчорганы вымушана ўжыць крайнія меры — выцягнуць хлеб з вёсак праз харчатрады. Бядняк не павінен давяраць кулакам, не прыкрываць іх, а выконваць развёрстку, бо развёрстка павінна быць страшнай не бедняку, а кулаку...".

Складаліся сур'ёзныя цяжкасці. Адна з іх — бязладныя рэквізіцыі. Было шмат фактаў незаконных, самавольных рэквізіцый. Так, камандзір кавалерыйскага палка самавольна, без узгаднення з мясцовымі органамі ўлады, учыніў збор з насельніцтва аўса, сала, масла і іншага. Або яшчэ. Калона Гомельскай партшколы, якая праходзіла цераз в. Хальч 6 снежня 1920 г., у 3 годзіны ночы адкрыла стральніну, патрабуючы ад сялян масла, сала і іншых прадуктаў.

Не лягчэй было і ад "законных" харчраз-вёрстак. Устанаўліваліся строгія тэрміны здачы падатку. За адказ ад выканання падатку альбо нявыплату падатку ў тэрмін гаспадарцы неадкладна спынялася выдача солі, мануфактуры і іншых востродэфіцытных тавараў з кааперацыі. За невыкананне паставак ва ўстаноўленыя тэрміны рэквізавалася жывёла, маёмасць, накладваліся штрафы ў 10-кратным памеры да велічыні падатку.

14 красавіка 1920 г. адбыўся аб'яднаны з'езд Гомельскай павятовай і гарадской міліцыі. У дакладзе з месца начальнік Веткаўскай валміліцыі Гаўраш гаварыў:

Пасля суботніка.

"... У в. Свяцілавічы атрад Асонава не прад'явіў дакументаў, а пры патрабаванні паказаць такія харчатрадаўцы пагражалі сялянам пусціць пулю ў лоб".

Такія дзеянні выклікалі нараканні з боку сялян, а ў іншых выпадках прыводзілі да больш сумных вынікаў. У прыватнаці, у в. Стаўбун Веткаўскай воласці жыхары ўчынілі самасуд над прадстаўніком губхарчкома Шаламенкам, які застрэліў грамадзяніна Маслава. У в. Кунтараўка салдаты штрафнога батальёна заявілі, што яны з харчатрада, і пад маркай канфіскацыі лішкаў прадуктаў распачалі марадзёрства і збіванне жыхароў. Пры гэтым камандзір штрафнікоў выдаваў сябе за начальніка павятовай міліцыі.

Эканамічныя абставіны ў 1919 – 1920 гг. заставаліся цяжкімі. У выступленні на 2-м з'ездзе Саветаў Гомельскага павета загадчык Веткаўскага валаснога харчаддзела Емяльян Пятровіч Салаўёў гаварыў: "За время существования Советской власти упродком дал волости всего 100 пудов муки. В одном м. Ветка проживает около 13000 человек. Поймите же, товарищи, какие это крохи... Голод между тем не ждет... имели место случаи в волости голодной смерти... Исполком на свои скудные средства открыл бесплатную детскую столовую на 400 душ. Для этой столовой использовано 40 пудов зерна из фонда чрезвычайного хлебного налога..."

Побач з харчразвёрсткай праводзіліся і так званыя "Тыдні дапамогі фронту". У ходзе такога "тыдня" сабралі 30 пар бялізны, 48 папах, 3 кажухі, 18 пар лапцей, 85 кісетаў з тытунём, 6 пар ботаў, анучы, канверты, іголкі, ніткі, 35 пудоў жыта. Толькі за перыяд з 1 жніўня 1919 г. па сакавік 1920 г. выканком перадаў валасному ваенкамату 30 стрэльбаў, 3 бярданкі, адно французскае ружжо, 6 трохцалёвых снарадаў і 3 узрыўныя галоўкі да іх, а таксама 4250 патронаў і інш.

ПАСЛЯВАЕННАЕ СТАНАЎЛЕННЕ ГАСПАДАРКІ

За гады імперыялістычнай і грамадзянскай войнаў гаспадарка Веткаўшчыны прыйшла ў заняпад. Амаль спынілі сваю работу лесапільныя і канатныя прадпрыемствы, вінакурныя заводы, шавецкія майстэрні, цагельні, бандарныя, калёсныя, ганчарныя промыслы. Спынілася нарыхтоўка драўніны на экспарт. Не хапала рабочых і спецыялістаў.

У незайздросным стане знаходзілася базавая, асноўная галіна эканомікі воласці – сельская гаспадарка. Вясной 1921 г. на адну

сялянскую гаспадарку прыходзілася: 1—2 надзелы зямлі, 5—10 душ членаў сям'і, адзін конь, адна карова, адна свіння, тры-чатыры авечкі. Такіх гаспадарак у воласці было амаль 65%. Рэзка скараціўся памер пасяўных плошчаў. У 1920 г. супраць 1916 г. пасевы аўса склалі прыблізна 40%, бульбы паменшыліся на 50%, а льну і канапель адпаведна паменшыліся ў 2,5—3 разы, яравой пшаніцы і жыта — болей, чым у два разы. Амаль да адной чвэрткі паменшылася пагалоўе коней і буйной рагатай жывёлы. У в. Беседзь, напрыклад, у 1920 г. пагалоўе жывёлы складала ўсяго 18% ад іх колькасці ў 1914 г.

Лепшыя землі адводзіліся ў першую чаргу саўгасам, арцелям і камунам. Сяляне не адабралі такую палітыку. Старшыня Хальчанскага сельсавета Іокаў у сваім выступленні на сходзе заявіў: "Чаму ўлады імкнуцца ствараць саўгасы і чаму не аддаюць зямлю для патрэбаў беззямельным?". З такой пазіцыяй згадзіліся 10 іншых старшыняў сельсаветаў воласці. Нараканні былі далёка не беспадстаўнымі. У в. Хальч, напрыклад, з 1600 дзес. адведзеных саўгасу зямель выкарыстоўвалася толькі 75 дзес. лугу і 4 дзес. прысядзібных участкаў. Асноўная прычына такога стану — безгаспадарчасць адміністрацыі.

Галоўнымі вытворцамі таварнай прадукцыі ў аграрным сектары воласці заставаліся ініцыятыўныя, заможныя сяляне. Валвыканком падтрымліваў стварэнне пасёлкаў і выхад сялян на хутары. Аднак і ў гэтай справе не было дакладна вызначаных рашэнняў. Спрэчным заставалася пытанне аб памерах зямельных адводаў для тых, хто перасяляўся на хутары і пасёлкі. Не было адзіных думак наконт таго, каму і пры якіх умовах можна дазваляць перасяленне. Стала яўным стыхійнае імкненне арганізоўваць дробныя пасёлкі. Узмацнілася роля сельскагаспадарчай кааперацыі. Калектыўныя гаспадаркі ствараліся ў трох асноўных формах: камуны, сельгасарцелі і таварыства па сумеснай апрацоўцы зямлі. Паміж сабой іх розніла ступень абагульненасці сродкаў вытворчасці, арганізацыі працы і размеркавання прадукцыі. 9 кастрычніка 1919 г. у Ветцы была створана арцель "Праца". У арцель добраахвотна аб'ядналася 26 двароў, 257 чалавек, з якіх 141 — працаздольныя. У гаспадарцы было толькі 4 кані і 35 кароў. У арцелі "Пабужская" в. Пабужжа было 17 двароў, 95 душ, 200 дзес. зямлі, 4 кані, 20 кароў, адна саломарэзка, 4 плугі, 4 бараны, 8 кос, 10 сярпоў.

У арцелі "Старасельская" в. Старое Сяло ў гаспадарцы было 8 двароў, 50 чалавек, 100 дзес. зямлі, 3 кані, 10 кароў, 4 свінні, 4 авечкі, 5 плугоў, 8 барон, 4 касы, 8 сярпоў. У арцелі "Працаўнік" было 26 гаспадарак, 152 чалавекі, 162 дзес. зямлі, 7 коней, 24 каровы, 1 сеялка, 1 малатарня, 5 плугоў, 3 бараны, 20 кос, 11 сярпоў. Члены арцеляў мелі ў асабістым карыстанні прысядзібныя ўчасткі, прасцейшыя прылады працы і дамашнюю жывёлу. Даход размяркоўвалі па памерах унесенага паю.

Камуны ствараліся на базе намешчыцкіх маёнткаў. Дзейнічаў прынцып размеркавання прадукцыі па патрэбах выключна за кошт грамадскай гаспадаркі. У таварыствах сумеснай апрацоўкі зямлі даходы размяркоўваліся ў залежнасці ад колькасці абагульненай зямлі і затрачанай працы. У калектыўных гаспадарках захоўваліся элементы ваеннага камунізму — ураўнілаўка пры размеркаванні даходаў, адмова ад лішкаў прадуктаў.

Калектыўныя гаспадаркі мелі перавагі. Жыццё сялян у іх было больш абароненым законамі і дзяржаўнай палітыкай, чым жыццё хутараніна або аднаасобніка. Меншымі былі падаткі. Даваліся і пэўныя льготы. Напрыклад, права самастойна выкарыстоўваць лішкі прадукцыі, у тым ліку іх абмен у дзяржавы на тавары планавага забеспячэння (насенне, матэрыялы, машыны, інвентар). Набыццё калектыўнай

прадукцыі дзяржава вяла па цэнах, блізкіх да рынкавых, і пры гэтым частку прадукцыі калектыўныя гаспадаркі мелі права рэалізоўваць на рынку па свабодных цэнах. Асноўную колькасць таварнай прадукцыі збывалі праз кааператывы. Бясспрэчнай перавагай было і тое, што калектыўныя гаспадаркі плацілі за 1 дзес. пашы 2,5 руб. падатку, а аднаасобнік — 8 руб.

У рэальнай сітуацыі канца 1920 і пачатку 1921 года выпікі ваеннага разбурэння эканомікі адчуваліся на кожным кроку. Голад, эпідэміі і беспрацоўе спараджалі масавую незадаволенасць сялянства. Прадразвёрстка і манаполія дзяржавы на гандаль падрывалі матэрыяльныя стымулы зацікаўленасці сялянства ў развіцці вытворчасці.

Г. М. Чаянкова.

Дакументы сведчаць

З ПРАТАКОЛА ПАСЯДЖЭННЯ ВЕТКАЎСКАГА РЭЎСАЎДЭПА

21.2.1920 г.

"Аб барацьбе з продажам нарміраваных прадуктаў"

Дакладчыкамі выступілі: заг. арг. аддзела упрадкома т. Вайнберг і заг. прад. аддзела т. Салаўёў.

Пытанне ўзбудзіла гарачыя і вострыя спрэчкі, у выніку якіх былі прапанаваны дзве рэзалюцыі:

Першая — тав. С. Малеевым і Вайнбергам — "Прымаючы ва ўвагу, што свабодны гандаль, які ўзвінчвае надзвычайна высокія цэны на ўсе прадметы першай неабходнасці, не дае ніякай магчымасці беднаце набыць апошнія і што гэты самы гандаль у корані падрывае правядзенне ў жыццё харчовай палітыкі Цэнтра і падрывае правядзенне ў жыццё рэвалюцыйнага таваразвароту, Рэўсаўдэп пастанаўляе: бязлітасна змагацца з прыватным гандлем і спекуляцыяй".

Другая — тав. Часава. Заслухаўшы даклады Вайнберга і Салаўёва, Саўдэп пастанавіў: даклады прыняць да ведама. Наогул далучыцца да харчовай палітыкі Цэнтра, праводзіць у жыцце ўсё загады Цэнтра, з улікам выключных харчовых і эпідэмічных умоў мястэчка і воласці.

За першую рэзалюцыю галасавала 18 членаў Рэўсаўдэпа, за другую — 7. Прынята першая рэзалюцыя.

Старшыня

Сакратар

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 32. Воп. 1. Спр. 89. Л. 26.

З ЗАГАДА ГОМЕЛЬСКАГА ПАВЯТОВАГА РЭЎКОМА

3.11.1920 г.

Для ўмацавання тылу і абароны маладой рэспублікі Саветаў па загаду рэўваенсавета Заходняга фронта ад 19 кастрычніка 1920 г. ў Віцебскай і Гомельскай губернях былі заснаваны рэвалюцыйныя камітэты як часовыя надзвычайныя органы пралетарыяту, у задачу якіх уваходзіла падтрыманне рэвалюцыйнага парадку на месцах, аператыўнае рашэнне задач абарончага значэння і інш. З лістапада 1920 г. на аснове загада Гомельскага павятовага рэўкома ў Ветцы быў арганізаваны валасны рэвалюцыйны камітэт. У яго загадзе адзначалася:

"... У Ветцы арганізаваны валасны і местачковы рэвалюцыйны камітэт, які аб'яўляе сябе вышэйшай палітычнай і адміністрацыйнай уладай на тэрыторыі воласці..."

Адстойваючы інтарэсы савецкай дзяржавы, інтарэсы рабочых і сялян, Веткаўскі рэвалюцыйны камітэт з першых дзён стварэння накіраваў сваю дзейнасць на падтрыманне парадку ў воласці і мястэчку, на барацьбу з бандытызмам, дэзерцірамі і спекулянтамі.

Першаступеннае значэнне прыдаваў рэўком таксама ўзмацненню працоўнай дысцыпліны, своечасоваму выкананню, распараджэнняў па забеспячэнню харчразвёрсткі і выкананню гужавой павіннасці.

У адным са сваіх першых загадаў, датаваных 3 лістапада 1920 г., Веткаўскі валасны рэўком патрабаваў:

"У сувязі з абставінамі, выкліканымі неражываемым момантам, загадваецца:

1. Усім аддзелам выканкома і іншым савецкім установам і арганізацыям падняць прадукцыйнасць працы, не дапускаючы расхлябанасці ў рабоце, супрацоўнікам быць акуратнымі і добрасумленнымі;

2. Сельсаветам прадпісваецца выконваць усе загады рэўкома ў найкарацейшы тэрмін, асабліва ў частцы выканання нарадаў па гужавой павіннасці і харчразвёрстцы..."

Далей у загадзе адзначалася, што ў далейшым будзе выкараняцца распаўсюджванне хлуслівых слухаў аб ваенных і палітычных падзеях, будуць прыцягвацца да пакарання ўсялякія спекуляцыйныя мерапрыемствы.

Як і ў іншых месцах Гомельскай губерні, Веткаўскі валасны рэўком, выканаўшы сваю місію, перадаў усе паўнамоцтвы пастаянным органам улады — Саветам.

А. Кутузаў.

СА СПРАВАЗДАЧЫ ГУБЕРНСКАГА ЎПРАЎЛЕННЯ МЕСЦАЎ ЗНЯВОЛЕННЯ

1922 г.

...В ведении губернского управления находится 5 исправительных домов и 2 сельскохозяйственные колонии для заключенных: ... "Заря" и "Воля".

...Колония имеет огромное воспитательное значение. В ней отсутствуют тюремные запоры, решетки и все зиждется на здоровом общении заключенного с работой в поле, огороде и мастерских. Колония "Воля", возникшая при чрезвычайных и трудных условиях, при отсутствии не только моральной, но и материальной поддержки все же успела оправдать свое существование. В ней проделана большая организационная работа, начиная от приспособления ее к новому назначению стать местом заключения, и кончая достаточно развитым сельским хозяйством с мастерскими с весьма солидным инструментальным и инвентарным живым и мертвым имуществом. Колония "Воля" располагала следующим количеством земли: пахотной 118 дес., луговой 40 десятин, под садом и огородом 12 десятин. В колонии "Воля" в 1922 г. было засеяно рожью 34 1/2 дес., под яровым 35 дес., под корнеплодами 1 дес., под капустою 1 дес. На будущий 1923 год выработан новый организационный план.

Живой инвентарь колонии "Воля" выражается: быков 1, коров 10, молодняка 6, лошадей 17, свиней 5, поросят 17.

Полесский коммунар, г. 1923, с. 117—121.

СА ЗВЕСТАК АБ НАСЕЛЕНЫХ ПУНКТАХ, ЯКІЯ ЎВАЙШЛІ Ў СКЛАД НОВЫХ ВАЛАСЦЕЙ ГОМЕЛЬСКАГА ПАВЕТА

1922—23 г.

Воласць складаецца з Веткаўскай воласці за выключэннем Вылеўскай па р. Іпуць, сяла Старое Пакалюбіцкай воласці, Юркавічы, Шарсцін, Нова-Іванаўкі, Барталамееўкі і Вераб'ёўкі Рэчкаўскай воласці, вёскі Прысно Дудзіцкай воласці.

У новую Веткаўскую воласць уключаны:

Мястэчкі: Ветка, Хальч, Шарсцін.

Сёлы: Навасёлкі, Радуга, Чыстыя Лужы, Нова-Закружжа, Вылева, Старое, Прысно, Барталамееўка.

Вёскі: Кунтараўка, Беседзь, Рудня-Споніцкая, Тарасаўка, Пабужжа, Старое Закружжа, Асадым, Сінемкі, Ірынаўка, Лявонцева-Паскевіча, Лявонцева-Шацкае, Папсуеўка, Косіцкая, Дубовы Лог, Раманава, Юркавічы, Нова-Іванаўка, Вераб'ёўка. Іншых населеных пунктаў — 15.

Усяго ў воласці насельніцтва 37525 чалавек.

Заг. Уступраў (Сарокін)

Сакратар (Слуцкін)

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 317. Воп. 1. Спр. 46. Л. 29.

Нэп на Веткаўшчыне

21 сакавіка 1921 г. сесія Усесаюзнага Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта РСФСР зацвердзіла "Закон аб харчовых падатках". Праз некалькі дзён урад выдаў Дэкрэт "Аб памерах натуральнага падатку" і Дэкрэт "Аб свабодным абмене, пакупцы і продажы сельскагаспадарчых прадуктаў у губернях, якія скончылі развёрстку". У комплексе гэтыя дакументы склалі заканадаўчую базу новай эканамічнай палітыкі (нэпа). Яны арыентавалі на традыцыйныя рыначныя сувязі розных форм уласнасці — дзяржаўнай, кааператыўнай, дробнатаварнай і прыватнай. Такая палітыка аказалася нечаканай для большасці кіраўнікоў усіх эшалоноў улады. Не гатовымі да такога павароту аказаліся і нізавыя органы ўлады. Працоўныя ж і горада і вёскі выказвалі сваё поўнае адабрэнне дэкрэтаў. 27 верасня 1921 г. 6-ы валасны з'езд Саветаў расцаніў нэп як "...мероприятие, идущее на пользу государству и трудящимся", ибо "... в нем заинтересованы и государство, и арендаторы, и рабочий".

Пробным каменем новай эканамічнай палітыкі стала пасяўная і падатковая кампанія. Вясной 1921 г. сталі ствараццa пасяўныя камітэты. Галоўная іх задача была ў тым, каб пашырыць пасяўныя плошчы. З 1 па 15 красавіка 1921 г. у воласці прайшоў "Двухтыднёвік Чырвонага аратага". Узялі на ўлік наяўнае насенне ў сялян, разгарнулі працу майстэрняў па рамонту інвентару, мабілізавалі саматужныя промыслы, кузні, рымарскія ды іншыя майстэрні для работы па рамонту сельгасінвентару і прылад працы. План сяўбы яравых і азімых на 1921 г. воласць выканала. У некалькіх месцах засеяныя плошчы наблізіліся да ўзроўню 1916 г.

Не менш сур'ёзным экзаменам для новага эканамічнага курсу ў воласці стала і першая прадпадатковая кампанія. У ліпені быў праведзены "Ударны харчовы месячнік" па збору прадпадатку. У жніўні – верасні – "Бульбяны двухтыднёвік". Да канца 1921 г. прадпадатак па хлебу, бульбе, іншых прадуктах воласць выканала на 100%.

З увядзеннем прадпадатку непарыўна было звязана развіццё гандлю. Галоўная роля ў таваразвароце адводзілася кааперацыі. У канцы 1920 г. веткаўскія кааператывы "Рыбкаап", "Чырвоны араты", "Грамадскі кааператыў" зліліся ў адзінае спажывецкае таварыства. У чэрвені 1921 г. у воласці правялі "Тыдзень кааперацыі". За гэты час крамы адчыніліся ва ўсіх сельсаветах. Кожнае вясковае кааператыўнае таварыства абслугоўвала ў сярэднім да тысячы чалавек. Практыка падказвала мэтазгоднасць хуткага развіцця грашовай рэформы гандлю. Прыняты Саўнаркомам у маі 1921 г. Дэкрэт "Аб абмене" дазволіў гандляваць тымі прадуктамі вясковай гаспадаркі, якія заставаліся пасля выканання прадпадатку. Права абмену і продажу распаўсюджвалася на вырабы саматужнікаў і рамеснікаў. Гандаль рабіўся рэнтабельным звяном у развіцці гаспадаркі. У гандлі праходзіла і мяжа вострых класавых супярэчнасцей. Менавіта ў гэтай сферы была канкурэнтная барацьба за тое, хто лепш абслужыць вёску, задаволіць яе эканамічныя патрэбы.

Прыватны рознічны гандаль у воласці меў шырокую сетку ларкоў, праяўляў гібкасць, вынаходлівасць. Прыкметную ролю адыгрываў і прыватны аптовы гандаль. Развівалася і спажывецкая кааперацыя. На 510 двароў з насельніцтвам 26800 чалавек у воласці спажывецкае таварыства мела 1273 пайшчыкаў спажыўкааперацыі. Кааперыравана было 20% гаспадарак. На той перыяд гэта быў поспех.

Адчуўшы рост уплыву кааперацыі ў Веткі, прыватнікі стварылі тут свой кааператыў. Павесілі маляўнічую шыльду, на якой было прыгожа напісана слова "Таварыства" і гэтым думалі прывабіць пакупнікоў. Канкурэнцыя з боку заможнай часткі гандляроў прымусіла спажывецкае таварыства знайсці дадатковыя сродкі і побач са сваёй крамай адчыніць бакалейна-мануфактурны магазін.

Значны асабісты ўклад у развіццё кааперацыі воласці зрабілі Майсеенка С. С., Набокіна М. Г., Бурыкіна М. А., Колікава Л., Нікіценка А., Модзіна П. Г., Раманькова М. І., Арцюшкова Е. М., Ксянзова Т. П., Казлова В. А. Варта падкрэсліць, што працаваць ім даводзілася ў складаных умовах крызісу збыту, "нажніц цэн".

Нэп выклікаў перабудову і ў прамысловасці. Летам 1921 г. у воласці пачалася перадача асобных прадпрыемстваў у арэнду прадпрымальнікам і кааператывам. Частку

дробных прадпрыемстваў дэнацыяналізавалі, а дзяржаўныя вытворчасці перавялі на дзяржразлік. Да 1 студзеня 1923 г. у арэнду было пададзена 134 прадпрыемствы, у т.л. 2 лесапільных, 2 харчовых, 47 кузняў, 55 ветраных, 2 паравыя і 2 нафтавыя млыны.

Ва ўмовах нэп выканком максімальную ўвагу ў воласці аддаваў развіццю вясковай гаспадаркі. Гэта быў працэс шматгранны і нялёгкі.

Г.М. Чаянкова.

Дакументы сведчаць

З РЭЗАЛЮЦЫІ ВЕТКАЎСКАГА ВАЛАСНОГА З'ЕЗДА САВЕТАЎ ГОМЕЛЬСКАГА ПАВЕТА АБ УХВАЛЕННІ ПАСТАНОВЫ IX УСЕРАСІЙСКАГА З'ЕЗДА САВЕТАЎ

22 января 1922 г.

Заслушав доклад о IX Всероссийском съезде Советов, Ветковский волсъезд постановляет: приветствовать все мероприятия IX съезда, направленные к поднятию и улучшению жизни страны. В области продналога съезд считает необходимым напрячь максимум усилий к тому, чтобы продналог по всем видам был выполнен к сроку, указанному Центром. В области оказания помощи голодающим Поволжья съезд приветствует мероприятия Советской власти по переходу от методов благотворительности к правильному снабжению голодающих Поволжья путем прикрепления голодающих к определенным сельским и городским пунктам.

Съезд предлагает волкомпомголоду в возможно кратчайший срок реализовать все продукты, причитающиеся от населения Ветковской вол., направив их по назначению. Съезд приветствует постановление IX съезда о предоставлении крестьянству выбора форм землепользования.

Съезд предлагает исполкому принять все меры к улучшению и поднятию сельского хозяйства: а) в возможно кратчайший срок уничтожить чересполосицу, б) передать малоземельным хозяйствам необходимое количество земли, дав таким образом возможность крестьянам целиком использовать свой труд, в) съезд предлагает исполкому произвести распределение лугов до весны, руководствуясь постановлениями Центра.

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 317. Воп. 1. Спр. 11. Л. 5,7.

З РЭЗАЛЮЦЫІ АДКРЫТАГА СХОДУ ЧЛЕНАЎ ЯЧЭЙКІ РКП(б) АКОЛІЦЫ в. ХІЗЫ РЭЧКАЎСКАЙ ВОЛАСЦІ ГОМЕЛЬСКАГА ПАВЕТА АБ СУДЗЕ НАД ЭСЭРАМІ

18 июня 1922 г.

Мы, коммунисты и беспартийные околицы Хизов, Речковской вол., Гомельского у., присутствующие на собрании Хизовской комячейки, выслушав доклад о суде над партией эсеров, заявляем, что необходимо самым беспощадным образом рассчитаться с бунтовщиками, именующими себя социалистами. Необходимо раз и навсегда покончить с людьми, которые сознательно хотели вести темные народные массы обратно к торжеству помещиков и капиталистов.

Да здравствует Советская власть и ее вдохновитель РКП(б)!

Долой всех приспешников буржуазии, желающих нового закабаления освободившемуся трудовому народу!

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 2. Воп. 1. Спр. 197. Л. 39.

З РЭЗАЛЮЦЫІ ВАЛАСНОЙ СЯЛЯНСКАЙ КАНФЕРЭНЦЫІ ГОМЕЛЬСКАГА ПАВЕТА АБ АРГАНІЗАЦЫІ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЙ КААПЕРАЦЫІ

6 февраля 1924 г.

Заслушав доклад тов. Климанского о сельскохозяйственной кооперации, Светиловичская волостная конференция беспартийных крестьян:

1) одобряет линию Советской власти, взятую по отношению к кооперации;

2) конференция считает, что только через сельскохозяйственную кооперацию можно достигнуть улучшения сельского хозяйства в стране;

3) намеченный долгосрочный кредит машин даст возможность укрепить кооперацию, а равно и деловую смычку города с деревней;

4) по вопросу о коренной деятельности кооперации конференция считает, что только путем кооперирования крестьянских масс можем достигнуть социалистических начал, а равно лишить возможности развиваться частному капиталу, т.е. спекулянтам;

5) малый рост кооперирования крестьян по Гомельской губ., 3 проц., объясняется:

а) низким уровнем развития крестьянства и

б) отсутствием надлежащего кредита в кооперированных центрах.

6) Учитывая полный застой сельскохозяйственной кооперации в нашей Светиловичской вол., конференция просит губсельхозкредитсоюз усилить свою работу по развитию низовой первичной сети кооперативов.

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 30. Воп. 1. Спр. 103. Л. 6,7.

У дапамогу Паволжу

Засуха і неўраджай у Паволжы ў 1921 г. прывялі да голаду ў шэрагу раёнаў Расіі. Кампанія дапамогі галадаючым Паволжа ў воласці пачалася ў ліпені 1921 г. 27 ліпеня 1921 г. з'езд Веткаўскага валсавета прыняў рашэнне па выяўленню спосабаў і магчымасцей аказання дапамогі галадаючым Паволжа. Прайшлі спецыяльныя сесіі сельсаветаў. Покацкі сельсавет пастанавіў: "...прымаючы ва ўвагу вялікія бедствы грамадзян Паволжа, а разам з імі і ўсёй нашай рабоча-сялянскай рэспублікі, неабходна зараз жа аказаць насільную дапамогу, пры гэтым устанавіць наступную норму – з усякага надзелу ўнесці дабравольна 15 фунтаў хлеба". Гэтае рашэнне было выканана.

У жніўні 1921 г. газета "Новая деревня" паведамляла, што ў Веткаўскай воласці работа па аказанню дапамогі галадаючым ідзе паспяхова. Сяляне в. Беседзь здалі галадаючым 50 пудоў жыта, у в. Тарасаўка – адлічылі па 20 фунтаў збожжа з кожнага надзелу, у в. Рудня-Споніцкая і в. Чыстыя Лужы – па 10 фунтаў з надзелу, а калектыў сталовай – 20% ад 2-месячнага акладу, калектыў рабочых камунгаса – па 20% ад натуральнага пайка. Мясцовае культпрасветграмадства ставіць спектаклі і арганізоўвае канцэрты, уся сума збораў ад якіх адлічваецца ў фонд дапамогі галадаючым. Сяляне і рабочыя воласці настроены спагадліва і з ахвотай адклікаюцца на заклік аб дапамозе.

2 жніўня 1921 г. агульны сход грамадзян Веткаўскага саюза будаўнікоў пастанавіў адлічыць на карысць галадаючым 20% натуральнага пайка і добраахвотна ахвяраваць сродкі на абсталяванне будаўнічага цэха. Нягледзечы на адлічэнні ад пайка, сход заклікаў грамадзян зрабіць пасільную дапамогу натурай. Апрача таго, са сродкаў адзінага спажывецкага таварыства адлічылі 20 пудоў зерня.

На 1 верасня 1921 г. у воласці было сабрана ў фонд галадаючых грашовых сродкаў 5 210 917 руб., збожжа – 310 пудоў.

У кастрычніку 1921 г. у воласці прайшоў "Тыдзень дапамогі Паволжу". На прадпрыемствах і ўстановах рабочыя добраахвотна адлічвалі ў фонд галадаючых частку заробку. рабілі суботнікі і нядзельнікі. Так, працоўныя канатна-вяровачнага завода адлічылі ў фонд галадаючых аднадзённую заработную плату. Гэты калектыў у фонд дапамогі адпрацаваў другую змену і адзін нядзельнік. Кошт сыравіны і матэрыялаў рабочыя аплацілі са свайго заробку. У выніку калектыў сабраў 47100 руб.

Сяляне в. Хальч, Тарасаўка, Пабужжа, Навілаўка, Навасёлкі, Кунтараўка, Прысно ды іншых сабралі апрача зерневых і агародныя культуры, бульбу, садавіну.

У зборы сродкаў удзельнічалі і святары цэркваў воласці. Збор адбываўся па нядзелях і ў святочныя богаслужэнні на талерку членаў прыходскага савета. У храме на відных месцах выстаўляліся талеркі ці кружкі з надпісам: "У дапамогу галадаючым". Падлік гэтых ахвяраванняў праводзіўся перыядычна членамі прыходскага савета. Сабраныя сродкі адда-

валіся царкоўнаму старасту на захаванне. Перад пачаткам збораў сродкаў зачытвалі заклік патрыярха і ў патрэбных выпадках вялася казань. Зборы ахвяраванняў праводзіліся і ў дамах прыхаджан грашыма і прадуктамі. Ахвяраванні цэркваў на карысць галадаючым уносіліся і царкоўнымі каштоўнасцямі.

Г. М. Чаянкова.

Дакументы сведчаць

З ПРАТАКОЛА АГУЛЬНАГА СХОДУ ВЕТКАЎСКАГА САЮЗА СПАЖЫВЕЦКІХ ТАВАРЫСТВАЎ

2 жніўня 1921 г.

Повестка дня:

п.3. О помощи голодающим Поволжья

Постановили: п.3. Принимая близко к сердцу несчастье братьев крестьян и рабочих Поволжья и остальных голодающих 10 губерний, общее собрание обещает по силе возможности и средств отчислить в пользу голодающих 20% натурального пайка и добровольные пожертвования на строительство цеха вне зависимости от отчислений от пайка, вносить посильную помощь натурой... Кроме того, из средств ЕПО отчислить 20 пудов зерна...

Председатель

Секретарь

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 317. Воп. 1. Спр. 26. Л. 4.

СПІС ДЗЯЦЕЙ ПАВОЛЖА, ЯКІХ УЗЯЛІ НА ВЫХАВАННЕ ГРАМАДЗЯНЕ ВЕТКАЎСКАЙ ВОЛАСЦІ

Фамилия и имя детей	Откуда ребенок прибыл (губерния)	Куда отдан (село, местечко, деревня)	Кому отдан
Саладовникова Прасковья	Уральской	м. Шерстин	Езину Якову
Живолонская Александра	Самарской	–"–	Лакину А.
Свентуковская Евдокия	Гродненской	–"–	Сундукову А.
Сердюков Пётр	–"–	Р. Хутора	Лосеву Ф.
Борисов Сергей	–"–	–"–	Парфенкову Л.
Борисов Николай	–"–	–"–	Будову Степ.
Обёртышев Григорий	–"–	м. Шерстин	Кожубину Ф.
Лавренкова Мария	–"–	Юрковичи	Демову Ф.
Суворова Матрёна	–"–	–"–	Котлярову М.
Шкуренкова Вера	–"–	–"–	Авсенкову И.
Прокофьев Виктор	Саратовской	–"–	Данилькову И.
Мурей Никита	–"–	–"–	Троянову Е.
Китасов Александр	Казань	Хизы	Ивановскому Д.
Константинов Константин	–"–	–"–	Лапицкому М.
Махналёв Василий	Вятской	–"–	Лапицкому П.
Егоров Егор	–"–	–"–	Лапицкому И.
Костин Иван	Самарской	–"–	Лапицкому А.
Гамактиолов Владимир	Воткинской обл.	–"–	Лапицкому Тимофею
Семёнов Александр	Оренбургской	д. Гористы	Обусовичу Тарасу
Ледяев Владимир	Самарской	–"–	Обуховичу С.
Турнев Илья	Вятской	–"–	Якубович Д.
Иванов Алексей	–"–	–"–	Лапицкому П.
Карпов Сергей	Казанской	–"–	Лапицкой Анне
Морейко Пётр	Екатеринослав.	–"–	Лапицкому И.
Тулакова Анна	Самарской	Юрковичи	Котлярову И.
Скибитская Ефросиния	Саратовской	Шерстин	Лосеву Б.

Адзіны сельскагаспадарчы падатак

Сяляне плацілі 13 відаў падатку (хлеб, сала, малако, мяса, яйкі, птушкі, мёд, воўна, лён, пушніна, скуркі, агародныя культуры і інш.). Падатак здавалі ўвесь год.

10 мая 1923 г. быў уведзены сельскагаспадарчы падатак. Выплачваўся на 40% натурай — жытам і пшаніцай і на 60% — грашыма.

28 мая 1923 г. у воласці прайшла беспартыйная сялянская канферэнцыя. Асноўнае пытанне — "Аб новай падатковай палітыцы". У прынятай рэзалюцыі падкрэслівалася, што "...задачай сялянства з'яўляецца дакладнае і бездакорнае выкананне падатковых абавязкаў перад Савецкай рэспублікай".

Праз год, 29 чэрвеня 1924 г. адбылася другая беспартыйная сялянская канферэнцыя. Галоўнае пытанне: "Аб адзіным сельгаспадатку". Выявілася сур'ёзнае незадавальненне метадамі налічэння адзінага падатку. Падатак 1924 г. аказаўся значна большым, чым у 1923 г., а ўраджаі у 1924 г. у цэлым быў ніжэй, чым у 1923 г. Падаткам абкладаўся маладняк да 1,5 года, які даходаў гаспадарцы не прыносіў. Выконваць ва ўстаноўленыя тэрміны падатак было цяжка, асабліва бедным сялянам, якія перасяліліся пасля на хутары. Нямала папрокаў выказвалася на "нажніцы" цэн (нізкія закупачныя цэны на сельгастаовары і высокія — на прамтавары).

Скаргі выказвалі дэлегаты ад в. Беседзь, Прысно, Шарсціна, Навасёлак, Хальча, Радугі, Веткі ды ад іншых вёсак. Не спяшаліся здаваць падатак і заможныя гаспадаркі. Чакалі павышэння закупачных цэн.

Падатковая палітыка дзяржавы мела ярка выражаны класавы характар. Дзейнічалі жорсткія метады — сельгаспадатак прымусова адбіралі. І гэта азлабляла сялян, выклікала не толькі незадавальненне, але падчас і ўзброенае супраціўленне. У в. Дзятлавічы быў забіты селькор і сакратар ячэйкі РЛКСМ І. С.Лебедзеў, у в. Радуга — загадчык Навасёлкаўскага вінзавода К. Н. Бялоў, у в. Прысно цяжка паранены старшыня сельсавета М. Ф. Власянкоў, у раёне в. Свяцілавічы пачала дзейнічаць узброеная група пад назвай "Агурчык" і іншыя банды.

У дакладзе аб працы міліцыі пад час сельгаскампаніі 1924 г. адзначалася, што лік зламысных ухіленняў ад уплаты падатку расце. Яшчэ болей было выпадкаў ухіленняў ад уплаты падаткаў у тэрмін. Падкрэслівалася, што беднякі кажуць: "...Бярыце ўжо апошнюю карову за падатак, а то вадзіў яе прадаваць да мясніка-спекулянта, а ён дае ўсяго 15 руб. Паміж тым, як у яго фунт мяса каштуе 15 кап".

Як падкрэслівалася ў дакладзе, дзеля таго, каб "...стварыць у вёсцы патрэбны пад'ём і прымусіць масу сялян да хутчэйшага ўнёску сельгаспадатку, прымяняліся меры адміністрацыйнага ўздзеяння шляхам заключэння асобных грамадзян пад варту для унёску падатку, які ім даваўся. Пасля чаго яны, па наяўнасці квітанцыі, вызваляліся".

У вёсках працавалі выязныя сесіі народнага суда. Пакаранні за несвоечасовую ўплату падатку былі розныя: ад аднаго года да двух тыдняў заключэння ў турму. У большасці выпадкаў прымянялася мера папярэджання: арышт на тэрмін ад двух да чатырох месяцаў, або ад двух тыдняў да аднаго месяца. Пры гэтым усякі прыгавор суправаджаўся канфіскацыяй маёмасці на суму ад 10 да 50 руб. і поўнай уплатай падатку. У вёсцы можна было пачуць, што "...Савецкая ўлада за нявыплату сельгаспадатку рабуе гэтак жа, як і ўраднік пры нявыплаце падатку".

У. Я. Райскі.

Дакументы сведчаць

№ 238

З РЭЗАЛЮЦЫІ ВЕТКАЎСКАЙ ВАЛАСНОЙ БЕСПАРТЫЙНАЙ СЯЛЯНСКАЙ КАНФЕРЭНЦЫІ ГОМЕЛЬСКАГА ПАВЕТА АБ АДАБРЭННІ АДЗІНАГА СЕЛЬГАСПАДАТКУ

28 мая 1923 г.

Заслушав доклад о едином сельхозналоге, крестьянская конференция Ветковской вол. считает налоговую политику Советской власти, проводимую в деревне, безусловно правильной.

Конференция с удовлетворением отмечает, что XII съезд РКП(б) разрешил вопрос о налогах в деревне так, как учил проводить политику по отношению к крестьянству тов. Ленин. Мы сознаем, что те громадные расходы, которые приходится нести нашему рабоче-крестьянскому государству, должны ложиться определенной частью и на крестьянство. Но правительство рабочих и крестьян, руководимое Коммунистической партией, строго учитывает возможность обложения сельского хозяйства, устанавливая размеры единого сельскохозяйственного налога. Наше правительство, конечно, проводило в жизнь руководящую мысль тов. Ленина: "Брать с крестьянина столько, чтобы он становился в этом году богаче, чем был в прошлом году". А те мероприятия, которые наметило Советское правительство по установлению единого сельскохозяйственного налога, замене части налога деньгами, вывозу сельскохозяйственных продуктов за границу с целью повышения цен на сельскохозяйственные товары, — облегчает крестьянству выполнение налога.

В конечном счете мы видим, что правительство рабоче-крестьянских Советов проводит налоговую политику в деревне так, чтобы союз рабочих и крестьян — залог непобедимости республики Советов, становился крепче и неразрывнее. А задачей крестьянства является точное и безукоризненное выполнение налоговых обязательств перед Советской республикой, ибо это укрепляет ее мощь и делает неустрашимой для врагов рабочего класса.

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 317. Воп. 1. Спр. 50. Л. 40.

ХОЗЯЙСТВО КРЕСТЬЯНИНА д. СТАРОЕ СЕЛО СЕМЕНЦОВА ИВАНА ФЕОФАНОВИЧА

По количеству пашни и живого инвентаря (0,5 дес.), одна лошадь и одна корова — это хозяйство подходит к группе бедняцких хозяйств, но по местным условиям, сравнительно с мощностью прочих хозяйств, данное хозяйство подходит к группе нижесредних хозяйств, которых в Старом Селе насчитывается до 150.

История хозяйства такова. В 1919 г. Семенцову удалось отобрать от церкви поповскую землю в пользу бедноты, часть которой была выделена и ему. С этого времени и началось хозяйство. 1919 год и последующие годы были годами тяжких переживаний и всякое созидание было сопряжено с затруднениями, то этим и объясняется бедность хозяйства постройками, живым и мертвым инвентарем, необеспеченность продуктами питания и предметами первой необходимости в достаточном количестве.

И тем не менее за 4 года видны достижения в развитии хозяйства: построена изба, сени и навес, куплена лошадь, необходимый инвентарь.

Земледелие. В хозяйстве под усадьбой 0,6 десятины, при усадьбе еще 7—8 десятин, пашни — 0,5 десятины, сенокос — 0,25 дес., кустарники — 0,04 дес., выгон — 0,05 дес. Итого усадебной земли 92,7%, неудобной 0,7 дес. (5,6%). Земля в поле и в огороде — суглинки.

Ввиду малоземелья — двуполье. Из-за чересполосицы и малоземелья травополье не практикуется. В озимом поле — рожь, в яровом —картофель. Урожай ржи — сам семь. Картофель — сам 6.

Доход от полеводства — 34 руб. Это 36% всех доходов от реализации сельскохозяйственных продуктов (в год 93 руб. 90 коп.).

Огородничество. В Старом Селе — это видная отрасль сельского хозяйства. Огород 125 кв. саженей. Благодаря тщательному уходу больший доход дала капустная рассада (48 руб.).

Расходы на продукты питания и товары первой необходимости составляют в хозяйстве 35% доходов. Товары закупаются большей частью в ЕПО или в сельскохозяйственном товариществе, в которых Семенцов пайщик. Другие расходы — за счет рынка или сельчан.

Валовой оборот хозяйства — 1225 руб. 52 коп. в год, от которого приход составляет 50%, расход — 40,7%, и таким образом экономия составляет 9,3%.

Приход от реализации своих продуктов составляет 35%, а отхожий промысел и займы — 65%.

Расходы на зернофураж, продукты питания и другие товары — 150 руб. 34 коп., на инвентарь — 106 руб. 51 коп. — 40%, на паи и проценты отчислений в кооператив — 11 руб. 75 коп.

1. Приход (35%) не покрывает расходов на 56 руб. 35 коп. (21%). Следовательно, хозяйство нерентабельное, не товаропроизводящее, а потребляющее.

2. Главная статья дохода (65%) — от отхожего промысла и займов. Следовательно, при

настоящих условиях хозяйство не может стать прибыльным и имеет избыток рабочей силы.

Быт семьи. В семье 2 трудоспособных — хозяин (34 года), его жена (24 года). У них двое детей (3 и 1 год).

И. Ф. Семенцов пользуется у бедноты большим авторитетом. Он был председателем и секретарем ККОВ, проводит классовую линию, защищает бедноту. Есть трения с сельсоветом на фоне землеустройства, так как председатель держит линию среднезажиточной части населения, не желающей землеустройства.

В 1918 г. Семенцов был пред. ревкома Старого Села. С октябрьской революции служил в красной гвардии. Состоял членом ревкома в г. Харькове, членом полкового комитета 29 пехотного полка и занимал должность комиссара полка. В партии не состоял. В члены партии вступил в 1924 году.

С 1918 года, с организацией в селе культпросветкружка, состоял членом драмкружка и участвовал в работе избы-читальни. Взаимоотношение с комсомольцами — товарищеское. В церковь Семенцов и вся его семья не ходит и попа не оплачивает.

Дзяржаўны архіў грамадскіх арганізацый Гомельскай вобласці (ДАГАГВ). Ф. 2. Воп. 1. Спр. 644. Л. 10–11.

Вясковы актыў

У 1923 г. адбыліся выбары ў мясцовыя Саветы. Старшынёй валвыканкома стаў Іван Іванавіч Дзядкоў. Быў ён з сялян. Яму на той час споўнілася 34 гады. Членамі валвыканкома абралі Уладзіміра Рыгоравіча Хатылёва, Данілу Трыфанавіча Аднавочка, Якава Ісакавіча Глушакова, Пятра Восіпавіча Дарашэнку. Старшынямі сельсаветаў сталі: у Купрэеўцы — Іван Аўрамавіч Клімаў, у Кунтараўцы — Васіль Фёдаравіч Кабыш, у Калініна — Сысой Пятровіч Худобін, у Хальчы — Рыгор Ермалаевіч Вяруцін, у Ветцы — Аляксей Фіцаў, у Радузе — Рыгор Дзмітрыевіч Калянкоў.

Новы склад валвыканкома і сельсаветаў у сваёй дзейнасці абапіраўся на актыў. Актывісты займаліся вывучэннем эканомікі вёскі, бюджэту вясковых двароў, пытанняў аб лішках прадукцыі, праводзілі ў вёсцы падпіску на газеты і часопісы, прыцягвалі сялян да актыўнага грамадскага жыцця. Гэта вельмі датычыла вясковых жанчын. Дзякуючы актывістам жанчын выбіралі ў Камітэты сялянскай грамадскай узаемадапамогі, а дзе-нідзе яны былі і старшынямі такіх камітэтаў. Іх выбіралі ў склад сельсаветаў, прызначалі на адказныя пасады ў валасных органах кіравання.

Вера Захараўна Андрэева кіравала ў Ветцы радыёвяшчаннем, Пелагея Кандрацьеўна Барадзіна — вясковым кааператыўным таварыствам. Вялікую грамадскую працу выконвала ў воласці Ганна Андрэеўна Вісман. У ліку першых камсамольцаў былі Еўдакія Голікава, Яўгенія Дынкіна, Клара Купчык, Ганна Конаўцава і інш. Зося Максімаўна Круцялёва стала арганізатарам і старшынёй ткацкай арцелі ў Ветцы. Ганна Ісакаўна Петрашэнка доўгія гады ўзначальвала жаночую арганізацыю Веткаўскай воласці. Гэтая арганізацыя мела вялікі актыў і праводзіла значную працу. У 1927 г. на Акружным з'ездзе жанчын Гомельшчыны дэлегаткамі ад Веткаўскай воласці была Яўгенія Герасімаўна Баннікава і Любоў Ісакаўна Дворкіна (г. Ветка), Алена Восіпаўна Кузькіна (в. Купрэеўка), Ганна Фёдараўна Мельнікава (в. Старое Сяло), Зінаіда Сяргееўна Рафановіч (в. Вылева).

Актывісты дапамагалі вырашаць гаспадарчыя і культурныя праблемы і гэта падштурхоўвала дэпутатаў валвыканкома да ўзмацнення сувязі з масамі.

24 ліпеня 1921 г. Веткаўскі валвыканком пастанавіў праводзіць па пятніцах адкрытыя сходы, каб органы рабоча-сялянскай улады не былі адарваны ад народа, каб людзі ведалі як працуе выканком. Гуртоўцы культпрасвета арганізоўвалі вечары памяці ахвяр рэвалюцыі і грамадзянскай вайны. З дапамогай культпрасветаўцаў арганізоўваліся чыткі газет і палітлітаратуры, ставіліся спектаклі.

Жыццё ў рытме рэвалюцыйных традыцый набірала тэмпы.

У. Я. Райскі.

З ПАВЕДАМЛЕННЯ СЕЛЬКОРА

20 мая 1924 г.

В ночь с 28 на 29 апреля тяжело ранен председьсовета дер. Присно, Ветковской вол., Гомельского у. Он ранен защищающим кулацкие интересы председателем комитета взаимопомощи; председьсовета нанесено 14 ран.

Член РКСМ

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 76. Воп. 1. Спр. 1105. Л. 124.

З ДАВЕДКІ АБ ЗАБОЙСТВЕ СЕЛЬКОРА в. ДАНІЛАВІЧЫ ГОМЕЛЬСКАЙ ВОЛ. ГОМЕЛЬСКАГА У. ЛЕБЕДЗЕВА І.С.

30 октября 1924 г.

Селькор газет "Новая деревня" и "Полесская правда" Лебедев Иван убит вечером 23 октября с.г. во время коллегиального заседания сельсовета, общества взаимопомощи и ячейки КСМ.

Убийство совершено выстрелом через окно из сада, прилегающего к школе. Пуля попала Лебедеву в голову и снесла полчерепа, пуля винтовочная, разрывная.

Лебедев убит во время своего выступления против сельских кулаков на заседании, при распределении земельных участков с. Даниловичи.

Следствием установлено, что до убийства на Ивана Лебедева в прошлом году неоднократно покушались местные кулаки-бандиты, которые из-за угла несколько раз стреляли в него.

Следствие по этому делу проводится усиленным темпом.

Заместитель заведующего административного отдела ГИКа

Начальник подотдела розыска

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 76. Воп. 3. Спр. 1731. Л. 108.

ІВАН СЯРГЕЕВІЧ ЛЕБЕДЗЕЎ

Нарадзіўся 9.2.1901 г. у в. Данілавічы Веткаўскага раёна. Адзін з першых беларускіх сельскіх карэспандэнтаў, актыўны змагар за сацыялістычныя пераўтварэнні ў вёсцы. Удзельнік грамадзянскай вайны. Пасля дэмабілізацыі з Чырвонай Арміі ў 1923 г. узначаліў камсамольскую арганізацыю ў сваёй вёсцы. Супрацоўнічаў у газетах "Новая вёска" і "Палеская праўда". Забіты кулакамі ў час выступлення перад сялянамі.

І. С. Лебедзеў.

Вострыя грані

У 20-я гады развіццё вытворчасці і гандлю дало магчымасць папоўніць бюджэтныя сродкі. З 1924 па 1928 гады бюджэт воласці вырас больш, чым у 10 разоў.

Палепшылася медыцынскае абслугоўванне. У 1930 г. у Ветцы працавалі дзве стацыянарныя бальніцы (на 39 і 49 ложкаў). Працавала 5 амбулаторый. Ахоп хворых павялічыўся ў 7 разоў. У воласці дзейнічалі 4 пункты першай дапамогі, 2 зубаўрачэбныя кабінеты, фельчарскі пункт. Прыкметна вырас жыццёвы ўзровень насельніцтва. Гадавая норма спажывання хлеба на душу насельніцтва павялічылася з 11,95 пуда у 1921 г. да 17,6 пуда — у 1926 г. Значную падтрымку аказвалі падатковыя льготы і танны крэдыт.

У 20-я гады быў зроблены першы крок у развіцці народнай адукацыі і культуры. У студзені 1921 г. у воласці дзейнічала ўсяго 17 школ 1-й ступені, навучалася 1679 чалавек. У

Гурток веткаўскіх фізкультурнікаў.

Ветцы працавала 1 вячэрняя школа рабочай моладзі. У 1923 г. было 24 школы, у тым ліку і сямігодка. У школах 1-й ступені працавала 39 настаўнікаў, у школах павышанага тыпу — 12. У 1927 г. дзейнічала ўжо 69 школ, у якіх навучалася 7135 навучэнцаў. Ці азначала ўся такая дынаміка, што ў воласці былі вырашаны ўсе праблемы непісьменнасці? Не. І ў 1928 г. непісьменных было: у Стаўбуне — 169, у Сівенках — 140, у Неглюбцы — 547, у Барталамееўцы — 159, у Беседзі — 30, у Калініне — 90, у Балсунах — 188, у Коўбаўцы — 77, у Вялікіх Нямках — 275, у Хальчы — 77, у Прысно — 118, у Дарынполлі — 31, у Новых Грамыках — 68, у Шалухоўцы — 144, у Старых Грамыках — 40, у Пералёўцы — 115, у Пацісах — 51, у Будзішчы — 48, у Рудні-Споніцкай — 58, у Тарасаўцы — 97, у Янове — 153. Дзейнічалі 23 пункты па ліквідацыі непісьменнасці сярод дарослых, якія ахоплівалі 38% непісьменнага насельніцтва.

Ствараласа новая па структуры і прынцыпах навучання школьная сістэма. Уводзіліся прынцыпы самакіравання з адзінай структурай арганізацыі. Зразумела, што ў арганізацыі вучэбнага працэсу, забеспячэнні школ абсталяваннем, вучэбнымі дапаможнікамі і матэрыяламі было шмат клопатаў. Праводзіліся "Тыдні асветы", "Тыдні дзіцяці" і інш. Доля адлічэнняў на патрэбы школы ў 1924 г. склала 26,8, у 1927 г. — 52,4, а ў 1928 г. — 52,6% бюджэту воласці. Гэта былі даволі значныя сумы.

У воласці захоўваўся моцны ўплыў царквы стараверaў. Дзейнічалі абшчыны і культавыя ўстановы. У Ветцы — сінагога, Пакроўская царква стараверaў, Праабражэнская царква, Троіцкая стараверская царква, Белакрыніцкая царква стараверaў, Мікольская царква (с. Старое Закружжа), Вылеўская царква (с. Вылева), абшчына евангельскіх хрысціянбаптыстаў (в. Дубовы Лог), абшчына евангельскіх хрысціян (в. Сівенка) і іншыя. Усяго ў 1923 г. у воласці функцыянавала 32 малітоўныя і культавыя ўстановы.

Сельскія Саветы перадавалі прыхаджанам у бясплатнае і бестэрміновае карыстанне цэрквы і малітоўныя дамы. Царкоўным служкам гарантавалася свабода веравызнання, а яны, у сваю чаргу, гарантавалі захаванне архітэктурных помнікаў і твораў мастацтва.

Веруючыя ў воласці складалі большасць насельніцтва.

У Ветцы дзейнічаў рабоча-сялянскі клуб — цэнтр культурна-асветніцкай дзейнасці. У 1929 г. у раёне працавала 8 хат-чытальняў, 4 клубы, 42 — чырвоныя куткі, 2 бібліятэкі. Хаты-чытальні ахоплівалі ў год да 6 тыс., а клубы — 12 тыс., чырвоныя куткі — 42 тыс. чалавек.

Такімі былі першыя крокі і першыя вынікі культурнага будаўніцтва на Ветцы.

Т. В. Чарнышова.

Дакументы сведчаць

З ТЭЛЕГРАМЫ ГОМЕЛЬСКАГА УКОМА

Сов. секретно
Циркулярно

Всем волячейкам РКП Гомельского уезда

В средине мая 1923 года завершился Всероссийский поместный собор православной церкви. Всем волостным ячейкам умело освещать работу и отдельные резолюции собора. Нужна чрезвычайная осторожность. Лучше всего проводить эту работу через учителей и беспартийных. Поставить дело так, чтобы инициатива партии была незаметна. Советская власть не собирается сотрудничать с церковью и духовенством.

Исх 23/с
13.6.23 г.
Секретарь УКОМА (Мысников)

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 2. Воп. 1. Спр. 489. Л. 15.

СА СПІСА РЭЛІГІЙНЫХ УСТАНОЎ ПА ГОМЕЛЬСКАМУ ПАВЕТУ

1924 г.

№№ пп	Наименование религиозных обществ	Местонахождение
...		
8.	Ветковская синагога	м. Ветка
9.	Преображенская церковь	Там же
10.	Покровская старообрядческая церковь	Там же
11.	Троицкая старообрядческая церковь	Там же
12.	Дубово-Логская старообрядческая церковь	п. Дубовый-Лог
13.	Белокриницкая старообрядческая церковь	д. Борьба
14.	Николаевская церковь	с. Закружье
15.	Выльевская церковь	с. Выльево
16.	Шаковская община	Там же
17.	Община евангелистская христиан-баптистов	с. Дубовый-Лог
18.	Сивенская община евангелистских христиан	д. Сивенка
...		
20.	Романовичская община старообрядческих христиан	д. Романовичи
...		

Пом. начальника уездной милиции Зав. административным отделом

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 2. Воп. 1. Спр. 489. Л. 25.

СА ЗВЕСТАК АБ СТАНЕ СВЯЦІЛАВІЦКАЙ ВАЛАСНОЙ БІБЛІЯТЭКІ ГОМЕЛЬСКАГА ПАВЕТА

1. Всего имеется книг в библиотеке — 3300, на них по отделам: а) общий отдел — 120 книг, б) религия — 20 книг, в) обществ. знания — 2030 книг (из них большинство политических брошюр 1917, 18, 19, 20 и 21 гг.), г) математики и эстетики — 100 книг, д) прикладные знания — 755 книг, е) искусство и различные виды спорта — 15 книг, ж) литература — 250 книг, з) история и география — 10 книг.

2. Читателей одиночек числится при библиотеке 701 человек.

3. Имеется 23 передвижки, кои находятся в следующих пунктах: 1) дер. Бабичи — 34 кн., 2) Хизы — 18 кн., 3) Нисимковичи — 26 кн., 4) Казацкие Болсуны — 23 книги, 5) Малково — 29 книг, 6) Будище-Полесское — 33 кн., 7) Селицкое — 21 кн., 8) Покоть — 45 кн., 9) Хлусы — 17 кн., 10) Нестеровка — 54 кн., 11) Столбун — 18 кн., 12) Перелевка — 22 кн., 13) Новые Громыки — 13 кн., 14) Новиловка — 25 кн., 15) Речки — 32 кн., 16) Акшинка — 23 кн., 17) Речковские хутора — 19 кн., 18) Яново — 27 кн., 19) Большие Немки — 26 кн., 20) Поселок-Чемерня — 16 кн., 21) Даринполье — 25 кн., 22) Железники — 26 кн., 23) Малые Немки — 28 книг.

4. Общие выводы: состояние библиотеки неудовлетворительное. Ни одна книга не переплетена, в связи с чем таковые находятся в истрепанном состоянии. Имеется часть книг, которые придется изъять из обращения по вышеуказанной причине. Беллетристики в библиотеке почти что нет, мало имеется литературы по сельскому хозяйству, почти что нет литературы по обществоведению.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ВОЛПОЛИТПРОСВЕТКОМА (подпись)

З ПРАТАКОЛА ПАСЯДЖЭННЯ ВЕТКАЎСКАГА ВАЛАСНОГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТА АБ ПЕРАЙМЕНАВАННІ ВУЛІЦ

29.1.1924 г.

Слухалі:

1. Пастанаўленне вылвыканкома і прафсаюза аб пераіменаванні Праабражэнскай вуліцы ў памяць памершага правадыра рабочых і сялян У. І. Леніна – у вуліцу Леніна
2. Манастырскую – у Першамайскую
3. Келейныя завулкі – у Пралетарскія
4. Завулак, што каля драўлянай сінагогі, – у Нацыянальную вуліцу
5. Вуліцу Бяседскую – у Кастрычніцкую
6. Былую Малееву плошчу – у плошчу Кастрычніцкай рэвалюцыі
7. Фёдараўка – у імя Луначарскага
8. Былую Кладбішчынскую – у Брацкую
9. Вуліцу Канатную – у імя Свярдлова
10. Саломенку – у Чырвонаармейскую і Пабужскі завулак – у Чырвонаармейскі
11. Вуліцу Вінніцкую – у Камунараў і былы Банны завулак – у Падпольны
12. Сярэднюю вуліцу называць Пралетарскай
13. Галееўку – Інтэрнацыянальнай, а ідучыя ад яе завулкі – Інтэрнацыянальнымі
14. Худаяраўку – "Парыжскай камуны", а ідучыя ад яе завулкі – Чырвонаармейскімі
15. Коскую – Савецкай
16. Новамаеўку – вул. Карла Маркса
17. Зарэчную – Камсамольскай
18. Кавальку і ідучыя ад яе завулкі – Набярэжнымі
19. Базарную плошчу – Краснай плошчай
20. Базарную вуліцу – імя Валадарскага
21. Завулкі, ідучыя па ручаю, – Краснагорскімі
22. Давыдаўку – Калінінскай і Слабодку – "Красны Пахар"

Камунальнаму аддзелу адзначыць пачатак і канец вуліц і завулкаў адпаведнымі таблічкамі.

Старшыня [выканаўчага камітэта]

Сакратар

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 317. Воп. 1. Спр. 49. Л. 43.

АДРАДЖЭННЕ

У 1923 годзе на Веткаўшчыне распачаліся землеўпарадкавальныя работы. Гэта садзейнічала развіццю гаспадаркі. За 1924 – 1928 гады ў воласці пасяўныя плошчы павялічыліся ў 2,9 раза, пагалоўе жывёлы – амаль у 2,9, коней – у 2,4 раза. Па пагалоўю свіней і авечак воласць да сярэдзіны 20-х гадоў стала вядучай у Гомельскім павеце і губерні. Пашырыліся пасевы льну, канапель, бульбы. Севазварот стаў шматпольным. Павысілася ўраджайнасць культур і прадукцыйнасць жывёлагадоўлі. Па асноўных паказчыках паляводства і жывёлагадоўлі воласць пераўзышла дарэвалюцыйны ўзровень. Але аграрны сектар заставаўся маладаходным і да канца 20-х гадоў працягваў насіць спажывецкі характар. Даходнасць сялянства ад асноўнай крыніцы заставалася нізкай. Амаль 30% даходаў складалі заробкі не ад асноўнай вытворчасці.

Нэп павялічыў значэнне вытворчай і

Работнікі завода "Пралетарый".

спажывецкай кааперацыі. У 1925 г. у воласці дзейнічалі 4 саўгасы (Іванаўскі, Старазакружскі, Навасёлкаўскі, калонія "Воля"). Працавалі дзве арцелі — "Ясная паляна", "Вярхулішча". У 1927 г. было ўжо 6 саўгасаў. Аднак па сваёй ролі ў эканоміцы да канца 20-х гадоў яны так і не сталі базай развіцця сельскагаспадарчай вытворчасці, хоць у саўгасах збіралі больш высокія ўраджаі, чым сяляне-аднаасобнікі.

У ліку іншых кааператыўных прадпрыемстваў у воласці ў 1921 г. пачаў працаваць спецыялізаваны конезавод, 6 меліярацыйных таварыстваў, 3 — па распрацоўцы торфу, 4 — па эксплуатацыі рыбных вадаёмаў. Дзейнічалі: 1 — машыннае, 1 — малочнае, 3 — пасялковых, 1 — жывёлагадоўчае таварыствы. У 1928 г. у воласці было 67 арцеляў і таварыстваў. У іх працавала больш за 1685 чалавек.

Разглядаючы эканамічны стан калектыўных гаспадарак, валасная канферэнцыя 1928 г. падкрэслівала, што "...сельгасаб'яднанні працягваюць працаваць на датацыях, а павінны працаваць не на датацыях і крэдытах, а за кошт рэнтабельнасці і прыбытку".

Не ў менш руцінным стане заставаліся і прадпрыемствы мясцовага промыслу. Пераважалі саматужныя вытворчасці. Колькасць іх расла. За 1926—1928 гг. увайшлі ў строй 15 арцеляў саматужнай прамысловасці. Гэта былі канатна-вяровачная і ткацкая арцель "Пралетарый", панчошна-трыкатажная — "Працаўніца", швейная, шавецкая, сталярная, анучна-мыечная (у в. Рудня-Споніцкая), лапцепляцення (у Новых Грамыках, Неглюбцы, Барталамееўцы і інш.). Працавалі 3 цагельных, 2 — крухмалапатачныя, маслабойная арцелі. У 1928 г. у Ветцы пачалі працаваць арцелі "Працаўнік", "Чырвоны Маяк", "Чырвоны каваль", "Молат", "Пралетарый" і інш. Цяжка было з вытворчымі памяшканнямі. Гатовых будынкаў для размяшчэння вытворчасцей не было, а сродкаў для будаўніцтва новых выканком не меў.

Да дзяржаўных прадпрыемстваў у воласці адносіліся вінакурныя заводы ў Навасёлках, а таксама Радужскі лесапільны, крухмалапатачны і крухмальны заводы. Рэканструкцыя вінаробных прадпрыемстваў падняла іх прадукцыйнасць. Калі ў 1929 г. Новасёлкаўскі спіртзавод выпрацаваў 2 307 353 л спірту, то ў 1930 г. — 3 354 816. Да пачатку 30-х гадоў увайшоў у

строй Веткаўскі канатна-вяровачны завод. У яго складзе працавалі: ткацка-пянькавая арцель (90 рабочых, гадавы аб'ём вытворчасці 9120 м тканіны), трыкатажная арцель (143 рабочых, аб'ём вытворчасці 20600 вырабаў), вяровачны цэх (каля 400 рабочых), цэх па вырабу лапцей (380 рабочых, аб'ём вытворчасці 400000 пар у год). Свяцілавіцкі крухмала-патачны завод вырабляў у год 215 тон крухмалу і 140 тон патакі. Было тут 13 рабочых. Працавала Веткаўская шавецкая майстэрня (110 рабочых , 65 тыс. вырабаў у год), абутковая арцель (95 рабочых, 128 тыс. пар абутку ў год), кавальская арцель (25 рабочых, да 4000 вырабаў у год), больш 100 рабочых працавалі ў панчошна-трыкатажнай арцелі. Тут выраблялі больш за 150 тыс. пар вырабаў у год.

З будаўнічых прадпрыемстваў вылучыўся цагельна-бетонны завод магутнасцю 4 млн. штук цэглы ў год і 200000 штук чарапіцы, 20000 штук бетонных вырабаў.

28 сакавіка 1925 г. у Ветцы пачала працаваць гарадская электрастанцыя. Праўда, яе магутнасць ледзь пакрывала патрэбы некалькіх прадпрыемстваў горада.

Дзейнасць прамысловасці замаруджвалася недахопам зваротных сродкаў, адсутнасцю цэнтралізаванага забеспячэння сыравінай, матэрыяламі і фінансаваннем.

Значная частка Веткаўскай прамысловай прадукцыі асядала ў Беларусі. Але нямала вырабаў адпраўлялася на Украіну, у Маскву, Архангельск, Іркуцк, Свярдлоўск, Ленінград, Астрахань, Керч, Петразаводск і ў іншыя гарады. У асноўным гэта былі гаспадарчыя вяроўкі, чуні, сеткі, канаты, мешкавіна.

Невысокі ўзровень развіцця сельскай гаспадаркі, аграрная перанаселенасць абумовілі развіццё саматужных промыслаў. Саматужнікі нярэдка складалі сур'ёзную канкурэнцыю кааператывам, мясцовым і дзяржаўным прадпрыемствам. На рынку збыту з імі даводзілася лічыцца.

У. Я. Райскі.

За газетным радком

Чем определялось и чем характеризовалось настроение деревни? Оно определялось хозяйственным ее положением и характеризовалось небывалым доныне хозяйственным порывом, стремлением к поднятию своего хозяйства. Для этого крестьянство имело не только хозяйственный стимул, но и государственную моральную поддержку. Но были ли все необходимые условия для одновременного и равномерного хозяйственного роста всех слоев деревни? Нет, не имелись. Проведенное землеустройство хотя по размерам и очень значительно, все же оно не дало нужного хозяйственного эффекта. Шло углубленное расслоение крестьянства. Прозябали и нищенствовали большинство общинных хозяйств. Даже землеустроенная часть крестьянства оказалась не в состоянии подняться из нищеты и именно эта часть крестьян поднимала вопрос о новом землеустройстве. И только маленькая часть деревни, благодаря рациональному расположению участков, начинала заметно расти.

Землеустройство имело целью прежде всего уничтожить дальноземелье, многополосицу и чересполосицу. Оно должно было развязать хозяйственную инициативу, устранить принудительный севооборот. Землеустроительные работы преследовали цель уменьшить аграрную перенаселенность, создать условия для роста сельского хозяйства. Что оказалось в итоге в 1925 году?

По Гомельскому уезду: на расстоянии до 3 верст имели усадьбы 35,7% хозяйств; от 3 до 5 верст — 40,9%; от 5 до 7 верст — 17,4% и от 7 до 10 верст — 6% хозяйств. Таким образом, землеустройством дальноземелье не уничтожено. Если расстояние поля от усадьбы в 100 саженей составляет 23,5 рубля, то в 3 версты — 37,4 рубля, 5 верст — 55,4 рубля, а 6 верст — 67,9 рубля. Следовательно, проведенное землеустройство не только не удешевило, а наоборот, удорожило каждую единицу продукции и повысило самоэксплуатацию крестьянства.

Другой бич — многополосица. По Гомель-

скому уезду в результате проведенных землеустроительных работ она не только не исчезла, но в 1925 году составляла печальную картину: 50,2% крестьянских хозяйств имело от 20 до 40 полос, 34,9% хозяйств — от 10 до 20 полос, 10% — от 40 до 60 полос и т.д.

Полесский коммунар. 1925. N 18 (101).

Дакументы сведчаць

ЭКАНАМІЧНЫ СТАН ВЕТКАЎСКАГА РАЁНА (1926/27 г.)

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА

Усёй зямлі ў Веткаўскім раёне, у тым ліку:		59743,36 дзес.
Сялянскай		42584 дзес. (71,3%)
З іх:		
раллі	21945 дзес.	
лугі і хмызнякі на балоце	4861 дзес.	
лугі заліўныя	5901 дзес.	
лясы мясцовага значэння	2903 дзес.	
сядзібы	1770 дзес.	
няўдобіцы	5204 дзес.	
Зямлі саўгасаў		2483 дзес. (4,2% усёй плошчы раёна)
З іх:		
раллі	1136 дзес.	
лугі	583 дзес.	
сады	179 дзес.	
лясы	124 дзес.	
сядзібы і агароды	28,5 дзес.	
выган па няўдобіцах	382 дзес.	
Дзяржфонд		14542 дзес. (24,2% усёй плошчы раёна)
З іх:		
Лясы	14119 дзес.	
Лугі	369,84 дзес.	
Сады	53,30 дзес.	
Пад школамі і ККОВ	133,72 дзес.	

МЕЛІЯРАЦЫЯ І ДЗЯРЖМАЁМАСЦЬ
(таварыствы і арцелі)

а). У 1926 г. у раёне арганізавана 6-ць меліярацыйных таварыстваў па распрацоўцы лугавых сядзіб, лясфонду і дзяржфонду. Па распрацоўцы торфу — 3 торфамеліярацыйныя таварыствы: 1). Пас. Ягаднае; 2). Новае Жыццё; 3). Серадавіна. Па эксплуатацыі рыбных вадаёмаў — 4 рыбаводна-меліярацыйных таварыствы; 1). Хальчанскае — "Праца" — 14 чалавек; 2). Старасельскае — "Пралетарый" — 11 чалавек; 3). Шарсцінскае "Вадзяная праца" — 7 чалавек; 4). Новазакружскае "Майская ноч"...

б). Улік і арэнда садоў:

У распараджэнні райвыканкома садоў дзяржзямельнай маёмасці з агульнай плошчай 53,8 дзес.

З іх:

Сад "Раманаў лес" на плошчы	12 дзес.
"Канічаў"	17 дзес.
"Шыдаўка"	7 дзес.
"Асадым"	7,8 дзес.

"Беседзь" 1,5 дзес.
"Пабужжа" 8,0 дзес.
Адзначаныя сады здаюцца райвыканкомам па дагаворах у арэнду насельніцтву.

ЖЫВЁЛАГАДОЎЛЯ І ВЕТЭРЫНАРЫЯ

Агульны ўлік жывёлы па раёну:

Назва жывёлы	1924 г.	1925 г.	1926 г.
	усяго	усяго	усяго
Коней	6606	7108	6934
Кароў	9637	10462	11148
Авечак	5338	–	10229
Свіней	5171	–	4959

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЯ КААПЕРАЦЫЯ І МАШЫНІЗАЦЫЯ

Усяго членаў сельгаскааперацыі — 574, у т.л. 4 арцелі

Склад членаў сельгаскааперацыі і іх маёмасць

Колькасць зямлі	Колькасць коней	Колькасць жывёлы
Беззямельных – 28	Без коней – 116	Немаючых – 62
да 1-й дзесяціны – 17	па 1-му каню – 365	па 1 карове – 249
ад 1-й да 2-х дзес. – 86	2 каня – 82	2 каровы – 167
ад 2-х да 4-х дзес. – 235	3 каня – 3	3 каровы – 55
ад 4-х да 6-ці дзес. – 117	4 і больш каня – 4	4 і больш – 41
ад 6-ці да 8-мі дзес.– 87		

КРЭДЫТАВАННЕ

	1923/24	1924/25	1925/26	1926/27	Усяго
Выдана крэдытаў	13014	10661	20409	2742	46821

На 1 сакавіка 1927 г. мелася запазычнасць 17 959 р. 96 к.

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 466. Воп. 1. Спр. 131, 148, 148 зв., 149.

З ПРАТАКОЛА МІЖВЕДАМАСНАЙ НАРАДЫ ПРЫ ВЕТКАЎСКІМ ВАЛВЫКАНКОМЕ АБ ЭЛЕКТРЫФІКАЦЫІ ВЕТКІ

26 ліпеня 1924 г.

Парадак дня:
п. 1. Электрыфікацыя мястэчка Веткі
п. 2. .....

СЛУХАЛІ: Па 1-му і 2-му пытаннях тав. Арлова, які паведаміў, што выканком заключыў дагавор з Петраградскім Эльмаштрэстам аб электрыфікацыі м. Ветка.
Дагавор прадугледжвае ўстанавіць рухавік у 25 л.с. магутнасцю ў 15 квт і развесці электрасетку ў 10000 метраў на 600 лямпачак. Вартасць абсталявання склала па дагавору ў суме 9800 руб. Але ў валвыканкоме такіх сродкаў няма. Крэдыторамі сталі ЕПО і сельскагаспадарчае таварыства.

... пра карысць гэтай справы размаўляць няма чаго, грошай у валвыканкоме няма.

ПАСТАНАВІЛІ: Лічыць жаданым і неабходным у м. Ветка ўстройванне электрыфікацыі. п. 2. З дагаворам... згадзіцца, але лічыць неабходным больш працяглую растэрміноўку плацяжу, а таксама лічыць неабходным устанавіць машыну да 50 сіл.

Старшыня ВВК (Арлоў)
Сакратар (Пушкін)

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 317. Воп. 1. Спр. 49. Л. 160.

ГАДЫ ЦЯЖКІХ ВЫПРАБАВАННЯЎ

Праз 10 гадоў пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі ў раёне яшчэ было каля 2300 дробных і надта дробных сялянскіх гаспадарак, трэцяя частка з якіх не магла пракарміць саміх сябе. Больш 690 двароў (10%) не мелі рабочай жывёлы, 27% — пашавага інвентару, 13,8% — кароў. У гэтых гаспадарках каса і саха лічыліся асноўнымі прыладамі працы. У 1928 г. ручным спосабам засявалі 2/3 плошчы яравых, а сярпамі збіралі каля паловы зерневых, больш 40% усяго ўраджаю абмалочвалі ланцугамі.

Таварнасць сялянскіх гаспадарак на Веткаўшчыне ў 1928 г. ледзь склала 23% к даваеннаму часу. Да канца 1927 г. калгасы і саўгасы мелі прыблізна 8,7% усіх пасяўных плошчаў і не адыгрывалі важнай ролі ў дзяржаўных нарыхтоўках мяса, збожжавых і тэхнічных культур. У канцы 1927 г. у краіне ўзнік крызіс хлебанарыхтовак. Пачаліся перабоі ў забеспячэнні хлебам. Была ўведзена картачная сістэма размеркавання харчавання. Развілася спекуляцыя хлебам. Тады райвыканком сваёй пастановай зачыніў рынак. Супраць "злосных сабатажнікаў" сталі прымяняць 72 артыкул Крымінальнага кодэкса БССР, як за "антысавецкую дзейнасць", "антысавецкую агітацыю". Меры пакарання — пазбаўленне свабоды ад 3-х да 5-і гадоў з поўнай ці частковай канфіскацыяй маёмасці, высяленнем на Поўнач або ў Сібір. У неплацельшчыкаў хлебныя "рэшткі" канфіскоўваліся ў карысць дзяржавы, а 25% канфіскаванага хлеба размяркоўвалася сярод беднякоў і маламаёмных сераднякоў па нізкіх дзяржаўных цэнах або ў доўгатэрміновы крэдыт.

Дзейнічалі і надзвычайныя так званыя "тройкі". Яны аўтаматычна выносілі пастановы на канфіскацыю. Санкцыі і ўціск разбуралі эканамічна моцныя гаспадаркі. Надзвычайныя меры прымаліся да сераднякоў. Ішоў злом нэпа як сістэмы эканамічных адносін. Калектывізацыя ішла марудна. На 1 кастрычніка 1928 г. у раёне было зарэгістравана ўсяго 13 калгасаў, з іх працуючых толькі 6.

13 кастрычніка 1929 г. у в. Старое Сяло на агульным сялянскім сходзе абмяркоўвалася пытанне: "Што такое калектывізацыя?" Сяляне моўчкі слухалі дакладчыка, быццам не чуючы, што ён кажа. Жадаючых выступіць не знайшлося. Старшыня сходу падняў некалькі мужыкоў. Адзін з іх, М. Ватрушка, заявіў: "Перадзел зямлі ў вёсцы карысці не прынёс, наадварот, адну шкоду. Каб лепей жыць, патрэбны не калгасы, а малочныя і машынныя таварыствы". А бядняк з в. Пералёўка Павел Канапелькін спытаў: "Вось я, бядняк, і ўступаю ў калгас, а ў мяне няма ніякага адзення — дадуць мне яго ў калгасе?". Старшыня райвыканкома яму растлумачыў: "Што маеш, тое і будзеш насіць, а калі не будзе, то вам дадуць адзенне, але толькі з часам будуць з вашага заробку вылічваць яго кошт". Канапелькін адказаў: "Як мы не ў калектыве беднякі, так і ў калектыве будзем тымі

самымі беднякамі і яшчэ горш. З вамі і ў калектыве ніколі не разлічышся". На тым жа сходзе бядняк Сямён Дылеў заявіў старшыні райвыканкома: "Вы як тыя самыя рабаловы, якія чым болей зловяць рыбы, тым ім болей у кішэню. Так і вам — чым болей спакусіце нас у калектывы, як тую самую рыбу, тым болей будзе вам барыша і павышэння чыну".

Карыстаючыся правам зямельнага Закона 1928 г., мясцовыя Саветы абмяжоўвалі заможным гаспадаркам памеры і тэрміны арэнды зямлі, правы па найму рабочай сілы, амаль пазбаўлялі дзяржаўных крэдытаў. За 1928 г. ім выдалі ўсяго 3,2% пазыкі, назначанай для аднаасобных гаспадарак. У адказ на гэтыя меры заможнікі вясной 1928 г. спрабавалі сарваць веснавую сяўбу на Веткаўшчыне.

Да сярэдзіны 1929 г. курс на калектывізацыю ў раёне ажыццяўляўся асцярожна. У канцы 1929 г. эканамічныя меры ўступаюць месца метадам прымусовым. Даходзіла да таго, што мясцовыя ўлады спынялі завоз солі, газы і мануфактуры ў тыя вёскі, дзе не ішла калектывізацыя, пагражалі арыштамі, пазбаўлялі грамадзян права голасу, абрэзвалі зямельныя надзелы, прымусам абагульнялі ў калгасы.

На Веткаўшчыне ўжо ў 1921 г. дарэвалюцыйных заможнікаў ужо не было. У гады нэп сфарміраваўся новы заможны слой, які з'явіўся ў выніку афіцыйнай палітыкі. Яго інтарэсы ўвайшлі ў супярэчнасць з інтарэсамі адміністрацыйна-камандней сістэмы кіравання, якая к гэтаму часу склалася і ўзмацнела.

Так узнік новы "наш кулак", і гэта менавіта ён адмаўляўся прадаваць хлеб па так званых "цвёрдых цэнах", за што яго сталі разглядваць як сабатажніка, забіраць ягоную маёмасць і высяляць у далёкія чужыя краі.

Высяленне выклікала незадаволенасць сялян. Нярэдка былі і такія заявы: "У нас няма кулакоў і няма каго высяляць", "Мы з вёскі нікога не аддадзім, няхай бяруць усю вёску", "Вы высылаеце добрых людзей" і да т.п. Былі выпадкі масавага супраціўлення высяленню, бегствы людзей, якія падлягалі высяленню. Жонкі заможнікаў, асабліва выхадцы з бедных сем'яў, патрабавалі развода з мужамі, якіх належала выселіць. Разбураліся сем'і. Расла сацыяльная напружанасць.

Між тым прымяненне надзвычайных мер у раёне стала практыкай. Жорсткія меры прымяняліся і да тых кіраўнікоў, якія праяўлялі "мяккасць", "прымірэнства", "зрастанне з кулаком". Прайшла чыстка савецкага апарата раёна. Пад суд былі аддадзены 4 старшыні сельсаветаў, яшчэ 6 — пазбаўлены пасады. Асудзілі ўвесь склад прэзідыума Калінінскага сельсавета. А ў в. Барталамееўка за год знялі з пасады 2-х старшыняў сельсаветаў, у 6-і сельсаветах старшыні і сакратары былі адміністрацыйна пакараны "за класава варожае" кіраўніцтва. Але нягледзячы на "варожае" кіраўніцтва саветамі ніводзін з іх, а ўсе яны — дэпутаты сельсаветаў, не быў адазваны выбаршчыкамі.

У снежні 1929 г. калгасцэнтр разаслаў цыркулярны ліст, у якім патрабавалася да пачатку веснавой пасяўной кампаніі 1930 г. абагульніць 100% кароў, 80% свіней, 60% авечак і коз, якія належалі калгаснікам. Таму многія сяляне, перш чым пад прымусам уступіць у калгас, забівалі частку жывёлы. Толькі за люты — сакавік 1930 г. пагалоўе жывёлы ў раёне паменшылася на адну чвэрць. Супрацьстаянне сялян і ўлад абвастралася. Тым не менш было вырашана надаць калектывізацыі "паскораныя тэмпы", прымяніць метад "спаборніцтва".

11 снежня 1929 г. пры абмеркаванні пытання "Аб калектывізацыі" камуніст Д. А. Яўсеенка прапанаваў, каб кожны з прысутных камуністаў абавязаўся ў адной з вёсак раёна стварыць калгас. Падтрымліваючы прапанову калегі, камуніст Лаза-

раў абавязаўся арганізаваць калгас у пасёлку Жалезнікі і выклікаў на спаборніцтва камуніста А. І. Мацко. У прынятай пастанове запісалі: "Не ўсе члены сельсаветаў падтрымліваюць калгаснае будаўніцтва. У Барталамееўскім, Акшынскім, Беседзьскім сельсаветах члены Савета выступілі супраць суцэльнай калектывізацыі". Сход пастанавіў: "Зрабіць раён суцэльна калгасным да 1 кастрычніка 1930 г."

На пачатку 1930 г. узровень калектывізацыі ў раёне пачаў імкліва расці. Калі на 1 студзеня 1930 г. было абагульнена 8,9% гаспадарак, то на 1 сакавіка 1930 г. іх было ўжо 14%. Абвастрылася праблема землеўладкавання калектыўных гаспадарак. Ішла падворная абрэзка зямлі ў сялян, якія не ўступілі ў калгасы. У выніку парушаліся межы землекарыстання і 14106 (87%) двароў не ведалі свайго яравога кліна. Ды калі б і ведалі, то яго падзел заняў бы шмат часу. Такім чынам, у раёне ў 1930 г. узніклі праблемы сяўбы яравых.

З другога боку, у выніку падворнай абрэзкі зямлі і перадачы яе калгасам выраслі плошчы яравога кліна, і маладыя калгасы асвоіць іх не змаглі.

Аб'яднанне беднаты і сераднякоў у калгасы зрабіла заможнага селяніна ўвогуле "лішнім" у вёсцы. Узнікла пытанне: што ж рабіць з гэтым заможнікам, да якога прыляпілі мянушку "кулак".

У лютым 1930 г. на Веткаўшчыне пачалася масавая "аперацыя" па ліквідацыі кулацтва як класа. Спецыяльная камісія вызначала катэгорыі "кулацкіх гаспадарак". Уласнасць раскулачаных уключалася ў якасці першага ўзносу беднаты пры ўступленні ў калгас. Але здаралася так, што гэта маёмасць проста прысвойвалася беднатой. Гэта абвастрыла палітычную сітуацыю ў раёне, выклікала антаганізм паміж беднатою і ўладамі.

На 1 кастрычніка 1930 г. з 129261 руб. асноўных фондаў калгасаў 98128 руб. складала ўласнасць раскулачаных мясцовых сялян. Па афіцыйных звестках, на 31 сакавіка 1930 г. у раёне было 32 калгасы, якія аб'ядноўвалі 2460 сялянскіх гаспадарак. Да калектывізацыі гэтыя гаспадаркі мелі ўсяго 8751 га пашы. Калгасам, у якія яны ўвайшлі, было выдзелена 17480 га, г. зн. іх зямельная плошча ўзрасла ў два разы. Насення ж ледзь хапіла на 40% гэтай плошчы. Блытаніна з землеўпарадкаваннем спарадзіла эксцэсы ў час веснавой сяўбы. Выступленні супраць калгасаў прайшлі ў Казацкіх Балсунах, Янове, Коўбаўцы і іншых населеных пунктах. Пачаўся масавы выхад калгаснікаў з калгасаў. За перыяд з 7 па 10 красавіка 1930 г. у раёне з калгасаў вышла 100 гаспадарак, а ўступіла толькі 9. За сакавік — красавік калгасы пакінулі больш 50% гаспадарак. Па афіцыйных звестках, на 18 красавіка 1930 г. у раёне быў зарэгістраваны 31 калгас з колькасцю 1089 гаспадарак.

2 сакавіка 1930 г. газета "Правда" надрукавала артыкул Сталіна "Галавакружэнне ад поспехаў", а 14 сакавіка — Пастанову "Аб барацьбе са скрыўленнем партлініі ў калгасным руху". Ажывіўся абмен думак. Сяляне казалі: "Робяць адзін крок наперад, а два — назад", "Раней спяшаліся, а цяпер — стоп, перабралі", "У нас усё гэтак праводзіцца, як і калектывізацыя на дабравольных пачатках, — адабранне цэркваў і сінагог, запіс на пазыку і другія мерапрыемствы, якія нібыта самі працоўныя жадаюць". Або: "Сталін у артыкуле б'е адбой, так што цяпер трэба вярнуць кулакам усё тое, што ў іх адабралі, а таксама і зямлю, так што, атрымліваецца, Бухарын быў правы", "Развіццё калгаснага руху было ні чым, як жаданнем зрабіць на працягу двух тыдняў сялян камуністамі".

"Артыкул Сталіна, — пісаў у інфармацыйным, зусім сакрэтным бюлетэні работнік АДПУ, — [сяляне] носяць за пазухай і тлумачаць па-свойму, што калгасы можна не рабіць, яны нам непатрэбныя і

г.д. Кулакі заварушыліся як толькі можна. З тэрыторыі калгасаў ніхто і не думае высяляцца. Патрэбна міліцыя і патрэсці ўсіх кулакоў і тых, хто выбыў з калгасаў, як належыць, інакш нічога не будзе".

У спецыяльнай зводцы за 5 красавіка 1930 г. паведамлялася, што толькі за 3 дні з калгасаў у раёне выйшла 537 гаспадарак, а ўступіла ўсяго 34. Сітуацыя рабілася непадуладнай. Развал гаспадарак прывёў раённыя ўлады да разгубленасці. Самавольства заўзятых выканаўцаў даручэнняў "зверху" ў раёне нарастала са скорасцю снегавога кома, які сарваўся з горнай вяршыні. У Шарсцінскім сельсавеце, напрыклад, сума падаткаў на сялянскія гаспадаркі ўстанаўлівалася адвольна. Каб разлічыцца з падаткамі, сяляне вымушаны былі кідаць гаспадаркі ды ісці шукаць працу. А ў в. Шарсцін кіраўніцтва сельсавета паставіла сабе за мэту калектывізаваць 100% двароў без уліку класавага стану сялян. Высокая ж улада заплюшчвала на гэта вочы. Больш за тое, яна заахвочвала "энтузіястаў калектывізацыі".

Аднаасобнікам паабяцалі зняць падатак на сена за выхад на калгасны сенакос і выдаць адпаведную частку разам скошанага сена, а ў дадатак яшчэ заахвоціць і гарэлкай. У першы дзень сумеснай касьбы са сродкаў сельсавета было прапіта больш 400 руб. На 4 – 5 чалавек выдалі па літру гарэлкі. На другі дзень пасля выпіўкі і сумеснай касьбы сабралі сход, на якім сяляне нібыта пагадзіліся ўсёй вёскай, без індывідуальных заяў, вярнуцца ў калгас. А калі камісія сельсавета пайшла падворна абагульняць і ацэньваць маёмасць, то амаль усе мужыкі адмовіліся вяртацца ў калгас. У адрас аднаасобнікаў пасыпаліся пагрозы і штрафы без разбору. У выніку аднаасобнікі гэтага сельсавета засталіся без сена, а 175 га сенакоса – няскошанымі.

5 чэрвеня 1931 г. раённая газета "За бальшавіцкія тэмпы" паведамляла: "Па тэмпах калектывізацыі ў Хальчанскім і Рудня-Споніцкім сельсаветах за апошнюю дэкаду няма ніводнага працэнта росту. Ганебна адстаюць Стаўбунскі, Маланямкоўскі, Неглюбскі сельсаветы. На 1 чэрвеня 1931 г. у раёне калектывізавана 22,7% гаспадарак. Спераду – Акшынскі сельскі Савет".

Гонка за тэмпамі калектывізацыі і ліквідацыя кулацтва як класа выклікалі ў раёне масавыя выезды сялян. У фондах філіяла Дзяржаўнага архіва Гомельскай вобласці захаваліся звесткі "Аб бегстве сялян з Веткаўскага раёна". У перыяд з кастрычніка 1933 г. па 22 лютага 1934 г. за межы раёна выехала 885 сямей, у якіх мелася 2790 га зямлі. Прададзена 458 коней, 632 галавы буйной рагатай жывёлы, 512 – дробнай. Да сакавіка 1934 г. лік выехаўшых з раёна перавысіў 1000 гаспадарак. Сяляне ехалі на Украіну, у Сібір, на новабудоўлі. З Сівенскага сельсавета выехала 186, з Рэчкаўскага – 70, з Калінінскага – 66, Дзям'янкаўскага – 58, Новаграмыцкага – 59, Барталамееўскага – 56, Неглюбскага – 58, Тарасаўскага – 40 сем'яў. На долю гэтых сельсаветаў прыходзілася 66,4% тых, хто выехаў.

Прычыны бегства сялян з раёна – розныя. Але сярод перасяленцаў пераважалі раскулачаныя людзі, хто не захаваў сваю маёмасць, ды іншыя. Разбурэнне вёскі і яе традыцыйнай гаспадаркі было неверагодна вялікім. Гэта падарвала яе сілы на дзесяцігоддзі.

У. Я. Райскі.

Дакументы сведчаць

З ДАКЛАДНОЙ ЗАПІСКІ Ў ЦК КП(б)Б

Сакрэтна

... У вёсцы Шарсцін [мясцовыя ўлады] арганізавалі "кабарэ" і дом дапушчальнасці для жонак засланых і расстраляных бандытаў, гетманаўцаў і інш., які наведвалі некаторыя актывісты з партячэйкі і сельскага Савета і была ўстаноўлена чарга, каму першаму, каму другому ісці. З "кабарэ" ў вёску разнесліся венерычныя захворванні...

...Суд, які адбыўся ў вёсцы, прыгаварыў старшыню сельскага Савета Зайцава да пяці гадоў пазбаўлення волі і 2-м гадам пазбаўлення грамадзянскіх правоў, сакратара сельскага Савета Траякова — да 6 год зняволення і 3-м гадам пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Нам, старшыні сельскага Савета Кончыца, сакратара партячэйкі да 3-х год, бухгалтара калгаса Кузняцова, камсамольца — да 2-х год, былога сакратара партячэйкі Халасцякова — да 1 года і г.д... Гэта так называемая Шарсцінская справа...

Інструктар ЦК КП(б)Б (Галоўка)

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 519. В. 2. Спр. 288. Л. 21—26.

"ЧЫСТКА" КАЛГАСАЎ

"Гомкалгассаюз"
6 лютага 1930 г.
№ 812

Усім райкалгассаюзам, спецыяльным саюзам, старшыням раённых камісій, дзяржкалгассаюзу і калгассекцыям, паляводсаюзам.

Прыкладая пры гэтым інструкцыі па чыстцы калгасаў ад кулацкіх, нэпманскіх, антысавецкіх элементаў Акркалгассаюз прапануе тэрмінова правесці чыстку калгасаў, якую закончыць не пазней 5 мая 1930 г.

Для кіравання чысткай калгасаў у раёнах стварыць раённыя камісіі ў складзе прадстаўніка Акркалгассаюзу (старшыня камісіі), прадстаўнікоў РВК, саюзу сельгаслесрабочых, КСТ і аднаго калгасніка.

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 138. Воп. 1. Спр. 95. Л. 9.

СА ЗВЕСТАК АБ ХОДЗЕ КАЛЕКТЫВІЗАЦЫІ Ў ВЕТКАЎСКІМ РАЁНЕ НА 1 МАЯ 1930 г.

Сельсавет	Калгас	Дата заснавання	Колькасць гаспадарак	Колькасць калгаснікаў	Колькасць раллі (га)
1	2	3	4	5	6
Рэчкаўскі	"1 мая"	15.05.1928	32	144	130
Старасельскі	"Ясная Паляна"	18.02.1925	16	72	30
Веткаўскі	"1 Мая"	02.05.1929	9	43	43
Веткаўскі	"Пралетарская Перамога"	09.04.1930	55	158	150
Прыснянскі	"Вярхуліпча"	12.03.1928	8	37	78
Прыснянскі	Імя Варашылава	01.04.1930	93	416	500
Чысталужскі	"Камунар"	05.08.1926	8	42	72
М. Грамыкі	"Новая"	09.06.1928	6	39	40,4
Кунтараўскі	"Слабадзішча" перайменаваны	02.04.1929	11	48	120,18
	ў імя Сталіна	20.04.1929	97	393	425
Янаўскі	"Барэц"	01.04.1930	21	81	125
Свяцілавіцкі	"Севастопальскі металіст"	01.05.1929	101	326	300
Неглюбскі	"Хваля"	01.04.1929	33	134	106
Р.-Стаўбунскі	"Новае жыццё"	01.04.1929	45	217	408
Р.-Шлягінскі	"Чырвоны пахар"	19.07.1929-	75	293	200
Кунтараўскі	"Чырвоны баец"	03.03.1930	88	435	330
Старасельскі	"Шлях да камунізму"	01.04.1930	18	89	103
Хальчанскі	"Чырвоная хваля"	01.04.1930	9	28	34
Пабужскі	"Сацыялізм"	08.12.1929	21	91	49
Беседскі	"Чырвоная моладзь"	01.04.1930	24	90	105
Беседскі	"Везувій"	01.04.1930	88	269	260
Дзям'янкаўскі	"Молат"	01.04.1930	12	98	65
Ст. Закружскі	"Чырвоны кастрычнік"	01.04.1930	48	197	212

1	2	3	4	5	6
Н. Грамыцкі	"Гарадок"	01.04.1930	44	156	600
Рэчкаўскі	"9 студзеня"	01.04.1930	35	142	135
Ухоўскі	"Іскра"	01.04.1930	17	70	301
Ухоўскі	"Шлях да сацыялізма"	19.03.1930	31	140	85
Акшынскі	"Багатыр"	01.04.1930	32	148	450
Акшынскі	"Перамога"	01.04.1930	23	91	94
К.-Балсунскі	"Чырвоны Пуцілавец"	01.04.1930	27	73	81
Жалезніцкі	"Пралетарый"	10.02.1930	72	330	650
Барталамееўскі	"Барэц"	10.03.1930	1	92	56
Стаўбунскі	"Ясная Зорка"	01.04.1930	16	51	60

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 466. Воп. 1. Спр. 362. Л. 122, 122 зв.

ВЕТКАЎШЧЫНА ПАД ЧАС КАРЭННЫХ ЗМЕН

"Гонка за тэмпамі" калектывізацыі стала сур'ёзнай прычынай шматлікіх бед. Да гэтага прыбавіўся голад 1932—1933 гг. Зусім натуральна, што хуткага сацыяльнага абнаўлення вёскі не адбылося. З 1933 г. у калгасах Веткаўшчыны працавала 130 брыгад. За 1933 г. пасяўныя плошчы павялічыліся супраць 1931 г. па саўгасах больш чым у 2, а па калгасах — у 1,7 раза. Па аднаасобнаму сектару, наадварот, ішло значнае скарачэнне. Калгасы пашырылі пасевы жыта, аўса, другіх культур. У 1933 г. яны сабралі жыта па 9 ц, аўса па 7,5 ц з гектара. Гэта было значна больш, чым у 1931 — 1932 гг.

11 сакавіка 1933 г. у раёне прайшоў 1-ы з'езд калгаснікаў-ударнікаў. Дэлегат ад калгаса "Чырвоны шлях" Мохараў гаварыў: "Наш калгас пры арганізацыі не меў коней, цяпер іх у нас 135". Дэлегат з калгаса "Праўда" Кірыленка паведамляў, што калгас ужо двойчы прэміраваны за выкананне плана дзяржпастаўак на 140% і за датэрміновае выкананне заданняў па лесавывазу. Дэлегат з калгаса імя Сталіна (в. Шарсцін) паведамляў, што з дня арганізацыі калгаса яго балансавы кошт маёмасці ўзрос у 7 раз. Першыя крокі жыцця калгаснай вёскі былі цяжкімі, але ж тым большымі здаваліся дасягнутыя поспехі.

Веткаўскі раён спецыялізаваўся на жывёлагадоўлі. У канцы 1933 г. на калгасных фермах утрымлівалася 3997 галоў рагатай жывёлы, 4682 — свіней. У 11712 гаспадарках аднаасобнікаў было 12529 галоў рагатай жывёлы і 9882 свінні. Варта адзначыць, што прырост пагалоўя жывёлы ў калгасах у гэты перыяд ішоў галоўным чынам за кошт амаль поўнага абагульнення жывёлы з індывідуальных сядзіб калгаснікаў і адчужэння іх у аднаасобнікаў за нядоімкі па падатках. Натуральна, што такія метады выклікалі негатыўную рэакцыю насельніцтва. У в. Глыбаўка сяляне гаварылі: "Як гэта можа дзяржава развесці жывёлагадоўлю, калі селянін трымае ўсяго адну карову, адну авечку і яе, апошнюю, трэба здаць на мясапастаўку... Выдалі закон, каб апошнюю авечку забіраць у бедняка. А між тым бараноў мы самі парэзалі, а для мясапаставак будзем лавіць вераб'ёў, таму што згодна закону птушку таксама прымаюць у лік мясапаставак". І ў гэтых выказваннях быў рэзон, бо ў 1931 — 1932 гг. у раёне была абагульнена ўся прадукцыйная жывёла.

Паўтарыўся пачатковы этап калектывізацыі зімы 1930 г., ды толькі яшчэ з больш цяжкімі наступствамі. У верасні 1935 г. на Веткаўшчыне 886 двароў

калгаснікаў увогуле не мелі кароў. Жывёлу абагульнялі, але для яе размяшчэння і ўтрымання не было дастаткова ні фермаў, ні кармоў. Падзеж жывёлы, асабліва маладняку, у раёне дасягнуў у 1932 г. — 54%, а ў 1933 г. — 46% пагалоўя.

На 12 лютага 1935 г. на Веткаўшчыне засталося ўсяго 43 калгасы. У жніўні 1934 г. пачала працаваць Веткаўская МТС, у якой было 24 трактары. Дзейнічалі насенняводчы саўгас "Закружжа" і конезавод "Навасёлкі".

Пасля памяншэння раёна ў ім пражывала 40000 чалавек насельніцтва. Мелася 7187 гаспадарак, у тым ліку — 79% двароў калгаснікаў. У ліку жыхароў 33225 — беларусы, 5028 — рускія, 1341 — яўрэі, 163 — палякі, 243 чалавекі іншых нацыянальнасцей.

Даючы палітычную ацэнку стану раёна, кампетэнтныя органы адзначалі напружаныя крымінальныя абставіны.

7 жніўня 1932 г. быў прыняты закон "Аб ахове сацыялістычнай маёмасці". Закон уводзіў у якасці меры пакарання за крадзеж калгаснай і кааператыўнай маёмасці расстрэл з канфіскацыяй усёй маёмасці і з заменай, пры змякчаючых абставінах, пазбаўленнем волі на тэрмін не ніжэй 10 гадоў з канфіскацыяй усёй маёмасці. Амністыя па справах гэтага роду была забаронена. У вёсцы гэты закон называлі "Законам аб пяці каласках". У свеце новага закона сельскія Саветы нярэдка чынілі самасуды.

У в. Тарасаўка сельсавет судзіў калгаснікаў за нявыхад на працу без народнага суда. У Беседскім сельсавеце грамадзянку прыгаварылі да прымусовых работ толькі за тое, што, "маючы мужа, яна асмелілася выйсці на вуліцу пагуляць".

У судовым парадку ў III квартале 1934 г. была разгледжана 1341 крымінальная справа. Асуджана 83 "кулакі", 324 крымінальна-дэкласаваныя элементы, 554 аднаасобнікі, 170 калгаснікаў, 105 служачых і інш. За 1931 — 1933 гг. раскулачана 300 гаспадарак. У 1934 г. з калгасаў выключана 50 так званых "чуждых классовых элементов".

У гэты час назіраецца развал камсамольскіх ячэек. У 1933 г. з 238 камсамольцаў раёна былі выключаны 78 чалавек, большасць з фармулёўкай — "классово чуждый элемент", і гэта ў перыяд, калі машына рэпрэсій і беззаконня яшчэ толькі набірала тэмпы. Наступствы рэпрэсій адлюстраваліся і на партыйнай арганізацыі раёна. Ужо ў 1933 г. з партыі было выключана 6 сакратароў партячэек, 8 старшынь сельсаветаў, 12 старшынь калгасаў, 2 дырэктары саўгасаў. У 1935 г. раённая партарганізацыя мела 10 партячэек, 9 кандыдацкіх і 13 партыйна-камсамольскіх груп, якія аб'ядноўвалі 149 камуністаў. З іх у 1933 г. было выключана з партыі 19 чалавек, а ў 1934 г. — 18. Партспагнанні атрымалі 35 — 40% камуністаў. Рэпрэсіі абрынуліся на ўсе слаі насельніцтва — і радавых жыхароў, і на кіраўніцкі апарат раёна. Толькі ў 1933 г. у 39 калгасах змянілася па 2, а ў 10 калгасах — па 3 старшыні. У 1933 г. з 74 старшынь калгасаў толькі 14 чалавек мелі стаж працы на гэтай пасадзе болей аднаго года, а 63 — меней аднаго года.

У 1935 г. быў прыняты новы Прыкладны статут сельскагаспадарчай арцелі. Зямля замацоўвалася за калгасамі ў бестэрміновае, вечнае карыстанне. Яна не падлягала ні куплі-продажу, ні здачы ў арэнду. Статут вызначаў і памеры прысядзібных участкаў калгаснікаў. Правядзенне артыкулаў статута ў жыццё выклікала пад'ём творчай энергіі і працоўнага энтузіязму.

Здараліся выпадкі і іншага характару. Так, на пасаду старшыні калгаса ў вёску Старое Сяло ў 1930 годзе быў пасланы добры арганізатар, справядлівы і сумленны чалавек Іван Яўхімавіч Белякоў з в. Радуга. Сяляне абралі яго старшынёй калгаса, аказалі падтрымку, вывелі сваю ка-

І. Я. Белякоў.

лектыўную гаспадарку з прарыву. А ў красавіку 1935 г. ці тыя, хто не хацеў сумленна працаваць, ці тыя, хто зайздросціў І. Я. Белякову, выстралам з урэзка смяртэльна паранілі яго. Сяляне пахавалі старшыню ў Старым Сяле, паставілі помнік на магіле. У 1941 г. фашысты помнік узарвалі. Пасля вайны ўдзячныя старасельцы яго зноў аднавілі.

У 1937 г. сярэдні ўраджай зерневых склаў па жыту — 11, па льну — 3,7, каноплях — 4,4, па бульбе — 140 ц з гектара. На гэтым фоне дасягненні перадавікоў-наватараў у раёне былі сапраўды высокімі. Не адставалі і жывёлаводы. Аднак высокія дасягненні наватараў не былі масавымі і вызначальнымі.

Помнік першым механізатарам раёна.

У 1937 г. у калгасы было аб'яднана 84,1% сялянскіх гаспадарак, якія ахоплівалі 96% пасяўных плошчаў. Колькасць трактароў у раёне павялічылася ў 3, а іх агульная магутнасць — у 7,3 раза. Удзельная вага механізаваных сродкаў у балансе цяглавай сілы ўзрасла з 9% у 1933 г. да 47,2% — у 1937 г. У другой пяцігодцы аграрны сектар вытворчасці ў раёне займаў у яго эканоміцы вядучае месца.

Пераход на суцэльную калектывізацыю ў раёне зрабіў уплыў на паніжэнне прадукцыйнасці жывёлагадоўлі, паніжэнне ўраджайнасці, рост сабекошту прадукцыі. Негатыўна адлюстраваліся на эканамічных паказчыках перагібы ў калгасным будаўніцтве. Вынікі спаду сельскагаспадарчай вытворчасці аказаліся адчувальнымі.

Так, колькасць пагалоўя жывёлы аж да пачатку Вялікай Айчыннай вайны не падняласа вышэй узроўню 1928 г. Паменшылася колькасць жывёлы ў гаспадарках калгаснікаў. Калі на 1 студзеня 1940 г. у раёне было 398 двароў, якія не мелі жывёлы, то на 1 студзеня 1941 г. іх было ўжо 552. Без цялят было 16% двароў, без свіней — 28%.

На 1 красавіка 1941 г. у раёне на 100 гектараў ворыва калгасы мелі буйной рагатай жывёлы — 12 галоў, свіней — 5, авечак — 9, коней — 11. Гэта амаль у 4 разы меней, чым у сярэднім па Беларусі па буйной рагатай жывёле, у 7,8 раза менш па свінніях і амаль у 5 разоў меней па авечках.

У 1938—1941 гг. у Веткаўскім раёне стабільна ў неабагульненым сектары было ў 1,3 раза больш буйной рагатай жывёлы, свіней — больш чым у 4, авечак — амаль у 3 разы, чым у абагульненым сектары.

На 1 студзеня 1941 г. на Веткаўшчыне ў аграрным сектары было 8535 двароў, у іх мелася 14088 галоў буйной рагатай жывёлы, 10374 свінні, 4151 авечка, 400 коз, 5700 коней.

Такімі былі вынікі карэнных змен на Веткаўшчыне напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны.

У. Я. Райскі.

Дакументы сведчаць

СПІС КІРАЎНІКОЎ КАЛГАСАЎ ВЕТКАЎСКАГА РАЁНА (1929 год)

1. Рудня-Споніцкі с/с к-с "Камунар"	Башылаў Нічыпар Янавіч	25 гадоў б/п	з дня заснавання	Бел.	Сельск. шк.
2. Веткаўскі с/с к-с "1 мая"	Вольф Лазар Калманавіч	23 гады б/п	з дня заснавання	Яўр.	Шк.II ст.
3. Тарасаўскі с/с к-с "Пралетарская Перамога"	Міхалькоў Парфірый Сцяпанавіч	30 гадоў б/п	з дня заснавання	Бел.	Сельск. шк.
4. Старасельскі с/с к-с "Ясная Паляна"	Альшулер Іосіф Навумавіч	18 гадоў КСМ	з мая 1929	Яўр.	7-я шк.
5. Рэчкаўскі с/с к-с "1 мая"	Поснікаў Аляксандр Фёдаравіч	30 гадоў б/п	з дня заснавання	Бел.	Сельск. шк.
6. Прыснянскі с/с к-с імя Варашылава	Глухаў Ян Максімавіч	26 гадоў	з дня заснавання	Бел.	Сельск. шк.
7. Прыснянскі с/с к-с "Вярхулішча"	Звагельскі Іосіф Мордухавіч	24 гады б/п	з 1.1.1927	Яўр.	Сельск. шк.
8. Радугаўскі с/с к-с "Слабадзішча"	Аксёнаў Аляксандр Дзмітрыевіч	23 гады б/п	з дня заснавання	Бел.	Сельск. шк.
9. Яноўскі с/с к-с "Барба"	Ганчароў Аляксей	28 гадоў б/п	з дня заснавання	Бел.	Сельск. шк.
10. Нова-Грамыцкі с/с к-с "Новая"	Башмакоў Макар Сцяпанавіч	42 гады б/п	з дня заснавання	Бел.	Сельск. шк.
11. Р.-Стаўбунскі с/с к-с "Новае жыццё"	Гулевіч Іосіф Іванавіч	33 гады чл. КПБ	з дня заснавання	Пал[як]	Сельск. шк.
12. Свяцілавіцкі с/с к-с "Іскра"	Жывін Майсей Шлёмавіч	40 гадоў б/п	з дня заснавання	Яўр.	Сельск. шк.
13. Ухаўскі с/с к-с "Іскра"	Кончыц Ян Яфімавіч	22 гады КСМ	з дня заснавання	Бел.	Шк.II ст.
14. Р.-Шлягінскі с/с к-с "Чырвоны шлях"	Ключынскі Пётр Васільевіч	21 год КСМ	з дня заснавання	Пал[як]	Сельск. шк.
15. Неглюбскі с/с к-с "Хваля"	Каротчанка Галакціён Фёдаравіч	31 год КПБ	з дня заснавання	Бел.	Сельск. шк.

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 466. Воп. 1. Спр. 362. Л. 58.

ПІСЬМО-ПАПЯРЭДЖАННЕ СТАРШЫНІ КАЛГАСА "ЧЫРВОНАЯ МОЛАДЗЬ" МІХАЛУ ІВАНАВІЧУ ШАЛЮТУ

...з кожным новым днём усё больш трывожных вестак паступае ў райком аб становішчы Вашага калгаса і аб Вашай рабоце, як старшыні калгаса. У іх факты масавай хваробы коней, слабай падрыхтоўкі гаспадаркі да зімы, дрэнная арганізацыя ўборачных работ па копцы бульбы, няма паставак у фонд дзяржавы. Пры гэтым галоўная спасылка на нездавальняю-

чае становішча спраў "... у нас неўраджай". На ўсё адзін адказ...

...Тав. Шалюта, не даводзьце справу да скандалу, не знеслаўляйце да канца сябе і калгас страхніце, скіньце тую цвіль, якая пачынае Вас адольваць.

З сяброўскім прывітаннем Кожар.

3.10.1936 г.

г. Ветка

Дзяржаўны архіў Гомельскай вобл. Ф. 519. Воп. 2. Спр. 462. Л. 153.

За газетным радком

ПА СТАРОНКАХ РАЁННАЙ ГАЗЕТЫ "ЗА БАЛЬШАВІЦКІЯ ТЭМПЫ" *

25 чэрвеня 1931 г.

Веткаўская канатна-вяровачная прафшкола абвяшчае набор у першую групу школы ў колькасці 40 чалавек.

Тэрмін навучання 3 гады. Вучні забяспечваюцца інтэрнатам і стыпендыяй і атрымліваюць заработную плату ў залежнасці ад кваліфікацыі.

Прымаюцца асобы з адукацыяй у аб'ёме першай ступені не маладзей 14 гадоў.

Райпрамсаюз

26 ліпеня 1931 г.

Шарсцін. 185 бядняцка-серадняцкіх гаспадарак уліліся ў калгас "Сталіна" і пад лозунгам "Далой мяжы, за ўсеагульны калгасны пасяўны азімы клін, за 100-% калектывізацыю сельсавету і поўную ліквідацыю кулацтва як класа" заканчываюць калектыўна сенакос і распачынаюць ворыва ў адзін масіў.

Казацкія Балсуны. У калгас "Чырвоны пуцілавец" уступіла 50 бядняцка-серадняцкіх гаспадарак, у Вераб'ёўцы — 26.

Бесядзь. Уноў арганізаваны калгасы "Чырвоныя ляскі" — 31 гаспадарка; "Бесяцкі" — 20 гаспадарак.

Свяцілавічы. У калгас "Севастопальскі металіст" уступіла 25 бядняцка-серадняцкіх гаспадарак.

Вялікія Нямкі. У Дарнаполлі арганізаваўся новы калгас з 18 гаспадарак.

Янава. Уноў арганізаваўся калгас "Новы свет" — 20 гаспадарак.

Прысна. У калгас імя Варашылава ўлілося 24 гаспадаркі.

15 верасня 1931 г.

ЛІСТ У РЭДАКЦЫЮ

Прашу рэдакцыю змясціць у Вашай уважаймай газеце маю заяву: я, святар Старасельскай царквы Веткаўскага раёна Іван Мікалаевіч Піневіч, знімаю з сябе сан служыцеля рэлігійнага культа і пераходжу на працу, карысную працоўным грамадзянам СССР.

І. Піневіч.

Я, пражываючы ў в. Свяцілавічы, увесь час быў "разьніком", зараз адмаўляюсь ад гэтай "прафесіі", якая не прыносіць нікому ніякай карысці, і знімаю з сябе званне "разьніка".

Г. Готгольф.

15 верасня 1931 г.

На фронце культурнага будаўніцтва ў раёне маецца шэраг буйных прарываў. Школьнае будаўніцтва не закончана, 17 школ не ўкамплектаваны работнікамі. Палітэхнізацыя не разгорнута. Сетка ўстаноў па лікбезу не распрацавана. Кадраў ліквідатараў [непісьменнасці] няма. Ніхто справай лікбеза не займаецца. Ліквідацыя непісьменнасці пад пагрозай зрыву.

Патрабуем ад РВК і райнарасветы безадкладна прыняць рашучыя захады да выпраўлення прарыву.

---

*Арфаграфія і стыль тагачасных публікацый захаваны.

Веткаўскі куставы фізкультурны гурток канатна-вяровачнай арцелі.

24 верасня 1931 г.

Наш раён павінен завербаваць для Данбасжылбуду 250 асоб. На 22 верасня навярбавана 77 асоб. Уперадзе ідуць Старасельскі сельсавет, які даў 4 асоб, хаця ў план ён ня быў уключан. Барталамееўскі, Прыснянскі, Рэчкаўскі выканалі кантрольную лічбу.

Ня далі ніводнага чалавека сельсаветы: Жалезніцкі, Калінінскі, Мар'інскі, Р.-Стаўбунскі, Р.-Шлягінскі, Стаўбунскі, Свяцілавіцкі, Шарсцінскі, Ухаўскі, Хізаўскі, Тарасаўскі, Янаўскі.

Неабходна ліквідаваць ганебныя адставанні ў бліжэйшыя дні.

12 снежня 1931 г.

Калі зайдзеш у Свяцілавіцкі клуб, зараз жа прачытаеш: "Райбібліятэка". І сапраўды, у гэтай бібліятэцы пануе "рай". Амаль што ні аднаго кніжнага выдання 1928—1929 г. у бібліятэцы не знойдзеш. А пра кніжныя выданні 1930—1931 г. і не запытвайся. Ляжаць старыя, аджыўшыя свой век кнігі пра "райскае" жыццё паноў. Кніг пра сучаснасць няма. Дык калі ж замест "рай"-бібліятэкі будзе бібліятэка, адпавядаючая сучаснасці.

Язерскі.

2 сакавіка 1938 г.

26 лютага ў г. Ветка адбылося спаборніцтва на лыжах. У спаборніцтве прынялі ўдзел 5 фізкультурных калектываў лікам 42 чалавекі. Першае месца ў спаборніцтве заняў калектыў канатна-вяровачнай арцелі "Пралетарый". Другое — раённай калгаснай школы. У індывідуальным спаборніцтве на дыстанцыі 10 км першым быў т. Варсанохаў (ткацкая арцель). 10 км ён прайшоў на лыжах за 56 мінут. Другім быў т. Малюшын — 57 мінут (арцель "Пралетарый"), трэцім — т. Палякоў — 58,5 мінут. Сярод дзяўчын першае месца занялі тав. Міхалёва і Капусціна (арцель "Крупскай"). Лепшыя калектывы і пераможцы ў індывідуальным спаборніцтве прэміраваны.

Даўгадзілін, Герасімаў.

30 красавіка 1932 г.

Новаграмыцкі сельскі савет, дзе каля 250 асоб непісьменных і малапісьменных, дабіўся 100% ахопу непісьменных і малапісьменных лікпунктамі і індывідуальным навучэннем шляхам шырокага разгортвання штодзённай растлумачальнай работы, актыўнага і добрасумленнага ўдзелу настаўніцтва. Не паслабляючы работы, сельсавет ператворыцца ў суцэльнапісьменны да 1 мая г.г.

20 ліпеня 1936 г.

Пракуратура ўстанавіла, што настаўнік Маршын Апанас Міронавіч сапраўды вучыўся і скончыў Растоўскі педінстытут і зусім законна атрымаў дыплом. Дырэкцыя педінстытута, будучы запрошанай, у першы раз аднеслась фармальна і пацвердзіла паклёпніцкі матэрыял на А. М. Маршына.

Другі выпуск курсаў райана ў Свяцілавічах. 1937 г.

Змяшчаючы гэту даведку, рэдакцыя лічыць настаўніка Маршына рэабілітаваным ад пра-д'яўленых яму паклёпніцкіх абвінавачанняў.

Люты 1937 г.

На люты 1937 г. праўленне калгасу "Прасвет" выпісала толькі адну газету "Краснаармейская праўда". Акрамя гэтага, быў складзен спісак на выпіску 25 калгаснікам раённай газеты "За бальшавіцкія тэмпы". Але гэты спісак застаўся ў праўленні калгаса і газеты калгаснікам не выпісаны.

На пасаду лістаносца вылучаны 11-гадовы хлопчык, які атрымлівае па 0,75 працадня толькі за тое, што з сельсавета прыносе адзін экземпляр газеты ў праўленне калгаса.

Старшыня калгаса т. Мінчанка І. катэгарычна адмаўляецца адпускаць грошы на выпіску газеты калгаснікам.

В. Мінчанка.

15 ліпеня 1938 г.

АДКРЫЎСЯ ПІЯНЕРЛАГЕР

У ўрочышчы "Поважбор" на высокім беразе ракі Беседзь адкрыўся піянерскі лагер. 197 самых лепшых вучняў адпачываюць у гэтым надзвычайным лагеры.

Лагер добра абсталяваны. Месца, дзе раскінуўся лагер, — самы жывапісны куток Веткаўскага раёна. Лагер распалагае дастатковай колькасцю сродкаў, каб зрабіць адпачынак дзяцей здаровым, сытым і культурным.

Лідзненкова.

31 ліпеня 1938 г.

Заслушаў справаздачу дэпутата Вярхоўнага Савета БССР Ганчарова Сямёна Андрэевіча аб рабоце першай сесіі Вярхоўнага Савета БССР, выбаршчыкі г. Ветка з ваадушаўленнем адзначаюць, што першая сесія Вярхоўнага Савета поўнасцю адлюстравала ў сваіх работах чаянні народа...

Агульны гарацкі сход выбаршчыкаў поўнасцю адабрае ўсе рашэнні, прынятыя першай сесіяй Вярхоўнага Савета БССР.

4 кастрычніка 1938 г.

Яшчэ ў 1935 г. калгаснікі калгаса "Партызан" Сівенскага сельсавета на агульным сходзе пастанавілі пабудаваць лазню.

П. К. Барадзіна.

У I квартале 1936 г. будаўніцтва распачалі: паставілі зруб, паклалі столь і падлогу. Выдаткавалі на гэта шмат грошай, затрацілі шмат працадзён, але будаўніцтва яе не закончылі. Два гады стаяў зруб не закончаны. З яго раскралі дошкі і інш. будаўнічы матэрыял больш як на 2 тысячы рублёў.

У пачатку 1938 г. прэзідыум РВК прапанаваў праўленню калгаса закончыць будаўніцтва лазні ў гэтым годзе. Але калгас гэтага рашэння не выканаў і зруб застаўся на месцы.

П. Васькоў.

29 кастрычніка 1938 г.

Ганчароў Сямён Андрэевіч вылучаны на Дошку гонару пярвічнай камсамольскай арганізацыяй калгаса "Чырвоная моладзь". Калгас пад яго кіраўніцтвам своечасова ўбраў ўраджай, датэрмінова выканаў хлебапастаўкі.

Казунова Люба Калінаўна вылучана пярвічнай камсамольскай арганізацыяй калгаса "Чырвоная моладзь". Калгасніца — стаханаўка. Выконвае нормы выпрацоўкі на 200%.

Баршчук Стыся Львоўна вылучана пярвічнай камсамольскай арганізацыяй арцелі імя Крупскай. Сакратар камсамольскага камітэта, стаханаўка, выконвае нормы на 130%.

Камсамольска-маладзёжная брыгада ткацкага цэха арцелі імя Крупскай у складзе Губкінай (брыгадзір), Спасянковай, Паляковай, Аронавай вылучана пярвічнай камсамольскай арганізацыяй трыкатажнага цэха. Брыгада штомесячна выконвае план на 150%, усе члены брыгады стаханаўцы.

15 жніўня 1940 г.

Камітэт фізкультуры і спорта СНК БССР узнагародзіў граматай фізкультурны калектыў калгаса імя Горкага і грашовай прэміяй 500 рублёў. Узнагароджаны граматай і грашовай прэміяй у 150 рублёў кіраўнік фізкультурнага калектыву Якаўцоў П.

28 верасня 1940 г.

ВЫНАХОДЗЕЦ

Механік ткацкай арцелі імя Р. Люксембург Вышнікаў І. сканструіраваў насос, накачваючы ваду для ахладжэння рухавіка. Раней у рухавік ваду налівалі вёдрамі спецыяльна прымацаваныя рабочыя. Гэта вынаходніцтва дасць прыбаўку эканамічных сродкаў арцелі 3000 руб. у год. За гэта Вышнікаў узнагароджаны месячным акладам.

20 кастрычніка 1940 г.

За мінулы год грамадзяне г. Ветка ўзялі ў райбібліятэцы для чытання 24 тыс. кніг.

Вавілава.

Па другому тыражу дзяржаўнай пазыкі трэцяй пяцігодкі 23—25 верасня ў раёне выплачана на 3537 руб. выйграшаў.

Макаранка.

За паляўнічы сезон 1939 г. было забіта: 13 ваўкоў, 64 лісы, 1108 зайцоў, 178 вавёрак, 24 гарнастаі, 6 ласак, 1 норка і 81 харок, а ў 1940 г. забіта 3 дзікі. Уся пушніна здана ў райзаг. Самым выдаючым паляўнічым стаў у раёне Клюеў (в. Косіцкая). За два гады — 21 ліса і 100 зайцоў. У 1939 г. за зданую пушніну Клюеў атрымаў 950 руб. і прэміраваны паляўнічым ружжом.

М. Даўгадзілін.

З ГАЗЕТЫ "ГОМЕЛЬСКАЯ ПРАЎДА" ЗА 24 ЖНІЎНЯ 1939 г.

Барадзіна Пелагея Кандрацьеўна — ардэнаносец, удзельнік ВДНХ, загадчыца дзвюма жывёлаводчыскімі фермамі ў калгасе "Пралетарская перамога". За 5 гадоў сваёй работы дала калгасу 107 тыс. руб. прыбытку ад жывёлагадоўлі.

НАПЯРЭДАДНІ БЯДЫ

У другой палове 30-х гадоў асаблівым клопатам веткаўчан стала імкненне падняць у раёне сельскую гаспадарку, асабліва жывёлагадоўлю. І гэта ўдалося. Перадваенныя гады адзначаліся дасягненнямі.

13 мая 1940 г. на Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы ў Маскве Веткаўшчыну прадстаўлялі: І. Ф. Астапаў, С. А. Брулевіч, А. Ф. Грамыка, Д. Ф. Грамыка, Е. І. Калошын, А. І. Каралёў, Т. А. Нікіцін, К. Е. Рэмізонаў, З. Х. Рыўкін, А. І. Смірноў, Е. М. Сынкоў, П. М. Трэйбач, Е. Ф. Халадкоў, М. А. Хулапаў. Гэта іх працай і талентам падымалася сельская гаспадарка, дасягаліся высокія паказчыкі.

У 1941 г. у Ганаровую кнігу УСГВ былі занесены: калгас "Х з'езд Саветаў", імя Кагановіча, саўгас № 1, малочная ферма саўгаса № 1, свінагадоўчая ферма калгаса "3-і Рашаючы", авечкагадоўчыя таварныя фермы калгасаў імя Кірава, імя Варашылава, "Рашаючы", "Чырвоныя Ляскі", "Шлях камунізму", імя Куйбышава, "Пралетарская перамога", "Камінтэрн", імя Сталіна, "Чырвоны змагар" і інш. Больш як 125 наватараў і перадавікоў вытворчасці раёна былі занесены ў Кнігу гонару УСГВ.

Значнымі былі дасягненні паляводаў, садаводаў, пчаляроў і агароднікаў раёна. Шмат калгасаў і саўгасаў атрымлівалі ад садоўніцтва па 500—700 тыс. руб. даходу ў год. Імёны лепшых садаводаў — П. І. Глазунова, Ф. А. Гаўрушава, А. Д. Кір'янава, І. І. Кір'янава, М. Т. Мамошына, Д. К. Станкова былі вядомы далёка за межамі раёна і вобласці. І тым не менш трэба адзначыць, што калі ў 1931 г. у раёне пад садамі было занята 725 га зямлі, у т.л. у саўгасах і калгасах — 524 га, то ў 1939 г. засталося ўсяго 55 га, у т.л. у калгасах — 40 і ў індывідуальным сектары — 15 га. У 1931 г. насадка клубніц у раёне мела прамысловае значэнне. У 1939 г. пад гэтай культурай засталося ўсяго 18 га зямлі, у т.л. у калгасах — 10 га.

Прыродныя ўмовы раёна былі спрыяльнымі для пчалярства. Да пачатку 1941 г. у раёне мелася 40 пчальніковых гаспадарак, амаль 1000 вуллёў пчол. Атрымлівалі мёд, воск. Пчалярства павышала ўраджайнасць многіх культур.

Ішло тэхнічнае пераўзбройванне сельскай гаспадаркі раёна. Веткаўская і Закружская МТС папоўніліся трактарамі і камбайнамі, аўтамашынамі. У гэтых калектывах працавала каля 100 дыпламаваных трактарыстаў і камбайнераў. Адна Веткаўская МТС абслугоўвала калгасы 12 сельсаветаў раёна. Механізатары-наватары забяспечвалі высокія і рэкордныя выпрацоўкі. Асабіста вызначылася жанчына-трактарыст Марыя Якаўлеўна Мартыненка. Яна была першай трактарысткай-жанчынай мясцовага калгаса "Чырвоны пуцілавец".

У сям'і Мартыненка было 12 дзяцей. Марыя — малодшая. Калі 1 красавіка 1930 г. арганізоўваўся калгас, сям'я Мартыненка ўступіла ў яго ў ліку першых. Пад час сяўбы і ўборкі ўраджаю ў іх доме кватаравалі трактарысты. Марыя працавала з імі. Была прычэпшчыцай на трактары. У 1935 г. разам з іншымі дзяўчатамі Марыю паслалі на курсы механізатараў. Праз год Марыя ўжо з поспехам працавала на трактары ХТЗ. Бераглa яна трактар нібы маці малое дзіця і дасягнула свайго — яе машына прапрацавала без паломак. У выніку дзяўчына апярэдзіла многіх вядомых у МТС трактарыстаў-мужчын. Ёй уручылі кніжку ўдарніка, узнагародзілі Знакам выдатніка, прэміравалі каштоўнымі падарункамі. Ды і было за што. Марыя Якаўлеўна да мінімуму скараціла халастыя праезды трактара, ушчыльніла працоўны дзень і ў канцы года рапартавала, што яе машына апрацавала

амаль 1000 га, пры гэтым зэканоміла паліва і тэхнічныя змазкі. Яна стала першым "стогектарнікам", гэта значыць, ударнікам, які засяваў не менш 100 га за дзень.

На Веткаўшчыне ў ліку лепшых трактарыстаў напярэдадні вайны былі П. М. Готаў, М. М. Колікаў, В. Д. Ліцвінаў, Ф. Р. Самонаў, Д. А. Фядулін.

Значныя поспехі былі і ў камбайнераў. М. Е. Дзям'янаў з Закружскай МТС на сваім камбайне "Камунар" у 1940 г. сабраў зерневыя з 600 га пры норме 160 га і намалаціў каля 6,6 тыс. цэнтнераў збожжа. Гэта было адно з лепшых дасягненняў у рэспубліцы.

Па прыкладу механізатараў працавалі і паляводы. У калгасе імя Варашылава (старшыня Сцяпан Васільевіч Пракапенка) у 1939 г. сабралі з аднаго гектара зерневых — 13,0 ц, ільнасемя — 4,7 ц, ільновалакна — 4,1 ц. Гаспадарка выканала план дзяржнарыхтовак па тэхнічных культурах на 200%. Лепшай працаўніцай у калгасе была Таццяна Васільеўна Шапарава. За год яна выпрацавала 780 працадзён, а разам з мужам — 1121. Звеняявая Марфа Рудая выпрацавала 929 працадзён. Сямён Арцянкоў — 779, Іван Шышкоў — 535 працадзён.

У барацьбе за ўраджай актыўна ўдзельнічала моладзь. Веткаўскі райком камсамола ў 1940 г. аб'ядноўваў 81 пярвічную арганізацыю, у тым ліку — 44 калгасныя, 2 — МТС, 8 — прамарцеляў, 14 — школьных, 12 арганізацый установ ды іншыя. 1852 камсамольцы ўяўлялі сабой значную сілу. У калгасе "Чырвоны кут" лепшымі механізатарамі былі камсамольцы Дуня Сарокіна, Фядосаў, Максімаў, якія перавыконвалі нормы на 140%, а звяно Дзмітрыя Шапавалава — на 140—150%. Механізатары-камсамольцы Пятро Мінькоў, Мікалай Сакалянаў, Цімафей Голубеў, Мікіта Афанаськоў на сяўбе перакрывалі зменныя нормы на 180—200%, а камсамольцы Макар Нявейкін, Фёдар Зайцаў, Іван Лосеў на касьбе выконвалі па 2,5—3 нормы, Хрысціна Кротава з калгаса імя Сталіна — на 220%, Груня Гатальская, Марыя Козелева, Шура Вашчанка, Марыя Харшунова з калгаса імя Фрунзе — на 180—210%, Дуня і Пелагея Рослікавы з калгаса "Чырвоны сцяг" выпрацоўвалі па 3 і больш нормы.

16 студзеня 1941 г. раённая газета "За бальшавіцкія тэмпы" надрукавала Пастанову Галоўвыстаўкома УСГВ СССР аб прысуджэнні ўзнагарод удзельнікам выстаўкі. Па Веткаўскаму раёну Дыплом 2-й ступені, прэмію 5 тыс. руб. і матацыкл прысудзілі калгасу "Камунар" Старасельскага сельсавета. Вялікі сярэбраны медаль атрымаў Міхаіл Кірылавіч Шаўчэнка — авечкавод калгаса "Партызан" Сівенскага сельсавета. Малым сярэбраным медалём была адзначана Пелагея Кандрацьеўна Барадзіна — загадчыца авечкагадоўчай фермы калгаса "Пралетарская перамога".

Перадавікоў і наватараў вытворчасці смела вылучалі на адказныя работы. За 1940 г. 70 камсамольцаў былі вылучаны кіраўнікамі розных участкаў вытворчасці: 7 камсамольцаў працавалі старшынямі калгасаў, 13 — брыгадзірамі, 17 — звеннявымі, 7 — загадчыкамі фермаў, 33 — жывёлаводамі, 19 — трактарыстамі, 2 — камбайнерамі, 4 — брыгадзірамі трактарных брыгад. На адказных пасадах у калгасах раёна працавала 113 камсамольцаў.

Спаборніцтва наватараў і перадавікоў вытворчасці набывала новыя формы і значнасць. У 1941 г. Веткаўскі раён уступіў у спаборніцтва з Уваравіцкім раёнам. Дамову заключылі на рэспубліканскім злёце перадавікоў сельскай гаспадаркі. Дамова паміж раёнамі да многага абавязвала. Яе паказчыкі тычыліся не толькі сельскай гаспадаркі, але і прамысловасці, і

Сандружына раёна. 1940 г.

культуры, і аховы здароўя, і народнай асветы.

Напярэдадні вайны мясцовая прамысловасць раёна ўключала 184 прадпрыемствы, асноўныя фонды якіх складалі 2194 тыс. руб. Тут працавала больш за 3842 чалавекі. Аб'ём валавой прадукцыі складаў каля 9 млн. руб. Па тых часах сума даволі значная. Працавалі гарбарныя, швейныя, тэкстыльныя, металаапрацоўчыя, торфаздабываючыя прадпрыемствы. З 184 прадпрыемстваў 176 былі калгаснага і кааператыўнага падпарадкавання. У прамкааперацыі было занята 3423 рабочыя, якія працавалі на 36 вытворчасцях з асноўным капіталам 1300000 руб. За год вырабляласа прадукцыі на 1885000 руб.

Перад вайной у раёне дзейнічала 5 прадпрыемстваў будматэрыялаў, 62 — металаапрацоўкі, у тым ліку: 53 кузні, 17 дрэваапрацоўчых, 48 харчовых прадпрыемстваў і інш. Прадпрыемствы ў большасці пабудаваныя ў гады пяцігодак. Сярод іх і Барталамееўскі цагельны завод магутнасцю 14 млн. штук цэглы ў год. Працавала Веткаўская верф па рамонту рачных суднаў.

Поспехі гаспадарчага развіцця раёна садзейнічалі росту дабрабыту насельніцтва. Пра гэта сведчаць расходы калгаснай сям'і на набыццё прадметаў бытавога ўжытку, вопраткі, абутку, культурныя патрэбы. У 1939 г. у раёне ў два разы павялічылася колькасць прададзенай мануфактуры і адзення, у 1,5 раза — абутку і амаль у 5 разоў — разнастайных культтавараў. У дамах калгаснікаў нярэдкімі сталі патэфоны, швейныя машыны, веласіпеды, гадзіннікі і радыёпрыёмнікі. Трывала ўвайшлі ў жыццё кнігі, газеты, часопісы, кіно, спектаклі, канцэрты. Прыкметным было імкненне да адукацыі, культуры, ведаў. А наперадзе была... вайна. Вайна суровая і бязлітасная.

У. Я. Райскі.

Перадавікі вытворчасці Веткаўшчыны, занесеныя ў Кнігу гонару УСГВ (1941 г.)

КАЛГАС ІМЯ БУДЗЁННАГА

Саўкін А. Г. — бухгалтар
Чуяшкоў Т. А. — брыгадзір

КАЛГАС ІМЯ ВАРАШЫЛАВА

Глытаў С. Е. — палявод
Кудраўскі Т. Ф. — конюх
Партны А. Б. — чабан
Шапараў Т. В. — садавод
Шныпаркоў Д. М. — бухгалтар
Шышакоў І. Я. — конюх

КАЛГАС ІМЯ ГОРКАГА

Прышчэпаў І. А. — загадчык малочнатаварнай фермы
Яськова І. Ф. — цялятніца

КАЛГАС "Х З'ЕЗД САВЕТАЎ"

Арцюшкоў М. В. — калгаснік
Бабкова З. Т. — заг. авечкагадоўчай таварнай фермы
Басякова І. Н. — калгасніца
Болбасава М. Ф. — цялятніца
Болбасаў Ф. І. — загадчык малочнатаварнай фермы
Бялькоў П. Т. — брыгадзір
Гарпушкін М. П. — калгаснік
Грышуцін Я. Л. — старшыня
Гаўрушава Ф. А. — садавод
Журава З. П. — цялятніца
Кір'янаў М. І. — брыгадзір
Кір'янаў Д. А. — калгаснік
Кулеба І. Т. — ветфельчар
Лесаў З. М. — заг. свінатаварнай фермы
Малюшына М. Т. — садавод
Малажаўскі С. Г. — калгаснік
Мацкуноў К. Г. — калгаснік
Небрын П. Ф. — конюх
Нікіцін Ц. А. — брыгадзір
Паўлючкоў В. М. — заг. авечкагадоўчай таварнай фермы
Самонава Е. П. — брыгадзір
Сапегін Е. М. — брыгадзір
Целяпнёў Ф. В. — калгаснік
Шапавалаў Е. П. — заг. свінатаварнай фермы
Яськоў Н. Г. — намеснік старшыні

КАЛГАС "Х З'ЕЗД ВЛКСМ"

Булановіч Д. Н. — конюх
Крыенка Р. І. — заг. фермы

КАЛГАС ІМЯ КАГАНОВІЧА

Нікулін В. С. — рахункавод

КАЛГАС "КАМІНТЭРН"

Рагузаеў С. І. — чабан
Чуяшкоў Р. Р. — брыгадзір

КАЛГАС "КАМУНАР"

Злоціна І. К. — цялятніца
Кулагін А. В. — каваль
Рогачаў А. А. — старшыня

КАЛГАС ІМЯ КІРАВА

Валчкоў А. І. — калгаснік
Космыкаў І. В. — калгаснік
Лабакоў П. І. — калгаснік
Леўшуноў А. Т. — брыгадзір
Ляшчоў Д. А. — калгаснік
Маргуноў С. В. — калгаснік
Мельнікаў Ф. Г. — калгаснік
Пысікаў Е. Е. — калгаснік
Салаўёў Г. К. — калгаснік

КАЛГАС ІМЯ КУЙБЫШАВА

Воінаў Т. Д. — брыгадзір меліяратараў
Шараеў М. С. — чабан

КАЛГАС "ПАРТЫЗАН"

Шапавалаў К. Н. — конюх
Шаўчэнка М. К. — чабан

КАЛГАС "ПЕРАМОЖАЦ"

Князеў К. К. — конюх
Някрасаў М. А. — чабан

КАЛГАС "1 МАЯ"

Стучанкоў А. К. — конюх

КАЛГАС "ПЕРАДАВІК"

Козін С. С. — конюх

КАЛГАС "ПРАСВЕТ"

Дзям'янкова А. С. — цялятніца
Івахаў К. П. — рахункавод

КАЛГАС "ПРАЛЕТАРСКАЯ ПЕРАМОГА"

Барадзіна П. К. — заг. авечкагадоўчай таварнай фермы

Барадзін П. І. — брыгадзір
Вышнікава М. Д. — ветфельчар
Дзюбіна М. Т. — цялятніца
Калугін Н. С. — калгаснік
Канавалаў К. Д. — чабан
Конанцаў П. П. — бухгалтар
Кукін В. С. — брыгадзір
Кулагін І. Г. — каваль

КАЛГАС "РАШЫЦЕЛЬНЫ"

Папкоў І. А. — мельнік
Хрычкоў Ф. Н. — заг. авечкагадоўчай таварнай фермы

КАЛГАС "САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ"

Грамыка А. М. — конюх

КАЛГАС "VII З'ЕЗД САВЕТАЎ"

Дзядкоў С. І. — рахункавод

КАЛГАС ІМЯ СТАЛІНА

Бурыкін А. Г. — заг. свінатаварнай фермы
Герынаў К. А. — бухгалтар
Ешкаўцоў М. Д. — ветфельчар
Катлярова М. С. — цялятніца
Кашубін Я. А. — конюх
Сеўдалёва Е. С. — свінарка
Старавойтаў П. Г. — садавод
Чашачкіна А. М. — свінарка

КАЛГАС "З-і РАШАЮЧЫ"

Агалеў Ф. С. — каваль
Еўтухова Д. П. — свінарка
Кананенка В. М. — рахункавод
Мажанава Е. І. — чабан
Пракапенка А. В. — конюх
Сепікава А. К. — цялятніца
Серакаў Я. Т. — загадчык свінафермы
Станкоў Д. К. — садавод
Ткачоў І. Д. — ветфельчар
Фетрукоў К. Ф. — брыгадзір
Шчарбакова А. С. — свінарка
Шчарбакова А. І. — свінарка

КАЛГАС "УДАРНІК"

Дзімянкова Е. В. — цялятніца

КАЛГАС ІМЯ ФРУНЗЕ

Гайдукевіч М. К. — рахункавод

КАЛГАС "ЧЫРВОНЫ БАЕЦ"

Кабыш І. С. — загадчык авечкагадоўчай таварнай фермы
Марозаў Я. С. — конюх

КАЛГАС "ЧЫРВОНЫ КАСТРЫЧНІК"

Аляксеенка В. І. — рахункавод
Конанцаў І. Т. — калгаснік

КАЛГАС "ШЛЯХ ЛЕНІНА"

Грыськоў І. А. — конюх

КАЛГАС "ШЛЯХ ДА КАМУНІЗМА"

Кір'янаў А. Д. — садавод

ВЕТКАЎСКАЯ МТС

Глотаў П. М. — трактарыст
Зенчанка Н. А. — слесар
Касмакоў І. Д. — каваль
Колікаў М. М. — трактарыст
Набокін А. Н. — аграном
Самонаў Ф. С. — брыгадзір трактарнай брыгады

ЗАКРУЖСКАЯ МТС

Дзям'янаў М. Е. — камбайнер
Літвінаў В. Д. — трактарыст
Фядулін Д. А. — трактарыст

САЎГАС № 1 (ХАЛЬЧ)

Банузаў І. М. — памочнік начальніка саўгаса
Глазуноў П. І. — садавод
Жданаў А. В. — аграном
Краўцоў С. М. — начальнік саўгаса

РАЙЗЕМАДДЗЕЛ

Азарушкін Ф. П. — аграном-садавод
Ануфрыеў І. І. — старшы заатэхнік
Кучынскі М. А. — землямер
Мельнікаў Г. М. — заатэхнік
Рабенькі М. І. — начальнік зематрада
Раманаў К. В. — інструктар-бухгалтар
Чачын Д. Д. — старшы ветфельчар

РАЙЛЯЧЭБНІЦА

Лукашоў Ф. В. — ветфельчар
Шараеў — ветфельчар

За бальшавіцкія тэмпы. 1941. 22 мая.

З НЕБЫЦЦЯ

Шчыры энтузіязм, упартая і напружаная праца, надзея на лепшае не дазвалялі ў канцы 20-х і ў 30-я гады асэнсаваць і ўсвядоміць, што ж на самай справе адбывалася ў грамадстве. Людзі фанатычна, слепа верылі ў справядлівасць і законнасць усяго таго беззаконня, што адбывалася навокал. А рэпрэсіі між тым кожны дзень вырывалі з актыўнага жыцця людзей розных узростаў, прафесій, грамадскага і сацыяльнага становішча — родныя, блізкія, проста знаёмыя аказваліся "ворагамі народа", "шпіёнамі", "дыверсантамі". І знікалі. Знікалі абылганымі і зняважанымі. Людзі не маглі зразумець, як, чаму і адкуль з'явілася столькі "шпіёнаў", "дыверсантаў", "ворагаў народа". На вялікі жаль, тады такія пытанні ад страху за ўласны лёс не ўзнікалі. Усё гэта цяжка растлумачыць. Толькі ў Веткаўскім раёне рэпрэсіі адабралі, зламалі і пакалечылі жыццё больш як 770 сем'яў. Былі расстраляны або памерлі ў лагерах і на лесапавалах, у рудніках і шахтах 205 чалавек, яшчэ 565 — адбывалі розныя тэрміны зняволення. А колькі ні ў чым не вінаватых сумленных людзей раптоўна былі ачэрнены страшэннымі імёнамі — "вораг народа", "сын ворага народа", "дачка ворага народа", "жонка шпіёна", "бацька дыверсанта", "маці здрадніка"?!

Спісы землякоў, якія мы публікуем, яшчэ далёка не поўныя. Працэс рэабілітацыі яшчэ не скончаны. На жаль, у многіх закатаваных і расстраляных грамадзян не засталося сваякоў, хто б узняў пытанне аб рэабілітацыі.

"17 гадоў на Калыме"

Так называўся артыкул у раённай газеце. Ён пачынаўся: "1937 год..." Менавіта тады быў рэпрэсіраваны і мой бацька, Міхаіл Кандратавіч Якаўцоў, удзельнік рэвалюцыйных падзей на Веткаўшчыне. Працаваў ён на той час прарабам у будаўнічым аддзеле райвыканкома. І трэба ж было так здарыцца, што не спадабаўся нечым свайму калегу — Гусеву. Той хуценька і сфабрыкаваў данос, паведаміў у Камітэт дзяржаўнай бяспекі, што, маўляў, бацька ў размове сказаў нешта такое, аб чым гаварыць тады было не прынята. У выніку "тройка", доўга не марудзячы, асудзіла яго на 10 гадоў.

Нас у маці засталося трое: браты Георгій, Віктар (апошні інвалід) і я, чатырнаццацігадовая. Кінула вучобу ў школе, пайшла працаваць.

Для адбыцця пакарання бацька быў накіраваны на Калыму. Але спачатку, разам з іншымі арыштаванымі ён быў адпраўлены ў Гомель. Маці ездзіла туды, брала мяне з сабою. Абыходзіліся са зняволенымі вельмі жорстка. На ўскраіне Гомеля, у раёне Лешчынца, вялікая тэрыторыя была абнесена ў некалькі радоў калючым дротам, а за ім — мора людзей.

Маці пісала ў Маскву Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР, скардзілася на самавольства ў адносінах да нашага бацькі. Сапраўды, як жа мог стаць удзельнік рэвалюцыі, грамадзянскай вайны ворагам народа? Адказу на пісьмо мы так і не дачакаліся.

Прайшло 10 гадоў. Атрымалі ад бацькі вестку, у якой ён паведамляў: нягледзячы на тое, што тэрмін зняволення скончыўся, пытанне аб яго вызваленні можа вырашыць толькі Масква, а хадайнічаць павінна радня.

Зноў пішам пісьмо ў Прэзідыум Вярхоўнага Савета краіны. На гэты раз адказ прыйшоў. У ім гаварылася, што па гэтаму пытанню звярнуцца трэба ў КДБ СССР. Напісалі. Адтуль паведамілі, што звязацца неабходна з Магаданам, з упаўнаважаным Камітэта дзяржаўнай бяспекі па Дальбуду. На гэты адрас пісалі двойчы. Клопатаў нашых так ніхто і не заўважыў.

Страцілі ўсялякую надзею на сустрэчу з бацькам. Аднак у другой палове 1954 года прыходзіць ад яго пісьмо з радаснай весткай:

"Мяне рэабілітавалі, хутка буду дома". У снежні гэтага ж года пасля 17 гадоў лагераў бацька вярнуўся на радзіму.

Потым расказваў аб сваіх пакутах. Успаміны аб жудасных гадах зняволення не маглі не ўразіць. Цяжкім быў шлях да Калымы. Многія не вытрымалі дэспатызму, беззаконнасці. Тысячамі везлі людзей у таварных вагонах, трумах марскіх параходаў. Цяжка было захаваць чалавечае аблічча за калючым дротам.

Толькі зараз мы зразумелі сэнс тых падзей, іх маштабы. А тады ж і ў галаву не прыходзіла думка аб тым, што вызваленне бацькі, яго рэабілітацыя стане магчымым толькі пасля смерці "бацькі ўсіх часоў і народаў" – Сталіна.

У 1967 годзе ў сувязі з 50-годдзем Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі наш бацька, як удзельнік падзей 1917 – 1920 гг., быў узнагароджаны ордэнам Чырвонай Зоркі. 4 чэрвеня 1970 г. яго не стала...

Чалавечыя лёсы... Якія яны зыбкія і якія трагічныя.

В. Герасімава (Якаўцова).

Вынішчаліся цэлыя роды

Гулевічы ў в. Рудня-Стаўбунская на Веткаўшчыне – прозвішча карэннае. Па словах Івана Андрэевіча Гулевіча, запісаных пры абследаванні Стаўбунскага нацыянальна-польскага сельсавета ў 1935 г. (тады Івану Андрэевічу быў ужо 91 год): "... Гадоў 300 таму назад з вёскі Старая Рудня (Рудня-Свяцілавіцкая), па дазволу графа Чарнышова, на яго землі, у лясны масіў пераехала некалькі сямей. Іх прозвішча было Гулевічы. Яны раскарчавалі месца і заснавалі вёску Рудня-Стаўбунская".

Амаль два стагоддзі ў згубленай у лясных нетрах вёсцы Гулевічы плавілі ліманіт (балотную руду), выраблялі так патрэбнае мясцовым сялянам жалеза. І дымілася рудня па-над лесам і ўзімку, і ўлетку. Змяняліся пакаленні, расла вёска. З развіццём у Расіі металапрамысловасці ў канцы XIX ст. саматужная вытворчасць жалеза спынілася. Пагасла рудня і ў вёсцы, а назва паселішча так і засталася – Рудня-Стаўбунская.

Пасля рэвалюцыі калектывізацыя ў гэтай вёсцы праходзіла цяжка. У 1933 г. з'явіліся першыя рэпрэсіраваныя і раскулачаныя. Толькі за 1937 год з вёскі арыштавалі 10 Гулевічаў, а ў 1938 г. – яшчэ дваіх. Расстралялі ўсіх. У ліку расстраляных – Варвара Іосіфаўна Гулевіч.

Аб тым, як гэта было, расказала дачка – Станіслава Іосіфаўна Гулевіч (зараз пенсіянерка, заслужаная артыстка БССР, жыве ў Мінску):

– Аўтамабіль, празваны ў народзе "чорны воран", тады ўжо добра прымільгаўся жыхарам вёскі. Рэдкі ў тыя гады ў нашых глухіх мясцінах рокат матора спачатку выклікаў жывы інтарэс. Аднак хутка людзі сталі смяротна страшыцца паяўлення гэтага "цуда савецкай тэхнікі", на якім вывазілі з вёскі людзей і яны знікалі назаўсёды. Пачуўшы шум рухавіка, хаваліся па хатах, зачынялі засоўкі, апускалі заслоны, хрысціліся нават няверуючыя: "Божа, пранясі!". Але страх не знікаў. Чужая бяда хаця і аддаленая, усё роўна шчаміла сэрца.

У той дзень мама, брат і я былі ў бабулі. Аз бацькі з Данбасу, куды яго накіравалі на працу, даволі доўгі час не было звестак. Што ж атрымалася? Мама хвалявалася. Уся яна панікла, змарнела, замкнулася ў сабе. Куды падзявалася яе добрая, шчырая ўсмешка? Нават голас, заўсёды звонкі і пявучы, стаў глухім і ціхім. На вачах часта з'яўляліся слёзы, на твары – страх. Мабыць, сэрцам прадчувала няўхільную бяду...

У нашай вёсцы бацька быў арганізатарам і першым старшынёй мясцовага калгаса. Ды і мама, заўжды такая правільная, сумленная, актыўная, не праходзіла міма разбэшчанасці ці безгаспадарчасці. Вось і знайшоўся такі той, хто з помсты і зайздрасці да добрай і сардэчнай жанчыны пісаў на яе недарэчныя даносы. Тады гэтага хапіла, каб у той страшэнны зімовы дзень 19 снежня звезці яе назаўсёды...

У дзень, калі ўзялі маму, сказалі: "Для паказанняў, як сведку на допыт", а звезлі назаўсёды.

Маме было ўсяго 37 гадоў. У калгасе "Новае жыццё" яна працавала даяркай, была актывісткай сельскага Савета. Судзілі маму па надуманаму і бязглуздаму абвінавачанню. Расстралялі ў Гомелі 1 красавіка 1938 г.

З дому маму павялі два ўзброеныя салдаты. Толькі і паспела крыкнуць з парога: "Дзеці мае, дзеткі, родненькія... Гэта ўсё!".

Настаўніца, якая пазней вярнулася з няволі, расказала, як зневажалі і здзекаваліся з мамы следчыя, яны прымушалі яе падпісаць імі ж сфабрыкаваныя паказанні. Надломленая маральнымі і фізічнымі катаваннямі, яна паверыла, што разам з "прызнаннямі" яе пакінуць у спакоі. Хуткі суд быў няўмольным. Прыгавор — расстрэл.

І толькі праз многія гады мы даведаліся, што мама была ні ў чым не вінаватая. А яе расстралялі...

Каралі і чужых і сваіх

Салаўёў Емяльян Пятровіч — яшчэ адзін з плеяды веткаўскіх прафесіянальных рэвалюцыянераў. Ён нарадзіўся ў 1883 г. у г. Ветка ў беднай сялянскай сям'і. Як сацыял-дэмакрат Емяльян Пятровіч уключыўся ў рэвалюцыйную барацьбу ў 1902 годзе. Да 1906 г. — падтрымліваў меншавікоў. З 1906—1908 гг. — актыўны эсэр. Шмат разоў быў арыштаваны царскай ахранкай, быў сасланы або знаходзіўся пад тайным наглядам паліцыі і жандармерыі.

У 1918 г., у перыяд нямецкай акупацыі, Е. П. Салаўёў — баец партызанскага атрада Хвошчыкава. Пасля вызвалення ад акупантаў працаваў у Саўдэпе і рэўкоме, актыўна ўдзельнічаў у наладжванні Савецкай улады на Веткаўшчыне. 8 кастрычніка 1937 года па ілжывану даносу Емяльян Пятровіч Салаўёў быў рэпрэсіраваны і прыгавораны да 10 год пазбаўлення волі.

Вернутыя імёны

Бязвінныя ахвяры палітычных рэпрэсій

АКШЫНКАЎСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА АКШЫНКА

БАРАНАЎ Якаў Нічыпаравіч, н. у 1905. Рахункавод. Арыштаваны 19.4.1933. Асуджаны 27.4.1933. Прыгавораны да высылкі на 5 гадоў. Рэабілітаваны 28.8.1989.

ЗБІЦКІ Фёдар Сцяпанавіч, н. у 1910. Настаўнік. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны на 3 гады зняволення ў ППЛ (умоўна). Рэабілітаваны 30.8.1989.

КУЛАГІН Раман Канстанцінавіч, н. у 1875. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 23.2.1933. Асуджаны 21.3.1933 да высылкі на 5 гадоў. Рэабілітаваны 19.10.1989.

ПАДАБЕДАЎ Васіль Паўлавіч, н. у 1895. Калгаснік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 25.2.1933. Асуджаны 13.3.1933 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 24.7.1989.

ПАДАБЕДАЎ Яфім Паўлавіч, н. у 1898. Калгаснік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 19.2.1933. Асуджаны 13.3.1933 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 19.7.1989.

ШЫНКАРОЎ Фёдар Аляксандравіч, н. у 1885. Лесаруб. Асуджаны 21.2.1930. Прыгавораны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны. Рэабілітаваны 13.7.1961.

ВЁСКА ГАБРАЎКА

КУРЭК Аляксей Васільевіч, н. у 1890. Арыштаваны 4.9.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 16.9.1960.

ВЁСКА МАЛКАЎ

ДРАБЫШЭЎСКІ Максім Дзянісавіч, н. у 1858. Аднаасобнік. Арыштаваны 21.2.1930. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Рэабілітаваны 13.7.1961.

ДРАБЫШЭЎСКІ Пётр Іванавіч, н. у 1887. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 5.1.1930. Асуджаны 21.2.1930 на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 13.7.1961.

ДРАБЫШЭЎСКІ Сямён Сяргеевіч, н. у 1899. Аднаасобнік. Арыштаваны 26.2.1932. Асуджаны 11.5.1932 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 18.7.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Фёдар Дзянісавіч, н. у 1860. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 10.9.1930. Асуджаны 27.9.1930 на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры, высланы з сям'ёй у Сібір. Рэабілітаваны 12.7.1989.

ДРАБЫШЭЎСКАЯ Юлія Ніканораўна, н. у 1895. Хатняя гаспадыня. Мела пяцярых дзяцей. Арыштавана 6.11.1930. Асуджана да высылкі ў Сібір. Рэабілітавана 24.11.1989.

КРАЦЯНКОЎ Лявон Пятровіч, н. у 1909. Рахункавод. Арыштаваны ў лютым 1930. Асуджаны 21.2.1930 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 13.7.1989.

КРАЦЯНКОЎ Рыгор Ільіч, н. у 1889. Настаўнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 21.2.1930. Асуджа-

ны да вышэйшай меры пакарання. Рэабілітаваны 12.7.1961.

КРАЦЯНКОЎ Сямён Ільіч, н. у 1907. Рахунка-вод. Арыштаваны 14.1.1930. Асуджаны 21.2.1930 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 13.7.1961.

КРУПСКІ Гаўрыла Іванавіч, н. у 1875. Арыштаваны 4.9.1930. Асуджаны 27.9.1930 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Пакаранне заменена высылкай у Сібір з сям'ёй. Рэабілітаваны 12.7.1989.

ЛАПІЦКІ Андрэй Васільсвіч, н. у 1900. Селянін. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 7.9.1930. Асуджаны 27.9.1930 на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Пакаранне заменена высылкай у Сібір з сям'ёй. Рэабілітаваны 12.7.1989.

СВІРШЭЎСКІ Андрэй Іванавіч, н. у 1888. Калгаснік. Арыштаваны 9.5.1938. Асуджаны 21.8.1938 на 8 гадоў зняволення ў ППЛ і на 3 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Паўторна асуджаны 15.8.1939 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Да 17.6.1941 знаходзіўся ў канцлагеры. Рэабілітаваны 10.10.1989.

ВЁСКА НЕСЦЕРАЎКА

СЛУЧАНКОЎ Аляксандр Андрэевіч, н. у 1880. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 5.1.1930. Асуджаны 21.2.1930 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 13.7.1961.

СЛУЧАНКОЎ Андрэй Іванавіч, н. у 1900. Аднаасобнік. Арыштаваны 5.2.1930. Асуджаны 21.2.1930 да вышэйшай меры пакарання. Рэабілітаваны 13.7.1961.

СЛУЧАНКОЎ Ілья Андрэевіч, н. у 1884. Аднаасобнік. Арыштаваны 5.2.1930. Асуджаны 22.2.1930 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 13.7.1961.

СЛУЧАНКОЎ Сцяпан Раманавіч, н. у 1898. Аднаасобнік. Арыштаваны 5.2.1930. Асуджаны 21.2.1930 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 13.7.1961.

ВЁСКА СІМАНАЎКА

БЛІЗНІЧЭНКА Рыгор Майсеевіч, н. у 1882. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 4.2.1930. Асуджаны да высылкі на Поўнач. Рэабілітаваны 13.7.1961.

ЛЯМЕШЧАНКА Аляксандр Сідаравіч, н. у 1882. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 5.2.1930. Асуджаны 21.2.1930 на 3 гады зняволення ў канцлагеры. Вызвалены 28.4.1932. Рэабілітаваны 13.7.1961.

БАРТАЛАМЕЕЎСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА БАРТАЛАМЕЕЎКА

ЖУКАЎ Навум Аляксеевіч, н. у 1895. Цясляр. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 3.9.1937. Асуджаны да 6 гадоў зняволення ў ППЛ і да 3 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 31.7.1990.

ЖУКАЎ Рыгор Цітавіч, н. у 1896. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 24.12.1932. Асуджаны 11.1.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 1.8.1989.

ЖУКАЎ Ціт Паўлавіч, н. у 1873. Аднаасобнік. Арыштаваны 24.12.1932. Асуджаны 11.1.1933 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 1.8.1989.

ЗАРАН Дзям'ян Майсеевіч, н. у 1874. Арыштаваны 30.1.1930. Асуджаны да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 3.3.1933. Рэабілітаваны 3.8.1989.

НІКІЦЕНКА Сямён Цімафеевіч, н. у 1896. Свя-тар. Арыштаваны 23.12.1932. Асуджаны 11.1.1933 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 9.8.1989.

НОВІКАЎ Лявон Емяльянавіч, н. у 1902. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 14.2.1935. Асуджаны 20.4.1935 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 24.11.1989.

НЮФЦІКАЎ Павел Васільевіч, н. у 1925. Арыштаваны 4.4.1950. Асуджаны 9.9.1950 на 8 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1956. Рэабілітаваны 18.9.1989.

ПАПКОЎ Іван Сямёнавіч, н. у 1898. Калгаснік. Арыштаваны 20.2.1941. Асуджаны 28.4.1941 да 6 гадоў ППЛ і да 3 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Вызвалены 6.7.1943. Рэабілітаваны 23.7.1964.

ПАПКОЎ Мацвей Піліпавіч, н. у 1887. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 30.1.1930. Асуджаны 21.2.1930 да высылкі на Поўнач. Рэабілітаваны 3.8.1989. Паўторна арыштаваны 2.9.1937. Асуджаны 27.9.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 31.10.1989.

ПАПКОЎ Мітрафан Сцяпанавіч, н. у 1885. Аднаасобнік. Арыштаваны 24.12.1932. Асуджаны 11.1.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 1.9.1989.

САРОКІН Сямён Сцяпанавіч, н. у 1884. Калгаснік. Арыштаваны 20.2.1941. Асуджаны 28.4.1941 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ і на 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Памёр у турме ў студзені 1942. Рэабілітаваны 23.7.1964.

ХАЛАДЗІЛІН Дзмітрый Лазаравіч, н. у 1871. Селянін. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 30.1.1930. Асуджаны 21.2.1930. Рэабілітаваны 3.8.1989.

ХАЛАДЗІЛІН Сямён Дзмітрыевіч, н. у 1901. Арыштаваны 20.2.1941. Асуджаны 28.4.1941 на 8 гадоў зняволення ў ППЛ і на 4 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Памёр 5.1.1942 ва Ужлагу. Рэабілітаваны 23.7.1964.

ЧАПЛІНСКІ Барыс Кандратавіч, н. у 1872. Арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 29.12.1937 у Гомелі. Рэабілітаваны 29.9.1989.

ВЁСКА БЕСЕДЗЬ

БАЛАБКА Іван Іванавіч, н. у 1920. Аграном Зак-

ружскай МТС. У гады Вялікай Айчыннай вайны быў на фронце. Арыштаваны 19.8.1948. Асуджаны 25.10.1948 да 25 гадоў зняволення ў ППЛ і 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў з канфіскацыяй маёмасці. Вызвалены 12.7.1956. Рэабілітаваны 18.7.1961.

БАЛАБКОЎ Рыгор Раманавіч, н. у 1891. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 26.11.1929. Асуджаны 15.12.1929 на 3 гады высылкі на Поўнач. Рэабілітаваны 4.12.1989.

БАЛАБКОЎ Рыгор Раманавіч, н. у 1889. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 13.2.1933. Асуджаны 28.2.1933 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 31.12.1960.

БЕЛЯКОЎ Антон Пятровіч, н. у 1892. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 26.11.1929. Асуджаны 15.12.1929 на 3 гады канцлагера. Рэабілітаваны 11.12.1989.

БЕЛЯКОЎ Васіль Зіноўевіч, н. у 1903. Рабочы. Арыштаваны 7.6.1936. Асуджаны 22.7.1936 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Вызвалены 7.6.1939. Рэабілітаваны 4.7.1958.

БЕЛЯКОЎ Дзмітрый Сяргеевіч, н. у 1875. Рамізнік. Арыштаваны 23.8.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ (Карлаг). Рэабілітаваны 9.6.1989.

БЕЛЯКОЎ Міхаіл Пятровіч, н. у 1904. Настаўнік. Арыштаваны 3.1.1933. Асуджаны 16.1.1933 на 3 гады канцлагера. Рэабілітаваны 28.12.1989.

БЕЛЯКОЎ Павел Пятровіч, н. у 1889. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 15.12.1929. Асуджаны да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 4.12.1989.

БЕЛЯКОЎ Сяргей Іванавіч, н. у 1876. Аднаасобнік. Асуджаны 29.10.1932 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 11.6.1962.

ВАШЧАНКА Павел Сільвестравіч, н. у 1874. Святар. Арыштаваны 28.2.1930. Асуджаны 10.4.1930 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 27.7.1989.

ВАШЧАНКА Парфен Давыдавіч, н. у 1899. Аднаасобнік. Арыштаваны 3.1.1933. Асуджаны 26.1.1933 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 28.12.1989.

ГАНЖУРАЎ Цімафей Ігнатавіч, н. у 1891. Рабочы. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 3.1.1933. Асуджаны 26.1.1933 на 3 гады зняволення. Рэабілітаваны 28.12.1989.

ГРЫНЬКОЎ Іван Аляксеевіч, н. у 1890. Арыштаваны 13.12.1932. Асуджаны 16.4.1933 да 5 гадоў высылкі з канфіскацыяй маёмасці. Вызвалены 4.1.1939. Рэабілітаваны 31.12.1960.

ДУБАДЗЕЛАЎ Емяльян Цімафеевіч, н. у 1904. Аднаасобнік. Арыштаваны 26.7.1929. Асуджаны 15.12.1929 на 3 гады канцлагера. Рэабілітаваны 11.12.1989. Паўторна арыштаваны 25.12.1937. Асуджаны 30.12.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1946. Рэабілітаваны 9.10.1961.

ДУБАДЗЕЛАЎ Максім Сямёнавіч, н. у 1901. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 13.2.1933. Асуджаны 28.2.1933 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ з канфіскацыяй маёмасці. Вызвалены ў 1943. Рэабілітаваны 31.12.1960.

ДУБАДЗЕЛАЎ Пётр Іванавіч, н. у 1866. Аднаасобнік. Арыштаваны 26.11.1929. Асуджаны 15.12.1929 да пазбаўлення правоў пражывання ў гарадах на 3 гады. Рэабілітаваны 4.12.1989.

ДУБАДЗЕЛАЎ Цімафей Пятровіч, н. у 1902. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 3.1.1933. Асуджаны 16.4.1933 да высылкі на 6 гадоў. Рэабілітаваны 28.12.1989.

КАЖАНАЎ Мікалай Яфрэмавіч, н. у 1895. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 3.1.1933. Асуджаны 26.1.1933 да зняволення на 3 гады ў канцлагеры. Рэабілітаваны 28.12.1989.

КАРНЕЕНКА Павел Мікітавіч, н. у 1872. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 26.11.1929. Асуджаны 15.12.1929 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 4.12.1989. Паўторна арыштаваны 13.2.1933. Асуджаны 28.2.1933 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 31.12.1960.

КРАНТОЎСКІ Пётр Іванавіч, н. у 1878. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 26.11.1929. Асуджаны 15.12.1929 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 11.12.1989.

КРУПАДЗЁРАЎ Дзмітрый Дзмітрыевіч, н. у 1884. Асуджаны 5.1.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 10.2.1938 у Мінску. Рэабілітаваны 28.10.1989.

МОХАРАЎ Андрэй Сямёнавіч, н. у 1883. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 26.11.1929. Асуджаны 15.12.1929 на 3 гады канцлагера. Рэабілітаваны 11.12.1989.

ВЁСКА ВЕРАБ'ЁЎКА

НОВІКАЎ Аляксандр Мікалаевіч, н. у 1885. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 12.3.1933. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці і высылкай сям'і на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 3.8.1989.

НОВІКАЎ Захар Пятровіч, н. у 1873. Селянін. Арыштаваны 23.2.1933. Асуджаны 21.3.1933 і высланы на Поўнач на 5 гадоў. Рэабілітаваны 19.10.1989.

НОВІКАЎ Максім Іванавіч, н. у 1902. Настаўнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 4.10.1937. Асуджаны 23.10.1937 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 16.1.1989.

ВЁСКА ЛЯСКІ

ШРУБОК Мікалай Максімавіч, н. у 1911. Служачы. Арыштаваны 3.12.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 14.3.1938 у г. Гомель. Рэабілітаваны 31.6.1989.

7. Зак. 2667

ГОРАД ВЕТКА

АЛЬХІМОВІЧ Еўціхей-Антон Рыгоравіч, н. у 1886. Арыштаваны 15.2.1938. Асуджаны 10.10.1938. Расстраляны. Рэабілітаваны 7. 1.1958.

БАГАТКА Антон Андрэевіч, н. у 1889. Арыштаваны 5.12.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 14.3.1938. Рэабілітаваны 4.2.1958.

БАРЫСАЎ Уладзімір Аляксеевіч, н. у 1900. Служачы. Арыштаваны 1.9.1937. Асуджаны 14.12.1937. Расстраляны 26.12.1937 у г. Гомель. Рэабілітаваны 21.6.1989.

БЭЙМАН Карл Янавіч, н. у 1893. Рабочы. Арыштаваны 3.12.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 17.9.1938 у г. Гомель. Рэабілітаваны 6.10.1989.

БЕСПРАЗВАННАЯ Сара Майсееўна, н. у 1912. Мела дваіх дзяцей. Арыштавана ў 1932. Асуджана да 6 месяцаў зняволення ў канцлагеры. Зноў арыштавана 24.1.1938. Асуджана 13.10.1938 да 3 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалена ў 1941. Рэабілітавана 20.7.1963.

БЛАТНІЦКІ Міхаіл Леанідавіч, н. у 1876. Служачы. Арыштаваны 26.9.1937. Асуджаны 23.10.1938 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 12.9.1960.

БРАНТ Андрэй Дзмітрыевіч, н. у 1874. Юрыст. Арыштаваны 1.9.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 12.9.1960.

БРУНДУКОЎ Сямён Васільевіч, н. у 1881. Арыштаваны 20.9.1938. Асуджаны. Расстраляны 29.11.1938. Рэабілітаваны 14.7.1965.

ВЕРАКСА Іван Іванавіч, н. у 1906. Служачы. Арыштаваны 26.8.1938. Асуджаны 13.11.1938 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 4.7.1989.

ВОЛКАЎ Аляксандр Сідаравіч, н. у 1913. Бухгалтар. Арыштаваны 5.7.1941. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 16.7.1941. Рэабілітаваны 16.7.1961.

ГАЛАВАЧОЎ Іван Сямёнавіч, н. у 1897. Вартаўнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 20.9.1937. Асуджаны 9.12.1937 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны ў г. Гомель 10.1.1938. Рэабілітаваны 7.8.1989.

ГАРАДЗЕЦКІ Бэрка Іцкавіч, н. у 1867. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 4.9.1937. Асуджаны 30.11.1937 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 29.12.1937. Рэабілітаваны 11.12.1957.

ГАШЭВІЧ Платон Мікалаевіч, н. у 1866. Святар. Арыштаваны 26.11.1929. Асуджаны 5.12.1929 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 9.12.1992.

ГУРЭВІЧ Зэлік Вульфавіч, н. у 1886, кравец. Арыштаваны 4.11.1937. Асуджаны 30.11.1937 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 29.12.1937 у г. Гомель. Рэабілітаваны 26.10.1964.

ДАНІЛЕНКА Ігнат Майсеевіч, н. у 1867. Настаўнік. Арыштаваны 18.9.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 1.11.1937. Рэабілітаваны 9.7.1960.

ДЗЯКАНАВА Лізавета Цімафееўна, н. у 1887. Арыштавана 26.7.1948. Асуджана 28.1.1949 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітавана 18.1.1993.

ЕРМАКОЎ Георгій Валянцінавіч, н. у 1895. Бухгалтар. Арыштаваны 20.10.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 16.1.1989.

ЖУРАВА Праскоўя Рыгораўна, н. у 1897. Рабочая. Арыштавана 4.7.1945. Асуджана да высылкі на 5 гадоў з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітавана 2.2.1993.

ЖЫЛІНКА Дзмітрый Емяльянавіч, н. у 1886. Рабочы. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 1.11.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 12.9.1960.

ІГУДКІН Барыс Ільіч, н. у 1901. Служачы. Арыштаваны 9.8.1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 19.10.1938. Рэабілітаваны 6.10.1989.

ІЎКОВІЧ Іван Рыгоравіч, н. у 1917. Бухгалтар. З 1941 па 1946 год быў у Савецкай Арміі. Арыштаваны 5.7.1948. Асуджаны 5.10.1948 да 25 гадоў зняволення і 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў з канфіскацыяй маёмасці. Памёр 21.3.1949 у лагеры. Рэабілітаваны 21.10.1992.

КАРАСЁЎ Андрэй Міхайлавіч, н. у 1911. Тэхнарук. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны ў кастрычніку 1943. Асуджаны 16.11.1943 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і да 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Вызвалены 18.10.1955. Рэабілітаваны 5.5.1960.

КАЦНЕЛЬСОН Майсей Бенцыянавіч, н. у 1900. Абіўшчык. Арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 15.11.1957.

КОСЦІН Лазар Іванавіч, н. у 1892. Арыштаваны 17.3.1933. Асуджаны да высылкі ў Казахстан на 5 гадоў. Рэабілітаваны 28.2.1992.

КРАПАЧОЎ Аляксандр Міхайлавіч, н. у 1902. Настаўнік. З 1920 служыў у Чырвонай Арміі. Да арышту – камісар 6 кавкорпуса БВА. Арыштаваны 17.4.1938. Асуджаны 14.4.1939. Памёр 17.4.1939 у турме. Рэабілітаваны 30.5.1959.

КУЖАЛЁЎ Васіль Іванавіч, н. у 1887. Служачы. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 6.2.1933. Асуджаны 24.3.1933 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 18.5.1959.

ЛЕЙКІН Яўсей Беньямінавіч, н. у 1862. Служка культу. Арыштаваны 3.10.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 17.1.1938 у турме ў Гомелі. Рэабілітаваны 6.6.1989.

ЛІПАЛАЎ Аляксандр Фёдаравіч, н. у 1893. Служачы. Арыштаваны 8.10.1937. Асуджаны 17.11.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 10.5.1943. Рэабілітаваны.

ЛІЎШЫЦ Бэрк Моўшавіч, н. у 1886. Зубны тэхнік. Арыштаваны 8.9.1937. Асуджаны 30.11.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 15.11.1957.

ЛІФШЫЦ Хаім Ізрайлевіч, н. у 1890. Служачы. Арыштаваны 24.1.1937. Асуджаны 27.5.1937 на 7 гадоў зняволення ў ППЛ і на 2 гады пазбаўлены правоў. Вызвалены ў 1943. Рэабілітаваны 11.6.1960.

МАЛЕЕЎ Іван Фядотавіч, н. у 1913. З рабочых. Арыштаваны 16.10.1936. Асуджаны 25.11.1936 на 3 гады і 6 месяцаў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1940. Рэабілітаваны 15.11.1962.

МАЛЕЕЎ Мітрафан Фадзеевіч, н. у 1878. Служачы. Арыштаваны 1.9.1937. Асуджаны 23.10.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 12.9.1960.

МІНКІН Іван Антонавіч, н. у 1885. Настаўнік. Арыштаваны 1.9.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 30.7.1989.

МІРАНІХІНА Валянціна Іванаўна, н. у 1924. Арыштавана 2.11.1943. Асуджана 6.5.1944 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалена ў 1953. Рэабілітавана 15.10.1962.

НАБОКІН Павел Сямёнавіч, н. у 1886. Настаўнік. Арыштаваны 1.9.1938. Асуджаны на 8 гадоў зняволення ў ППЛ і 3 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 8.8.1989.

НЯЧАЕЎ Іван Кандратавіч, н. у 1921. Арыштаваны 28.11.1943. Асуджаны да 20 гадоў зняволення ў ППЛ і ў 1947 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1952. Рэабілітаваны 3.8.1966.

НІШЧАНКА Сяргей Зіноўевіч, н. у 1896. Калгаснік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 2.9.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 5 лістапада 1937 у Гомелі. Рэабілітаваны 21.6.1989.

ПАШКЕВІЧ Венядзікт Іванавіч, н. у 1895. Арыштаваны 25.7.1941. Асуджаны 5.1.1942 да 8 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 19.7.1989.

ПОБАЛЬ Іван Антонавіч, н. у 1892. Арыштаваны 1.9.1937. Асуджаны 3.11.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. 21.3.1940 тэрмін скарочаны да фактычна адбытага. Рэабілітаваны 9.6.1989.

ПОЛАЎЦАВА Ганна Сямёнаўна, н. у 1890. Арыштавана 24.10.1948. Асуджана 30.11.1948 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітавана 13.12.1989.

РАГАТКІН Сямён Рыгоравіч, н. у 1895. Служачы. Арыштаваны 31.10.1937. Асуджаны 16.2.1938. Прыгавораны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 13.3.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 8.9.1989.

РАКАЎ Уладзімір Андрэевіч, н. у 1930. Арыштаваны 28.1.1950. Асуджаны 9.9.1950 на 6 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1956. Рэабілітаваны 18.9.1989.

САКОВІЧ Яўгенія Іванаўна, н. у 1905. Арыштавана 3.12.1945. Асуджана 28.11.1946 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Вызвалена па амністыі ў 1946. Рэабілітавана 8.2.1993.

САЛАЎЁЎ Емяльян Пятровіч, н. у 1883. Служачы. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 8.10.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 12.9.1960.

І. Ф. Малееў.

САЎКІН Усцін Іванавіч, н. у 1877. Вартаўнік. Арыштаваны 20.11.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 9.6.1989.

СЛУЦКІ Георгій Дзмітрыевіч, н. у 1929. Арыштаваны 16.1.1950. Асуджаны 9.9.1950 на 8 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1956. Рэабілітаваны 18.9.1989.

СЛУЦКІ Мікалай Цімафеевіч, н. у 1875. Арыштаваны 23.2.1933. Асуджаны 5.4.1933 да вышэйшай меры пакарання. Рэабілітаваны 5.9.1992.

СПАСЯНКОВА Ганна Сямёнаўна, н. у 1926. Арыштавана 4.7.1945. Асуджана да высылкі на 5 гадоў з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітавана 2.2.1993.

СТУКАЛАЎ Ізраіль Хінавіч, н. у 1884. Служачы. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 27.8.1936. Асуджаны 21.11.1936 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 30.11.1989.

ФІЛАЦЬЕВА Юлія Пракопаўна, н. у 1915. Асуджана 28.4.1945 да высылкі на 5 гадоў з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітавана 18.1.1993.

ЦЕПЛЯКОЎ Іосіф Паўлавіч, н. у 1881. Бухгалтар. Арыштаваны 2.9.1937. Асуджаны 28.12.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 7.7.1938 у турме ў г. Слуцк. Рэабілітаваны 4.5.1959.

ЧАРАПКО Іван Іванавіч, н. у 1898. Служачы. Арыштаваны 15.11.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 13.3.1938. Рэабілітаваны 14.11.1957.

ЧЫКУНОВА Юлія Фёдараўна, н. у 1905. Арыштавана 17.11.1939. Асуджана 19.3.1941. Прыгаворана першы раз да 5 гадоў зняволення ў ППЛ і да 2 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў, паўторна да 2 гадоў зняволення ў ППЛ і да 2 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітавана 25.9.1992.

ШАСТАПАЛАЎ Андрэй Лукіч, н. у 1896. Медработнік. Арыштаваны 6.1.1938. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 26.6.1989.

ШАЦІЛА Іларыён Герасімавіч, н. у 1889. Служачы. Арыштаваны 8.10.1937. Асуджаны 23.10.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 12.9.1960.

ШАЦІЛА Сцяпан Паўлавіч, н. у 1877. Арыштаваны 22.2.1931. Асуджаны 4.7.1931 на 6 месяцаў зняволення. Рэабілітаваны 30.9.1989.

ЯКАЎЦОЎ Міхаіл Кандрацьевіч, н. у 1896. Тэхнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 1.9.1937. Асуджаны 23.10.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 12.9.1960.

ВЯЛІКАНЯМКОЎСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА АНТОНАЎКА

ГУЛЕВІЧ Сідар Ільіч, н. у 1901. Арыштаваны 19.11.1937. Асуджаны 30.11.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 26.6.1989.

МІРАШНІЧЭНКА Сцяпан Галакціёнавіч, н. у 1898. Арыштаваны 15.3.1933. Асуджаны 11.5.1933 на 5 гадоў зняволення. Рэабілітаваны 21.9.1956.

ВЁСКА ВЯЛІКІЯ НЯМКІ

БРЫТАЎ Сямён Андрэевіч, н. у 1897. Вартаўнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 30.11.1943. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 8.7.1992.

ВАЙЦЯНКОЎ Іван Аляксандравіч, н. у 1904. Настаўнік. Арыштаваны 17.4.1944. Асуджаны 31.7.1944 да 8 гадоў зняволення ў ППЛ і 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў з канфіскацыяй маёмасці. Вызвалены 9.3.1952. Рэабілітаваны 9.4.1963.

ЗАЙЦАЎ Захар Пятровіч, н. у 1877. Арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 10.9.1937. Рэабілітаваны 19.5.1989.

КАШКІН Усцін Дзмітрыевіч, н. у 1886. Арыштаваны 5.3.1940. Асуджаны да 4 гадоў зняволення ў ППЛ і 2 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 8.8.1989.

ЯРМАЛОВІЧ Васіль Іванавіч, н. у 1868. Свяшчэннік. Арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 10.9.1937. Рэабілітаваны 19.5.1989.

ВЁСКА КАЗАЦКІЯ БАЛСУНЫ

БАЯРЧАНКА Кузьма Пятровіч, н. у 1883. Служачы. Арыштаваны 24.10.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 28.6.1989.

БОЛСУН Міхаіл Ерафеевіч, н. у 1892. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 27.11.1929. Асуджаны 13.1.1930 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 31.10.1989.

ВЕРАСАВЫ Кузьма Міхайлавіч, н. у 1877. Аднаасобнік. Арыштаваны 9.4.1933. Асуджаны да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 23.3.1989.

ДАВЫДЗЕНКА Васіль Калістратавіч, н. у 1877. Аднаасобнік. Арыштаваны 13.11.1937. Асуджаны 30.11.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 12.9.1960.

ЗУБАРАЎ Васіль Іванавіч, н. у 1900. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 1.6.1932. Асуджаны 23.7.1932 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 19.10.1989.

ЗУБАРАЎ Якаў Іванавіч, н. у 1882. Аднаасобнік. Арыштаваны 1.6.1932. Асуджаны 23.7.1932 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 19.10.1989.

КАЗЛОЎ Апанас Васільевіч, н. у 1883. Аднаасобнік. Арыштаваны 20.4.1933. Рэабілітаваны 23.3.1989.

КАЗЛОЎ Мікалай Апанасавіч, н. у 1902. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 20.4.1933. Асуджаны на 3 гады высылкі. Рэабілітаваны 23.3.1989.

ЛАШКІНА Анастасія Андрэеўна, н. у 1906. Калгасніца. Арыштавана 3.9.1937. Асуджана 23.10.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітавана 16.1.1989.

ЛУШЭЕЎ Сцяпан Трафімавіч, н. у 1890. Аднаасобнік. Арыштаваны 5.2.1930. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Рэабілітаваны 1.10.1989.

МАЗАЙЛАЎ Мікіта Сцяпанавіч, н. у 1889. Аднаасобнік. Арыштаваны 20.4.1933. Асуджаны да высылкі на 3 гады. Вызвалены. Рэабілітаваны 23.3.1989.

МАРТЫНЕНКА Васіль Сямёнавіч, н. у 1873. Аднаасобнік. Арыштаваны 20.4.1933. Асуджаны на 3 гады зняволення ў ППЛ (умоўна). Рэабілітаваны 23.3.1989.

САЛЬНІКАЎ Стэфан Нічыпаравіч, н. у 1877. Аднаасобнік. Арыштаваны 1.6.1932. Асуджаны 23.7.1932 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 19.10.1989. Паўторна арыштаваны 10.12.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 22.6.1989.

СЛІЎЛІН Антон Аляксеевіч, н. у 1875. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 3.2.1930. Асуджаны. Прыгавораны да вышэйшай меры пакарання. Рэабілітаваны 1.9.1989.

ФЯСЬКОЎ Емяльян Фядосавіч, н. у 1881. Аднаасобнік. Арыштаваны 21.4.1933. Асуджаны да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 23.3.1989.

ФЯСЬКОЎ Емяльян Фядосавіч, н. у 1867. Аднаасобнік. Арыштаваны 1.6.1932. Асуджаны 23.7.1932 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 19.10.1989.

ФЯСЬКОЎ Емяльян Фядосавіч, н. у 1874. Арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 10.9.1937. Рэабілітаваны 11.5.1989.

ХАМЯКОЎ Анатоль Кузьміч, н. у 1916. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 30.3.1946. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і да 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 22.2.1983.

ХАМЯКОЎ Емяльян Васільевіч, н. у 1886. Аднаасобнік. Арыштаваны 20.4.1933. Асуджаны да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 23.3.1989.

ХАМЯКОЎ Міхаіл Васільевіч, н. у 1904.

Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 4.2.1930. Асуджаны. Рэабілітаваны 1.9.1989.

ХАМЯКОЎ Раман Васільевіч, н. у 1895. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 20.10.1933. Асуджаны. Рэабілітаваны 23.3.1983.

ХАМЯКОЎ Рыгор Фёдаравіч, н. у 1890. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 20.4.1933. Асуджаны да высылкі ў Казахстан на 3 гады. Рэабілітаваны 23.3.1989.

ХАМЯКОЎ Рыгор Фёдаравіч, н. у 1889. Калгаснік. На ўтрыманні меў бацьку — 98 гадоў і матку — 96 гадоў, чацвярых дзяцей, жонку. Арыштаваны 8.9.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 31.10.1989.

ХАМЯКОЎ Рыгор Цімафеевіч, н. у 1912. Студэнт. Арыштаваны 17.2.1935. Асуджаны 4.5.1935 да 3 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 19.6.1989.

ВЁСКА ПЕРАМОГА

ЧВАНЬКОЎ Цімафей Маркавіч, н. у 1880. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 20.4.1933. Асуджаны да высылкі на 3 гады. Вызвалены ў 1936. Рэабілітаваны 23.3.1989.

ДАНІЛАВІЦКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА ДАНІЛАВІЧЫ

ГРЫСЬКОВА Соф'я Яфімаўна, н. у 1918. Рабочая. Мела дваіх дзяцей. Арыштавана 11.10.1947. Асуджана да высылкі на 3 гады. Рэабілітавана 16.3.1993.

ДЗЯДКОЎ Гаўрыла Майсеевіч, н. у 1875. Калгаснік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 25.12.1933. Асуджаны да высылкі ў Казахстан на 3 гады. Рэабілітаваны 28.4.1989.

ДЗЯДКОЎ Гаўрыла Раманавіч, н. у 1917. Заатэхнік. Арыштаваны 18.10.1941. Асуджаны 24.10.1941 да вышэйшай меры пакарання. Рэабілітаваны 3.11.1941.

РАГУЗАЎ Гаўрыла Адамавіч, н. у 1912. Арыштаваны 3.9.1951. Асуджаны да 25 гадоў зняволення ў ППЛ з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 7.3.1955.

РУЖАНЦОЎ Захар Сцяпанавіч, н. у 1893. Заможны селянін. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 16.6.1937. Асуджаны 1.9.1937 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 10.9.1937. Рэабілітаваны 29.5.1962.

САПУНОЎ Аляксей Мацвеевіч, н. у 1903. Інжынер. Арыштаваны 21.4.1949. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і на 3 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. 14.9.1949 паўторна асуджаны да 25 гадоў зняволення з канфіскацыяй маёмасці. Вызвалены ў 1968. Рэабілітаваны 10.9.1968.

ТРУСЕВІЧ Гаўрыла Аляксандравіч, н. у 1898. Бухгалтар. Арыштаваны 20.10.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 10.2.1938 у Мінску. Рэабілітаваны 30.6.1989.

С. В. Грабеннікаў.

К. П. Дзехцяроў.

ВЁСКА ЗАМОСЦЕ

АГЕЕЎ Цімафей Маркавіч, н. у 1880. Калгаснік. Арыштаваны 29.7.1938. Асуджаны 25.9.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 7.10.1938. Рэабілітаваны 20.9.1958.

ПІСКУНОЎ Адам Ягоравіч, н. у 1877. Арыштаваны 23.6.1941. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і да 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 3.8.1990.

ЦЫМБАЛАЎ Мікіта Кірылавіч, н. у 1893. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 1.11.1932. Асуджаны 10.11.1932 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 4.1.1993.

ВЁСКА ПЫХАНЬ

БАРАНЦАВА Любоў Цімафееўна, н. у 1921. Калгасніца. Арыштавана 10.2.1945. Асуджана да высылкі на 5 гадоў з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітавана 13.3.1992.

БАТУРЫН Іван Карнеевіч, н. у 1883. Арыштаваны 2.9.1937. Асуджаны 17.9.1937 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 28.9.1937. Рэабілітаваны 28.8.1989.

ГРАБЕННІКАЎ Сцяпан Васільевіч, н. у 1904. Аднаасобнік. Арыштаваны 5.9.1940. Асуджаны 12.10.1940 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 23.7.1963.

ДЗЕХЦЯРОЎ Канстанцін Пятровіч, н. у 1897. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 4.9.1940. Асуджаны 12.10.1940 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 23.7.1964.

ДЗЕХЦЯРОЎ Сямён Пятровіч, н. у 1895. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 5.9.1940. Асуджаны 12.10.1940 на 6 гадоў зняволення ў ППЛ і 3 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 23.7.1964.

С. П. Дзехцяроў.

Я. П. Дзехцяроў.

Ф. Р. Заранкоў.

Х. Р. Заранкова.

Ф. Ф. Попчанка.

Ф. Е. Пылькін.

ДЗЕХЦЯРОЎ Ягор Пятровіч, н. у 1908. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 5.9.1940. Асуджаны 12.10.1940 да 8 гадоў зняволення ў ППЛ і 4 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 23.7.1964.

ЗАРАНКОЎ Фёдар Радзівонавіч, н. у 1885. Аднаасобнік. Арыштаваны 5.9.1940. Асуджаны 12.10.1940 да 8 гадоў зняволення ў ППЛ і 4 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 23.7.1964.

ЗАРАНКОВА Хрысціна Радзівонаўна, н. у 1904. Арыштавана 5.9.1940. Асуджана 12.10.1940 да 6 гадоў зняволення ў ППЛ і 3 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітавана 23.7.1964.

КАВАЛЁЎ Дзяніс Іосіфавіч, н. у 1897. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 20.11.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр у лагеры. Рэабілітаваны 25.10.1965.

КІСЦЯНЁЎ Кірыла Цімафеевіч, н. у 1901. Калгаснік. Арыштаваны 8.2.1941. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 26.6.1990.

КІСЦЯНЁЎ Яфім Цімафеевіч, н. у 1906. Рабочы. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 3.7.1941. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і да 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 12.8.1991.

ЛАПІЦКІ Васіль Навумавіч, н. у 1895. Юрысконсульт. Арыштаваны 20.7.1937. Асуджаны 23.10.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 8.5.1943 у лагеры. Рэабілітаваны 28.10.1963.

ЛАПЦЕЙКІН Іван Іванавіч, н. у 1898. Селянін. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 3.7.1941. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 16.7.1941. Рэабілітаваны 12.8.1991.

ПАНЧАНКА Мітрафан Васільевіч, н. у 1906. Арыштаваны 24.6.1941. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і да 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 17.8.1990.

ПОПЧАНКА Феня Фамінічна, н. у 1895. Арыштавана 5.9.1940. Асуджана 12.10.1940 да 8 гадоў зняволення ў ППЛ і да 4 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітавана 23.7.1964.

ПЫЛЬКІН Фядос Еўдакімавіч, н. у 1907. Аднаасобнік. Арыштаваны 5.9.1940. Асуджаны 12.10.1940 да 6 гадоў зняволення ў ППЛ і да 3 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 23.7.1964.

КАЛІНІНСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА КУПРЭЕЎКА

ДЗЕРАВЯШКІН Мікалай Іосіфавіч, н. у 1899. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 29.12.1932. Асуджаны 11.1.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 10.11.1989.

ДЗЕРАВЯШКІН Назар Іосіфавіч, н. у 1902. Аднаасобнік. Арыштаваны 30.7.1932. Асуджаны да высылкі ў Казахстан на 3 гады. Рэабілітаваны 23.5.1989.

ДЗЕРАВЯШКІН Цімафей Іосіфавіч, н. у 1891. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 30.7.1932. Асуджаны да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 23.5.1989.

ІВАХОЎ Андрэй Фядотавіч, н. у 1908. Селянін. Арыштаваны 30.7.1932. Асуджаны на 3 гады знявалення ў ППЛ. Вызвалены ў 1935. Рэабілітаваны

23.5.1989. Паўторна арыштаваны 3.1.1937. Асуджаны да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 28.12.1942. Рэабілітаваны 29.6.1989.

ІВАХОЎ Ісак Раманавіч, н. у 1894. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 24.11.1943. Асуджаны 31.2.1944 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1948. Рэабілітаваны 29.1.1962.

ІВАХОВА Марфа Маркаўна, н. у 1886. Аднаасобніца. Арыштавана 30.7.1932. Асуджана да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітавана 23.5.1989.

ІВАХОЎ Савелій Кірэевіч, н. у 1895. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 30.1.1933. Асуджаны да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 10.11.1989.

ІВАХОЎ Фядот Кірэевіч, н. у 1878. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 1.7.1931. Асуджаны 4.7.1931 да 3 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1935. Паўторна арыштаваны 17.7.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны ў Гомелі 5.9.1937. Рэабілітаваны 15.3.1965.

КАБЫШ Вольга Ціханаўна, н. у 1910. Рабочая. Арыштавана 1.11.1944. Асуджана 11.11.1944 да высылкі на 5 гадоў. Вызвалена ў 1955. Рэабілітавана 26.2.1957.

КЛІМАЎ Андрэй Антонавіч, н. у 1867. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 29.12.1933. Асуджаны 11.1.1934 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 10.11.1989.

КЛІМАЎ Іван Конанавіч, н. у 1886. Аднаасобнік. Меў семярых дзяцей. Арыштаваны 12.5.1931. Асуджаны 4.7.1931 на 3 гады зняволення ў канцлагеры. Вызвалены ў 1934. Рэабілітаваны 15.3.1965.

КЛІМАЎ Іван Конанавіч, н. у 1886. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 17.7.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 5.9.1937 у Гомелі. Рэабілітаваны 15.3.1965.

КЛІМАЎ Ягор Конанавіч, н. у 1896. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 14.12.1933. Асуджаны 19.2.1934 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 20.9.1989.

КЛІМОВІЧ Фёдар Маркавіч, н. у 1885. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 29.12.1932. Асуджаны 11.1.1933 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 10.11.1989.

КЛІНАЎ Рыгор Конанавіч, н. у 1893. Арыштаваны 17.7.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1947. Паўторна арыштаваны 27.4.1949. Асуджаны да высылкі. Рэабілітаваны 15.3.1965.

КЛІНАЎ Рыгор Конанавіч, н. у 1883. Аднаасобнік. Арыштаваны 1.2.1933. Асуджаны 15.3.1933 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Пакаранне заменена на 3 гады ўмоўна. Рэабілітаваны 8.9.1961.

КУЗЬКІН Іван Сямёнавіч, н. у 1901. Калгаснік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 28.4.1938. Асуджаны 21.9.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 29.9.1938 у Мінску. Рэабілітаваны 26.2.1959.

МІНЧАНКА Даніла Уладзіміравіч, н. у 1888.

А. Е. Даламакін. Турэмнае фота.

Арыштаваны 30.7.1937. Асуджаны на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 23.5.1989.

ВЁСКА РУДНЯ-СПОНІЦКАЯ

ГРЫСЬКОЎ Васіль Міхайлавіч, н. у 1888. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 27.4.1936. Асуджаны да 7 гадоў зняволення ў ППЛ і 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 23.8.1990.

ЛЫСЯКОЎ Парфірый Усцінавіч, н. у 1903. Старшыня Прыснянскага сельскага Савета. Арыштаваны 20.11.1937. Асуджаны 23.3.1938 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 22.3.1961.

ПРЫШЧЭПАЎ Мікалай Аляксандравіч, н. у 1898. Арыштаваны 19.7.1937. Асуджаны 1.9.1937 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 10.9.1937. Рэабілітаваны 14.3.1960.

ПРЫШЧЭПАЎ Сідар Аляксандравіч, н. у 1896. Арыштаваны 10.12.1943. Асуджаны 3.6.1944 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1959. Рэабілітаваны 2.3.1960.

ФІЦАВА Ефрасіння Фёдараўна, н. у 1902. Калгасніца. Арыштавана 21.7.1941. Асуджана да 8 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітавана 12.8.1989.

ЯСЬКОЎ Гаўрыла Іванавіч, н. у 1910. Арыштаваны 11.8.1941. Асуджаны 5.12.1942 на 8 гадоў зняволення. Вызвалены 20.11.1955. Рэабілітаваны 27.4.1956.

ЯСЬКОЎ Навум Васільевіч, н. у 1880. Аднаасобнік. Арыштаваны 20.11.1937. Асуджаны 30.11.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр у Белбалтлагу 11.3.1939. Рэабілітаваны 26.6.1989.

ВЁСКА ТАРАСАЎКА

ДАЛАМАКІН Аляксей Епіфанавіч, н. у 1887. Калгаснік. Арыштаваны 28.2.1941. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 14.5.1990.

НІКІЦЕНКА Андрон Сямёнавіч, н. у 1899. Селянін. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 4.2.1938. Асуджаны 15.2.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 13.3.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 16.6.1989.

НІКІЦЕНКА Савелій Сямёнавіч, н. у 1895. Аднаасобнік. Меў семярых дзяцей. Арыштаваны 20.11.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 26.6.1989.

САЎЧАНКА Герасім Логвінавіч, н. у 1887. Арыштаваны 19.9.1937. Асуджаны 5.10.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр у Слабодзменскім ППЛ 29.12.1942. Рэабілітаваны 23.11.1959.

САЎЧАНКА Мікіта Рыгоравіч, н. у 1898. Заможны селянін. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 20.1.1933. Асуджаны 28.1.1933 да 5 гадоў зняволення ў канцлагеры з канфіскацыяй маёмасці. Паўторна асуджаны 8.10.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ з канфіскацыяй маёмасці. Вызвалены 16.1.1948. Рэабілітаваны 22.5.1961.

СІВАКОЎ Андрэй Нікіфаравіч, н. у 1900. Калгаснік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 20.1.1933. Асуджаны 28.1.1933 на 3 гады зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 22.4.1961.

СІВАКОЎ Даніла Мацвеевіч, н. у 1908. Калгаснік. Арыштаваны 20.1.1933. Асуджаны 28.1.1933 на 3 гады зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 22.5.1961.

СТУЛЬСКАЯ Марыя Цімафееўна, н. у 1907. Настаўніца. Арыштавана 1.9.1937. Асуджана 10.6.1938 да 7 гадоў зняволення ў ППЛ і да 4 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітавана 24.12.1991.

ШАРОЙКІН Яўстафій Сямёнавіч, н. у 1896. Аднаасобнік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 2.9.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 2.9.1947. Рэабілітаваны 5.9.1966.

ШАРОЙКІН Міхаіл Дзямідавіч, н. у 1895. Калгаснік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 20.11.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 28.6.1989.

ШАСТАПАЛАЎ Самуіл Іванавіч, н. у 1861. Аднаасобнік. Арыштаваны 28.11.1937. Асуджаны 6.12.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 12.7.1989.

ВЁСКА ЧЫСТЫЯ ЛУЖЫ

БУРЛАКОЎ Канстанцін Афінагенавіч, н. у 1914. Інжынер. У Чырвонай Арміі з 3.7.1941 па 15.10.1941. Арыштаваны 7.10.1943. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Вызвалены ў кастрычніку 1953. Рэабілітаваны 6.7.1959.

БУРЛАКОЎ Фядос Афінагенавіч, н. у 1903. Інжынер. У Чырвонай Арміі з 3.7.1941 па 15.10.1941. Арыштаваны 7.10.1943. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Вызвалены ў 1953. Рэабілітаваны 6.7.1959.

БУРЛАКОЎ Фядос Афінагенавіч, н. у 1903. Арыштаваны 10.4.1936. Асуджаны на 3 гады ўмоўна. Рэабілітаваны 29.12.1989.

ДЗЁМІН Яфім Мікітавіч, н. у 1880. Селянін. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 5.8.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 5.9.1937. Раней асуджаны ў 1933 на 7 гадоў зняволення. Рэабілітаваны 13.4.1989.

РАМАНАЎ Піліп Акулавіч, н. у 1890. Арыштаваны 14.3.1933. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 2.2.1942 у лагеры. Рэабілітаваны 17.4.1961.

САМОНАЎ Фёдар Аляксеевіч, н. у 1907. Арыштаваны 11.4.1942. Асуджаны на 8 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1950. Рэабілітаваны 15.3.1967.

МАЛАНЯМКОЎСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА ЗАЦІШША

ШЧАКАЛАЎ Ціт Фролавіч, н. у 1905. Арыштаваны 4.2.1930. Асуджаны 21.2.1930 да 1 года зняволення. Рэабілітаваны 11.12.1989.

ШЧАКАЛАЎ Ціхан Фролавіч, н. у 1897. Арыштаваны 5.2.1930. Асуджаны 21.2.1930 да 1 года зняволення. Рэабілітаваны 11.12.1989.

ВЁСКА МАЛЫЯ НЯМКІ

БАРАБАНАЎ Барыс Фролавіч, н. у 1887. Калгаснік. Арыштаваны 9.2.1938. Асуджаны 15.2.1938 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 13.3.1938. Рэабілітаваны 9.10.1989.

ГАРОШКА Васіль Фаміч, н. у 1891. Селянін. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 8.9.1937. Асуджаны 28.9.1937 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны ў Гомелі 7.10.1937. Рэабілітаваны 1.2.1971.

ГАРОШКА Якаў Фаміч, н. у 1884. Селянін. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 7.2.1930. Асуджаны 21.2.1930 як заможны селянін. Рэабілітаваны 11.12.1989.

ЗАЙЦАЎ Захар Пятровіч, н. у 1880. Калгаснік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 6.2.1930. Асуджаны 21.2.1930 на 1 год зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 11.12.1989.

ІГНАЦЕНКА Пракоп Цімафеевіч, н. у 1892. Калгаснік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 22.11.1937. Асуджаны 30.11.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 28.6.1989.

КЛІМАНСКІ Фёдар Цімафеевіч, н. у 1882. Рабочы. Арыштаваны 2.3.1938. Асуджаны 14.3.1938 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны ў Гомелі 2.4.1938. Рэабілітаваны 16.1.1989.

ПАПЛЕЎКІН Апанас Цімафеевіч, н. у 1884. Брыгадзір. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 19.11.1937. Асуджаны 30.11.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 12.9.1960.

ПАПЛЕЎКІН Іван Цімафеевіч, н. у 1887. Калгаснік. Арыштаваны 19.11.1937. Асуджаны 30.11.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1947. Рэабілітаваны 12.9.1960.

ПАПЛЕЎКІН Ціхан Цімафеевіч, н. у 1885. Калгаснік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 19.11.1937. Асуджаны 30.11.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 14.5.1942. Рэабілітаваны 12.9.1960.

ВЁСКА ПЕРАЛЁЎКА

ГАНЧАРОЎ Апанас Ісакавіч, н. у 1892. Селянін. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 28.9.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 28.9.1942. Рэабілітаваны 30.9.1960.

МАШКОЎСКІ Піліп Спірыдонавіч, н. у 1887. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 28.2.1932. Асуджаны на 3 гады зняволення ў ППЛ. Паўторна арыштаваны 28.9.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр у лагеры 28.4.1942. Рэабілітаваны 24. 12.1962.

СКАЛПЕШКІН Павел Яўхімавіч, н. у 1888. Свяшчэннік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 7.2.1930. Асуджаны 21.2.1930 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 11.12.1989.

НЕГЛЮБСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА ЛЯДЫ

КАШАВАРАЎ Прохар Ільіч, н. у 1880. Аднаасобнік. Арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны 7.8.1937 да 8 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 29.12.1989.

ФАМЯНОК Савелій Мікалаевіч, н. у 1898. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны 7.8.1937 да 8 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 29.12.1989.

ХАМЯНОК Трафім Мікалаевіч, н. у 1880. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 1.9.1937. Асуджаны 30.9.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 10.10.1989.

ВЁСКА НЕГЛЮБКА

АСІПЕНКА Васіль Пракопавіч, н. у 1886. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 19.7.1937. Асуджаны 17.9.1937 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 28.9.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 19.5.1989, 10.1.1992.

БАННІК Рыгор Сямёнавіч, н. у 1883. Калгаснік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 16.4.1933. Асуджаны 17.5.1933 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 10.1.1992.

БАРСУКОЎ Георгій Яфімавіч, н. у 1915. Дырэктар Неглюбскай НСШ. Арыштаваны 24.12.1944. Асуджаны 27.4.1945 на 7 гадоў зняволення з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 26.3.1957.

ГРЫНЬКОЎ Міхаіл Еўдакімавіч, н. у 1897. Калгаснік. Меў пяцярых дзяцей. Асуджаны 17.5.1933 да 3 гадоў ППЛ. Вызвалены ў 1936. Зноў арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны 17.9.1937 да 10 гадоў ППЛ. Рэабілітаваны 30.9.1960, 10.1.1992.

КАВАЛЁЎ Іван Мікалаевіч, н. у 1906. Аднаасобнік. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 17.5.1934 на 3 гады. Рэабілітаваны 10.1.1977.

КАРПЕНКА Іван Сяргеевіч, н. у 1895. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 16.4.1933. Асуджаны 17.5.1933 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 10.1.1977.

КАРОТКІ Андрэй Іванавіч, н. у 1910. Арыштаваны 23.3.1933. Асуджаны на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 27.11.1989.

КАРОТКІ Дзмітрый Васільевіч, н. у 1889. Рабочы. Арыштаваны 5.8.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 19.4.1989.

КАРОТКІ Іван Андрэевіч, н. у 1901. Аднаасобнік. Арыштаваны 17.5.1933. Асуджаны на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 10.1.1977.

КАРОТКІ Пётр Васільевіч, н. у 1882. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 17.5. 1933 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 10.1.1977.

КАРОТЧАНКА Іван Васільевіч, н. у 1902. Арыштаваны 28.12.1944. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ з канфіскацыяй маёмасці і пазбаўлення грамадзянскіх правоў на 5 гадоў. Вызвалены 1.1.1954. Рэабілітаваны 10.3.1967.

КРАЦЯНКОЎ Аляксандр Пятровіч, н. у 1894. Настаўнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 20.11.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 29.6.1989.

КРАЦЯНКОЎ Ілья Паўлавіч, н. у 1865. Аднаасобнік. Арыштаваны 21.2.1930. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Рэабілітаваны 13.7.1961.

КРАЦЯНКОЎ Макар Ларыёнавіч, н. у 1892. Аднаасобнік. Арыштаваны 21.8.1940. Асуджаны 20.10.1940 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 22.1.1992.

КРАЦЯНКОЎ Пётр Сцяпанавіч, н. у 1876. Арыштаваны 21.2.1930. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Рэабілітаваны 13.7.1961.

КРАЦЯНОК Павел Пятровіч, н. у 1881. Калгаснік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 16.4.1933. Асуджаны 17.5.1933 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Памёр у Карагандзінскім лагеры 17.8.1944. Рэабілітаваны 10.1.1977.

ЛУПІКАЎ Апанас Іларыёнавіч, н. у 1885. Аднаасобнік. Арыштаваны 6.11.1930. Асуджаны да высылкі ў Сібір. Рэабілітаваны 24.10.1989.

ЛУПІКАЎ-КАНАВАЛАЎ Міхаіл Данілавіч, н. у 1902. Аднаасобнік. Арыштаваны 22.10.1932. Асуджаны 1.12.1932 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 18.3.1993.

ПРЫХОДЗЬКА Пётр Андрэевіч, н. у 1881. Калгаснік. Асуджаны ў 1933 да 3 гадоў зняволення ў ППЛ. Зноў арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны 17.9.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 26.11.1942. Рэабілітаваны 10.1.1977, 5.6.1989.

ПРЫХОДЗЬКА Стэфан Андрэевіч, н. у 1894. Калгаснік. Меў васьмярых дзяцей. Арыштаваны 26.8.1937. Асуджаны 17.9.1937 да 10 гадоў зняволен-

ня ў ППЛ. Вызвалены 13.10.1943. Рэабілітаваны 29.7.1960. Раней асуджаны да 3 гадоў зняволення. Рэабілітаваны 10.1.1977.

ПРЫХОДЗЬКА Сцяпан Андрэевіч, н. у 1889. Калгаснік. Арыштаваны 18.4.1933. Асуджаны на 3 гады ППЛ. Вызвалены 13.10.1943. Рэабілітаваны 10.1.1977.

ПЯТРЫШЧАНКА Васіль Аляксеевіч, н. у 1890. Арыштаваны 3.12.1937. Асуджаны 28.12.1937 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 11.1.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 14.8.1989.

ШАВЯЛЁЎ Іван Канстанцінавіч, н. у 1898. Аднаасобнік. Арыштаваны 18.4.1933. Асуджаны 17.5.1933 да 3 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 10.1.1977.

ШАВЯЛЁЎ Сцяпан Сідаравіч, н. у 1909. Арыштаваны 16.4.1933. Асуджаны 17.5.1933 да 3 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 10.1.1977.

ШАВЯЛЁЎ Яфрэм Канстанцінавіч, н. у 1898. Аднаасобнік. Арыштаваны 16.4.1933. Асуджаны 17.5.1933 да 3 гадоў зняволення ў ППЛ. Паўторна арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны 3.11.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр у лагеры 10.3.1942. Рэабілітаваны 29.7.1960, 10.1.1977.

НАВІЛАЎСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА ГЛЫБАЎКА

РЫБАКОЎ Цімафей Дзям'янавіч, н. у 1916. Арыштаваны 25.8.1940. Асуджаны 26.9.1940 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 3.8.1970.

ВЁСКА НАВІЛАЎКА

АЛЯКСЕЯНКА Кірыл Савельевіч, н. у 1907. Арыштаваны 7.6.1931. Асуджаны 23.7.1931 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 19.10.1989.

БЛЮМІН Абрам Залманавіч, н. у 1888. Арыштаваны 26.7.1950. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 14.1.1966.

МЕЛЬНІКАЎ Фёдар Сямёнавіч, н. у 1872. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 4.9.1930. Асуджаны 27.9.1930 да высылкі ў Сібір з сям'ёй. Рэабілітаваны 19.10.1989.

ПАДАШВЯЛЁЎ Трафім Дзмітрыевіч, н. у 1885. Асуджаны 5.1.1933 да высылкі ў Казахстан на 5 гадоў з канфіскацыяй маёмасці. Паўторна арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны 1.9.1937 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 10.9.1937. Рэабілітаваны 30.5.1989, 3.8.1989.

ПАРХОМЕНКА Кірыла Андрэевіч, н. у 1872. Аднаасобнік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 4.9.1930. Асуджаны 17.9.1930 да высылкі з сям'ёй у Сібір. Рэабілітаваны 19.10.1989.

ШАПАВАЛАЎ Васіль Якаўлевіч, н. у 1885. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 25.12.1932. Асуджаны 1.2.1933 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 1.8.1989.

ВЁСКА ПЕТРАПОЛЛЕ

ПАДАШВЯЛЁЎ Антон Пракопавіч, н. у 1886. Аднаасобнік. Меў семярых дзяцей. Арыштаваны 4.9.1930. Асуджаны 27.9.1930 да высылкі ў Сібір з сям'ёй. Рэабілітаваны 11.10.1989.

ПАДАШВЯЛЁЎ Захар Пракопавіч, н. у 1887. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 4.9.1930. Асуджаны 27.9.1930 да высылкі ў Сібір з сям'ёй. Рэабілітаваны 19.10.1989.

ВЁСКА СЯЛІЦКАЯ

ГЕРАСКІН Сяргей Нічыпаравіч, н. у 1873. Арыштаваны 12.12.1937. Асуджаны 28.12.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 12.6.1989.

КАЗЛОЎ Даніла Іванавіч, н. у 1876. Аднаасобнік. Арыштаваны 29.12.1932. Асуджаны 16.4.1933 да высылкі ў Казахстан на 5 гадоў з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 3.8.1989.

КУХАРЭНКА Іван Паўлавіч, н. у 1876. Аднаасобнік. Арыштаваны 29.12.1932. Асуджаны да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітаваны 3.8.1989.

ЛОСЕЎ Міхаіл Іванавіч, н. у 1872. Арыштаваны 18.10.1937. Асуджаны 16.11.1937 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 23.11.1937. Рэабілітаваны 31.7.1989.

НОВІКАЎ Ануфрый Трафімавіч, н. у 1875. Аднаасобнік. Арыштаваны 15.1.1933. Асуджаны 1.2.1933 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 3.8.1989.

НОВАГРАМЫЦКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА НОВЫЯ ГРАМЫКІ

ГРАМЫКА-ДАЎГЯЛА Анастасія Пятроўна, н. у 1911. Арыштавана 22.7.1941. Асуджана да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і 5 гадоў пазбаўлення правоў. Рэабілітавана 23.12.1966.

ГРАМЫКА Міхаіл Мацвеевіч, н. у 1901. З рабочых. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 1.2.1937. Асуджаны 22.5.1937 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. У 1938 — да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 15.9.1938. Рэабілітаваны 24.8.1960.

ГРАМЫКА Нікіфар Фёдаравіч, н. у 1900. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 8.9.1932. Асуджаны 8.10.1932 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 31.10.1989.

ГРАМЫКА Пётр Фёдаравіч, н. у 1890. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 21.9.1932. Асуджаны 8.10.1932 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 31.10.1989.

ГРАМЫКА Сцяпан Васільевіч, н. у 1897. Вознік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 9.7.1941. Асуджаны 16.7.1941 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і 5

В. І. Гулевіч.

гадоў пазбаўлення правоў. Рэабілітаваны 21.10.1991.

ВЁСКА СТАРЫЯ ГРАМЫКІ

ГРАМЫКА Дзмітрый Ігнатавіч, н. у 1893. Бухгалтар. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 26.2.1932. Асуджаны 19.6.1932 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Паўторна арыштаваны 20.11.1937. Асуджаны 30.11.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. У снежні 1941 памёр у лагеры. Рэабілітаваны 24.12.1962, 16.1.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Аляксей Пятровіч, н. у 1894. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 на 3 гады зняволення ў ППЛ, а з 25.11.1933 — умоўна. Рэабілітаваны 30.8.1989.

ВЁСКА РУДНЯ-СТАЎБУНСКАЯ

ГУЛЕВІЧ Адам Васільевіч, н. у 1907. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 17.12.1937. Асуджаны 21.1.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 14.3.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 8.10.1958.

ГУЛЕВІЧ Аляксандр Канстанцінавіч, н. у 1891. Калгаснік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 17.12.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 14.3.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 27.7.1989.

ГУЛЕВІЧ Аляксандр Канстанцінавіч, н. у 1888. Калгаснік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 12.11.1933. Асуджаны 13.12.1933 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 8.10.1957.

ГУЛЕВІЧ Антон Васільевіч, н. у 1867. Рабочы. Меў семярых дзяцей. Арыштаваны 26.9.1933. Асуджаны 13.12.1933 на 8 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 8.4.1957.

ГУЛЕВІЧ Варвара Іосіфаўна, н. у 1901. Даярка. Мела дваіх дзяцей. Арыштавана 10.12.1937. Асуджана да вышэйшай меры пакарання. Расстраляна ў Гомелі 1.4.1938. Рэабілітавана 13.1.1958.

ГУЛЕВІЧ Вікенцій Рыгоравіч, н. у 1880. Калгаснік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 26.7.1938. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 3.7.1956.

ГУЛЕВІЧ Іван Антонавіч, н. у 1896. Ляснік. Меў васьмярых дзяцей, бацьку 60 гадоў. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 14.3.1938. Рэабілітаваны 14.11.1957.

ГУЛЕВІЧ Іван Іванавіч, н. у 1897. Калгаснік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 17.12.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 14.3.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 13.11.1957.

ГУЛЕВІЧ Іван Іосіфавіч, н. у 1900. Калгаснік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 20.7.1938. Асуджаны 27.9.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 7.10.1938. Рэабілітаваны 11.3.1958.

ГУЛЕВІЧ Іван Паўлавіч, н. у 1894. Калгаснік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 18.12.1937. Асуджаны 21.1.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 14.3.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 21.6.1989.

ГУЛЕВІЧ Іван Паўлавіч, н. у 1871. Калгаснік. Меў дзевяцярых дзяцей. Арыштаваны 13.9.1933. Асуджаны да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 8.10.1957.

ГУЛЕВІЧ Іван Станіслававіч, н. у 1884. Калгаснік. Арыштаваны 20.7.1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 28.11.1938. Рэабілітаваны 17.4.1964.

ГУЛЕВІЧ Іван Францавіч, н. у 1894. Калгаснік. Арыштаваны 19.12.1937. Асуджаны 21.1.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 14.3.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 21.6.1989.

ГУЛЕВІЧ Іосіф Якаўлевіч, н. у 1890. Заможны селянін. Арыштаваны 26.7.1938. Асуджаны 27.9.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 7.10.1938. Рэабілітаваны 27.6.1962.

ГУЛЕВІЧ Міхаіл Іванавіч, н. у 1898. Аднаасобнік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 26.7.1938. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 3.7.1956.

ГУЛЕВІЧ Павел Аляксандравіч, н. у 1898. Калгаснік. Арыштаваны 20.8.1938. Асуджаны 27.9.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 7.10.1938. Рэабілітаваны 11.3.1958.

ГУЛЕВІЧ Пётр Іванавіч, н. у 1903. Аднаасобнік. Арыштаваны 27.8.1938. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 3.7.1956.

ГУЛЕВІЧ Стэфан Цімафеевіч, н. у 1895. Калгаснік. Арыштаваны 17.12.1937. Асуджаны 21.1.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 14.3.1938. Рэабілітаваны 18.4.1960.

ГУЛЕВІЧ Франц Мікалаевіч, н. у 1897. Аднаасобнік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 26.7.1938. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 3.7.1956.

ГУЛЕВІЧ Франц Ягоравіч, н. у 1895. Калгаснік. Арыштаваны 17.12.1937. Асуджаны 20.1.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 14.3.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 27.7.1989.

ГУЛЕВІЧ Франц Якаўлевіч, н. у 1893. Калгаснік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны 1.9.1937 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны. Рэабілітаваны 3.6.1957.

ЛАПІЦКІ Іван Фёдаравіч, н. у 1892. Настаўнік. Арыштаваны 13.4.1944. Асуджаны 31.7.1944 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 9.5.1956.

ЛЯСКОЎСКІ Аляксандр Восіпавіч, н. у 1898. Калгаснік. Арыштаваны 6.12.1937. Асуджаны 5.1.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 14.3.1938. Рэабілітаваны 30.11.1956.

СКАРАПАЦКІ Іосіф Раманавіч, н. у 1867. Калгаснік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 15.9.1933. Асуджаны 13.12.1933 на 8 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 8.10.1957.

СКАРАПАЦКІ Мікалай Іосіфавіч, н. у 1901. Арыштаваны 26.7.1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны. Рэабілітаваны 6.6.1956.

СМЫКОЎСКІ Васіль Адамавіч, н. у 1900. Служачы. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 18.12.1937. Асуджаны 21.1.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 14.3.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 6.4.1959.

ЯСКЕВІЧ Агнеса Аляксандраўна, н. у 1906. Настаўніца. Арыштавана 22.12.1937. Асуджана да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Паўторна асуджана 12.1.1949 да высылкі. Рэабілітавана 9.9.1955, 24.12.1962.

ВЁСКА АДНАПОЛЛЕ

КОНЧЫЦ Васіль Рыгоравіч, н. у 1888. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 25.12.1932. Асуджаны да высылкі на 5 гадоў. Рэабілітаваны 28.12.1989.

КОНЧЫЦ Якаў Фёдаравіч, н. у 1892. Арыштаваны 15.8.1938. Асуджаны 11.9.1938 да расстрэлу. Расстраляны 20.11.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 26.6.1989.

ЛАПЦЕЕЎ Андрэй Фёдаравіч, н. у 1893. Калгаснік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 9.3.1939. Асуджаны 23.5.1939 на 8 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 23.10.1942. Рэабілітаваны 26.10.1961.

СМОЛЬСКІ Пётр (Эдуард) Францавіч, н. у 1899. Калгаснік. Арыштаваны 27.8.1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 9.10.1938. Рэабілітаваны 17.9.1965.

ХАДАНОВІЧ Нічыпар Уладзіміравіч, н. у 1909. Арыштаваны 11.9.1944. Асуджаны да 7 гадоў зняволення ў ППЛ і на 3 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 11.10.1965.

ХАДАНОВІЧ Павел Антонавіч, н. у 1887. Арыштаваны 26.2.1932. Асуджаны 11.5.1932 да 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Паўторна арыштаваны 1.9.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 28.9.1937 у Гомелі. Рэабілітаваны 11.2.1989, 11.5.1989.

ВЁСКА ПРЫСНО

АБАРОТАЎ Ілья Міхайлавіч, н. у 1878. Селянін. Арыштаваны 6.12.1932. Асуджаны 8.1.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 26.1.1990.

АРЦЕМЕНКАЎ Віктар Лук'янавіч, н. у 1882. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 10.1.1933. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1937. Рэабілітаваны 31.3.1989.

АРЦЕМЕНКАЎ Цімафей Іосіфавіч, н. у 1889. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 20.3.1937. Асуджаны 26.6.1937 на 6 гадоў зняволення ў ППЛ і 4 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 29.4.1991.

ГЛУХАЎ Іван Кузьміч, н. у 1903. Калгаснік. Арыштаваны 2.9.1937. Асуджаны 30.10.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 26.6.1989.

ДАШКЕВІЧ Якаў Васільевіч, н. у 1874. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 17.3.1930. Асуджаны 18.3.1930 да высылкі на Поўнач. Рэабілітаваны 31.7.1989.

ДРАЙ Сцяпан Цімафеевіч, н. у 1881. Аднаасобнік. Арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны 22.8.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 30.6.1989.

КУДРАЎСКІ Анісім Іванавіч, н. у 1884. Фельчар. Меў васьмярых дзяцей. Арыштаваны 9.1.1933. Асуджаны 16.2.1933 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 31.7.1989.

МЕЛЬНІКАЎ Еўдакім Парфёнавіч, н. у 1886. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 8.1.1938 у лагеры. Рэабілітаваны 31.10.1989.

МЕЛЬНІКАЎ Трафім Іванавіч, н. у 1884. Калгаснік. Асуджаны 27.9.1930 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і да 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 5.11.1991.

ПАЦЕЙКОЎ Іван Еўдакімавіч, н. у 1872. Аднаасобнік. Арыштаваны 6.12.1932. Асуджаны 8.1.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 26.1.1990.

ПОЦЕЕЎ Іван Еўдакімавіч, н. у 1866. Арыштаваны 2.9.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 28.9.1937. Рэабілітаваны 5.5.1989.

ПОЦЕЕЎ Сцяпан Іванавіч, н. у 1898. Арыштаваны 25.1.1939. Асуджаны да 8 гадоў зняволення ў ППЛ і да 3 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 30.7.1990.

РАДЗЬКОЎ Павел Мікалаевіч, н. у 1885. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны ў 1933. Асуджаны на 3 гады зняволення ў ППЛ. Паўторна арыштаваны 30.1.1939. Асуджаны на 7 гадоў зняволення ў ППЛ і на 3 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 29.6.1989.

РАДНЕНКОЎ Гаўрыла Дарафеевіч, н. у 1875. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 6.12.1932. Асуджаны 8.1.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 26.1.1990.

РАДНЕНКОЎ Міхаіл Васільевіч, н. у 1877. Святар. Арыштаваны 22.8.1937. Асуджаны да вышэй-

шай меры пакарання. Расстраляны 5.9.1937. Рэабілітаваны.

РАДНЕНКОЎ Цімафей Васільевіч, н. у 1875. Калгаснік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 6.12.1932. Асуджаны 8.1.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 26.1.1990.

РАМАНЧЭЎСКІ Іван Елісеевіч, н. у 1900. Калгаснік. Арыштаваны 28.1.1935. Асуджаны 10.5.1935 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 8.3.1957.

РУЖАНЦОЎ Адам Іудавіч, н. у 1887. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 10.1.1933. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1936. Рэабілітаваны 31.3.1989.

САКУНОЎ Фёдар Сцяпанавіч, н. у 1896. Аднаасобнік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 2.9.1937. Асуджаны 27.9.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 4.1.1941 у Амурлагу. Рэабілітаваны 11.6.1962.

САМАРЫКАВА-ШРАМАВА Праскоўя Цімафееўна, н. у 1883. Аднаасобніца. Арыштавана 6.12.1932. Асуджана 8.1.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітавана 26.1.1990.

СМОЛЯК Пётр Рыгоравіч, н. у 1875. Дзяк. Арыштаваны 17.7.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 18.7.1940 у канцлагеры. Рэабілітаваны 23.5.1989.

УЛАСЯНКОЎ Ігнат Фёдаравіч, н. у 1887. Аднаасобнік. Арыштаваны 10.1.1933. Асуджаны да высылкі на 3 гады. Вызвалены ў 1936. Рэабілітаваны 30.3.1989.

УСКОЎ Арцём Еўдакімавіч, н. у 1880. Арыштаваны 19.11.1937. Асуджаны 30.11.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр у лагеры 4.11.1938. Рэабілітаваны 8.9.1989.

ШАПАРАЎ Піліп Ермалаевіч, н. у 1915. Арыштаваны 6.12.1932. Асуджаны 8.1.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 26.1.1990.

ШАПАРАВА-РАДЗЯНКОВА Варвара Спірыдонаўна, н. у 1907. Аднаасобніца. Мела дваіх дзяцей. Арыштавана 17.12.1932. Асуджана 8.1.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітавана 26.1.1990.

ШВАДРОНАЎ Андрэй Якаўлевіч, н. у 1898. Калгаснік. Арыштаваны 16.4.1932. Асуджаны 29.6.1932 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Вызвалены 10.10.1934, астатні тэрмін зняволення — умоўна. Рэабілітаваны 16.1.1989.

ШЭРМАНАЎ Павел Іванавіч, н. у 1876. Калгаснік, цясляр. Арыштаваны 7.9.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 28.9.1937 у Гомелі. Рэабілітаваны 5.5.1989.

РАДУЖСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА КУНТАРАЎКА

АКСЁНАЎ Сцяпан Нічыпаравіч, н. у 1882. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны

А. Ф. Бяляеў.

22.9.1932. Асуджаны 8.10.1932 да 5 гадоў канцлагера. Рэабілітаваны 18.12.1989.

БЯЛЯЕЎ Аляксей Фёдаравіч, н. у 1910. Аднаасобнік. Арыштаваны 10.6.1940. Асуджаны на 6 гадоў зняволення ў ППЛ і 3 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 8.8.1990.

КАБЫШ Іван Лявонавіч, н. у 1882. Аднаасобнік. Арыштаваны 6.9.1937. Асуджаны 17.9.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 16.12.1989.

КАСЯКОЎ Іван Сямёнавіч, н. у 1907. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 15.10.1939. Асуджаны. Рэабілітаваны 30.7.1990.

КАСЯКОЎ Сямён Іванавіч, н. у 1873. Аднаасобнік. Арыштаваны 20.10.1939. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 20.7.1990.

ЛЫСЫ Міхаіл Максімавіч, н. у 1892. Калгаснік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны 26.2.1938 на 6 гадоў зняволення ў ППЛ і 3 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 29.10.1991.

ЛЫСЫ Радзівон Лаўрэнцьевіч, н. у 1885. Аднаасобнік. Меў дзевяцярых дзяцей. Арыштаваны 25.11.1929. Асуджаны 15.12.1929 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 10.12.1992.

МІНІН Іван Пятровіч, н. у 1897. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 22.9.1932. Асуджаны 8.10.1932 на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 18.12.1989.

МІНІН Уладзімір Данілавіч, н. у 1880. Селянін. Меў пяцярых дзяцей. Удавец. Арыштаваны 22.9.1932. Асуджаны 8.10.1932 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 18.12.1989.

РЫЛУШКІН Сямён Максімавіч, н. у 1880. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 22.9.1932. Асуджаны 8.10.1932 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 18.12.1989.

САЙКОЎ Павел Сцяпанавіч, н. у 1883. Селянін. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 17.3.1933. Асуджаны 24.3.1933 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 1.9.1958.

САЙКОЎ Сава Міхайлавіч, н. у 1887. Стругальшчык. Арыштаваны 9.9.1936. Асуджаны 5.10.1936 да

П. П. Баравікоў.

С. Г. Шчарбакоў.

3 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 29.9.1939. Рэабілітаваны 29.9.1989.

СЕРАНКОЎ Фёдар Карнеевіч, н. у 1890. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 22.9.1932. Асуджаны 8.10.1932 на 3 гады канцлагера. Рэабілітаваны 18.12.1989.

ШАПАВАЛАЎ Іван Мацвеевіч, н. у 1891. Завуч пачатковай школы. Арыштаваны 8.9.1937. Асуджаны 3.11.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 25.8.1989.

ВЁСКА РАДУГА

БАРАВІКОЎ Пётр Піліпавіч, н. у 1900. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 29.5.1940. Асуджаны на 8 гадоў зняволення ў ППЛ і 4 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 8.8.1990.

ВЕТРУКОЎ Ігнат Трафімавіч, н. у 1880. Арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны 1.9.1937 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 10.9.1937. Рэабілітаваны 15.1.1960.

ВЕТРУКОЎ Раман Ігнатавіч, н. у 1910. Конюх. Арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 10.9.1937. Рэабілітаваны 15.1.1960.

ДУБАДЗЕЛАЎ Аляксей Якаўлевіч, н. у 1888. Арыштаваны 23.3.1949. Асуджаны 1.8.1949 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 3.6.1960.

ДУЛЕВА Анастасія Міхайлаўна, н. у 1885. Сялянка. Мела траіх дзяцей. Арыштавана 24.6.1941. Асуджана 24.10.1941 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ і 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітавана 7.9.1990.

КАЛІНКОВА Надзея Якаўлеўна, н. у 1922. Студэнтка. Арыштавана 28.9.1945. Асуджана на 5 гадоў зняволення ў ППЛ і 3 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітавана 29.9.1969.

КОНАНАЎ Сямён Цімафсевіч, н. у 1881. Арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны 1.9.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 31.12.1942. Рэабілітаваны 14.7.1989.

МІХАЙЛАЎ Іван Піліпавіч, н. у 1906. Бухгалтар. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 13.1.1945. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ і на 6 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Памёр у лагеры 27.10.1950. Рэабілітаваны 4.12.1984.

НЕРУШАЎ Ігнацій Яўменавіч, н. у 1894. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 15.3.1934. Асуджаны 27.3.1934 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 24.10.1989.

НЕРУШАВА Надзея Міхайлаўна, н. у 1918. Арыштавана 30.12.1944. Асуджана на 10 гадоў зняволення ў ППЛ і на 3 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Вызвалена ў 1954. Рэабілітавана 8.10.1991.

ПАЛАДЗЬЕЎ Сяргей Пятровіч, н. у 1882. Аднаасобнік. Арыштаваны 2.2.1930. Асуджаны 21.2.1930 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Паўторна арыштаваны 17.7.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Памёр у турме 28.9.1937. Рэабілітаваны 5.5.1989, 19.7.1989.

ПРАКАПЕНКА Яўсей Пятровіч, н. у 1888. Арыштаваны 7.1.1933. Асуджаны да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Паўторна арыштаваны 5.1.1938. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 12.7.1989, 12.11.1990.

РЫБАЧКОЎ Цімафей Міхайлавіч, н. у 1890. Селянін. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 14.12.1934. Асуджаны 10.5.1935 на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 4.12.1989.

САВОСТАЎ Максім Мітрафанавіч, н. у 1891. Калгаснік. Арыштаваны 29.6.1938. Асуджаны 25.9.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 10.10.1938. Рэабілітаваны 12.10.1960.

САМКОЎ Мікалай Пятровіч, н. у 1909. Арыштаваны 10.4.1936. Асуджаны да 2 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 26.10.1989.

УДОДАЎ Савелій Дзямідавіч, н. у 1874. Арыштаваны 5.1.1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 10.2.1938. Рэабілітаваны 12.6.1989.

ЦЕЙКІН Пётр Ягоравіч, н. у 1885. Арыштаваны 1.9.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 28.9.1937. Рэабілітаваны 6.5.1989.

ЧАШЭЙКА Сцяпан Аврамавіч, н. у 1874. Арыштаваны 10.3.1938. Асуджаны 14.3.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 2.4.1938. Рэабілітаваны 8.7.1963.

ШЧАРБАКОЎ Савелій Гаўрылавіч, н. у 1894. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 27.4.1940. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і да 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 8.8.1990.

РЭЧКАЎСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА ЗАРЭЧЧА

ГОРСКІ Казімір Сцяпанавіч, н. у 1870. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 12.9.1933. Асуджаны

12.12.1933 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 8.10.1957.

ГОРСКАЯ Марыя Данілаўна, н. у 1884. Хатняя гаспадыня. Мела дваіх дзяцей. Арыштавана 12.7.1929. Асуджана да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітавана 3.12.1992.

ЛАШКЕВІЧ Максім Якаўлевіч, н. у 1877. Арыштаваны 4.2.1930. Асуджаны 21.2.1930 на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 13.7.1961.

ЛАШКЕВІЧ Яфім Якаўлевіч, н. у 1870. Арыштаваны 4.2.1930. Асуджаны 21.2.1930 на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 13.7.1961.

ОКУШКА Іосіф Казіміравіч, н. у 1896. Арыштаваны 17.3.1934. Асуджаны 27.3.1934 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Паўторна арыштаваны 27.7.1938. Асуджаны 27.9.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 7.10.1938. Рэабілітаваны 22.7.1960, 23.11.1960.

ВЁСКА КАМЫЛІН

АЎСЕЙКОЎ Сямён Сцяпанавіч, н. у 1890. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 15.3.1934. Асуджаны 27.3.1934 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 24.10.1989.

ВЁСКА РЭЧКІ

КСЯНЗОЎ Аляксандр Данілавіч, н. у 1891. Конюх. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 12.12.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 14.9.1959.

КСЯНЗОЎ Іван Данілавіч, н. у 1876. Калгаснік. Меў семярых дзяцей. Арыштаваны 12.12.1937. Асуджаны 31.12.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр у зняволенні 14.1.1943. Рэабілітаваны 14.9.1959.

ВЁСКА РЭЧКАЎСКІЯ ХУТАРЫ

КОНЧЫЦ Іван Васільевіч, н. у 1910. Аднаасобнік. Арыштаваны 2.4.1932. Асуджаны 19.6.1932 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 3.9.1989.

КУЛАЖАНКА Васіль Нікітавіч, н. у 1901. Арыштаваны 7.8.1930. Асуджаны 25.8.1930 на 3 гады зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 14.5.1990.

ВЁСКА РУДНЯ-ГУЛЕВА

ГАБРЫКАЎ Сяргей Дзям'янавіч, н. у 1889. Калгаснік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 15.3.1934. Асуджаны 27.3.1934 да 3 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 24.10.1989.

ГАБРЫКАЎ Якаў Аляксеевіч, н. у 1910. Заможны селянін. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 20.2.1933. Асуджаны да 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 12.7.1989.

ЖЫВАДЗЁРАЎ Іван Раманавіч, н. у 1889. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 10.1.1933. Асуджаны да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 14.10.1935 (Белбатлаг). Рэабілітаваны 12.7.1989.

МОХАРАЎ Аляксандр Іванавіч, н. у 1909. Аднаасобнік. Арыштаваны 12.7.1929. Асуджаны да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітаваны 3.12.1992.

МОХАРАЎ Іван Антонавіч, н. у 1888. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 26.2.1932. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 7.10.1989.

МОХАРАЎ Іван Лявонцьевіч, н. у 1892. Арыштаваны 13.3.1934. Асуджаны 27.3.1934 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 24.10.1989.

МОХАРАЎ Кузьма Леанідавіч, н. у 1895. Арыштаваны 15.3.1934. Асуджаны 27.3.1934 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 24.10.1989.

МОХАРАЎ Лявонцій Цімафеевіч, н. у 1882. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 26.2.1932. Асуджаны на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 7.10.1989.

МОХАРАЎ Мікалай Антонавіч, н. у 1872. Аднаасобнік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 19.3.1934. Асуджаны 27.3.1934 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 24.10.1989.

МОХАРАВА Марыя Пятроўна, н. у 1913. Аднаасобніца. Арыштавана 12.7.1929. Асуджана да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітавана 3.12.1992.

МОХАРАЎ Павел Рыгоравіч, н. у 1886. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 10.1.1933. Асуджаны на 6 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 12.7.1989.

МОХАРАЎ Франц Пятровіч, н. у 1907. Аднаасобнік. Арыштаваны 12.7.1929. Асуджаны да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітаваны 3.12.1992.

МОХАРАВА Юзэфа Іванаўна, н. у 1917. Арыштавана 12.7.1929. Асуджана да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітавана 27.9.1993.

НАДТАЧАЕЎ Павел Аляксандравіч, н. у 1895. Аднаасобнік. Арыштаваны 15.3.1934. Асуджаны 27.3.1934 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 24.10.1989.

ВЁСКА РУДНЯ-ШЛЯГІНА

КАЦУБА Анастасія Пятроўна, н. у 1889. Аднаасобніца. Арыштавана 12.7.1929. Асуджана да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітавана 3.12.1994.

КАЦУБА Андрэй Цімафеевіч, н. у 1880. Аднаасобнік. Арыштаваны 22.12.1928. Асуджаны 28.2.1929 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 25.11.1992.

КАЦУБА Іван Казіміравіч, н. у 1892. Аднаасобнік. Арыштаваны 18.8.1930. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 22.12.1989.

КАЦУБА Іван Казіміравіч, н. у 1893. Арыштаваны 3.10.1937. Асуджаны 21.11.1937 да вышэйшай

меры пакарання. Расстраляны 29.12.1937. Рэабілітаваны 30.6.1989.

КАЦУБА Кузьма Пятровіч, н. у 1883. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 13.1.1933. Асуджаны 16.4.1933 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1936. Рэабілітаваны 21.12.1959.

КАЦУБА Павел Іванавіч, н. у 1915. Калгаснік. Арыштаваны 20.7.1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 19.10.1938. Рэабілітаваны 2.10.1989.

КАЦУБА Павел Казіміравіч, н. у 1901. Арыштаваны 4.12.1937. Асуджаны 5.1.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 14.3.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 16.9.1960.

КАЦУБА Павел Каспаравіч, н. у 1894. Арыштаваны 27.8.1938. Асуджаны 28.9.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 9.10.1938. Рэабілітаваны 21.6.1960.

КАЦУБА Пётр Каспаравіч, н. у 1893. Ляснік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 27.8.1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 19.10.1938. Рэабілітаваны 16.11.1959.

КАЦУБА Пётр Паўлавіч, н. у 1891. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 22.12.1928. Асуджаны 21.6.1929 на 6 месяцаў зняволення. Рэабілітаваны 25.11.1992.

КАЦУБА Пётр Паўлавіч, н. у 1891. Селянін. Арыштаваны 14.9.1937. Асуджаны 19.10.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 4.9.1947. Рэабілітаваны 21.4.1958.

КАЦУБА Рафаіл Казіміравіч, н. у 1905. Арыштаваны 3.10.1937. Асуджаны 21.11.1937 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 29.12.1937. Рэабілітаваны 30.6.1989.

КАЦУБА Фелікс Казіміравіч, н. у 1903. Арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны ў Гомелі 7.10.1937. Рэабілітаваны 23.5.1989.

КЛЮЧЫНСКІ Пётр Кастанавіч, н. у 1869. Арыштаваны 31.9.1933. Асуджаны 13.12.1933 на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 8.10.1957.

КЛЮЧЫНСКІ Фларыян Пятровіч, н. у 1908. Пажарнік. Арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 7.10.1937 у Гомелі. Рэабілітаваны 23.5.1989.

ЛУК'ЯНІНА Соф'я Львоўна, н. у 1901. Арыштавана 24.11.1937. Асуджана. Прыгаворана да вышэйшай меры пакарання. Расстраляна. Рэабілітавана 27.8.1957.

МОХАРАЎ Андрэй Ігнатавіч, н. у 1882. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 13.1.1933. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1936. Рэабілітаваны 21.12.1959.

МОХАРАЎ Андрэй Сямёнавіч, н. у 1878. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 13.2.1933. Асуджаны 28.2.1933 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 31.12.1960.

МОХАРАВА Алена Пятроўна, н. у 1910. Аднаасобніца. Арыштавана 12.7.1929. Асуджана да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітавана 3.12.1992.

МОХАРАЎ Дамінік Цімафеевіч, н. у 1907. Арыштаваны 17.2.1938. Асуджаны 10.10.1938 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Загінуў у Магадане 12.7.1943. Рэабілітаваны 26.5.1968.

МОХАРАЎ Іван Аляксандравіч, н. у 1927. Арыштаваны 28.9.1949. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ і 3 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 17.2.1985.

МОХАРАЎ Іван Іванавіч, н. у 1898. Арыштаваны 3.10.1937. Асуджаны 21.11.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 14.8.1989.

МОХАРАЎ Іосіф Паўлавіч, н. у 1902. Дырэктар школы. Арыштаваны 24.8.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 7.10.1957.

МОХАРАЎ Міхаіл Ігнатавіч, н. у 1880. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 3.9.1933. Асуджаны 13.12.1933 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 8.10.1957.

МОХАРАЎ Павел Міхайлавіч, н. у 1912. Ваенурач. У Савецкай Арміі з 1940. Арыштаваны 13.6.1945. Асуджаны 6.8.1945 на 7 гадоў зняволення ў ППЛ і на 3 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Вызвалены 12.4.1952. Рэабілітаваны 27.2.1958.

МОХАРАЎ Пётр Людвігавіч, н. у 1900. Аднаасобнік. Арыштаваны 12.7.1929. Асуджаны да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітаваны 3.12.1992.

ВЁСКА УХОВА

БЕЛЯКОВА Еўдакія Савельеўна, н. у 1912. Мела траіх дзяцей. Арыштавана 20.1.1945. Асуджана да высылкі на 5 гадоў з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітавана 18.1.1993.

ВОЛЬСКАЯ Ганна Навумаўна, н. у 1905. Мела дваіх дзяцей. Арыштавана 12.7.1929. Асуджана да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітавана 8.12.1992.

ВОЛЬСКАЯ Ефрасіння Рыгораўна, н. у 1899. Мела дваіх дзяцей. Арыштавана 12.7.1929. Асуджана да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітавана 3.12.1992.

ВОЛЬСКАЯ Ева Пракопаўна, н. у 1908. Арыштавана 12.7.1929. Асуджана да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітавана 3.12.1992.

ВОЛЬСКАЯ Лідзія Пракопаўна, н. у 1910. Арыштавана 12.7.1929. Асуджана да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітавана 3.12.1992.

ВОЛЬСКАЯ Лізавета Яфімаўна, н. у 1868. Хатняя гаспадыня. Мела чацвярых дзяцей. Арыштавана 12.7.1929. Асуджана да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітавана 3.12.1992.

ВОЛЬСКІ Мікалай Пракопавіч, н. у 1894. Аднаасобнік. Меў дваіх дзяцей. Арыштаваны 12.7.1929. Асуджаны да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітаваны 3.12.1992.

ВОЛЬСКІ Міхаіл Сцяпанавіч, н. у 1905. Аднаасобнік. Меў дваіх дзяцей. Арыштаваны 17.7.1929. Асуджаны да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітаваны 3.12.1992.

ВОЛЬСКІ Пракоп Казіміравіч, н. у 1871. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 5.10.1930. Асуджаны да высылкі ў Сібір. Рэабілітаваны 24.10.1989.

ВОЛЬСКІ Рыгор Пракопавіч, н. у 1912. Аднаасобнік. Арыштаваны 12.7.1929. Асуджаны да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітаваны 3.12.1992.

ВОЛЬСКІ Сцяпан Антонавіч, н. у 1870. Аднаасобнік. Арыштаваны 6.11.1930. Асуджаны да высылкі ў Сібір як заможны селянін. Рэабілітаваны 24.10.1989.

ВОЛЬСКІ Сцяпан Іванавіч, н. у 1894. Аднаасобнік. Арыштаваны 26.2.1932. Асуджаны 23.5.1932 на 3 гады зняволення ў ІПЛ. Рэабілітаваны 31.10.1989.

ГЕРАЯКОЎ Якаў Трафімавіч, н. у 1888. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 23.6.1938. Асуджаны 20.1.1939 на 10 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 16.3.1990.

ГОРСКІ Аляксандр Станіслававіч, н. у 1912. Селянін. Арыштаваны 12.7.1929. Асуджаны да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітаваны 3.12.1992.

ГУЛЕВІЧ Ілья Ільіч, н. у 1906. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 12.1.1933. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 3.8.1989.

ГУЛЕВІЧ Сідар Ільіч, н. у 1902. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 12.1.1933. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 3.8.1989.

ГУЛЬКО Раман Міхайлавіч, н. у 1888. Арыштаваны 19.11.1937. Асуджаны 30.11.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 6.11.1938 у Бамлагу. Рэабілітаваны 12.7.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Аляксандр Аляксандравіч, н. у 1888. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 6.11.1930. Асуджаны да высылкі ў Сібір. Рэабілітаваны 24.10.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Аляксей Пятровіч, н. у 1888. Аднаасобнік. Меў шасцярых дзяцей. Асуджаны на 3 гады зняволення. Рэабілітаваны 31.10.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Антон Вікенцьевіч, н. у 1902. Аднаасобнік. Арыштаваны 12.1.1933. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Паўторна арыштаваны 20.7.1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 19.11.1938. Рэабілітаваны 3.8.1989, 13.9.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Антон Іванавіч, н. у 1898. Калгаснік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 19.11.1937. Асуджаны 30.11.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 12.7.1989.

ДРАБЫШЭЎСКАЯ Браніслава Міхайлаўна, н. у 1903. Арыштавана 9.4.1933. Асуджана 11.5.1933 на 5 гадоў высылкі ў Казахстан. Рэабілітавана 14.1.1977.

ДРАБЫШЭЎСКІ Іван Іванавіч, н. у 1895. Селянін. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 19.11.1937. Асуджаны 30.11.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр у Усцьвышлагу 24.6.1939. Рэабілітаваны 12.7.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Іван Канстанцінавіч, н. у 1911. Аднаасобнік. Арыштаваны 12.1.1933. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Паўторна арыштаваны 4.9.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 19.5.1989, 3.8.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Іван Станіслававіч, н. у 1897. Пільшчык. Арыштаваны 10.3.1933. Асуджаны 11.5.1933 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 10.10.1945. Рэабілітаваны 29.4.1958.

ДРАБЫШЭЎСКІ Іван Феліксавіч, н. у 1901. Рахункавод-касір. Арыштаваны 5.10.1933. Асуджаны 23.2.1934 да 5 гадоў зняволення ў ІПЛ. Рэабілітаваны 16.1.1988.

ДРАБЫШЭЎСКІ Іван Фролавіч, н. у 1878. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 17.2.1930. Асуджаны 10.4.1930 да высылкі на Поўнач. Рэабілітаваны 19.7.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Іосіф Станіслававіч, н. у 1894. Сталяр. Арыштаваны 10.3.1933. Асуджаны 11.5.1933 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 29.4.1958.

ДРАБЫШЭЎСКІ Казімір Міхайлавіч, н. у 1904. Аднаасобнік. Арыштаваны 17.2.1930. Асуджаны 10.4.1930 да высылкі на Поўнач. Рэабілітаваны 19.7.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Канстанцін Антонавіч, н. у 1900. Калгаснік. Арыштаваны 26.7.1938. Асуджаны 11.10.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 19.10.1938. Рэабілітаваны 4.8.1958.

ДРАБЫШЭЎСКІ Канстанцін Казіміравіч, н. у 1906. Арыштаваны 4.2.1930. Асуджаны 24.2.1930 да высылкі на Поўнач. Рэабілітаваны 13.7.1961.

ДРАБЫШЭЎСКІ Канстанцін Мікалаевіч, н. у 1908. Калгаснік. Арыштаваны 25.9.1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 7.10.1938. Рэабілітаваны 17.3.1960.

ДРАБЫШЭЎСКІ Мікалай Аляксандравіч, н. у 1905. Арыштаваны 11.3.1933. Асуджаны 10.5.1933 да вышэйшай меры пакарання, якое заменена на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 14.1.1977.

ДРАБЫШЭЎСКІ Мікалай Іванавіч, н. у 1907. Аднаасобнік. Арыштаваны 17.2.1930. Асуджаны 10.4.1930 да высылкі на Поўнач. Рэабілітаваны 19.7.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Мікалай Мікалаевіч, н. у 1902. Арыштаваны 12.1.1933. Асуджаны на 5 гадоў

зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 3.8.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Мікалай Паўлавіч, н. у 1913. Арыштаваны 20.7.1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 19.10.1938. Рэабілітаваны 12.10.1958.

ДРАБЫШЭЎСКАЯ-ЛАПІЦКАЯ Марта Міхайлаўна, н. у 1889. Арыштавана 2.9.1937. Асуджана да вышэйшай меры пакарання. Расстраляна 29.11.1937 у Гомелі. Рэабілітавана 21.6.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Міхаіл Іванавіч, н. у 1893. Селянін. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 19.11.1937. Асуджаны 30.11.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 13.11.1943. Рэабілітаваны 12.7.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Мацвей Цімафеевіч, н. у 1882. Калгаснік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 8.9.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 7.10.1937 у Гомелі. Рэабілітаваны 14.5.1989.

ДРАБЫШЭЎСКАЯ Надзея Пятроўна, н. у 1906. Арыштавана 4.2.1936. Асуджана 9.7.1936. Рэабілітавана 9.8.1991.

ДРАБЫШЭЎСКІ Павел Віктаравіч, н. у 1868. Селянін. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 19.11.1937. Асуджаны 30.11.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр у Томлагу 25.9.1942. Рэабілітаваны 12.7.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Сцяпан Паўлавіч, н. у 1909. Калгаснік. Арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 5.9.1937 у Гомелі. Рэабілітаваны 10.10.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Сцяпан Паўлавіч, н. у 1909. Водаправодчык. Арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны 22.8.1937 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны ў Гомелі 5.9.1937. Рэабілітаваны 10.3.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Фелікс Антонавіч, н. у 1891. Настаўнік. Арыштаваны 6.12.1937. Асуджаны 5.1.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 31.5.1938 у Мінску. Рэабілітаваны 4.8.1958.

ДРАБЫШЭЎСКІ Фелікс Міхайлавіч, н. у 1891. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 6.11.1930. Асуджаны да высылкі ў Сібір як заможны селянін. Паўторна арыштаваны 5.2.1936. Асуджаны да 6 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 5.4.1938 у Ухцінлагу. Рэабілітаваны 24.10.1989, 9.8.1991.

ДРАБЫШЭЎСКІ Фелікс Яфімавіч, н. у 1858. Аднаасобнік. Арыштаваны 6.11.1930. Асуджаны да высылкі ў Сібір як заможны селянін. Рэабілітаваны 24.10.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Франц Аляксандравіч, н. у 1894. Аднаасобнік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 26.2.1932. Асуджаны 23.5.1932 на 3 гады зняволення ў ІІПЛ. Рэабілітаваны 31.10.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Франц Антонавіч, н. у 1893. Калгаснік. Арыштаваны 30.9.1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 9.10.1938. Рэабілітаваны 11.12.1958.

ДРАБЫШЭЎСКІ Франц Канстанцінавіч, н. у 1911. Арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны 22.8.1937 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 5.9.1937 у Гомелі. Рэабілітаваны 29.7.1963.

ДРАБЫШЭЎСКІ Франц Міхайлавіч, н. у 1901. Аднаасобнік. Арыштаваны 12.1.1933. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 3.8.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Фрол Іванавіч, н. у 1905. Аднаасобнік. Арыштаваны 17.2.1930. Асуджаны 10.4.1930 да высылкі на Поўнач. Рэабілітаваны 19.7.1989.

ДРАБЫШЭЎСКІ Ян Аляксандравіч, н. у 1913. Аднаасобнік. Арыштаваны 12.7.1929. Асуджаны да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітаваны 3.12.1992.

ЗАГАРОЎСКІ Пётр Ігнатавіч, н. у 1906. Калгаснік. Арыштаваны 7.1.1938. Асуджаны 9.1.1938 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 10.2.1938 у Мінску. Рэабілітаваны 31.12.1960.

КАСМАЧОЎ Рыгор Еўдакімавіч, н. у 1900. Аднаасобнік. Арыштаваны 24.4.1932. Асуджаны на 3 гады зняволення ў ІІПЛ. Рэабілітаваны 16.1.1989.

ЛАПІЦКАЯ Марта Міхайлаўна, н. у 1891. Хатняя гаспадыня. Арыштавана 24.3.1933. Асуджана 19.7.1933 на 3 гады зняволення ў ППЛ (умоўна). Рэабілітавана 14.1.1977.

ЛАПУХОЎ Фёдар Яўсеевіч, н. у 1895. Аднаасобнік. Арыштаваны 10.4.1936. Асуджаны 9.10.1936 на 2 гады зняволення ў ППЛ. Вызвалены 5.1.1939. Рэабілітаваны 9.8.1991.

МІНКІНА Марыя Васільеўна, н. у 1895. Арыштавана 5.7.1941. Асуджана да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляна 16.7.1941. Рэабілітавана 12.8.1991.

ТРЫЗНА Эмілія Міхайлаўна, н. у 1887. Арыштавана 5.8.1937. Асуджана да вышэйшай меры пакарання. Расстраляна 10.9.1937. Рэабілітавана 24.11.1958.

СВЯЦІЛАВІЦКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА ГЛУХАЎКА

ГАВАРОЎСКІ Іван Францавіч, н. у 1903. Рахункавод. Арыштаваны 27.12.1932. Асуджаны 25.1.1933 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 5.7.1989.

ГАВАРОЎСКІ Міхаіл Іванавіч, н. у 1900. Калгаснік. Арыштаваны 16.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 да высылкі ў Казахстан на 3 гады. Рэабілітаваны 30.8.1989.

ГАВАРОЎСКІ Піліп Іванавіч, н. у 1895. Калгаснік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 16.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 да 3 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 30.8.1989.

ЖЫХАР Аляксандр Іосіфавіч, н. у 1890. Арыштаваны 3.1.1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 14.3.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 26.7.1989.

КАЖАМЯКІН Іван Яфімавіч, н. у 1879. Арыш-

таваны 30.12.1932. Асуджаны на 3 гады ў канцлагеры з высылкай у Казахстан. Рэабілітаваны 5.7.1989.

КАЖАМЯКІН Марк Міхайлавіч, н. у 1880. Аднаасобнік. Арыштаваны 3.10.1929. Асуджаны 23.11.1929 да зняволення на 3 гады ў канцлагеры (Ухтамлаг). Вызвалены ў 1932. Рэабілітаваны 6.1.1993.

КАНДРАЦЕНКА Сцяпан Сямёнавіч, н. у 1900. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 5.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 30.8.1989.

КРЫВІЦКІ Фёдар Сямёнавіч, н. у 1890. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 18.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 на 3 гады зняволення ў ППЛ (умоўна). Рэабілітаваны 30.8.1989.

ЛАРЧАНКА Сяргей Кандратавіч, н. у 1876. Калгаснік. Арыштаваны 16.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 30.8.1989.

МЕЛЬНІКАЎ Лявон Пракопавіч, н. у 1904. Арыштаваны 16.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 30.8.1989.

МЯЦЕЛЬСКІ Андрэй Адамавіч, н. у 1890. Арыштаваны 30.12.1932. Асуджаны 25.1.1933 на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Высланы 16.4.1933 на 5 гадоў. Рэабілітаваны 5.7.1989.

ШАЛЮТА Дзмітрый Васільевіч, н. у 1886. Аднаасобнік. Меў семярых дзяцей. Арыштаваны 16.1.1930. Асуджаны 21.2.1930 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны. Рэабілітаваны 15.12.1989.

ШАЛЮТА Міхаіл Сцяпанавіч. Аднаасобнік. Арыштаваны 1.2.1930. Асуджаны да высылкі. Рэабілітаваны 29.1.1992.

ШАЛЮТА Рыгор Васільевіч, н. у 1873. Аднаасобнік. Арыштаваны 16.1.1930. Асуджаны 21.2.1930 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны. Рэабілітаваны 15.12.1989.

ЯЗЕРСКІ Анатоль Лукіч, н. у 1903. Аднаасобнік. Арыштаваны 28.12.1932. Асуджаны 25.1.1933 да 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 5.7.1989.

ЯЗЕРСКІ Лука Канстанцінавіч, н. у 1877. Арыштаваны 27.12.1932. Асуджаны 25.1.1933 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 5.7.1989.

ВЁСКА ЖАЛЕЗНІКІ

АТРОШЧЫК Пётр Іванавіч, н. у 1904. Калгаснік. Арыштаваны ў ліпені 1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 7.10.1938. Рэабілітаваны 11.9.1989.

ВОЛКАВА Анфіса Аляксандраўна, н. у 1912. Калгасніца. Мела дваіх дзяцей. Арыштавана 6.1.1945. Асуджана да высылкі на 3 гады з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітавана 3.12.1992.

ГАТАЛЬСКІ Васіль Іванавіч, н. у 1877. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 3.11.1932. Асуджаны 16.4.1933 да 3 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 28.12.1989.

ГАТАЛЬСКІ Іван Дзмітрыевіч, н. у 1889. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 10.3.1938. Асуджаны 14.3.1938 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 2.4.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 6.2.1961.

ГАТАЛЬСКІ Іосіф Іванавіч, н. у 1903. Арыштаваны 9.9.1937. Асуджаны 7.10.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр у лагеры 29.8.1943. Рэабілітаваны 16.12.1959.

ГАТАЛЬСКІ Ніканор Мікаласвіч, н. у 1904. Селянін. Арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны 22.8.1937 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны ў Гомелі 5.9.1937. Рэабілітаваны 17.8.1959.

ГАТАЛЬСКІ Сцяпан Рыгоравіч, н. у 1911. Рабочы. Арыштаваны 17.6.1931. Асуджаны 27.8.1931 да 3 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 24.1.1990.

ГАТАЛЬСКІ Яфім Анісімавіч, н. у 1871. Арыштаваны 26.8.1937. Асуджаны 15.10.1937 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 23.10.1937. Рэабілітаваны 23.9.1960.

ЗАЛУЦКІ Мікалай Людвігавіч, н. у 1889. Калгаснік. Арыштаваны 24.6.1938. Асуджаны 22.9.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 1.10.1938. Рэабілітаваны 4.12.1989.

ЗАЛУЦКІ Уладзімір Людвігавіч, н. у 1897. Калгаснік. Арыштаваны 24.6.1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 1.10.1938. Рэабілітаваны 10.10.1989.

ЗАПОЛЬСКІ Андрэй Мікалаевіч, н. у 1885. Аднаасобнік. Меў васьмярых дзяцей. Арыштаваны 3.11.1932. Асуджаны 10.11.1932 на 3 гады зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 12.5.1991.

КЛАЧКО Іван Іванавіч, н. у 1898. Рабочы. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 10.10.1937. Асуджаны на 6 гадоў зняволення ў ППЛ і на 3 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 7.2.1962.

ЛУКОЎСКІ Якаў Рыгоравіч, н. у 1902. Старшыня калгаса "Пралетарый". Асуджаны ў 1932 на 8 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 6.5.1937. Рэабілітаваны 28.11.1966.

ЛЯСНЕЎСКІ Канстанцін Аляксандравіч, н. у 1896. Калгаснік. Арыштаваны 27.7.1938. Асуджаны 30.9.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 9.10.1938. Рэабілітаваны 16.1.1989.

ЦІТАРЭНКА Васіль Пятровіч, н. у 1887. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 3.11.1932. Асуджаны 10.11.1932 да 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 25.12.1989.

ШНЭЙДЭРМАН Леанід Гдальевіч, н. у 1920. Арыштаваны 14.2.1937. Асуджаны да 6 гадоў зняволення ў ППЛ і да 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 8.8.1990.

ВЁСКА СВЯЦІЛАВІЧЫ

АЛЬПЕРОВІЧ Есіль Лейбавіч, н. у 1892. Арыштаваны 10.1.1938. Асуджаны да вышэйшай меры

Л. Г. Шнэйдэрман.

пакарання. Расстраляны ў 1938 у Оршы. Рэабілітаваны 26.7.1989.

АНІФЕР Васіль Канстанцінавіч, н. у 1895. Настаўнік. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 да 8 гадоў зняволення ў ІПЛ. Тэрмін скарочаны да 3 гадоў. Рэабілітаваны 30.8.1989.

БАБАНАЎ Дзмітрый Сідаравіч, н. у 1896. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 на 5 гадоў зняволення ў ІПЛ. Рэабілітаваны 30.8.1989.

БАЙКУЛАЎ Дзяніс Давыдавіч, н. у 1913. Калгаснік. Арыштаваны 30.3.1951. Асуджаны на 15 гадоў зняволення ў ППЛ і 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Вызвалены ў 1955. Рэабілітаваны 11.11.1965.

БАШАЎ Іван Міхайлавіч, н. у 1902. Арыштаваны 17.7.1949. Асуджаны на 25 гадоў зняволення ў ІПЛ і 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 30.8.1954.

БЕКАРЭВІЧ Ганна Васільеўна, н. ў 1896. Настаўніца. Арыштавана 17.4.1933. Асуджана 13.5.1933 на 3 гады зняволення ў ІПЛ. З 25.11.1934 – умоўна. Рэабілітавана 30.8.1989.

БУСЬКО Карнелій Максімавіч, н. у 1894. Арыштаваны 27.4.1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 29.9.1938 у Мінску. Рэабілітаваны 4.12.1957.

ВАРАКСА Емяльян Фёдаравіч, н. у 1897. Арыштаваны 9.7.1941. Асуджаны 21.7.1941 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 27.7.1941. Рэабілітаваны 21.10.1991.

ДУБАНЕВІЧ Уладзімір Казіміравіч, н. у 1892. Бухгалтар. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 10.10.1937. Асуджаны 26.2.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 2.4.1938. Рэабілітаваны 22.7.1960.

ЖУРАЎЛЁЎ Аляксандр Барысавіч, н. у 1913. Слесар. Арыштаваны 4.9.1937. Асуджаны 17.9.1937 да 8 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 28.9.1955.

ЖУРАЎЛЁЎ Антон Сямёнавіч, н. у 1860. Аднаасобнік. Арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 28.9.1937 у Гомелі. Рэабілітаваны 25.1.1960.

ЖУРАЎЛЁЎ Якаў Антонавіч, н. у 1892. Пчаляр. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 15.4.1931. Асуджаны 4.7.1931 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 26.9.1960.

КУЛІНЕНКА Трафім Акімавіч, н. у 1897. Настаўнік. Арыштаваны 12.3.1938. Асуджаны 25.5.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 9.8.1938. Рэабілітаваны 17.9.1957.

КУРЭК Еўдакія Іванаўна, н. у 1887. Сялянка. Мела дваіх дзяцей. Арыштавана 3.11.1932. Асуджана на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітавана 31.10.1989.

КУРЭК Фёдар Максімавіч, н. у 1880. Аднаасобнік. Арыштаваны 28.9.1929. Асуджаны на 3 гады зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 4.1.1993.

МАЛІНОЎСКІ Аляксандр Сцяпанавіч, н. у 1902. Аднаасобнік. Арыштаваны 21.10.1943. Асуджаны 5.7.1944 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ і на 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Вызвалены ў 1954. Рэабілітаваны 28.2.1964.

МАСКАЛЁЎ Фёдар Архіпавіч, н. у 1897. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 30.8.1989.

ПАЎТАРАЦКІ Фёдар Іванавіч, н. у 1912. Ваеннаслужачы. Арыштаваны 16.12.1936. Асуджаны да 3 гадоў і 6 месяцаў зняволення. Рэабілітаваны 15.9.1983.

ПЕВЕНЬ Герасім Філімонавіч, н. у 1880. Аднаасобнік. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 30.8.1989.

ПУЧКОЎ Канстанцін Іларыёнавіч, н. у 1896. Арыштаваны 6.12.1937. Асуджаны 5.1.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 1.9.1938. Рэабілітаваны 14.8.1962.

РЭЗНІКАЎ Рыгор Кірылавіч, н. у 1870. Свяштар. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 на 3 гады зняволення ў ППЛ (умоўна). Рэабілітаваны 30.8.1989.

СУДНІКОВІЧ Адам Мікалаевіч, н. у 1897. Рахункавод. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 29.4.1938. Асуджаны 20.9.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны. Рэабілітаваны 18.9.1958.

СУРЫН Мікалай Архіпавіч, н. у 1892. Бухгалтар. Арыштаваны 23.6.1938. Асуджаны 22.9.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 1.10.1938. Рэабілітаваны 7.5.1958.

ТКАЧОЎ Андрэй Пракопавіч, н. у 1897. Сакратар вясковага Савета. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 30.8.1989.

ТКАЧОЎ Міхаіл Пракопавіч, н. у 1888. Селянін. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 17.4.1933 на 3

гады зняволення ў ППЛ (умоўна). Рэабілітаваны 30.8.1989.

ФАЙКІН Пракоп Майсеевіч, н. у 1899. Арыштаваны 17.4.1944. Асуджаны 20.7.1944 да 20 гадоў зняволення ў ППЛ з канфіскацыяй маёмасці. Вызвалены 3.6.1947. Рэабілітаваны 31.3.1974.

ЦІМАШЭНКА Іван Фёдаравіч, н. у 1905. Аднаасобнік. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 30.8.1989.

ЧАПАЎ Яўген Ціханавіч, н. у 1888. Дырэктар школы. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 да 8 гадоў зняволення ў ППЛ. З 25.11.1934 вызвалены (астатні тэрмін умоўна). Рэабілітаваны 30.8.1989.

ШАЛЮТА Іосіф Васільевіч, н. у 1885. Настаўнік. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 да 8 гадоў зняволення ў ППЛ. У лістападзе 1934 тэрмін скарочаны да 3 гадоў. Рэабілітаваны 30.8.1989.

ШАЛЮТА Фёдар Восіпавіч, н. у 1887. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 2.2.1930. Асуджаны 21.2.1931 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны. Рэабілітаваны 15.12.1989.

ШАЛЮТА Якаў Адамавіч, н. у 1872. Калгаснік. Арыштаваны 27.12.1932. Асуджаны 25.1.1933 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 5.7.1989.

ШАЦІЛА Іосіф Якаўлевіч, н. у 1901. Селянін. Арыштаваны 25.6.1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны. Рэабілітаваны 4.2.1958.

ШЫНКЕВІЧ Мікалай Васільевіч, н. у 1889. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 16.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 30.8.1989.

ШЭЛДУКОЎ Леў Васільевіч, н. у 1914. Студэнт. Арыштаваны 2.10.1931. Асуджаны 4.6.1932. Вызвалены 7.7.1932. Рэабілітаваны 29.9.1989.

ЯЗЕРСКІ Аляксандр Антонавіч, н. у 1893. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 3.11.1932. Асуджаны да 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 31.10.1989.

ЯЗЕРСКІ Аляксей Апанасавіч, н. у 1891. Калгаснік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 15.4.1931. Асуджаны 4.7.1931 да 3 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 26.9.1960.

ЯЗЕРСКІ Апанас Рыгоравіч, н. у 1892. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 6.11.1930. Асуджаны да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітаваны 24.10.1989.

ЯЗЕРСКІ Васіль Аўгуставіч, н. у 1874. Аднаасобнік. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 30.8.1989.

ЯЗЕРСКІ Іван Іванавіч, н. у 1882. Калгаснік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 да 3 гадоў (умоўна). Арыштаваны паўторна 25.5.1938. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 21.6.1938 у Віцебску. Рэабілітаваны 25.9.1957, 30.8.1989.

ЯЗЕРСКІ Канстанцін Васільевіч, н. у 1884. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 на 3 гады зняволення ў ППЛ (умоўна). Рэабілітаваны 30.8.1989.

ЯЗЕРСКІ Мацвей Рыгоравіч, н. у 1874. Селянін. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 13.5.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 30.8.1989.

ЯЗЕРСКІ Мікалай Антонавіч, н. у 1910. Аднаасобнік. Арыштаваны 3.11.1932. Асуджаны да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 31.10.1989.

ЯЗЕРСКІ Міхаіл Рыгоравіч, н. у 1891. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 15.4.1931. Асуджаны 4.7.1931 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 26.9.1960.

ЯЗЕРСКІ Пётр Рыгоравіч, н. у 1901. Настаўнік. Арыштаваны 5.8.1937. Асуджаны 30.10.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 15.8.1947. Рэабілітаваны 24.1.1956.

ЯЗЕРСКІ Сямён Пятровіч, н. у 1899. Калгаснік. Арыштаваны 21.3.1949. Асуджаны 15.7.1949 да 25 гадоў зняволення ў ППЛ з канфіскацыяй маёмасці. Вызвалены 17.5.1956. Рэабілітаваны 5.8.1964.

ЯЗЕРСКІ Фёдар Іванавіч, н. у 1890. Аднаасобнік. Арыштаваны 1.2.1930. Асуджаны 21.2.1930 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны. Рэабілітаваны 15.12.1989.

СІВЕНСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА БАРБА

ЗЫБІН Савелій Радзівонавіч, н. у 1896. Калгаснік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 19.12.1932. Асуджаны да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 10.11.1989.

ЛУК'ЯНЦАЎ Ягор Іванавіч, н. у 1897. Селянін. Арыштаваны 19.12.1932. Асуджаны да высылкі на 3 гады. Паўторна арыштаваны 29.4.1938. Прыгавораны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 29.9.1938. Рэабілітаваны 30.10.1989, 10.11.1989.

МІХАЙЛАЎ Міхаіл Нічыпаравіч, н. у 1906. Калгаснік. Арыштаваны 19.12.1932. Асуджаны на 3 гады зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 10.11.1989.

МІХАЙЛАЎ Нічыпар Цімафеевіч, н. у 1866. Калгаснік. Арыштаваны 19.12.1932. Асуджаны да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 5.11.1989.

РАМАНАЎ Аваяр'ян Піліпавіч, н. у 1893. Калгаснік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 19.12.1932. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 10.11.1989.

РАМАНАЎ Акім Іосіфавіч (Восіпавіч), н. у 1903. Селянін. У 1933 быў асуджаны на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Паўторна арыштаваны 1.9.1937.

Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 15.3.1965.

РАМАНАЎ Іван Калінавіч, н. у 1898. Арыштаваны 6.8.1941. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ і на 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 6.8.1991.

СЕДЛЯРОЎ Васіль Трафімавіч, н. у 1874. Селянін. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 6.1.1933. Асуджаны на 3 гады высылкі. Рэабілітаваны 15.3.1965.

СЕДЛЯРОЎ Іван Трафімавіч, н. у 1889. Аднаасобнік. Арыштаваны 6.1.1933. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Вызвалены 10.9.1936. Рэабілітаваны 15.3.1965.

СІЛІН Цярэнцій Абрамавіч, н. у 1883. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 6.1.1933. Асуджаны да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 15.3.1965.

ФЕШЧАНКА Арцём Данілавіч, н. у 1884. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 6.1.1933. Асуджаны да 3 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 15.3.1965.

ЧУБАРАЎ Каліна Савіч, н. у 1896. Калгаснік. Арыштаваны 19.12.1932. Асуджаны да 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 10.11.1989.

ВЁСКА ІРЫНАЎКА

БРОНАЎ Сцяпан Нікіфаравіч, н. у 1868. Калгаснік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 18.2.1932. Асуджаны 11.5.1932 да 3 гадоў зняволення ў канцлагеры (умоўна). Рэабілітаваны 12.9.1989.

ЖАРНОСЕНКА Андрэй Сцяпанавіч, н. у 1893. Калгаснік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 19.12.1932. Асуджаны на 3 гады зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 18.8.1989.

МОХАРАЎ Ігнат Паўлавіч, н. у 1876. Калгаснік. Арыштаваны 19.12.1932. Асуджаны да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 18.8.1989.

ВЁСКА КОСІЦКАЯ

ПАПСУЕЎ Ісак Спірыдонавіч, н. у 1885. Аднаасобнік. Арыштаваны 26.9.1929. Асуджаны 23.11.1929 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 10.3.1993.

ПАПСУЕЎ Пётр Спірыдонавіч, н. у 1870. Аднаасобнік. Арыштаваны 20.9.1929. Асуджаны 23.11.1929 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 10.3.1993.

ПРЫШЧЭПАЎ Сяргей Якаўлевіч, н. у 1895. Жывёлавод. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 24.6.1941. Асуджаны 7.10.1941 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і да 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 17.8.1990.

СІНЯГРЫБАЎ Карней Сямёнавіч, н. у 1898. Арыштаваны 10.2.1938. Асуджаны 25.5.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 9.8.1938. Рэабілітаваны 14.5.1963.

ВЁСКА СІВЕНКА

СЛЯПУХІН Сцяпан Васільевіч, н. у 1890. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 21.8.1932. Асуджаны 8.10.1932 на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 12.3.1962.

СУГАНЯКІН Марцін Дзям'янавіч, н. у 1877. Аднаасобнік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 14.12.1933. Асуджаны 19.2.1934 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 25.1.1935 у Цемлагу. Рэабілітаваны 20.9.1989.

ШАПАВАЛАЎ Іван Аляксеевіч, н. у 1909. Аднаасобнік. Арыштаваны 27.5.1937. Асуджаны на 1,5 года зняволення ў ППЛ. Паўторна асуджаны 8.7.1939 на 8 гадоў зняволення ў ППЛ і на 4 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Вызвалены. Рэабілітаваны 28.2.1968.

ШАПАВАЛАЎ Ягор Герасімавіч, н. у 1880. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 29.10.1932. Асуджаны 3.11.1932 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 11.12.1989.

СТАЎБУНСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА ГАРАДОК

ЯСІНСКАЯ Людвіга Мікалаеўна, н. у 1918. Арыштавана 2.9.1937. Асуджана 23.10.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітавана 27.7.1989.

ВЁСКА КАЛІНІНА

АРЦЮХОЎ Самуіл Пятровіч, н. у 1901. Калгаснік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 8.1.1933. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 24.7.1989.

ДЗЕМЧАНКА Пётр Ягоравіч, н. у 1878. Аднаасобнік. Арыштаваны 25.2.1933. Асуджаны 17.3.1933 да вышэйшай меры пакарання. Рэабілітаваны 23.10.1989.

ЦУПРЫКАЎ Антон Ігнатавіч, н. у 1910. Калгаснік. Арыштаваны 21.2.1933. Асуджаны 17.3.1933 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 23.11.1989.

ЦУПРЫКАЎ Ігнат Фёдаравіч, н. у 1883. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 21.2.1933. Асуджаны 17.3.1933 да вышэйшай меры пакарання. Рэабілітаваны 23.10.1989.

ЦУПРЫКАЎ Трафім Ігнатавіч, н. у 1908. Аднаасобнік. Арыштаваны 21.2.1933. Асуджаны 17.3.1933 да высылкі на 5 гадоў. Рэабілітаваны 23.10.1989.

ВЁСКА КОЎБАЎКА

СТРАДАЕЎ Павел Лаўрынавіч, н. у 1899. Калгаснік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 26.10.1943. Асуджаны 21.4.1944 да 10 гадоў зняво-

лення ў ППЛ з канфіскацыяй маёмасці і да 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Вызвалены ў 1953. Рэабілітаваны 7.12.1960.

ВЁСКА СТАЎБУН

АБЕХЦІКАЎ Яўсей Фядотавіч, н. у 1898. Аднаасобнік. Арыштаваны 1.2.1933. Асуджаны 15.3.1933 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 23.1.1937. Рэабілітаваны 8.9.1961.

ГУЛЕВІЧ Васіль Паўлавіч, н. у 1878. Селянін. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 14.3.1934. Асуджаны 27.3.1934 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 27.9.1957.

ГУЛЕВІЧ Вікенцій Рыгоравіч, н. у 1880. Селянін. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 18.3.1934. Асуджаны 27.3.1934 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 27.9.1957.

ГУЛЕВІЧ Франц Якаўлевіч, н. у 1893. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 18.3.1934. Асуджаны на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 27.9.1957.

КЕРНАЖЫЦКІ Іван Іванавіч, н. у 1875. Святар. Арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны 17.9.1937 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 28.9.1937 у Гомелі. Рэабілітаваны 19.5.1989.

КЕРНАЖЫЦКІ Павел Іванавіч, н. у 1882. Благачынны Гомельскай гарадской акругі. Арыштаваны 11.5.1927. Асуджаны 16.9.1927 да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітаваны 8.8.1988.

МЯДЗВЕДЗЕВА Марыя Антонаўна, н. у 1915. Калгасніца. Арыштавана 25.11.1944. Асуджана да высылкі на 5 гадоў з канфіскацыяй маёмасці. Вызвалена ў 1946. Рэабілітавана 4.1.1993.

СТАРАЗАКРУЖСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА ЗАКРУЖЖА

АГЕЙЧАНКА Іосіф Фёдаравіч, н. у 1872. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 6.11.1930. Асуджаны да высылкі ў Сібір. Рэабілітаваны 24.10.1989.

ГАЛЛЕ-АЛІС Фрыдрых Андрэевіч, н. у 1885. Служачы. Арыштаваны 26.1.1928. Асуджаны 28.6.1928 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 10.12.1992.

ПАНКОЎ Васіль Ціханавіч, н. у 1908. Калгаснік. Арыштаваны 21.8.1940. Асуджаны 15.6.1942. Памёр у Нарыльлагу 23.11.1944. Рэабілітаваны 6.1.1958.

ПІНЕВІЧ Пётр Сяргеевіч, н. у 1881. Святар. Арыштаваны 4.2.1930. Асуджаны 6.3.1930 да высылкі на Поўнач на 2 гады. Рэабілітаваны 30.6.1960.

ВЁСКА НОВАЕ ЗАКРУЖЖА

АБАРАВА Любоў Канстанцінаўна, н. у 1897. Хатняя гаспадыня. Мела дваіх дзяцей. Арыштавана 28.11.1937. Асуджана на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітавана 12.7.1989.

АГЕЙЧАНКА Пётр Іосіфавіч, н. у 1895. Настаўнік. Арыштаваны 9.10.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 9.11.1964.

АЛЯКСЕЕНКА Нікіфар Пятровіч, н. у 1892. Дырэктар. Арыштаваны 3.9.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр у Усольскім лагеры 30.9.1942. Рэабілітаваны 13.1.1958.

КАМАРОЎ Васіль Цімафеевіч, н. у 1883. Арыштаваны 26.9.1939. Асуджаны 20.10.1939 на 7 гадоў зняволення ў ППЛ і 3 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 12.12.1989.

КОНАНЦАЎ Пётр Лукіч, н. у 1876. Арыштаваны 1.9.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 7.10.1937 у Гомелі. Рэабілітаваны 23.5.1989.

КОНАНЦАЎ Сямён Якаўлевіч, н. у 1908. Калгаснік. Арыштаваны 8.10.1937. Асуджаны 26.11.1937 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 10.1.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 16.1.1989.

РАФЕЕЎ Дзмітрый Міхайлавіч, н. у 1893. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 23.9.1930. Асуджаны на 1 год зняволення ў ППЛ. Паўторна арыштаваны 22.8.1938. Асуджаны на 8 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1945. Рэабілітаваны 15.12.1965, 5.9.1966.

ЯСТРАБКОЎ Міхаіл Фролавіч, н. у 1873. Арыштаваны 4.9.1930. Асуджаны 27.9.1930 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ (заменена высылкай з сям'ёй у Сібір). Рэабілітаваны 24.7.1989.

ЯСТРАБКОЎ Пётр Міхайлавіч, н. у 1908. Арыштаваны 8.10.1937. Асуджаны 26.10.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 16.1.1989.

ВЁСКА СТАРОЕ ЗАКРУЖЖА

ВАРЫВОДА Іван Еўдакімавіч, н. у 1884. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 28.12.1932. Асуджаны 16.2.1933 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 4.12.1989.

ВАРЫВОДА Мікіта Карпавіч, н. у 1882. Калгаснік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 28.12.1932. Асуджаны 16.2.1933 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны. Рэабілітаваны 4.12.1989.

КАРАСЁЎ Лявон Іванавіч, н. у 1875. Пчаляр. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 5.8.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 18.9.1937. Рэабілітаваны 2.11.1950.

КОСТАЧКА Харытон Фадзеевіч, н. у 1888. Калгаснік. Арыштаваны 3.9.1937. Асуджаны 15.11.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 16.1.1989.

КУЛАГА Яфім Васільевіч, н. у 1877. Аднаасобнік. Арыштаваны 27.12.1932. Асуджаны 16.2.1933 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны. Рэабілітаваны 4.12.1989.

ЛІСТАПАДАЎ Павел Аляксандравіч, н. у 1907. Аднаасобнік. Арыштаваны 30.12.1932. Асуджаны 16.1.1933 на 3 гады зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 12.9.1989.

УДОДАЎ Герасім Іванавіч, н. у 1904. Аднаасобнік. Арыштаваны 29.12.1932. Асуджаны 11.1.1933 на 3 гады зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 28.8.1989.

УДОДАЎ Даніла Андрэевіч, н. у 1882. Калгаснік. Арыштаваны 14.12.1933. Асуджаны да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 20.9.1989.

УДОДАЎ Даніла Данілавіч, н. у 1906. Калгаснік. Арыштаваны 14.12.1933. Асуджаны 19.2.1934 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 20.9.1989.

УДОДАЎ Міхаіл Іванавіч, н. у 1889. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 30.12.1932. Асуджаны 16.1.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 12.9.1989.

УДОДАЎ Пётр Іванавіч, н. у 1908. Аднаасобнік. Арыштаваны 19.12.1932. Асуджаны 11.1.1933 да 3 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 26.8.1989.

УЛАСЕНКА Фёдар Мікалаевіч, н. у 1904. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 12.4.1932. Асуджаны 26.6.1932 да 3 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 15.9.1989.

ФЕШЧАНКА Андрэй Іванавіч, н. у 1909. Аднаасобнік. Арыштаваны 3.1.1933. Асуджаны 16.1.1933 на 3 гады зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 12.9.1989.

ШАПУРКА Ціт Майсеевіч, н. у 1871. Дзяк. Арыштаваны 29.12.1932. Асуджаны 11.1.1933 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 28.8.1989.

ХАЛЬЧАНСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА СТАРОЕ СЯЛО

БАРДЗЮГОЎ Філімон Якаўлевіч, н. у 1896. Аднаасобнік. Арыштаваны 16.11.1929. Асуджаны 3.12.1929 да 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 22.8.1933. Рэабілітаваны 30.8.1989.

БАРСУКОЎ Цярэнцій Іванавіч, н. у 1896. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 17.7.1937. Асуджаны 17.9.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр у лагеры 31.1.1941. Рэабілітаваны 16.12.1959.

ВАЯВОДА Васіль Сцяпанавіч, н. у 1887. Рабочы. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 21.5.1932. Асуджаны 22.7.1932 да 3 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 15.9.1989.

КАРНЕЕЎ Міхаіл Дзмітрыевіч, н. у 1892. Арыштаваны 10.11.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 28.6.1989.

КАРНЕЕЎ Навум Антонавіч, н. у 1887. Арыштаваны 5.8.1937. Асуджаны 17.9.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 7.7.1958.

МАЛАЖАЎСКІ Цімафей Піліпавіч, н. у 1901. Арыштаваны 10.7.1940. Асуджаны на 8 гадоў зняволення ў ППЛ і на 4 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 26.6.1990.

ПАЗНЯКОЎ Іван Сільвестравіч, н. у 1880. Калгаснік. Арыштаваны 2.9.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 16.1.1989.

САЛАЎЁЎ Ціт Піліпавіч, н. у 1890. Служачы. Арыштаваны 7.9.1937. Асуджаны 5.10.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр у Кулайлагу 9.2.1939. Рэабілітаваны 18.4.1958.

СЕМЯНЦОЎ Акім Аўксенцьевіч, н. у 1877. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 31.1.1930. Асуджаны. Рэабілітаваны 5.7.1989.

СЕМЯНЦОЎ Фёдар Акімавіч, н. у 1907. Калгаснік. Арыштаваны 31.1.1930. Асуджаны. Паўторна арыштаваны 1.9.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 7.10.1937 у Гомелі. Рэабілітаваны 23.5.1989, 5.7.1989.

ШКЛЯРЭЎСКІ Уладзімір Мікалаевіч, н. у 1891. Святар. Арыштаваны 30.4.1935. Асуджаны 4.10.1935 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 21.5.1992.

ВЁСКА ХАЛЬЧ

БЕЛАКАПЫТАЎ Павел Трафімавіч, н. у 1885. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 25.9.1937. Асуджаны 6.12.1937 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 26.12.1937 у Гомелі. Рэабілітаваны 16.6.1989.

ВЕРАБ'ЁЎ Трафім Рыгоравіч, н. у 1878. Аднаасобнік. Арыштаваны 25.11.1929. Асуджаны 15.12.1929 да высылкі ў Сібір на 3 гады. Рэабілітаваны 25.8.1992.

ГРЫШКЕВІЧ Мікалай Іосіфавіч, н. у 1910. Арыштаваны 24.9.1941. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ з пазбаўленнем правоў на 10 гадоў. Вызвалены 3.5.1951. Рэабілітаваны 27.12.1967.

ЖАЎТАНОГАЎ Іван Фадзеевіч, н. у 1889. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 1.2.1930. Асуджаны 21.2.1930 да высылкі на Поўнач. Рэабілітаваны 4.12.1989.

ЖГІРАЎ Гаўрыла Мікітавіч, н. у 1909. Аднаасобнік. Арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны 20.10.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр у лагеры 13.4.1938. Рэабілітаваны 29.7.1963.

ЗВЯРОВІЧ Іван Лявонцьевіч, н. у 1894. Агранном. Арыштаваны 3.9.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і да 3 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Вызвалены ў 1946. Рэабілітаваны 27.1.1958.

КАРОБУШКА Міна Васільевіч, н. у 1872.

Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 19.5.1931. Асуджаны 4.7.1931 на 3 гады зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 2.11.1989.

КАРОБУШКІН Яфім Барысавіч, н. у 1908. Арыштаваны 29.9.1942. Асуджаны 26.10.1942 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ і 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Вызвалены 7.4.1952. Рэабілітаваны 19.2.1969.

КОНЧЫЦ Макар Мацвеевіч, н. у 1884. Настаўнік. Арыштаваны 1.9.1937. Асуджаны 23.10.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 7.2.1941. Рэабілітаваны 30.9.1960.

КРАСНОЎ Георгій Георгіевіч, н. у 1889. Сталяр. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 22.3.1939. Асуджаны 8.6.1939 і паўторна — 25.6.1939 па 5 гадоў зняволення ў ППЛ і на 3 гады пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Рэабілітаваны 10.12.1991.

ЛУБАЧКІН Павел Еўдакімавіч, н. у 1884. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 24.11.1927. Асуджаны 27.4.1928 да зняволення на 3 гады ў ППЛ. Рэабілітаваны 12.11.1992.

ЛУШЧЫК Міхаіл Іванавіч, н. у 1898. Служачы. Меў траіх дзяцей. Асуджаны 16—17.4.1938 на 2 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 23.1.1958.

ПРЫХОДЗЬКА Навум Барысавіч, н. у 1877. Арыштаваны 31.7.1929. Асуджаны 20.11.1929 да 3 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 4.1.1993.

ПРЫХОДЗЬКА Фёдар Васільевіч, н. у 1913. Арыштаваны 25.9.1937. Асуджаны 6.12.1937 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны ў Гомелі 26.12.1937.

СЕЛЬКІН Ціхан Іванавіч, н. у 1883. Аднаасобнік. Арыштаваны 25.11.1929. Асуджаны 15.12.1929 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 25.8.1992.

ЯРМОЛІН Іван Васільевіч, н. у 1887. Настаўнік. Арыштаваны 1.9.1937. Асуджаны 23.10.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 12.8.1938. Рэабілітаваны 18.3.1959.

ХІЗАЎСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА БЫКАВЕЦ

КАДЗЕТАЎ Пётр Кір'янавіч, н. у 1914. Калгаснік. Арыштаваны 6.12.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 10.1.1938 у Гомелі. Рэабілітаваны 28.6.1961.

ВЁСКА ГАРЫСТЫ

КРУПСКІ Андрэй Іванавіч, н. у 1890. Калгаснік. Арыштаваны 6.12.1937. Асуджаны 3.1.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны ў Гомелі 10.1.1938. Рэабілітаваны 2.7.1963.

ЛАПІЦКАЯ Марыя Іосіфаўна, н. у 1903. Сялянка. Мела траіх дзяцей. Арыштавана 6.11.1930. Асуджана да высылкі ў Сібір. Рэабілітавана 24.10.1989.

Ц. П. Малажаўскі.

ШУЛЬМАН Нысан Азаравіч, н. у 1899. Калгаснік. Арыштаваны 24.2.1949. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 28.9.1961.

ЯКУБОВІЧ Мікалай Фёдаравіч. Арыштаваны 7.8.1930. Асуджаны 25.8.1930 на 3 гады зняволення ў канцлагеры (Салавецкі ППЛ). Вызвалены ў 1933. Рэабілітаваны 14.5.1990.

ЯКУБОВІЧ Павел Іосіфавіч, н. у 1910. Арыштаваны 6.12.1937. Асуджаны 3.1.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны ў Гомелі 10.1.1938. Рэабілітаваны 29.3.1961.

ВЁСКА ГУТА

ВАСІЛЕЎСКІ Андрэй Іванавіч, н. у 1884. Арыштаваны 6.12.1937. Асуджаны 3.1.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны ў Гомелі 10.1.1938. Рэабілітаваны 20.9.1961.

ГЕРМАНАЎ Іоў Васільевіч, н. у 1875. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 1.2.1933. Асуджаны 15.3.1933 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 8.9.1961.

ВЁСКА ХІЗЫ

БУЙНЕВІЧ Андрэй Рыгоравіч, н. у 1924. Арыштаваны 24.11.1943. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены датэрмінова. Рэабілітаваны 29.5.1962.

ГРАМЫКА Канстанцін Андрэевіч, н. у 1919. Калгаснік. Арыштаваны 15.6.1938. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў верасні 1948. Рэабілітаваны 11.9.1989.

ГРАМЫКА Кацярына Пятроўна, н. у 1897. Аднаасобніца. Мела чацвярых дзяцей. Арыштавана 22.7.1941. Асуджана да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляна 6.8.1941. Рэабілітавана 23.12.1966.

ІВАНОЎСКАЯ Домна Дзмітрыеўна, н. у 1896. Арыштавана 4.1.1945. Асуджана 19.1.1946 да высылкі на 4 гады. Вызвалена ў 1948. Рэабілітавана 11.9.1961.

КРУПСКІ Іван Яфімавіч, н. у 1921. Служачы. Арыштаваны 29.5.1947. Асуджаны 8.3.1948 на 25 гадоў зняволення ў ППЛ і 5 гадоў пазбаўлення

грамадзянскіх правоў з канфіскацыяй маёмасці. Вызвалены 18.1.1955. Рэабілітаваны 17.5.1977.

ЛАПІЦКІ Аляксандр Васільевіч, н. у 1904. Арыштаваны 23.7.1938. Асуджаны 27.9.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 7.10.1938. Рэабілітаваны 16.11.1960.

ЛАПІЦКІ Аляксандр Ільіч, н. у 1905. Калгаснік. Арыштаваны 20.7.1938. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 3.8.1948. Рэабілітаваны 17.1.1956.

ЛАПІЦКІ Апанас Максімавіч, н. у 1891. Арыштаваны 14.6.1947. Асуджаны 26.9.1947 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 26.9.1947.

ЛАПІЦКІ Апанас Рыгоравіч, н. у 1908. Калгаснік. Арыштаваны 20.7.1938. Асуджаны 25.9.1938 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены 20.1.1948. Рэабілітаваны 5.11.1959.

ЛАПІЦКІ Васіль Лявонцьевіч, н. у 1909. Арыштаваны 22.7.1938. Асуджаны 27.9.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 7.10.1938. Рэабілітаваны 16.11.1960.

ЛАПІЦКІ Дзям'ян Іванавіч, н. у 1901. Арыштаваны 6.8.1938. Асуджаны 22.9.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 1.10.1938. Рэабілітаваны 16.11.1960.

ЛАПІЦКІ Іван Іванавіч, н. у 1902. Калгаснік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 24.6.1938. Асуджаны 25.9.1938 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр у ППЛ. Рэабілітаваны 16.11.1960.

ЛАПІЦКАЯ Кацярына Лаўрэнаўна, н. у 1912. Калгасніца. Мела дваіх дзяцей. Арыштавана 20.1.1945. Асуджана да высылкі ў Краснаярскі край на 5 гадоў з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітавана 18.1.1983.

ЛАПІЦКІ Мікалай Ільіч, н. у 1898. Калгаснік. Арыштаваны 20.7.1938. Асуджаны 29.9.1938 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 11.9.1939. Рэабілітаваны 21.6.1960.

ЛАПІЦКІ Мікалай Пятровіч, н. у 1906. Арыштаваны 29.6.1938. Асуджаны 22.8.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 1.10.1938. Рэабілітаваны 24.5.1961.

ЛАПІЦКІ Яфім Васільевіч, н. у 1901. Арыштаваны 20.7.1938. Асуджаны 22.9.1938 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 1.4.1938. Рэабілітаваны 13.7.1960.

ЯКУБОВІЧ Лука Паўлавіч, н. у 1913. Арыштаваны 5.4.1937. Асуджаны 19.8.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і на 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Памёр у лагеры 26.3.1938. Рэабілітаваны 3.5.1960.

ШАРСЦІНСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА ЛЯДЫ

АСІПЕНКА Іван Ягоравіч, н. у 1902. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 4.5.1933. Асуджаны 13.5.1933 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 17.11.1989.

ВЁСКА НАВАСЁЛКІ

АНДРЭЙКА Іван Яфімавіч, н. у 1909. Дзяк. Арыштаваны 30.2.1930. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Паўторна асуджаны 20.9.1937 да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 28.9.1937. Рэабілітаваны 29.1.1968.

БЯЛЯЕЎ Іван Гаўрылавіч, н. у 1895. Арыштаваны 14.4.1933. Асуджаны да высылкі ў Казахстан на 5 гадоў. Рэабілітаваны 3.8.1989.

КАКАШЫНСКІ Станіслаў Уладзіміравіч, н. у 1888. Рабочы. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 31.10.1937. Асуджаны 15.2.1938 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны ў Гомелі 14.3.1938. Рэабілітаваны 18.4.1959.

КЕЛЬБАС Уладзімір Геацынтавіч, н. у 1895. Бухгалтар. Арыштаваны 2.3.1933. Асуджаны 17.4.1933 да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 1.4.1958.

НІКУЛІН Мікіта Сямёнавіч, н. у 1880. Калгаснік. Арыштаваны 2.9.1937. Асуджаны 12.9.1937 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 25.3.1941. Рэабілітаваны 13.10.1989.

ПАЎЛАЎ Рыгор Міхайлавіч, н. у 1905. Арыштаваны 3.2.1930. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1939. Рэабілітаваны 29.1.1968.

ШАЎЦОЎ Фядос Ліфаравіч, н. у 1885. Калгаснік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 20.11.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 29.12.1937. Рэабілітаваны 9.6.1989.

ВЁСКА РАМАНАВА

МАРЧАНКА Фадзей Ісідаравіч, н. у 1890. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 25.2.1932. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 19.10.1989.

ВЁСКА ШАРСЦІН

АСІПКОЎ Аляксей Рыгоравіч, н. у 1884. Арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны 22.8.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 30.6.1989.

АСІПКОЎ Данііл Яўстацьевіч, н. у 1892. Калгаснік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 21.11.1937. Асуджаны на 8 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 8.8.1990.

БЛІННІКАЎ Фама Іванавіч, н. у 1889. Рабочы. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 21.9.1937. Асуджаны 19.10.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 26.6.1989.

ДЗЯНІСАЎ Павел Сямёнавіч, н. у 1898. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 8.9.1937. Асуджаны 28.9.1937 да вышэйшай меры пакарання

з канфіскацыяй маёмасці. Расстраляны 7.10.1937 у Гомелі. Рэабілітаваны 25.5.1989.

ЕЗІН (ІОЗІН) Фядос Цімафеевіч, н. у 1899. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 11.2.1933. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 24.7.1989.

ІОЗІН (ЕЗІН) Аляксей Якаўлевіч, н. у 1915. Аднаасобнік. Арыштаваны 6.11.1930. Асуджаны да высылкі як заможны селянін у Сібір. Рэабілітаваны 21.4.1992.

ІОЗІН (ЕЗІН) Мікалай Якаўлевіч, н. у 1908. Аднаасобнік. Арыштаваны 6.11.1930. Асуджаны да высылкі ў Сібір. Рэабілітаваны 24.10.1989.

ІОЗІН (ЕЗІН) Якаў Якаўлевіч, н. у 1870. Аднаасобнік. Высланы як заможны селянін у Сібір. Рэабілітаваны 24.10.1989.

КАРОТКІ Павел Рыгоравіч, н. у 1909. Аднаасобнік. Арыштаваны 17.4.1933. Асуджаны 17.5.1933 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 10.1.1977.

КАТЛЯРОЎ Герасім Рыгоравіч, н. у 1903. Рабочы. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 10.1.1945. Асуджаны 15.4.1945 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 13.4.1964.

КУЗНЯЦОЎ Клім Аляксеевіч, н. у 1884. Аднаасобнік. Меў шасцярых дзяцей. Арыштаваны 11.2.1933. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 24.7.1989.

МАКЕЕЎ Нічыпар Ульянавіч, н. у 1899. Арыштаваны 20.5.1940. Асуджаны на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 9.1.1990.

МЫСЛІЎЦАЎ Аляксандр Андрэевіч, н. у 1881. Аднаасобнік. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 11.2.1933. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 24.7.1989.

ПОМАЗАЎ Іван Мітрафанавіч, н. у 1866. Арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 16.9.1937. Рэабілітаваны 14.5.1989.

ПЯРЫНАЎ Андрэй Мікалаевіч, н. у 1875. Арыштаваны 22.10.1937. Асуджаны 3.11.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 19.7.1989.

РАМАНЦОЎ Мартын Мікалаевіч, н. у 1864. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 8.2.1930. Асуджаны 21.2.1930 да вышэйшай меры пакарання. Рэабілітаваны 21.7.1989.

ТАПЛЁНКІН Аляксандр Сямёнавіч, н. у 1895. Арыштаваны 1.9.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 5.5.1989.

ТАПЛЁНКІН Ягор Сямёнавіч, н. у 1871. Аднаасобнік. Арыштаваны 18.7.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 10.11.1938 у турме. Рэабілітаваны 9.11.1981.

ЧАШЫН Ягор Арцёмавіч, н. у 1883. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 11.2.1933. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 24.7.1989.

ВЁСКА ЮРКАВІЧЫ

БУДАЎ Фама Якаўлевіч, н. у 1909. Аднаасобнік. Арыштаваны 17.12.1932. Асуджаны 2.1.1933 да 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 27.1.1989.

БУДАЎ Якаў Якаўлевіч, н. у 1900. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 20.3.1934. Асуджаны 27.3.1934 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 27.10.1989.

ДАНІЛЬКОЎ Фёдар Аляксандравіч, н. у 1880. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 15.3.1934. Асуджаны 27.3.1934 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 24.10.1989.

ЗЫЧКОЎ Аляксей Іванавіч, н. у 1906. Рахункавод. Арыштаваны 15.3.1934. Асуджаны 27.3.1934 да 3 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 27.10.1989.

ЗЫЧКОЎ Варфаламей Яфімавіч, н. у 1889. Аднаасобнік. Арыштаваны 20.11.1937. Асуджаны да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 28.6.1989.

ЗЫЧКОЎ Ягор Васільевіч, н. у 1897. Аднаасобнік. Меў семярых дзяцей. Арыштаваны 17.12.1932. Асуджаны 2.1.1933 да 3 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 27.12.1989.

ЗЫЧКОЎ Ягор Ільіч, н. у 1904. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 26.1.1939. Асуджаны да 6 гадоў зняволення ў ППЛ і да 3 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Вызвалены ў 1944. Рэабілітаваны 11.2.1967.

ЗЫЧКОЎ Яўціх Васільевіч, н. у 1903. Калгаснік. Арыштаваны 20.3.1934. Асуджаны 27.3.1934 да высылкі на Поўнач на 3 гады. Рэабілітаваны 27.10.1989.

КАСЦЮКОЎ Нікіфар Фядосавіч, н. у 1892. Аднаасобнік. Арыштаваны 13.1.1933. Асуджаны 26.1.1934 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Вызвалены ў 1936. Рэабілітаваны 21.12.1959.

КАСЦЮКОЎ Фядот Ісакавіч, н. у 1881. Калгаснік. Арыштаваны 15.3.1934. Асуджаны 27.3.1934 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 24.10.1989.

ПАРФЯНКОЎ Рыгор Максімавіч, н. у 1892. Рахункавод. Меў пяцярых дзяцей. Арыштаваны 29.4.1938. Асуджаны 15.9.1938 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ і да 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Памёр 14.6.1942 у лагеры. Рэабілітаваны 18.1.1961.

ПІГУНОЎ Павел Ігнацьевіч, н. у 1867. Аднаасобнік. Арыштаваны 13.12.1932 да высылкі на 5 гадоў з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 27.12.1989.

ШАПАВАЛАВА Анастасія Дзмітрыеўна, н. у 1896. Аднаасобніца. Арыштавана 19.12.1932. Асуджана 2.1.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітавана 27.12.1989.

ШАПАВАЛАЎ Іван Халімонавіч, н. у 1914. Арыштаваны 17.3.1934. Асуджаны 27.3.1934 на 5 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 27.10.1989.

ШАПАВАЛАЎ Мікалай Піліпавіч, н. у 1915. Арыштаваны 17.12.1932. Асуджаны 2.1.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 27.12.1989.

ШАПАВАЛАЎ Філімон Емяльянавіч, н. у 1885. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 6.12.1932. Асуджаны 2.1.1933 да высылкі на 5 гадоў. Рэабілітаваны 27.12.1989.

ШУКАЎ Антон Віктаравіч, н. у 1896. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 10.1.1933. Асуджаны 23.6.1933 на 3 гады ўмоўна з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітаваны 21.12.1959.

ЯНОЎСКІ СЕЛЬСКІ САВЕТ

ВЁСКА СТАЎБУНСКАЕ БУДЗІШЧА

ГАНЧАРОЎ Свірыд Макаравіч, н. у 1874. Аднаасобнік. Арыштаваны 30.12.1932. Асуджаны 11.1.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 30.11.1989.

ЛУГАНАЎ Аляксей Акімавіч, н. у 1908. Цясляр. Арыштаваны 15.11.1937. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 5.8.1968.

ЧУГАЕЎ Акім Емяльянавіч, н. у 1860. Аднаасобнік. Арыштаваны 6.11.1930. Асуджаны да высылкі ў Сібір. Рэабілітаваны 24.10.1989.

ВЁСКА ЯНОВА

БАЙЛУКОВА Соф'я Андрэеўна, н. у 1906. Калгасніца. Мела траіх дзяцей. Арыштавана 28.2.1945. Асуджана да высылкі на 5 гадоў з канфіскацыяй маёмасці. Рэабілітавана 27.1.1993.

БІЧАЎ Павел Іванавіч, н. у 1897. Аднаасобнік. Арыштаваны 30.12.1932. Асуджаны 11.1.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 30.11.1989.

ГАНЧАРОЎ Дзмітрый Свірыдавіч, н. у 1902. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 30.12.1932. Асуджаны 11.1.1933 на 5 гадоў зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 30.11.1989.

ДЗЕМЧАНКА Архіп Пятровіч, н. у 1909. Калгаснік. Арыштаваны 26.2.1933. Асуджаны 17.3.1933 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 23.11.1989.

ДЗЕМЧАНКА Міхаіл Харытонавіч, н. у 1900. Калгаснік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 21.2.1933. Асуджаны 17.3.1933 да вышэйшай меры пакарання. Рэабілітаваны 23.11.1989.

ДЗЕМЧАНКА Ціт Харытонавіч, н. у 1912. Калгаснік. Арыштаваны 8.4.1946. Асуджаны на 10 гадоў зняволення ў ППЛ і 5 гадоў пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Вызвалены 3.11.1948. Рэабілітаваны 1.3.1968.

ІНДЗЮКОЎ Мікіта Васільевіч, н. у 1908. Аднаасобнік. Арыштаваны 21.2.1933. Асуджаны 17.3.1933 да вышэйшай меры пакарання. Рэабілітаваны 23.10.1989.

ЛУГАЧОЎ Іван Мікалаевіч, н. у 1892. Аднаасобнік. Меў чацвярых дзяцей. Арыштаваны 30.12.1932. Асуджаны 16.4.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 30.11.1989.

ЛЫГАЧОЎ Міхаіл Андрэевіч, н. у 1912. Аднаасобнік. Арыштаваны 18.6.1930. Асуджаны 26.7.1930 на 3 гады зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 4.2.1993.

МАЁРАЎ Іосіф Мікітавіч, н. у 1914. Аднаасобнік. Арыштаваны 18.6.1930. Асуджаны 26.7.1930 да высылкі. Рэабілітаваны 4.2.1993.

МАЁРАЎ Сямён Васільевіч, н. у 1887. Аднаасобнік. Меў семярых дзяцей. Арыштаваны 6.8.1937. Асуджаны да вышэйшай меры пакарання. Расстраляны 10.9.1937. Рэабілітаваны 11.5.1989.

НОВІКАЎ Іосіф Ціханавіч, н. у 1909. Арыштаваны 21.2.1933. Асуджаны 17.3.1933 на 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 6.1.1968.

ЦУПРЫКАЎ Ігнат Пятровіч, н. у 1908. Аднаасобнік. Арыштаваны 26.2.1932. Асуджаны 17.3.1933 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Рэабілітаваны 23.10.1989.

ЦУПРЫКАЎ Макар Венядзіктавіч, н. у 1906. Аднаасобнік. Меў траіх дзяцей. Арыштаваны 28.12.1932. Асуджаны 11.1.1933 да высылкі на 3 гады. Рэабілітаваны 30.11.1989.

ЦУПРЫКАЎ Сяргей Дзям'янавіч, н. у 1902. Аднаасобнік. Арыштаваны 31.12.1932. Асуджаны 11.1.1933 да высылкі на 3 гады. Паўторна арыштаваны і асуджаны 17.10.1937 да 10 гадоў зняволення ў ППЛ. Памёр 13.3.1940. Рэабілітаваны 23.6.1989. 30.11.1989.

ЦУПРЫКАЎ Якаў Венядзіктавіч, н. у 1890. Аднаасобнік. Арыштаваны 30.12.1932. Асуджаны 11.1.1933 на 3 гады зняволення ў канцлагеры. Рэабілітаваны 30.11.1989.

1941

1945

ІШЛА ВАЙНА НАРОДНАЯ*

Вайна... У лёс кожнага чалавека яна ўварвалася па-рознаму. Але агульнымі для ўсіх былі неймаверныя людскія пакуты і мільёны загубленых чалавечых жыццяў, незлічоныя матэрыяльныя страты, разбураныя і спаленыя гарады і вёскі. Але было і іншае: вайна выявіла лепшыя людскія якасці: самаадданы патрыятызм, з'яднанасць і дружбу брацкіх народаў. Такога чыстага парыву любві да сваёй Айчыны, такога ахвярнага напалу і гатоўнасці аддаць за яе ўсе сілы і сродкі яшчэ не ведала гісторыя. Але гэта было крыху пазней. У першыя ж часы і дні вайны ніхто не ведаў, не мог нават уявіць, якія выпрабаванні чакаюць усіх.

Жыхары Веткаўшчыны даведаліся аб пачатку вайны ў 12 гадзін 22 чэрвеня 1941г. з выступлення па радыё намесніка старшыні СНК СССР, наркома замежных спраў В. М. Молатава. Жыццё раёна адразу ж змяніла сваю хаду. На ўсіх прадпрыемствах і ўстановах, сельсаветах, калгасах, МТС былі праведзены мітынгі і сходы, на якіх працоўныя выказвалі гнеў і абурэнне да фашысцкіх захопнікаў, якія вераломна парушылі пакт аб ненападзенні, упэўненасць у хуткім разгроме агрэсара на яго ўласнай тэрыторыі "малакроўным магутным ударам".

Згодна з пастановай ЦК КП(б)Б ад 22 чэрвеня 1941 г. "Аб задачах і мерапрыемствах у сувязі з выступленнем па радыё намесніка старшыні СНК СССР В.М. Молатава", у райцэнтры і раёне былі прыняты тэрміновыя захады па пераводу ўсяго жыцця на ваенны лад. Калектывы прамысловых прадпрыемстваў і транспарту, працаўнікі сельскай гаспадаркі бралі абавязацельствы замяніць тых, хто пайшоў у армію, перавыконваць вытворчыя заданні, мабілізаваць усе сілы і сродкі для аказання дапамогі фронту.

Пачынаючы з 23 чэрвеня, райваенкамат арганізавана правёў мабілізацыю ваенна-абавязаных. Большасць з іх былі накіраваны на папаўненне 3-й арміі.

Ветка і Веткаўскі раён у сучасных граніцах больш за месяц (да жніўня 1941 г.) з'яўляліся тылавым, а потым прыфрантавым раёнам. Гэта акалічнасць дазволіла ажыццявіць шэраг мерапрыемстваў па пераводу ўсяго жыцця на ваенны лад, эвакуацыі матэрыяльных каштоў-

---

У 1-й кнізе гісторыка-дакументальнай хронікі "Памяць. Веткаўскі раён" у раздзеле, прысвечаным Вялікай Айчыннай вайне, змешчаны толькі ўступны нарыс і спісы воінаў Чырвонай Арміі, што загінулі пры абароне і вызваленні раёна і пахаваны на яго тэрыторыі. Астатнія матэрыялы раздзела глядзі ў 2-й кнізе хронікі.

насцей, маёмасці прадпрыемстваў і калгасаў у савецкі тыл.

У адпаведнасці з дырэктывай ЦК КП(б)Б ад 23 чэрвеня 1941 г. усім абкомам, райкомам КП(б)Б і выканкомам раённых Саветаў дэпутатаў працоўных усходніх абласцей рэспублікі аб арганізацыі барацьбы з варожымі дыверсантамі і парашутыстамі ў Веткаўскім і Свяцілавіцкім раёнах былі створаны знішчальныя батальёны. Веткаўскі батальён на чале з упаўнаважаным НКУС Я. Т. Зарэцкім налічваў 200 байцоў, Свяцілавіцкі, які ўзначальваў Яўмененка, — 100 чалавек. Байцы знішчальных батальёнаў вялі барацьбу з дыверсантамі, ахоўвалі народна-гаспадарчыя аб'екты і шляхі зносін.

Пры набліжэнні фронту да граніц раёна жыхары Веткаўшчыны, галоўным чынам жанчыны, старыя, падлеткі, прынялі актыўны ўдзел у будаўніцтве абарончых рубяжоў па Сожы.

Паўсюдна ва ўсходніх раёнах Беларусі, у тым ліку і на Веткаўшчыне, згодна з дырэктывай СНК БССР і ЦК КП(б)Б ад 6 ліпеня 1941 г., пры прадпрыемствах, на транспарце, у саўгасах, калгасах ствараліся атрады народнага апалчэння.

У іх задачы ўваходзіла падтрымка Чырвонай Арміі ў праводзімых ёй аперацыях, у прасоўванні грузаў, у арганізацыі сувязі, разведкі, аховы гарадоў, фабрык, заводаў, калгасаў, мастоў, сродкаў сувязі, арганізацыя барацьбы з дэсантамі і дыверсіённымі групамі праціўніка і інш. У выпадку акупацыі мясцовасці ворагам атрады народнага апалчэння павінны былі пераходзіць да метадаў партызанскай барацьбы.

Згодна звестак ваеннага аддзела Гомельскага абкома КП(б)Б аб колькасным складзе атрадаў народнага апалчэння вобласці, на 1 жніўня 1941 г. у Веткаўскім атрадзе налічвалася 140 чалавек, у Свяцілавіцкім — 745 чалавек (Всенародное партизанское движение в Белоруссии... Т. I. С. 56—57,58).

А тым часам становішча на франтах ускладнялася. 8—10 жніўня 1941 г. нямецкія войскі прарвалі абарону 21-й арміі на ўчастку Крычаў — Прапойск — Рэчыца і выйшлі на подступы да Гомеля. Упартыя баі разгарнуліся ў раёне вёсак Сямёнаўка і Пакалюбічы, дзе разам з часцямі Чырвонай Арміі змагаліся апалчэнцы Гомеля. Лінія фронту ўшчыльную наблізілася да межаў Веткаўскага раёна.

18 жніўня войскі Цэнтральнага фронта вялі цяжкія баі на ўсіх напрамках. Праціўнік, сустрэўшы ўпартае супраціўленне часцей Чырвонай Арміі, вымушаны быў перагрупіраваць свае сілы. Яго 1-я кавалерыйская дывізія абышла правы фланг атрада падпалкоўніка Маневіча[1], заняла Хальч, фарсіравала раку Сож у раёне Веткі. Адціснуўшы часці 55-й танкавай дывізіі [2], яна рушыла да Добруша. Узнікла пагроза для Гомеля з напрамку Ветка — Добруш.

Асабліва жорсткія баі разгарнуліся за г. Ветку, які абаранялі часці 55-й дывізіі. Напярэдадні рашучых баёў воіны аднаго з палкоў гэтага злучэння пісалі землякам-калгаснікам: "Обещаем сражаться с врагом не щадя сил и жизни. За наших матерей, жен и детей, за нашу честь и свободу мы будем сражаться до последнего дыхания, а если придется умереть, то будем умирать так, чтобы от нашей смерти было страшно врагу".

Сваё абяцанне яны з гонарам стрымалі. Горад Ветка некалькі разоў пераходзіў з рук у рукі. Палкі 55-й дывізіі неаднаразова пераходзілі ў контратакі. Толькі пасля таго, як гітлераўцы падцягнулі дадат-

[1] Атрад падпалкоўніка Маневіча налічваў 1200 чалавек, меў батарэю 76 мм гармат.

[2] Дывізія не мела танкаў і дзейнічала як стралковая.

ковыя сілы, нашы часці, панёсшы вельмі вялікія страты, на гэтым участку вымушаны былі адысці ў лясы на ўсход ад Добруша. У баях за Ветку асабліва вызначыўся 1010-й полк. Яго воіны мужна змагаліся, нягледзячы на цяжкія страты. Быў паранены камандзір палка. З трох камандзіраў батальёнаў адзін быў забіты, два паранены. У рукапашных сутычках загінула многа байцоў і малодшых камандзіраў. Але нягледзячы на гэта, полк не страціў боездольнасці і арганізавана адступіў на ўсход.

Стойка ўтрымлівалі займаемыя рубяжы атрады пад кіраўніцтвам камбрыга Гусеўскага. Ваенны Савет фронта падмацаваў яго стралковым і артылерыйскім палкамі 266-й стралковай дывізіі.

Аб тым, як змагаліся савецкія воіны пад камандаваннем Гусеўскага, сведчыць данясенне інспектара палітупраўлення фронта батальённага камісара Купервацкага, які з групай палітработнікаў знаходзіўся на пярэднім краі. "...Камуністычныя атрады ў гэтыя дні стойка выконвалі пастаўленыя задачы, — пісаў ён. — Пры гэтым асабліва вызначыўся атрад данбаскіх шахцёраў пад камандаваннем маёра Смолькіна і палкавога камісара Андрэева. Атрад не ўступаў праціўніку ні адзінай пядзі зямлі. Панёсшы цяжкія страты — да 70 працэнтаў асабовага складу, атрад выстаяў. Храбра змагаўся і атрад тав. Маневіча і ваеннага камісара старшага палітрука Ермакова. Ён стойка абараняў шашу Касцюкоўка — Яроміна да 12.00 19 жніўня".

Насельніцтва Веткаўшчыны дапамагала савецкім воінам усім, чым толькі магло. Калгасы забяспечвалі іх прадуктамі харчавання, фуражом. У населеных пунктах разгортваліся шпіталі і медыцынскія пункты. Жыхары прымалі актыўны ўдзел у лячэнні чырвонаармейцаў, многім дапамаглі вярнуцца ў строй, у якасці праваднікоў дапамагалі часцям Чырвонай Арміі выходзіць з акружэння. У складаных умовах прыфрантавой і франтавой паласы яны мужна выконвалі свае гаспадарчыя абавязкі, удзельнічалі ў збудаванні абарончых рубяжоў.

Але ў вайны былі свае законы, якія не ўлічваюць чалавечыя жаданні, імкненні. На вайне апошняе слова заўсёды застаецца за сілай, а ў той час яна была на баку гітлераўцаў.

18 жніўня 1941 г. Ветка была захоплена ворагам. Наступілі змрочныя дні акупацыі, якія працягваліся два гады і тры месяцы.

На акупіраванай тэрыторыі раёна, як і на ўсёй захопленай тэрыторыі рэспублікі, гітлераўцы ўстанавілі жорсткі акупацыйны рэжым. Асноўны яго сэнс зводзіўся да таго, каб самымі бязлітаснымі сродкамі і мерамі не дапусціць супраціўлення нашага народа, фізічна знішчыць значную частку насельніцтва краіны, а астатніх ператварыць у паслухмяных рабоў.

Яшчэ задоўга да агрэсіі верхаводы трэцяга рэйха адобрылі распрацаваны гітлераўскім апаратам план падзелу захопленай тэрыторыі. Восенню 1941 г. падзел часова акупіраванай тэрыторыі Беларусі быў у асноўным завершаны. Яе этнаграфічную цэласную тэрыторыю, у тым ліку і Гомельшчыну, захопнікі гвалтоўна парэзалі на часткі, груба парушыўшы пры гэтым супольнасць тэрыторыі, мовы, культуры беларускага народа, якія склаліся гістарычна. Паўднёвыя раёны Гомелыпчыны былі ўключаны ў рэйхскамісарыят "Украіна", астатнія, якія назвалі Гомельскай акругай, — у зону армейскага тылу групы армій "Цэнтр". У гэтую акругу ўвайшлі Гомельскі, Добрушскі, Веткаўскі, Свяцілавіцкі, Чачэрскі, Уваравіцкі, Буда-Кашалёўскі, Церахоўскі раёны вобласці.

Для ажыццяўлення сваёй злачыннай палітыкі сюды прыбылі айнзацкаманды, зондэркаманды, тайная палявая паліцыя (ГФП), паліцыя бяспекі і СД, фельдкамендатуры, ортскамендатуры, жандармерыя і

іншыя карныя органы. У зоне Гомельскай акругі дзейнічалі "тайльгрупы" з зондэркаманды-8, якую ўзначальваў дзяржаўны саветнік штурмбанфюрэр СС кат Рыхтэр.

Уся ўлада ў акрузе належала ваеннаму каменданту палкоўніку Лаубу, пазней — палкоўніку Кайзенбергу.

У Ветцы размясціліся раённая і гарадская камендатуры, якім належала ўся ўлада, аддзяленне жандармерыі і іншыя карныя органы.

Для больш эфектыўнага ажыццяўлення сваёй злачыннай палітыкі акупанты спрабавалі заручыцца падтрымкай мясцовага насельніцтва. Для надання бачнасці мясцовага самакіравання яны стварылі марыянетачную "мясцовую" ўладу — раённыя, валасныя ўправы, у кожнай вёсцы прызначылі стараст.

Для падтрымання свайго "парадку" і барацьбы з партызанамі і падпольшчыкамі гітлераўцы стварылі з мясцовых жыхароў, якія перайшлі да іх на службу, так званую дапаможную паліцыю парадку. Гарнізоны з такіх паліцэйскіх былі створаны ў буйных вёсках Веткаўскага і Свяцілавіцкага раёнаў — Новых Грамыках, Хальчы, Рудні, Вялікіх Нямках, Свяцілавічах і інш.

Ва ўсіх населеных пунктах былі абнародаваны загады акупантаў з пагрозай расстрэлу за парушэнне каменданцкага часу, за рататанне чырвонаармейцаў, дапамогу партызанам.

Гітлераўцы рабавалі прадпрыемствы, калгасы, сялянскія гаспадаркі. Замест калгасаў стварылі так званыя абшчынныя гаспадаркі. Строга сачылі за падзелам зямлі, надзяляючы ёю перш за ўсё тых, хто лаяльна ставіўся да акупацыйных ўлад, падтрымліваў іх. Сяляне абкладаліся вялікімі падаткамі збожжа, бульбы, мяса, малака, фуражу. Акупанты гвалтоўна забіралі ў сялян цёплае адзенне для сваёй арміі, рабавалі іх маёмасць.

За невыкананне нарыхтовак у сялян адбіралі надзелы, жывёлу, падвяргалі рэпрэсіям. Але вяскоўцы усяляк зрывалі здачу сельскагаспадарчых прадуктаў, сабаціравалі ўсе мерапрыемствы акупантаў. Толькі ў першыя месяцы 1942 г. нямецкія ўлады не дабралі ў лік паставак па Веткаўскаму раёну 510 галоў жывёлы, што складала больш паловы ад запланаванай колькасці. У адказ акупанты разгарнулі шырокія рэпрэсіі.

18 жніўня 1941 г. калона гітлераўцаў уварвалася ў вёску Старое Сяло. Пачалося рабаванне сялян. З дома Панцялея Раманькова яны забралі нават выпечаны хлеб. Гаспадар звярнуўся з просьбай пакінуць хоць адзін бохан для малых дзяцей. У адказ нямецкі афіцэр застрэліў Раманькова.

Акупанты прымушалі калгаснікаў баранаваць дарогі, каб абясшкодзіць іх ад партызанскіх мін.

У Ветцы з першых дзён акупацыі гітлераўцы стварылі гета, куды сагналі жыхароў яўрэйскай нацыянальнасці. Іх прымусілі насіць на спіне і грудзях апазнавальныя знакі — жоўтыя латы і шасціканцовыя зоркі, нарукаўныя павязкі з шасціканцовымі зоркамі. Ім забаранялася самавольна пакідаць гета, мяняць месцажыхарства і кватэры ў гета, карыстацца тратуарамі, грамадскім транспартам, наведваць культурныя ўстановы, школы. У камендатуры горада прайшла рэгістрацыя ўсіх вязняў гета. Жылі яны ў цяжкіх умовах, на галодным пайку. Акупанты рабавалі насельніцтва гета, адбіралі золата, срэбра і іншыя каштоўнасці. Яўрэяў прымушалі выконваць самую цяжкую работу. Рабочы дзень для іх працягваўся па 12—14 гадзін. многія з іх паміралі з-за нечалавечых умоў жыцця і працы, з-за адсутнасці медыцынскай дапамогі.

Масавыя забойствы вязняў Веткаўскага гета адбыліся ў снежні 1941 г. і верасні 1942 г. Было знішчана больш за 400 чалавек, у асноўным старых, жанчын, дзяцей.

У складаных умовах нараджаўся, рос і шырыўся антыфашысцкі рух на Веткаўшчыне. Тэрор і насілле гітлераўцаў не зламалі волі веткаўчан. Усё больш патрыётаў узнімалася на барацьбу супраць акупантаў.

У адпаведнасці з партыйнымі і ўрадавымі дырэктывамі ў Веткаўскім і Свяцілавіцкім раёнах, як і наогул на ўсёй тэрыторыі Гомельшчыны, была праведзена значная падрыхтоўчая работа для пераходу да падпольнай барацьбы і разгортванню партызанскага руху.

Яшчэ да акупацыі нямецка-фашысцкімі войскамі Веткаўскага і Свяцілавіцкага раёнаў у канцы ліпеня — сярэдзіне жніўня 1941 г. на іх тэрыторыі было створана 9 партызанскіх груп. У Веткаўскім раёне 4 групы, якія налічвалі 78 чалавек, на чале з загадчыкам аддзела райкома КП(б)Б В. Н. Окуневым і Свяцілавіцкім — 5 груп у складзе 116 чалавек на чале з Аляшкевічам. (Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 4. Воп. 33. Спр. 65. Л. 60.)

Восенню 1941 г. быў створаны Веткаўскі партызанскі атрад. Аднак, праіснаваўшы два месяцы, з-за неспрыяльных умоў і галоўным чынам адсутнасці матэрыяльнай базы, вопыту барацьбы ў тыле ворага, пасля некалькіх баёў з праціўнікам атрад прымушаны быў разгрупаваць свае сілы на невялікія групы. Частка партызан разышлася па хатах і перайшла да падпольнай работы, другая — выйшла за лінію фронту.

У лістападзе 1941 г. быў створаны Свяцілавіцкі партызанскі атрад на чале з сакратаром Свяцілавіцкага райкома КП(б)Б В. А. Абушэнкам.

Трэба адзначыць, што восенню і зімой 1941 — 1942 гг. становішча партызанскіх груп на Беларусі, у тым ліку і Веткаўшчыне, было вельмі цяжкім. Не было сувязі з Вялікай зямлёй, не хапала зброі, боепрыпасаў, прадуктаў харчавання, цёплай вопраткі. У вёсках насельніцтва тэрарызавалі акупанты, якія распаўсюджвалі правакацыйныя чуткі аб разгроме Чырвонай Арміі, захопе Масквы і Ленінграда. Усё гэта адмоўна адбівалася на развіцці партызанскага руху.

Увосень 1941 г. асноўныя партызанскія сілы дыслацыраваліся ў Лявонцеўскай дачы Веткаўскага раёна. Сюды ў лістападзе 1941 г. перайшлі гомельскія гарадскі (камандзір І. С. Федасеенка) і сельскі (камандзір К. У. Буры) атрады. Разам з імі прыбыў сакратар Гомельскага абкома КП(б)Б А. А. Куцак, які ажыццяўляў кіраўніцтва партыйным падполлем і партызанскім рухам на поўначы Гомельскай вобласці.

Нягледзячы на тое, што партызанскія атрады былі невялікімі, яны праводзілі актыўныя баявыя дзеянні: рабілі засады супраць гітлераўцаў, падрывалі варожыя аўтамашыны, знішчалі паліцэйскія ўчасткі.

У гэты час ішоў складаны працэс у арганізацыі партызанскіх сіл. У снежні 1941 г. Свяцілавіцкі атрад аб'яднаўся з Гомельскім сельскім атрадам пад камандаваннем К. В. Бурага. У лютым 1942 г. выйшаў з яго ў сувязі з пераходам апошняга ў свой раён. Група В. А. Абушэнкі зноў пачала работу па стварэнню Свяцілавіцкага партызанскага атрада, які і быў сфарміраваны ў лютым 1942 г. Да мая 1942 г. атрад налічваў больш за 20 чалавек.

Вось як аб гэтых падзеях успамінаў былы сакратар Чачэрскага падпольнага райкома КП(б)Б, камісар партызанскага атрада імя М. І. Калініна, камісар 1-й Гомельскай брыгады П. І. Дзедзік: "...Чечерская районная партийная организация оказала практическую помощь коммунистам соседних районов в создании партизанских отрядов. В Светиловичской партизанской группе во главе с секретарем РК КП(б)Б В. А. Абушенко было всего шесть народных мстителей. По предложению А.

А. Куцака они объединились с партизанами Гомельского сельского отряда, в котором насчитывалось 13 человек. К нам приходило много военнопленных. Их объединили в одну группу, которую возглавил И. Н. Филиппов. В конце марта 1942 г. по нашему предложению группа В. А. Абушенко перешла в группу И. Н. Филиппова. Из них был создан Светиловичский партизанский отряд, командиром которого стал И. Н. Филиппов, а комиссаром — В. А. Абушенко" (В грозовые годы. Мн., 1987. С. 46).

Пад уплывам перамогі Чырвонай Арміі пад Масквой і актыўных баявых дзеянняў партызан павялічваўся прыток патрыётаў у атрады. У гэтым сваю станоўчую ролю адыгралі прапагандысцкія конныя рэйды партызан па вёсках. У партызаны ішлі мясцовыя жыхары, чырвонаармейцы, якія трапілі ў акружэнне ці збеглі з фашысцкага палону.

У выніку актыўных баявых дзеянняў партызан была створана Чачэрская партызанская зона, у якую ўваходзілі больш за 100 населеных пунктаў Чачэрскага, Кармянскага, Свяцілавіцкага, Краснапольскага і Краснагорскага раёнаў. Зона ахоплівала амаль усё левабярэжжа ракі Сож. У ёй дзейнічалі органы Савецкай ўлады — райвыканком на чале з былым дырэктарам Чачэрскай МТС Т. К. Кароткім, старшыні сельсаветаў. Ім у дапамогу былі створаны гаспадарчыя камісіі, якія займаліся пытаннямі размеркавання зямлі, лугоў, цяглавай сілы, інвентару і г.д.

Сілы партызан у зоне павялічваліся. У канцы чэрвеня — пачатку ліпеня 1942 г. сюды прыбылі Прапойскі партызанскі атрад (камандзір І. А. Сцефаненка, камісар Г. П. Баснін), Кармянскі атрад (камандзір А. І. Ушаў, камісар М. С. Бруек), спецгрупы НКГБ СССР і БССР "Уперад" (камандзір П. Г. Шамякін), "Другія" (камандзір П. П. Качуеўскі, камісар Н. В. Зябніцкі), спецгрупа М. А. Міхайлашава, разведгрупа Заходняга фронту пад камандаваннем А. К. Новікава. Тут заставаліся Веткаўскі і Свяцілавіцкія атрады.

Для каардынацыі дзеянняў партызанскіх сіл зоны 6 ліпеня 1942 г. Гомельскі падпольны абком КП(б)Б правёў нараду камандзіраў атрадаў, кіруючых партыйных і савецкіх работнікаў. На нарадзе было створана камандаванне аб'яднаных партызанскіх атрадаў і спецгруп. Камандзірам аб'яднанага штаба быў прызначаны П. Г. Шамякін, камісарам — сакратар Гомельскага падпольнага абкома КП(б)Б А. А. Куцак. У састаў штаба ўвайшлі І. П. Крывенчанка, І. А. Сцефаненка, П. А. Балыкоў, А. К. Новікаў. Стварэнне аб'яднанага штаба партызанскіх атрадаў станоўча адбілася на актывізацыі баявой дзейнасці народных мсціўцаў. Да восені 1942 г. аб'яднаныя сілы партызан, якія налічвалі 915 чалавек, пусцілі пад адхон 66 варожых эшалонаў, знішчылі 1 браняпоезд, 1 аварыйны цягнік, 49 цыстэрн з палівам, 6 самалётаў, узарвалі 34 шашэйныя масты, затапілі 2 баржы, знішчылі 84 грузавыя і легкавыя аўтамашыны, 15 матацыклаў, разабралі 2 кіламетры чыгункі, парушылі 12 кіламетраў тэлефонна-тэлеграфнай сувязі. Амаль усе атрады пакінулі лясныя базы і перайшлі ў вёскі. За кожным атрадам былі замацаваны пэўныя ўчасткі абароны зоны. Рака Сож стала мяжой паміж усходняй партызанскай тэрыторыяй і заходняй, акупіраванай гітлераўцамі.

Занепакоеныя дзеяннямі партызан у тыле сваіх войскаў, гітлераўцы арганізоўвалі супраць іх карныя экспедыцыі. Адна з іх была праведзена ў ліпені 1942 г. у Веткаўскім і Чачэрскім раёнах Гомельскай вобласці і Краснапольскім раёне Магілёўскай вобласці сіламі двух батальёнаў 638-га ахоўнага палка пры падтрымцы артылерыі, танкаў і авіяцыі супраць 700 партызан, якія базіраваліся ў гэтых раёнах.

Карнікі мелі намер адным ударам разграміць і знішчыць партызан. Аднак

мэты сваёй не дасягнулі. 21 ліпеня 1942 г., у першы дзень наступлення фашысцкіх войск, партызанскія атрады пад камандаваннем П. А. Балыкова, П. І. Дзедзіка, І. Н. Філіпава і В. А. Абушэнкі ў вёсцы Покаць смела ўступілі ў бой, у выніку якога знішчылі 150 нямецкіх салдат і афіцэраў. На другім напрамку — у вёсцы Палессе — адбівала атакі карнікаў партызанская група пад камандаваннем М. А. Шульгіна. Адважна змагаліся, наносячы ўдары па ворагу з засад, групы партызан, якімі камандавалі М. А. Міхайлашаў, А. Н. Падабедаў, Я. Л. Дуброўскі, Я. С. Тарасенка і іншыя.

Пасля некалькіх дзён жорсткіх баёў аб'яднаны штаб партызанскіх атрадаў аддаў загад адкрытых баёў не прымаць. Чачэрскаму і Свяцілавіцкаму атрадам было загадана разбіцца на мелкія групы і на тэрыторыях сваіх раёнаў дзейнічаць з засад. Астатнім — прарывацца з блакады ў клятнянскія лясы Арлоўскай вобласці (РСФСР). Камандзіры беларускіх атрадаў А. І. Умаў і П. Р. Шамякін хутка вярнуліся на свае месцы і разгарнулі работу па стварэнню новых партызанскіх атрадаў.

Летняя блакада не дала чакаемых вынікаў для карнікаў. Ім не ўдалося знішчыць партызан. Сваю злосць яны вымяшчалі на мясцовых жыхарах.

Пасля блакады вакол лясных масіваў гітлераўцы стварылі буйныя апорныя пункты, гарнізоны якіх складаліся галоўным чынам з нямецкіх салдат.

28 жніўня 1942 г. у чачэрскія лясы прыбыло Чарнігаўскае партызанскае злучэнне пад камандаваннем А. Ф. Фёдарава. Цяжкае становішча, калі вораг заблакіраваў усе шляхі, пастаянна прачосваў лес, вымусіла ўкраінскіх партызан адысці ў клятнянскія лясы Арлоўскай вобласці. Разам з імі выйшлі туды Чачэрскі і Свяцілавіцкі партызанскія атрады.

У снежні 1942 г. з Масквы ў клятнянскія лясы прыбыў упаўнаважаны ЦК КП(б)Б і БШПР І. Я. Палякоў. Ён прывёз загад беларускім атрадам вярнуцца ў раёны сваёй дзейнасці і выказаў незадаволенасць камандаванню ўкраінскіх партызанскіх злучэнняў за самавольнае ўключэнне ў свой склад беларускіх партызан.

Студзень 1943 г. быў вельмі цяжкім для Клятнянскага партызанскага краю. Партызаны вялі жорсткія баі з карнікамі. 12 дзён і начэй яны мужна адбівалі атакі ворага. Вырваўшыся з акружэння, беларускія партызаны вярнуліся на свае ранейшыя базы ў чачэрскія лясы. Сюды яшчэ 7 лістапада 1942 года пасля 38-дзённага рэйда прыбылі партызанскія групы В. Агаджаняна і Бажукава, якія аб'ядналіся ў адзін атрад, а затым сюды ж вярнуліся Краснапольскі і Кармянскі атрады. Неўзабаве Свяцілавіцкі атрад, уліўшыся ў склад Чарнігаўскага партызанскага злучэння, разам з ім рушыў на Украіну.

З вясны 1943 г. пачаўся новы этап у развіцці партызанскай барацьбы ў паўночнай частцы Гомельскай вобласці. Ён адзначыўся стварэннем новых атрадаў і аб'яднаннем іх у буйныя фарміраванні. Прыбыўшы разам з Чачэрскім атрадам з клятнянскіх лясоў, І. Я. Палякоў у сакавіку аб'яднаў Чачэрскі і Кармянскі атрады ў складзе 1-й Гомельскай партызанскай брыгады. У сакавіку 1943 г. з Вялікай зямлі прыбыла група для арганізацыі партыйнага падполля ў Свяцілавіцкім раёне. У яе ўваходзілі А. П. Габрусеў, якога ЦК КП(б)Б адазваў з арміі, дзе ён служыў камісарам асобнага батальёна, радыст В. Я. Карасёў і інструктар па дыверсійнай справе Букаты.

На базе ініцыятыўнай групы, выдзеленай з атрадаў П. А. Балыкова і М. М. Іванова, у маі 1943 г. быў створаны Свяцілавіцкі партызанскі атрад у складзе 1-й Гомельскай брыгады, якому было

прысвоена імя В. І. Чапаева. У сувязі з адозвай камандзіра атрада М. М. Іванова ў Маскву, яго камандзірам быў прызначаны В. В. Агаджанян, камісарам — былы загадчык аддзела Чачэрскага райкома КП(б)Б М. І. Юрчанка, начальнікам штаба — В. І. Барышаў. На дзень злучэння з Чырвонай Арміяй, 2 кастрычніка 1943 г., атрад налічваў 168 партызан.

З-за аддаленасці ад штаба 1-й Гомельскай брыгады атрад дзейнічаў, па сутнасці, самастойна. Яго камандаванне мела сваю рацыю, па якой ажыццяўляла сувязь з БШПР. Атрад абсталяваўся на паўночнай ускраіне Чачэрскага лесу каля Ямніцкага пасёлка. З яго прыходам у раёне значна актывізавалася барацьба з акупантамі. Пачалі наладжвацца сувязі з мясцовымі патрыётамі ў раённым цэнтры, па вёсках, дзе размясціліся нямецкія гарнізоны. Гэту работу праводзілі вопытныя партыйныя і камсамольскія важакі А. П. Габрусеў, І. Захарчанка, партызаны А. Лосік, В. Чарноў, Д. Нікіцін, М. Зацееў, Я. Гаўрыленка, Я. Хомчанка. Яны наладзілі сувязь з падпольшчыкамі Свяцілавічаў, Краснаполля, Казацкіх Балсуноў, Малых Нямкоў, а таксама Краснай Гары і Клінцоў Бранскай вобласці (РСФСР).

У жніўні 1943 г. у складзе 1-й Гомельскай брыгады быў створаны Веткаўскі атрад імя А. В. Суворава[1].

У сярэдзіне жніўня 1943 г. адбылася канферэнцыя Свяцілавіцкага падпольнага райкома КП(б)Б. На ёй выступіў І. Я. Палякоў, які азнаёміў прысутных з рашэннямі V Пленума ЦК КП(б)Б "Аб разгортванні сеткі партыйнага падполля, узмацненні палітычнай работы, актывізацыі ўсіх форм барацьбы з фашысцкімі захопнікамі". На канферэнцыі выступілі таксама А. П. Габрусеў, М. І. Юрчанка, В. І. Барышаў, Ф. І. Чэбыкін, Ф. Ф. Зотаў і іншыя — усяго 11 чалавек.

Быў зацверджаны склад Свяцілавіцкага падпольнага райкома КП(б)Б:

сакратар: Габрусеў Арцём Парфёнавіч (са жніўня 1943 па 2 кастрычніка 1943).

Члены райкома: Гаўрыленка Ягор Лявонавіч (са жніўня 1943 па 2 кастрычніка 1943).

З верасня 1943 г. прыступіў да работы Веткаўскі райком КП(б)Б у складзе:

сакратара: Чамярыцкага Паўла Елісеевіча (з верасня 1943 па 2 кастрычніка 1943).

Членаў райкома: Каротчыкава Івана Піліпавіча (з верасня 1943 па 2 кастрычніка 1943), Селязнёва Купрыяна Нікіфаравіча (з верасня 1943 па 2 кастрычніка 1943).

Барацьбой камсамольцаў і моладзі Веткаўскага і Свяцілавіцкага раёнаў з лета 1941 г. кіраваў Гомельскі падпольны абком ЛКСМБ, з верасня 1943 г. Веткаўскі і Свяцілавіцкі падпольныя райкомы ЛКСМБ.

Веткаўскі падпольны райком ЛКСМБ дзейнічаў у саставе аднаго кіраўніка — сакратара райкома Цярэшчанкі Сямёна Канстанцінавіча (з верасня 1943 па 2 кастрычніка 1943).

Склад Свяцілавіцкага падпольнага райкома ЛКСМБ:

сакратары: Захарчанка Іван Іванавіч (з верасня 1943 па 2 кастрычніка 1943), Рабашапкаў Пётр Сямёнавіч — сакратар па прапагандзе (з верасня 1943 па 2 кастрычніка 1943).

Член райкома: Зацееў Мікалай Якаўлевіч (з верасня 1943 па 2 кастрычніка 1943).

---

[1] Матэрыял пра дзейнасць партызанскіх фарміраванняў, антыфашысцкага падполля і зверстваў нямецка-фашысцкіх акупантаў падрабязна пададзены ў другім томе хронікі.

Веткаўскія і Свяцілавіцкія падпольныя райкомы КП(б)Б і ЛКСМБ базіраваліся ў 1-й Гомельскай партызанскай брыгадзе.

З арганізацыяй падпольных райкомаў камсамола значна актывізавалася баявая дзейнасць моладзі, павялічылася колькасць маладзёжных падпольных груп, сувязных.

Узмацнілася палітычная работа сярод насельніцтва. З дапамогай партатыўнай друкарні, якую з Масквы прывёз А. П. Габрусеў, акрамя штотыднёвай газеты "За Родину" (адзіны нумар яе выйшаў 15 верасня 1943 г.), друкаваліся лістоўкі са зводкамі Саўінфармбюро, звароты да насельніцтва.

Для новага папаўнення партызан патрэбна было шмат зброі. Яе адшуквалі на месцах былых баёў Чырвонай Арміі з гітлераўцамі ў 1941 г., атрымлівалі ад мясцовых жыхароў.

Для далейшага развіцця партызанскага руху вялікую ролю адыгрывала цесная сувязь з Вялікай зямлёй, перш за ўсё пры дапамозе авіяцыі. На партызанскія аэрадромы дастаўлялі самае неабходнае для народных мсціўцаў: зброю, боепрыпасы, узрыўчатку, медыкаменты. Назад увозілі параненых і хворых партызан. Для гэтага на ўскрайку лесу паміж вёскамі Асінаўка і Гута Асінаўская была пабудавана пасадачная пляцоўка. Сюды прыляталі самалёты Лі-2, якія пілатавалі адважныя лётчыкі Д. Ратулін, Р. Я. Таран.

На гэты аэрадром прылятаў упаўнаважаны ЦК КП(б)Б і Беларускага штаба партызанскага руху па паўночнай зоне Гомельскай вобласці А. А. Ждановіч. Ён правёў нараду з сакратарамі падпольных райкомаў, камандзірамі партызанскіх брыгад і атрадаў зоны па пытаннях аб развіцці ў тыле ворага ўсенароднай барацьбы, узмацненні баявой дзейнасці партызан, ратаванні насельніцтва гарадоў і вёсак ад знішчэння і вывазу на катаргу ў Германію.

Партызаны Свяцілавіцкага атрада, пяглядзячы на вялікія цяжкасці, разгарнулі актыўную баявую дзейнасць. У іх зоне не было чыгункі, важных шашэйных магістраляў. Каб весці баявыя дзеянні на варожых камунікацыях, дыверсійныя групы атрада здзяйснялі маршы на 50—80 кіламетраў. Яны дзейнічалі ў Веткаўскім, Добрушскім, Буда-Кашалёўскім раёнах Гомельскай вобласці, Прапойскім і Чэрыкаўскім раёнах на Магілёўшчыне. Мініравалі і рабілі засады на шашы Масква—Варшава, на чыгункі Жлобін—Гомель, Гомель—Унеча.

На чыгункі Жлобін—Гомель паспяхова дзейнічала дыверсійная група на чале з А. В. Літвінавым, які прыбыў у атрад пасля заканчэння школы мінёраў. Ён падрыхтаваў у атрадзе многа падрыўнікоў, якія ўзначалілі дыверсійныя групы І.Ніхайчыка, М. Зацеева, С. Іванова, А. Перагудава, М. Шыкава, С. Якубава.

Падзеі на фронце, перамогі Чырвонай Арміі ставілі перад партызанамі ўсё новыя задачы. Разгарнуўшаяся бітва на Курскай дузе была падтрымана партызанамі. Згодна з пастановай ЦК КП(б)Б ад 24 чэрвеня 1943 г. "Аб разбурэнні чыгункі праціўніка метадам "рэйкавай вайны" у ноч з 2 па 3 жніўня па ўсёй тэрыторыі Беларусі партызанскія атрады адначасова атакавалі чыгуначныя камунікацыі ворага. Свяцілавіцкаму атраду было загадана ўзарваць 300 рэек на чыгункі Жлобін—Буда-Кашалёў, а ўсёй 1-й Гомельскай брыгадзе — 1200 рэек. Гэты загад быў з гонарам выкананы. Дарога Гомель—Жлобін не працавала некалькі дзён. На яе аднаўленне не хапала рэек. Каб выратаваць становішча, гітлераўцы вымушаны былі перайсці на аднакалейны рух.

У ноч на 13 жніўня Свяцілавіцкі атрад з ротай атрада імя К. Я. Варашылава і ўзводам атрада імя М. І. Калініна паўтарылі ўдар па чыгункі. На поўдзень ад станцыі Буда-Кашалёва яны ўзарвалі 180 рэек.

На агульным рахунку 1-й Гомельскай брыгады было 1508 узарваных рэек, ці 4,5 кіламетра двухкалейнай чыгункі.

У райцэнтры Свяцілавічы народныя мсціўцы разграмілі варожы гарнізон з дапамогай падполышчыкаў. У выніку былі знішчаны аўтагараж, склады з палівам і боепрыпасамі.

Партызаны праводзілі аперацыі па выратаванню насельніцтва ад знішчэння і вывазу на катаргу ў Германію. Так, калі партызаны даведаліся, што ў вёску Малыя Нямкі гітлераўцы сагналі з навакольных вёсак каля 300 дзяўчат для адпраўкі ў Германію, адкуль іх пешшу павінны былі гнаць у Свяцілавічы, яны зрабілі засаду на ўчастку дарогі Малыя Нямкі — Свяцілавічы, да якога ўшчыльную падыходзіў лес, і выратавалі дзяўчат.

Час гаспадарання гітлераўцаў на Веткаўшчыне падыходзіў да свайго канца. Пасля разгрому нямецка-фашысцкіх войск пад Курскам часці Чырвонай Арміі перайшлі ў агульнае наступленне. У канцы верасня войскі правага крыла Цэнтральнага фронту выйшлі да граніц Веткаўшчыны, пачаўшы яе вызваленне.

Першым населеным пунктам на шляху пераможнага наступлення Чырвонай Арміі на веткаўскай зямлі ў ходзе ажыццяўлення Бранскай аперацыі была вёска Неглюбка, вызваленая 28 верасня 1943 г. У гэты ж дзень нашы войскі вызвалілі вёскі Казацкія Балсуны, Стаўбун, Барталамееўка, Тарасаўка і іншыя, выйшлі да ракі Беседзь каля Навасёлак, вызвалілі Ветку і фарсіравалі каля райцэнтра Сож.

У вызваленні Веткі прымалі ўдзел воіны 89-й і 159-й танкавых брыгад пад камандаваннем палкоўнікаў К. М. Баннікава і С. П. Хайдукова і 44-й мотастралковай брыгады пад камандаваннем палкоўніка Р. Г. Скрыпкі, першага танкавага корпуса генерал-маёра В. В. Бутакова і часці 17-й гвардзейскай кавалерыйскай дывізіі генерал-маёра П. Т. Курсакова.

30 верасня правафланговыя злучэнні 63-й арміі фарсіравалі раку Беседзь з паўночнага боку ад Свяцілавіч і вызвалілі гэты населены пункт. За дзень баёў у раёне сяла было знішчана больш за 1000 нямецкіх салдат і афіцэраў, захоплена 14 палявых гармат, 3 штурмавыя гарматы, 60 аўтамашын і іншыя трафеі.

У пачатку кастрычніка 1943 г. наступленне савецкіх войск было спынена. Праціўнік замацаваўся на заходнім беразе р. Сож. Пачаліся баі мясцовага значэння. У іх ходзе нашы войскі палепшылі свае пазіцыі, вялі артылерыйскія дуэлі, глыбокую разведку.

10 кастрычніка Бранскі фронт быў расфарміраваны, а яго арміі, у тым ліку 63-я пад камандаваннем генерал-лейтэнанта У. Я. Калпакчы, перададзены Цэнтральнаму фронту, які 20 кастрычніка 1943 г. быў перайменаваны ў Беларускі фронт, а 17 лютага 1944 г. — у 1-ы Беларускі.

12 кастрычніка 63-я армія, згодна загаду камандуючага фронтам генерала арміі К. К. Ракасоўскага, перайшла ў наступленне з мэтай пашырэння плацдарма на заходнім беразе ракі Сож. На працягу месяца тут адбываліся жорсткія крывапралітныя баі, у выніку якіх нашы часці толькі часткова змаглі выканаць пастаўленую задачу, расшырыць плацдарм не ўдалося.

Апошні этап барацьбы за поўнае вызваленне Веткаўскага раёна пачаўся 10 лістапада 1943 г. у сувязі з ажыццяўленнем Гомельска-Рэчыцкай аперацыі. На поўдзень ад Веткі была ўведзена ў бой 11-я армія генерал-лейтэнанта І. І. Федзюнінскага. Яе перадавыя стралковыя дывізіі пад камандаваннем палкоўнікаў Д. Д. Вераб'ёва, М. П. Масонава, Ф. Г. Булатава пры падтрымцы 22-й артылерыйскай дывізіі прарыва рэзерва Вярхоўнага галоўнакамандуючага пад камандаваннем палкоўніка К. І. Каралёва фарсіравалі Сож на ўчастку Старое Сяло — Хальч і завязалі

напружаныя баі на заходнім беразе ракі. Тут гітлераўцы стварылі моцную глыбокаэшаланіраваную абарону, якая ўключала тры паласы глыбінёй 8—10 кіламетраў. Адначасова перайшлі ў наступленне і войскі 63-й арміі.

Моцныя ўдары гэтых армій у напрамку Гомель—Уваравічы і Буда-Кашалёва не далі ворагу магчымасці манеўраваць сваімі сіламі. Злучэнні 11-й і 63-й армій пасля кровапралітных баёў вызвалілі вёскі Старое Сяло, Хальч, Радуга, Навасёлкі, Шарсцін, Юркавічы, Прысно, барацьба за якія вялася многія тыдні. Асабліва жорсткія баі адбываліся на Сожы ў раёне вёскі Хальч, дзе на невялікім плацдарме плошчай крыху больш за 1 кв. кіламетр замацаваліся часці 53-га стралковага корпуса. 12 лістапада з гэтага плацдарма першымі на прарыў варожай абароны рушылі 331-ы і 350-ы палкі 96-й стралковай дывізіі. Пераадолеўшы першую лінію абароны, яны ўварваліся ў Хальч, але панеслі вялікія страты і былі спынены праціўнікам. Атрымаўшы падмацаванне, часці дывізіі 15 лістапада зноў перайшлі ў наступленне і вызвалілі Хальч, што значна аблегчыла становішча ўсёй 11-й арміі. 22 лістапада 1943 г. варожая абарона была поўнасцю прарвана. Гэта адбылося на захадзе ад Старога Сяла, на паўднёвым усходзе ад Пыхані, а таксама з паўночнага боку ад Данілавіч. Гэтым і завяршылася аперацыя па вызваленню раёна ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Пры вызваленні Веткі і Веткаўскага раёна савецкія воіны праявілі масавы гераізм, мужнасць і стойкасць. 11 кастрычніка 1943 г. група разведчыкаў 651-га артылерыйскага палка на чале са старшым лейтэнантам Стасевічам выйшла за раку Сож у раёне вёскі Навасёлкі, дзе была выяўлена ворагам. Старшы лейтэнант Стасевіч прымае смелае рашэнне: захапіць варожую траншэю і ўтрымліваць яе да падыходу нашых часцей. Кароткая схватка — і праціўнік выбіты з траншэі. Супраць 17 разведчыкаў немцы кінулі танкі і артылерыю. Больш дзвюх гадзін жменька герояў вяла няроўны бой з гітлераўцамі. Цаной асабістага жыцця яны адстаялі адбіты ў ворага рубеж. Тут іх і пахавалі воіны 868-га стралковага палка, якія прыйшлі на дапамогу.

Геаічны подзвіг у баях за Веткаўшчыну здзейсніў камандзір 2-й танкавай роты цяжкіх танкаў Хутаранскі Анатоль Міхайлавіч. У ноч з 14 на 15 лістапада 1943г. яго рота першай пераадолела раку Сож. Захапіўшы невялікі плацдарм, ва ўзаемадзеянні з 381-м стралковым палком 96-й стралковай дывізіі, яна ўступіла ў жорсткі бой каля вёсак Залаты Рог, Калінаўка і Будзёнаўка. 15 лістапада А. Н. Хутаранскі агнём свайго танка знішчыў 2 супрацьтанкавыя гарматы, падбіў штурмавую гармату "Фердынанд", падавіў 3 дзоты і 4 кулямётныя кропкі, знішчыў 35 салдат і афіцэраў праціўніка. Новы цяжкі бой для яго роты пачаўся 21 лістапада ў раёне сяла Новае Жыццё. Тут рота Хутаранскага знішчыла агнявыя пазіцыі чатырох мінамётных батарэй, васьмі станкавых кулямётаў, да батальёна нямецка-фашысцкіх захопнікаў. У гэтым баі танк камандзіра быў падбіты, але экіпаж працягваў весці гарматны агонь да таго часу, пакуль другі снарад не трапіў у башню машыны. Так загінуў старшы лейтэнант Хутаранскі, якому 26 красавіка 1944 г. пасмяротна было прысвоена званне Героя Савецкага Саюза.

У апошнія дні баёў за вызваленне Веткаўскага раёна вызначыўся камандзір 6-й батарэі 316-га артылерыйскага палка старшы лейтэнант Аляксандр Аляксеевіч Ландышаў. Толькі за 12—17 лістапада 1943 г. асабісты склад яго батарэі знішчыў каля 100 варожых салдат і афіцэраў, падавіў пазіцыі васьмі мінамётных батарэй, знішчыў дзве аўтамашыны. У час жорсткага бою за вёску Старое Сяло камандзір

быў смяротна паранены. За мужнасць і адвагу Ландышаў А. А. быў узнагароджаны ордэнам Айчыннай вайны 1-й ступені. Імем героя названа вуліца ў Гомелі.

У баях за вызваленне вёскі Старое Сяло Веткаўскага раёна вызначыўся камандзір аддзялення сяржант Нічыпар Ільіч Фенічаў. 15 студзеня 1944 г. ён быў пасмяротна ўдастоены звання Героя Савецкага Саюза.

Зямля Веткаўшчыны шчодра паліта крывёю сыноў і дачок усіх народаў былога Савецкага Саюза. У 18 брацкіх магілах вечным сном спяць больш за 7 тысяч савецкіх воінаў, якія загінулі за яе вызваленне. У імя перамогі над фашызмам яны аддалі сваё жыццё. З пачуццём удзячнасці і пашаны мы гаворым сёння: "Нізкі паклон Вам, героі-вызваліцелі. Вечная Вам памяць!".

У гады Вялікай Айчыннай вайны ў баях з нямецка-фашысцкімі захопнікамі на розных франтах і ў тыле ворага мужна змагаліся тысячы веткаўчан. Звыш 8 тысяч з іх аддалі свае жыцці за свабоду і незалежнасць Айчыны.

Удзячныя жыхары раёна ніколі не забудуць подзвігаў савецкіх воінаў, партызан і падпольшчыкаў, здзейсненых дзеля жыцця на зямлі. Сведчанне таму — больш за 30 помнікаў і абеліскаў, устаноўленых у іх памяць.

У вызваленні Веткаўскага і Свяцілавіцкага раёнаў вялікую дапамогу савецкім воінам аказалі партызаны. Яны прадстаўлялі часцям Чырвонай Арміі падрабязныя разведданыя, рабілі засады на шляхах адступлення нямецкіх войск, рабілі завалы на дарогах, знішчалі жывую сілу і тэхніку ворага, ратавалі вёскі ад фашысцкіх факельшчыкаў, а іх жыхароў ад знішчэння і вывазу ў Германію.

Так, Свяцілавіцкі партызанскі атрад імя В. І. Чапаева разам з атрадам імя М. І. Калініна перакрылі шлях адступлення гітлераўцаў па дарозе паміж вёскамі Палессе — Рудня-Барталамееўская — Сідаровічы — Сож. Яны атакавалі калону нямецкіх войск, якая рухалася па гэтаму шляху, і разгромілі яе. Партызаны вызвалілі сотні мірных грамадзян з Арлоўскай вобласці, якіх немцы гналі ў свой тыл.

У выніку актыўных дзеянняў партызан усе гасцінцы на тэрыторыі раёна былі закрыты для гітлераўцаў і яны вымушаны былі адступаць толькі па адной дарозе: Палессе — Валосавічы — Чачэрск. Амаль усе населеныя пункты на левабярэжжы Сожа знаходзіліся пад кантролем партызан і былі выратаваны імі ад спальвання, а іх жыхары ад знішчэння і ўгону ў Германію.

Гады "гаспадарання" нямецка-фашысцкіх захопнікаў на беларускай зямлі прынеслі незлічоныя страты і пакуты нашаму народу. На тэрыторыі цяперашняга Веткаўскага раёна фашысты знішчылі поўнасцю 15 і часткова 27 вёсак, разбурылі і спалілі 4112 дамоў, знішчылі 822 мірнага жыхара, у тым ліку 234 жанчыны і 112 дзяцей, замучылі 49 ваеннапалонных, вывезлі на катаржныя работы ў Германію 327 чалавек, з іх дадому вярнулася 285[1].

У горадзе Ветка гітлераўцы разбурылі і спалілі 462 дамы, знішчылі 464 яго жыхароў[2].

Пасля вызвалення раёна ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў патрэбны былі вялікія намаганні, самаадданая праца жыхароў Веткаўшчыны, каб аднавіць разбураную акупантамі народную гаспадарку, наладзіць людзям нармальныя ўмовы жыцця, аказаць дапамогу фронту ў хутчэйшым заваяванні Перамогі.

У. І. Лемяшонак, Р. А. Чарнаглазава.

[1] Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 4683. Воп. 3. Спр. 753. Л. 116.
[2] Тамсама. Л. 110.

Воіны Чырвонай Арміі, якія загінулі пры абароне і вызваленні Веткаўскага раёна ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і пахаваныя на яго тэрыторыі

БАРТОЛОМЕЕВСКИЙ СЕЛЬСОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ БАРТОЛОМЕЕВКА

АБАКУМ Иван Семенович, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Яцковичи, ряд., умер от ран 25.11.1943.

АГАЛАКОВ Максим Иванович, р. 1897, Красноярская обл., Балахтинский р-н, пос. Балахта, ряд., погиб 29.9.1943.

АЛМАНОВ Данатар, Туркменская ССР, г. Б. Али, ряд., умер от ран 24.11.1943.

АРТЮХОВ Федор Куприянович, р. 1925, Брянская обл., Комаричевский р-н, с. Голынь, ряд., в/ч 36420, умер от ран 23.10.1943.

БЕЗИК Даниил Яковлевич р. 1905, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Газуки, ряд., умер от ран 19.11.1943.

БЕЛОВ Юрий Васильевич, Черниговская обл., г. Щорс, ряд., в/ч 03335, погиб 11.11.1943.

БЕЛЯЕВ Иван Иванович, р. 1905, Ярославская обл., Пешехоносолодарский р-н, д. Жуково, ряд., погиб 30.9.1043.

БИЗЯЕВ Василий Иванович, р. 1922, ефр., умер от ран 7.11.1943.

БОРЫСКИН Алексей Семенович, р. 1905, Куйбышевская обл., г. Сызрань, ст. серж., умер от ран 30.9.1943.

БЫСТРЯКОВ Владимир Николаевич, Ярославская обл., Любимский р-н, с. Стародумово, погиб 1.10.1943.

ВАСЬКО Борис Кириллович, Черниговская обл., Щорский р-н, с. Михайловка, ряд., в/ч 03335, погиб 13.11.1943.

Вахов Петр Кузьмич, ряд., умер от ран 24.11.1943.

ВЕРШКОВ Иван Иванович, Горьковская обл., Кр. Боковский р-н, д. Сафоново, ст. серж., в/ч 01176, погиб 29.10.1943.

ВОИНОВ Андрей Егорович, ряд., погиб 25.11.1943.

ГАЛКИН Иван Васильевич, р. 1895, ряд., погиб 16.11.1943.

ГАНЧАРЕНКО Григорий Яковлевич, мл. лейт., погиб 24.10.1943.

ГАПЕЕВ Михаил Андреевич, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Левенка, ряд., погиб 13.11.1943.

ГЕРАСЬКОВ Алексей Иппатович, ряд., погиб 11.11.1943.

ГУЛЫНИН Яков Яковлевич, р. 1918, Узбекская ССР, Сырдарьинская обл., Пахтааральский р-н, мл. лейт., погиб 1.10.1943.

ЕРОФЕЕВ Николай Павлович, ряд., умер от ран 16.1.1944.

ЖУРАВЛЕВ Григорий Фомич, Брянская обл., г. Клинцы, подполк., в/ч 16424, умер от ран 25.10.1943.

ЗАЙЦЕВ Аким Афанасьевич, Гомельская обл., Тереховский р-н, д. Поддубичи, ряд., погиб 11.11.1943.

ЗАРУДАЕВ Алексей Михайлович, Куйбышевская обл., Кинельский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ИВАНОВ Семен Ефимович, Красноярский край, Курагинский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 30.9.1943.

КИНЖИБАЕВ Уалю, р. 1912, Семипалатинская обл., Аяузский р-н, ряд., погиб 30.9.1943.

КИРИЧЕНКО Андрей Кириллович, Черниговская обл., Щорский р-н, с. Великий Щимель, ряд., в/ч 03335, погиб 11.11.1943.

КИСЕЛЕВ Павел Андрианович, р. 1913, лейт., погиб 13.1.1944.

КОЗЛОВ Евдоким Макеевич, р. 1900, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Михайловск, ряд., погиб 16.11.1943.

КОНЬКО Иван Александрович, Саратовская обл., Пугачевский р-н, серж., умер от ран 29.11.1943.

КОРШУН Анисим Петрович, Черниговская обл., Щорский р-н, с. Гута Студенецкая, ряд., в/ч 03335, погиб 12.11.1943.

КРИВЕНКО Василий Тихонович, Черниговкая обл., Щорский р-н, с. Кучиновка, ряд., в/ч 03335, погиб 11.11.1943.

КРОМКИН Иван Васильевич, р. 1901, Ивановская обл., Палехский р-н, д. Шалахино, ряд., в/ч 36420, умер от ран 21.10.1943.

КСАНТИЕВ Сергей Григорьевич, ряд., умер от ран 23.11.1943.

КУРКОВ Василий Матвеевич, ряд., погиб 3.10.1943.

ЛЕСКОВ Семен Иванович, Брянская обл., Стародубский р-н, г. Стародуб, серж., умер от ран 27.11.1943.

ЛОМАКИН Петр Лаврентьевич, р. 1915, Алтайский край, Солонешенский р-н, с. Тополино, ряд., погиб 30.9.1943.

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў у в. Беседзь.

ЛУШНИКОВ Владимир Ананьевич, Свердловская обл., г. Серов, ряд., в/ч 11012, умер от ран 5.12.1943.

ЛЫКОВСКИЙ Николай Павлович, р. 1904, Калининская обл., г. Бологое, ряд., погиб 30.9.1943.

МАКСИМОВ Федор Васильевич, р. 1897, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., умер 24.11.1943.

МАСЮТИН Василий Никифорович, р. 1913, Смоленская обл., Дорогобужский р-н, д. Коськово, ряд., погиб 30.9.1943.

МИХАЛЕВ Михаил Борисович, Ярославская обл., г. Рыбинск, ряд., в/ч 37733, погиб 30.9.1943.

МИХАЛЕВ Михаил Борисович, р. 1914, г. Москва, ряд., погиб 30.9.1943.

МОНАСТЫРСКИЙ Михаил Петрович, р. 1925, Горьковская обл., Сосновский р-н, д.Рожок, серж., в/ч 37733, погиб 30.9.1943.

НЕПРИНЦЕВ Иван Андреевич, р. 1911, Орловская обл., Новодеревеньковский р-н, с. В. Любовша, серж., погиб 13.11.1943.

ОВЧАРОВ Михаил Федорович, Курская обл., Пристенский р-н, ряд., погиб 16.6.1944.

ПАВИН Алексей Иванович, Новосибирская обл., Сузунский р-н, ряд., в/ч 36420, погиб 23.10.1943.

ПОКРОВА Федор Иович, Черниговская обл., Щорский р-н, с. Рогозки, ряд., в/ч 03335, погиб 13.11.1943.

СЕНЬКИН Иван Андреевич, Калининская обл., Весьегонский р-н, д. Тюреево, ряд., умер от ран 19.11.1943.

СЕРКОВ Иван Матвеевич, г. Орел, ряд., умер от ран 10.1.1944.

СИНИЧЕНКО Наталья Сергеевна, ряд., умерла от ран 14.1.1944.

СЛЕПЕНКОВ Николай Григорьевич, р. 1907, Брянская обл., Комаричский р-н, с. Война, ряд., в/ч 36420, погиб 20.10.1943.

СУНГАТУЛЛИН Зайнулла Сунеатулович, р. 1912, Татарская АССР, Пестречинский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 30.9.1943.

СУСЛОВ Николай Иванович, Омская обл., Оконешниковский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 30.9.1943.

ТАТАРНИКОВ Иван Петрович, Московская обл., ст. Кашира, ряд., в/ч 64074, погиб 27.9.1943.

УНАНЯН Арменак Погосович, р. 1924, Армянская ССР, Апаранский р-н, с. Кучак, ряд., в/ч 68519, погиб 15.10.1943.

ФЕДОРОВ Владимир Михайлович, р. 1909, Брянская обл., г. Злынка, ряд., в/ч 36420, погиб 21.10.1943.

ФЕДОСЕНКО Егор Васильевич, р. 1906, Черниговская обл., Городнянский р-н, с. Жовець, ряд., погиб 13.11.1943.

ФИСЕНКОВ Петр Тихонович, ряд., погиб 17.11.1943.

ХАЙРУЛЛИН Абдул Хабибуллович, Татарская АССР, г. Казань, серж., умер от ран 30.9.1943.

ЦИНГИСТЕР Борис Иванович, Брянская обл., г. Клинцы, серж., умер от ран 24.1.1944.

ШАЙХАТДИНОВ Абдурахман, р. 1902, Татарская АССР, Ворошиловский р-н, д. Алга, ряд., погиб 30.9.1943.

ШЛОМА Иларион Кондратьевич, р. 1905, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Денисковичи, ряд., в/ч 36420, умер от ран 24.10.1943.

ШУМСКИЙ Иван Иванович, р. 1905, Черниговская обл., Щорский р-н, с. Турья, ряд., погиб 11.11.1943.

ЯКОВЕНКО Иван Андреевич, Ростовская обл., лейт., в/ч 21440, погиб 8.12.1943.

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ БЕСЕДЬ

АГАПЕТОВ Михаил Григорьевич, Кировская обл., Советский р-н, мл. лейт., в/ч 37656, погиб 14.11.1943.

АГЕЕНКО Сысой Кононович, р. 1900, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

АЗАРИНКОВ Петр Федорович, Орловская обл., Болховский р-н, старш., погиб 4.11.1943.

АЗИМОВ Узакбей, р. 1913, Андижанская обл., Сбесяновский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

АЛДОШИН Алексей Петрович, р. 1925, Брянская обл., Карачевский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

АЛДОШИН Иван Николаевич, р. 1922, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., в/ч 37656, погиб 13.11.1943.

АЛЕЙНИКОВ Иван Павлович, р. 1920, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Глыбочки, ряд., погиб 13.12.1943.

АЛЕКСЕЕВ Иван Ефимович, р. 1903, Владимирская обл., Судогорский р-н, д. Ст. Кубаево, ст. серж., в/ч 07762, погиб 27.10.1943.

АЛТУНИН Григорий Петрович, Курская обл., Обоянский р-н, с. Стрелецкое, мл. серж., в/ч 63547, умер от ран 16.11.1943.

АНГАЛЫШЕВ Шакирзан, р. 1903, Куйбышевская обл., Камышинский р-н, д. Н. Балакла, ефр., погиб 7.10.1943.

АНДРОСОВ Петр Денисович, р. 1910, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

АНОХИН Николай Кузьмич, р. 1925, Орловская обл., Залегощенский р-н, Ст. Моховая, ряд., в/ч 04762, погиб 14.10.1943.

АПАНАСЕНКО Петр Владимирович, р. 1911, Черкасская обл., г. Фастов, майор, в/ч 45919, погиб 19.10.1943.

АРХИПОВ Петр Степанович, р. 1922, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, ряд.

АФАНАСЕНКО Федор Парфенович, р. 1926, Гомельский р-н, ряд., в/ч 37656, погиб 13.11.1943.

АФОНИН Василий Николаевич, Орловская обл., Колинянский р-н, ряд., погиб 30.10.1943.

АХАМБИДЕЕВ Сабит, р. 1906, Павлодарская обл., Майский р-н, ряд., погиб 14.10.1943.

БАБАКОВ Федор Дмитриевич, р. 1923, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

БАБАНОВ Алексей Порфирьевич, р. 1924, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.10.1943.

БАБАСКИН Павел Иосифович, Курская обл., Обоянский р-н, гв. ряд., в/ч 64015, погиб 31.12.1943.

БАБИЦИН Трофим Анисимович, Курганская обл., Каргапольский р-н, д. Белоусово, ряд., погиб 20.11.1943.

БАЙЖАНОВ Ташим, Кзыл-Ордынская обл., Чилийский р-н, п. Чили, серж., в/ч 63547, умер от ран 14.11.1943.

БАЛАКИРЕВ Геннадий Гаврилович, Ивановская обл., Вичугский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 12.11.1943.

БАРАНОВ Алексей Иванович, Рязанская обл., Сраевский р-н, с. Телятники, мл. лейт., умер от ран 15.10.1943.

БАСИМБАЕВ Пайжан, р. 1913, Южно-Казахстанская обл., Туркестанский р-н, с. Уюк, серж., погиб 19.11.1943.

БАСЫНЯ Алексей Тимофеевич, р. 1922, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Мохоновка, ряд., погиб 13.11.1943.

БАХАНЦЕВ Иосиф Федорович, р. 1901, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Ст. Бобовичи, ряд., умер от ран 21.11.1943.

БЕЛИКОВ Василий Федорович, Брянская обл., Трубчевский р-н, мл. командир, в/ч 63530, умер от ран 25.11.1943.

БЕЛОВ Павел Михайлович, р. 1925, Костромская обл., Костромской р-н, д. Селифонтово, ряд., в/ч 45919, погиб 28.9.1943.

БЕЛОГЛАЗОВ Николай Васильевич, умер от ран 24.11.1943.

БИРЮКОВ Алексей Васильевич, р. 1923, Иркутская обл., серж., в/ч 04762, погиб 2.11.1943.

БЛАГОДАТСКИЙ Федор Васильевич, Липецкая обл., Грязенский р-н, с. Кн. Байгора, ефр., в/ч 04762, погиб 12.10.1943.

БОБКОВ Федор Дмитриевич, р. 1923, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Городцы, ряд., погиб 12.11.1943.

БОБУНОВ Иван Федорович, р. 1924, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

БОГАШОВ Александр Иванович, р. 1924, погиб 12.11.1943.

БОГДАНОВ Александр Никитович, р. 1912, мл. лейт., погиб 17.11.1943.

БОГДАНОВ Алексей Николаевич, р. 1910, Архангельская обл., Холмогорский р-н, мл. лейт., погиб 17.11.1943.

БОГОМОЛОВ Иван Михайлович, р. 1923, Куйбышевская обл., Кошнинский р-н, ст. лейт., в/ч 68468, погиб 16.11.1943.

БОГОМЯКОВ Евлампий Иннокентьевич, Красноярский край, Мотыгинский р-н, ст. Юж. Енисейск, серж., погиб 17.11.1943.

БОЛКИРОВ Геннадий Гаврилович, р. 1916, Ивановская обл., Вичерненский р-н, д. Левино, ряд., погиб 12.11.1943.

БОЛШОКОВ Иван Васильсвич, р. 1917, Курская обл., Михайловский р-н, д. Кормач, ряд., погиб 13.11.1943.

БОЛЬШАКОВ Иван Васильевич, Курская обл., Железногорский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

БОНДАРЕВ Иван Семенович, р. 1918, серж., погиб 16.11.1943.

БОРИСЕНКО Иван Андреевич, серж., погиб 21.11.1943.

БОРОДИН Аркадий Максимович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Круглое, ряд., в/ч 45919, погиб 28.10.1943.

БОРЯКОВ Иван Егорович, р. 1925, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

БОЦМАН Гаврил Тимофеевич, р. 1915, Харьковская обл., г. Балаклея, ряд., в/ч 63484, погиб 15.10.1943.

БОЧАРОВ Илья Максимович, р. 1908, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

БРАСОВ Георгий Васильевич, ст. лейт., умер от ран 22.11.1943.

БУГРОВ Константин Андреевич, Горьковская обл., Богородский р-н, д. Михалево, ст. серж., в/ч 39890, умер от ран 14.11.1943.

БУДНИКОВ Федор Пахомович, р. 1910, Курская обл., Дмитриевский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 13.11.1943.

БУЙВОЛОВ Василий Федорович, р. 1922, Брянская обл., Почепский р-н, д. Колачево, ряд., погиб 12.11.1943.

БУЙВОЛОВ Николай Андреевич, р. 1924, Брянская обл., Почепский р-н, п. Гончаровка, ряд., погиб 13.11.1943.

БУКРЕЕВ Николай Павлович, р. 1916, Днепропетровская обл., г. Павлоград, кан., погиб 4.11.1943.

БУРЛАЧЕНКО Петр Власович, Луганская обл., Антрацитовский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 12.11.1943.

БУСАРГИН Василий Степанович, р. 1924, Марийская АССР, Кадушинский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

БЫКОНЯ Петр Васильевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37656, погиб 13.11.1943.

БЫЧКОВ Александр Максимович, г. Куйбышев, ст. серж., в/ч 04762, погиб 27.10.1943.

ВАЛЕЕВ Борис Садыкович, р. 1925, Горьковская обл., Дзержинский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

ВАРЫГИНА Домна Павловна, Красноярский край, Казачинский р-н, д. Вараковка, ряд., погибла 3.10.1943.

ВАСИЛЬЕВ Геннадий Ефимович, р. 1925, Кировская обл., Яранский р-н, д. Стариково, ряд., погиб 13.11.1943.

ВАСИЛЬЕВ Петр Васильевич, р. 1920, Калининская обл., Ленинский р-н, д. Ручек, ряд., погиб 13.11.1943.

ВАСИН Александр Карпович, р. 1910, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ВАСИН Кузьма Архипович, ряд., погиб 25.11.1943.

ВЕРБОВИКОВ Алексей Лукьянович, р. 1919, г. Гомель, ряд., в/ч 37656, погиб 13.11.1943.

ВИНОКУР Шас Залманович, р. 1907, Молотовская обл., Чусовая, серж., погиб 27.11.1943.

ВИШНЯКОВ Виктор Игнатович, р. 1901, г. Москва, ряд., погиб 20.11.1943.

ВЛАДИМИРОВ Александр Гаврилович, р. 1914, Архангельская обл., Мезенский р-н, д. Лампония, ряд., погиб 15.11.1943.

ВОЛКОВ Григорий Яковлевич, р. 1924, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ВОЛКОВ Ефим Иванович, Псковская обл., Куньинский р-н, д. Прожирико, мл. серж., в/ч 03774, погиб 4.10.1943.

ВОЛКОВ Никифор Лазаревич, р. 1911, Брянская обл., Погарский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ВОЛКОВ Никифор Петрович, р. 1913, Брянская обл., Погарский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ВОЛКОВ Николай Семенович, р. 1921, Кемеровская обл., Промышленновский р-н, ряд., в/ч 33095, погиб 20.11.1943.

ВОЛЬХИН Петр Иванович, р. 1911, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ВОРОБЬЕВ Андрей Федорович, р. 1924, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ВОРОБЬЕВ Андрей Федотович, р. 1924, Новосибирская обл., Новосибирский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ВОЯКОВ Ефим Иванович, р. 1901, Калининская обл., Кушинский р-н, с. Промярино, мл. серж., умер от ран 4.10.1943.

ГАВРЮШИН Михаил Матвеевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

ГАЙВОРОНСКИЙ Петр Алексеевич, Белгородская обл., Волоконовский р-н, д. Тишанка, ряд., в/ч 04762, погиб 9.10.1943.

ГАЙКО Ермолай Максимович, Омская обл., Павлоградский р-н, с. Золотухино, ряд., погиб 20.11.1943.

ГАЛЬПЕРИН Сруль Бенцианович, г. Киев, ст. лейт., погиб 5.10.1943.

ГАМУЛИН Сергей Трофимович, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Рожны, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

ГАРБУЗ Георгий Архипович, Алтайский край, Рубцовский р-н, ефр., погиб 12.11.1943.

ГАРИФУЛИН Санол Гарифуллиевич, Башкирская АССР, Кигинский р-н, с. Н. Киги, ряд., в/ч 04762, погиб 12.11.1943.

ГАСПАРЯН Григорий Николаевич, ст. лейт., умер от ран 23.11.1943.

ГАФУТДИНОВ Мулмухамет, р. 1922, Башкирская АССР, Калтасинский р-н, д. Б. Туганей, ряд., погиб 9.10.1943.

ГЕРАСИМОВ Алексей Герасимович, р. 1920, Чувашская АССР, Цивильский р-н, д. Вурляры, ряд., погиб 20.9.1943.

ГЕРАСИМОВ Дмитрий Андреевич, Азербайджанская ССР, г. Баку, лейт., умер от ран 16.11.1943.

ГИЛЬЯЩЕНКО Алексей Кириллович, р. 1908, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

ГИМЕЕВ Ахияр Сайфутдинович, р. 1904, Чкаловская обл., Пономаревский р-н, с. Наурфово, лейт., погиб 11.10.1943.

ГНУТИК Яков Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Кузнец, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

ГОЛЕНКОВ Семен Филиппович, р. 1901, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ГОЛОБОКОВ Петр Тихонович, р. 1911, Сыр-Дарьинская обл., г. Джизак, мл. лейт., погиб 28.9.1943.

ГОЛОВЧАНСКИЙ Георгий Георгиевич, Саратовская обл., г. Энгельс, серж., погиб 27.10.1943.

ГОЛУБКОВ Константин Васильевич, Ярославская обл., Тутаевский р-н, д. Токараново, ряд., в/ч 04762, погиб 7.10.1943.

ГОЛЫГИН Иван Филиппович, р. 1922, Белгородская обл., Валуйский р-н, ряд., в/ч 64178, погиб 29.9.1943.

ГОНЧАРОВ Иван Степанович, Курская обл., Рыльский р-н, д. Волобуево, мл. серж., в/ч 04762, погиб 16.11.1943.

ГОРБАЧЕВ Александр Кириллович, р. 1925, Гомельская обл., Чечерский р-н, Н. Залесье, ряд., в/ч 37656, погиб 13.11.1943.

ГОРБАЧЕВ Иван Алексеевич, р. 1911, Ярославская обл., г. Рыбинск, ряд., погиб 3.10.1943.

ГОРИФУЛИН С. Г., р. 1914, Башкирская АССР, Кигинский р-н, д. Н. Киги, серж., погиб 12.11.1943.

ГОРОБЕЦ Николай Леонтьевич, р. 1905, Краснодарский край, Роговский р-н, д. Н. Джерелиевка, ряд., погиб 6.11.1943.

ГОРЮНОВ Александр Иванович, Московская обл., Коломенский р-н, г. Коломны, серж., в/ч 04763, погиб 13.11.1943.

ГРАНКИН Иван Антонович, р. 1924, Воронежская обл., Воробьевский р-н, д. М.-Куринка, ряд., погиб 14.10.1943.

ГРИГОРЬЕВ Николай Иванович, Московская обл., Загорский р-н, ряд., умер от ран 19.11.1943.

ГРИШАЕВ Иван Иванович, р. 1925, Брянская обл., Навлинский р-н, д. Гладкое, ряд., погиб 13.11.1943.

ГРОДИНОВ Павел Иванович, Марийская АССР, Ново-Торьяльский р-н, д. Гук-Сола, ряд., в/ч 45919, погиб 29.9.1943.

ГРУЗДЕВ Александр Васильевич, р. 1918, Горьковская обл., г. Шахунья, серж., погиб 14.10.1943.

ГУБАНОВ Михаил Павлович, ряд., в/ч 63547, погиб 12.11.1943.

ГУЛАКОВ Андрей Петрович, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ГУЛЕВИЧ Владимир Адамович, р. 1924, погиб 13.11.1943.

ГУЛЕВИЧ Иван Осипович, Гомельская обл., Буда-Кошелевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ГУСАЧЕНКО Иван Павлович, р. 1925, Орловская обл., Моховский р-н, д. Александровка, ряд., погиб 11.10.1943.

ГУСЕВ Иван Алексеевич, Калининская обл., Торжокский р-н, д. Галки, ряд., погиб 14.10.1943.

ГУСЕЛЬНИКОВ Николай Яковлевич, р. 1919, Кемеровская обл., Яшкинский р-н, д. Каменный Брод, мл. лейт., в/ч 63547, погиб 21.11.1943.

ГУТОРОВ Максим Андреевич, р. 1915, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Печеники, ряд., в/ч 63547, погиб 14.11.1943.

ДАДОНОВ Василий Алексеевич, р. 1920, Московская обл., Клинский р-н, д. Зубово, ряд., погиб 12.11.1943.

ДАНИЛИН Александр Матвеевич, р. 1909, Орловская обл., Урицкий р-н., ряд., в/ч 04762, погиб 11.10.1943.

ДАНИЛИН Никита Фролович, р. 1909, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 10.10.1943.

ДАНИЛОВ Прокофий Сергеевич, Владимирская обл., Меленковский р-н, д. Скрипино, серж., погиб 14.11.1943.

ДАРИЧЕВ Василий Панфилович, Мордовская АССР, Саранский р-н, д. Большевик, ряд., в/ч 64178-А, погиб 1.10.1943.

ДАТИЕВ Таймураз Сабеевич, р. 1907, Северо-Осетинская АССР, Алагирский р-н, с. Хаталдон, мл. серж., в/ч 03419, погиб 7.10.1943.

ДЕГТЯННИКОВ Иван Никифорович, Курганская обл., Далматовский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

ДЕКИН Федор Иванович, р. 1899, г. Ярославль, ряд., в/ч 04762, погиб 13.10.1943.

ДЕМИДОВ Петр Семенович, Псковская обл., Невельский р-н, д. Яковлево, ряд., в/ч 53408, погиб 15.12.1943.

ДЕНИСОВ Иван Андреевич, р. 1911, умер от ран 12.11.1943.

ДЕНИСОВ Степан Ионович, р. 1908, Калининская обл., г. Кесова Гора, ряд., умер от ран 20.11.1943.

ДЖАМБАЕВ Джапар, мл. серж., погиб 24.11.1943.

ДЗЮБА Дмитрий Семенович, Черниговская обл., Борзнянский р-н, с. Оленовка, лейт., погиб 16.11.1943.

ДОБРИЦА Иван Савельевич, р. 1897, Днепропетровская обл., Осипенковский р-н, с. Н. Павловка, ефр., погиб 7.10.1943.

ДОЛГОВ Илья Тимофеевич, мл. командир, погиб 22.11.1943.

ДОМНИН Алексей Иванович, р. 1902, Орловская обл., Залегощенский р-н, ефр., погиб 12.10.1943.

ДУДИН Александр Николаевич, Кировская обл., Просницкий р-н, д.Фатеевцы, серж., в/ч 49994, погиб 7.10.1943.

ДЬЯЧЕНКО Иларион Григорьевич, р. 1909, г. Херсон, мл. серж., погиб 27.10.1943.

ЕВГАНОВ Александр Максимович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Каменка, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

ЕВТЕХОВ Иван Кузьмич, р. 1900, Курская обл., Касторнинский р-н, д. Алексеевка, ряд., погиб 13.10.1943.

ЕГОРКИН Ефим Тимофеевич, Орловская обл., Урицкий р-н, с. Бунино, ряд., умер от ран 20.11.1943.

ЕГУНОВ Никита Гурьевич, р. 1909, Липецкая обл., Воскресенский р-н, д. Ольгино, ряд., в/ч 04762, погиб 13.10.1943.

ЕЛЕЦКИЙ Николай Тихонович, ряд., погиб 23.11.1943.

ЕМЕЛЬЯНЕНКО Иван Ильич, р. 1896, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 37656, погиб 15.11.1943.

ЕМЕЛЬЯНЕНКО Тимофей Ильич, р. 1909, Брянская обл., Стародубский р-н, п. Стадолье, ряд., в/ч 37656, погиб 15.11.1943.

ЕФИМЕНКО Семен Герасимович, р. 1896, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Суходолье, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

ЖАЛДАЕБЕКОВ Джетабай, р. 1897, Казахская ССР, Актюбинская обл., Прижский р-н, ряд., погиб 13.10.1943.

ЖАНДАРОВ Павел Михайлович, Московская обл., г. Серпухов, ряд., умер от ран 23.11.1943.

ЖВАКИН Дмитрий Семенович, Орловская обл., Залегощенский р-н, серж., погиб 19.11.1943.

ЖВАКИН Дмитрий Семенович, р. 1925, Орловская обл., Моховский р-н, д. Желатино, серж., погиб 19.11.1943.

ЖЕЛЕЗНОВ Николай Николаевич, г. Казань, мл. серж., в/ч 33095, погиб 15.10.1943.

ЖИЛКИН Михаил Егорович, р. 1923, Калининская обл., Ржевский р-н, д. Иретинено, ряд., погиб 19.11.1943.

ЖМАК Григорий Павлович, р. 1905, Павлодарская обл., Цюрупинский р-н, мл. серж., погиб 14.10.1943.

ЖУКОВ Александр Владимирович, р. 1925, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Покоть, ряд., в/ч 37656, погиб 13.11.1943.

ЖУКОВ Алексей Михайлович, р. 1902, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ЖУКОВ Николай Васильевич, р. 1925, г. Москва, ряд., погиб 29.9.1943.

ЖУРАВЛЕВ Герасим Макарович, р. 1913, Смоленская обл., г. Смоленск, ст. серж., погиб 16.11.1943.

ЗАБОТКИН Иван Сергеевич, р. 1923, Орловская обл., Новосильский р-н, серж., в/ч 04762, погиб 14.10.1943.

ЗАЙКОВСКИЙ Яков Петрович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 23829, погиб 25.11.1943.

ЗАЙЦЕВ Александр Андреевич, р. 1909, г. Москва, ст. серж., в/ч 04762, погиб 7.10.1943.

ЗАЙЦЕВ Александр Андреевич, р. 1911, Тамбовская обл., Уваровский р-н, ст. серж., погиб 15.10.1943.

ЗАЙЦЕВ Федор Павлович, р. 1907, Курская обл., Беловский р-н, серж., погиб 22.11.1943.

ЗАПЕВАЛИН Иван Павлович, Мордовская АССР, Темниковский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

ЗАПРУДНЕВ Владимир Семенович, р. 1925, Московская обл., Волоколамский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

ЗАТОНСКИЙ Егор Сергеевич, г. Липецк, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ЗАХАРОВ Анатолий Иванович, р. 1921, Ленинградская обл., Парголовский р-н, д. Мурино, ефр., погиб 12.11.1943.

ЗАХАРОВ Трофим Тайхоров., р. 1910, Иркутская обл., Бахонский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

ЗАХАРЧЕНКО Петр Григорьевич, р. 1920, Калининская обл., Нелидовский р-н, д. Пески, ряд., погиб 29.9.1943.

ЗАХЛЕВНЫЙ Андрей Прокопьевич, ряд., погиб 20.11.1943.

ЗВЯГИНЦЕВ Михаил Иванович, Воронежская обл., Аннинский р-н, серж., в/ч 03419, погиб 7.10.1943.

ЗОЗОШВИЛИ Александр Гаврилович, р. 1915, Грузинская ССР, Телавский р-н, с. Загож, ряд., погиб 13.11.1943.

ЗОЛОТАРЕВ Петр Ильич, р. 1913, Саратовская обл., Рудничковский р-н, с. Свинуха, ряд., погиб 18.10.1943.

ЗОТОВ Петр Николаевич, Рязанская обл., Рыбковский р-н, д. Ходылино, ряд., в/ч 04762, погиб 14.10.1943.

ЗУДИН Иван Николаевич, р. 1925, Владимирская обл., Вязниковский р-н, д. Предоровка, серж., в/ч 37656, погиб 13.11.1943.

ЗЫБИН Владимир Николаевич, р. 1925, ряд., умер от ран 29.10.1943.

ИБРАЕВ Сарсен, серж., погиб 20.11.1943.

ИВАКИН Афанасий Дмитриевич, погиб 13.11.1943.

ИВАНОВ Василий Михайлович, р. 1914, г. Чита, мл. лейт., погиб 27.9.1943.

ИВАНОВ Василий Петрович, р. 1926, Смоленская обл., Сычевский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ИВАНОВ Георгий Афанасьевич, Киргизская ССР, Кеминский р-н, п. Ак-Тюз, ст. лейт., в/ч 23829, умер от ран 23.11.1943.

ИВАНОВ Иван Семенович, р. 1916, Харьковская обл., Алексеевский р-н, с. Семеновка, ряд., погиб 18.10.1943.

ИВАНОВ Илья Иванович, Калининская обл., Нелидовский р-н, д. Павлово, ряд., в/ч 23829, умер от ран 26.11.1943.

ИВАНОВ Михаил Андреевич, р. 1921, Алтайский край, мл. лейт., погиб 12.10.1943.

ИВАНОВ Николай Петрович, ефр., погиб 12.11.1943.

ИГНАТЬЕВ Кузьма Степанович, р. 1912, Московская обл., Волоколамский р-н, ряд., погиб 15.11.1943.

ИЗМАЙЛОВ Илья Измайлович, Чувашская АССР, Вурнарский р-н, д. Шор-Кассы, ряд., в/ч 64178, погиб 29.9.1943.

ИЛЬИН Алексей Михайлович, р. 1923, Кировская обл., ряд., погиб 12.11.1943.

ИЛЬИН Иван Семенович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 2.11.1943.

ИЛЮХИН Василий Федорович, Калужская обл., Калужский р-н, д. Желыбино, серж., в/ч 4762, погиб 14.10.1943.

ИСАЕВ Абзал Мингазович, р. 1910, Оренбургская обл., Абдулинский р-н, с. Абдрахманово, серж., в/ч 45994, погиб 2.10.1943.

ИСМАИЛОВ Праля, Кзыл-Ордынская обл., Сыр-Дарьинский р-н, ряд., в/ч 70591, погиб 4.10.1943.

ИСОНЬКИН Юрий Константинович, Кабардино-Балкарская АССР, г. Нальчик, мл. серж., погиб 1.10.1943.

ИСТРЕНКИН Сергей Григорьевич, р. 1925, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ИУШИН Егор Осипович, Калмыкская АССР, Целинный р-н, ряд., умер от ран 27.11.1943.

ИШМУРАТОВ Мухаммед, р. 1915, Таджикская ССР, Регарский р-н, п. Потош, ряд., в/ч 37733, умер от ран 12.12.1943.

КАБЕКИН Михаил Дмитриевич, р. 1918, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

КАДЖИЕВ Али, р. 1916, Азербайджанская ССР, Кубатлинский р-н, с. Клиджан, ряд., погиб 13.10.1943.

КАЗАЕВ Спиридон Ерастович, р. 1905, Северо-Осетинская АССР, Ардонский р-н, с. Кирово, ефр., погиб 12.10.1943.

КАЗАЕВ Степан Ерастович, р. 1900, Северо-Осетинская АССР, Ардонский р-н, с. Кирово, ефр., погиб 12.10.1943.

КАЗАКОВ Василий Николаевич, р. 1914, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

КАЗАКОВ Иван Павлович, Башкирская АССР, Аскинский р-н, с. Гордино, мл. серж., погиб 19.11.1943.

КАЗДАРБЕКОВ Насыр, р. 1912, Казахская ССР, Карагандинская обл., Жанорландский р-н, ряд., погиб 28.10.1943.

КАЗЕКИН Иван Иванович, р. 1910, Брянская обл., Трубчевский р-н, с. Потатово, ряд., погиб 13.11.1943.

КАЗЕЙКИН Тихон Петрович, р. 1911, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

КАЛЕЧЕНКО Моисей Михайлович, р. 1909, Брянская обл., Погарский р-н, д. Абарынки, ряд., погиб 2.11.1943.

КАЛИБЕРОВ Михаил Афанасьевич, р. 1923, Хабаровский край, Бикинский р-н, с. Добролюбово, ряд., погиб 14.10.1943.

КАМЧЕНКО Матвей Михайлович, р. 1911, Брянская обл., Погарский р-н, п. Гренево, ряд., погиб 2.11.1943.

КАРАСЕВ Валентин Григорьевич, р. 1923, Забайкальская ж/д, ст. Маньчжурия, ефр., погиб 15.10.1943.

КАРПАЧЕВ Иван Афанасьевич, р. 1924, Курская обл., Пристенский р-н, х. Прудки, ряд., умер от ран 30.10.1943.

КАРПАЧЕВ Иван Афанасьевич, р. 1922, Липецкая обл., Воловский р-н, ряд., умер от ран 27.11.1943.

КАРПЕКИН Лука Афанасьевич, р. 1905, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

КАРПЕКИН Федор Михайлович, р. 1910, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

КАРПОВ Иван Филиппович, Свердловская обл., г. Ирбит, ст. серж., погиб 29.9.1943.

КАРТАВЕНКО Алексей Васильевич, р. 1922, Брянская обл., Почепский р-н, д. Калачево, ряд., в/ч 04762, погиб 12.11.1943.

КАРТАВЕНКО Василий Иванович, р. 1923, Брянская обл., Почепский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 12.11.1943.

КАРТЫНОВ Николай Андреевич, Орловская обл., Урицкий р-н, ефр., в/ч 37656, погиб 13.11.1943.

КАСЬЯНОВ Родион Кузьмич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

КАШИРИН Кузьма Михайлович, р. 1895, ряд., погиб 13.11.1943.

КАЮМОВ Рахим Калимович, р. 1925, Татарская АССР, Черемшанский р-н, п. Кзыл-Чимша, ряд., в/ч 37656, погиб 12.11.1943.

КЕРНОСЕНКО Василий Игнатьевич, р. 1923, Ворошиловградская обл., Троицкий р-н, с. Бабичево, лейт., погиб 28.9.1943.

КИЗЕЕВ Николай Михайлович, р. 1924, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 13.11.1943.

КИРИБАЕВ Закирья, Казахская ССР, Чимкентская обл., Бугунский р-н, с. Тамерлановка, ряд., в/ч 70591, погиб 14.10.1943.

КИРЬЯНОВ Василий Павлович, ряд., погиб 18.11.1943.

КИРЮШИН Василий Иванович, р. 1925, Орловская обл., Залегощенский р-н, д. Золотарево, ряд., в/ч 04762, погиб 14.10.1943.

КИСЕЛЕВ Егор Иванович, р. 1923, Тульская обл., Белевский р-н, с. Зайцево, ряд., погиб 6.10.1943.

КИШМЕНКО Петр Ерофеевич, Кировская обл., Верхнекамский р-н, с. Кай, мл. лейт., в/ч 04762, погиб 14.10.1943.

КЛИМЕНКО Петр Ерофеевич, р. 1908, Одесская обл., Баштанский р-н, с. Пески, мл. серж., погиб 14.10.1943.

КЛИМОВИЧ Адам Владимирович, Гомельская обл., д. Бобовичи, ряд., погиб 29.10.1943.

КЛИМУШИН Виктор Оров. (?), р. 1925, Московская обл., г. Химки, серж., погиб 19.11.1943.

КЛИМУШКИН Виктор Александрович, Московская обл., Солнечногорский р-н, серж., погиб 19.11.1943.

КЛИМУШКИН Виктор Павлович, Орловская обл., Хотынецкий р-н, д. Образцово, ефр., в/ч 45919, погиб 14.11.1943.

КЛЮЕВ Кирилл Федотович, р. 1911, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

КЛЮЕВ Яков Сергеевич, р. 1914, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Дохновичи, ряд., в/ч 63547, умер от ран 16.11.1943.

КЛЮКИН Михаил Александрович, р. 1925, г. Горький, ряд., в/ч 04762, погиб 10.10.1943.

КОБЛЯКОВ Карп Дмитриевич, Липецкая обл., Липецкий р-н, ряд., в/ч 23858, погиб 20.11.1943.

КОВАЛЕВ Алексей Иванович, ряд., погиб 24.11.1943.

КОВАЛЕВ Григорий Михайлович, р. 1915, Орловская обл., Жиротинский р-н, д. Женское, ряд., погиб 14.10.1943.

КОВАЛЕВ Филий Захарович, Витебская обл., г. Орша, ряд., погиб 31.10.1943.

КОВАЛЕНКО Михаил Ильич, р. 1917, г. Москва, лейт., умер от ран 2.1.1944.

КОЗЕИКИН Иван Иванович, р. 1910, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Потопово, ряд., погиб 13.11.1943.

КОЗЕКИН Михаил Дмитриевич, р. 1918, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Потопово, ряд., погиб 13.11.1943.

КОЗЕКИН Тихон Петрович, р. 1911, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Глыбочки, ряд., погиб 13.11.1943.

КОЗИН Иван Акимович, ряд., погиб 23.11.1943.

КОЗЛОВ Дмитрий Кузьмич, г. Оренбург, серж., в/ч 04762, погиб 14.10.1943.

КОЗЛОВ Николай Иванович, р. 1925, Ивановская обл., г. Гусь-Хрустальный, ряд., погиб 19.11.1943.

КОЛГИН Алексей Сидорович, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., погиб 23.11.1943.

КОЛЕСНИК Иосиф Сергеевич, Черкасская обл., Каневский р-н, д. Синевка, ряд., в/ч 45994, погиб 29.10.1943.

КОЛКОВ Леонид Юрьевич, р. 1925, Буда-Кошелевский р-н, ряд., в/ч 37656, погиб 13.11.1943.

КОМАЗИН Николай Ефремович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 01762, погиб 13.11.1943.

КОМАРОВСКИЙ Григорий Васильевич, р. 1908, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37656, погиб 12.11.1943.

КОНДРАТЕНКО Павел Никитович, р. 1896, Черкасская обл., Чернобаевский р-н, сфр., погиб 12.11.1943.

КОНОВАЛОВ Иван Тарасович, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Бабичи, ряд., в/ч 37656, погиб 13.11.1943.

КОНОНОВ Иван Васильевич, Калининская обл., Бежецкий р-н, д. Плотовец, серж., в/ч 45919, погиб 29.9.1943.

КОНОПЕЛЬКО Николай Тарасович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кисловка, ряд., в/ч 62996, погиб 29.11.1943.

КОРЗАНОВ Степан Тихонович, р. 1912, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

КОРЗОЛОВ Емельян Тихонович, р. 1912, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Городцы, ряд., погиб 12.11.1943.

КОРОЛЕВ Петр Николаевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 11.11.1943.

КОРПАЧ Григорий Михайлович, мл. лейт., погиб 5.11.1943.

КОРТЕЛЕВ Самуил Никитич, р. 1901, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

КОРТОВЕНКО Алексей Васильевич, р. 1922, Брянская обл., Почепский р-н, д. Колочевка, ряд., погиб 12.11.1943.

КОСЬЯНОВ Родион Кузьмич, р. 1900, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

КОТЛОВ Георгий Дмитриевич, Краснодарский край, Новокубанский р-н, ст. лейт., погиб 18.11.1943.

КОЧУРОВ Григорий Яковлевич, р. 1909, Кировская обл., Нагорский р-н, с. Мулино, ряд., в/ч 04762, погиб 7.10.1943.

КРАВЦОВ Демьян Кузьмич, р. 1907, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Покоть, ряд., умер от ран 13.11.1943.

КРАМОРЕНКО Трофим Евдокимович, р. 1901, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

КРАХИН Петр Семенович, р. 1909, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

КРИВОШЕЕВ Николай Яковлевич, р. 1924, Ульяновская обл., Тагайский р-н, с. Чуфара, ряд., погиб 19.11.1943.

КРИЧКИН Николай Семенович, Калининская обл., Лихославльский р-н, ряд., погиб 24.10.1943.

КРУТИКОВ Иван Васильевич, р. 1905, Горьковская обл., Ветлужский р-н, д. Осиповка, ряд., в/ч 23829, умер от ран 23.11.1943.

КРЮКОВ Василий Тимофеевич, Луганская обл., Станично-Луганский р-н, д. Валуйск, мл. серж., в/ч 33095, погиб 7.10.1943.

КРЮКОВ Сергей Тимофеевич, р. 1907, Курская обл., Тимский р-н, с. Карандаково, ряд., в/ч 04762, погиб 7.10.1943.

КУДЕЛЯ Григорий Ефимович, р. 1899, Ворошиловградская обл., Мостовский р-н, с. Гайдуково, ефр., погиб 11.10.1943.

КУДРЯВЦЕВ Александр Андреевич, р. 1910, погиб 13.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Григорий Яковлевич, г. Ташкент, мл. серж., погиб 13.11.1944.

КУЗНЕЦОВ Михаил Владимирович, р. 1920, Ленинградская обл., Боровичский р-н, д. Опочна, лейт., погиб 5.11.1943.

КУЗЬКИН Егор Тихонович, р. 1908, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

КУКОРИН Николай Сергеевич, р. 1911, ряд., погиб 13.11.1943.

КУЛАГИН Гавриил Климович, р. 1910, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

КУЛАК Иван Михайлович, Черниговская обл., г. Носов, ряд., в/ч 45919, погиб 15.10.1943.

КУЛЕМИН Тимофей Андрианович, ряд., погиб 13.11.1943.

КУЛОГИН Гаврил Николаевич, р. 1910, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Городцы, ряд., погиб 13.11.1943.

КУМАНЦЕВ Алексей Константинович, Тульская обл., Ефремовский р-н, д. Ключевая, ряд., в/ч 04762, погиб 12.11.1943.

КУМАЧЕВ Виктор Михайлович, р. 1917, Черниговская обл., г. Остер, ряд., погиб 14.10.1943.

КУРГИН Алексей Михайлович, р. 1925, Тульская обл., Богородицкий р-н, с. Веселая Ивановка, серж., в/ч 64178, погиб 1.10.1943.

КУРГУЗЕНКОВ Никанор Ильич, р. 1899, Тульская обл., Липецкий р-н, д. Красный Клин, мл. серж., погиб 14.10.1943.

КУЦЕНКО Федор Петрович, Харьковская обл., Валковский р-н, кап., в/ч 29575, погиб 29.10.1943.

КУЧЕРЯВИНКО Николай Васильевич, р. 1911, Казахская ССР, Акмолинская обл., Молотовский р-н, с. Веселое, серж., погиб 27.10.1943.

ЛАЗАРЕВ Иван Филиппович, р. 1925, Липецкая обл., Задонский р-н, ряд., в/ч 70591, умер от ран 27.10.1943.

ЛАРИН Константин Федорович, р. 1918, Орловская обл., Залегощенский р-н, д. Калгановка, ряд., погиб 12.10.1943.

ЛАСКИН Иван Иванович, р. 1905, Саратовская обл., Балтайский р-н, ст. Сарайкино, серж., погиб 7.10.1943.

ЛЕБЕДЕВ Иван Александрович, р. 1915, Марийская АССР, лейт., в/ч 03419, погиб 7.10.1943.

ЛЕБЕДЕВ Михаил Васильевич, Московская обл., Шатурский р-н, ряд., в/ч 92146, погиб 14.11.1943.

ЛЕБЕДЕВ Степан Илларионович, ряд., погиб 21.11.1943.

ЛЕОНОВ Василий Алексеевич, р. 1909, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ЛЕСНИКОВ Валентин Степанович, Московская обл., Верейский р-н, д. Митково, ряд., в/ч 29575, погиб 12.10.1943.

ЛИМОНЧЕНКО Вадим Филиппович, р. 1914, Кировоградская обл., Онуфриевский р-н, с. Павлыши, кап., погиб 3.10.1943.

ЛИПКИН Семен Яковлевич, Гомельская обл., Журавичский р-н, лейт., в/ч 64078, погиб 28.9.1943.

ЛИСЕЕНКО Петр Захарович, р. 1908, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Артюшково, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

ЛИТВИНОВ Роман Харитонович, Ярославская обл., Петровский р-н, д. Заречье, ряд., в/ч 04762, погиб 11.10.1943.

ЛОБАНОВ Михаил Яковлевич, р. 1907, Архангельская обл., Каргопольский р-н, мл. серж., погиб 15.11.1943.

ЛОНЦЕВ Федосий Денисович, ряд., погиб 13.11.1943.

ЛОСКУТОВ Виктор Григорьевич, р. 1901, Свердловская обл., г. Каменск, ряд., погиб 12.11.1943.

ЛОСУИХИН Василий Федорович, р. 1922, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Кучуевка, ряд., погиб 12.11.1943.

ЛОСЦИХИН Василий Федорович, р. 1922, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 12.10.1943.

ЛУБКОВ Петр Николаевич, р. 1913, Воронежская обл., г. Бобров, ст. серж., в/ч 04762, погиб 14.10.1943.

ЛУНИК Ефрем Тихонович, ряд., погиб 27.11.1943.

ЛУНИН Дмитрий Васильевич, р. 1907, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Воробьевка, ряд., в/ч 04762, погиб 28.10.1943.

ЛЫКОВ Василий Константинович, мл. лейт., погиб 27.11.1943.

ЛЫЩИЦКИЙ Иван Михайлович, р. 1909, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ЛЮБИМОВ Сергей Николаевич, р. 1925, Горьковская обл., Ветлужский р-н, с. Ново-Успенское, ряд., в/ч 37656, погиб 18.11.1943.

ЛЯСКАЛО Иван Данилович, Полтавская обл., Карловский р-н, с. Левенцовка, ефр., в/ч 03608, погиб 7.10.1943.

МАГЕРРАЛОВ Мартуз, р. 1897, Азербайджанская ССР, Ленкоранский р-н, д. Курдаш, ряд., погиб 19.11.1943.

МАГИЛАТ Кирилл Дорофеевич, ряд., погиб 22.11.1943.

МАЗЫНИНИН Анатолий Викторович, умер от ран 13.11.1943.

МАКАРЕНКО Алексей Иванович, р. 1915, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Щербиничи, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

МАКАРОВ Василий Михайлович, р. 1915, Московская обл., ряд., погиб 29.10.1943.

МАКЕЕВ Тихон Михайлович, р. 1920, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

МАЛАХЕВИЧ Николай Павлович, р. 1923, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Новое, ряд., в/ч 11474, погиб 19.11.1943.

МАЛЫШЕВ Иван Андреевич, г. Омск, ряд., в/ч 45994, погиб 1.11.1943.

МАЛЫШЕВ Михаил Сергеевич, Красноярский край, Идринский р-н, д. Новотроицкое, ефр., погиб 11.10.1943.

МАЛЬЦЕВ Василий Дмитриевич, р. 1918, Орловская обл., Должанский р-н, д. Донец, ряд., в/ч 64178, погиб 6.10.1943.

МАМЕТОВ Фарид Давлатович, Оренбургская обл., Шарлыкский р-н, с. Н.Мусино, ряд., в/ч 04762, погиб 12.11.1943.

МАРЕЕВ Александр Иванович, р. 1916, Московская обл., г. Орехово-Зуево, серж., в/ч 04762, погиб 5.11.1943.

МАРКОВ Николай Семенович, Тульская обл., Каменский р-н, серж., в/ч 04762, погиб 13.10.1943.

МАРКОВ Федор Павлович, р. 1919, Ярославская обл., Мышкинский р-н, д. Старково, ряд., в/ч 47930, погиб 20.10.1943.

МАСАЛОВ Владимир Семенович, р. 1925, г. Орел, ряд., в/ч 23858, погиб 19.11.1943.

МАСЛОВ Иван Иванович, р. 1925, Брянская обл., Карачевский р-н, ряд., погиб 27.10.1943.

МАСЛОВ Николай Иванович, р. 1925, Брянская обл., Карачевский р-н, ряд., в/ч 37656, погиб 13.11.1943.

МАТВЕЕВ Михаил Александрович, Ярославская обл., Гаврилов-Ямский р-н, д. Новоселки, ряд., в/ч 03730, погиб 5.10.1943.

МАТЮШИН Максим Антонович, р. 1908, Орловская обл., Дмитровский р-н, д. Лукино, серж., в/ч 04762, погиб 12.10.1943.

МЕДВЕДЕВ Степан Михайлович, р. 1902, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Мишковка, ряд., в/ч 37656, погиб 12.11.1943.

МЕЛИХОВ Николай Николаевич, р. 1921, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 13.11.1943.

МЕМЕНКОВ Аллан, р. 1922, Ашхабадская обл., Кировский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

МИКРЮКОВ Петр Сергеевич, Кировская обл., Омутнинский р-н, ряд., в/ч 47930, погиб 14.10.1943.

МИКУНИН Иван Григорьевич, Новосибирская обл., Барабинский р-н, серж., в/ч 64074, погиб 15.10.1943.

МИНЦЕВ Григорий Михайлович, Краснодарский край, Лабинский р-н, ст. Отважная, ряд., погиб 30.9.1943.

МИРКЕЛОВ Егор Маркович, р. 1924, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

МИРОНОВ Владимир Иванович, р. 1919, Саратовская обл., Турковский р-н, д. Шепелевка, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

МИТИН Александр Иванович, р. 1916, Орловская обл., Новосильский р-н, д. Маслово, ряд., погиб 29.10.1943.

МИТИН Николай Васильевич, р. 1924, Орловская обл., Новосильский р-н, д. Маслово, ряд., погиб 29.10.1943.

МИХАЙЛОВ Борис Константинович, Липецкая обл., г. Елец, ефр., в/ч 45994, погиб 28.10.1943.

МИХАЙЛОВ Николай Васильевич, Московская обл., г. Егорьевск, ст. серж., погиб 17.11.1943.

МОДОНОВ Николай Иванович, Ярославская обл., г. Ростов, ряд., в/ч 45919, погиб 28.9.1943.

МОИСЕЕВ Григорий Трофимович, г. Москва, ряд., в/ч 29575, погиб 27.10.1943.

МОИСЕЕНКО Дмитрий Яковлевич, Сумская обл., Ахтырский р-н, п. Кириковка, ефр., в/ч 45994, погиб 24.10.1943.

МОЛОКАНОВ Дмитрий Митрофанович, р. 1909, Орловская обл., Глазуновский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

МОЛОКОНОВ Дмитрий Николаевич, р. 1909, Курская обл., Зуевский р-н, д. Козенки, ряд., погиб 13.11.1943.

МОЛОФЕИН Николай Павлович, р. 1921, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Н. Село, ряд., погиб 19.11.1943.

МОРДОВИН Петр Николаевич, р. 1911, Узбекская ССР, г. Коканд, гв.лейт., погиб 14.10.1943.

МОРКОВЦЕВ Кирилл Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Лесновка, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

МОРОЗОВ Василий Григорьевич, Челябинская обл., Кыштымский р-н, ряд., в/ч 14838, погиб 27.10.1943.

МОРОЗОВ Николай Иванович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

МУЖИКБАНОВ Кабес, р. 1914, Уральская обл., Каратюбинский р-н, ряд., погиб 13.10.1943.

МУРЗИПОВ Мурзахмед, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Орджоникидзевский р-н, ряд., в/ч 2138, умер от ран 30.11.1943.

МУШКАТЕРОВ Егор Васильевич, р. 1912, Смоленская обл., Екимовичский р-н, д. Морозово, ефр., погиб 7.10.1943.

МЯЧИН Александр Степанович, р. 1922, Дагестанская АССР, г. Махачкала, лейт., погиб 5.10.1943.

НАГИБИН Афиноген Павлович, Удмуртская АССР, г. Ижевск, лейт., в/ч 64178, погиб 1.10.1943.

НАСЕНКО Олег Филиппович, р. 1925, Казахская ССР, Джамбульская обл., Меркенский р-н, ст. лейт., погиб 4.11.1943.

НАУМОВ Никифор Никитович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 27.10.1943.

НЕВЕРОВ Иван Акимович, р. 1917, Башкирская АССР, Хайбунинский р-н, с. Самарское, ст. лейт., погиб 15.10.1943.

НЕИЗВЕСТНЫЙ Михаил Аркадьевич, Ставропольский край, г. Лермонтов, лейт., в/ч 03730, погиб 31.10.1943.

НЕКАНДРОВ Иван Кузьмич, Саратовская обл., Балашовский р-н, с. Алмазово, ряд., погиб в ноябре 1943.

НЕКРАСОВ Иван Григорьевич, р. 1925, Кировская обл., Афанасьевский р-н, д. Б. Некрасово, ефр., в/ч 02271, погиб 21.11.1943.

НЕТЕЛЕВ Петр Иванович, р. 1919, Красноярский край, с. Назарово, лейт., в/ч 37656, погиб 14.11.1943.

НИКИТИН Григорий Спиридонович, р. 1903, Удмуртская АССР, Воткинский р-н, д. Ст. Пашур, ряд., погиб 13.11.1943.

НИКИТИН Егор Константинович, р. 1900, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

НИКИТИН Павел Ефимович, Брянская обл., Навлинский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 27.10.1943.

НОВИКОВ Павел Матвеевич, Курская обл., Мантуровский р-н, с. Кузькино, ряд., погиб 5.11.1943.

НОВИКОВ Петр Михайлович, р. 1904, Тульская обл., Куркинский р-н, д. Козинка, серж., в/ч 23829, погиб 22.11.1943.

НОСОВ Василий Ильич, р. 1925, Брянская обл., Карачевский р-н, ряд., погиб 4.11.1943.

НУЖА Федор Яковлевич, р. 1912, Алтайский край, Волчинский р-н, п. Красный Алтай, ряд., погиб 14.10.1943.

ОБОЗНОВ Матвей Терентьевич, Волгоградская обл., г. Урюпинск, ефр., в/ч 64074, погиб 31.10.1943.

ОБРУГНИКОВ Михаил Иванович, р. 1907, Воронежская обл., Терновский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ОБУХОВ Виктор Иванович, Калининская обл., Калязинский р-н, серж., в/ч 37656, погиб 12.11.1943.

ОБЪЕТКОВ Дмитрий Федорович, Белгородская обл., Старо-Оскольский р-н, мл. серж., в/ч 04762, погиб 27.10.1943.

ОЖЕРЕЛЬЕВ Виктор Яковлевич, р. 1918, г. Ростов-на-Дону, ст. серж., погиб 19.11.1943.

ОЗЕРКИН Иван Федорович, р. 1922, Ульяновская обл., Корсунский р-н, д. Котяково, ст. серж., погиб 3.10.1943.

ОЛЕЙНИКОВ Николай Александрович, р. 1896, Белгородская обл., Борисовский р-н, п. Борисовка, ряд., погиб 14.10.1943.

ОЛЕНЕЦ Николай Ефимович, Запорожская обл., г. Гуляйполе, ст. серж., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

ОРЕХОВ Николай Иванович, Московская обл., Красногорский р-н, серж., погиб 19.11.1943.

ОРЛОВ Георгий Иванович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 5.10.1943.

ОСТАПЕНКО Владимир Павлович, Киевская обл., П. Хмельницкий р-н, с. Козлов, лейт., в/ч 45919, погиб 12.10.1943.

ОСТАПОВ Алексей Мефодьевич, Донецкая обл., Горловский р-н, п. Зайцево, лейт., погиб 12.10.1943.

ОХОТНИКОВ Василий Ильич, р. 1917, Костромская обл., Кологривский р-н, д. Чежена, ефр., погиб 13.10.1943.

ПАВЛИКОВ Никита Андрианович, р. 1911, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ПАВШИНЦЕВ Михаил Алексеевич, Тульская обл., Чернский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.10.1943.

ПАЙЗЕРОВ Александр Ионович, ряд., умер от ран 23.11.1943.

ПАНОВ Николай Николаевич, р. 1921, Оренбургская обл., Грачевский р-н, с. Грачевка, лейт., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ПАНФИЛОВ Анатолий Николаевич, г. Ярославль, ряд., в/ч 04640, погиб 15.10.1943.

ПЕРЕВАЛОВ Григорий Степанович, р. 1895, Алтайский край, Парфеновский р-н, д. Рожне-Логовское, ряд., погиб 5.9.1943.

ПЕРЕКАЛЬСКИЙ Николай Федорович, р. 1918, Тамбовская обл., Рудовский р-н, ст. лейт., погиб 13.11.1943.

ПЕРЕПЕЧАЕВ Яков Иванович, р. 1910, Белгородская обл., Чернянский р-н, с. Орлик, ряд., погиб 11.10.1943.

ПЕТЕРИН Даниил Егорович, р. 1904, Кировская обл., Тужанский р-н, д. Педуново, серж., погиб 13.11.1943.

ПЕТРОВ Владимир Алексеевич, р. 1921, г. Тюмень, лейт., погиб 14.10.1943.

ПЕТРОВ Иван Николаевич, р. 1901, г. Уфа, ряд., погиб 19.11.1943.

ПЕТРУСЕНКО Андрей Андреевич, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Дарсовичи, ряд., в/ч 04762, погиб 27.10.1943.

ПЕТРУШИН Иван Афанасьевич, р. 1922, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 11.10.1943.

ПЕТЮКОВ Дмитрий Дмитриевич, мл. лейт., погиб 21.11.1943.

ПЕШЕХОНОВ Федор Васильевич, р. 1903, Орловская обл., Корсаковский р-н, с. Спасское, ряд., погиб 14.10.1943.

ПИВНЕНКО Павел Арсентьевич, р. 1901, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., погиб 12.11.1943.

ПИЛЮГИН Иван Васильевич, р. 1918, Орловская обл., Урицкий р-н, п. Светлое, ряд., в/ч 04762, погиб 14.10.1943.

ПИТОЛЕНКО Василий Михайлович, Витебская обл., Богушевский р-н, д. Замосточье, мл. серж., в/ч 23829, погиб 23.11.1943.

ПИЧУГИН Дмитрий Евдокимович, Ростовская обл., Пролетарский р-н, ряд., в/ч 45919, погиб 25.10.1943.

ПЛАНИН Владимир Ефимович, г. Томск, ряд., умер от ран 23.11.1943.

ПЛАТОНОВ Гавриил Степанович, р. 1925, Липецкая обл., Долгоруковский р-н, ефр., в/ч 45994, погиб 13.11.1943.

ПЛАХОВ Константин Михайлович, г. Орел, ряд., в/ч 23858, погиб 19.11.1943.

ПОДСЕКИН Влас Кузьмич, р. 1910, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Потапово, ряд., погиб 13.11.1943.

ПОЛУБОТКО Николай Андреевич, р. 1924, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ПОЛУЯНОВ Николай Николаевич, р. 1915, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ПОНОМАРЕВ Иван Дмитриевич, р. 1903, Кировская обл., Лузский р-н, д. Красавино, ефр., в/ч 04762, погиб 27.10.1943.

ПОНОМАРЕВ Иван Иванович, Сумская обл., Конотопский р-н, с. Бережное, ряд., в/ч 04762, погиб 16.11.1943.

ПОНОМАРЕНКО Иван Иванович, ряд., погиб 18.11.1943.

ПОПОВ Виктор Кузьмич, р. 1924, Липецкая обл., Становлянский р-н, д. Марево, ряд., в/ч 04762, погиб 29.10.1943.

ПОСАЖЕННИКОВ Виктор Степанович, г. Киров, мл. серж., в/ч 70591, погиб 14.10.1943.

ПОСЯМОВ Иван Андреевич, Орловская обл., Орловский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 10.10.1943.

ПОТАПОВ Николай Илларионович, Брянская обл., Карачевский р-н, ряд., умер от ран 20.11.1943.

ПРИВАЛОВ Аркадий Алексеевич, р. 1916, Астраханская обл., Владимировский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ПРОСТОКОВ Мефодий Игнатьевич, р. 1910, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Крюково, ряд., в/ч 63547, умер от ран 25.11.1943.

ПРОШИН Степан Федорович, р. 1922, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ПУЗИКОВ Иван Афанасьевич, р. 1912, Рязанская обл., Воскресенский р-н, с. Теплое, мл. лейт., погиб 14.10.1943.

ПУЗИКОВ Федор Константинович, ряд., погиб 13.11.1943.

ПУЛЬНОВ Максим Никифорович, ряд., умер от ран 22.11.1943.

ПУТИН Федор Иванович, р. 1916, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ПУШКАРЕВ Егор Иванович, Калининская обл., Нелидовский р-н, с. Толстуха, ряд., в/ч 45919, погиб 28.9.1943.

ПЯТЫКИН Федор Ефимович, Смоленская обл., Ельнинский р-н, д. Леоново, ряд., в/ч 47930, погиб 14.10.1943.

РАДЧЕНКО Кирилл Иванович, р. 1899, Луганская обл., Сватовский р-н, с. Гончаровка, ряд., погиб 17.11.1943.

РАДЬКО Леонид Афанасьевич, Витебская обл., Чашникский р-н, д. Лукомль, серж., погиб 24.10.1943.

РАЧКОВ Анатолий Иванович, р. 1925, Ярославская обл., г. Рыбинск, серж., погиб 12.11.1943.

РЕДНИКИН Василий Иванович, р. 1903, г. Орел, ряд., погиб 5.11.1943.

РЕПИН Ефим Захарович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 16.11.1943.

РЕПЯХ Владимир Давыдович, Николаевская обл., г. Вознесенск, лейт., в/ч 70591, погиб 13.10.1943.

РОДИОНОВ Егор Михайлович, р. 1899, г. Москва, ряд., погиб 12.11.1943.

РОЖКОВ Петр Никитович, ряд., погиб 28.11.1943.

РОСИНСКИЙ Василий Семенович, р. 1924, Саратовская обл., ряд., погиб 13.11.1943.

РУДНЕВ Иван Алексеевич, Ярославская обл., Ярославский р-н, д. Студеново, ряд., в/ч 70591, умер от ран 8.10.1943.

РЫБАКИН Юрий Федорович, Татарская АССР, г. Бугульма, серж., погиб 24.11.1943.

РЫБАЛКИН Филипп Пантелеевич, Приморский край, Кировский р-н, с. Владимировка, ряд., в/ч 04762, погиб 13.10.1943.

РЫБОЧКА Кирилл Дмитриевич, р. 1900, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Кривошеи, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

РЫЖЕНКОВ Павел Емельянович, р. 1901, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

РЫЖКИН Демьян Кузьмич, р. 1904, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

САВЕЛЬЕВ Иван Павлович, р. 1910, Чувашская АССР, Козловский р-н, д. Байгулово, серж., в/ч 70591, погиб 3.10.1943.

САВЕНКО Дмитрий Васильевич, р. 1917, Кабардино-Балкарская АССР, г. Нальчик, серж., погиб 28.10.1943.

САВИН Алексей Васильевич, р. 1924, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., в/ч 37656, погиб 12.11.1943.

САВИЦКИЙ Евгений Федорович, р. 1925, серж., погиб 12.11.1943.

САДКОВ Иван Николаевич, р. 1913, Горьковская обл., Бутурлинский р-н, д. Сурадеево, ряд., погиб 13.11.1943.

САДЫКОВ Рустай Абас-оглы, р. 1912, Грузинская ССР, Ахалцихский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 9.10.1943.

САМОХИН Василий Прокофьевич, р. 1900, мл. серж.

САРСЫНБЕКОВ Дюйсунбай, р. 1895, Казахская ССР, Карагандинская обл., Жанаркандский р-н, ряд., погиб 8.11.1943.

САХАРОВ Александр Степанович, Ивановская обл., Владимировский р-н, д. Владимировка, ефр., погиб 18.11.1943.

СВИРИХИН Анатолий Васильевич, г. Москва, ряд., в/ч 70591, погиб 6.10.1943.

СЕВЕРИН Степан Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 15.11.1943.

СЕРГЕЕВ Иван Алексеевич, г. Москва, ряд., погиб 27.10.1943.

СЕРЫЙ Кузьма Павлович, серж., погиб 20.11.1943.

СИГЕЕВ Петр Сергеевич, р. 1911, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 12.11.1943.

СИЛКОВ Василий Егорович, р. 1911, ряд., погиб 12.11.1943.

СИМОНОВ Дмитрий Тихонович, Горьковская обл., Ворновинский р-н, с. Палоустное, ряд., в/ч 70591, погиб 14.10.1943.

СИНИЦИН Петр Нилович, мл. серж., погиб 18.11.1943.

СИНЯВСКАЯ Мария Акимовна, Курская обл., Касторенский р-н, д. Успенка, серж., в/ч 70439, погибла 28.10.1943.

СИНЯЕВ Андрей Ефимович, г. Курск, ефр., в/ч 45994, погиб 15.11.1943.

СИРАТИНИН Анатолий Васильевич, г. Орел, серж., погиб 13.11.1943.

СКИТЛЕВ Максим Григорьевич, р. 1909, Пензенская обл., Н. -Пестренский р-н, д. Петровка, серж., погиб 14.10.1943.

СКЛЯРОВ Степан Григорьевич, р. 1914, Ворошиловградская обл., Н.-Светловский р-н, с. Комиссаровка, лейт., в/ч 37656, погиб 18.11.1943.

СКРОБОВ Алексей Гаврилович, р. 1925, Брянская обл., Карачевский р-н, д. Масловка, ряд., в/ч 04762, погиб 27.10.1943.

СЛЮНКИН Алексей Семенович, р. 1920, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

СМОЛЯКОВ Алексей Лаврентьевич, Волгоградская обл., Нахаевский р-н, ефр., в/ч 73541, погиб 14.10.1943.

СОВЕТОВ Анатолий Петрович, р. 1925, Московская обл., Щелковский р-н, серж., в/ч 37656, погиб 13.11.1943.

СОЕНКО Михаил Парфенович, р. 1910, погиб 14.11.1943.

СОЛОВЬЕВ Николай Алексеевич, р. 1926, Смоленская обл., Сычевский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

СОЛОДИЛОВ Семен Андреевич, Тульская обл., Ефремовский р-н, д. Покровка, серж., в/ч 04762, погиб 14.10.1943.

СОРИЗОШВИЛИ Георгий Михайлович, р. 1904, Грузинская ССР, Телавский р-н, с. Охшед, ряд., погиб 13.11.1943.

СТАРОВОЙТОВ Емельян Федорович, р. 1895, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Гарцево, ряд., в/ч 45919, погиб 27.12.1943.

СТЕБУНОВ Федор Семенович, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Шклябино, ряд., в/ч 04762, погиб 27.10.1943.

СТЕНИН Григорий Матвеевич, Хабаровский край, г. Комсомольск-на-Амуре, ряд., погиб 5.11.1943.

СТОЛЯРОВ Илья Григорьевич, р. 1900, ряд., погиб 12.11.1943.

СТОРУБЛЕВЦЕВ Павел Иванович, ефр., погиб 21.11.1943.

СТРЕЛКОВ Сергей Федорович, р. 1908, Московская обл., г. Мытищи, ряд., погиб 14.10.1943.

СУЗДАЛЬЦЕВ Николай Михайлович, серж., погиб 12.11.1943.

СУСЕКОВ Петр Иванович, р. 1921, г. Молотов, ряд., погиб 20.11.1943.

СУХОВЕРКОВ Василий Петрович, р. 1899, Воронежская обл., Нижнедивицкий р-н, с. Синин, ряд., в/ч 04762, погиб 14.10.1943.

СЫСОЛЯТИН Борис Антонович, Кировская обл., Арбажский р-н, д. Колпочен, серж., в/ч 43994, погиб 12.1943.

ТАГАЕВ Карим, р. 1906, погиб 14.11.1943.

ТАРАСЕКИН Петр Васильевич, р. 1892, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ТАРАСЕНКО Николай Денисович, р. 1926, Гомельская обл., Гомельский р-н, ряд., в/ч 37656, погиб 13.11.1943.

ТАРАСОВ Геннадий Арсентьевич, р. 1925, г. Кострома, ряд., погиб 29.09.1943.

ТЕМИН Сергей Александрович, р. 1925, Московская обл., Орехово-Зуевский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 16.11.1943.

ТЕНЕРСКОЙ Григорий Афанасьевич, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., в/ч 45919, погиб 28.12.1943.

ТИМОХОВ Николай Григорьевич, р. 1907, мл. серж., погиб 10.10.1943.

ТИТОЛЕНКО Василий Михайлович, мл. серж., погиб 23.11.1943.

ТОКАРЕВ Виктор Тимофеевич, р. 1923, Воронежская обл., Аннинский р-н, мл. серж., погиб 7.10.1943.

ТОРКУНОВ Егор Николаевич, р. 1910, Брянская обл., Браславский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ТРЕСКИН Кузьма Филатович, г. Уссурийск, ефр., погиб 30.10.1943.

ТРУШ Абрам Леонтьевич, р. 1908, Полтавская обл., Кобыльякский р-н, с. Комаровка, ряд., погиб 14.10.1943.

ТРУШИН Николай Романович, р. 1924, погиб 14.11.1943.

ТУМАНОВ Андрей Степанович, Саратовская обл., г. Балаково, ряд., умер от ран 3.11.1943.

ТУМАНОВ Степан Емельянович, р. 1902, Орловская обл., Ульяновский р-н, д. Пахом, мл. серж., погиб 14.10.1943.

ТУРАНОВ Абдуназ, р. 1911, Узбекская ССР, Самаркандская обл., Булунгурский р-н, ряд., в/ч 82996, погиб 13.11.1943.

ТУРСКИЙ Терентий Петрович, р. 1901, ряд., погиб 27.10.1943.

ТЮМОБАЕВ Джагафар, р. 1905, Семипалатинская обл., Джерминский р-н, серж., погиб 19.11.1943.

УМЕРЕНКОВ Кирилл Николаевич, р. 1906, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Вакино, ряд., в/ч 04762, погиб 11.10.1943.

УРАЗАЕВ Ахмадхан Нурмаханетович, р. 1922, Башкирская АССР, Кургасинский р-н, ряд., погиб 12.10.1943.

УСАЧЕНКО Иван Павлович, р. 1925, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 11.10.1943.

УСОВ Виктор Николаевич, р. 1925, Костромская обл., Нейский р-н, г. Нея, ефр., в/ч 45919, погиб 11.10.1943.

ФАРШКИН Александр Иванович, р. 1924, Тверская обл., г. В. Волочек, ряд., в/ч 45519, погиб 29.11.1943.

ФЕДОРОВ Виктор Михайлович, Брянская обл., г. Севск, ряд., в/ч 04762, погиб 13.11.1943.

ФЕДОРЧУК Владимир Емельянович, р. 1920, Мордовская АССР, Сороцкий р-н, с. Корбул, ряд., погиб 13.10.1943.

ФЕДОТКИН Иван Андреевич, р. 1906, Мордовская АССР, Ковалкинский р-н, с. Алькино, ефр., погиб 7.10.1943.

ФЕДУЛОВ Николай Васильевич, р. 1905, Ярославская обл., Гаврилов-Ямский р-н, ряд., погиб 9.10.1943.

ФЕЛЬДЕШ Василий Карлович, Татарская АССР, Новотеплинский р-н, с. Мотково, серж., погиб 2.11.1943.

ФИЛИППОВ Андрей Фомич, р. 1906, Орловская обл., Новодеревеньковский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

ФОМИН Иван Васильевич, р. 1921, Киргизская ССР, г. Ош, лейт., погиб 13.10.1943.

ФОМИНЫХ Михаил Николаевич, р. 1923, Кировская обл., Зуевский р-н, с. Сезенево, мл. лейт., погиб 12.11.1943.

ФОРТУС Леонид Захарович, Казахская ССР, Целиноградская обл., Целиноградский р-н, Романовка, ряд., в/ч 04762, погиб 10.10.1943.

ФРАНЦУЗОВ Иван Илларионович, р. 1911, погиб 14.11.1943.

ФУРЕЕВ Сергей Иванович, Ярославская обл., Г.-Ямский р-н, д. Кореньково, ряд., в/ч 03730, погиб 31.10.1943.

ХАЙДАБЕРГЕНОВ Хабибулла, р. 1898, погиб 14.11.1943.

ХАМАЗА Василий Федорович, р. 1919, Днепропетровская обл., Павлоградский р-н, ст. серж., в/ч 04762, погиб 12.11.1943.

ХАРЬКИН Виктор Андреевич, р. 1923, г. Рига, мл. лейт., погиб 27.10.1943.

ХАШИМОВ Алижан, р. 1911, Узбекская ССР, Намайгентская обл., Нарымский р-н, Пахта-кишлак, ряд., погиб 2.11.1943.

ХВОСТОВ Николай Сидорович, р. 1923, Орловская обл., Новосильский р-н, д. Петушки, ряд., в/ч 04762, погиб 14.10.1943.

ХВОЩАНИН Прокоп Васильевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63547, умер от ран 23.11.1943.

ХЕРИН Николай Егорович, р. 1905, Брянская обл., Трубчевский р-н, погиб 13.11.1943.

ХИЖИНКОВ Иван Ильич, р. 1900, ефр., погиб 7.10.1943.

ХЛОПУШИН Иван Павлович, р. 1899, Горьковская обл., Краснобаковский р-н, с. Медведиха, ряд., в/ч 04762, погиб 11.10.1943.

ХЛУСОВ Василий Иванович, Калининская обл., Весьегонский р-н, д. Круглиха, серж., в/ч 04762, погиб 10.10.1943.

ХЛЫБОВ Федот Осипович, р. 1911, Удмуртская АССР, Балезинский р-н, д. Чумберьяг, ряд., погиб 24.10.1943.

ХОМЕЦ Валерий Прокопьевич, р. 1897, Гомельская обл., Ельский р-н, д. Ковали, ряд., погиб 15.11.1943.

ХОРЕВ Федор Дмитриевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, с. Моховое, ряд., в/ч 2382, погиб 24.11.1943.

ХОХЛОВ Егор Ионович, ряд., погиб 25.11.1943.

ХОХЛОВ Иван Максимович, р. 1919, Брянская обл., Погарский р-н, д. Жигалки, ряд., погиб 17.11.1943.

ХОХЛОВ Петр Тихонович, р. 1903, Брянская обл., Навлинский р-н, д. Салтыковка, погиб 27.10.1943.

ХРУП Федор Иванович, р. 1902, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Галенск, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

ХУДАЙБЕРГЕНОВ Юсуп, р. 1904, Казахская ССР, г. Чимкент, ефр., погиб 19.11.1943.

ЦЕВИЧЕВ Александр Павлович, р. 1918, Брянская обл., Погарский р-н, с. Березовское, ряд., погиб 13.11.1943.

ЦИУЛИН Василий Петрович, р. 1920, Курганская обл., Шумихинский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 12.11.1943.

ЦУРЦУМИЯ Иларион Павлович, р. 1905, Абхазская АССР, Гульрипшский р-н, с. Варче, серж., в/ч 04762, погиб 15.10.1943.

ЧАКЕТ Яков Андреевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Киваи, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

ЧЕРЕПОВ Максим Артемович, р. 1909, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Верх-Городцы, погиб 13.11.1943.

ЧЕРКАСОВ Иван Сергеевич, р. 1901, Орловская обл., Орловский р-н, д. Болотово, ряд., умер от ран 22.11.1943.

ЧЕРНОВ Иван Кузьмич, Орловская обл., Колпнянский р-н, ряд., погиб в ноябре 1943.

ЧЕРНОГРАДСКИЙ Афанасий Константинович, р. 1917, Хабаровский край, Верхнебуреинский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ЧЕРНОПЯТОВ Виктор Алексеевич, Тульская обл., Щекинский р-н, д. Спицыно, серж., в/ч 64178, погиб 1.10.1943.

ЧОВГУН Ефим Максимович, р. 1907, Брянская обл., Погарский р-н, п. Беньицы, ряд., погиб 13.11.1943.

ЧУИКОВ Владимир Иванович, р. 1925, Курская обл., Люкашский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ЧУЛОЧНИКОВ Юрий Иванович, г. Горький, мл. серж., в/ч 63547, погиб 18.11.1943.

ЧУМАК Александр Егорович, Харьковская обл., Купянский р-н, д. Загрызово, погиб 31.10.1943.

ЧУПИН Александр Алексеевич, р. 1900, Кировская обл., Омутнинский р-н, д. Залазич, ряд., в/ч 04762, погиб 14.10.1943.

ЧУПИН Николай Григорьевич, р. 1905, Тюменская обл., Викуловский р-н, д. Колгин, ряд., погиб 12.11.1943.

ЧУРБАКОВ Николай Федорович, р. 1925, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 04792, погиб 10.10.1943.

ЧУЧКОЛОВ Егор Иванович, Башкирская АССР, Аскинский р-н, д. М.-Тюй, серж., погиб 15.11.1943.

ЧУШИН Егор Осипович, ряд., умер от ран 27.11.1943.

ШАЙХУТДИНОВ Ямольдан Назаматыкович, р. 1908, Башкирская АССР, Нуримановский р-н, д. Нур, ряд., погиб 2.10.1943.

ШАЛЫГИН Стефан Стефанович, р. 1923, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ШАЛЬНОВ Петр Михайлович, р. 1908, Владимирская обл., Суздальский р-н, д. Глумово, ряд., в/ч 04762, погиб 11.10.1943.

ШВАРЦМАН Эля Моисеевич, р. 1904, г. Москва, серж., погиб 14.10.1943.

ШВЕДОВ Василий Петрович, р. 1914, Сталинградская обл., Фроловский р-н, с. Шуруповка, ряд., погиб 4.10.1943.

ШЕВЧЕНКО Ефим Сергеевич, р. 1918, Киевская обл., Маньковский р-н, ст. Потал, ст. серж., погиб 13.11.1943.

ШЕМЕЛЬ Трофим Михайлович, р. 1897, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Остроглядово, ряд., умер от ран 27.11.1943.

ШЕМУРАТОВ Мухаммед, ряд., погиб 9.11.1943.

ШЕРСТЮКОВ Федор Ильич, р. 1916, Алтайский край, Алейский р-н, с. Безгалогово, гв. ст. лейт., погиб 28.9.1943.

ШЕХОВЦЕВ Алексей Андреевич, Оренбургская обл., с. Деревенсково, ряд., умер от ран 13.11.1943.

ШИЛЕВ Геннадий Васильевич, Алтайский край, Алтайский р-н, с. Алтайск, мл. лейт., погиб 13.10.1943.

ШИЛОВ Константин Григорьевич, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Левенка, ряд., в/ч 04762, погиб 27.10.1943.

ШИТОВ Иван Романович, р. 1911, Кировская обл., Белохолуницкий р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 12.11.1943.

ШЛЫК Василий Петрович, р. 1925, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

ШЛЫК Мефодий Ефимович, р. 1909, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ШМЕЛЕВ Вячеслав Федорович, Горьковская обл., Вячский р-н, с. Нершево, мл. серж., умер от ран 13.11.1943.

ШНЫПТЕВ Григорий Степанович, р. 1924, Брянская обл., Почепский р-н, с. Колачево, погиб 13.11.1943.

ШОБЛИКОВ Борис Санджеевич, р. 1912, Калмыкская АССР, Троицкий р-н, с. Богоченки, лейт., погиб 10.10.1943.

ШОЛОХОВ Алексей Андреевич, р. 1923, Орловская обл., Должанский р-н, д. Дубровка, ефр., в/ч 45919, погиб 15.10.1943.

ШТЕМЕЛИНЕН Сергей Лихванович, Брянская обл., Почепский р-н, п. Греда, ряд., в/ч 04762, погиб 13.11.1943.

ШТУКАТУРОВ Иван Иванович, р. 1925, г. Орел, ряд., погиб 14.10.1943.

ШУТЮРОВ Авсар Накрамович, р. 1903, Азербайджанская ССР, Джебраильский р-н, с. Черекаш, ряд., погиб 27.10.1943.

ЩЕГЛЮК Александр Федорович, мл. лейт., погиб 22.11.1943.

ЩЕКОТИХИН Михаил Николаевич, ряд., погиб 23.11.1943.

ЩЕРБАКОВ Василий Федорович, р. 1907, Казахская ССР, Сев. -Казахстанская обл., Сергеевский р-н, с. Ольгинка, ефр., в/ч 03419, погиб 23.11.1943.

ЩЕРБАКОВ Иван Иванович, Орловская обл., Залегощенский р-н, погиб 19.11.1943.

ЯКОВЛЕВ Михаил Михайлович, р. 1926, Смоленская обл., Сычевский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ЯКОВЧЕНКО Тит Алексеевич, р. 1912, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Кривошеи, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

ЯКУБОВСКИЙ Иван Федосеевич, р. 1922, Могилевская обл., Горецкий р-н, ст. серж., погиб 16.11.1943.

ЗАХОРОНЕНИЕ В ГОРОДЕ ВЕТКА

АБДУЛАЕВ Саттар Гафарович, Казахская ССР, г. Алма-Ата, мл. лейт., в/ч 39982, убит 12.10.1943.

АБЗАЛИНОВ Гафур, р. 1896, Башкирская АССР, ряд., в/ч 01036, погиб 3.10.1943.

АБУШИК Самсон Иванович, р. 1910, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Понуровка, ряд., погиб 21.10.1943.

АВДЕЕНКО Михаил Степанович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Гремяч, ряд., в/ч 01064, погиб 19.10.1943.

АВДОХИН Иван Гаврилович, р. 1914, Гомельская обл., г. Добруш, ряд., погиб 28.10.1943.

АВРАМЕНКО Павел Петрович, р. 1911, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., погиб 30.10.1943.

АВРАМЕНКО Федор Яковлевич, Черниговская обл., Менский р-н, с. Сахутовка, ряд., в/ч 39819, погиб 2.11.1943.

АГАЛЬЦЕВ Иван Иванович, г. Новосибирск, ряд., в/ч 64142, убит 3.11.1943.

АДАМЕНКО Василий Иванович, р. 1909, Брянская обл., Климовский р-н, ряд., погиб 15.10.1943.

АЗАРОВ Иван Николаевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

АЗИМОВ Джумабай, Киргизская ССР, Тюпский р-н, ряд., в/ч 03308, погиб 24.10.1943.

АКИНШИН Дмитрий Иванович, р. 1924, Брянская обл., Унечский р-н, д. Лыщичи, ряд., умер от ран 23.11.1943.

АККУЗИН Кирилл Кирсанович, Кировская обл., Слободский р-н, п. Вахруши, ряд., погиб 30.10.1943.

АКСЕНОВ Иван Алексеевич, р. 1908, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., погиб 13.10.1943.

АКСЮТИН Иван Федорович, Калужская обл., Хватовичский р-н, д. Стайки, ряд., погиб 17.11.1943.

АЛДОШИН Василий Матвеевич, р. 1901, Орловская обл., Н. Деревеньковский р-н, с. Кривец, ряд., погиб 13.10.1943.

АЛДУБАЕВ Иван Николаевич, р. 1925, Марийская АССР, Горномарийский р-н, д. Озерки, ряд., в/ч 39321, погиб 18.11.1943.

АЛЕКРЕНСКИЙ Алексей Николаевич, Брянская обл., Климовский р-н, с. Лакомая Буда, ряд., в/ч 39982, погиб 12.10.1943.

АЛЕКСЕЕВ Сергей Андреевич, р. 1900, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Тростань, ряд., погиб 6.10.1943.

АЛЕКСЕЕВИЧ Николай Сергеевич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Лотики, ряд., в/ч 39321. погиб 15.11.1943.

АЛЕКСЕЕНКО Захар Васильевич, ряд., в/ч 39321, погиб 13.11.1943.

АЛЕКСЕЕНКО Николай Васильевич, ряд., в/ч 39321, погиб 14.11.1943.

АЛИМОВ Илья Петрович, Брянская обл., Дятьковский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

АЛЛАКУШЕВ Капура, ряд., в/ч 41454, погиб 17.11.1943.

АМАЕВ Юсуп Пиралиевич, Дагестанская АССР, Кайтагский р-н, с. Маджалис, ряд., в/ч 45845А, погиб 20.11.1943.

Ускладанне вянкоў на брацкую магілу савецкіх воінаў у Ветцы 9 мая 1996 г.

АМЕЛИН Пантелей Сергеевич, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, д. Хитрая Слобода, ряд., в/ч 45987, погиб 22.11.1943.

АНДЕНКО Даниил Ефимович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Камень, ряд., в/ч 39982, погиб 12.10.1943.

АНДРЕЕВ Кирилл Фомич, р. 1912, Ростовская обл., Куйбышевский р-н, д. Ясиновка, мл. лейт., погиб 14.11.1943.

АНДРЕЕВ Кирилл Фомич, р. 1920, Ростовская обл., Куйбышевский р-н, д. Ясиновка, мл. лейт., погиб 14.11.1943.

АНДРЕЕНКО Григорий Емельянович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Беляны, ряд., умер от ран 6.12.1943.

АНДРЕЕНКО Платон Константинович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Гудовка, ряд., умер от ран 24.11.1943.

АНДРИАНОВ Михаил Никонович, г. Караганда, ряд., погиб 13.11.1943.

АНИСКИН Семен Дмитриевич, р. 1923, серж., погиб 12.11.1943.

АНИЩЕНКО Василий Николаевич, р. 1905, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., погиб 30.10.1943.

АНИЩЕНКО Василий Николаевич, р. 1913, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Новое Место, ряд., погиб 30.10.1943.

АНТОНЕНКО Петр Прокофьевич, Гомельская обл., Добрушский р-н, д. Очесов-Рудня, ряд., погиб 3.10.1943.

АНТОШИН Николай Варфоломеевич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Мякишево, ряд., в/ч 45846, погиб 12.11.1943.

АНУФРИЕВ Петр Тимофеевич, р. 1906, Орловская обл., Кромский р-н, д. Стрелецкая, ряд., в/ч 68464, погиб 12.10.1943.

АРУТЮНЯН Саркис Григорьевич, р. 1909, Армянская ССР, Октемберянский р-н, ряд., в/ч 03442, погиб 6.11.1943.

АРХИПОВ Дмитрий Иванович, Новосибирская обл., Тогучинский р-н, с. Киик, ряд., в/ч 64142, погиб 4.11.1943.

АРХИПОВ Дмитрий Иванович, р. 1907, Новосибирская обл., Маслянинский р-н, ряд., погиб 4.11.1943.

АСЕЙКИН Петр Федорович, р. 1913, Московская обл., Ст. Вишняки, мл. серж., в/ч 68491, погиб 16.10.1943.

АСТАПОВ Петр Фомич, Гомельская обл., с. Головинцы, ряд., в/ч 23961, погиб 28.10.1943.

АТРОШЕНКО Сергей Григорьевич, р. 1919, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Сновск, ряд., в/ч 68463, погиб 16.10.1943.

АХТАНИН Павел Васильевич, р. 1907, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Рыловичи, ряд., погиб 29.10.1943.

АШИТКО Егор Федорович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

БАБАЕВ Венедикт Петрович, Орловская обл., Свердловский р-н, мл. лейт., погиб 14.11.1943.

БАБАНОВ Сергей Васильевич, Липецкая обл., Лебедянский р-н, с. Каменная Лубна, ряд., в/ч 01035, погиб 12.10.1943.

БАБАРЫКИН Федор Нефедович, р. 1897, Кемеровская обл., Промышленновский р-н, ефр., в/ч 04703, умер от ран 14.11.1943.

БАБИН Степан Ефимович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Долисичи, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

БАБКИН Василий Иванович, Воронежская обл., Рождественско-Хавский р-н, д. Рождественская Хава, мл. лейт., погиб 29.9.1943.

БАГИН Иван Филиппович, р. 1925, Кировская обл., Арбацкий р-н, д. Высоково, ряд., погиб 28.9.1943.

БАЖЕНОВ Михаил Алексеевич, г. Москва, ряд., в/ч 01001, погиб 13.10.1943.

БАЙГУЛОВ Терентий Иванович, г. Томск, ряд., в/ч 01035, погиб 12.10.1943.

БАЙДАКОВ Иван Семенович, Смоленская обл., г. Рославль, гв. ст. лейт., в/ч 39321, погиб 18.11.1943.

БАЙДАРЫКО Петр Тимофеевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 11454, погиб 7.11.1943.

БАЛАБА Федор Данилович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Каменьская Слобода, ряд., в/ч 01001, погиб 25.10.1943.

БАЛАБАС Дмитрий Лукьянович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Гудовка, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

БАЛАГИН Иван Ефимович, ряд., умер от ран 21.11.1943.

БАЛАХУН Ефим Егорович, р. 1909, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Ст. Вышков, ряд., погиб 12.10.1943.

БАЛАШКИН Федор Матвеевич, Харьковская обл., г. Купянск, гв. ряд., погиб 29.9.1943.

БАЛОБАС Илья Евлампиевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Гудовка, ряд., в/ч 39321, погиб 19.11.1943.

БАЛЯКИН Андрей Иванович, Ивановская обл., Тейковский р-н, д. Быково, ряд., умер от ран 28.11.1943.

БАРАБАНЩИКОВ Алексей Иванович, Краснодарский край, Тимашевский р-н, ряд., погиб в сентябре 1943.

БАРАНОВ Артем Никифорович, р. 1903, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

БАРИНОВ Александр Алексеевич, Калининская обл., Татанецкий р-н, д. Лозово, ст. серж., в/ч 39352, погиб 19.11.1943.

БАРМАШЕВ Александр Алексеевич, р. 1898, Ярославская обл., Угличский р-н, д. Ташлыки, ряд., в/ч 41454, умер от ран.

БАРЫШЕВ Яков Петрович, Рязанская обл., Спасский р-н, с. Устрань, ряд., в/ч 31471, погиб 26.12.1943.

БАРЫШНИКОВ Егор Михайлович, Пензенская обл., Сердобский р-н, с. Старая Студеновка, ряд., погиб 12.11.1943.

БАСС Тихон Васильевич, р. 1924, Черкасская обл., Смедянский р-н, с. Белозерье, мл. серж., в/ч 11871, погиб 6.11.1943.

БАТИЩЕВ Николай Петрович, Липецкая обл., г. Грязи, серж., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

БАТОВ Илья Дмитриевич, р. 1900, Брянская обл., Трубчевский р-н, с. Радужное, ряд., в/ч 64142, погиб 1.11.1943.

БАТОВ Яков Михайлович, Пензенская обл., Никольский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

БАХМУТОВ Петр Андреевич, Куйбышевская обл., Октябрьский р-н, ст. серж., умер от ран 23.11.1943.

БЕЛАШОВ Федор Зиновьевич, р. 1908, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Бобовичи, ряд., погиб 27.10.1943.

БЕЛЛОСИН Архип Леонтьевич, Алтайский край, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

БЕЛОВ Александр Алексеевич, Куйбышевская обл., Пестравский р-н, серж., погиб 25.11.1943.

БЕЛОВ Алексей Арсентьевич, Марийская АССР, Килемарский р-н, д. Мало-Кибеево, ряд., погиб 29.10.1943.

БЕЛОВ Андрей Васильевич, р. 1897, Горьковская обл., Лысковский р-н, д. Коробиха, ряд., погиб 12.10.1943.

БЕЛЫХ Петр Сергеевич, Курская обл., Золотухинский р-н, д. Позозовка, мл. серж., в/ч 01001, погиб 1.10.1943.

БЕЛЯЕВ Федор Антонович, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Аркатовка, ряд., в/ч 45987, умер от ран 5.11.1943.

БЕЛЯКОВ Михаил Егорович, р. 1907, Оренбургская обл., Сорочинский р-н, с. Барабановка, ряд., в/ч 39819, погиб 1.11.1943.

БЕРДЮК Павел Илларионович, Брянская обл., Красногорский р-н, ряд., в/ч 39321, погиб 15.11.1943.

БЕСНЯТКИН Владимир Ефимович, Курская обл., Курский р-н, мл. серж., в/ч 01064, погиб 20.10.1943.

БЕСПАЛИКОВ Андрей Иванович, р. 1904, г. Гомель, ряд., погиб 29.10.1943.

БЕСПАЛИКОВ Михаил Васильевич, р. 1905, Гомельская обл., г. Добруш, ряд., погиб 28.10.1943.

БЕСПАЛОВ Алексей Карпович, р. 1907, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Н. Место, ряд., погиб 27.10.1943.

БЕСПАЛОВ Михаил Федорович, Тульская обл., Ленинский р-н, ряд., погиб 28.10.1943.

БЕСПАНОВ Василий Андреевич, р. 1904, ряд., погиб 30.10.1943.

БЕСПАНОВ Никифор Семенович, р. 1904, ряд., погиб 28.10.1943.

БИРЮКОВ Алексей Иванович, Рязанская обл., Шатский р-н, д. Студенка, ряд., в/ч 39321, погиб 10.11.1943.

БИРЮКОВ Михаил Аврамович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 03442, погиб 6.11.1943.

БОГАРОВ Михаил Дмитриевич, р. 1922, Белгородская обл., Ивнянский р-н, ряд., погиб 4.10.1943.

БОГДАНОВ Александр Иванович, р. 1912, Новгородская обл., г. Окуловка, кап., в/ч 01047, погиб 28.10.1943.

БОГДАНОВ Константин Петрович, р. 1907, Липецкая обл., Тербунский р-н, ефр., погиб 2.11.1943.

БОДРЕЕВ Василий Лаврентьевич, р. 1902, Брянская обл., Брянский р-н, г. Жуковка, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

БОДРЯГО Андрей Сергеевич, Брянская обл., Выгоничский р-н, д. Покровка, мл. серж., в/ч 34471, умер от ран 23.11.1943.

БОЖЕНОК Виктор Васильевич, р. 1911, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Понуровка, ряд., погиб 16.10.1943.

БОНДАРЕНКО Герман Никитович, р. 1901, ряд., погиб 12.10.1943.

БОНДАРЕНКО Григорий Иванович, р. 1900, Брянская обл., Суражский р-н, с. Душатино, ряд., погиб 18.11.1943.

БОНДАРЬ Петр Яковлевич, Калужская обл., Ферзиковский р-н, д. Безобразово, серж., в/ч 18897, погиб 15.11.1943.

БОРДОВСКИЙ Петр Сергеевич, р. 1916, Брянская обл., Новозыбковский р-н, х. Величко, ряд., погиб 12.10.1943.

БОРИСЕНКО Роман Григорьевич, р. 1910, Брянская обл., Климовский р-н, д. Соловское, ряд., погиб 12.10.1943.

БОРИСЕНКО Федосий Нестерович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 34471-М, умер от ран 24.11.1943.

БОРИСОВ Афанасий Иванович, Орловская обл., Хотынецкий р-н, ряд., в/ч 39321, погиб 12.11.1943.

БОРИСОВ Михаил Никитич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Бежово, ряд., в/ч 39321, погиб 12.11.1943.

БОТЯСОВ Федор Алексеевич, ст. лейт., в/ч 45846, погиб 28.11.1943.

БОХАН Николай Васильевич, р. 1925, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 18.11.1943.

БОХАН Петр Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Дубровное, ряд., в/ч 41454, погиб 18.11.1943.

БОХАН Силантий Терентьевич, р. 1906, Брянская обл., Суражский р-н, д. Дубровка, ряд., погиб 18.11.1943.

БРЯНЦЕВ Василий Михайлович, Брянская обл., Брянский р-н, с. Хотылево, ряд., в/ч 39321, погиб 13.11.1943.

БУГАЕВ Александр Николаевич, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Туличев, ряд., в/ч 01047, погиб 13.10.1943.

БУГАЕВ Николай Ефимович, Брянская обл., Трубчевский р-н, с. Селец, ряд., в/ч 45846, погиб 20.11.1943.

БУДАНОВ Михаил Иванович, Ленинградская обл., г. Выборг, серж., погиб 16.12.1943.

БУЗАЕВ Дмитрий Киреевич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Бородино, ряд., в/ч 39321, погиб 21.11.1943.

БУКИН Михаил Павлович, Свердловская обл., Алапаевский р-н, с. Новая Синичиха, ряд., погиб 19.10.1943.

БУЛАТКИН Григорий Никитович, Орловская обл., Покровский р-н, ефр., в/ч 39838, погиб 5.10.1943.

БУЛАТОВ Фариз Кутлукаевич, р. 1909, Оренбургская обл., Абдулинский р-н, ряд., погиб 23.11.1943.

БУЛАТЧИК Стефан Маркович, р. 1913, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Круто-Березка, ряд., в/ч 68463, погиб 8.10.1943.

БУЛГАКОВ Иван Николаевич, Брянская обл., Карачевский р-н, ряд., погиб 16.11.1943.

БУРДАКОВ Игнатий Кондратьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Овчинец, ряд., в/ч 39321, погиб 13.11.1943.

БУРЕНКОВ Степан Васильевич, Ярославская обл., Брейтовский р-н, г. Рыбинск, ст. серж., погиб 12.11.1943.

БУРЛАК Павел Иванович, умер от ран 24.11.1943.

БЫКОВ Александр Григорьевич, р. 1920, Оренбургская обл., г. Сорочинск, в/ч 39819, погиб 31.10.1943.

БЫЧКОВ Иван Филиппович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 03442, погиб 5.11.1943.

ВАЛИАХМЕТОВ Карим, ряд., погиб 12.11.1943.

ВАСЕНЕВ Геннадий Ефимович, Кировская обл., Яранский р-н, мл. серж., погиб 15.11.1943.

ВАСИЛЬЕВ Алексей Афанасьевич, Кировская обл., Кильмезский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 20.10.1943.

ВАСИЛЬЕВ Михаил Семенович, Татарская АССР, г. Зеленодольск, ряд., в/ч 01001, погиб 4.10.1943.

ВАСИЛЬЕВ Николай Устинович, Брянская обл., Жирятинский р-н, д. Жирятино, ряд., погиб 18.10.1943.

ВАСИЛЬЦОВ Михаил Афанасьевич, р. 1907, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Затишево, ряд, погиб 30.10.1943.

ВАСЮТА Иван Адамович, р. 1924, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ст. Вышков, ряд., погиб 1.10.1943.

ВАСЯКИН Николай Степанович, р. 1905, Пензенская обл., Городищенский р-н., с. Канаевка, мл. лейт., погиб 28.10.1943.

ВЕДУТО Семен Иванович, р. 1906, Брянская обл., Новозыбковский р-н, п. Мамай, ряд., погиб 30.10.1943.

ВЕЛИЧКО Василий Степанович, р. 1909, Харьковская обл., В.-Бурлукский р-н, д. Н. Бурдук, ряд., в/ч 609112, погиб 16.10.1943.

ВЕНИДИКТОВ Александр Григорьевич, Орловская обл., Дятьковский р-н, п. Цементный, ряд., в/ч 39321, погиб 12.11. 1943.

ВЕРЕНЬЧИК Сергей Афанасьевич, р. 1909, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ряд., погиб 23.10.1943.

ВИХРИЦКИЙ Николай Самсонович, р. 1923, Сумская обл., С. Будский р-н, с. Чуйковка, ряд., в/ч 01001, погиб 20.10.1943.

ВЛАСЕНКО Иван Иванович, Гомельская обл., Кормянский р-н, д. Барсуки, ряд., в/ч 39359, погиб 15.11.1943.

ВЛАСОВ Иван Ильич, Ивановская обл., Гаврилово-Посадский р-н, с. Бережок, ряд., в/ч 64142, погиб 9.11.1943.

ВЛАСОВ Сергей Дмитриевич, Мордовская АССР, Ромодановский р-н., с. Трофимовщина, ряд., в/ч 68564, погиб 12.10.1943.

ВОЖАСОВ Дмитрий Артемович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Каменск, ряд., в/ч 41454, погиб 11.1943.

ВОЙТЕНОК Алексей Егорович, р. 1905, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Сновск, ряд., погиб 19.10.1943.

ВОЛОДИН Иван Иванович, р. 1921, Пензенская обл., Никольский р-н, д. Новоарановка, ряд., погиб 6.10.1943.

ВОЛОДЧЕНКО Сергей Федорович, р. 1896, Брянская обл., Суражский р-н, д. Струженка, ряд., в/ч 39321, погиб 15.11.1943.

ВОЛОШИН Леонид Иванович, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., в/ч 45846, погиб 11.11.1943.

ВОЛОШКИН Кузьма Васильевич, Запорожская обл., К. Днепровский р-н, с. Ильинка, ряд., в/ч 39321, погиб 12.11.1943.

ВОРОБЬЕВ Иван Леонтьевич, р. 1912, Саратовская обл., Духовницкий р-н, ряд., в/ч 70557, погиб 16.10.1943.

ВОРОБЬЕВ Иван Родионович, р. 1916, Свердловская обл., Туринский р-н, ряд., в/ч 01047, погиб 27.10.1943.

ВОРОБЬЕВ Михаил Петрович, ст. серж., погиб 28.9.1943.

ВОРОБЬЕВ Николай Парфенович, Челябинская обл., г. Магнитогорск, ст. серж., погиб 29.9.1943.

ВОРОНИН Иван Васильевич, р. 1917, Тамбовская обл., Кирсановский р-н, д. Савлино, старш., в/ч 45846, погиб 3.10.1943.

ВОРОНОЙ Захар Моисеевич, Брянская обл., Климовский р-н, с. Лобановка, ряд., в/ч 68463, погиб 8.10.1943.

ВОЩЕВОЗ Павел Фокич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Каменок, ряд., в/ч 39321, погиб 15.12.1943.

ВЫГОЛКА Василий Артемович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

ВЯЛОВ Кузьма Иванович, Воронежская обл., Аннинский р-н, с. Бродовое, ст. лейт., в/ч 11685, погиб 24.11.1943.

ГАВРИКОВ Ефим Яковлевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, п. Брусничный, ряд., погиб 15.11.1943.

ГАВРИЛЕНКО Тихон Николаевич, р. 1901, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Бобовичи, ряд., погиб 30.10.1943.

ГАВРИЧЕНКО Иван Григорьевич, Брянская обл., Климовский р-н, д. Чернооково, ряд., в/ч 01047, погиб 23.10.1943.

ГАГАРИН Иван Васильевич, р. 1923, Архангельская обл., Виноградовский р-н, д. Городок, ряд., в/ч 45846А, погиб 14.11.1943.

ГАЛИМОВ Газиз Галимович, ряд., в/ч 39321, погиб 21.10.1943.

ГАЛКИН Алексей Петрович, г. Москва, серж., в/ч 01001, погиб 23.10.1943.

ГАПОНЕНКО Степан Степанович, р. 1913, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., погиб 10.10.1943.

ГАСАН Григорий Кузьмич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Латоки, ряд., погиб 13.11.1943.

ГВОЗДЕВ Александр Васильевич, лейт., погиб 1.10.1943.

ГВОЗДЬ Александр Васильевич, р. 1924, Челябинская обл., Каштымский р-н, с. Кузнецкое, лейт., погиб 1.10.1943.

ГЕРАСИМЕНКО Николай Егорович, р. 1907, Брянская обл., Новозыбковский р-н., с. Новое Место, ряд., погиб 30.10.1943.

ГЕРАСИМОВ Григорий Матвеевич, р. 1905, Кировская обл., Подосиновский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ГЕРАСИЧКО Иван Александрович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 11454, погиб в ноябре 1943.

ГИМБЕРОВ Федор Никитович, р. 1912, Восточно-Казахстанская обл., Верхнесубинковский р-н, мл. лейт., погиб 14.11.1943.

ГИНИЛТУЛЛИН Латфулла, БАССР, Бураевский р-н, ст. Балтачева, серж., умер от ран 23.11.1943.

ГЛАДЫШЕВ Петр Семенович, р. 1910, Саратовская обл., Аткарский р-н, д. Большая Екатериновка, ст. серж., погиб 1.10.1943.

ГЛИНЯНЫЙ Тимофей Федорович, Харьковская обл., Балаклейский р-н, ефр., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ГНУСОВ Иван Иванович, р. 1906, Липецкая обл., Краснинский р-н, д. Ратманово, ряд., погиб 25.10.1943.

ГОДУНОВ Илья Никитович, г. Москва, ефр., погиб 1.10.1943.

ГОДУНОВ Илья Никитович, Калужская обл., Хвастовичский р-н, с. Ловать, ефр., погиб 1.10.1943.

ГОЛАЙДО Сергей Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 61454, погиб 22.11.1943.

ГОЛОБОРОДЬКО Андрей Игнатьевич, Черкасская обл., Смелянский р-н, серж., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

ГОЛОВКИН Иван Александрович, г. Владимир, ряд., в/ч 30640, погиб 24.10.1943.

ГОЛУБЕВ Иосиф Павлович, р. 1922, Горьковская обл., Тонкинский р-н, д. Н. Тонкино, ряд., в/ч 01068, погиб 24.11.1943.

ГОМА Дмитрий Андреевич, р. 1921, Харьковская обл., Балаклейский р-н, серж., в/ч 01036, погиб 4.10.1943.

ГОНОРЕЗОВ Владимир Алексеевич, р. 1912, г. Москва, ефр., погиб 30.9.1943.

ГОРАЕВСКИЙ Иван Степанович, Воронежская обл., Калачевский р-н, ряд., умер от ран 18.11.1943.

ГОРБАЧЕВ Ефрем Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Далисичи, ряд., в/ч 39321, погиб 13.11.1943.

ГОРБИН Иван Васильевич, Воронежская обл., Петропавловский р-н, с. Прогорелое, серж., погиб 14.11.1943.

ГОРБОВ Петр Иванович, Гомельская обл., Добрушский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 23.10.1943.

ГОРБУНОВ Григорий Севастьянович, Воронежская обл., Паненский р-н, серж., в/ч 0103, погиб 12.10.1943.

ГОРБУНОВ Сергей Иванович, г. Калинин, ряд., в/ч 01001, погиб 4.10.1943.

ГОРДИЕНКО Федор Васильевич, р. 1909, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Рыловичи, ряд., в/ч 01001, погиб 23.10.1943.

ГОРИН Борис Сергеевич, г. Ташкент, мл. лейт., в/ч 39838, погиб 5.10.1943.

ГОРЛЕНКО Павел Демидович, р. 1903, Черниговская обл., Семеновский р-н, с. Лесновка, ст. серж., погиб 31.10.1943.

ГОРНИШКО Иван Гаврилович, Черниговская обл., Семеновский р-н, с. Машево, ряд., погиб 28.10.1943.

ГОРОДНЫЙ Михаил Иванович, р. 1913, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Б. Щербиничи, ряд., погиб 17.10.1943.

ГОРЧАКОВ Николай Дмитриевич, р. 1906, лейт., погиб 17.11.1943.

ГРАБЕЛЬНИКОВ Афанасий Алексеевич, р. 1898, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Остроглядово, ряд., в/ч 45846, погиб 25.11.1943.

ГРЕБЕННИКОВ Федор Исакович, р. 1916, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Новые Бобовичи, ряд., погиб 12.10.1943.

ГРЕБЕНЬКОВ Николай Филиппович, Чувашская обл., Канашский р-н, с. Гришино, ряд., в/ч 23961, погиб 28.10.1943.

ГРЕЦКИЙ Тимофей Васильевич, р. 1911, Брянская обл., Климовский р-н, с. Плавна, ряд., погиб 27.10.1943.

ГРЕЧЕНКО Василий Терентьевич, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Каменская Слобода, ряд., в/ч 01001, погиб 5.10.1943.

ГРИБАНОВ Владимир Ильич, Краснодарский край, Ленинградский р-н, ряд., в/ч 211454, погиб 13.10.1943.

ГРИБАНОВ Иван Савельевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Кибиршино, ряд., в/ч 39321, погиб 15.11.1943.

ГРИБАНОВ Лука Константинович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Козловка, ряд., в/ч 39321, погиб 17.11.1943.

ГРИБАНОВ Трофим Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Кибиршино, ряд., в/ч 39321, погиб 17.11.1943.

ГРИГОРЬЕВ Сергей Григорьевич, р. 1901, Татарская АССР, Куйбышевский р-н, ряд., погиб 28.9.1943.

ГРИШИН Михаил Иванович, ряд., умер от ран 22.11.1943.

ГРИШИН Никифор Спиридонович, р. 1896, Брянская обл., Жуковский р-н, д. Новосселье, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ГРИЩЕНКО Борис Никитович, Смоленская обл., Ярцевский р-н, д. Глуховка, ряд., в/ч 89819, погиб 3.11.1943.

ГУБАНОВ Афанасий Иванович, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 29.10.1943.

ГУЛИН Александр Кузьмич, МАССР, г. Рузаевка, ряд., погиб 13.10.1943.

ГУЛЯЕВ Усан, Таджикская ССР, Ленинский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ГУНЯ Семен Сидорович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ГУСАКОВ Григорий Петрович, Омская обл., Тевризкский р-н, д. Тичаны, лейт., погиб 25.11.1943.

ГУЦ Анатолий Иванович, г. Харьков, мл. серж., в/ч 39321, погиб 15.11.1943.

ДАВЫДКОВ Григорий Иванович, р. 1911, Брянская обл., Климовский р-н, с. Любечень, ряд., погиб 27.10.1943.

ДАВЫДОВ Игнат Иванович, р. 1911, Орловская обл., Колпнянский р-н, д. Давыдово, ряд., погиб 16.11.1943.

ДАНИЛОВ Константин Иванович, Ивановская обл., Кольчугинский р-н, д. Дубки, серж., умер от ран 26.11.1943.

ДАНЬЧЕНКО Матрена Дмитриевна, г. Красноярск, ряд., погиб 21.11.1943.

ДАЦКОВ Петр Иосифович, р. 1906, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Новые Бобовичи, ряд., в/ч 68463, погиб 12.10.1943.

ДЕГТЯРЕВ Александр Дмитриевич, г. Волгоград, ряд., погиб 27.10.1943.

ДЕГТЯРЕВ Александр Иванович, Красноярский край, Тасеевский р-н, д. Красивое, ряд., в/ч 64142, погиб 2.11.1943.

ДЕГТЯРЕВ Егор Софонович, Брянская обл., Жуковский р-н, д. Митьковщина, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ДЕДОВ Павел Дмитриевич, р. 1925, Московская обл., Подольский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

ДЕДОК Егор Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 18.11.1943.

ДЕМИН Григорий Федорович, р. 1900, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01064, погиб 28.10.1943.

ДЕНЬКИН Федор Тихонович, Тамбовская обл., Жердевский р-н, ряд., в/ч 39321, погиб 13.11.1943.

ДЕРБУШ Иван Касьянович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Нарость, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ДЕРБУШ Прокофий Антонович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Нарость, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ДЕРБУШ Яков Александрович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 11454, погиб 7.11.1943.

ДЕХТЯРЕВ Александр Дмитриевич, Волгоградская обл., Николаевский р-н, с. Политотдельское, ряд., в/ч 03483, погиб 27.10.1943.

ДЕХТЯРЕВ Николай Кондратьевич, р. 1919, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Крутобереж., ряд., в/ч 68463, погиб 12.10.1943.

ДЕЧКО Кирилл Тимофеевич, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, Михальчина Слобода, ряд., в/ч 01001, погиб 28.10.1943.

ДЖАЛИМБЕКОВ Кондрейгали, р. 1914, г. Актюбинск, ст. серж., погиб 27.10.1943.

ДЗИСЬ Петр Павлович, р. 1910, Винницкая обл., Шаргородский р-н, с. Деребчин, ефр., погиб 28.9.1943.

ДМИТРИЕВ Александр Кузьмич, Ростовская обл., М.-Курганский р-н, д. Ивановка, мл. серж., в/ч 0117, погиб 31.10.1943.

ДМИТРИКОВ Михаил Ильич, Калужская обл., г. Людиново, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ДОБРОВОЛЬСКИЙ Михаил Федосович, погиб 14.10.1943.

ДОБРОТИН Илья Алексеевич, р. 1899, Брянская обл., Комаричский р-н, с. Шарово, ряд., погиб 30.10.1943.

ДОДУХОВ Иван Алексеевич, Краснодарский край, Отрадненский р-н, ст. Передовая, ряд., в/ч 03503, погиб 12.10.1943.

ДОЛГОВ Петр Иванович, Воронежская обл., г. Острогожск, ряд., в/ч 39921, погиб 15.11.1943.

ДОЛГОПОЛОВ Николай Кондратьевич, р. 1911, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Новое Место, ряд., погиб 30.10.1943.

ДОМЕНОК Сергей Кузьмич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 39321, погиб 13.11.1943.

ДОРОШЕНКО Федор Тарасович, р. 1914, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Вышков, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

ДОСНАЗАРОВ Рейпиазар, Каракалпакская АССР, Чимбайский р-н, п. Кара-Узок, мл. лейт., в/ч 41454, погиб 22.11.1943.

ДРАГУНЦЕВ Георгий Иванович, р. 1915, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Вышков, ряд., в/ч 68643, погиб 30.10.1943.

ДРОЗДОВ Савелий Ефремович, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 2.11.1943.

ДУБОВ Кузьма Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Ст. Дроков, ряд., погиб 13.11.1943.

ДУДАРЕВ Василий Сергеевич, Гомельская обл., Добрушский р-н, д. Круговка, ряд., в/ч 01964, погиб 21.10.1943.

ДУДИН Иван Иванович, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Телец, ряд., погиб 2.11.1943.

ДУДОРЕВ Лука Степанович, Брянская обл., Выгоничский р-н, д. Покровка, ряд., в/ч 34471, умер от ран 23.11.1943.

ДУДОРОВ Андрей Сергеевич, Брянская обл., Выгоничский р-н, д. Покровка, ряд., умер от ран 23.11.1943.

ДЮБКО Михаил Петрович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, п. Гречицы, ряд., в/ч 1064, погиб 28.10.1943.

ЕВДОКИМЕНКО Иосиф Данилович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Горбово, ряд., в/ч 16572, погиб 29.10.1943.

ЕВСЕЕНКО Петр Владимирович, Воронежская обл., Борисоглебский р-н, с. Петровское, ряд., погиб 13.10.1943.

ЕВСЕНЕВ Михаил Евгеньевич, Псковская обл., Псковский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 23.11.1943.

ЕВСЮКОВ Захар Павлович, р. 1907, Белгородская обл., Алексеевский р-н, с. Горки, мл. серж., в/ч 39321, погиб 12.11.1943.

ЕГОРОВ Андрей Иванович, умер от ран 23.11.1943.

ЕЛИСЕЕНКО Денис Семенович, р. 1906, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Бобовичи, ряд., умер от ран 30.10.1943.

ЕЛИСТРАТОВ Фалалий Фалалиевич, р. 1923, Орловская обл., Свердловский р-н, ряд., погиб 28.10.1943.

ЕМЕЛЬЯНЕНКО Павел Александрович, р. 1926, Могилевская обл., Краснопольский р-н, д. Глыбово, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

ЕПИШЕВ Борис Сергеевич, Брянская обл., д. Бородино, ряд., в/ч 39321, погиб 21.11.1943.

ЕРЕМИН Дмитрий Прокофьевич, Курская обл., Солнцевский р-н, ряд., в/ч 39841, погиб 12.11.1943.

ЕРЕМИН Иван Федорович, Владимирская обл., Камешковский р-н, д. Брызгалово, мл. серж., умер от ран 24.11.1943.

ЕРМАКОВ Иван Михайлович, Смоленская обл., Шумячский р-н, д. Власково, мл. серж., в/ч 31436, погиб 9.11.1943.

ЕРМАКОВ Николай Николаевич, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., погиб 24.11.1943.

ЕФРЕМЕНКО Гордей Васильевич, р. 1914, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Новые Бобовичи, ряд., в/ч 01064, погиб 30.10.1943.

ЕФРЕМЕНКО Иван Яковлевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Морозовка, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

ЕФРЕМОВ Николай Петрович, Кировская обл., Яранский р-н, ряд., погиб 30.10.1943.

ЖАБЧЕНКО Кирилл Михайлович, р. 1905, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Старые Бобовичи, ряд., погиб 30.10.1943.

ЖАДЬКО Пантелей Иванович, Брянская обл., г. Сураж, ряд., умер от ран 20.11.1943.

ЖДАНОВСКИЙ Владимир Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 71454, погиб 12.11.1943.

ЖДАНОВСКИЙ Яков Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Миновка, ряд., умер от ран 24.11.1943.

ЖЕЛЕПА Илья Антонович, г. Фрунзе, серж., погиб 20.11.1943.

ЖЕМЕРОВ Иван Семенович, р. 1905, Орловская обл., Залегощенский р-н, серж., погиб 4.11.1943.

ЖЕРАВОВ Никифор Александрович, Брянская обл., Почепский р-н, п. Успенка, ряд., в/ч 34471, умер от ран 24.11.1943.

ЖЕРЕБЦОВ Даниил Калистратович, р. 1915, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Воронок, ряд., погиб 27.10.1943.

ЖИРОВ Григорий Михайлович, Ивановская обл., Родниковский р-н, с. Зеленово, ряд., в/ч 39321, погиб 14.11.1943.

ЖИРЯКОВ Михаил Федорович, Тульская обл., Тульский р-н, лейт., погиб 6.11.1943.

ЖУКОВ Иван Архипович, ряд., в/ч 19388, погиб 19.10.1943.

ЖУЛИН Николай Петрович, Владимирская обл., г. Муром, серж., погиб 27.10.1943.

ЖУРАВЛЕВ Дмитрий Иосифович, р. 1921, Оренбургская обл., ст. лейт., погиб 11.10.1943.

ЖУРБЕНКО Яков Маркович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ЗАВЬЯЛОВ Евгений Николаевич, ст. лейт., погиб 15.10.1943.

ЗАЙЦЕВ Максим Иосифович, р. 1893, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Занковка, ряд., в/ч 45846, погиб 19.11.1943.

ЗАЙЦЕВ Никита Федорович, р. 1913, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Тростань, ряд., погиб 30.10.1943.

ЗАЛЕСНЫЙ Петр Ефимович, р. 1915, Таджикская ССР, г. Душанбе, серж., в/ч 16592, погиб 3.10.1943.

ЗАЛОГИН Николай Дмитриевич, р. 1923, Курская обл., Солнцевский р-н, с. Афанасьевка, серж., погиб 23.10.1943.

ЗАМЕШИН Федор Дмитриевич, г. Горький, серж., в/ч 1365, погиб 28.10.1943.

ЗАМОТАЕВ Павел Иванович, р. 1906, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Гарины, ряд., в/ч 01047, погиб 24.10.1943.

ЗАРУДКО Епифан Артемович, р. 1896, ряд., погиб 21.10.1943.

ЗАХАРОВ Григорий Андреевич, Рязанская обл., Спасский р-н, д. Островки, серж., погиб 7.10.1943.

ЗВЕРЕВ Федор Яковлевич, р. 1904, Орловская обл., Свердловский р-н, д. Мурашки, ряд., в/ч 749606, погиб 10.10.1943.

ЗВЯГИНЦЕВ Василий Михайлович, Тульская обл., Каменский р-н, п. Смоленский, ряд., погиб 21.11.1943.

ЗГУРСКИЙ Иван Семенович, р. 1902, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Замшево, ряд., погиб 30.10.1943.

ЗЕЛЕНОВ Яков Никифорович, Пензенская обл., Сердобский р-н, с. Зеленовка, серж., погиб 27.10.1943.

ЗЕМЛЯНКА Иван Емельянович, р. 1924, ряд., погиб 21.10.1943.

ЗЕМСКОВ Петр Афанасьевич, р. 1910, Тюменская обл., г. Салехард, ряд., в/ч 01064, погиб 28.10.1943.

ЗИМИН Карп Дмитриевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, с. Глинево, ряд., в/ч 64142, погиб 10.11.1943.

ЗОТОВ Михаил Николаевич, р. 1907, Костромская обл., Макарьевский р-н, д. Якимово, ряд., в/ч 29575, погиб 13.10.1943.

ЗОТОВ Николай Иванович, г. Саратов, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

ЗОТОВ Трофим Григорьевич, р. 1919, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01064, погиб 28.10.1943.

ЗУЕВ Алексей Ильич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Стружное, ряд., в/ч 41454, погиб 18.11.1943.

ЗЫК Алексей Данилович, р. 1912, Брянская обл., Суражский р-н, с. Косняк, ряд., погиб 18.11.1943.

ИВАКИН Николай Александрович, р. 1905, г. Астрахань, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

ИВАНОВ Александр Иванович, р. 1919, Калининская обл., Калязинский р-н, д. Сорокино, ряд., погиб 14.11.1943.

ИВАНОВ Василий Акимович, р. 1902, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 30.10.1943.

ИВАНУШКИН Алексей Кузьмич, Брянская обл., Карачевский р-н, ряд., погиб 1.11.1943.

ИВАНЧЕНКО Иван Никитович, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., погиб 20.11.1943.

ИВАНЬКОВ Иван Никифорович, Брянская обл., Суражский р-н, п. Гордый, ряд., погиб 18.11.1943.

ИВАШКОВ Иван Андреевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Капылин, ряд., в/ч 45987, умер от ран 24.11.1943.

ИВАЩЕНКО Алексей Федорович, Брянская обл., Жуковский р-н, с. Жуковка, ряд., погиб 14.11.1943.

ИВАЩЕНКО Никифор Иларионович, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 12.10.1943.

ИВЧЕНКО Арсений Никифорович, р. 1906, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01064, погиб 30.10.1943.

ИГОЛЬСКИЙ Иван Никитович, Брянская обл., Комаричский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 21.10.1943.

ИЛЬЕНКО Федор Дмитриевич, р. 1915, Черниговская обл., Щорский р-н, с. Слино, ст. серж., погиб 28.10.1943.

ИНОЗЕМЦЕВ Илья Григорьевич, Курская обл., Суджанский р-н, ряд., погиб 28.10.1943.

ИСАЕВ Василий Иосифович, Куйбышевская обл., Шигонский р-н, д. Муранка, ефр., в/ч 03442, погиб 31.10.1943.

КАБАНСКИЙ Хаим Иосифович, Дагестанская АССР, Дербентский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 15.10.1943.

КАБУРОВ Александр Степанович, Смоленская обл., Монастырщинский р-н, д. Максимовская, ефр., в/ч 62626, погиб 14.11.1943.

КАВТОРАДЗЕ Петр Семенович, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

КАДАШОВ Федор Антонович, р. 1898, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Н. Бобовичи, ряд., погиб 12.10.1943.

КАДКИН Константин Иванович, р. 1913, Челябинская обл., г. Верхне-Уральск, мл. лейт., умер от ран 28.11.1943.

КАЗАКОВ Николай Васильевич, лейт., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

КАЗЬМИН Иван Тихонович, р. 1923, Орловская обл., Ливенский р-н, с. Успенка, мл. серж., погиб 15.10.1943.

КАКАНОВ Дмитрий Михайлович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Н. Дроков, ряд., в/ч 41454, погиб в 1943.

КАЛГАНОВ Николай Михайлович, р. 1912, Орловская обл., Мценский р-н., д. Константиновка, ряд., погиб 25.10.1943.

КАЛИНКИН Трофим Степанович, р. 1907, Калужская обл., Хвастовичский р-н, ряд., погиб 12.10.1943.

КАЛМЫКОВ Иван Ефремович, Брянская обл., Климовский р-н, с. Чернооково, ряд., погиб 19.10.1943.

КАЛУГА Дмитрий Васильевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

КАМЕНЕВ Павел Петрович, р. 1925, Орловская обл., Орловский р-н, д. Музалевка, ряд., в/ч 01036, погиб 12.10.1943.

КАМЕНЕЦ Павел Павлович, р. 1909, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01064, погиб 27.10.1943.

КАРАБАНОВ Борис Васильевич, р. 1914, Псковская обл., Стругокрасненский р-н, д. Заручевье, ст. лейт., в/ч 01036, погиб 19.11.1943.

КАРАБАРИН Георгий Андреевич, Красноярский край, Рыбинский р-н, серж., в/ч 01064, погиб 25.10.1943.

КАРАСЕВ Андрей Иванович, Брянская обл., Трубчевский р-н, п. Брусничный, ряд., в/ч 45846, погиб 14.11.1943.

КАРАСЕВ Георгий Николаевич, р. 1913, Узбекская ССР, Ферганская обл., г. Коканд, ряд., в/ч 18774, погиб 30.10.1943.

КАРАУЛОВ Иван Родионович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 16.11.1943.

КАРПЕНКО Прокофий Александрович, р. 1900, Сумская обл., Середино-Будский р-н, ряд., в/ч 39982, погиб 12.10.1943.

КАРПОВ Андрей Маркович, Оренбургская обл., Адамовский р-н, ефр., в/ч 45912, погиб 29.10.1943.

КАРПОВ Михаил Матвеевич, Калужская обл., Людиновский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 2.11.1943.

КАРПУШИН Григорий Никитич, Курская обл., Обоянский р-н, с. Паники, ряд., в/ч 03583, погиб 28.10.1943.

КАРТАВЕНКО Федор Григорьевич, Брянская обл., г. Сураж, ряд., в/ч 11454, погиб 10.11.1943.

КАРУЛИН Владимир Филиппович, г. Москва, серж., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

КАУКИН Павел Иванович, мл. лейт., умер от ран в ноябре 1943.

КАШИРИН Кузьма Михайлович, Курская обл., Рыльский р-н, с. Ивановский, ряд., в/ч 03608, погиб в 1943.

КАШУБА Борис Иванович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Пушкары, ряд., погиб 31.10.1943.

КИГЕЛЬ Роман Львович, р. 1919, г. Житомир, ст. лейт., погиб 4.11.1943.

КИЙ Василий Герасимович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

КИЙ Роман Кузьмич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

КИРИЛЛОВ Яков Сергеевич, Калининская обл., Максатихинский р-н, д. Ново-Паулино, ефр., погиб 4.10.1943.

КИРЮШИН Митрофан Семенович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Дегтяревка, ряд., в/ч 16572, погиб 28.10.1943.

КИСЕЛЕВ Анисим Иванович, р. 1899, Удмуртская АССР, Завьяловский р-н, д. Макарово, ряд., погиб 20.11.1943.

КИСЕЛЕВ Михаил Петрович, Рязанская обл., Старожиловский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 7.11.1943.

КИСЕЛЕВ Павел Иванович, р. 1904, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

КИСЕЛЕВ Петр Иванович, Горьковская обл., Богородский р-н, д. Земенки, серж., в/ч 82626, погиб 14.11.1943.

КИСЕЛЕВ Григорий Иванович, г. Хабаровск, ряд., погиб 13.11.1943.

КИСЛЯКОВ Василий Матвеевич, р. 1923, Молдавская ССР, г. Бельцы, мл. лейт., в/ч 39321, погиб 13.11.1943.

КЛИМЕНКОВ Иван Степанович, Могилевская обл., Климовичский р-н, д. Звенчатка, ряд., умер от ран 25.11.1943.

КЛИМОВ Григорий Федорович, Брянская обл., Жуковский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

КЛИНКОВ Никифор Кондратьевич, р. 1906, Брянская обл., Климовский р-н, д. Новое Поле, ряд., погиб 27.10.1943.

КЛОКОВ Матвей Васильевич, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Кокино, ряд., погиб 4.10.1943.

КЛЯГИН Егор Степанович, р. 1909, г. Казань, ряд., погиб 18.11.1943.

КНЯЗЕВ Георгий Матвеевич, р. 1921, Кировская обл., Зуевский р-н, д. Туполаны, мл. серж., погиб 12.10.1943.

КНЯЗЕВ Егор Стефанович, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Галынь, ряд., в/ч 01064, погиб 28.10.1943.

КОБЕЛЕВ Николай Алексеевич, техн.-интенд. 1 ранга, погиб 11.10.1943.

КОБЕЛЕВ Степан Иванович, р. 1909, Белгородская обл., Шебекинский р-н, д. Б. Городищево, ряд., в/ч 66934, погиб 12.2.1943.

КОБЗЕВ Алексей Иванович, р. 1925, Белгородская обл., Корочанский р-н, с. Афонасьево, ряд., в/ч 34471, умер от ран 26.11.1943.

КОВАЛЕВ Александр Иванович, Ростовская обл., Константиновский р-н, ст. Меликовская, старш., погиб 13.11.1943.

КОВАЛЕВ Андрей Афанасьевич, р. 1916, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Н. Бобовичи, ряд., погиб 30.10.1943.

КОВАЛЕВ Иван Сергеевич, Брянская обл., Климовский р-н, д. Брахлево, ряд., погиб 31.10.1943.

КОВАЛЕВ Иларион Петрович, р. 1917, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Синий Колодезь, ряд., в/ч 68463, погиб 1.11.1943.

КОВАЛЕВ Леон Иванович, Смоленская обл., Шумячский р-н, д. Рязаново, ряд., в/ч 68463, погиб 29.10.1943.

КОВАЛЕВ Федор Тимофеевич, р. 1908, Брянская обл., Климовский р-н, с. Чернооков, ряд., погиб 12.10.1943.

КОВАЛЕНКО Павел Федорович, Белгородская обл., Старооскольский р-н, ефр., в/ч 45912, погиб 29.10.1943.

КОВАЛЬЧУК Семен Иванович, Черниговская обл., Сосницкий р-н, с. Реймментаровка, ряд., в/ч 45846, погиб 31.10.1943.

КОЖЕМЯКО Александр Ефимович, р. 1891, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Вышков, ряд., погиб 29.10.1943.

КОЗАДАЕВ Александр Харитонович, Курская обл., Курский р-н, д. Гутарово, серж., в/ч 01064, погиб 19.10.1943.

КОЗИН Павел Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Нивное, ряд., погиб 16.11.1943.

КОЗЛЕНКОВ Александр Алексеевич, Брянская обл., Брасовский р-н, п. Зуево, ряд., в/ч 19388, погиб 27.10.1943.

КОКОЧИНСКИЙ Михаил Александрович, р. 1925, Одесская обл., Лобашевский р-н, с. Заплазы, ряд., умер от ран 12.11.1943.

КОЛАЧЕВ Роман Степанович, р. 1902, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Стратива, ряд., погиб 27.10.1943.

КОЛОМИЕЦ Григорий Васильевич, Алтайский край, Благовещенский р-н, с. Родино, ряд., в/ч 04703, умер от ран 13.11.1943.

КОЛОСОВ Федор Иванович, Горьковская обл., Вачский р-н, д. Поляня, ряд., погиб 12.10.1943.

КОЛЧИН Николай Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, ст. Змеевка, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

КОМАРОВСКИХ Егор Сидорович, р. 1903, Кировская обл., Юрьянский р-н, д. Хламы, ряд., погиб 13.11.1943.

КОНДРАШЕВ Алексей Семенович, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Сныткино, ряд., в/ч 45846, погиб 5.11.1943.

КОНДРАШОВ Аким Николаевич, г. Гомель, ряд., в/ч 23961, погиб 28.10.1943.

КОНИН Василий Федорович, р. 1909, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01064, погиб 28.10.1943.

КОНИН Данил Васильевич, р. 1901, Тамбовская обл., Сампурский р-н, с. Петровское, ряд., погиб 26.11.1943.

КОНОВАЛОВ Федор Степанович, Челябинская обл., Брединский р-н, п. Рыбинка, ряд., в/ч 15907, погиб 4.3.1944.

КОНОВРАДСКИЙ Валентин Евстафьевич, Сумская обл., г. С. Буда, ряд., в/ч 19388, погиб 29.10.1943.

КОНСЕМЕКИН Григорий Моисеевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Козловка , ряд., в/ч 39321, погиб 14.11.1943.

КОНЧА Иван Никитович, Сумская обл., Середино-Будский р-н, ст. серж., в/ч 04778, умер от ран.

КОНЬКОВ Николай Григорьевич, Рязанская обл., Сасовский р-н, ряд., в/ч 03173, погиб 12.11.1943.

КОНЬКОВ Павел Яковлевич, р. 1919, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Н. Бобовичи, ряд., в/ч 23961, погиб 28.10.1943.

КОПТЕЛОВ Александр Васильевич, Брянская обл., Почепский р-н, п. Поповка, ряд., в/ч 45846, погиб 18.11.1943.

КОРОБЕЙНИКОВ Александр Николаевич, Удмуртская АССР, Завьяловский р-н, д. Макарово, серж., в/ч 25477, погиб 22.11.1943.

КОРОЕДОВ Василий Макарович, Калужская обл., Хвастовичский р-н, с. Воткино, ряд., в/ч 39321, погиб 18.11.1943.

КОРОЛЬКОВ Дмитрий Константинович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 12.11.1943.

КОРОСТЕЛЕВ Леонид Александрович, р. 1920, Тамбовская обл., Мучкапский р-н, с. Мучкап, лейт., умер от ран 18.11.1943.

КОРСАКОВ Егор Константинович, р. 1901, Брянская обл., Погарский р-н, д. Исаевка, ряд., погиб 1.11.1943.

КОРСАКОВ Иван Васильевич, р. 1914, Брянская обл., Погарский р-н, д. Исаевка, ряд., погиб 2.11.1943.

КОРТАШЕВ Владимир Александрович, р. 1919, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Озаровка, ряд., погиб 30.10.1943.

КОРШУНОВ Павел Кузьмич, Тульская обл., Бородицкий р-н, ряд., в/ч 01034, погиб 15.11.1943.

КОРШУНОВ Семен Иванович, ряд., умер от ран 22.11.1943.

КОСАРМЫГИН Павел Иванович, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, д. Семеново, ряд., в/ч 64142, погиб 1.11.1943.

КОСЕНКОВ Иван Иванович, Брянская обл., Комаричский р-н, д. Новинка, ряд., в/ч 01064, погиб 19.10.1943.

КОСЕНКОВ Федор Александрович, р. 1911, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Кокино, ряд., погиб 16.10.1943.

КОСМАЧ Иван Иванович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Пушкари, ряд., в/ч 01001, погиб 20.10.1943.

КОСОЛАПОВ Митрофан Никитович, р. 1905, Пензенская обл., Земетчинский р-н, с. Оторма, ряд., в/ч 70478, погиб 27.10.1943.

КОСЯКОВ Дорофей Андреевич, Читинская обл., Шиекенский р-н, ряд., в/ч 28052, погиб 1.12.1943.

КОТКОВ Николай Михайлович, Ярославская обл., Борисоглебский р-н, серж., погиб 14.11.1943.

КОТОВ Дмитрий Егорович, р. 1913, Орловская обл., Орловский р-н, д. Агеевка, ряд., в/ч 19388, погиб 29.10.1943.

КОТОВ Михаил Иванович, Брянская обл., Комаричский р-н, с. Радогощь, ряд., в/ч 01047, погиб 27.10.1943.

КОТЧЕНКО Павел Логинович, р. 1908, Брянская обл., Стародубский р-н, п. Барбино, ряд., погиб 27.10.1943.

КОЧАВОВ Арфий Яковлевич, Брянская обл., Комаричский р-н, ряд., погиб 30.12.1943.

КОЧУРОВ Василий Азарович, р. 1904, Удмуртская АССР, г. Ижевск, серж., погиб 23.11.1943.

КОШЕЛЕВ Виктор Васильевич, р. 1906, лейт., погиб 4.10.1943.

КОШЕЛЬКОВ Федор Тихонович, Мордовская АССР, Краснослободский р-н, д. Дубровки, ряд., в/ч 68564, погиб 24.10.1943.

КОШКАРОВ Василий Афанасьевич, р. 1923, Белгородская обл., Шебекинский р-н, с. Пристень, ряд., погиб 24.10.1943.

КРАВЦОВ Василий Иванович, Воронежская обл., Н. Хоперский р-н, с. Варварино, ряд., в/ч 01001, погиб 24.10.1943.

КРАВЧЕНКО Владимир Федорович, ряд., умер от ран 26.11.1943.

КРАВЧЕНКО Владимир Федорович, Омская обл., Александровский р-н, ряд., погиб 26.11.1943.

КРАВЧЕНКО Яков Илларионович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

КРАЕВ Порфирий Ефимович, Ивановская обл., г. Гаврилов Посад, ст. серж., погиб 28.9.1943.

КРАСИКОВ Феодосий Лукич, р. 1905, Волгоградская обл., Суровихинский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

КРАСНИКОВ Яков Федорович, Орловская обл., Кромский р-н, д. Слобода Черкасская, ряд., в/ч 01047, погиб 19.10.1943.

КРИВОЛАПОВ Иван Никитович, р. 1911, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Катошин, ряд., в/ч 23961, погиб 28.10.1943.

КРУГОВЫХ Василий Дементьевич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Орменка, ряд., в/ч 34471, умер от ран 24.11.1943.

КРУПЕЦ Василий Минович, р. 1917, Брянская обл., Климовский р-н, д. Оптень, ряд., погиб 28.10.1943.

КРУТИК Николай Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб в 1943.

КРУТИКОВ Алексей, Смоленская обл., Смоленский р-н, серж., в/ч 44766, погиб 28.10.1943.

КРЮКОВ Семен Кириллович, р. 1901, Тульская обл., Белевский р-н, д. Жуковка, ряд., погиб 28.10.1943.

КУДИНОВ Никита Крисанович, Брянская обл., Комаричский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 30.10.1943.

КУДРЯВЦЕВ Василий Алексеевич, Калининская обл., Брусовский р-н, д. Милехино, ряд., в/ч 19239, погиб 31.10.1943.

КУЗНЕЦОВ Василий Афанасьевич, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Коробкино, ряд., в/ч 19974, погиб 28.10.1943.

КУЗНЕЦОВ Василий Васильевич, р. 1908, Калининская обл., Лихославльский р-н, д. Лужки, лейт., в/ч 68463, погиб 23.10.1943.

КУЗНЕЦОВ Иван Матвеевич, р. 1903, г. Львов, ефр., погиб 29.10.1943.

КУЗНЕЦОВ Михаил Лукич, Костромская обл., Пышугский р-н, д. Кукшинай, ефр., в/ч 01064, погиб 14.10.1943.

КУКС Август Томасович, лейт., погиб 22.11.1943.

КУКУШКИН Михаил Васильевич, Ульяновская обл., Теренгульский р-н, ряд., в/ч 01001, погиб 13.10.1943.

КУЛАЕВ Иван Петрович, р. 1913, Пензенская обл., Камешкарский р-н, ряд., погиб 30.9.1943.

КУЛАКОВСКИЙ Иван Прокофьевич, Черниговская обл., Семеновский р-н, с. Машево, ряд., погиб 28.10.1943.

КУЛЕВ Михаил Васильевич, р. 1908, Пензенская обл., Кузнецкий р-н, с. Алексеевка, ряд., погиб 20.11.1943.

КУЛЕШ Макар Дмитриевич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Ивановка, ряд., в/ч 39321, погиб 12.11.1943.

КУЛЕШ Никита Никитович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Кибиршино, ряд., в/ч 39321, погиб 15.11.1943.

КУЛЕШОВ Федор Кириллович, Ростовская обл., г. Батайск, ст. серж., в/ч 64142, погиб 1.11.1943.

КУЛИЕВ Саттар Алибаевич, р. 1904, Азербайджанская ССР, г. Лерикск, ряд., в/ч 39321, погиб 15.11.1943.

КУЛИКОВ Андрей Дмитриевич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Бабинка, ряд., в/ч 34471, умер от ран 26.11.1943.

КУЛИКОВ Андрей Николаевич, ТАССР, Арский р-н, с. Сунгурова, серж., в/ч 01001, погиб 28.10.1943.

КУНАКПАЕВ Каиман, Казахская ССР, Кзыл-Ордынская обл., Аральский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

КУНДИК Алексей Прохорович, р. 1921, Брянская обл., Новозыбковский р-н, п. Гатва, ряд., погиб 19.10.1943.

КУПРЕЕВ Егор Максимович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, д. Гремяч, ряд., в/ч 01047, погиб 21.10.1943.

КУРБАЦКИЙ Петр Андреевич, Полтавская обл., Лохвицкий р-н, с. Вороньки, ряд., погиб 12.10.1943.

КУРДЮМОВ Ефим Федорович, р. 1909, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01064, погиб 16.10.1943.

КУРОЧКИН Павел Аврамович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Лотаки, ряд., в/ч 39321, погиб 21.11.1943.

КУТЕКО Михаил Егорович, р. 1910, Брянская обл., Климовский р-н, с. Сытая Буда, ряд., погиб 11.10.1943.

КУТУЗОВ Федор Михайлович, р. 1919, Калининская обл., Козлово-Карельский р-н, ст. лейт., погиб 29.10.1943.

КУХАРЕВ Петр Данилович, Брянская обл., Брасовский р-н, п. Зуево, ряд., в/ч 19974, погиб 28.10.1943.

ЛАЗАРЕВ Кузьма Кузьмич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 39321, погиб 14.11.1943.

ЛАРЬКОВ Василий Моисеевич, р. 1901, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Бобовичи, ряд., погиб 30.10.1943.

ЛАШКО Моисей Сергеевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ЛЕБЕДЕВ Александр Леонидович, р. 1918, Ярославская обл., д. Сусанино, ряд., погиб 13.10.1943.

ЛЕБЕДЕВ Петр Александрович, Челябинская обл., г. В.-Уфалей, ефр., умер от ран 21.11.1943.

ЛЕВАНТ Моисей Борисович, р. 1900, Смоленская обл., ст. Колодня, ряд., умер от ран 22.11.1943.

ЛЕВШАКОВ Григорий Анисимович, р. 1922, г. Брянск, ряд., погиб 13.11.1943.

ЛЕОНОВ Михаил Петрович, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Зиновкино, ряд., в/ч 01001, погиб 12.10.1943.

ЛИГАЧЕВ Илья Николаевич, Брянская обл., Жуковский р-н, ефр., в/ч 01036, погиб 4.10.1943.

ЛИСИЦА Семен Степанович, р. 1914, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Катьшин, ряд., в/ч 68463, погиб 19.11.1943.

ЛИСИЦИН Антон Анисимович, р. 1904, Пензенская обл., Макшанский р-н, с. Царевщина, ряд., в/ч 70478, погиб 27.10.1943.

ЛИСТОПАД Иван Ефремович, ряд., в/ч 39982, погиб 12.10.1943.

ЛИТВИНОВ Федор Антонович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Ковпинка, ряд., в/ч 01064, погиб 30.11.1943.

ЛИФОРЕНКО Василий Семенович, г. Орел, ряд., в/ч 34471, умер от ран 26.11.1943.

ЛИХАЧЕВ Николай Александрович, р. 1898, Костромская обл., Кологривский р-н, д. Судилово, ряд., погиб 11.11.1943.

ЛОБАЗНИКОВ Сергей Иванович, р. 1921, г. Москва, мл. серж., умер от ран 30.11.1943.

ЛОБАЧЕВ Григорий Егорович, Калужская обл., Хвастовичский р-н, с. Хвастовичи, ряд., погиб 12.11.1943.

ЛОБИКОВ Семен Васильевич, Владимирская обл., г. Гусь-Хрустальный, ряд., умер от ран 26.11.1943.

ЛОГИНОВ Валентин Владимирович, р. 1924, Вологодская обл., Междуреченский р-н, серж., погиб 15.10.1943.

ЛОПАТКО Павел Агеевич, Брянская обл., Погарский р-н, ряд., в/ч 39819, погиб 2.11.1943.

ЛОСЕВ Петр Павлович, Калужская обл., Хвастовичский р-н, с. Ловать, ряд., в/ч 41454, погиб 18.11.1943.

ЛУГОВОЙ Михаил Федорович, р. 1904, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., погиб 28.10.1943.

ЛУКЬЯНОВ Александр Алексеевич, р. 1915, г. Витебск, серж., погиб 23.10.1943.

ЛУНЕВ Сергей Иванович, Тульская обл., г. Богородицк, ряд., погиб 20.11.1943.

ЛУЧИН Николай Васильевич, Брянская обл., Жуковский р-н, д. Летошники, серж., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ЛЫСАБЫК Леонтий Яковлевич, р. 1921, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. С. Буда, ряд., в/ч 39982, погиб 12.10.1943.

ЛЯМЦЕВ Николай Иванович, Киргизская ССР, лейт., в/ч 91064, погиб 13.10.1943.

ЛЯПИН Алексей Николаевич, Тульская обл., Ефремовский р-н, д. Хомяково, ряд., в/ч 39819, погиб 2.11.1943.

ЛЯХИН Павел Елисеевич, р. 1903, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Еменка, ряд., погиб 12.10.1943.

ЛЯХОВ Илья Федорович, р. 1912, Брянская обл., Климовский р-н, с. Лобановка, ряд., погиб 13.10.1943.

ЛЯХОВЕЦ Анатолий Евдокимович, Житомирская обл., Патиевский р-н, д. Бреженко, ряд., в/ч 70557, погиб 16.10.1943.

МАЗЕПА Михаил Климович, р. 1923, Брянская обл., Почепский р-н, с. Сеталово, ряд., погиб 30.10.1943.

МАЙОРОВ Сергей Михайлович, Брянская обл., Дятьковский р-н, ряд., погиб 3.11.1943.

МАКАРЕНКО Иван Захарович, р. 1909, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01064, погиб 30.10.1943.

МАКАРОВ Михаил Фролович, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01064, погиб 27.10.1943.

МАКАРЦЕВ Антон Афанасьевич, Брянская обл., Суземский р-н, г. Невдальск, ряд., в/ч 01047, погиб 16.10.1943.

МАКЛАКОВ Федор Иванович, р. 1913, Горьковская обл., Воскресенский р-н, д. Пустынь, ряд., в/ч 01001, погиб 28.10.1943.

МАКСИМЕНКО Федор Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 23.11.1943.

МАКСИМЕНКО Федор Максимович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Кромово, ряд., в/ч 41454, погиб в ноябре 1943.

МАКУЦЕНЯ Григорий Степанович, р. 1902, Краснодарский край, д. Жилево, кап., в/ч 08451, умер от ран 20.11.1943.

МАЛАШЕНКО Николай Павлович, р. 1909, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Новое Место, ряд., в/ч 03583, погиб 29.10.1943.

МАЛОВ Константин Иванович, Черниговская обл., г. Новгород-Северский, ряд., в/ч 16572, погиб 29.10.1943.

МАЛЫШЕВ Сергей Ефимович, р. 1912, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01064, погиб 19.10.1943.

МАЛЫШЕВ Степан Иванович, р. 1909, Горьковская обл., Воротынский р-н, д. Чугуны, ряд., погиб 16.05.1943.

МАМОНТОВ Сергей Степанович, Тамбовская обл., Токаревский р-н, серж., в/ч 45846, погиб 16.11.1943.

МАНЗЮК Виктор, Московская обл., Можайский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

МАНСУРОВ Шекур Садыков, Киргизская ССР, Иссык-Кульская обл., Иссык-Кульский р-н, ряд., в/ч 01047, погиб 19.10.1943.

МАНЬКОВ Михаил Львович, Владимирская обл., Меленьковский р-н, д. Бельково, ряд., в/ч 39321, погиб 21.11.1943.

МАРКЕВИЧ Иван Григорьевич, Красноярский край, Ачинский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

МАРТЬЯНОВ Сергей Григорьевич, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., погиб 2.5.1944.

МАРЧЕНКО Антон Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Козловка, ряд., в/ч 39321, погиб 19.11.1943.

МАРЧЕНКО Павел Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, г. Чиграй, ряд., погиб 15.11.1943.

МАСЛЕНКИН Иван Александрович, Брянская обл., Брянский р-н, д. Пильшино, ряд., в/ч 39321, погиб 12.11.1943.

МАСЛОВ Николай Моисеевич, Брянская обл., Климовский р-н, д. Хохловка, ряд., погиб 30.10.1943.

МАСЛЯННИКОВ Николай Александрович, Волгоградская обл., Урюпинский р-н, х. Провоторовский, ряд., умер от ран 23.11.1943.

МАТРОСОВ Афанасий Иванович, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Зиновкино, ряд., в/ч 01001, погиб 13.10.1943.

МАТЮКОВ Иларион Семенович, Марийская АССР, Горномарийский р-н, д. Шерский, ряд., в/ч 39819, погиб 2.11.1943.

МАХОВ Мухатир Дзадзуевич, ефр., в/ч 63463, погиб 12.10.1943.

МАХТЮК Сергей Моисеевич, р. 1904, Брянская обл., г. Сураж, ряд., погиб 18.11.1943.

МЕДВЕДЬКО Василий Андреевич, Брянская обл., Суражский р-н, старш., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

МЕЛЬНИКОВ Григорий Иванович, р. 1919, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 16.10.1943.

МЕЛЬНИКОВ Савва Пантелеевич, р. 1920, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Вышков, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

МЕНЬШИКОВ Иван Фадеевич, р. 1897, Свердловская обл., Н. Тагильский р-н, д. Хутор, ряд., умер от ран 20.11.1943.

МЕРКУЛОВ Дмитрий Тимофеевич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Пастушье, ряд., в/ч 39819, погиб 2.11.1943.

МЕРКУЛОВ Сергей Акимович, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, п. Красная Заря, ряд., в/ч 45987, умер от ран 1.12.1943.

МЕХЕДОВ Владимир Ефимович, Брянская обл., г. Сураж, ряд., в/ч 39321, погиб 15.11.1943.

МИГНИ Захар Федорович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

МИКУЛИН Алексей Федорович, р. 1923, Пермская обл., Верещагинский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

МИНАЕВ Федор Федорович, Ростовская обл., Тарасовский р-н, х. Исаевка, ряд., в/ч 01036, погиб 4.10.1943.

МИНДАЛЕЕВСКИЙ Иван Михайлович, ряд., умер от ран 24.11.1943.

МИНЕНКО Павел Яковлевич, Брянская обл., Климовский р-н, п. Займище, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

МИРБАБАЕВ Тунушбан, р. 1912, Узбекская ССР, Андижанская обл., Ходжиабайский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

МИРОНЕНКО Василий Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Каменск, ряд., погиб 20.11.1943.

МИРОНЕНКО Василий Константинович, Гомельская обл., Кормянский р-н, д. Николаевка, ряд., умер от ран 23.11.1943.

МИСНИКОВ Александр Давыдович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 28052, умер от ран 29.11.1943.

МИХАЙЛИЧЕНКО Владимир Федотович, р. 1922, Приморский край, Иманский р-н, с. Малиновка, серж., в/ч 70591, погиб 14.10.1943.

МИХАЙЛОВ Дмитрий Кузьмич, г. Воронеж, лейт., в/ч 18807, погиб 15.11.1943.

МИХАЛЕВ Тимофей Никитич, р. 1914, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 27.10.1943.

МИХАЛЕНЮ Петр Семенович, р. 1904, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Солова, ряд., погиб 12.10.1943.

МИХЕЕВ Максим Яковлевич, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, д. Гремяч, ряд., в/ч 01047, погиб 15.10.1943.

МИШУК Сергей Ерофеевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Федоровка, ряд., в/ч 39321, погиб 15.11.1943.

МОГАН Дмитрий Архипович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Дубровка, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

МОЖАЙКО Павел Петрович, ряд., умер от ран 24.11.1943.

МОЗОЛЕВСКИЙ Алексей Емельянович, г. Воронеж, ряд., погиб 30.10.1943.

МОИСЕЕВ Борис Матвеевич, Гомельская обл., г. Добруш, ряд., в/ч 45912, погиб 29.10.1943.

МОКРЕНЬКИЙ Иван Яковлевич, Саратовская обл., Новоузенский р-н, д. Пограничное, ряд., погиб 25.11.1943.

МОЛИКАРИН Николай Денисович, р. 1923, мл. лейт., погиб 8.11.1943.

МОЛЧАНОВ Григорий Павлович, р. 1903, Брянская обл., Новозыбковский р-н, г. Сновск, ряд., в/ч 01047, погиб 19.10.1943.

МОЛЧАНОВ Константин Дмитриевич, р. 1904, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 19.10.1943.

МОЛЧАНОВ Степан Семенович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

МОНАЕНКОВ Григорий Матвеевич, Курская обл., Тимский р-н, ефр., в/ч 68463, погиб 18.10.1943.

МОРОЗОВ Евгений Александрович, р. 1914, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 68463, погиб 23.10.1943.

МОРОЗОВ Егор Егорович, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Ср. Городцы, ряд., погиб 29.10.1943.

МОРШАЛКО Алексей Евдокимович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Косичи, ряд., в/ч 41454, погиб в ноябре 1943.

МОТОЛЫГО Степан Тимофеевич, Алтайский край, г. Рубцовск, ряд., погиб 17.10.1943.

МОТОЛЬКО Иван Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 71454, погиб 11.11.1943.

МУЛЮКИН Иван Федорович, Орловская обл., Хотынецкий р-н, п. Дуброва, ряд., в/ч 45987, погиб 24.11.1943.

МУРАВЬЕВ Анатолий Кириллович, Ивановская обл., Ивановский р-н, г. Кохма, ряд., погиб 4.11.1943.

МУРАТОВ Хаким, р. 1905, Оренбургская обл., Светлинский р-н, п. Кумак, ряд., погиб 3.10.1943.

МУРТАЗИН Закирия Алеевич, Мордовская АССР, Ромадановский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

МУСТАФАЕВ Ильяс Мустафа-оглы, р. 1921, Грузинская ССР, Ахалкалакский р-н, с. Азмана, ряд., в/ч 39321, погиб 15.11.1943.

МУХАМЕДЗЯНОВ Мухамедзян, ряд., в/ч 68564, погиб 23.10.1943.

МУХАМЕТОВ Борис Мухарьянович, гв. серж., в/ч 11622, погиб 25.10.1943.

МУХИН Леонид Петрович, г. Брянск, ряд., погиб 14.11.1943.

МУХЛИНОВ Николай Иванович, Вологодская обл., Междуреченский р-н, с. Шуйское, серж., в/ч 34471, умер от ран 22.11.1943.

МХИТАРЯН Агаш, р. 1918, Армянская АССР, г. Ленинакан, ст. серж., погиб 28.9.1943.

МЯГКИЙ Демид Николаевич, р. 1909, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Ломаково, ряд., в/ч 45912, погиб 28.10.1943.

НАГОРНЫЙ Иван Васильевич, Сумская обл., Шосткинский р-н, ряд., в/ч 19388, погиб 29.10.1943.

НАГОРНЫЙ Филипп Леонтьевич, Запорожская обл., Мелитопольский р-н, с. Константиновка, мл. серж., умер от ран 27.11.1943.

НАЗДРИН Порфирий Дмитриевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, с. Красное, ряд., в/ч 01064, погиб 19.10.1943.

НАЙДЕНОВ Василий Кириллович, Брянская обл., Комаричский р-н, д. Радогощь, ряд., в/ч 01047, погиб 27.10.1943.

НАСУРХАНОВ Абдувасит, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Калининский р-н, серж., погиб 15.11.1943.

НАУМОВ Алексей Алексеевич, Ярославская обл., Большесельский р-н, ст. серж., в/ч 45919, погиб 31.10.1943.

НЕДОФЕРОВ Савелий Иванович, г. Гомель, ряд., в/ч 01047, погиб 27.10.1943.

НЕЖИВЕНКО Егор Филимонович, 1903, Сумская обл., Хильчанский р-н, ряд., погиб 23.10.1943.

НЕКЛЮДОВ Алексей Михайлович, р. 1924, Алтайский край, Завьяловский р-н, д. Гоноково, мл. серж., погиб 12.10.1943.

НЕСТЕРОВ Михаил Петрович, Пензенская обл., Белинский р-н, д. Ростовка, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

НЕСТЕРОВ Сергей Николаевич, Челябинская обл., г. Омск, мл. серж., погиб 10.11.1943.

НЕЧАЕВ Максим Александрович, р. 1893, Брянская обл., Суражский р-н, д. Струженка, ряд., в/ч 39321, погиб 15.11.1943.

НИКИТИН Виктор Александрович, Калининская обл., В.-Волоцкий р-н, ряд., погиб 23.11.1943.

НИКИТИН Михаил Петрович, Калининская обл., Селижаровский р-н, ст. серж., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

НИКИФОРОВ Иван Арсентьевич, р. 1922, лейт., в/ч 39321, погиб 16.11.1943.

НИКИФОРОВ Поликарп Васильевич, Башкирская АССР, Калининский р-н, ряд., в/ч 01001, погиб 4.10.1943.

НИКИШЕВ Михаил Григорьевич, Гомельская обл., Добрушский р-н, д. Очесо-Рудня, ряд., в/ч 01046, погиб 28.10.1943.

НОВИЧКОВ Павел Терентьевич, р. 1911, Ульяновская обл., Павловский р-н, с. Озерки, ряд., в/ч 39352, погиб 16.11.1943.

НОСКОВ Николай Кириллович, 1903, Брянская обл., Брасовский р-н, ст. Комаричи, ряд., погиб 18.11.1943.

НОСОВ Анатолий Дмитриевич, Орловская обл., Свердловский р-н, с. Н. Петрово, мл. лейт., погиб 19.11.1943.

ОБЛОМКОВ Владимир Федорович, р. 1924, Куйбышевская обл., Елховский р-н, с. Красное Поселение, мл. серж., погиб 22.11.1943.

ОБЛОМКОВ Михаил Васильевич, Куйбышевская обл., Кошкинский р-н, п. Красное Поселение, мл. серж., умер от ран 22.11.1943.

ОВСЯННИКОВ Василий Михайлович, Липецкая обл., Елецкий р-н, д. Казеево, ряд., погиб 29.9.1943.

ОВЧИННИКОВ Василий Иванович, лейт., в/ч 49983, погиб 18.11.1943.

ОГЛОБЛИН Борис Михайлович, р. 1906, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., погиб 28.10.1943.

ОПАНАСЕНКО Николай Семенович, Черниговская обл., Нежинский р-н, с. Крупны, ряд., в/ч 41183, погиб 14.11.1943.

ОРЕЛ Федор Дмитриевич, Казахская ССР, Кокчетавская обл., Ленинградский р-н, ряд., погиб 28.11.1943.

ОРЛОВ Александр Иванович, Смоленская обл., г. Рославль, ряд., погиб 26.10.1943.

ОРЛОВСКИЙ Николай Николаевич, Читинская обл., г. Зея, погиб 30.10.1943.

ОСАДЧИЙ Иван Михайлович, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Кожутье, ряд., погиб 8.11.1943.

ОСИПЕНКО Иван Степанович, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ряд., в/ч 39982, погиб 27.10.1943.

ОСИПЕНКО Павел Ефимович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

ОСИПЕНКО Петр Степанович, р. 1916, Брянская обл., Новозыбковский р-н, п. Маяк, ряд., в/ч 01047, погиб 24.10.1943.

ОСИПЧУК Василий Логинович, ст. лейт., погиб 24.10.1943.

ОСТАТОЧНЫЙ Ефим Артемьевич, р. 1906, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 21.10.1943.

ОТРАЩЕНКО Сергей Антонович, р. 1920, Брянская обл., Новозыбковский р-н, г. Сновск, ряд., в/ч 68463, погиб 12.10.1943.

ОТРИШКО Михаил Федорович, Запорожская обл., Запорожский р-н, п. Куйбышево, серж., в/ч 18807, погиб 17.11.1943.

ПАВЛЕНКО Максим Михайлович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Овчинец, ряд., в/ч 39321, погиб 19.11.1943.

ПАВЛЮКОВ Иван Андреевич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Бородино, ряд., в/ч 41454, погиб 10.11.1943.

ПАДТЕТЕНЕВ Василий Александрович, р. 1900, Курская обл., Солнцевский р-н, ряд., в/ч 01047, погиб 24.10.1943.

ПАНАСЮК Федор Григорьевич, Тюменская обл., Казанский р-н, д. Вакорино, ряд., в/ч 01064, погиб 30.10.1943.

ПАНИН Алексей Иванович, Воронежская обл., Хохольский р-н, ефр., в/ч 03303, погиб 24.10.1943.

ПАНКОВ Иван Терентьевич, р. 1911, ряд., погиб 1.10.1943.

ПАНКОВ Иван Терентьевич, р. 1911, Орджоникидзевский р-н, с. Сатиловское, ряд., погиб 1.10.1943.

ПАНТЕЛЕЕВ Григорий Андреевич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Колодное, ряд., в/ч 64142, погиб 6.11.1943.

ПАНТЕЛЕЕВ Кузьма Алексеевич, р. 1906, Владимирская обл., Юрьев-Польский р-н, с. Городищи, ряд., погиб 12.10.1943.

ПАНТЮХОВ Филипп Дмитриевич, ряд., умер от ран 04.12.1943.

ПАНФЕРОВ Михаил Егорович, ст. серж.

ПАНЬКОВ Иван Петрович, Черниговская обл., Семеновский р-н, с. Машево, ряд., в/ч 16572, погиб 28.9.1943.

ПАРНОВ Кузьма Ефимович, р. 1919, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Рогов, ряд., в/ч 01064, погиб 28.10.1943.

ПАРФЕНОВ Сергей Григорьевич, Вологодская обл., Вашкинский р-н, д. Мосеево, ряд., в/ч 01047, погиб 12.10.1943.

ПАРШИН Павел Иванович, Узбекская ССР, Хорезмская обл., Ургенчский р-н, мл. серж., в/ч 45912, погиб 31.9.1943.

ПАУТОВ Иван Никитович, р. 1901, Вологодская обл., Харовский р-н, ряд., погиб 29.10.1943.

ПЕРЕБАСОВ Алексей Алексеевич, ряд., в/ч 01064, погиб 29.10.1943.

ПЕРЦЕВ Михаил Петрович, р. 1925, Липецкая обл., Задонский р-н, ефр., в/ч 68463, погиб 23.10.1943.

ПЕСЕНКО Иван Ефимович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Душатин, ряд., погиб 22.11.1943.

ПЕТРОВ Алексей Петрович, Калининская обл., Торопецкий р-н, мл. серж., погиб 28.10.1943.

ПЕТРУНЬКИН Василий Григорьевич, Сумская обл., г. Середино-Буда, ряд., в/ч 19388, погиб 22.10.1943.

ПЕТУХОВ Александр Павлович, Брянская обл., Жуковский р-н, д. Токарево, ряд., в/ч 41454, погиб 15.11.1943.

ПЕХЕНЬКО Ефим Платонович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Борки, ряд., погиб 12.10.1943.

ПИСКУНОВ Александр Алексеевич, г. Челябинск, серж., погиб 4.10.1943.

ПИСЬМЕННЫЙ Григорий Иванович, р. 1921, ряд., погиб 28.10.1943.

ПИТЕРСКИЙ Николай Васильевич, г. Москва, мл. серж., в/ч 41464, погиб 14.11.1943.

ПЛАКСИН (ПЛАКСАН?) Борис Ильич, р. 1919, г. Орел, мл. лейт., погиб 14.11.1943.

ПЛАТОНОВ Иван Михайлович, Горьковская обл., Сосновский р-н, д. Новинки, ряд., в/ч 45846, погиб 15.10.1943.

ПЛАТОНОВ Петр Тихонович, Брянская обл., Брянский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 18.10.1943.

ПЛУЖНИКОВ Иван Михайлович, Тульская обл., Ленинский р-н, ефр., в/ч 41454, погиб 9.11.1943.

ПОГУДИН Иван Васильевич, Кировская обл., Оричевский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

ПОДДУБНЫЙ Никифор Карпович, Черниговская обл., Семеновский р-н, д. Машево, ряд., в/ч 16572, погиб 29.10.1943.

ПОДЛЕЕВ Федор Сидорович, ряд., умер от ран 23.11.1943.

ПОЗДНЯКОВ Василий Григорьевич, р. 1907, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Н. Бобовичи, ряд., в/ч 68463, погиб 10.10.1943.

ПОЛИЖАЕВ Иван Иванович, Горьковская обл., Балахнинский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

ПОЛИТОВ Иван Маркович, Курганская обл., Шатровский р-н, ряд., в/ч 24876, погиб 9.11.1943.

ПОЛОВНИКОВ Василий Николаевич, г. Астрахань, мл. серж., в/ч 01047, погиб 10.10.1943.

ПОЛЯКОВ Егор Николаевич, серж., умер от ран 30.9.1943.

ПОПОВ Андрей Федорович, Воронежская обл., Бобровский р-н,с. Верхний Икорец, ряд., в/ч 68463, погиб 7.10.1943.

ПОПРАВКО Фома Федорович, Гомельская обл., с. Головинцы, ряд., в/ч 23961, погиб 28.10.1943.

ПОПУЗИН Иван Петрович, р. 1923, мл. серж., погиб 9.11.1943.

ПОСТНИКОВ Степан Иванович, Свердловская обл., г. Серов, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ПОТАПОВ Василий Васильевич, г. Брянск, ряд., умер от ран 20.11.1943.

ПОЧТАРЕВ Иван Никифорович, Брянская обл., Суражский р-н, ст. серж., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ПОЧТОВЫЙ Григорий Андреевич, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Михальчина Слобода, ряд., в/ч 01001, погиб 18.10.1943.

ПРЕСОВ Филипп Афанасьевич, Новосибирская обл., Доволенский р-н, ряд., в/ч 63463, погиб 17.10.1943.

ПРИВАЛОВ Николай Филиппович, Орловская обл., Кромский р-н, д. Б. Драгунская, ряд., в/ч 68463, погиб 10.10.1943.

ПРИДОРОЖНЫЙ Филипп Федорович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

ПРИКОТА Николай Федорович, р. 1924, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. К. Слобода, ряд., погиб 30.10.1943.

ПРИХОДЬКО Семен Константинович, Брянская обл., Климовский р-н, с. Лобановка, ряд., погиб 15.10.1943.

ПРОДАНОВ Василий Иванович, Саратовская обл., Петровский р-н, серж., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ПРОЗОРОВСКИЙ Федор Алексеевич, Липецкая обл., г. Задонск, кап., в/ч 03503, погиб 23.10.1943.

ПРОКОПЕНКО Евгений Филиппович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. К. Слободка, ряд., погиб 30.10.1943.

ПРОКОПОВ Василий Афанасьевич, г. Брянск, ряд., в/ч 41454, погиб 18.11.1943.

ПРОКУРИН Федор Яковлевич, р. 1916, Орловская обл., Свердловский р-н, д. Разбегаевка, мл. лейт., в/ч 39321, погиб 15.11.1943.

ПРОНИН Михаил Федорович, р. 1918, Рязанская обл., Старожиловский р-н, д. Борки, ряд., погиб 24.10.1943.

ПРОСТАК Андрей Маркович, р. 1913, Черниговская обл., Сосницкий р-н, с. Козиловка, ряд., в/ч 41454, погиб 23.10.1943.

ПРОТЧЕНКО Ефрем Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 11454, погиб 7.11.1943.

ПРОХОВЕЦ Тит Демьянович, Могилевская обл., Климовичский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 18.11.1943.

ПРОХОРЕНКО Герасим Фролович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

ПРОШИН Иван Романович, Брянская обл., Брянский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ПРУДНИКОВ Федор Федорович, р. 1920, Белгородская обл., Валуйский р-н, с. Логачевка, ряд., в/ч 45846, погиб 27.10.1943.

ПТУШКО Леонид Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Слище, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ПУЗАНОВ Федор Андреевич, Рязанская обл., Климковский р-н, д. Макеево, ряд., в/ч 39819, погиб 2.11.1943.

ПУЗИКОВ Федор Константинович, Курская обл., Пристенский р-н, д. Ярыгино, ряд., погиб 18.10.1943.

ПУЗИН Федор Григорьевич, р. 1899, Куйбышевская обл., Сергиевский р-н, ст. Сургут, ряд., в/ч 34471, умер от ран 23.11.1943.

ПУНГИН Владимир Ильич, Кировская обл., Свечинский р-н, ряд., в/ч 53642, погиб 21.10.1943.

ПУТИЛО Роман Борисович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ПУЧКОВ Семен Ильич, ТАССР, Тетюшский р-н, с. Кильдюшево, ряд., в/ч 01064, погиб 31.10.1943.

ПУШКАРЕВСКИЙ Матвей Михайлович, р. 1907, Воронежская обл., Михайловский р-н, мл. лейт., погиб 14.11.1943.

ПУШКАРСКИЙ Матвей Михайлович, р. 1907, Воронежская обл., Михайловский р-н, мл. лейт., погиб 14.11.1943.

ПУШКИН Александр Александрович, р. 1913, Вологодская обл., Бабаевский р-н, д. Переходное, ряд., в/ч 41454, погиб 18.11.1943.

ПЧЕЛЬНИКОВ Иван Евдокимович, р. 1923, Белгородская обл., Красногвардейский р-н, с. Прудки, ряд., в/ч 01145, погиб 20.10.1943.

ПЯТИН Василий Иванович, Орловская обл., Дросковский р-н, с. Верхние Сосны, ряд., в/ч 01064, погиб 15.10.1943.

ПЯТНИЦА Яков Илларионович, р. 1922, Сумская обл., Середино-Будский р-н, ряд., погиб 30.10.1943.

РАБЕЕВ Михаил Матвеевич, р. 1921, Брянская обл., Зльпковский р-н, д. Кожановка, ряд., умер от ран 17.11.1943.

РАБЦЕВИЧ Наум Федотович, г. Гомель, ряд., в/ч 23961, погиб 28.10.1943.

РАВОВОЙ Андрей Иванович, р. 1908, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Новое Место, ряд., погиб 28.10.1943.

РАГОЗИН Яков Мефодьевич, Свердловская обл., Верхотурский р-н, с. Рагозино, ряд., в/ч 08990, погиб 10.11.1943.

РАЕВСКИЙ Иван Александрович, р. 1912, г. Львов, кап., погиб 7.10.1943.

РАЗУМ Иван Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

РАК Мина Михайлович, р. 1907, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Андрейковичи, ряд., погиб 13.10.1943.

РАТНЕР Моисей Бенционович, г. Омск, лейт., умер от ран 22.10.1943.

РЕЗВОВ Гавриил Алексеевич, Брянская обл., Комаричский р-н, д. Радогощь, ряд., в/ч 01064, погиб 16.10.1943.

РОДИН Василий Николаевич, г. Иваново, ряд., погиб 16.11.1943.

РОДИН Владимир Тимофеевич, г. Саратов, ст. лейт., в/ч 11685, погиб 22.11.1943.

РОДИОНОВ Григорий Петрович, р. 1907, г. Москва, ряд., погиб 6.11.1943.

РОМАНЕНКО Иван Ефремович, Могилевская обл., Краснопольский р-н, д. Артехов, ряд., погиб 18.11.1943.

РОМАНЕНКО Матвей Евдокимович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

РОМАНОВ Алексей Макарович, Чувашская АССР, Шумерлинский р-н, д. Тарабай, ряд., в/ч 01068, погиб 15.10.1943.

РОЩИН Григорий Ильич, г. Москва, ряд., в/ч 01001, погиб 13.10.1943.

РУБАН Моисей Павлович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Николаевка, ряд., в/ч 39321, погиб 13.11.1943.

РУБИН Павел Григорьевич, ряд., умер от ран 26.11.1943.

РУДЕНКО Иван Федорович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Летаки, ряд., в/ч 39321, погиб 15.11.1943.

РУХЛЯДКО Сергей Григорьевич, ряд., погиб 2.11.1943.

РЫБИН Иван Васильевич, Владимирская обл., г. Гусь-Хрустальный, ряд., в/ч 41454, погиб 18.11.1943.

РЫЖЕНКОВ Борис Яковлевич, ряд., умер от ран 22.11.1943.

РЫЛОВ Михаил Гаврилович, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., в/ч 39819, погиб 2.11.1943.

РЯБЦЕВ Лев Владимирович, р. 1923, г. Иваново, ряд., в/ч 41454, погиб 25.11.1943.

САБИТОВ Хасан, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Калининский р-н, ст. Уржа Аул, ст. серж., умер от ран 20.11.1943.

САВКИН Виктор Михайлович, Калужская обл., г. Людиново, ряд., погиб 14.11.1943.

САВОСТА Иван Никитович, ряд., погиб 19.04.1944.

САВОСТИКОВ Иван Кузьмич, р. 1913, Орловская обл., Кромский р-н, серж., погиб 22.10.1943.

САВЧЕНКО Алексей Григорьевич, р. 1906, Казахская ССР, Карагандинская обл., Тельманский р-н, п. № 13, ряд., в/ч 32180, погиб 23.10.1943.

САЗОНОВ Михаил Иванович, Брянская обл., Жуковский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

САЛИМГЯРАЕВ Салимгафкор, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Аккурганский р-н, ряд., в/ч 35710, погиб 28.10.1943.

САЛЫГАН Михаил Иванович, Черниговская обл., Семеновский р-н, ряд., в/ч 16572, погиб 28.10.1943.

САМУСЕВ Платон Лаврентьевич, р. 1902, Гомельская обл., г. Добруш, ряд., погиб 28.10.1943.

САМУСЕВ Федор Трифонович, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Салтановка, ряд., погиб 26.11.1943.

САПЕЛКИНА Мария Никифоровна, р. 1924, Орловская обл., Покровский р-н, д. В. Туровец, ряд., погибла 28.10.1943.

САПИЛО Василий Моисеевич, р. 1898, Орловская обл., Гордеевский р-н, д. Глинное, ряд., погиб 8.11.1943.

САФОШИН Николай Макарович, р. 1920, Курская обл., Дмитриевский р-н, с. Кубань, ряд., в/ч 199974, погиб 28.8.1943.

САФРОНОВ Александр Иванович, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Орджоникидзевский р-н, серж., в/ч 45846, погиб 1.11.1943.

СЕВОСТЬЯНОВ Иван Михайлович, Тульская обл., Ефремовский р-н, д. Арханг. Выселки, ряд., в/ч 03503, погиб 23.10.1943.

СЕДОЙ Михаил Георгиевич, Калининская обл., Максатихинский р-н, ряд., умер от ран 29.11.1943.

СЕЛИВАНОВ Владимир Викторович, р. 1923, г. Орел, ряд., погиб 12.10.1943.

СЕЛИФОНТОВ Борис Никитич, Брянская обл., Жуковский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 18.11.1943.

СЕМЕНОВ Андрей Петрович, р. 1907, Воронежская обл., Сталинский р-н, ряд., погиб 28.10.1943.

СЕНДЫК Кондрат Андреевич, р. 1911, Украинская ССР, Винницкая обл., Бержадский р-н, д. Червона Гребля, ряд., погиб 30.10.1943.

СЕНЮК Петр Яковлевич, Луганская обл., Марковский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

СЕРГЕЕВ Николай Егорович, р. 1904, Рязанская обл., Касимовский р-н, д. Дуброво, ряд., в/ч 39321, погиб 13.11.1943.

СЕРГЕЕНКО Иван Ильич, р. 1924, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Каменская Слобода, ряд., погиб 30.10.1943.

СЕРГИЕНКО Мартин Павлович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Дубровка, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

СИВИК Максим Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

СИДОРЕНКО Даниил Федорович, ряд., умер от ран 22.11.1943.

СИДОРОВ Тимофей Федорович, Брянская обл., Комаричский р-н, д. Бобрик, ряд., погиб 28.10.1943.

СИЛКИН Алексей Лаврентьевич, р. 1923, Орловская обл., Урицкий р-н, с. Сосково, ряд., погиб 29.10.1943.

СИМАКОВ Петр Семенович, Московская обл., Ступинский р-н, серж., умер от ран 22.11.1943.

СИМОНОВ Арсентий Сергеевич, Брянская обл., с. Городец, ряд., в/ч 39321, погиб 21.11.1943.

СИНЕНОК Алексей Федорович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

СИНЯГИН Иван Иванович, Горьковская обл., Лукьяновский р-н, с. Невидово, серж., погиб 12.11.1943.

СИРОТА Борис Пантелеевич, р. 1905, Днепропетровская обл., Новомосковский р-н, с. Игнатьевка, ефр., умер от ран 7.10.1943.

СИРОТИН Андрей Захарович, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., в/ч 45846, погиб 15.10.1943.

СКОВОРОДКО Максим Егорович, р. 1906, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Внуковичи, ряд., погиб 12.10.1943.

СКОВОРОДНИКОВ Владимир Иванович, Свердловская обл., Невьянск, ряд., в/ч 68445, погиб 8.10.1943.

СКОВПЕНЬ Агей Васильевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Козловка, ряд., погиб 19.11.1943.

СКОЛПИН Матвей Степанович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Латоки, ряд., в/ч 39321, погиб 13.11.1943.

СКОРУПСКИЙ Александр Николаевич, р. 1903, г. Москва, мл. лейт., погиб 28.10.1943.

СКРИПКА Иван Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 18.12.1943.

СЛЕЗКА Василий Григорьевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Заборье, ряд., в/ч 34471, умер от ран 24.11.1943.

СМЕЛЫЙ Григорий Андреевич, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Камень, ряд., в/ч 01047, погиб 15.10.1943.

СМИРНОВ Евгений Николаевич, Калининская обл., Западнодвинский р-н, ряд., в/ч 39321, погиб 12.11.1943.

СМИРНОВ Николай Иванович, р. 1918, Орловская обл., Должанский р-н, д. Урынок, ряд., в/ч 39321, погиб 18.11.1943.

СОКОЛОВ Алексей Петрович, р. 1924, Ставропольская обл., г. Невынномысск, серж., погиб 28.10.1943.

СОЛОВЬЕВ Василий Васильевич, Брянская обл., г.Дятьково, ряд., погиб 13.11.1943.

СОЛОВЬЕВ Евгений Александрович, р. 1916, Ленинградская обл., Тихвинский р-н, с. Коренец, ряд., погиб 3.10.1943.

СОЛОВЬЕВ Иван Федорович, р. 1913, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Сновское, ряд., в/ч 01047, погиб 27.10.1943.

СОЛОВЬЕВ Николай Сергеевич, Орловская обл., Глазуновский р-н, д. Каменка, ряд., в/ч 01047, погиб 27.10.1943.

СОЛОВЬЯНОВ Александр Михайлович, Брянская обл., Выгоничский р-н, д. Н. Михайлово, ряд., в/ч 39321, погиб 12.11.1943.

СОЛОМЕЙНИКОВ Андрей Иванович, Омская обл., Муромцевский р-н, с. Коньево, ст. серж., погиб 6.11.1943.

СОРАКОЛЕТОВ Андрей Иванович, р. 1925, Белгородская обл., Корочанский р-н, с. Казанка, ряд., в/ч 81173, погиб 14.10.1943.

СОРОКИН Григорий Артемьевич, Камеровская обл., Беловский р-н, ряд., погиб 3.11.1943.

СОРОКОВОЙ Давыд Григорьевич, р. 1903, Орловская обл., Гордеевский р-н, д. Глинное, ряд., погиб 8.11.1943.

СТАРОВОЙТОВ Тимофей Иванович, р. 1901, г. Тамбов, ряд., погиб 13.10.1943.

СТАРШИНОВ Николай Егорович, Московская обл., Пушкинский р-н, д. Герасимовка, серж., погиб 2.11.1943.

СТЕПАНЧЕНКО Стефан Федорович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Косичи, ряд., в/ч 41454, погиб 18.11.1943.

СТЕПКИН Иван Никифорович, Калужская обл., Хвостовичский р-н, п. Курган, ряд., в/ч 39819, умер от ран 2.11.1943.

СТУПАК Иван Миронович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

СТУПНИКОВ Иван Иосифович, Воронежская обл., Рыпьевский р-н, ряд., в/ч 39321, погиб 20.11.1943.

СУББОТИН Алексей Иванович, Читинская обл., Шилкинский р-н, ряд., в/ч 39982, погиб 10.10.1943.

СУЕТИН Владимир Николаевич, г. Брянск, ряд., погиб 18.11.1943.

СУЛЕЙМАНОВ Алис Сулейманович, Северо-Осетинская АССР, г. Орджоникидзе, ст. серж., в/ч 01047, погиб 24.10.1943.

СУЛЕЙМАНОВ Сулейман Мамедович, р. 1910, ефр., в/ч 68463, погиб 12.11.1943.

СУРЖИКОВ Василий Иванович, р. 1922, Курская обл., Дмитриевский р-н, с. Б. Колоц, ряд., в/ч 19974, погиб 29.10.1943.

СУРИКИН Дмитрий Сидорович, Калининская обл., Рамешковский р-н, д. Александрово, ряд., в/ч 39321, погиб 19.11.1943.

СУРОМНИЦКИЙ Иван, ряд., умер от ран 21.11.1943.

СУХОЛЕНЦЕВ Федор Трофимович, Донецкая обл., Дзержинский р-н, ряд., погиб 8.10.1943.

СУХОРУКОВ Михаил Романович, р. 1923, Курская обл., Глушковский р-н, д. Журавли, ряд., в/ч 23961, погиб 28.10.1943.

СУХОТСКИЙ Степан Михайлович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Вепрено, ряд., в/ч 45987, умер от ран 25.11.1943.

СУЧКОВ Федор Иванович, р. 1897, Московская обл., Раменский р-н, д. Н. Харитоново, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

СЫЧ Петр Потапович, Черниговская обл., г. Семеновка, ряд., в/ч 23961, погиб 28.10.1943.

СЫЧЕВ Севастьян Ильич, р. 1909, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01064, погиб 30.10.1943.

ТАГЛИН Павел Федорович, Сумская обл, Середино-Будский р-н, с. Кривоносовка, ряд., погиб 28.10.1943.

ТАРАБАНЬКО Алексей Алексеевич, Брянская обл., Климовский р-н, д. Побожеевка, ряд., в/ч 39982, погиб 15.11.1943.

ТАРАБАНЬКО Григорий Алексеевич, р. 1901, Брянская обл., Климовский р-н, д. Побожеевка, ряд., погиб 1.11.1943.

ТАРАНОВ Сергей Иванович, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Кожаны, ряд., погиб 21.11.1943.

ТАРАСЕНКО Петр Константинович, Брянская обл., Брасовский р-н, с. Клакское, ефр., в/ч 01047, погиб 28.10.1943.

ТАТАРНИКОВ Матвей Матвеевич, р. 1910, Горьковская обл., Тонкинский р-н, д. Лаптево, ряд., в/ч 45846, погиб 2.11.1943.

ТАЯКИН Иван Андреевич, р. 1900, Саратовская обл., Аркадакский р-н, с. Кр. Знамя, ряд., в/ч 01001, погиб 10.10.1943.

ТЕПЛИКОВ Николай Васильевич, р. 1924, Липецкая обл., Лебедянский р-н, с. Стрельцы, ряд., погиб 22.11.1943.

ТЕРЕБИЛОВ Яков Сергеевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Лубоньки, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ТЕРЕХОВ Александр Иванович, Брянская обл., Брянский р-н, д. Бородино, ряд., в/ч 39321, погиб 18.11.1943.

ТЕРЯЕВ Степан Федорович, Липецкая обл., Измалковский р-н, ст. серж., в/ч 45987, умер от ран 14.11.1943.

ТИМОФЕЕНКО Петр Афанасьевич, р. 1905, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Емонка, ряд., погиб 12.10.1943.

ТИМОШЕНКО Иван Никифорович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Козловка, ряд., в/ч 39321, погиб 13.11.1943.

ТИМЧЕНКО Степан Федорович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ТИТОРЕНКО Данила Федосович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Дубровка, ряд., в/ч 41454, погиб в ноябре 1943.

ТИХИН Владимир Иванович, р. 1914, Ярославская обл., Некоузский р-н, с. Дуброво, ряд., погиб 7.12.1943.

ТИШИН Михаил Григорьевич, ст. серж., погиб 17.11.1943.

ТКАЧ Дмитрий Кузьмич, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Дегтяревка, ряд., в/ч 16572, погиб 28.10.1943.

ТОВПЕКО Иван Лаврентьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Косичи, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ТОВПЕКО Сергей Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 9.11.1943.

ТОВПЕКО Тимофей Леонтьевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., умер от ран 20.11.1943.

ТОЛКАЧЕВ Василий Васильевич, Орловская обл., Сосковский р-н, с. Апальково, ряд., в/ч 01064, погиб 30.10.1943.

ТОЛКАЧЕВ Федор Игнатович, р. 1913, г. Гомель, ряд., в/ч 45912, погиб 28.10.1943.

ТОЛСТОВ Иван Михайлович, р. 1911, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., погиб 22.11.1943.

ТРОИЦКИЙ Николай Павлович, р. 1906, ст. лейт., погиб 14.11.1943.

ТРОШИН Иван Прокофьевич, Липецкая обл., Чаплыгинский р-н, ряд., в/ч 18809, погиб 24.10.1943.

ТРУНОВ Василий Филимонович, р. 1922, Курская обл., Дмитриевский р-н, с. Осмаль, ряд., погиб 2.10.1943.

ТРУСОВ Сергей Гаврилович, р. 1913, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, ряд., погиб 28.9.1943.

ТРЯКШИН Василий Иванович, р. 1923, Челябинская обл., Котов-Ивановский р-н, мл. серж., погиб 12.11.1943.

ТЮПИЧ Сергей Трофимович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, п. Веселый, ряд., в/ч 01064, погиб 30.10.1943.

УГАРОВ Виктор Федорович, р. 1925, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 01036, погиб 13.10.1943.

УКРАИНЧЕНКО Дмитрий Иванович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, д. Михальчина Слобода, ряд., в/ч 01001, погиб 23.10.1943.

ФАГАРДИНОВ, умер от ран 24.11.1943.

ФАДЕЕВ Иван Андреевич, Смоленская обл., Вяземский р-н, д. Шейкино, ряд., в/ч 01001, погиб 13.10.1943.

ФАЙЗУЛИН Хазимулла Шайх, р. 1919, Башкирская АССР, Карандинский р-н, ряд., погиб 1.10.1943.

ФАНДЕЕВ Илья Егорович, р. 1903, Орловская обл., Кромский р-н, ряд., погиб 12.10.1943.

ФАРАОНОВ Николай Иванович, Брянская обл., Брянский р-н, д. Лопушь, ряд., в/ч 39321, погиб 21.11.1943.

ФЕДИЧКИН Михаил Лаврентьевич, Калужская обл., Жиздринский р-н, с. Огорь, ряд., в/ч 39321, погиб 13.11.1943.

ФЕДОРОВ Антон Тихонович, р. 1910, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ряд., погиб 28.10.1943.

ФЕДОСЕЕВ Григорий Прокофьевич, р. 1917, Пензенская обл., Камешкирский р-н, с. М. Умыс, серж., в/ч 18807, погиб 17.11.1943.

ФЕДОСОВ Иван Николаевич, р. 1905, Орловская обл., Орловский р-н, д. Карпово, мл. серж., в/ч 45912, погиб 29.10.1943.

ФЕДОТОВ Петр Алексеевич, р. 1907, Брянская обл., Комаричский р-н, с. Шарово, ряд., погиб 28.10.1943.

ФЕДЫКИН Иосиф Дмитриевич, Могилевская обл., Климовичский р-н, д. Дударевка, ряд., в/ч 34471, погиб 27.11.1943.

ФЕТИСЕНКО Егор Данилович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Дегтяревка, ряд., в/ч 16572, погиб 28.10.1943.

ФИЗ Павел Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Унеча, ряд., в/ч 39819, погиб 2.11.1943.

ФИЛИН Иван Пантелеевич, р. 1925, Брянская обл., Севский р-н, д. Лепешкино, ряд., в/ч 37776, погиб 4.10.1943.

ФИЛИН Николай Никитич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 92696, умер от ран 22.11.1943.

ФИЛИППОВ Александр Константинович, Башкирская АССР, Баймакский р-н, д. Бекшеево, ст. серж., в/ч 18807, погиб 15.11.1943.

ФИЛИППОВ Михаил Семенович, р. 1921, Литовская ССР, Паневежский р-н, ряд., погиб 13.10.1943.

ФИЛИППСКИХ Михаил Павлович, р. 1921, Орловская обл., Должанский р-н, с. Рождественское, ряд., в/ч 39321, погиб 13.11.1943.

ФИЛИПЬЕВ Мирон Яковлевич, р. 1899, Восточно-Казахстанская обл., ряд., погиб 1.9.1943.

ФИЛОНОВ Григорий Григорьевич, Ростовская обл., Чертковский р-н, М. Александровка, ст. серж., в/ч 35790, погиб 11.11.1943.

ФИЛОНОВ Сергей Иванович, р. 1903, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Внуковичи, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

ФИРСОВ Никанор Иванович, Брянская обл., Комаричский р-н, с. Лопандино, ряд., в/ч 01064, погиб 19.10.1943.

ФИТИСОВ Григорий Филиппович, р. 1893, Орловская обл., Кромский р-н, ряд., погиб 29.10.1943.

ФОМИН Леонид Никифорович, Свердловская обл., Исовский р-н, п. Покои, ряд., умер от ран 26.11.1943.

ФРОЛОВ Егор Яковлевич, р. 1912, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Чертовичи, ряд., погиб 8.11.1943.

ХАБЛОВ Иван Федорович, Черниговская обл., Семеновский р-н, с. Октябрьское, ряд., погиб в ноябре 1943.

ХАЛИН Михаил Сергеевич, р. 1912, г. Липецк, ст. лейт., умер от ран 18.11.1943.

ХАМЗИН Абдурахман Галетдинович, ТАССР, Тетюшский р-н, с. Бакраш, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ХАРАБАРКИН Александр Данилович, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Орешенка, в/ч 39819, погиб 2.11.1943.

ХАРИТОНОВ Александр Петрович, р. 1905, Оренбургская обл., Тюльчанский р-н, с. Николаевка, серж., умер от ран 23.11.1943.

ХАРЧЕВНИКОВ Дмитрий Маркович, Северо-Осетинская АССР, г. Орджоникидзе, ряд., погиб 13.10.1943.

ХАРЧЕНКО Андрей Иванович, г. Сумы, ст. серж., погиб 6.11.1943.

ХАТХЕВИЧ Венедикт Нестерович, р. 1920, Иркутская обл., Тулушовский р-н, ряд., погиб 28.9.1943.

ХАУЛИН Прокофий Иосифович, Орловская обл., Свердловский р-н, ряд., в/ч 19388, погиб 29.10.1943.

ХЛОПКОВ Игнат Демьянович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Душатино, ст. серж., в/ч 51454, погиб 14.11.1943.

ХОБОТОВ Дмитрий Дмитриевич, Псковская обл., Новоржевский р-н, ряд., в/ч 39321, погиб 22.11.1943.

ХОДАКОВСКИЙ Григорий Платонович, Киевская обл., Полесский р-н, с. Залишаны, ряд., в/ч 01047, погиб 30.10.1943.

ХОЛОПОВ Василий Дмитриевич, Орловская обл., Кромский р-н, с. Воронец, ряд., в/ч 68463, погиб 7.10.1943.

ХОМЕНОК Иван Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Косичи, ряд., в/ч 62696, погиб 6.10.1943.

ХОМЯКОВ Дмитрий Михайлович, Брянская обл., Суражский р-н, ст. серж., в/ч 41454, погиб в ноябре 1943.

ХОМЯКОВ Иван Ефимович, р. 1911, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Новые Бобовичи, ряд., погиб 1.11.1943.

ХОМЯЧУК Алексей Евменович, Приморский край, Ханкайский р-н, ряд., в/ч 41354, погиб 18.11.1943.

ЦАРЕНКО Василий Иванович, р. 1925, Новосибирская обл., Черепановский р-н, с. Шурыгино, серж., погиб 29.10.1943.

ЦЕПЛЯЕВ Игнатий Савельевич, р. 1903, Орловская обл., Колпнянский р-н, с. Рождественское, ряд., погиб 8.11.1943.

ЦЕПОУХОВ Семен Захарович, р. 1900, Брянская обл., Брасовский р-н, с. Радогощь, ряд., в/ч 01001, погиб 14.10.1943.

ЦИНГЕР Маркус Павлович, р. 1912, г. Ростов-на-Дону, ряд., погиб 14.10.1943.

ЦЫПЛЯЕВ Игнатий Савельевич, р. 1903, Орловская обл., Калининский р-н, с. Рождественское, ряд., погиб 8.11.1943.

ЧАПАНОВ Филипп Иванович, Мордовская АССР, Темниковский р-н, с. Пурдошки, серж., умер от ран 24.11.1943.

ЧЕКАНОВ Александр Петрович, Куйбышевская обл., Шигонский р-н, д. Карловка, серж., в/ч 01068, погиб 9.10.1943.

ЧЕПНОКОВ Михаил Матвеевич, р. 1922, Куйбышевская обл., Новодевичинский р-н, с. Кяхча, ряд., умер от ран 28.11.1943.

ЧЕРВЯКОВ Алексей Петрович, Калужская обл., Хвастовичский р-н, д. Коссы, ряд., в/ч 41454, погиб 18.11.1943.

ЧЕРИН Петр Ефимович, р. 1915, Брянская обл., Суражский р-н, д. Барсуки, ряд., погиб 18.11.1943.

ЧЕРКАСОВ Ефим Иванович, Волгоградская обл., г. Урюпинск, ряд., в/ч 001064, погиб 30.10.1943.

ЧЕРКЕСОВ Иван Семенович, Рязанская обл., Шатский р-н, с. Спасск, серж., в/ч 18807, погиб 20.11.1943.

ЧЕРНОВ Николай Григорьевич, Ставропольский край, Ипатовский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

ЧЕРНОВ Семен Васильевич, Московская обл., Серпуховский р-н, д. Липецы, серж., в/ч 45846, погиб 15.11.1943.

ЧЕРНЫШОВ Павел Моисеевич, Ростовская обл., Пролетарский р-н, мл. серж., в/ч 39811, погиб 12.11.1943.

ЧЕРНЯЕВ Петр Степанович, г. Курск, ряд., в/ч 04778, умер от ран 15.10.1943.

ЧЕФРАНОВ Николай Дмитриевич, р. 1924, Белгородская обл., Прохоровский р-н, с. Коломыщево, ряд., умер от ран 5.10.1943.

ЧИГРАЙ Михаил Дмитриевич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Чиграй, ряд., в/ч 39321, погиб 19.11.1943.

ЧИЖОВ Павел Тимофеевич, Черниговская обл., Семеновский р-н, с. Машево, ряд., в/ч 16572, погиб 28.10.1943.

ЧИХМАН Павел Аврамович, Киевская обл., Барышевский р-н, с. Морозовка, ряд., в/ч 39321, погиб 17.11.1943.

ЧУБЧЕНКО Федор Миронович, Брянская обл., Климовский р-н, с. Черноооково, в/ч 01047, погиб 19.10.1943.

ЧУДОПАЛ Петр Иосифович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Домище, ряд., в/ч 39321, погиб 15.12.1943.

ЧУЙКО Иван Борисович, р. 1922, Орловская обл., Гордеевский р-н, д. Черный Ручей, ряд., погиб 6.11.1943.

ЧУРЖАЛИЕВ Коджа, р. 1904, Азербайджанская ССР, Косменмодский р-н, с. Кзыл-Брынь, ряд., погиб 28.9.1943.

ЧУРКИН Егор Васильевич, р. 1924, Новосибирская обл., Искитимский р-н, с. Н.-Коен, серж., погиб 29.10.1943.

ШАБАНОВ Александр Антонович, Ставропольский край, с. Сабля, мл. серж., в/ч 57362, погиб 27.10.1943.

ШАБАНОВ Петр Григорьевич, Орловская обл., Русско-Бродский р-н, д. Колчанка, ряд., в/ч 68564, погиб 13.10.1943.

ШАМЕДЬКО Кирилл Евдокимович, р. 1914, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Внуковичи, ряд., в/ч 68463, погиб 20.10.1943.

ШАРИПОВ Мухамед-Куль, р. 1906, Узбекская ССР, г. Самарканд, мл. лейт., погиб 14.11.1943.

ШАРИПОВ Мухамед-Куль, р. 1916, Узбекская ССР, г. Самарканд, мл. лейт., погиб 14.11.1943.

ШАРИПОВ Тояф Рахметович, р. 1907, Узбекская ССР, Бухарская обл., Каракульский р-н, ряд., в/ч 81001, погиб 29.10.1943.

ШАТУНОВ Павел Егорович, Удмуртская АССР, Кезский р-н, ст. лейт., в/ч 39321, погиб 20.11.1943.

ШЕВЕЛЕВ Павел Иванович, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, д. Юрасово, ряд., в/ч 39819, погиб 2.11.1943.

ШЕВЕЛЬ Василий Петрович, Черниговская обл., с. Семеновка, ряд., в/ч 24440, погиб 29.10.1943.

ШЕВЧЕНКО Григорий Андреевич, ряд., в/ч 68463, погиб 29.10.1943.

ШЕВЧЕНКО Иван Тихонович, р. 1922, Житомирская обл., г. Народычи, серж., погиб 29.9.1943.

ШЕВЧЕНКО Тимофей Игнатьевич, Брянская обл., Гордеевский р-н, ряд., умер от ран 21.11.1943.

ШЕДЬКО Григорий Яковлевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Овчинец, ряд., погиб 13.12.1943.

ШЕЛОКОВ Александр Тимофеевич, р. 1910, Алтайский край, Усть-Пристаньский р-н, с. Яблонко, ряд., умер от ран 24.11.1943.

ШЕНТЕРЯНОВ Николай Ефимович, р. 1924, Саратовская обл., Басарноколбулакский р-н, с. Гиняево, ряд., погиб 28.09.1943.

ШЕПОВАЛОВ Алексей Яковлевич, Брянская обл., Новозыбковский р-н, п. Корнь, ряд., в/ч 39982, погиб 12.10.1943.

ШЕПОВАЛОВ Иван Карпович, р. 1919, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ряд., в/ч 39982, погиб 12.10.1943.

ШЕРЕМЕТ Иван Фролович, Хабаровский край, Вяземский р-н, д. Соболево, ряд., погиб 12.11.1943.

ШЕРСТНЕВ Константин Иванович, р. 1908, Узбекская ССР, г. Андижан, мл. лейт., умер от ран 18.11.1943.

ШИМУНОВ Борис Аронович, р. 1920, г. Самарканд, лейт., погиб 4.10.1943.

ШИНКОВ Иван Алексеевич, Калужская обл., Хвастовичский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ШИШ Григорий Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 13.11.1943.

ШИШКОВ Петр Яковлевич, Брянская обл., г. Почеп, ряд., погиб 13.11.1943.

ШКАБАРОВ Матвей Матвеевич, р. 1924, ряд., погиб 30.10.1943.

ШКЛОВЕЦ Василий Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Октябрьское, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ШКЛОВЕЦ Емельян Прокофьевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 18.12.1943.

ШКОЛЬНЫЙ Алексей Иванович, р. 1919, Киевская обл., Шпилянский р-н, с. Галмач, ефр., умер от ран 6.10.1943.

ШКУРАТОВ Николай Митрофанович, Гомельская обл., Добрушский р-н, д. Очесо-Рудня, ряд., в/ч 01064, погиб 28.10.1943.

ШЛЫКОВЕНКО Михаил Иванович, р. 1923, Брянская обл., Климовский р-н, п. Саловский, ряд., погиб 31.10.1943.

ШМЕНДЕЛЬ Карп Стефанович, р. 1910, Брянская обл., Суражский р-н, с. Октябрьское, ряд., погиб 18.11.1943.

ШОРИН Михаил Ефремович, Челябинская обл., Мостовский р-н, д. Заложное, ряд., умер от ран 20.11.1943.

ШТИЛЬГОИЗ Исаак Шлемович, Волгоградская обл., Еланский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

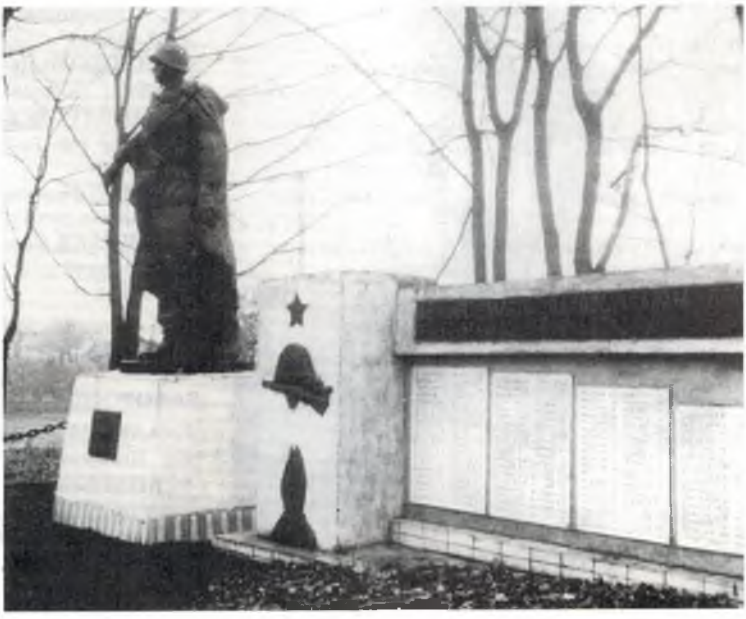

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў у в. Данілавічы.

ШУБИН Николай Васильевич, Свердловская обл., Орджоникидзевский р-н, ряд., умер от ран 24.11.1943.

ШУКЛИН Николай Семенович, Кировская обл., г. Омутнинск, ряд., погиб 29.10.1943.

ШУМАКОВ Иван Васильевич, Орловская обл., Новосильский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ШУМЕЕВ Иларион Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Колюды, ряд., умер от ран 23.11.1943.

ШУМЕЙКО Иван Савельевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ШУПИКОВ Тимофей Павлович, р. 1901, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Н. Бобовичи, погиб 12.10.1943.

ШУРОВ Николай Семенович, р. 1920, Курганская обл., Мокроусовский р-н, д. Лапушки, ряд., погиб 12.11.1943.

ШУРША Иван Федорович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 39819, погиб 2.11.1943.

ЩЕМЕЛЕВ Трофим Михайлович, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 45846, погиб 27.11.1943.

ЩЕРБА Малах Тимофеевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Нарость, ряд., в/ч 39321, погиб 13.11.1943.

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў у в. Тарасаўка.

ЩЕРБАКОВ Александр Михайлович, Марийская АССР, Советский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ЩЕРБАКОВ Дмитрий Евдокимович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Душатин, ряд., в/ч 39321, погиб 13.11.1943.

ЩЕТНИКОВ Иван Денисович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., умер от ран 20.11.1943.

ЩИПАНОВ Владимир Иванович, р. 1924, Башкирская АССР, г. Белорецк, серж., в/ч 39321, погиб 17.11.1943.

ЩУКИН Александр Николаевич, р. 1924, Липецкая обл., Тербунский р-н, д. Становляновка, ст. серж., в/ч 01064, погиб 31.10.1943.

ЮРАСОВА Екатерина Николаевна, Тульская обл., Ефремовский р-н, ряд., погибла 12.10.1943.

ЮРОВ Егор Дмитриевич, Воронежская обл., Эртильский р-н, ряд., в/ч 04762.

ЮСУПОВ Нахаб, ряд., умер от ран 22.11.1943.

ЯКОВЛЕВ Григорий Иванович, р. 1907, Костромская обл., Мантуровский р-н, ряд., погиб 28.10.1943.

ЯКОВЛЕВ Иван Тихонович, р. 1924, Липецкая обл., Волынский р-н, с. Чемоданово, ряд., в/ч 45346, погиб 27.10.1943.

ЯКСОНОВ Андрей Яковлевич, г. Оренбург, ряд., погиб 15.11.1943.

ЯКУШЕВ Кузьма Яковлевич, Калужская обл., Людиновский р-н, мл. серж., умер от ран 3.12.1943.

ЯНГОЛЬ Иван Абрамович, р. 1903, Новосибирская обл., Доволенский р-н, с. Согорное, ряд., в/ч 41454, погиб 7.11.1943.

ЯНКОВ Сергей Андреевич, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Делинка, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

ЯНКОВ Федор Григорьевич, р. 1914, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Делинка, ряд., погиб 28.10.1943.

ЯСИНКОВ Иван Моисеевич, р. 1902, Гомельская обл., г. Добруш, ряд., погиб 28.10.1943.

ЯТИКУН Федор Ильич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Лотаки, ряд., в/ч 39321, погиб 17.11.1943.

ЯШИН Николай Сергеевич, Тульская обл., Щекинский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ЯШПАЕВ Сергей Иванович, Кировская обл., Кильмезский р-н, д. Андрошкино, лейт., погиб 26.10.1943.

ДАНИЛОВИЧСКИЙ СЕЛЬСОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ДАНИЛОВИЧИ

АЛЕКСА Иван Емельянович, р. 1900, Брянская обл., Погарский р-н, ряд., погиб 30.11.1943.

АНАНЬЕВ Павел Григорьевич, р. 1908, Ленинградская обл., Тихвинский р-н, Ст. Пикалево, ст. лейт., в/ч 01001, погиб 9.10.1943.

БАБИЧ Иван Кондратьевич, Черниговская обл., Нежинский р-н, д. Смоляж, ряд., погиб 26.11.1943

БЕЛОЦЕРКОВЕЦ Федор Григорьевич, р. 1907, Сумская обл., Белопольский р-н, с. Штановка, ряд., погиб 24.11.1943.

БОРОДУЛЯ Павел Михайлович, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Дмитриевка, ряд., погиб 26.11.1943.

ВРОНСКИЙ Василий Иванович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Юхново, ряд., погиб 7.10.1943.

ГУЦЕВ Алексей Афанасьевич, р. 1924, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Орельск, ряд., погиб 19.11.1943.

ГУЩЕВ Михаил Михайлович, р. 1926, Смоленская обл., г. Дорогобуж, мл. серж., умер от ран 19.11.1943.

ЕСАЯН Амбарцум Осипович, р. 1908, Армянская ССР, Шамшадинский р-н, с. Тауз, ст. серж., погиб 24.11.1943.

ИСМАНОВ Сабир Ганиевич, р. 1915, Киргизская ССР, г. Карсу, лейт., погиб 24.11.1943.

КАПУСТА Андрей Данилович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., погиб 24.11.1943.

КОВИН Николай Михайлович, Молотовская обл., Добрянский р-н, д. Губничато, ряд., погиб 29.11.1943.

КУЛИКОВ Алексей Иванович, р. 1920, Ярославская обл., Нагорновский р-н, ст. серж., умер от ран 20.11.1943.

ЛЯМИН Борис Андреевич, г. Калинин, серж., погиб 26.11.1943.

МОИСЕЕНКО Михаил Михайлович, ряд., в/ч 39381, погиб 24.11.1943.

НОВИЧКОВ Николай Васильевич, р. 1916, г. Москва, лейт., погиб 26.11.1943.

РЯБКОВ Федор Афанасьевич, р. 1917, Горьковская обл., Уренский р-н, с. Свищево, старш., погиб 7.10.1943.

СМИРНОВ Сергей Григорьевич, Горьковская обл., Кр. Баковский р-н, д. Арефино, ряд., в/ч 82626, погиб 23.11.1943.

СТРЕЛКИН Алексей Иванович, Рязанская обл., Сасовский р-н, д. Новое, ряд., погиб 24.11.1943.

СТРОЙНЮК Николай Захарович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 39381, погиб 20.11.1943.

ТУРЫЩЕВ Александр Федорович, Коми АССР, Сысольский р-н, д. Верхний Конец, мл. серж., в/ч 24440, погиб 10.10.1943.

ХРОМОЙ Кирилл Павлович, р. 1925, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. М.-Тополь, ряд., погиб 29.11.1943.

ШИЛО Василий Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 39352, погиб 25.11.1943.

ШКЛЯР Феодосий Емельянович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Ивановка, ряд., в/ч 39352, погиб 24.11.1943.

КАЛИНИНСКИЙ СЕЛЬСОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ТАРАСОВКА

АБАЛА Федос Игнатьевич, р. 1905, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., погиб 4.10.1943.

АБРАМОВ Виктор Иванович, Брянская обл., Климовский р-н, ряд., погиб 23.10.1943.

АДАМОВ Федор Степанович, р. 1897, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Старые Бобовичи, ряд., погиб 28.10.1943.

АЗАРНОВ Иван Васильевич, Орловская обл., Кромский р-н, д. Каменец, ряд., в/ч 45912, погиб 11.10.1943.

АКОЛЖАЙ Гарин, умер от ран 18.11.1943.

АКСЕНЕНКО Иван Данилович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Селец, ряд., в/ч 54270, погиб 12.11.1943.

АКСЕНЕНКО Иван Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Селец, ряд., в/ч 54270, погиб 14.11.1943.

АКУЛЕНКО Алексей Иванович, р. 1924, Брянская обл., Унечский р-н, д. Красновичи, ряд., умер от ран 22.11.1943.

АМЕЛИН Степан Трофимович, Орловская обл., Дмитровский р-н, с. Домака, ряд., погиб 1.10.1943.

АНДРЕЕВ Родион Филиппович, ряд., в/ч 45912, погиб 6.10.1943.

АНДРОСОВ Иван Федорович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 9.11.1943.

АНИКИН Иван Павлович, р. 1898, Липецкая обл., Становлянский р-н, д. Колодезкое, мл. серж., погиб 28.10.1943.

АНОХИН Николай Александрович, р. 1924, Московская обл., Воскресенский р-н, кап., погиб 5.10.1943.

АНОШКИН Алексей Иванович, Татарская АССР, Камско-Устьинский р-н, мл. лейт., погиб 12.11.1943.

АРТОМОНОВ Иван Степанович, р. 1918, Ульяновская обл., Майнский р-н, с. Сурки, ряд., погиб в октябре 1943.

АРХИПОВ Александр Васильевич, р. 1916, ряд., в/ч 70557, погиб 5.10.1943.

АСОЦКИЙ Константин Федорович, Курская обл., Суджанский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 3.10.1943.

АСТАФЬЕВ Петр Егорович, р. 1910, Липецкая обл., Тербунский р-н, с. 2-е Тербуны, ряд., в/ч 45912, погиб 10.10.1943.

АТРОЩЕНКО Андрей Степанович, р. 1905, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Тростань, ряд., погиб 29.10.1943.

АТРОЩЕНКО Петр Ефимович, Брянская обл., г. Почеп, ряд., в/ч 29447, погиб 27.11.1943.

АХРЕМЕНКО Михаил Корнеевич, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Будо-Воробьевка, ряд., погиб 5.10.1943.

БАБАЕВ Полот, ряд., погиб 23.11.1943.

БАГЛАЕВ Илья Григорьевич, р. 1904, Брянская обл., Климовский р-н, с. Н.-Ропок, ряд., умер от ран 14.11.1943.

БАЙДИН Урлан Султанович, ряд., погиб 19.11.1943.

БАКАНОВ Родион Ильич, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Новинка, ряд., в/ч 01064, погиб 5.10.1943.

БАЛАБКА Филипп Емельянович, р. 1909, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. 2-я Федоровка, ряд., умер от ран 25.11.1943.

БАНКЕТ Андрей Владимирович, р. 1906, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Бобовичи, ряд., погиб 28.10.1943.

БАНКЕТОВ Михаил Терентьевич, р. 1904, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Бобовичи, ряд., погиб 28.10.1943.

БАННИКОВ Терентий Федорович, р. 1908, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Бобовичи, ряд., погиб 29.10.1943.

БАРАНОВ Владимир Петрович, р. 1924, г. Брянск, ряд., в/ч 24444, погиб 22.11.1943.

БАРАНОВ Кузьма Титович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 9.11.1943.

БАТАШОВ Василий Матвеевич, р. 1906, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Перевоз, ряд., погиб 6.10.1943.

БАТЮША Алексей Федорович, погиб 22.11.1943.

БЕЗДЕНЕЖНЫХ Филипп Никифорович, ряд., в/ч 70557, погиб 5.10.1943.

БЕЛОУС Иван Степанович, р. 1913, Брянская обл., Красногорский р-н, п. Городок, ряд., погиб 17.11.1943.

БЕЛОУС Петр Васильевич, Брянская обл., Красногорский р-н, п. Городок, ряд., погиб 17.11.1943.

БЕЛОУС Семен Семенович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Яловка, ряд., в/ч 47632, погиб 13.11.1943.

БЕЛОУСОВ Василий Васильевич, р. 1902, Орловская обл., Крамский р-н, д. Красная Роща, ряд., погиб 6.10.1943.

БЕЛОШАПКО Василий Игнатьевич, р. 1907, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Вышков, ряд., погиб 27.10.1943.

БЕЛЯЕВ Иван Филиппович, Брянская обл., Климовский р-н, с. Хохловка, ряд., в/ч 45913, погиб 6.10.1943.

БИБИК Иван Никитович, Воронежская обл., Кантемировский р-н, мл. лейт., погиб 5.11.1943.

БИБИК Севан Никифорович, ст. серж., погиб 5.11.1943.

БИРЮКОВ Степан Ефимович, Брянская обл., Комаричский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 30.9.1943.

БЛАГОВ Иларион Трофимович, р. 1905, Рязанская обл., Шиловский р-н, ряд., в/ч 29982, погиб 6.10.1943.

БОЕВ Николай Кузьмич, р. 1911, Воронежская обл., Аннинский р-н, ряд., в/ч 01047, погиб 8.10.1943.

БОЛЫЧЕВ Иван Тимофеевич, Орловская обл., Ливенский р-н, с. Коротыш, ряд., в/ч 68463, погиб 6.10.1943.

БОНАДЫКОВ Александр Васильевич, р. 1910. Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Тростань, ряд., в/ч 39982, погиб 3.10.1943.

БОНАДЫКОВ Иван Афанасьевич, р. 1901. Брянская обл., Новозыбковский р-н, х. Величко, ряд., погиб 29.10.1943.

БОНДАРЕНКО Устин Герасимович, Гомельская обл., Рогачевский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

БОРДОВСКИЙ Александр Павлович, р. 1907. Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., погиб 7.10.1943.

БОРДОВСКИЙ Григорий Николаевич, р. 1907, Брянская обл., Новозыбковский р-н, х. Величко, ряд., в/ч 39982, погиб 5.10.1943.

БОРИСЕНКО Яков Матвеевич, р. 1910, Брянская обл., Климовский р-н, с. Курозново, ряд., погиб 27.10.1943.

БОРИСОВ Александр Яковлевич, ряд., в/ч 70557, погиб 7.10.1943.

БОРИСОВ Василий Алексеевич, Московская обл., Мытищинский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 2.10.1943.

БОРИСОВ Владимир Панфилович, Пензенская обл., Сердобский р-н, с. Зеленовка, ряд., в/ч 45912. погиб 11.10.1943.

БОЧКАРЕВ Константин Егорович, Новосибирская обл., Маслянинский р-н, д. Калиновка, ряд., погиб 13.10.1943.

БРОЛОВ Иван Федорович, ряд., в/ч 45912, погиб 6.10.1943.

БУЙНЫЙ Семен Степанович, р. 1906, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Вышков, ряд., погиб 28.10.1943.

БУЛАНЦЕВ Тимофей Петрович, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., в/ч 39982, погиб 27.10.1943.

БУНАТЯН Оганес Мацахович, р. 1923, Армянская ССР, Спитакский р-н, с. Амашис, ряд., погиб 14.11.1943.

БУРГУТА Иван Сергеевич, р. 1907, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Рыловичи, ряд., погиб 5.10.1943.

БЫЧКОВ Константин Яковлевич, Куйбышевская обл., г. Сызрань, тех.-лейт., в/ч 39381, убит 3.12.1943.

ВЕРЕНЧИКОВ Андрей Ефимович, р. 1909. Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Бобовичи, ряд., погиб 27.10.1943.

ВЕРХОЛОМОВ Николай Фадеевич, р. 1921. Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Шеломы, ряд., погиб 12.10.1943.

ВЕТЕРКОВ Владимир Петрович, Свердловская обл., г. Нижний Тагил, мл. серж., в/ч 44749, погиб 12.11.1943.

ВОЙЛО Тарас Ананьевич, Черниговская обл., Менский р-н, д. Дягово, ряд., погиб 8.11.1943.

ВОЛОДИН Сергей Васильевич, р. 1906, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., погиб 27.10.1943.

ВОРОБЕЙ Григорий Иванович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Воробьевка, ряд., в/ч 45912, умер от ран 24.10.1943.

ВОРОБЬЕВ Александр Иванович, г. Москва, серж., в/ч 01047, погиб 5.10.1943.

ВОРОБЬЕВ Василий Илларионович, Брянская обл., Брасовский р-н, с. Бобрик, ряд., в/ч 01064, погиб 5.10.1943.

ВОРОБЬЕВ Павел Иванович, Брянская обл., Брасовский р-н, с. Бобрик, ряд., в/ч 01064, погиб 5.10.1943.

ВОРОН Филипп Николаевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Селец, ряд., в/ч 54270, погиб 12.11.1943.

ВЫКОЧКА Иван Никифорович, р. 1907, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Вышков, ряд., погиб 28.10.1943.

ГАЗИН Петр Лаврентьевич, Липецкая обл., Лебедянский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 1.10.1943.

ГАЙДА Андрей Васильевич, р. 1898, Сумская обл., Середино-Будский р-н, с. Кренидовка, ряд., погиб 30.9.1943.

ГАНЖУРА Нестер Степанович, р. 1900, Донецкая обл., г. Жданово, ряд., погиб 5.10.1943.

ГЛАДКИХ Кирилл Ильич, р. 1921, Читинская обл., Приаргунский р-н, с. Урулонгуй, ряд., в/ч 45933, погиб 6.10.1943.

ГЛАДЫШЕВ Иван Филиппович, р. 1906, Оренбургская обл., Новосергиевский р-н, с. Н. Сергиевка, ряд., в/ч 01064, погиб 29.9.1943.

ГЛЕБОВ Михаил Николаевич, Оренбургская обл., Кувандыкский р-н, мл. лейт., в/ч 45912, погиб 28.9.1943.

ГЛУЗСКИЙ Иван Кондратьевич, р. 1903, Брянская обл., Унечский р-н, д. Высокое, ряд., погиб 12.11.1943.

ГОВЕНЬКО Егор Панкратович, Брянская обл., Красногорский р-н, п. Байлуки, ряд., погиб 19.11.1943.

ГОВОРОК Федор Трофимович, р. 1910, Брянская обл., Климовский р-н, с. Красный Яр, ряд., погиб 21.10.1943.

ГОЛОВИН Федор Александрович, Курская обл., Золотухинский р-н, д. Кнопиха, ряд., в/ч 45933, погиб 10.10.1943.

ГОЛОДНОВ Михаил Александрович, Куйбышевская обл., Шигонский р-н, серж., в/ч 01726, погиб 21.10.1943.

ГОЛУБЕВ Николай Ильич, г. Москва, серж., в/ч 45912, погиб 11.10.1943.

ГОЛУТВА Кузьма Захарович, Брянская обл., Унечский р-н, ряд., погиб 24.11.1943.

ГОППЕН Валерьян Валерьянович, г. Горький, ряд., умер от ран 15.10.1943.

ГОРЕЗКО Василий Дмитриевич, Брянская обл., Климовский р-н, д. Чернооково, ряд., погиб 5.10.1943.

ГОРЛО Петр Иванович, р. 1924, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Дубровка, ряд., погиб 12.11.1943.

ГОРЮНОВ Федос Мартынович, р. 1907, Сумская обл., Середино-Будский р-н, с. Кренидовка, ряд., погиб 30.9.1943.

ГРИГОРЬЯН Хачатур Мелитинович, р. 1907, мл. лейт., погиб 18.11.1943.

ГРИШАЕВ Кондратий Андреевич, р. 1904, Орловская обл., Бежицкий р-н, пос. Городище, ряд., погиб 12.11.1943.

ГРИШИН Никифор Спиридонович, р. 1896, Брянская обл., Жуковский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

ГРОШЕВ Иван Дмитриевич, Московская обл., Егорьевский р-н, ряд., в/ч 01647, погиб 5.10.1943.

ГУЛЕНОК Кузьма Лукьянович, Сумская обл., Середино-Будский р-н, ряд., погиб 12.10.1943.

ГУРЬЕВ Алексей Максимович, Татарская АССР, Елабужский р-н, д. Мальцево, ряд., в/ч 70557, погиб 5.10.1943.

ГУСЕВ Григорий Иванович, р. 1900, Саратовская обл., Петровский р-н, ряд., погиб 5.10.1943.

ГУТИН Тимофей Емельянович, р. 1911, Брянская обл., Климовский р-н, с. Митьковка, ряд., погиб 11.10.1943.

ГУТНИКОВ Григорий Васильевич, р. 1923, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Делянка, ряд., погиб 7.10.1943.

ГУТНИКОВ Иван Данилович, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ряд., в/ч 48483, погиб 2.10.1943.

ДАВЫДЕНКО Степан Прокофьевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Фомное, ряд., погиб 17.11.1943.

ДАВЫДОВ Петр Константинович, р. 1908, Иркутская обл., Иркутский р-н, с. Урик, ряд., погиб 22.11.1943.

ДАНИЛИН Никифор Федорович, р. 1922, Пензенская обл., Камешкирский р-н, с. Красное Поле, ефр., в/ч 03583, погиб 23.10.1943.

ДЕКУН Иван Андреевич, Ростовская обл., Цимлянский р-н, ряд., в/ч 1023, погиб 28.10.1943.

ДЕМИДЕНОК Владимир Николаевич, Ямало-Ненецкий округ, ст. серж., погиб 26.9.1943.

ДЕМЧЕНКО Петр Михайлович, Черниговская обл., Семеновский р-н, с. Архиповка, ряд., погиб 10.10.1943.

ДИКИЙ Иван Афанасьевич, Брянская обл., Красногорский р-н, Велик. Удебное, ряд., в/ч 54270, погиб 12.11.1943.

ДМИТРОШЕНКО Василий Федорович, ряд., умер от ран 18.11.1943.

ДОЛГИЙ Николай Яковлевич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Кр. Гора, ряд., в/ч 39352, погиб 12.11.1943.

ДОЛГОВ Павел Алексеевич, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ряд., погиб 17.10.1943.

ДОЛЖЕНКОВ Александр Антонович, Орловская обл., Сосковский р-н, ряд., в/ч 45912, погиб 5.10.1943.

ДОРОХОВ Константин Иванович, Донецкая обл., г. Горловка, кап., погиб 27.10.1943.

ДУДКИН Алексей Евменович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Велик. Удебное, ряд., в/ч 54270, погиб 12.11.1943.

ДЮБЧЕНКО Сергей Степанович, р. 1905, Сумская обл., Середино-Будский р-н, с. Кренидовка, ряд., в/ч 39982, погиб 27.10.1943.

ЕГОРОВ Геннадий Сергеевич, Ярославская обл., Гаврилов-Ямский р-н, ряд., в/ч 03488, погиб 11.10.1943.

ЕРМАКОВ Сергей Григорьевич, р. 1893, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Старые Бобовичи, ряд., погиб 27.10.1943.

ЕРМОЛЕНКО Виктор Кириллович, р. 1921, Днепропетровская обл., Днепродзержинский р-н, ряд., умер от ран 19.11.1943.

ЖЕНОДАРОВ Искак Измайлович, р. 1901, г. Кострома, ряд., погиб 22.11.1943.

ЖУКОВ Николай Гаврилович, р. 1925, Курская обл., Пристенский р-н, ст. Ржава, ряд., погиб 1.7.1943.

ЗАБОЛОТНЫЙ Филимон Дмитриевич, Кемеровская обл., Кемеровский р-н, ряд., в/ч 39982, погиб 7.10.1943.

ЗАГНЕТ Николай Сергеевич, р. 1922, Брянская обл., Климовский р-н, с. Лобановка, ряд., погиб 5.11.1943.

ЗАЙЦЕВ Михаил Алексеевич, р. 1923, Воронежская обл., Семилукский р-н, с. Девица, гв. лейт., в/ч 56371, погиб 13.10.1943.

ЗАРУБКО Петр Михайлович, Брянская обл., Климовский р-н, с. Чернооково, ряд., погиб 5.10.1943.

ЗАХАРОВ Григорий Афанасьевич, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Андрейковичи, ряд., в/ч 01064, погиб 5.10.1943.

ЗАХАРОВ Николай Тихонович, р. 1914, Курская обл., Солнцевский р-н, ряд., в/ч 39982, погиб 30.9.1943.

ЗАХАРОВ Петр Петрович, Тульская обл., Дубенский р-н, д. Радуговище, ст. серж., умер от ран 23.11.1943.

ЗВОНКИН Алексей Васильевич, Московская обл., Пушкинский р-н, серж., в/ч 29447, погиб 7.3.1943.

ЗГУРО Конон Глебович, р. 1898, Брянская обл., Унечский р-н, с. Ст. Гута, ряд., погиб 12.11.1943.

ЗЕВАНИН Алексей Алексеевич, Вологодская обл., Сокольский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 1.10.1943.

ЗЕЛЕНСКИЙ Селиверст Прокофьевич, Брянская обл., Почепский р-н, д. Котляково, ряд., погиб 16.11.1943.

ЗЫКУНОВ Петр Макарович, Брянская обл., Климовский р-н, с. Лобановка, ряд., в/ч 0106, погиб 5.10.1943.

ИВАНОВ Василий Федорович, р. 1922, Марийская АССР, Волжский р-н, д. Часавенная, ряд., умер от ран 19.11.1943.

ИВАНОВ Данил Иванович, р. 1917, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 7.10.1943.

ИВАНОВ Николай Семенович, Тюменская обл., Ишимский р-н, ряд., в/ч 45933, погиб 13.10.1943.

ИВАЩЕНКО Алексей Петрович, р. 1914, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Цырковичи, ряд., погиб 7.10.1943.

ИГНАТЕНКО Федор Васильевич, р. 1904, Брянская обл., Климовский р-н, д. Лобановка, ряд., погиб 5.10.1943.

ИЛЬЮШИН Павел Иванович, Брянская обл., Жуковский р-н, д. Посожа, ряд., в/ч 39321, погиб 8.11.1943.

КАЗАЧЕНКО Григорий Николаевич, р. 1904, Брянская обл., Унечский р-н, д. Дягово, ряд., погиб 12.11.1943.

КАЛАШНИКОВ Аркадий Иванович, Удмуртская АССР, Кезский р-н, ряд., погиб 12.10.1943.

КАЛИНИН Евдоким Филиппович, р. 1894, Московская обл., Дмитровский р-н, с. Дядьково, ряд., в/ч 66542, погиб 13.11.1943.

КАЛЬКО Мирон Федорович, Полтавская обл., ряд., в/ч 03483, погиб 10.10.1943.

КАМЕНЕВ Василий Иванович, р. 1924, Белгородская обл., Ракитянский р-н, с. Ракитное, ряд., погиб 7.10.1943.

КАМЕРОВСКИЙ Виктор Иванович, серж., в/ч 18850, погиб 28.9.1943.

КАМЕТИН Тимофей Сергеевич, ряд., в/ч 45912, погиб 5.10.1943.

КАМОДЫНЕНКО Василий Яковлевич, мл. серж., погиб 26.11.1943.

КАМЫШЕВ Василий Степанович, Воронежская обл., Борисоглебский р-н, Махровка, мл. серж., в/ч 62996, погиб 19.11.1943.

КАНЬЖИН Евгений Иванович, Курганская обл., Каргапольский р-н, д. Шабуры, серж., погиб 12.10.1943.

КАПРАНОВ Георгий Иванович, р. 1904, Брянская обл., Климовский р-н, д. Могилевцы, ряд., погиб 15.10.1943.

КАРАЕВ Ишанкул, р. 1915, Сталинабадская обл., Курган-Тюбинский р-н, ряд., погиб 8.11.1943.

КАРМАНОВ Петр Григорьевич, р. 1913, Молотовская обл., Чернухинский р-н, д. Богатовка, ряд., погиб 17.11.1943.

КАРПЕНКО Сергей Иванович, Сумская обл., Середино-Будский р-н, ряд., погиб 12.10.1943.

КАРТАВЕНКО Владимир Егорович, р. 1904, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Простань, ряд., погиб 5.10.1943.

КАРЫМБАЕВ Умет, Киргизская ССР, Иссык-Кульский р-н, п. Тамчи, ряд., в/ч 45912, погиб 27.10.1943.

КАТЛАШОВ Никита Иванович, Красноярский край, Ужурский р-н, д. Бахт, ряд., в/ч 03173, погиб 14.11.1943.

КИКОВ Филипп Данилович, Оренбургская обл., Соль-Илецкий р-н, кап., в/ч 29447, умер от ран 25.11.1943.

КИРОВ Федор Макарович, Орловская обл., г. Дмитровск, ряд., в/ч 39982, погиб 30.9.1943.

КИСЛЕНОК Ефрем Кирикович, Брянская обл., г. Стародуб, ряд., погиб 5.10.1943.

КЛИНДУКОВ Иван Кузьмич, Орловская обл., Кромский р-н, д. Полхов, ряд., погиб 12.10.1943.

КЛИТИНСКИЙ Владимир Яковлевич, р. 1925, Орловская обл., г. Бежица, ряд., погиб 18.11.1943.

КЛОЧКОВ Павел Алексеевич, Брянская обл., Комаричский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 5.10.1943.

КНЯЗЕВ Петр Захарович, р. 1899, Брянская обл., Комаричский р-н, д. Логиревка, ряд., погиб 5.10.1943.

КОБАХИДЗЕ Картлей Николаевич, Грузинская ССР, Карельский р-н, с. Двани, серж., в/ч 45912, погиб 12.10.1943.

КОВАЛЕВ Иван Степанович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Фошное, ряд., в/ч 47632, погиб 13.11.1943.

КОВАЛЕВ Михаил Иванович, р. 1910, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Бобовичи, ряд., в/ч 39982, погиб 27.10.1943.

КОВАЛЕВ Фрол Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Полунская Рудня, ряд., в/ч 02848, умер от ран 25.11.1943.

КОВТУН Николай Федорович, р. 1911, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Большовка, ряд., погиб 6.10.1943.

КОЖЕМЯКО Иван Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 39381, погиб 23.11.1943.

КОЖЕМЯКО Малах Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Николаевка, ряд., погиб 19.11.1943.

КОЖЕМЯКО Николай Данилович, р. 1910, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., погиб 27.10.1943.

КОЗАРЕЗОВ Иван Андреевич, р. 1905, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 5.10.1943.

КОЗИЛОВКА Павел Кириллович, р. 1899, Брянская обл., г. Почеп, ряд., умер от ран 19.11.1943.

КОЗЛОВ Герасим Пархомович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Фошное, ряд., погиб 17.11.1943.

КОЗЛОВ Иван Емельянович, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Зеновкино, ряд., в/ч 01047, погиб 8.10.1943.

КОЗЛОВ Рудольф Сергеевич, Чувашская АССР, г. Канаш, ряд., умер от ран 24.11.1943.

КОЗЛОВ Семен Захарович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Федоровка, ряд., погиб 12.11.1943.

КОЛЕСНИКОВ Василий Максимович, ряд., погиб 29.9.1943.

КОЛЫБАНОВ Петр Николаевич, р. 1911, Брянская обл., Унечский р-н, д. Брянкустичи, ряд., погиб 17.11.1943.

КОМАРОВ Иван Васильевич, Московская обл., г. Подольск, мл. лейт., погиб 28.9.1943.

КОНОКОТОВ Анатолий Александрович, р. 1925, Смоленская обл., Сычевский р-н, ряд., погиб 5.10.1943.

КОНЯХИН Семен Владимирович, ряд., умер от ран 18.11.1943.

КОРОЛЕВ Петр Тихонович, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., в/ч 39982, погиб 28.10.1943.

КОРОЛЕВ Федот Николаевич, р. 1913, Ростовская обл., Константиновский р-н, ст. Усть-Быстрянская, ефр., в/ч 01171, погиб 28.10.1943.

КОРОСТЕЛЕВ Василий Емельянович, р. 1903, Брянская обл., Унечский р-н, д. Алешовка, ряд., погиб 18.11.1943.

КОРШУНОВ Петр Кузьмич, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Лубошево, ряд., погиб 5.10.1943.

КОСТЕНКО Семен Васильевич, Донецкая обл., г. Снежное, лейт., погиб 16.11.1943.

КОСТЮЧЕНКО Михаил Сергеевич, Сумская обл., Середино-Будский р-н, ряд., погиб 12.10.1943.

КОСЫЙ Филипп Яковлевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

КОТОВ Спиридон Иванович, р. 1924, Ивановская обл., Полехский р-н, д. Верзякино, мл. лейт., погиб 24.11.1943.

КОЧЕТКОВ Иван Дорофеевич, Рязанская обл., Кораблинский р-н, д. Нижняя Ищередь, ряд., умер от ран 22.11.1943.

КОЧКИН Николай Михайлович, Кировская обл., Богородский р-н, д. Сосновка, серж., в/ч 45938, погиб 10.10.1943.

КОШЕНОК Григорий Давыдович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Любовша, ряд., в/ч 02848, умер от ран 19.11.1943.

КРАВЧЕНКО Михаил Филиппович, Брянская обл., Комаричский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 29.9.1943.

КРАСИЛЬНИКОВ Родион Семенович, р. 1909, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Замишево, ряд., в/ч 39982, погиб 27.10.1943.

КРАСНОЛОБОВ Алексей Сергеевич, р. 1909, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Катичи, ряд., в/ч 39982, погиб 27.10.1943.

КРАСНЮК Александр Евсеевич, р. 1908, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Понуровка, погиб 5.10.1943.

КРАСОВ Владимир Евдокимович, ряд., в/ч 45912, погиб 9.10.1943.

КРЕСТЕНКОВ Николай Алексеевич, р. 1902, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Чернево, ряд., погиб 5.10.1943.

КРУПА Петр Иванович, ряд., погиб 6.10.1943.

КРУПИН Федор Спиридонович, Кировская обл., Уржумский р-н, д. Делново, мл. лейт., в/ч 39982, погиб 12.10.1943.

КУДАШОВ Самал, р. 1916. Гурьевская обл., Денгизский р-н, ряд., в/ч 39982, погиб 28.10.1943.

КУДРЯВЦЕВ Петр Андреевич, р. 1917, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 7.10.1943.

КУЗНЕЦОВ Иван Иванович, ряд., в/ч 68463, погиб 4.10.1943.

КУЛЕЖАНОВ Кажахмет Мирманович, г. Курган, ряд., в/ч 3935, погиб 12.11.1943.

КУРОХТИН Алексей Семенович, р. 1913, Тамбовская обл., Сампурский р-н, ефр., в/ч 03442, умер от ран 31.10.1943.

КУСТ Андрей Федорович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Кустовка, ряд., погиб 12.11.1943.

КУЦЕНКО Иван Петрович, г. Киев, ст. лейт., в/ч 82626, погиб 20.11.1943.

ЛАГУТИН Степан Михайлович, р. 1909, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Денисковичи, ряд. погиб 5.10.1943.

ЛАЗУТКО Тихон Филиппович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Б.-Ловча., ряд., погиб 14.11.1943.

ЛАКИЗА Прохор Семенович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 39352, погиб 12.11.1943.

ЛАРЬКОВ Андрей Степанович, р. 1905, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Бобовичи, ряд., погиб 5.10.1943.

ЛАСОЧКА Степан Федорович, р. 1905, Брянская обл., Новозыбковский р-н, п. Мамай, ряд., в/ч 39982, погиб 7.11.1943.

ЛЕБЕДЕВ Венедикт Иванович, р. 1921, Ярославская обл., Буйский р-н, д. Демьяново, ряд., погиб 18.11.1943.

ЛЕВЫХ Митрофан Федорович, Брянская обл., Комаричский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 5.10.1943.

ЛЕДЕНЬ Лев Михайлович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Буда-Воробьевская, ряд., в/ч 45912, погиб 12.10.1943.

ЛЕОНОВ Василий Григорьевич, р. 1919, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Бобовичи, ряд., в/ч 01047, погиб 7.10.1943.

ЛЕОНОВ Влас Петрович, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Зиновкино, ряд., в/ч 01047, погиб 8.10.1943.

ЛИСЕНКО Николай Ильич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Лятихи, ряд., в/ч 02848, умер от ран 24.11.1943.

ЛИТВИНОВ Василий Семенович, Волгоградская обл., Николаевский р-н, серж., погиб 28.10.1943.

ЛИЩЕНКО Лазарь Фомич, р. 1901, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Андрейковичи, ряд., погиб 5.10.1943.

ЛОСЕВ Федор Семенович, р. 1906, Брянская обл., Унечский р-н, д. Лыстичи, ряд., погиб 17.11.1943.

ЛУБЯННИКОВ Аким Павлович, р. 1892, Орловская обл., Свердловский р-н, с. Верхососны, ряд., погиб 2.10.1943.

ЛУКАШОВ Семен Иванович, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ряд., в/ч 39982, погиб 27.10.1943.

ЛУМЦЕВ Степан Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Еловка, ряд., погиб 17.11.1943.

ЛЯМО Василий Демьянович, ряд., в/ч 45912, погиб 6.6.1943.

ЛЯМЦЕВ Степан Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Еловка, ряд., погиб 17.11.1943.

ЛЯХОВ Сергей Кононович, р. 1897, Брянская обл., Унечский р-н, с. Горяны, ряд., погиб 12.11.1943.

МАКАРЕЦ Иван Ефимович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, д. Пушкари, ряд., в/ч 45912. погиб 12.10.1943.

МАКЕЕВ Захар Петрович, Брянская обл., Комаричский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 5.10.1943.

МАЛАХОВСКИЙ Петр Иванович, г. Свердловск, серж., в/ч 01047, погиб 1.11.1943.

МАМОНТОВ Иван Яковлевич, Смоленская обл., Сычевский р-н, ряд., в/ч 39982, погиб 7.10.1943.

МАМОЧКИН Захар Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, п. Новая Ковалевка, ряд., погиб 18.11.1943.

МАНДЕЛЬМАН Шулим Абрамович, г. Москва, лейт., погиб 5.10.1943.

МАРАМАЗОВ Петр Никитич, р. 1896, Брянская обл., Почепский р-н, д. Дягово, ряд., погиб 12.11.1943.

МАРЧЕНКО Стефан Николаевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Селец, ряд., в/ч 54270, погиб 13.11.1943.

МАРШАЛКО Семен Денисович, ряд., погиб 16.11.1943.

МАСЛОВ Яков Фомич, Черниговская обл., Семеновский р-н, с. Титоновичи, ряд., погиб 10.10.1943.

МАСЫРОВ Тагаб, Сталинабадская обл., Курган-Тюбинский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

МАСЮТИН Иван Александрович, Тамбовская обл., г. Мичуринск, ряд., в/ч 39982, погиб 28.10.1943.

МАЦУК Иван Исакович, р. 1918, Винницкая обл., Погребиченский р-н, д. Морозовка, лейт., умер от ран 23.11.1943.

МАШКОВ Филипп Наумович, р. 1909, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 5.10.1943.

МЕДВЕДЕВ Дмитрий Мартынович, р. 1907, Саратовская обл., Аркадакский р-н, с. Грачевка, мл. серж., в/ч 38982, погиб 12.10.1943.

МЕЛИКИШВИЛИ Вардо Лукич, р. 1915, Грузинская ССР, Тетрицкаройский р-н, с. Джоржнашвили, ряд., в/ч 70557, погиб 6.10.1943.

МЕЛЬНИКОВ Егор Алексеевич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Еловка, ряд., умер от ран 20.11.1943.

МЕЛЬНИКОВ Егор Михайлович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Каменка, ряд., погиб 17.11.1943.

МЕРКУЛОВ Тихон Петрович, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Бобрин, ряд., в/ч 01047, погиб 6.10.1943.

МЕХМЕДОВ Степан Иванович, ряд., погиб 10.11.1943.

МИГУКИН Дмитрий Михайлович, р. 1925, Смоленская обл., Усвянский р-н, д. Местечко, мл. серж., погиб 12.11.1943.

МИЛОСЕРДИЕВ Егор Михайлович, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., в/ч 39982, погиб 12.10.1943.

МИРЗОЕВ Хугмат, р. 1904, Таджикская ССР, Кулябская обл., Хавалинский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

МИТРОФАНОВ Георгий Антонович, р. 1920, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 7.10.1943.

МИТЮХИН Алексей Иванович, г. Брянск, ряд., погиб 24.11.1943.

МИТЮШИН Алексей Иванович, р. 1913, Минская обл., Борисовский р-н, д. Бродовка, ряд., умер от ран 24.11.1943.

МИХАМОТЕНКО Петр Иванович, Алтайский край, Благовещенский р-н, серж., погиб 28.9.1943.

МИШАРИН Николай Иванович, р. 1924, Коми АССР, Ухтинский р-н, д. Лачь, ряд., в/ч 81173, погиб 12.11.1943.

МИШУК Игнат Кузьмич, Черниговская обл., Семеновский р-н, с. Костобобр, ряд., погиб 16.10.1943.

МОЛОВ Степан Васильевич, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., в/ч 01064, погиб 1.10.1943.

МОЛЯРОВ Михаил Леонович, р. 1909, Брянская обл., г. Злынка, ряд., погиб 9.10.1943.

МОНАХОВ Дмитрий Алексеевич, ряд., в/ч 68483, погиб 4.10.1943.

МОРОЗОВ Николай Иванович, р. 1923, Курская обл., Касторенский р-н, д. Благодать, ряд., погиб 15.10.1943.

МОРОЗОВ Петр Степанович, ряд., в/ч 45912, погиб 6.10.1943.

МОСКАЛЕНКО Алексей Макарович, Сумская обл., Середино-Будский р-н, с. Очкино, ряд., погиб 30.10.1943.

МОСЯКОВ Сергей Филиппович, г. Брянск, ряд., погиб 11.11.1943.

МУРАТОВ Аркадий Алексеевич, р. 1905, г. Харбин, ряд., погиб 12.11.1943.

МУРКО Григорий Григорьевич, р. 1907, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., погиб 27.10.1943.

МУХТАХУТДИНОВ Латык, Челябинская обл., г. Магнитогорск, мл. серж., в/ч 45912, погиб 17.10.1943.

МЯКОТИН Тимофей Александрович, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., в/ч 39982, погиб 30.9.1943.

НЕЖЕВЕНКО Степан Захарович, Сумская обл., Середино-Будский р-н, ряд., погиб 30.9.1943.

НЕМЫТОВ Михаил Яковлевич, Свердловская обл., Алапаевский р-н, с. Н. Синичиха, ряд.

НЕСТЕРОВ Сергей Аполлонович, р. 1915, Смоленская обл., Спас-Деменский р-н, с. Любунь, ряд., в/ч 39532, погиб 12.11.1943.

НЕХОРОШКО Петр Григорьевич, р. 1898, Сумская обл., Середино-Будский р-н, с. Кренидовка, ряд., погиб 30.9.1943.

НОВИКОВ Иван Федорович, р. 1924, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., погиб 30.9.1943.

НОВОСЕЛЬЦЕВ Ефим Никифорович, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Зиновкино, ряд., в/ч 01064, погиб 5.10.1943.

НОРИК Михаил Матвеевич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Еловка, ряд., в/ч 47632, погиб 12.11.1943.

НОСЫРОВ Тагай, р. 1911, Сталинабадская обл., Курган-Тюбинский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

ОМЕЛЬЯНОВИЧ Николай Васильевич, Крымская обл., Фрайдеровский р-н, ст. серж., погиб 17.11.1943.

ОРЕХОВ Павел Филиппович, р. 1909, Пензенская обл., Лунинский р-н, с. Родники, ряд., в/ч 01047, погиб 6.10.1943.

ОСАДЧИЙ Степан Савельевич, Черниговская обл., Семеновский р-н, с. Костобор, ряд., погиб 28.10.1943.

ОСИПЕНКО Степан Степанович, ряд., погиб 7.10.1943.

ОЧКИН Михаил Иванович, р. 1911, Горьковская обл., Лысковский р-н, с. Красная Лука, мл. лейт., погиб 19.8.1943.

ПАВЛЕНОК Василий Михайлович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Заборье, ряд., в/ч 48928. погиб 25.11.1943.

ПАВЛОВ Алексей Павлович, Новгородская обл., Хвойнинский р-н, д. Долбеники, ряд., погиб 30.9.1943.

ПАНИН Никита Степанович, р. 1915, Орловская обл., ряд., погиб 12.10.1943.

ПАНОВ Василий Григорьевич, Волгоградская обл., Иловлинский р-н, ряд., погиб 7.10.1943.

ПАНОВ Иван Евстафьевич, ряд., погиб 24.11.1943.

ПАНЬКОВ Иван Никитович, Брянская обл., Климовский р-н, с. Брахлов, ряд., в/ч 45912, погиб 12.10.1943.

ПАНЬШИН Федор Иванович, Брянская обл., Брасовский р-н, п. Ветряк, ряд., в/ч 20770, погиб 30.1.1944.

ПАРЕНКО Мартын Арестович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Воробьевка, ряд., в/ч 45993, погиб 15.11.1943.

ПАРФЕНЕНКО Максим Евменович, ряд., в/ч 45912, погиб 6.10.1943.

ПАСТУХОВ Савелий Савельевич, р. 1913, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 7.10.1943.

ПАЧЕЧУН Павел Тимофеевич, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Гремяч, ряд., в/ч 01064, погиб 5.10.1943.

ПЕРЕПЕЧКО Иван Михайлович, Брянская обл., Красногорский р-н, п. Павловка, ряд., в/ч 47632, погиб 13.11.1943.

ПЕСТОВ Анатолий Васильевич, р. 1922, Пермская обл., Куединский р-н, ряд., в/ч 64066, погиб 10.10.1943.

ПЕТРУШИН Иосиф Яковлевич, р. 1904, Брянская обл., Климовский р-н, с. Хохловка, ряд., погиб 21.10.1943.

ПЕШКО Афанасий Тихонович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 39352, погиб 12.11.1943.

ПИЛЬЧЕНКО Прокофий Васильевич, р. 1900, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Андрейковичи, ряд., погиб 5.10.1943.

ПИСМЕННИКОВ Афанасий Иванович, ряд., в/ч 45912, погиб 6.10.1943.

ПЛЮЩ Карп Никитович, р. 1909, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 5.10.1943.

ПОГАРЧЕНКО Семен Макарович, р. 1902, Сумская обл., С. Будский р-н, д. Кренидовка, ряд., погиб 12.10.1943.

ПОДДУБНЫЙ Василий Степанович, р. 1905, Брянская обл., Климовский р-н, д. Оптени, ряд., погиб 12.10.1943.

ПОДДУБНЫЙ Михаил Антонович, р. 1921, Брянская обл., Климовский р-н, п. Манев, ряд., погиб 29.10.1943.

ПОДКУЙКО Павел Митрофанович, сан. инстр. в/ч 68463, погиб 1.10.1943.

ПОЗОРОВ Андрей Павлович, р. 1917, Саратовская обл., г. Аркадак, старш., в/ч 39982, погиб 29.10.1943.

ПОЛИКАРПОВ Иван Поликарпович, Чувашская АССР, Канашский р-н, с. Турмыши, ст. лейт., в/ч 68463, погиб 5.10.1943.

ПОЛЯЧЕНКОВ Михаил Сергеевич, лейт., погиб 28.09.1943.

ПОПОВ Владимир Андреевич, р. 1904, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 7.10.1943.

ПОПРАВКО Антон Иванович, р. 1923, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Бучки, ряд., погиб 5.10.1943.

ПРИГАРО Тихон Трофимович, р. 1909, Луганская обл., г. Кр. Луч, ряд., погиб 9.10.1943.

ПРИХОД Иван Павлович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Буда Воробьевская, ряд., в/ч 45912, погиб 12.10.1943.

ПРИХОДЬКО Николай Иванович, р. 1903, Брянская обл., Климовский р-н, д. Брахлов, ряд., погиб 12.10.1943.

ПРОНОЗА Василий Игнатьевич, р. 1902, Гомельская обл., Добрушский р-н, ряд., погиб 7.10.1943.

ПРУДНИКОВ Федор Николаевич, Смоленская обл., Починковский р-н, ст. серж., в/ч 45933, погиб 14.10.1943.

ПСАРЕВ Николай Харламович, р. 1921, Удмуртская АССР, Красногорский р-н, лейт., умер от ран 28.11.1943.

ПТАШИНСКИЙ Иван Степанович, р. 1906, Брянская обл., Красногорский р-н, Кургановка, ряд., погиб 12.11.1943.

ПТУШКО Иов Федосович, р. 1904, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Курковичи, ряд., погиб 5.10.1943.

ПУЗАНОВ Николай Павлович, Брянская обл., Комаричский р-н, д. Лагеревка, ряд., в/ч 01064, погиб 5.10.1943.

ПУЗЫРЕВ Лаврентий Степанович, Брянская обл., Почепский р-н, с. Кошляково, ряд., погиб 12.11.1943.

ПУРЫГИН Иван Михайлович, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., в/ч 01047, погиб 1.10.1943.

РАЗУМНЫЙ Монтий Тарасович, Сумская обл., Середино-Будский р-н, ряд., погиб 30.9.1943.

РАХИМОВ Сатул, р. 1908, Таджикская ССР, Кулябская обл., Хавалинский р-н, с. Хавалин, ряд., погиб 12.11.1943.

РАЧИНСКИЙ Савва Львович, р. 1908, Южно-Казахстанская обл., г. Чимкент, кап., умер от ран 24.11.1943.

РЕДЕНКОВ Николай Тимофеевич, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Радогощь, ряд., в/ч 01047, погиб 6.10.1943.

РЕЗВАН Петр Демидович, погиб 19.11.1943.

РОЖЕВИЧ Иван Иванович, р. 1907, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Андрейковичи, ряд., в/ч 01047, погиб 8.10.1943.

РОЗИН Израиль Иосифович, г. Оренбург, ряд., в/ч 45912, погиб 12.10.1943.

РОМАНОВ Александр Борисович, г. Рязань, серж., погиб 28.10.1943.

РОТАРЕНКО Иван Федотович, Казахская ССР, Кзыл-Ордынская обл., Чилийский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

РОХВЕЕНКО Яков Онуфриевич, р. 1917, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Вышков, ряд., в/ч 39982, погиб 12.10.1943.

РОЧИНСКИЙ Савва Львович, г. Днепропетровск, кап., умер от ран 24.11.1943.

РУБЦОВ, погиб 19.11.1943.

РУДАКОВ Василий Иванович, Орловская обл., Кромский р-н, с. Ржава, ряд., погиб 12.10.1943.

РУДЕЦКИЙ Виктор Иванович, р. 1914, Сумская обл., Белопольский р-н, д. Ново-Петровка, ряд., умер от ран 24.11.1943.

РЫЖКОВ Александр Кузьмич, Московская обл., Химкинский р-н, д. Назарьево, ефр., в/ч 47932, погиб 18.10.1943.

РЫЖОВ Александр Антонович, р. 1907, Костромская обл., г. Кологрив, ряд., погиб 12.11.1943.

РЯПОЛОВ Семен Филиппович, р. 1916, Орловская обл., Должанский р-н, д. Родники, ряд., умер от ран 22.11.1943.

САВАТЕЕВ Кило, погиб 19.11.1943.

САВЕНОК Дмитрий Филиппович, Брянская обл., Климовский р-н, с. Соловьевка, ряд., в/ч 39982, погиб 6.10.1943.

САВИН Федор Игнатьевич, Брянская обл., Комаричский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 5.10.1943.

САВЧЕНКО Тимофей Трифонович, р. 1899, Брянская обл., Унечский р-н, с. Красновичи, ряд., погиб 12.11.1943.

САЛИМОВ Карим, р. 1911, Таджикская ССР, Кулябская обл., Хавалинский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

САМУСЕНКО Василий Терентьевич, р. 1922, Кемеровская обл., Новокузнецкий р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

САННИКОВ Иван Фролович, Брянская обл., Климовский р-н, с. Митьковка, ряд., в/ч 45912, погиб 11.10.1943.

САТИКОВ Иван Фролович, р. 1910, Брянская обл., Климовский р-н, с. Митьковка, ряд., погиб 11.10.1943.

СВЕТЛОВ Павел Васильевич, р. 1901, Калужская обл., г. Людиново, ряд., умер от ран 17.11.1943.

СЕВАСТЬЯНОВ Василий Андреевич, Орловская обл., Кромский р-н, д. Слобода Черкасская, ряд., в/ч 01047, погиб 6.10.1943.

СЕВРЮКОВ Иван Иванович, р. 1912, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., погиб 7.10.1943.

СЕМЕНОВ Василий Михайлович, ряд., в/ч 45912, погиб 6.10.1943.

СЕРЕБРЯКОВ Александр Константинович, Свердловская обл., г. Кировоград, ст. лейт., в/ч 01047, погиб 6.10.1943.

СЕХИН Андрей Николаевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 39352, погиб 12.11.1943.

СИГНЕЕВ Василий Иванович, Орловская обл., Покровский р-н, п. Кунач, ст. серж., погиб 28.10.1943.

СИДОРОВ Яков Филиппович, р. 1900, Калужская обл., д. Волчья Яма, ряд., погиб 18.11.1943.

СИЛИН Ефрем Захарович, Свердловская обл., г. Артемовский, ряд., погиб 27.10.1943.

СКАВЫШ Петр Митрофанович, г. Магнитогорск, ряд., погиб 6.10.1943.

СКАЧЕК Николай Кириллович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, п. Заря, ряд., в/ч 01047, погиб 5.10.1943.

СКРИПКИН Федор Лаврентьевич, р. 1895, Липецкая обл., Долгоруковский р-н, д. Сухой Ольшанец, ряд., погиб 29.10.1943.

СЛАДКОВ Семен Стефанович, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 30.9.1943.

СЛУЦКИЙ Василий Федорович, Брянская обл., Унечский р-н, ст. Гута, ряд., в/ч 47632, погиб 12.11.1943.

СМИРНОВ Владимир Георгиевич, ряд., в/ч 45912, погиб 6.10.1943.

СМИРНОВ Федор Федорович, Калининская обл., Калязинский р-н, д. Кортино, ряд., погиб 28.10.1943.

СМОРЕНКОВ Константин Андреевич, р. 1925, ряд., погиб 14.11.1943.

СНЫТКО Василий Павлович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Заборье, ряд., в/ч 78134, погиб 22.11.1943.

СОБОЛЕВ Яков Иванович, р. 1905, Ивановская обл., г. Шуя, ряд., погиб 30.09.1943.

СОКОВНИКОВ Василий Николаевич, Ростовская обл., Богаевский р-н, х. Голые Бугры, ряд., в/ч 45933, погиб 16.11.1943.

СОКОЛОВ Никита Иванович, р. 1912, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 7.10.1943.

СОЛОДИН Петр Иванович, р. 1909, Орловская обл., г. Бежица, ряд., погиб 18.11.1943.

СОЛОП Федор Андреевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 47632, погиб 12.11.1943.

СОЛОПАНОВ Михаил Федорович, р. 1904, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Н. Бобовичи, мл. серж., в/ч 39982, погиб 28.10.1943.

СОЧИНСКИЙ Василий Иванович, ряд., умер от ран 22.11.1943.

СПЕРАНСКИЙ Иван Константинович, г. Иваново, ряд., в/ч 29447, погиб 18.11.1943.

СТАРОВОЙТОВ Иван Тихонович, Приморский край, г. Артем, ряд., в/ч 29447, умер от ран 20.11.1943.

СТАРЧЕНКО Александр Иванович, р. 1924, Брянская обл., Климовский р-н, с. Митьковка, ряд., погиб 17.10.1943.

СТАРЧЕНКО Андрей Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Еловка, ряд., в/ч 47632, погиб 12.11.1943.

СТАРЧЕНКО Иларион Григорьевич, р. 1896, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Буда Воробьевская, ряд., в/ч 45912, погиб 12.10.1943.

СТЕПАНИДЕНКО Трофим Васильевич, Брянская обл., Красногорский р-н, п. Любовша, мл. серж., в/ч 02848, умер от ран 22.11.1943.

СТЕПАНОВ Павел Васильевич, р. 1923, Горьковская обл., Пильненский р-н, д. Юморча, ефр., погиб 23.11.1943.

СТЕПАНЯН Иван, р. 1925, Армянская ССР, Иждеванский р-н, с. Агдам, ряд., погиб 13.11.1943.

СТОВИЕЦ Григорий Федорович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 39352, погиб 11.1943.

СТОГНИЕВ Михаил Иванович, ком. взвода, в/ч 70557, погиб 5.10.1943.

СТОГНУТО Андрей Михайлович, р. 1922, Брянская обл., Унечский р-н, д. Красновичи, ряд., погиб 19.11.1943.

СТРЕЛКОВ Григорий Алексеевич, р. 1912, Курская обл., г. Дмитриев, ряд., погиб 12.11.1943.

СУДНИЦЫН Григорий Иванович, Башкирская АССР, Бирский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

СУКОНЩИКОВ Владимир Александрович, лейт., погиб 5.10.1943.

СЫСОЕВ Сергей Матвеевич, р. 1900, Брянская обл., Брянский р-н, с. Супонево, ряд., умер от ран 21.11.1943.

СЫТЫЙ Михаил Тимофеевич, Брянская обл., Климовский р-н, д. Ст. Буда, ряд., погиб 7.10.1943.

ТАЛЕЕВ Сергей Иванович, р. 1918, Московская обл., Дмитровский р-н, с. Щукалово, старш., в/ч 45912, погиб 28.10.1943.

ТАРИКО Иван Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Любовша, ряд., в/ч 02848, умер от ран 19.11.1943.

ТАСКАЕВ Павел Иванович, г. Новосибирск, ряд., погиб 12.10.1943.

ТЕРЕНТЬЕВ Алексей Иванович, р. 1908, Коми АССР, Ижевский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

ТЕРЕХОВ Сергей Васильевич, серж., в/ч 68463, погиб 6.10.1943.

ТЕРЕШОНОК Парфен Емельянович, Херсонская обл., с. Лабиновка, ряд., погиб 5.10.1943.

ТЕСЛИН Александр Алексеевич, р. 1898, ряд., погиб 6.10.1943.

ТЕСЛИН Василий Макарович, р. 1910, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Синий Колодезь, ст. серж., в/ч 39982, погиб 27.10.1943.

ТИМАКОВ Сергей Егорович, ряд., в/ч 45912, погиб 5.10.1943.

ТИХОНОВСКИЙ Игнат Павлович, р. 1914, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Андрейковичи, ряд., погиб 5.10.1943.

ТИХОНОВСКИЙ Сергей Моисеевич, р. 1914, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Андрейковичи, ряд., в/ч 01064, погиб 2.10.1943.

ТИЩЕНКО Сергей Михайлович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Селец, ряд., в/ч 54270, погиб 12.11.1943.

ТКАЧЕВ Григорий Касьянович, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Петрова Буда, ряд., в/ч 39352, погиб 12.11.1943.

ТОНКИЙ Михаил Петрович, р. 1918, Брянская обл., Климовский р-н, д. Хохловка, погиб 22.10.1943.

ТРЕПЫШКО Михаил Петрович, р. 1910, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Перелазы, ряд., погиб 12.11.1943.

ТРЕТЬЯКОВ Сергей Федорович, р. 1909, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ряд., погиб 7.10.1943.

ТРИГУБЕНКО Иван Васильевич, р. 1905, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Малое Удебное, ряд., умер от ран 20.11.1943.

ТРИФОНОВ Иван Васильевич, Саратовская обл., Балашовский р-н, серж., погиб 12.10.1943.

ТРОЯНОВ Алексей Филиппович, р. 1907, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Троснань, ряд., погиб 27.10.1943.

ТРУСОВ Борис Никифорович, Калужская обл., Бурятинский р-н, д. Новое, ряд., в/ч 02848, погиб 26.11.1943.

ТУРАЧКО Фрол Романович, Сумская обл., Середино-Будский р-н, ряд., погиб 30.9.1943.

ТЮТЯЕВА Анастасия Александровна, р. 1920, Запорожская обл., Куйбышевский р-н, воен. фельд., умерла от ран 18.5.1943.

УДОД Андрей Максимович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 39352, погиб 11.11.1943.

УСАЧЕВ Георгий Федорович, р. 1896, Московская обл., Чеховский р-н, ряд., погиб 29.9.1943.

УСЯКОВ Павел Никитович, р. 1912, Брянская обл., Унечский р-н, с. Брянкустичи, ряд., погиб 12.12.1943.

УХАРСКИЙ Василий Андреевич, р. 1916, Тамбовская обл., Знаменский р-н, с. 2-я Грачевка, ст. серж., в/ч 59906, погиб 14.11.1943.

УШАКОВ Максим Михайлович, Воронежская обл., Ведугский р-н, ряд., в/ч 01047, погиб 16.10.1943.

ФАЛЬ Владимир Иванович, р. 1924, Калининская обл., Собельский р-н, д. Софийское, ряд., умер от ран 24.11.1943.

ФАРАФОНОВ Сергей Борисович, Владимирская обл., Владимирский р-н, с. Брутово, ряд., погиб 7.10.1943.

ФАТЕЕВ Николай Иванович, Курская обл., Щигровский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 1.10.1943.

ФЕДОРЕНКО Федор Фомич, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Буда Воробьевская, ряд., в/ч 45912, погиб 6.10.1943.

ФЕДОРЕНКО Фома Владимирович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Буда Воробьевская, ряд., в/ч 45912, погиб 12.10.1943.

ФИЛИППОВ Иван Афанасьевич, Новосибирская обл., Здвинский р-н, ряд., в/ч 03303, погиб 5.10.1943.

ФОМИЧЕВ Тимофей Иванович, р. 1905, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Воронок, ряд., погиб 5.10.1943.

ФРОЛОВ Григорий Елисеевич, Тамбовская обл., Тамбовский р-н, серж., погиб 28.9.1943.

ХАРЧИН Степан Фомич, серж., погиб 22.11.1943.

ХИТРОВ Иван Степанович, Воронежская обл., Грибановский р-н, ряд., в/ч 24444, умер от ран 17.11.1943.

ХМЕЛЬНИЦКИЙ Василий Терентьевич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Еловка, ряд., погиб 17.11.1943.

ХОЛЯВКА Александр Григорьевич, Брянская обл., Климовский р-н, д. Хохловка, ряд., в/ч 45912, погиб 6.10.1943.

ХОМЕНЮК Ефрем Аверьянович, р. 1915, Брянская обл., Климовский р-н, ряд., погиб 16.10.1943.

ХОМУТИНА Василий Степанович, р. 1904, Днепропетровская обл., Новомосковский р-н, с. Знаменка, ряд., погиб 1.10.1943.

ХОТЯНИК Василий Петрович, ряд., погиб 22.11.1943.

ХРАМКО Иван Макарович, ряд., погиб 25.11.1943.

ХРОМОВ Александр Михайлович, Алтайский край, Егорьевский р-н, с. Сросты, ряд., в/ч 04686, погиб 24.10.1943.

ХРЯПКО Василий Тимофеевич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Велик. Удебное, ряд., в/ч 54270, погиб 12.11.1943.

ЦАРЬКОВ Иван Ефимович, р. 1910, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Тростань, ряд., в/ч 39982, погиб 29.10.1943.

ЦЫГАНОК Василий Аврамович, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Брахлово, мл. серж., в/ч 45912, погиб 5.10.1943.

ЧЕРЕМНЫХ Иосиф Никифорович, Красноярский край, Курагинский р-н, погиб 25.11.1943.

ЧЕРКАСОВ Михаил Иванович, Ставропольский край, Георгиевский р-н, с. Ореховское, ряд., в/ч 39882, погиб 5.10.1943.

ЧЕРНАЦКИЙ Александр Николаевич, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, п. Роща, ряд., в/ч 39982, погиб 28.10.1943.

ЧЕРНЫШОВ Валентин Софронович, г. Саратов, ряд., погиб 28.10.1943.

ЧЕХУНОВ Василий Андреевич, р. 1910, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Поповка, ряд., погиб 12.11.1943.

ЧИЖИКОВ Иван Григорьевич, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., в/ч 01064, погиб 30.9.1943.

ЧИЖИКОВ Федор Александрович, р. 1907, Брянская обл., Комаричский р-н, с. Родогощь, ряд., в/ч 43812, погиб 5.10.1943.

ЧУЛКОВ Ефим Федорович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Фошное, ряд., в/ч 47632, погиб 12.11.1943.

ЧУЛКОВ Иван Федорович, р. 1905, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Фошное, ряд., погиб 15.11.1943.

ЧУЧИК Григорий Григорьевич, р. 1900, Брянская обл., Унечский р-н, с. Брянкустичи, ряд., погиб 12.11.1943.

ШАПОВАЛОВ Петр Миронович, р. 1913, Киевская обл., г. Казятин, ряд., умер от ран 22.11.1943.

ШАТАЛОВ Евдоким Григорьевич, р. 1896, Липецкая обл., Измалковский р-н, д. Кошкино, ряд., в/ч 39982, погиб 12.10.1943.

ШАТКИЙ Петр Васильевич, Тульская обл., Алексинский р-н, д. Васильевка, мл. командир, в/ч 29447, умер от ран 28.9.1943.

ШАТСКИЙ Петр Васильевич, р. 1902, Тульская обл., Алексинский р-н, д. Васильевка, старш., умер от ран 18.11.1943.

ШВЕДОВ Дмитрий Федорович, погиб 21.11.1943.

ШЕВЧЕНКО Михаил Петрович, р. 1913, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Бучки, ряд., в/ч 01064, погиб 5.10.1943.

ШЕЛЮХАЕВ Лаврентий Лаврентьевич, г. Москва, ряд., погиб 12.10.1943.

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў у в.Прысно.

ШЕРНЕВ Виктор Никитович, р. 1897, Калужская обл., Спас-Деменский р-н, д. Кисели, ряд., в/ч 39352, погиб 12.11.1943.

ШИКОВ Матвей Михайлович, р. 1903, Днепропетровская обл., г. В.-Днепровск, ряд., погиб 29.10.1943.

ШИШКИН Алексей Алексеевич, г. Новосибирск, ряд., в/ч 24444, умер от ран 19.10.1943.

ШОЯ Лев Михайлович, р. 1898, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Поповка, ряд., умер от ран 16.11.1943.

ШПИЛЬКО Родион Петрович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Еловка, ряд., в/ч 47632, погиб 12.11.1943.

ШТЕЛЬМАХ Григорий Спиридонович, Брянская обл., Климовский р-н, с. Чернооково, ряд., погиб 5.10.1943.

ШУВАЕВ Тихон Федотович, Орловская обл., Залегощенский р-н, п. Моховое, старш., в/ч 02848, умер от ран 24.11.1943.

ШУМСКИЙ Николай Яковлевич, Брестская обл., Барановичский р-н, д. Козлевичи, ряд., умер от ран 24.11.1943.

ШУСТОВ Александр Иосифович, ряд., в/ч 70557, погиб в октябре 1943.

ЩЕДРИН Егор Никифорович, р. 1912, Белгородская обл., Прохоровский р-н, с. Андреевка, ст. серж., погиб 30.10.1943.

ЩЕРБАКОВ Василий Васильевич, Тамбовская обл., Мичуринский р-н, с. Сестренка, ряд., в/ч 02848, погиб 23.11.1943.

ЮДИЦКИЙ Прокофий Антонович, Сумская обл., Середино-Будский р-н, с. Кренидовка, ряд., в/ч 39982, погиб 12.10.1943.

ЮРИН Семен Ефимович, р. 1907, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 7.10.1943.

ЯЗЕВ Николай Семенович, ряд., в/ч 70557, погиб 5.10.1943.

ЯКУТЕНКО Семен Григорьевич, р. 1913, ряд., погиб 5.10.1943.

ЯКУШЕВ Борис Васильевич, Пермская обл., г. Добрянка, ряд., в/ч 02848, погиб 24.11.1943.

ЯКУШЕНКО Федор Степанович, р. 1920, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 7.10.1943.

ЯНЧЕНКО Григорий Пахомович, р. Брянская обл., Красногорский р-н, д. Поляна, ряд., в/ч 54220, погиб 12.11.1943.

ЯЦКОВ Дмитрий Трофимович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Еловка, ряд., погиб 19.11.1943.

НЕГЛЮБСКИЙ СЕЛЬСОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ НЕГЛЮБКА

ВАВИЛИН Григорий Петрович, р. 1913, Карельская АССР, Заонежский р-н, с. Космозе, лейт., погиб в августе 1941.

ВАНИН Павел Антонович, Чувашская АССР, Вурнарский р-н, ряд., в/ч 34471, погиб 22.11.1943.

ГРАДУСОВ Александр Александрович, р. 1925, Кемеровская обл., Кировский р-н, ряд., умер от ран 23.10.1943.

МОИСЕЕВ Николай Григорьевич, р. 1925, Татарская АССР, Октябрьский р-н, с. Мамыково, серж., в/ч 37656, погиб 14.10.1943.

ПОЗДНЯКОВ Борис Алексеевич, р. 1912, г. Оренбург, мл. лейт., умер от ран 29.6.1941.

ТРЕГУБОВ Георгий Яковлевич, р. 1902, Куйбышевская обл., г. Сызрань, ряд., погиб 22.11.1943.

ШЕЛУШКОВ Георгий Ефимович, ряд.

ШМЫРОВ Виктор Петрович, р. 1923, Горьковская обл., Сеченовский р-н, с. Болтинка, ряд., в/ч 31656, умер от ран 20.10.1943.

ПРИСНЯНСКИЙ СЕЛЬСОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ПРИСНО

АБДУРАИМОВ Рисбай, р. 1909, Узбекская ССР, Ташкентская обл., ряд., погиб 22.11.1943.

АБОВЬЯН Тигрьян Арамович, р. 1921, Армянская ССР, Новоберьянский р-н, с. Кохп., ряд., погиб 19.11.1943.

АВЕДИСЬЯН А. Ис., р. 1917, Армянская ССР, Вагаршанский р-н, с. Франичаноц, ряд., погиб 19.11.1943.

АВЕДНЕСЬЯН Агат Ворос., р. 1906, Армянская ССР, Октябрьский р-н, с. Б. Шагерьян, ряд., погиб 19.11.1943.

АГАШКОВ Василий Никифорович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

АГЕЕВ Василий Акимович, р. 1903, Брянская обл., Брянский р-н, д. Погребы, ряд., погиб 19.11.1943.

АКИМОЧКИН Иван Трофимович, р. 1923, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 23858, погиб 19.11.1943.

АКИМОЧКИН Иван Трофимович, р. 1923, Орловская обл., Земинченский р-н, с. Родище, ряд., погиб 19.11.1943.

АКУЛОВ Кузьма Васильевич, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, д. Водоцкое, ряд., в/ч 37622, погиб 20.11.1943.

АЛЕНТЬЕВ Григорий Сидорович, г. Омск, ефр., погиб 21.11.1943.

АЛЕСЕНЮ Иван Кириллович, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Талибисово, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

АМАНОВ Авкем, р. 1910, Алма-Атинская обл., Джаркентский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

АНАШЕЧКИН Николай Васильевич, Орловская обл., Моховский р-н, д. Подмаслово, ряд., погиб 21.11.1943.

АНДРЕЕВ Поликарп Евгеньевич, р. 1924, Пермская обл., Чернушинский р-н, д. Трушники, ряд., в/ч 01916А, погиб 22.11.1943.

АНДРЕЕВ Тимофей Васильевич, р. 1899, Могилевская обл., Шкловский р-н, д. Рудинцы, ряд., погиб 17.11.1943.

АНКАЕВ Нуружан, р. 1908, Ашхабадская обл., Кзыл-Атрский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

АНТОНОВ Петр Алексеевич, р. 1900, Орловская обл., Мамекинский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

АНТОНОВ Петр Афанасьевич, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

АРАЙБЕДЬЯН С. А., р. 1911, Армянская ССР, Мартунинский р-н, с. Гол., ряд., погиб 19.11.1943.

АРОМЦЕВ Василий Васильевич, р. 1925, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Гулевка, ряд., погиб 21.11.1943.

АРТЕМОВ Николай Павлович, р. 1925, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 14359, погиб 21.11.1943.

АРТУНЯН Санвель Авакович, р. 1918, Армянская ССР, Красносельский р-н, с. Ст. Башкейт, ряд., погиб 20.11.1943.

АСАНОВ Василий Ильич, р. 1925, Татарская АССР, Н.-Чальнанский р-н, с. Красные Чалыш, ряд., погиб 21.11.1943.

АСИТАЛЬЯН Мсешкап. Акоп., р. 1913, Грузинская ССР, Ахалкалакский р-н, с. Паралет, ряд., погиб 19.11.1943.

АЯЗОВ Юсуп, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Аккурганский р-н, ряд., в/ч 23859, погиб 18.11.1943.

БАЗМАН Григорий Васильевич, р. 1921, Полтавская обл., Котельевский р-н, д. Бахушенко, ст. серж., погиб 22.11.1943.

БАНДИК Степан Андреевич, р. 1925, Брянская обл., Погарский р-н, д. Лукин, ряд., погиб 19.11.1943.

БАННЫЙ Митрофан Сергеевич, р. 1898, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Низы, ряд., погиб 19.11.1943.

БАРАНОВ Ефим Иванович, р. 1913, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

БАРАНОВ Иван Петрович, Свердловская обл., Красноуфимский р-н, ряд., в/ч 37776, погиб 21.11.1943.

БАРБЫШЕВ Николай Михайлович, р. 1918, Новосибирская обл., Ордынский р-н, с. Козиха, лейт., погиб 23.11.1943.

БАХАНЦЕВ Иван Петрович, р. 1906, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Бобовичи, ряд., погиб 22.11.1943.

БАХМАН Григорий Васильевич, р. 1921, Полтавская обл., Миргородский р-н, с. Бакумовка, ст. серж., погиб 22.11.1943.

БАХТИН Аркадий Никитович, р. 1925, г. Одесса, ряд., погиб 21.11.1943.

БЕЛОСЛУДЦЕВ Валентин Филиппович, Удмуртская АССР, Кезский р-н, д. Надежда, ефр., в/ч 03774, погиб 11.11.1943.

БЕЛОУСОВ Николай Алексеевич, р. 1922, Брянская обл., г. Трубчевск, ряд., погиб 22.11.1943.

БЕЛОХВОСТОВ Павел Степанович, р. 1918, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Занковка, ряд., погиб 17.11.1943.

БЕЛОХВОСТОВ Павел Степанович, р. 1907, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Занковка, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

БЕРЕЖНОЙ Василий Васильевич, р. 1916, Брянская обл., г. Погар, ряд., погиб 19.11.1943.

БЕРЕЗКИН Михаил Семенович, р. 1913, Кировская обл., Кильмезский р-н, д. Климино, ряд., в/ч 37733, умер от ран 28.10.1943.

БЕРМЕЗЕВ Иван Тихонович, р. 1924, Курская обл., Пристенский р-н, ряд., погиб 23.7.1941.

БЕСПЯТОВ Иван Петрович, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Ст. Вишнево, мл. серж., погиб 22.11.1943.

БИРЮКОВ Всеволод Иванович, р. 1925, г. Москва, ряд., погиб 21.10.1943.

БЛИНКОВСКИЙ Петр Иванович, р. 1925, Орловская обл., Орловский р-н, д. Лушки, ряд., погиб 21.11.1943.

БЛЯБИН Федор Алексеевич, р. 1911, Московская обл., Константиновский р-н, д. Садникова, ряд., погиб 17.11.1943.

БОЛУНИН Яков Владимирович, р. 1914, Орловская обл., Новодеревеньковский р-н, д. Косарево, ряд., погиб 29.11.1943.

БОНДАРЕНКО Павел Яковлевич, р. 1912, Брянская обл., Стародубский р-н, х. Плоское, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

БОРИСЕНКО Константин Иванович, Смоленская обл., Ельнский р-н, с. Кузнецово, ст. серж., погиб 22.11.1943.

БОРИСЕНКО Леонтий Михайлович, р. 1903, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Дедово, ряд., в/ч 23858, погиб 19.11.1943.

БОРЦОВ Аркадий Федорович, Кировская обл., Зуевский р-н, ряд., в/ч 62813, погиб 6.10.1943.

БОТВИНОВ Николай Семенович, р. 1900, Тульская обл., Суханский р-н, ряд., погиб 26.11.1943.

БУРЯК Михаил Федорович, р. 1922, Павлодарская обл., Лазовский р-н, с. Лазовая, лейт., погиб 22.11.1943.

БУЯНОВСКИЙ Федор Павлович, р. 1913, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Днепровка, ряд., погиб 17.11.1943.

БЫСЬ Трифон Иванович, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Днепровка, ряд., погиб 21.11.1943.

ВАНЦИСЬЯН Мамигон. Тат., р. 1913, Грузинская ССР, Ахалкалакский р-н, с. Пежаноу, ряд., погиб 19.11.1943.

ВАРДАНЬЯН Артуш Сопович, р. 1918, Армянская ССР, г. Ереван, ряд., погиб 22.11.1943.

ВАСИЛЬЕВ Андрей Васильевич, Чувашская АССР, Моргаушский р-н, д. Шупоен, ряд., в/ч 37776, погиб 19.11.1943.

ВОЛЧОК Федос Иванович, р. 1902, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Селище, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

ВОРОНИН Яков Родионович, р. 1925, Орловская обл., Залегощенский р-н, ефр., погиб 26.11.1943.

ГАВРИЛОВ Егор Егорович, р. 1923, Орловская обл., Орловский р-н, д. Фоминка, ряд., погиб 20.11.1943.

ГАЛЕНКОВ Иван Сергеевич, р. 1915, Брянская обл., Погарский р-н, с. Грезивец, ряд., погиб 17.11.1943.

ГАЛИСТЬЯН Арут Семенович, р. 1917, Краснодарский край, Шаумянский р-н, с. Гайтах, ряд., погиб 19.11.1943.

ГАЛИСТЬЯН Гаречан Халострович, р. 1906, Армянская ССР, Октябрьский р-н, с. Шайдаш, ряд., погиб 19.11.1943.

ГАРКОВ Иван Никитович, р. 1898, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, д. Яховтова, ряд., погиб 21.11.1943.

ГЕТУН Николай Григорьевич, р. 1914, Брянская обл., Погарский р-н, с. Лобки, ряд., погиб 18.11.1943.

ГЛАВАЦКИЙ Иван Сергеевич, р. 1919, Киевская обл., Белоцерковский р-н, с. Матюши, ряд., погиб 22.11.1943.

ГЛЕБОВ Михаил Николаевич, р. 1918, Восточно-Казахстанская обл., Лениногорский р-н, с. Поперечино, ряд., погиб 29.11.1943.

ГЛЕБОВ Никита Иванович, р. 1911, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Мерцалово, ряд., погиб 20.11.1943.

ГОЛЬЦКЕНЕР Анатолий Матвеевич, р. 1925, Азербайджанская ССР, г. Баку, ряд., погиб 21.11.1943.

ГОМАН Алексей Трофимович, р. 1918, Орловская обл., Маховский р-н, д. 2-я Дмитриевка, ряд., погиб 25.11.1943.

ГОМАНОВ Алексей Трофимович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 37776, погиб 25.11.1943.

ГОНЧАРОВ Николай Владимирович, р. 1923, Орловская обл., Орловский р-н, д. Фоминка, ряд., погиб 20.11.1943.

ГОРОХОВ Михаил Макарович, р. 1921, Брянская обл., Погарский р-н, с. Гринево, ряд., погиб 21.11.1943.

ГРАНКИН Иван Егорович, р. 1924, Орловская обл., Ливенский р-н, с. Троицкое, ряд., в/ч 14359, погиб 25.11.1943.

ГРЕБНЕВ Андрей Игнатьевич, Кировская обл., Советский р-н, ефр., в/ч 37776, погиб 20.11.1943.

ГРЕБНЕВ Андрей Игнатьевич, р. 1906, Кировская обл., Пижомский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

ГРУЗНОВ Михаил Федосеевич, р. 1908, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

ГРЫТИН Владимир Петрович, р. 1924, Московская обл., Егорьевский р-н, д. Лорепенил, мл. лейт., погиб 25.11.1943.

ГУЛИН Егор Владимирович, р. 1905, Орловская обл., Урицкий р-н, д. 2-ое Муратово, ряд., погиб 19.11.1943.

ГУСАК Корней Кириллович, р. 1900, Башкирская АССР, Мизкинский р-н, д. Украинка, ряд., погиб 22.11.1943.

ГУСАКОВ Алексей Павлович, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Яцковичи, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

ГУСАКОВ Алексей Павлович, р. 1906, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Язковичи, ряд., погиб 17.11.1943.

ГУСЕВ Владимир Семенович, р. 1923, Орловская обл., Маховский р-н, мл. серж., погиб 18.11.1943.

ГУСЕВ Никита Сергеевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 14359А, погиб 19.11.1943.

ГУШИН Николай Сергеевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 37622, погиб 20.11.1943.

ГУЩИН Никита Сергеевич, р. 1921, Орловская обл., Покровский р-н, с. Вышне-Столбецкое, ряд., погиб 29.11.1943.

ДАВЫДОВ Александр Павлович, Орловская обл., Залегощенский р-н, мл. серж., в/ч 03774, погиб 22.11.1943.

ДАВЫДОВ Александр Павлович, р. 1924, Орловская обл., Грачевский р-н, с. Трехопетово, мл. серж., погиб 22.11.1943.

ДАРЧАШВИЛЛИ Марьян Ивакович, р. 1912, Грузинская АССР, Липидинский р-н, с. Семиларово, ряд., погиб 19.11.1943.

ДЕВИЦКИЙ Аркадий Михайлович, р. 1924, Брянская обл., Злынковский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

ДЕМИДЕНКО Тимофей Иванович, р. 1915, Саратовская обл., г. Маркс, ряд., погиб 19.11.1943.

ДЕРБЕНЦЕВ Илья Макарович, р. 1912, Ростовская обл., Морозовский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

ДЕРУСОВ Степан Константинович, р. 1910, Курская обл., Гаршинский р-н, д. Шинка, ряд., погиб 21.11.1943.

ДЖАРУЗИШВИЛИ Арнель Давидович, г. Тбилиси, ряд., умер 19.11.1943.

ДМИТРИЕВ Василий Николаевич, р. 1925, Смоленская обл., Темкинский р-н, с. Карповка, ряд., погиб 22.11.1943.

ДМИТРОЧЕНКО Иван Артемович, р. 1905, Брянская обл., Стародубский р-н, п. Труд, ряд., погиб 19.11.1943.

ДРОЗДОВ Степан Максимович, р. 1913, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Мариновка, ряд., погиб 26.11.1943.

ДУИЛЕЧОВ Александр Петрович, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Талибисово, ряд., в/ч 37776, погиб 18.11.1943.

ДУПЛЕКОВ Александр Петрович, р. 1905, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Талибисово, ряд., погиб 18.11.1943.

ДУРАКОВ Егор Васильевич, р. 1924, Воронежская обл., Полянский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

ДУРУМ Семен Ильич, р. 1903, Мариуполь, серж., погиб 20.11.1943.

ДУРУМ Семен Ильич, ряд., в/ч 03774, погиб 20.11.1943.

ДУШАКОВ Петр Филиппович, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., погиб 21.11.1943.

ДУШАНОВ Петр Филиппович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37776, погиб 21.11.1943.

ДЫМОВ Александр Михайлович, р. 1920, Калининская обл., Оленинский р-н, д. Пробойка, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

ДЫСЕВ Михаил Петрович, р. 1925, Калининская обл., Меднов. р-н, серж., погиб 18.11.1943.

ЕВДОКИМЕНКО Павел Иванович, р. 1918, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Дохновичи, ряд., в/ч 37622, погиб 18.11.1943.

ЕГОРОВ Василий Иванович, р. 1926, Смоленская обл., Темкенский р-н, с. Куприяновка, ряд., погиб 22.11.1943.

ЕГОРОВ Михаил Андреевич, р. 1923, Татарская АССР, Кзыл-Юлдульский р-н, д. Рязань, ряд., погиб 17.11.1943.

ЕРМАЧЕНКО Тимофей Маркович, р. 1907, Брянская обл., Погарский р-н, д. Голяновка, мл. серж., погиб 21.11.1943.

ЕРМОЛАЕВ Петр Степанович, р. 1915, Орловская обл., Долгоруковский р-н, с. Богатые Плоты, ряд., погиб 22.11.1943.

ЕРМОЛЕНКО Василий Иванович, Черниговская обл., Прилуцкий р-н, с. Красляны, ряд., в/ч 14359, погиб 28.11.1943.

ЕФИМЕНКО Петр Степанович, р. 1923, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Суходолье, ряд., в/ч 03774, погиб 22.11.1943.

ЕФРЕМОВ Александр Семенович, р. 1904, Орловская обл., Пильченский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

ЖГЕНТИ Скочитай Георгиевич, Грузинская ССР, Тионетский р-н, п. Тионети, ряд., в/ч 23858И, погиб 19.11.1943.

ЖЛЕНТЕЙ Скенитий Георгиевич, р. 1919, г. Талит, ряд., погиб 19.11.1943.

ЖУК Мартьян Васильевич, р. 1904, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Меженники, ряд., погиб 18.11.1943.

ЖУКОВ Егор Кузьмич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 14359, погиб 22.11.1943.

ЗАГОРЦЕВ Клим Алексеевич, р. 1895, Чечерский р-н, д. Бабичи, ряд., погиб 19.11.1943.

ЗАЙЦЕВ Александр Прокопьевич, р. 1925, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Кочкарь, ряд., в/ч 14359, погиб 22.11.1943.

ЗАЙЦЕВ Иван Михайлович, Пензенская обл., Каменский р-н, ряд., в/ч 23858, погиб 19.11.1943.

ЗАХЛЕВНЫЙ Ануфрий Прокофьевич, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

ЗВОНОВ Тимофей Егорович, р. 1913, Пензенская обл., Поимский р-н, с. Поимово, ряд., погиб 19.11.1943.

ЗЕЛЕНКОВ Александр Михайлович, р. 1903, г. Киев, ряд., погиб 21.11.1943.

ЗЕНЦЕНКО Сергей Петрович, р. 1924, Брянская обл., Злынковский р-н, с. Сенное, ряд., погиб 22.11.1943.

ЗУБАРЕВ Александр Кузьмич, р. 1923, Орловская обл., Залегощенский р-н, д. Лески, ряд., погиб 22.11.1943.

ЗУБАРЕВ Михаил Яковлевич, р. 1914, Омская обл., Седельниковский р-н, д. Богдановка, ряд., погиб 21.11.1943.

ЗУБРИЦКИЙ Иван Иванович, р. 1905, Брянская обл., Стародубский р-н, п. Труд, ряд., погиб 19.11.1943.

ЗУДИН Евгений Петрович, р. 1918, Татарская АССР, Алексаевский р-н, с. Городок, ряд., погиб 19.11.1943.

ИВАНЧИК Иван Степанович, р. 1915, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Дохновичи, ряд., погиб 19.11.1943.

ИВОЛГА Григорий Максимович, р. 1923, Орловская обл., Понуровский р-н, с. Понурово, ряд., погиб 22.11.1943.

ИГНАТОВ Петр Иванович, Орловская обл., Свердловский р-н, д. Хотетово, серж., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

ИЛЮШЕЧКИН Дмитрий Данилович, р. 1924, Орловская обл., Моховский р-н, д. Рагзина, ряд., погиб 21.11.1943.

ИСОЯН Вартан Сакоевич, р. 1919, Армянская ССР, Алавердский р-н, с. Агви, мл. серж., в/ч 14359, погиб 22.10.1943.

КАЗИЕВ Рамат, р. 1920, Киргизская ССР, Джалалабадская обл., Сузакский р-н, старш., погиб 17.11.1943.

КАЛЕЕВ Савелий Петрович, р. 1905, Брянская обл., Злынковский р-н, с. Сенное, мл. серж., погиб 18.11.1943.

КАЛЕЕВ Савелий Петрович, р. 1914, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Сенное, мл. серж., в/ч 37776, погиб 18.11.1943.

КАЛИМУЛЛАН Нурулла, р. 1921, Татарская АССР, Зайнусский р-н, с. В. Лузи, ряд., погиб 17.11.1943.

КАЛИНОВ Николай Филиппович, р. 1922, Чувашская АССР, Октябрьский р-н, лейт., погиб 22.11.1943.

КАНИН Сергей Михайлович, г. Саратов, гв. серж., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

КАНОЕВ Сергей Сергеевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 14359, погиб 21.11.1943.

КАРЕЛИН Петр Васильевич, р. 1916, г. Молотов, ком. отд., погиб 18.11.1943.

КАРПОВ Борис Владимирович, р. 1925, г. Москва, ряд., погиб 22.11.1943.

КАРПУХИН Михаил Ананьевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 37776, погиб 19.11.1943.

КАШИН Василий Кузьмич, р. 1925, Рязанская обл., Старожиловский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

КВАРАЦХЕЛИЯ Мегоня Свимович, р. 1916, Грузинская ССР, Цаленджихский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

КИРЕЕВ Иван Арефьевич, р. 1923, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

КИРИЕНКО Владимир Федорович, Брянская обл., Унечский р-н, ряд., в/ч 26859, погиб 20.11.1943.

КИРИЛЛОВ Осип Иванович, р. 1914, Таджикская ССР, Аксубаевский р-н, д. Урмощдеево, мл. лейт., погиб 22.11.1943.

КИРЬЯНОВ Иван Семенович, р. 1901, Ярославская обл., г. Рыбинск, ряд., в/ч 14359, погиб 22.11.1943.

КЛИМЕНОК Петр Петрович, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Н. Бобовичи, ряд., в/ч 37776, погиб 24.11.1943.

КЛИМОВ Михаил Владимирович, Брянская обл., г. Стародуб, ряд., в/ч 37776, погиб 20.11.1943.

КОВАЛЕВ Михаил Петрович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 14359, погиб 21.11.1943.

КОВАЛЕНКО Тимофей Савельевич, р. 1901, Брянская обл., Погарский р-н, д. Михновка, ряд., погиб 23.11.1943.

КОВАЛЬСКИЙ Ремидвид Васильевич, ряд., погиб 19.10.1943.

КОВЗАЛЕНКО Алексей Григорьевич, р. 1923, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Каменская Слобода, ряд., погиб 18.11.1943.

КОЗЛОВ Василий Сергеевич, р. 1920, ряд., погиб 22.11.1943.

КОЗЛОВ Степан Дмитриевич, р. 1915, Брянская обл., Злынковский р-н, с. Сенное, мл. серж., погиб 18.11.1943.

КОКОРИН Анатолий Михайлович, р. 1912, Кировская обл., Оричевский р-н, д. Кокорины, ряд., в/ч 14359, погиб 19.11.1943.

КОЛМЫКОВ Иван Дмитриевич, р. 1897, Брянская обл., Погарский р-н, с. Савостьяны, ряд., в/ч 37776, погиб 21.11.1943.

КОЛОКОВ Михаил Архипович, р. 1901, Брянская обл., Погарский р-н, д. Романовка, ряд., погиб 21.11.1943.

КОЛОМЕЕЦ Тимофей Алексеевич, Черкасская обл., Чигиринский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

КОМЛЕВ Василий Александрович, р. 1916, Челябинская обл., Богородицкий р-н, д. Шабурава, ряд., погиб 18.11.1943.

КОМЧАНОК Константин Иванович, р. 1906, Брянская обл., Погарский р-н, с. Абаринка, ряд., погиб 22.11.1943.

КОНОВАЛОВ Владимир Иванович, р. 1922, Свердловская обл., г. Невьянск, серж., в/ч 14359, погиб 19.11.1943.

КОНЮХОВ Григорий Лазаревич, Брянская обл., г. Стародуб, ряд., в/ч 37776, погиб 18.11.1943.

КОРОБКО Иван Семенович, р. 1902, Сталинская обл., Дзержинский р-н, с. Нелековш, лейт., погиб 22.11.1943.

КОРОБОВ Иван Арсентьевич, р. 1923, Орловская обл., Залегощенский р-н, д. Верх. Паниковец, ряд., погиб 21.11.1943.

КОТОВ Иван Андреевич, Орловская обл., Дросковский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

КОХОНОВ Фрол Иванович, р. 1902, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Ворватка, ряд., погиб 21.11.1943.

КОЧАНОВ Фрол Иванович, р. 1902, Брянская обл., Комаричский р-н, ряд., в/ч 14959, погиб 21.11.1943.

КОЧЕРГИН Владимир Егорович, р. 1925, Орловская обл., Залегощенский р-н, п. Воскресенский, ряд., погиб 21.11.1943.

КОШЕМЯКОВ Иван Игнатьевич, р. 1925, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Ст. Вишнево, мл. серж., погиб 22.11.1943.

КРАВЦОВ Максим Евтеевич, р. 1915, Брянская обл., Стародубский р-н, х. Плоцкое, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

КРАВЦОВ Павел Ефимович, р. 1909, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Денисковичи, ряд., в/ч 14359, погиб 22.11.1943.

КРЕЩЕНОК Егор Федорович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 14359, погиб 15.11.1943.

КРИВЕНОК Дмитрий Павлович, р. 1920, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Мереновка, ряд., погиб 19.11.1943.

КРИВЫХ Николай Иванович, р. 1924, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

КРУГЛИКОВ Иосиф Федотович, р. 1899, Брянская обл., Погарский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

КРУПЕНЯ Николай Семенович, р. 1923, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Увелье, ряд., погиб 29.11.1943.

КРЫСИН Василий Митрофанович, р. 1923, Брянская обл., г. Трубчевск, ряд., погиб 21.11.1943.

КУДРЯШЕВ Петр Петрович, р. 1910, Московская обл., Коммунистический р-н, д. Шульгино, серж., погиб 23.11.1943.

КУДРЯШОВ Петр Петрович, р. 1910, Московская обл., Дмитровский р-н, серж., погиб 23.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Евгений Герасимович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Иван Михайлович, р. 1917, Калининская обл., Максатихинский р-н, д. Немцево, ряд., погиб 17.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Иван Михайлович, р. 1916, Калининская обл., Лесной р-н, д. Немцово, ряд., погиб 17.11.1943.

КУЛЕШОВ Семен Иванович, р. 1925, Брянская обл., Погарский р-н, д. Рожки, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

КУМОЛИН Тихон Степанович, р. 1907, Горьковская обл., Семеновский р-н, с. Стрелка, ряд., погиб 22.11.1943.

КУРБАН Алексей Лукич, р. 1906, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Картушенко, ряд., погиб 21.11.1943.

КУСКОВ Павел Тихонович, р. 1913, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Мишковка, ряд., погиб 29.11.1943.

КУСКОВ Петр Тихонович, р. 1918, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Мишковка, ряд., погиб 22.11.1943.

ЛАБАСОВ Федор Платонович, Грузинская ССР, г. Кутаиси, лейт., в/ч 23858, погиб 19.11.1943.

ЛАЗАРЕНКО Петр Николаевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

ЛАПИШИН Михаил Семенович, р. 1920, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Чуркина, ряд., погиб 18.11.1943.

ЛАПУТИН Трофим Семенович, р. 1904, Саратовская обл., Болшатский р-н, ефр., погиб 17.11.1943.

ЛАПШИН Михаил Семенович, р. 1920, Орловская обл., Хотынецкий р-н, д. Ялагино, ряд., в/ч 37622, погиб 18.11.1943.

ЛЕБЕДЕВ Иван Ильич, р. 1901, Каменская обл., Волтенский р-н, д. Сиговитовка, ряд., погиб 19.11.1943.

ЛЕБЕДИНЦЕВ Алексей Мартьянович, р. 1909, Краснодарский край, Ильинский р-н, ст. Новолакинская, ефр., погиб 22.11.1943.

ЛИТВЯКОВ Сергей Павлович, р. 1918, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Мариновка, ряд., погиб 21.11.1943.

ЛОГАЙКИН Иван Якубович, р. 1925, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Ново-Хорошевка, ряд., погиб 19.11.1943.

ЛОГУНОВ Василий Андреевич, р. 1922, Московская обл., Егорьевский р-н, д. Курбатово, серж., в/ч 37622, погиб 18.11.1943.

ЛОКАЙЦЕВ Даниил Семенович, р. 1909, Удмуртская АССР, Егоринский р-н, с. Бекшур, ефр., погиб 22.11.1943.

ЛОМАКИН Иван Васильевич, Рязанская обл., Желтухинский р-н, ряд., погиб 25.10.1943.

ЛОМАКИН Петр Федорович, Липецкая обл., д. Студенки, ряд., погиб 18.11.1943.

ЛОМЫКИН Виталий Андреевич, р. 1925, Горьковская обл., Бутуречинский р-н, с. Кочетино, ряд., погиб 29.11.1943.

ЛУКЬЯНОВ Леонид Павлович, Брянская обл., г. Стародуб, ряд., в/ч 37776, погиб 19.11.1943.

ЛЫЖЦОВ Дмитрий Андреевич, Новосибирская обл., Черепановский р-н, с. Цебежинское, ефр., погиб 22.11.1943.

МАЛАХОВИЧ Георгий Данилович, р. 1911, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Новое, ряд., в/ч 37776, погиб 18.11.1943.

МАЛОМУТ Соломон Исаакович, Еврейская авт. обл., г. Биробиджан, ряд., в/ч 37733, погиб 12.10.1943.

МАРТЫНОВ Александр Егорович, Орловская обл., Залегощенский р-н, д. Золотарево, ряд., в/ч 03774, погиб 22.11.1943.

МАСЮТИН Николай Андреевич, р. 1925, Орловская обл., Залегощенский р-н, д. Подмаслово, ряд., в/ч 14359, погиб 21.11.1943.

МАТАРА Ефим Федорович, р. 1925, Брянская обл., Погарский р-н, с. Березовка, ряд., погиб 18.11.1943.

МАХОТКИН Виктор Игнатьевич, г. Горький, ряд., в/ч 39352, погиб 19.11.1943.

МАШКОВ Владимир Павлович, р. 1899, Орловская обл., Петровский р-н, с. Грибоедовка, ряд., погиб 20.11.1943.

МЕДВЕДЕВ Михаил Иванович, р. 1904, Курская обл., Фатежский р-н, д. Овсянниково, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

МЕЛЬНИКОВ Василий Осипович, Брянская обл., г. Стародуб, ряд., в/ч 37776, погиб 19.11.1943.

МЕРЗАЕВ Мамед Мерза, р. 1921, Азербайджанская ССР, г. Баку, ефр., погиб 20.11.1943.

МЕТРЕВЕЛЛИ Рундин М., р. 1922, Грузинская ССР, Армянский р-н, с. Мудера, ряд., погиб 19.11.1943.

МИЛЕРАШВИЛИ Арчель Давыдович, р. 1913, Грузинская ССР, Агидсенский р-н, с. Дарьки, ряд., погиб 19.11.1943.

МИНЕЕВ Александр Кузьмич, р. 1907, г. Иванов, ст. серж., погиб 21.11.1943.

МИРОНОВ Серафим Степанович, р. 1909, г. Москва, ряд., погиб 22.11.1943.

МИРОТЯН А. Д., р. 1914, Грузинская ССР, г. Ахалкалак, ряд., погиб 19.11.1943.

МИХАЙЛОВ Владимир Павлович, р. 1925, Чувашская АССР, Советский р-н, д. Панцево, ряд., погиб 22.11.1943.

МИХАНОША Павел Самойлович, р. 1915, Брянская обл., Стародубский р-н, х. Зайковка, ряд., в/ч 37776, погиб 12.11.1943.

МОДНИКОВ Александр Николаевич, р. 1925, Московская обл., Звенигородский р-н, мл. серж., погиб 22.11.1943.

МОЛОДЦЕВ Александр Григорьевич, Башкирская АССР, г. Уфа, ряд., в/ч 14359, погиб 19.11.1943.

МОЛЧАНОВ Григорий Никифорович, Иркутская обл., Куйтунский р-н, ряд., в/ч 14359, погиб 18.11.1943.

МОРЕВ Иван Александрович, Башкирская АССР, Бижбулякский р-н, ряд., в/ч 14359, погиб 15.11.1943.

МОРОЗОВ Валентин Иванович, р. 1924, Ивановская обл., г. Родники, мл. лейт., погиб 22.11.1943.

МОТОРОВ Николай Яковлевич, г. Москва, ряд., в/ч 03774, погиб 22.11.1943.

МОХОВ Василий Михайлович, р. 1914, г. Гомель, ряд., погиб 19.11.1943.

МОШКОВ Владимир Павлович, р. 1899, Липецкая обл., Долгоруковский р-н, с. Грибоедово, ряд., погиб 20.11.1943.

МОШКОВ Михаил Алексеевич, р. 1902, Калининская обл., Кимрский р-н, д. Черново, ряд., погиб 19.11.1943.

МУСОЛОШВИЛИ Спиридон Моисеевич, р. 1915, Грузинская ССР, Цетелинский р-н, с. Заллеочаины, ряд., погиб 19.11.1943.

МУСТАЕВ Султан Аметович, р. 1916, г. Уфа, ряд., погиб 19.11.1943.

МУХАРИН Василий Андреевич, р. 1914, Ивановская обл., г. Тейково, ефр., в/ч 37776, погиб 22.11.1943.

МЫЗГИН Яков Федорович, р. 1918, Башкирская АССР, Белебеевский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

НЕПОГАТЫЙ Александр Прохорович, Брянская обл., г. Стародуб, ряд., в/ч 03774, погиб 22.11.1943.

НЕПОЧАТОВ Александр Прохорович, р. 1911, Брянская обл., г. Стародуб, ряд., погиб 22.11.1943.

НЕТРУСОВ Иосиф Дмитриевич, р. 1916. Горьковская обл., Наруксовский р-н, с. Шагаево, ряд., погиб 21.11.1943.

НИКИФОРОВ Сергей Яковлевич, р. 1904, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 23858, погиб 19.11.1943.

ОВЧИННИКОВ Фрол Иванович, р. 1901, Брянская обл., Брасовский р-н, с. Брасово, ряд., погиб 22.11.1943.

ОКОРОКОВ Константин Максимович, р. 1913, Западно-Казахстанская обл., Галаевский р-н, п. Калинино, лейт., погиб 22.11.1943.

ОРАЗКУЛОВ Али, р. 1908, Ашхабадская обл., Кировский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

ОЩЕПКОВ Василий Петрович, Новосибирская обл., Ирменский р-н, мл. серж., погиб 18.11.1943.

ПАЛИЛОВ Николай Семенович, р. 1924, Пермская обл., Кунгурский р-н, ряд., в/ч 14359, погиб 21.11.1943.

ПАНЧИНКО Василий Леонтьевич, р. 1918, Молдавская ССР, г. Аналь, кап., погиб 19.11.1943.

ПАРОТЬКИН Леонтий Алексеевич, Ульяновская обл., Новомалыклинский р-н, с. Нов. Малыкла, лейт., в/ч 03774, погиб 22.11.1943.

ПЕСЕНКО Федор Никифорович, р. 1926, Брянская обл. Злынковский р-н, д. Советский Лог, ряд., погиб 23.11.1943.

ПЕТРОВ Андрей Егорович, р. 1905, Башкирская АССР, Биг-Булатский р-н, д. Богданово, ряд., погиб 21.11.1943.

ПЕТРОСЬЯН С. Г., р. 1919, Азербайджанская ССР, Мертокерский р-н, с. Салш, ряд., погиб 19.11.1943.

ПИЛИПЕНКО Андрей Иванович, Черниговская обл., Бахмачский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

ПИЛИПЕНКО Арсентий Маркович, р. 1906, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

ПИТРЕНОК Емельян Данилович, р. 1908, Брянская обл., Погарский р-н, д. Романовка, ряд., погиб 19.11.1943.

ПОДСЕКИН Стефан Филиппович, р. 1914, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Потаповка, ряд., погиб 18.11.1943.

ПОЛЕВОДИЙ Василий Владимирович, р. 1925, г. Брянск, ряд., погиб 19.11.1943.

ПОЛИЛОВ Николай Семенович, р. 1924. Московская обл., Констант. р-н, д. Афанасьево, серж., погиб 21.11.1943.

ПОЛУХИН Яков Владимирович, р. 1914, Орловская обл., Новодеревеньковский р-н, д. Косарево, ряд., погиб 29.11.1943.

ПОПКОВ Николай Васильевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37776, погиб 22.11.1943.

ПОПРЯДУХИН Андрей Петрович, БАССР, Федоровский р-н, с. Федоровка, ряд., в/ч 14359, погиб 19.11.1943.

ПРИЛУЦКИЙ Иван Демидович, Белгородская обл., Шебекинский р-н, ряд., в/ч 14359, погиб 22.11.1943.

ПРОКУДИН Гавриил Григорьевич, р. 1900, Брянская обл., Погарский р-н, д. Бугаевка, ряд., погиб 21.11.1943.

ПРОТЬКИН Леонтий Алексеевич, р. 1920, Куйбышевская обл., Н. Маланмасинский р-н, мл. лейт., погиб 22.11.1943.

ПРУДНИКОВ Павел Павлович, Орловская обл., Сузинский р-н, с. Черия, мл. серж., погиб 22.11.1943.

ПРЯДЕХА Алексей Николаевич, р. 1910, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Ст. Вышков, ряд., в/ч 37776, погиб 22.11.1943.

ПУГИЕВ Петр Андреевич, р. 1903, Ставропольский край, г. Прикумск, ряд., погиб 18.11.1943.

ПУЗЕЕВ Петр Андреевич, р. 1901, Ставропольский край, г. Прикумск, ряд., в/ч 61101, погиб 18.11.1943.

ПУЛИН Егор Владимирович, Орловская обл., Урицкий р-н, д. 2-е Муратово, ряд., погиб 19.11.1943.

ПУТРЕНКО Николай Иванович, р. 1900, Брянская обл., Погарский р-н, д. Романовка, ряд., погиб 21.11.1943.

ПУЧКИН Василий Филиппович, р. 1923, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Святское, мл. серж., погиб 19.11.1943.

РАДИОНОВ Николай Ильич, р. 1918, Марийская АССР, Вольский р-н, с. Ромашкино, ряд., погиб 18.11.1943.

РАЛИКОВ Алим, р. 1920, Узбекская ССР, г. Ташкент, ряд., погиб 21.11.1943.

РАФАЛЬСКИЙ Иосиф Николаевич, г. Гомель, старш., в/ч 21406, погиб 3.11.1943.

РЕБЕК Сергей Корнеевич, р. 1898, Брянская обл., Погарский р-н, п. Н. Сенин, ряд., погиб 21.11.1943.

РЕБИК Сергей Корнеевич, р. 1898, Брянская обл., Погарский р-н, ряд., в/ч 37776, погиб 21.11.1943.

РЕНЕВ Борис Павлович, р. 1924, Пермская обл., Кунгурский р-н, ст. лейт., в/ч 14359, погиб 21.11.1943.

РОЖАНОВ Иван Прокопьевич, р. 1922, Брянская обл., Красногорский р-н, ряд., погиб 24.11.1943.

РОМАНОВ Араир Карлович, р. 1913, Марийская АССР, Мармутурский р-н, сл. Миршенец, ряд., погиб 19.11.1943.

РОМАНОВ Григорий Егорович, р. 1916, Башкирская АССР, Стерлитамакский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

РУБЦЕВ Евгений Федорович, р. 1925, Владимирская обл., Петушинский р-н, ст. Костерево, ряд., погиб 21.11.1943.

РУСАКОВ Николай Константинович, р. 1912, Ивановская обл., г. Кинешма, ряд., погиб 16.11.1943.

РУХЛЯДКО Петр Полиектович, р. 1897, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Новоселки, ряд., погиб 21.11.1943.

РУЧЕНОК Никифор Евдокимович, р. 1901, Брянская обл., Погарский р-н, д. Юдиново, ряд., погиб 21.11.1943.

РЫЖОВ Владимир Егорович, р. 1922, Калужская обл., Ульяновский р-н, ряд., в/ч 8146, погиб 17.11.1943.

РЯБКОВ Александр Иванович, р. 1912, Калининская обл., Конаковский р-н, д. Сажино, серж., в/ч 37733, погиб 20.11.1943.

РЯЗАНОВ Афанасий Афанасьевич, р. 1924, Марийская АССР, Таробогатский р-н, д. Ключи, мл. серж., погиб 19.11.1943.

САБАНИН Алексей Степанович, Вологодская обл., Никольский р-н, д. Б. Фомино, ряд., в/ч 37778, погиб 19.11.1943.

САВЕНКО Михаил Дмитриевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. В. Тополь, ряд., в/ч 7776, умер от ран 25.11.1943.

САВИЧЕВ Сергей Яковлевич, Орловская обл., Хотынецкий р-н, д. Абросимово, ряд., в/ч 37622, погиб 9.11.1943.

САВЧЕНКО Семен Антонович, р. 1920, Брянская обл., Погарский р-н, п. Лихойлай, ряд., погиб 14.11.1943.

САИРОВ Куры, р. 1919, Марыйская обл., ряд., погиб 22.11.1943.

САПЕЛКИН Иван Семенович, Орловская обл., Свердловский р-н, ряд., в/ч 14359, погиб 21.11.1943.

СВЕТИЛОВ Юрий Алексеевич, р. 1925, Московская обл., Загорский р-н, кап., в/ч 14359, погиб 22.11.1943.

СВЕТЛИЦКИЙ Борис Минович, р. 1910, Новосибирская обл., Карасукский р-н, с. Хорошее, ряд., в/ч 08922, погиб 29.11.1943.

СЕЛЮТА Егор Антонович, р. 1924, Брянская обл., Погарский р-н, с. Севастьяновка, ряд., погиб 17.11.1943.

СЕМЕНОВ Иван Васильевич, р. 1921, Ленинградская обл., Стар. Русский р-н, с. Б. Горки, серж., погиб 22.11.1943.

СЕМЕНОВ Игнат Федотович, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., в/ч 03774, погиб 22.11.1943.

СЕМЕНЦОВ Борис Ефремович, р. 1899, Брянская обл., Погарский р-н, д. Голяновка, ряд., погиб 21.11.1943.

СЕМИН Василий Ларионович, р. 1899, Тульская обл., Неамильский р-н, д. Петровка, ряд., погиб 19.11.1943.

СЕРЕДА Михаил Аврамович, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Выстриково, ряд., в/ч 37776, погиб 18.11.1943.

СИБУШЕВ Мубий Умарович, Мордовская АССР, Ромодановский р-н, с. Лямбир, ряд., в/ч 37733, погиб 15.10.1943.

СИЛАЕВ Василий Архипович, р. 1901, Брянская обл., Погарский р-н, д. Гомовшина, ряд., погиб 21.11.1943.

СИЛЕВИЧ Иван Иосифович, Брянская обл., г. Стародуб, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

СИЧКИРЕВ Федор Алексеевич, р. 1912, г. Новосибирск, ряд., погиб 19.11.1943.

СМЕКАЛОВ Алексей Николаевич, Ярославская обл., д. Борисково, ряд., в/ч 37733, погиб 31.10.1943.

СМОЛОВИК Ефим Федотович, Киевская обл., Броварский р-н, с. Семиполки, ряд., в/ч 28129, погиб 12.11.1943.

СОЛОВЬЕВ Николай Владимирович, р. 1904, г. Смоленск, ряд., погиб 22.11.1943.

СТАРКОВ Иван Васильевич, Читинская обл., Приаргунский р-н, ряд., в/ч 03774, погиб 22.11.1943.

СТАРОВОЙТОВ Иван Михайлович, р. 1902, Читинская обл., Читинский р-н, с. Ивановка, ряд., погиб 22.11.1943.

СТЕБЛЕНКО Михаил Федорович, р. 1920, Сумская обл., г. Лебедин, ряд., погиб 1.10.1943.

СТОЛБОВ Василий Александрович, Удмуртская АССР, Сюмсинский р-н, д. Б. Чибирь, ряд., погиб 29.11.1943.

СТРЕКОЗА Андрей Иванович, р. 1918, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Меженики, ряд., в/ч 37776, погиб 19.11.1943.

СТРИЖЕНОК Григорий Иванович, р. 1925, Брянская обл., Погарский р-н, д. Гриневочка, ряд., погиб 22.11.1943.

СУЖКОВ Василий Матвеевич, р. 1905, Краснодарский край, Тульский р-н, ст. Духовская, ряд., погиб 19.11.1943.

СУТОВ Иван Владимирович, р. 1922, Орловская обл., Зигилинский р-н, д. Рягозино, ряд., погиб 19.11.1943.

СУХАНОСОВ Влас Афанасьевич, р. 1907, Харьковская обл., Двуреченский р-н, д. Парт. Коммуна, ряд., погиб 17.11.1943.

СУХОПАРОВ Анатолий Михайлович, р. 1926, Брянская обл., Погарский р-н, д. Михновка, ряд., погиб 23.11.1943.

СЫРМОЛОТОВ Василий Ильич, р. 1924, Брянская обл., Погарский р-н, д. Севостьяны, ряд., погиб 17.11.1943.

ТАЛИЛОШВИЛИ Павел Тимофеевич, р. 1904, Грузинская ССР, Мазирзовский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

ТАРАСОВ Михаил Матвеевич, р. 1924, Орловская обл., Понуровский р-н, с. Сухосеевка, ряд., погиб 22.11.1943.

ТАРАСОВ Тихон Андреевич, р. 1898, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

ТАРОЛЛО Степан Евсеевич, р. 1922, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

ТАХИРОВ Байрам, Туркменская ССР, Марыйская обл., г. Байрам-Али, ряд., в/ч 27776, погиб 21.11.1943.

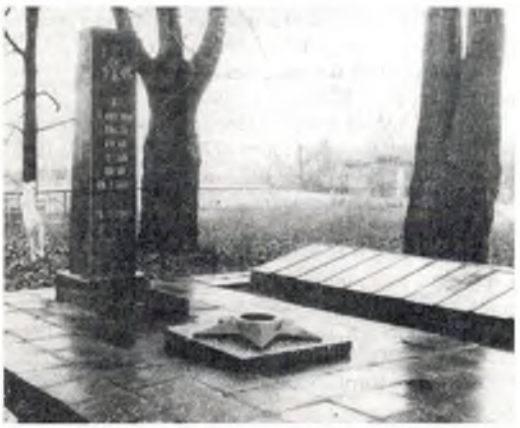

Брацкая магіла воінаў Чырвонай Арміі ў в. Радуга.

ТИХАНОВ Александр Павлович, Ивановская обл., Вычугский р-н, д. Голубцы, серж., в/ч 37733, погиб 14.10.1943.

ТОПИЛИН Василий Яковлевич, Оренбургская обл., Бузулукский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

ТРУБНИКОВ Василий Петрович, р. 1913, Брянская обл., Злынковский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

ТУЖИКОВ Николай Устинович, р. 1896, Могилевская обл., Горецкий р-н, д. Тузиково, ряд., погиб 19.11.1943.

ТУРУШЕЕВ Илья Андреевич, р. 1917, Иркутская обл., Буматский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

ТЫМЕЕВ Назар, р. 1912, Узбекская ССР, Андижанская обл., Андижанский р-н, мл. серж., погиб 15.11.1943.

ТЫЧКОВ Иван Иванович, р. 1901, Брянская обл., Новозыбковский р-н, п. Синявка, ряд., в/ч 03771, погиб 22.11.1943.

УКРАИНЦЕВ Ефим Петрович, р. 1915, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. М. Вышков, ряд., в/ч 37776, погиб 21.11.1943.

УКРАИНЦЕВ Ефим Петрович, р. 1906, Брянская обл., Злынковский р-н, с. М. Вышков, ряд., погиб 21.11.1943.

УЛЕЗКО Василий Яковлевич, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Бедновичи, ряд., погиб 21.11.1943.

УСАТОВ Михаил Федорович, р. 1914, Кировская обл., Нагарский р-н, лейт., погиб 22.11.1943.

УСОК Павел Гордеевич, р. 1924, Брянская обл., Погарский р-н, п. Песчанки, ряд., погиб 19.11.1943.

ФАЛИН Яков Дмитриевич, р. 1909, Московская обл., г. Егорьевск, ряд., погиб 17.11.1943.

ФЕДОРОВ Василий Константинович, р. 1929, Пензенская обл., Кондорский р-н, серж., погиб 25.11.1943.

ФИЛАТОВ Митрофан Гаврилович, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Орджоникидзевский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

ФИЛИПЦЕВ Петр Ефремович, р. 1925, Брянская обл., Погарский р-н, с. Кизилевка, ряд., погиб 19.11.1943.

ФОМИН Яков Дмитриевич, р. 1909, Московская обл., г. Егорьевск, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

ФОМИНИЧЕВ Борис Федотович, р. 1924, Орловская обл., Моховический р-н, с. Телябуха, ефр., погиб 27.11.1943.

ФРАЛКОВ Иван Михайлович, р. 1924, Мордовская АССР, Подшанский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

ФРАЛКОВ Иван Михайлович, Мордовская АССР, Темниковский р-н, с. Урей, ряд., в/ч 37776, погиб 22.11.1943.

ФРОЛОВ Иван Иванович, р. 1924, г. Чита, ряд., погиб 21.11.1943.

ФРОЛОВ Николай Яковлевич, Орловская обл., Володарский р-н, п. Кариманов, мл. серж., погиб 22.11.1943.

ХАДЖАЕВ Артык Бай, р. 1901, Узбекская ССР, Ташкентская обл., мл. серж., погиб 22.11.1943.

ХАРИТОНОВ Александр Гаврилович, р. 1919, Чкаловская обл., Екатеринский р-н, д. Украина, ряд., погиб 22.11.1943.

ХАСПУТДИНОВ Салах, р. 1901, Чкаловская обл., Осикеевский р-н, с. Н.-Султамир, ряд., погиб 22.11.1943.

ХИСАМИЕВ Акмаль Гизазович, р. 1916, Татарская АССР, Пестречинский р-н, д. Конь, ряд., погиб 21.11.1943.

ХОЛОДОВ Михаил Филиппович, р. 1911, Брянская обл., Погарский р-н, с. Гринево, ряд., погиб 19.11.1943.

ХРОМЦОВ Василий Васильевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 14359, погиб 21.11.1943.

ХРУЩЕВ Николай Андреевич, р. 1925, Брянская обл., Погарский р-н, д. Ягневочки, ряд., погиб 18.11.1943.

ХУДЯКОВ Петр Ефимович, Удмуртская АССР, Увинский р-н, с. Кыйлуд, лейт., в/ч 03774, погиб 23.11.1943.

ЦЕЛОВАЛЬНИКОВ Венедикт Прокофьевич, г. Иваново, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

ЦИБУЛЬСКИЙ Иван Алексеевич, р. 1912, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Пятовск, ряд., в/ч 37776, погиб 18.11.1943.

ЦУКАНОВ Иван Сергеевич, р. 1905, Орловская обл., Орловский р-н, д. Воробьевка, ряд., погиб 22.11.1943.

ЦУПРУНОВ Николай Иосифович, р. 1911, Оренбургская обл., Орский р-н, п. Ново-Троицк, ст. серж., в/ч 57733, погиб 12.10.1943.

ЧЕБАТАРЕВ Иван Семенович, г. Курск, ряд., в/ч 23888, погиб 19.11.1943.

ЧЕБОТЫРЕВ Иван Семенович, р. 1909, г. Курск, ряд., погиб 19.11.1943.

ЧЕРНЕНОК Емельян Викторович, р. 1909, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

ЧЕРНОБАЙ Федор Карпович, р. 1911, Удмуртская ССР, Кешевский р-н, ряд., погиб 23.11.1943.

ЧЕРНЫШОВ Иван Васильевич, р. 1918, г. Саратов, ряд., погиб 14.10.1943.

ЧИЖЕНОК Василий Иванович, р. 1925, Орловская обл., Понуровский р-н, с. Понурово, ряд., погиб 22.11.1943.

ЧИЖИКОВ Василий Степанович, р. 1925, Рязанская обл., Пронский р-н, д. Ажушево, мл. серж., погиб 21.11.1943.

ЧИРИКИН Петр Григорьевич, Орловская обл., Хотынецкий р-н, д. Б. -Рябинки, ряд., в/ч 37622, погиб 19.11.1943.

ЧУМАКОВ Петр Яковлевич, р. 1909, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

ШАНАВЕРГЕНОВ Ильяс, Акмолинская обл., Есельский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

ШЕВЯКИН Андрей Николаевич, р. 1918, Алтайский край, Змеиногорский р-н, с. Горный Колывань, ряд., погиб 12.10.1943.

ШЕКШУЕВ Михаил Ильич, р. 1922, г. Орел, ряд., погиб 21.11.1943.

ШЕФЕР Рувим Рафаногович, г. Курган, ряд., в/ч 14359, погиб 15.11.1943.

ШКИРСКИЙ Иван Тимофеевич, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Истровки, ряд., погиб 21.11.1943.

ШКРАБА Андрей Петрович, р. 1907, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Днепровка, ряд., в/ч 37776, погиб 20.11.1943.

ШПИЛЕНОК Никита Петрович, р. 1904, Брянская обл., Погарский р-н, д. Вителия, ряд., погиб 17.11.1943.

ЩЕГЛОВ Евгений Васильевич, р. 1925, Московская обл., Виноградовский р-н, д. Амелино, мл. серж., погиб 21.11.1943.

ЩЕГЛОВ Иван Андреевич, р. 1909, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Хотьяновка, ряд., погиб 20.11.1943.

ЩЕГОЛЬ Василий Петрович, р. 1915, Орловская обл., Краснозалинский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

ЯКИМОВ Евстигней Андреевич, Пермская обл., Карагайский р-н, д. Тимшата, ряд., погиб 19.11.1943.

ЯКОВЛЕВ Василий Сергеевич, р. 1904, Курская обл., Белгородский р-н, с. Белгород, ряд., погиб 21.11.1943.

ЯКОВЛЕВ Степан Яковлевич, р. 1901, Калининская обл., Удомельский р-н, д. Кузминное, ряд., погиб 17.11.1943.

ЯРЦЕВ Михаил Васильевич, р. 1909, Оренбургская обл., Новосергиевский р-н, с. Козловка, ряд., погиб 19.11.1943.

РАДУЖСКИЙ СЕЛЬСОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ РАДУГА

АБРАМЕНКО Иван Николаевич, Брянская обл., Выгоничский р-н, д. Крупец, ряд., в/ч 34503, убит в бою 21.11.1943.

АГЕЕНКО Никифор Никитович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Сосновая, ряд., в/ч 62986, погиб 20.11.1943.

АГЕЙКИН Георгий Алексеевич, р. 1914, г. Орел, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

АЖДАР Илья Федорович, р. 1920, г. Омск, ряд., погиб 18.11.1943.

АЗИЗОВ Аме, р. 1915, Таджикская ССР, Ленинабадский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

АКСЕНЕНКО Григорий Терентьевич, р. 1899, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Селец, ряд., погиб 21.11.1943.

АЛЕКСЕЕНКО Андрей Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

АМЕЛЬЧЕНКО Иван Иванович, р. 1898, Брянская обл., Суражский р-н, д. Ст. Дроков, ряд., погиб 22.11.1943.

АМЕЛЬЧЕНКО Иван Исаакович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Нивное, ряд., погиб 22.11.1943.

АНДРЕЕВ Гавриил Антонович, Московская обл., Волоколамский р-н. ряд., в/ч 01916А, погиб 13.11.1943.

АНДРЕЙЦЕВ Гавриил Афанасьевич, Калужская обл., Хвастовичский р-н, д. Пеневичи, ряд., погиб 12.11.1943.

АНДРОСЕНКО Иван Яковлевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Миновка, ряд., погиб 24.11.1943.

АНОПОЧКИН Семен Тихонович, Калужская обл., Хвастовичский р-н, д. Стайки, ряд., погиб 17.11.1943.

АНТОНЕНКО Андрей Игнатьевич, ряд., умер от ран 12.11.1943.

АРТЕМЬЕВ Сергей Семенович, р. 1910, Ивановская обл., Калчунежский р-н, д. Бусино, серж., погиб 21.11.1943.

АСАМАДИНОВ Абдулла, Каракалпакская АССР, Ходжейский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

АТРОШЕНКО Петр Мартынович, р. 1907, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Винновка, ряд., в/ч 24444Д, погиб 16.11.1943.

АФАНАСЬЕВ Иван Николаевич, р. 1902, Саратовская обл., Татищевский р-н, д. Михайловка, ряд., погиб 15.11.1943.

АШИТКО Александр Терентьевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Нивное, ряд., погиб 23.11.1943.

БАБИН Александр Нитьевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 23.11.1943.

БАЛУХТА Иван Егорович, р. 1914, Брянская обл., Суражский р-н, д. Княж, ряд., в/ч 24444-Д, умер от ран 13.11.1943.

БАРАНОВ Алексей Алексеевич, серж., погиб 14.11.1943.

БАРАНОВ Кирилл Иванович, Орловская обл., Свердловский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 27.11.1943.

БАРСУКОВ Михаил Карпович, р. 1922, Брянская обл., Гордеевский р-н, п. Орлов, ряд., погиб 12.11.1943.

БАТРАКОВ Андрей Прохорович, р. 1902, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Завод-Корецкий, ряд., погиб 18.11.1943.

БАТРАКОВ Андрей Семенович, Брянская обл., Выгоничский р-н, д. Михайлово, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

БЕДНЯКОВ Алексей Петрович, Владимирская обл., Александровский р-н, ряд., погиб 30.9.1943.

БЕЛИКОВ Михаил Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Нивное, ряд., погиб 22.11.1943.

БЕЛОБОРОДОВ Сергей Андреевич, Брянская обл., Выгоничский р-н, с. Покровка, ряд., погиб 19.11.1943.

БЕЛОВ Павел Захарович, р. 1895, Калининская обл., Каменский р-н, п. Сокольники, ряд., погиб 18.11.1943.

БЕЛОЗОР Федор Лазаревич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 10.11.1943.

БЕРЕЗОВСКИЙ Семен Иосифович, р. 1897, г. Днепропетровск, ряд., погиб 18.11.1943.

БОЖОК Павел Денисович, р. 1904, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Ширяевка, ряд., погиб 12.11.1943.

БОЙКОВ Егор Сергеевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кромово, ряд., погиб 23.11.1943.

БОНДАРЕВСКИЙ Алексей Данилович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Ляличи, ряд., погиб 24.11.1943.

БОНДАРЕВСКИЙ Иван Петрович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Ляличи, ряд., погиб 22.11.1943.

БОНДАРЕНКО Иван Петрович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Дубовец, ряд., погиб 17.11.1943.

БОРЗИН Николай Фролович, ряд., погиб 24.11.1943.

БОРИСЕНКО Иван Федорович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 24.11.1943.

БОРИСЕНКО Федос Семенович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Красная Гора, ряд., погиб 15.11.1943.

БОХАН Максим Семенович, р. 1902, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 24444, умер от ран 14.11.1943.

БОЧИНСКИЙ Лукьян Сергеевич, р. 1907, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Струговка, ряд., погиб 18.11.1943.

БРЕШНЯ Николай Филиппович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Ст. Дроков, ряд., погиб 22.11.1943.

БРИЛЕПОК Василий Артемович, р. 1906, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Смильч, ряд., погиб 17.11.1943.

БУРЦЕВ Михаил Васильевич, Калужская обл., Козельский р-н, ряд., погиб 24.11.1943.

ВАЛИЕВ Гали Мардам, р. 1922, Башкирская АССР, Кр. Камский р-н, с. Уразаево, ряд., погиб 18.11.1943.

ВАНГЛИС Василий Дмитриевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Рудня, ряд., погиб 17.11.1943.

ВАСИЛЕНКО Алексей Дорофеевич, р. 1902, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Волосовичи, ряд., погиб 22.11.1943.

ВИНОКУРОВ Петр Максимович, ефр., в/ч 02848, погиб 23.11.1943.

ВИТНИКОВ Яков Сергеевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 26.11.1943.

ВИШНЯКОВ Иван Алексеевич, г. Ленинград, ряд., в/ч 62996, погиб 22.12.1943.

ВОИНОВ Алексей Андреевич, р. 1905, Рязанская обл., Михайловский р-н, д. Горбатовка, мл. серж., погиб 13.11.1943.

ВЫСОЦКИЙ Петр Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Верхличи, ряд., погиб 17.11.1943.

ГАВРИК Антон Афанасьевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., погиб 13.11.1943.

ГАВРИК Антон Афанасьевич, р. 1902, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., погиб 12.11.1943.

ГАВРИЛОВ Василий Дмитриевич, Кировская обл., Даровский р-н, ряд., в/ч 6295, погиб 22.11.1943.

ГВОЗДИК Семен Леонтьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Ляличи, ряд., погиб 24.11.1943.

ГЛАДКОВ Василий Степанович, р. 1921, Вологодская обл., с. Черепаниха, ряд., погиб 10.11.1943.

ГОЛАЙДО Леон Моисеевич, Брянская обл. Суражский р-н, ряд., погиб 23.11.1943.

ГОЛОФАСТ Иван Петрович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

ГОЛУТВА Константин Евменович, р. 1922, Брянская обл., Унечский р-н, п. Красный, ряд., погиб 14.11.1943.

ГОЛУТВА Константин Евменьевич, р. 1923, Брянская обл., Унечский р-н, п. Н. Красный, ряд., погиб 14.11.1943.

ГОНЧАРОВ Андрей Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Нивное, ряд., погиб 22.11.1943.

ГОНЧАРОВ Павел Павлович, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Волосовичи, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

ГОНЧАРОВ Петр Евгеньевич, р. 1895, Брянская обл., с. Кр. Гора, ряд., погиб 14.11.1943.

ГОРЛО Федор Кириллович, р. 1894, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Перелазы, ряд., погиб 12.11.1943.

ГОРОЗИЙ (ГОРОЗИН) Антон Зиновьевич, р. 1903, Харьковская обл., Волчанский р-н, ряд., погиб 15.11.1943.

ГРИВА Федор Васильевич, р. 1911, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Перелазы, ряд., погиб 13.11.1943.

ГРИГОРЬЕВСКИЙ Василий Егорович, Саратовская обл., Балашовский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 24.11.1943.

ГРИЦЕНКО Александр Тимофеевич, р. 1924, Кустанайская обл., Федоровский р-н, п. Федоровка, ефр., погиб 30.9.1943.

ГРУНЯХИН Степан Митрофанович, р. 1913, г. Оренбург, ст. серж., погиб 1.12.1943.

ГУСЕЙНОВ Джанил Гадратович, р. 1919, Азербайджанская ССР, Зувайдинский р-н, с. Тюлизаны, ряд., погиб 17.11.1943.

ГУСТАРЕВ Василий Никитович, р. 1919, Горьковская обл., Сеченовский р-н, с. Кочетовка, серж., в/ч 41454, погиб 28.11.1943.

ДЕДИНСКИЙ Василий Михайлович, Брянская обл., г. Сураж, ряд., в/ч 24444-Д, умер от ран 17.11.1943.

ДЕМЕНЕВ Мефодий Иванович, р. 1924, Челябинская обл., с.Ункурда, ряд., погиб 26.11.1943.

ДЕМИН Василий Павлович, р. 1925, Челябинская обл., г. Миас, серж., погиб 12.11.1943.

ДЕНИСЕНКО Павел Терентьевич, р. 1897, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Душкино, ряд., погиб 30.11.1943.

ДЕРЕНСКИЙ Виктор Дмитриевич, р. 1912, г. Брянск, ряд., погиб 17.11.1943.

ДЖАМАНАКОВ Алимбай, р. 1904, Иссык-Кульская обл., Джитпагутский р-н, д. Дархан (Киргизия), ряд., погиб 18.11.1943.

ДИВЕСЕНКО Матвей Борисович, р. 1923, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Ширяевка, ряд., погиб 13.11.1943.

ДИВИСЕНКО Владимир Захарович, р. 1894, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Федоровка, ряд., погиб 17.11.1943.

ДОРОЖЕНКО Иван Павлович, р. 1923, Алтайский край, Шаргинский р-н, с. У. Мосиха, ряд., погиб 25.11.1943.

ДРОБКОВ Иван Ефимович, р. 1909, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Ширки, ряд., погиб 25.11.1943.

ДРОЗДОВ Василий Павлович, ряд., погиб 17.11.1943.

ДРОЗДОВ Михаил Федосович, р. 1918, Брянская обл., Унечский р-н, д. Брянкустичи, ряд., погиб 13.11.1943.

ДУБАКИН Серафим Иванович, Кировская обл., Верхнекамский р-н, п. Лесное, ряд., погиб 23.11.1943.

ДУБКО Михаил Иванович, р. 1913, Горьковская обл., Вачский р-н, д. Белогузово, мл. серж., погиб 12.11.1943.

ДУБКОВ Михаил Иванович, Ивановская обл., Вичугский р-н, мл. серж., погиб 12.11.1943.

ДУСМАТОВ Рати, р. 1922, Ленинабадская обл., Чкаловский р-н, ряд., погиб 15.11.1943.

ДЬЯКОВ Архип Маркелович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Стуженка, ряд., погиб 22.11.1943.

ЕВСТРАТОВ Пантелей Павлович, р. 1906, Липецкая обл., Тербунский р-н, с. Б. Поляна, ряд., в/ч 41454, погиб 28.11.1943.

ЕМЕЛЬЯНЦЕВ Николай Тихонович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Нивное, ряд., погиб 22.11.1943.

ЕРМАКОВ Иван Герасимович, Калужская обл., Хвастовичский р-н, д. Нехочи, ряд., погиб 12.11.1943.

ЕРОШЕНКО Иван Ефимович, р. 1912, Брянская обл., Унечский р-н, с. Смяльч, ряд., погиб 13.11.1943.

ЖАДОБИН Федор Агафонович, р. 1916, Алтайский край, Мамонтовский р-н, с. Костин Лог, лейт, в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

ЖИГАЛО Василий Петрович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Камеевка, ряд., погиб 13.11.1943.

ЗАЙЦЕВ Иван Егорович, р. 1906, Смоленская обл., ряд., в/ч 29447, умер от ран 15.11.1943.

ЗАКИРЛЯЕВ Мурат, р. 1909, Самаркандская обл., Поярский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

ЗЕНЮК Михаил Иванович, ряд., погиб 16.11.1943.

ЗЕРНИГОР Павел Захарович, р. 1912, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Питячи, ряд., погиб 14.11.1943.

ЗИНАТУЛИН Шарнорула Зеноулович, р. 1916, Башкирская обл., Болтачанский р-н, д. Тыканово, ряд., погиб 16.11.1943.

ЗИНОВКИН Петр Тихонович, Калужская обл., Людиновский р-н, д. Усохи, ряд., в/ч 39381, погиб 10.11.1943.

ИВАНОВ Григорий Федорович, р. 1905, Удмуртская АССР, Завьяловский р-н, с. Завьялово, ряд., погиб 17.11.1943.

ИВАНОВ Дмитрий Анатольевич, Оренбургская обл., г. Бузулук, серж., погиб 15.11.1943.

ИВАНТЕЙ Петр Павлович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 28.12.1943.

ИВАНЦОВ Федос Тимофеевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Струженка, ряд., погиб 23.11.1943.

ИВАНЧЕНКО Николай Михайлович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Селище, ряд., погиб 22.11.1943.

ИЛЬИН Павел Федорович, р. 1918, Ивановская обл., Кольчугский р-н, д. Барнецово, серж., погиб 22.11.1943.

КАЗАНЦЕВ Дмитрий Иванович, мл. командир, погиб 14.11.1943.

КАЛАХМЕТОВ Насямбек, р. 1908, Кзыл-Ординская обл., Жанкурганский р-н, ряд., погиб 16.11.1943.

КАЛАШНИКОВ Андрей Михайлович, Мордовская АССР, Атяшевский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

КАПИЕВ Дурджи, р. 1923, Коми АССР, Сарпинский р-н, ряд., погиб 15.11.1943.

КАПИТОНОВ Михаил Николаевич, р. 1924, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Творищено, ряд., погиб 17.11.1943.

КАПОШКА Василий Филиппович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., погиб 12.11.1943.

КАПУСТА Федос Тихонович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., погиб 18.11.1943.

КАРАМБАЕВ Радиса, р. 1923, Хорезмская обл., Мангидский р-н, д. Дурман, ряд., погиб 17.11.1943.

КАРАУЛОВ Исай Родионович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 16.11.1943.

КАРТАШЕВ Иван Петрович, Тульская обл., Плавский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

КАСЫМОВ Наими Гамидулович, ряд., умер от ран 13.11.1943.

КИЛЕП Кузьма Данилович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Н. Дроков, ряд., погиб 22.11.1943.

КЛИМАЧЕВ Дмитрий Васильевич, Орловская обл., Хвастовичский р-н, п. Кр. Жестянщик, ряд., погиб 13.11.1943.

КОВАЛЕВ Василий Афанасьевич, р. 1923, Брянская обл., Гордеевский р-н, п. Суградовка, ряд., погиб 12.11.1943.

КОВАЛЕВ Иван Корнеевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

КОВАЛЕВ Николай Еремеевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Миновка, ряд., погиб 22.11.1943.

КОВАЛЕНКО Андрей Ефремович, р. 1904, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Смяльч, ряд., погиб 13.11.1943.

КОВАЛЕНКО Илья Венедиктович, р. 1923, Харьковская обл., Лозовский р-н, ст. Краснопавловка, ряд., погиб 17.12.1943.

КОВАЛЬ Григорий Филиппович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

КОЖЕМЯКО Василий Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 24444, умер от ран 15.11.1943.

КОЖЕМЯКО (КОЖЕМЯКИН) Григорий Максимович, р. 1907, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 24444, умер от ран 17.11.1943.

КОЖЕМЯКО Егор Парфенович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Княж, ряд., погиб 23.11.1943.

КОЖЕМЯКО Мирон Евтихиевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Княж, ряд., погиб 23.11.1943.

КОЖУХОВ Василий Михайлович, р. 1905, Тамбовская обл., Жердевский р-н, с. Сухмановка, ряд., в/ч 24444, умер от ран 12.11.1943.

КОЗИН Иван Петрович, р. 1924, Брянская обл., Выгоничский р-н, д. Красное, ряд., погиб 25.11.1943.

КОЗКО Даниил Маркович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Везгай, ряд., погиб 22.11.1943.

КОЗЛОВ Иван Антонович, Ростовская обл., лейт., погиб 26.11.1943.

КОЗЫРЕВ Василий Кондратьевич, ряд., умер от ран 13.11.1943.

КОКУРХИН Павел Иванович, р. 1910, Свердловская обл., Ленинский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

КОЛДАЕВ Иван Михайлович, р. 1924, Рязанская обл., Спас-Клепиковский р-н, д. Рязань, мл. лейт., погиб 12.11.1943.

КОЛЕВИД Иван Федорович, р. 1922, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Творищено, ряд., погиб 17.11.1943.

КОЛЕСНИК Михаил Корнеевич, р. 1904, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Ширяевка, ряд., погиб 13.11.1943.

КОЛЕСНИКОВ Иван Андреевич, р. 1923, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Смильч, ряд., погиб 18.11.1943.

КОЛЕСНИКОВ Иван Иванович, р. 1907, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Смяльч, ряд., погиб 17.11.1943.

КОЛТЫГИН Федор Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., погиб 13.11.1943.

КОМАРОВ Николай Николаевич, р. 1912, г. Ленинград, мл. лейт., погиб 30.9.1943.

КОРИЛЯ Роман Антонович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Василевка, ряд., в/ч 62996, погиб 23.11.1943.

КОРМИЛЬЦЕВ Владимир Иванович, р. 1925, Тульская обл., Узловский р-н, ефр., в/ч 01036, погиб 14.10.1943.

КОРНЕЙЧЕНКО Василий Кузьмич. Брянская обл., Суражский р-н, д. Ст. Дроков, ряд., погиб 22.11.1943.

КОРОЛЕВ Алексей Венедиктович, р. 1905, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, с. Муравинское, ряд., погиб 22.11.1943.

КОРОЛЕВ Фрол Сергеевич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Сосновка, ряд., в/ч 37671, погиб 25.11.1943.

КОРОТКОВ Сергей Михайлович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Княж, ряд., погиб 23.11.1943.

КОРОЧКИН Георгий Петрович, р. 1923, Гомельская обл., Кормянский р-н, д. Литвиновичи, ряд., погиб 21.11.1943.

КОРПЕЧЕНКО Григорий Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Перелазы, ряд., погиб 18.11.1943.

КОРЫТКО Иван Никитович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Грабовка, ряд., погиб 23.11.1943.

КОСАРИН Савелий Куприянович, р. 1923, Брянская обл., Гордеевский р-н, п. Крещенский, ряд., погиб 12.11.1943.

КОСЬЯНЕНКО Василий Васильевич, р. 1913, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Ширки, ряд., погиб 18.11.1943.

КОЧЕНКОВ Фрол Никифорович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Далисичи, ряд., погиб 24.11.1943.

КРИВЕНКО Порфирий Степанович, Киевская обл., Макаровский р-н, с. Мотыжин, ряд., в/ч 06776, погиб 5.12.1943.

КРУГЛИКОВ Антон Алексеевич, Брянская обл., Брянский р-н, с. Красное, ряд., погиб 22.11.1943.

КРУПНОВ Вениамин Антонович, Куйбышевская обл., Кошкинский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

КУДИН Яков Иванович, р. 1922, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Завод-Корецкий, ряд., погиб 18.11.1943.

КУЗИН Василий Семенович, Орловская обл., Сосковский р-н, д. Н. Ведотовка, ряд., погиб 19.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Андрей Титович, р. 1909, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Василий Филиппович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Владимир Васильевич, р. 1905, Московская обл., Орехово-Зуевский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

КУЛЕШ Василий Дмитриевич, р. 1925, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Кривой Рог, ряд., погиб 13.11.1943.

КУЛЕШ Иосиф Семенович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Селец, ряд., погиб 13.11.1943.

КУЛЬКОВ Иван Афанасьевич, р. 1922, Ивановская обл., Никологорский р-н, д. Рытово, мл. лейт., погиб 23.11.1943.

КУРАЧ Дмитрий Федорович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Перелазы, ряд., погиб 13.11.1943.

КУРБАЦКИЙ Иван Никифорович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Высокое Селище, ряд., погиб 22.11.1943.

КУЧЕРЯВЫЙ Иван Федорович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 1.11.1943.

ЛАВРОВ Петр Никитич, ряд., в/ч 01616, погиб 12.11.1943.

ЛАГУТЕНКО Алексей Михайлович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ЛАГУТЕНКО Иван Гаврилович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кисловка, ряд., в/ч 62996, погиб 20.11.1943.

ЛАГУТЕНКО Иван Федотович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Нов. Дроково, ряд., погиб 22.11.1943.

ЛАГУТЕНКО Петр Яковлевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Нов. Дроково, ряд., погиб 23.11.1943.

ЛАЗАРЕНКО Иван Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кулаги, ряд., в/ч 41454, погиб 18.11.1943.

ЛАКОМЫЙ Алексей Дмитриевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Селище, ряд., в/ч 41454, погиб 20.11.1943.

ЛАПТЕВ Василий Васильевич, р. 1909, ряд., погиб 23.11.1943.

ЛАПТЕВ Гавриил Иванович, р. 1903, г. Киров, ряд., погиб 21.11.1943.

ЛАСЫЙ Григорий Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., погиб 18.11.1943.

ЛАСЫЙ Дмитрий Григорьевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., погиб 13.11.1943.

ЛАТЫПОВ Хакей Латыпович, ряд., в/ч 82696, погиб 13.11.1943.

ЛАТЫШОВ Антон Исаакович, р. 1908, Брянская обл., Унечский р-н, д. Борщево, ряд., погиб 16.11.1943.

ЛЕБЕДЕВ Николай Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Красная Слобода, ряд., погиб 23.11.1943.

ЛЕВИН Алексей Хрисанович, р. 1904, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Титово, ряд., в/ч 01036, погиб 14.10.1943.

ЛЕОНОВ Андрей Ананьевич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Новая Слобода, серж., погиб 23.11.1943.

ЛИСЕНОК Никифор Дмитриевич, ряд., погиб 14.11.1943.

ЛИТВИНОВ Андрей Сергеевич, р. 1912, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Кузнецы, ряд., погиб 12.11.1943.

ЛУКАНИН Алексей Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Выс. Селище, ряд., погиб 22.11.1943.

ЛУКОМСКИЙ Михаил Павлович, Брянская обл., Унечский р-н, с. Нежданное, ряд., погиб 18.11.1943.

ЛУЦКОВ Михаил Федорович, р. 1925, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Творищено, ряд., погиб 17.11.1943.

ЛУЧКИН Петр Михайлович, Брянская обл., Выгоничский р-н, д. Сосновое Болото, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

ЛЫНДА Степан Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Нов. Дроково, ряд., погиб 23.11.1943.

ЛЫСЕНКО Ефим Евсеевич, р. 1906, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Ширяевка, ряд., погиб 12.11.1943.

ЛЫСЕНКО Исай Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кромово, ряд., погиб 22.11.1943.

ЛЫСЫЙ Григорий Иванович, р. 1924, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Перелазы, ряд., погиб 18.11.1943.

ЛЯХОВ Денис Васильевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Рудня, ряд., погиб 18.11.1943.

ЛЯХОВ Николай Сидорович, р. 1902, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Завод-Корецкий, ряд., погиб 15.11.1943.

ЛЯХОВ Петр Алексеевич, р. 1918, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Рудня, ряд., погиб 21.11.1943.

МАКАРОВ Василий Иванович, р. 1899, Рязанская обл., Л. Толстовский р-н, ряд., погиб 15.11.1943.

МАКСИМОВ Николай Александрович, р. 1919, Брянская обл., Красногорский р-н, ряд., в/ч 24444, умер от ран 13.11.1943.

МАЛАХОВ Андрей Михайлович, Калужская обл., Хвастовичский р-н, д. Нехочи, ряд., в/ч 01916, погиб 12.10.1943.

МАЛАХОВ Петр Иванович, р. 1903, Челябинская обл., Катав-Ивановский р-н, г. Юргозань, серж., погиб 25.11.1943.

МАНУХИН Иван Иванович, Калужская обл., Людиновский р-н, д. Дубровка, ряд., погиб 23.11.1943.

МАРКОВ Егор Степанович, р. 1920, Ивановская обл., Пестяковский р-н, д. Есиново, ряд., погиб 21.11.1943.

МАРТЫНЕНКО Тимофей Яковлевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Васильевка, ряд., погиб 22.11.1943.

МАРУС Прокофий Абрамович, р. 1897, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Федоровка, ряд., погиб 16.11.1943.

МАРУШ Андрей Емельянович, р. 1911, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Федоровка, ряд., погиб 15.11.1943.

МАССОН Василий Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Летяхи, ряд., погиб 17.11.1943.

МАУЛЯМОВ Овез, Туркменская ССР, Ашхабадская обл., Тедженский р-н, ряд., погиб 23.11.1943.

МЕДВЕДЬ Дмитрий Антонович, р. 1922, Украинская ССР, Винницкая обл., с. Соколовка, гв. мл. лейт., погиб 23.11.1943.

МЕЛЕШЕНКО Михаил Анисимович, р. 1903, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Михайловка, ряд., погиб 12.11.1943.

МЕЛЬНИКОВ Егор Андреевич, Брянская обл., Карачевский р-н, ряд., умер от ран 12.11.1943.

МЕХЕДОВ Михаил Фролович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кр. Слобода, ряд., погиб 22.11.1943.

МЕХЕДОВ Михаил Яковлевич, Брянская обл., г. Сураж, ряд., погиб 22.11.1943.

МЕХЕДОВ Сергей Архипович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кр. Слобода, ряд., погиб 22.11.1943.

МИРАМИНОВ Ахрор, р. 1919, Таджикская ССР, Ленинабадская обл., Уратюбинский р-н, с. Калибалаш, ряд., погиб 17.11.1943.

МИРКОНЯН Вача Леонович, ряд., умер от ран 14.11.1943.

МИРОНЕНКО Антон Данилович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Влазовичи, ряд., погиб 19.11.1943.

МИРОНОВ Иван Федорович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

МИТРОШИН Матвей Алексеевич, р. 1915, ряд., погиб 22.11.1943.

МИТЧЕНКОВ Александр Иванович, Брянская обл., Карачевский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

МИХАЛЬЧЕНКО Никифор Яковлевич, р. 1907, Брянская обл., Суражский р-н, д. Косичи, ряд., в/ч 24444, погиб 16.11.1943.

МИШИН Степан Наумович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Краново, ряд., погиб 26.11.1943.

МОИСЕЕНКО Сергей Егорович, р. 1908, Брянская обл., Гордеевский р-н, ст. Новицкое, ряд., погиб 17.11.1943.

МОЛЧАНОВ Иван Васильевич, Брянская обл., г. Сураж, ряд., погиб 22.11.1943.

МОСКВИЧЕВ Яков Михайлович, Марийская АССР, Оршанковский р-н, д. Ст. Село, мл. серж., погиб 16.11.1943.

МОХОНЯ Петр Кузьмич, Брянская обл., г. Сураж, ряд., в/ч 93996, погиб 26.11.1943.

МОШАДАЕВ Сергей Васильевич, Саратовская обл., Духовницкий р-н, с. Духовницкино, кап., погиб 20.11.1943.

МУРАТОВ Хайдар, Туркменская ССР, г. Чарджоу, ряд., погиб 15.11.1943.

МУСТАФИН Сабир Садгикович, Мордовская АССР, Торбеевский р-н, г. Сургодь, ряд., погиб 18.11.1943.

НАДЖЕНОВ Ага Магаргланы, Азербайджанская ССР, Ильичевский р-н, ряд., погиб 23.11.1943.

НАДМУЗИНОВ Махмет Изятулович, р. 1903, Ивановская обл., г. Кинешма, ряд., погиб 12.11.1943.

НАЙМОВ Сафрали, р. 1905, Сталинабадская обл., Кунгутский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

НАЛИВАЙКО Павел Михайлович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Любовша, ряд., погиб 18.11.1943.

НАХЛЕБОВ Илья Максимович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

НЕДОДЕЛ Иван Семенович, р. 1912, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Кожаны, ряд., погиб 15.11.1943.

НЕЗАМУТДИНОВ Махмед, р. 1903, Куйбышевская обл., Белоковский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

НЕКЕЙЦЕВ Иван Евсеевич, р. 1903, Брянская обл., Гордеевский р-н, п. Марс, ряд., погиб 17.11.1943.

НЕМЧЕНКО Михаил Васильевич, р. 1915, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Смельч, ряд., погиб 12.11.1943.

НЕМЧЕНКО Яков Ильич, р. 1903, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Смяльч, ряд., погиб 16.11.1943.

НЕУСТРОЕВ Михаил Васильевич, кап., умер от ран 15.11.1943.

НИКИТЕНКО Иван Антонович, р. 1923, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Творищено, ряд., погиб 15.11.1943.

НОВИК Леон Лукич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., погиб 12.11.1943.

НОВИКОВ Леонид Иванович, г. Минск, ряд., погиб 13.11.1943.

ОСАДЧИЙ Иван Дмитриевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

ОСМАНОВ Тайман, р. 1908, Дагестанская АССР, Косенкентский р-н, с. Семехтан, ряд., погиб 13.11.1943.

ОСТАПЕНКО Спиридон Карпович, Брянская обл., Суражский р-н, с. В. Селище, ряд., пропал без вести 17.11.1943.

ПАВЛИКОВ Захар Нефедович, р. 1897, Орловская обл., Хвастовичский р-н, д. Палиевка, ряд., погиб 13.11.1943.

ПАЗДЕРНЫ Андрей Нифонтович, Свердловская обл., Тугулымский р-н, д. Юшково, ряд., погиб 12.11.1943.

ПАЛУША Афанасий Борисович, р. 1905, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Ст. Новицкая, ряд., погиб 13.11.1943.

ПАНКОВ Александр Михайлович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Нивное, ряд., в/ч 62996, погиб 22.11.1943.

ПАПУША Афанасий Борисович, р. 1905, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Ст. Новицкое, ряд., погиб 12.11.1943.

ПАПУША Кирилл Антонович, р. 1910, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Смяльч, ряд., погиб 12.11.1943.

ПАРАХОНЬКО Николай Тимофеевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Влазовичи, ряд., погиб 23.11.1943.

ПАТЫШЕВ Антон Исаакович, Брянская обл., Унечский р-н, д. Борщево, ряд., погиб 16.11.1943.

ПЕРЕПЕЛКИН Николай Данилович, ряд., погиб 23.11.1943.

ПЕРЕПЕЧКА Алексей Игнатьевич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Перелазы, ряд., погиб 17.11.1943.

ПЕТЕРБУРГСКИЙ Леонтий Шуринович, г. Одесса, ряд., погиб 15.10.1943.

ПЕШКО Егор Наумович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Любовша, ряд., погиб 18.11.1943.

ПИКИН Степан Яковлевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Ляличи, ряд., погиб 23.11.1943.

ПОДВОЙСКИЙ Василий Евдокимович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Шадрино, ряд., погиб 13.11.1943.

ПОДРАЗЕНКО Сергей Емельянович, р. 1919, Гомельская обл., Кормянский р-н, д. Выпошевка, ряд., погиб 24.11.1943.

ПОЗДЕРИН Андрей Нифонтович, р. 1907, Свердловская обл., Тугулымский р-н, д. Юшково, ряд., погиб 12.11.1943.

ПОЗНЯКОВ Яков Петрович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 23.11.1943.

ПОЛЕНОК Андрей Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., погиб 12.11.1943.

ПОЛЕНОК Иван Павлович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., погиб 12.11.1943.

ПОЛЕТОНОЖЕНКО Павел Петрович, р. 1920, г. Омск, ряд., погиб 18.11.1943.

ПОЛЯКОВ Василий Иванович, р. 1904, г. Саратов, ряд., в/ч 01916, погиб 13.11.1943.

ПОЛЯНОК Федор Прокофьевич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Перелазы, ряд., погиб 15.11.1943.

ПОНКРАТОВ Федор Васильевич, Свердловская обл., Верхне-Саядинский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

ПОНОМАРЕВ Яков Гаврилович, Ростовская обл., Семикаракорский р-н, х. Балабинка, ряд., погиб 15.11.1943.

ПОНУРОВСКИЙ Федор Савельевич, ряд., погиб 17.11.1943.

ПОПКОВ Александр Михайлович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Нивное, ряд., погиб 22.11.1943.

ПОПОВ Степан Сергеевич, Оренбургская обл., Бузулукский р-н, с. Сухаренко, ряд., умер от ран 30.11.1943.

ПОРТНОВ Алексей Иванович, г. Орел, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

ПОРТНОЙ Петр Андреевич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Перелазы, ряд., погиб 12.11.1943.

ПОСТОЯНКО Ефим Емельянович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Струженка, ряд., погиб 23.11.1943.

ПОТАПОВ Иван Андреевич, ряд., погиб 15.11.1943.

ПРИВАЛОВ Степан Иванович, р. 1924, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Летяхи, ряд., погиб 18.11.1943.

ПРИВАЛОВ Федор Афанасьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

ПРИЛЕПСКИЙ Никита Ильич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Селище, ряд., погиб 23.11.1943.

ПРОНИН Яков Николаевич, р. 1904, Ульяновская обл., Ульяновский р-н, д. Репьевка, ряд., погиб 23.11.1943.

ПРОТАСОВ Василий Герасимович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Перелазы, ряд., погиб 13.11.1943.

ПРОХОРЕНКО Владимир Лаврентьевич, ряд., погиб 23.11.1943.

ПРОХОРЕНКО Михаил Лаврентьевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 23.11.1943.

ПЫТЯЕВ Абдул, р. 1912, Дагестанская АССР, г. Махачкала, ряд., погиб 15.11.1943.

РАГИМОВ Халык Джабаров, р. 1912, Азербайджанская ССР, Масальнский р-н, с. Готмян, ряд., погиб 4.11.1943.

РАЗДЫМАХА Иван Кириллович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 27.12.1943.

РОЗАНОВ Анатолий Иванович, р. 1910, Московская обл., Дмитровский р-н, д. Тимошкино, лейт., в/ч 33881, погиб 23.11.1943.

РОМАНЕНКО Петр Акимович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Васильевка, ряд., погиб 24.11.1943.

РОЩИН Николай Михайлович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

РЫБЧЕНКО Иван Васильевич, Казахская ССР, г. Алма-Ата, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

РЫЖИКОВ Матвей Пименович, р. 1896, Калужская обл., Хвастовичский р-н, с. Красное, ряд., погиб 17.11.1943.

РЫЖИКОВ Федор Афанасьевич, Калужская обл., Хвастовичский р-н, с. Красное, ряд., погиб 17.11.1943.

САВИН Иван Дмитриевич, г. Москва, ряд., погиб 15.11.1943.

САВЧЕНКО Григорий Ильич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 82996, погиб 20.11.1943.

САВЧЕНКО Федор Филиппович, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Любовша, ряд., погиб 18.11.1943.

САДОХИН Иван Кириллович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Струженка, ряд., погиб 23.11.1943.

СВЯТОГОР Иван Самойлович, р. 1898, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 24444, умер от ран 14.11.1943.

СЕКАЧ Роман Калинович, р. 1906, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Даниловка, ряд., погиб 16.11.1943.

СЕЛЕЗНЕВ Василий Кондратьевич, Брянская обл., Суражский р-н, п. Теплый, ряд., погиб 23.11.1943.

СЕЛИХОВ Владимир Сергеевич, Орловская обл., Орловский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

СЕЛИХОВ Владимир Сергеевич, р. 1924, Орловская обл., Володарский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

СЕМЕНОВ Григорий Семенович, р. 1922, Ленинградская обл., Карамышенский р-н, с. Большое Болото, ряд., погиб 22.11.1943.

СЕМИН Василий Александрович, Калужская обл., Хвастовичский р-н, с. Красное, ряд., погиб 12.11.1943.

СЕРЕГИН Петр Кузьмич, Калужская обл., Сухиничский р-н, д. Кравское, ряд., погиб 12.11.1943.

СИМКИН Иосиф Золшанович, р. 1924, г. Чернигов, мл. лейт., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

СИНЕНКО Виталий Демидович, Черкасская обл., Чернобаевский р-н, с. Вороненцы, кап., в/ч 25477, умер от ран 27.11.1943.

СКОК Николай Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Нов. Дроков, ряд., погиб 22.11.1943.

СКУРИХИН Яков Васильевич, Курганская обл., Долматовский р-н, с. Ошурково, ряд., погиб 15.11.1943.

СЛЕСАРЕНКО Сергей Петрович, Вологодская обл., ряд., в/ч 62996, погиб 23.11.1943.

СМОЛЬНИЦКИЙ Григорий Семенович, Омская обл., Тюкалинский р-н, д. Шалимовка, ряд., погиб 23.11.1943.

СТАНКЕВИЧ Платон Артемович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Влазовичи, ряд., погиб 23.11.1943.

СТАШКОВ Петр Нестерович, р. 1924, Вологодская обл., Шульский р-н, с. Марковка, серж., погиб 13.11.1943.

СТЕЛЬМАКОВ Дмитрий Данилович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

СТЕЛЬМАХОВ Дмитрий Данилович, Брянская обл., г. Сураж, ряд., погиб 22.11.1943.

СТЕЛЯНЦЕВ Александр Степанович, р. 1910, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Творищено, ряд., погиб 16.11.1943.

СТЕЦУРА Павел Гаврилович, Ростовская обл., М. Курганский р-н, ст. серж., погиб 21.11.1943.

СТРИКАН Петр Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 23.11.1943.

СТРИПАК Александр Захарович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 92696, погиб 23.11.1943.

СТРУГОВЕЦ Кирилл Федорович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Перелазы, ряд., погиб 13.11.1943.

СТУПАК Михаил Герасимович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Княж, ряд., погиб 23.11.1943.

СУГАК Григорий Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

СЫСОЕВ Иван Васильевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Баровка, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

ТИМОШЕНКО Трофим Нестерович, Брянская обл., Красногорский р-н, Д. Верхличи, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

ТИМОШЕНКОВ Иван Фокич, Брянская обл., Жуковский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб 28.11.1943.

ТИХОМИРОВ Прокофий Наумович, Башкирская АССР, Салаватский р-н, с. Дувал, старш., погиб 25.11.1943.

ТИХОНЕНКО Григорий Фадеевич, Могилевская обл., Климовичский р-н, д. Пайоротка, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

ТОЛСТЯКОВ Емельян Иларионович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Каменское, ряд., погиб 22.11.1943.

ТРОФИМОВ Иван Моисеевич, р. 1912, Гомельская обл., Чечерский р-н, с. Тлабачица, ряд., погиб 16.12.1943.

ТРУСОВ Николай Иванович, р. 1920, Алтайский край, с. Рассказицы, серж., погиб 23.11.1943.

ТУРАЛЬ Миле, р. 1924, Самаркандская обл., Когутский р-н, ряд., погиб 15.11.1943.

ТУРЛАК Дмитрий Арсеньевич, р. 1904, Брянская обл., Гордеевский р-н, п. Черная Лужа, ряд., погиб 15.11.1943.

ТУРСУЛОВ Абдулла, р. 1919, Таджикская ССР, Ленинабадская обл., с. Чкалово, ряд., погиб 15.11.1943.

ТУРСУНОВ Нарзуло, р. 1915, Самаркандская обл., Самаркандский р-н, ряд., погиб 23.11.1943.

ТЮТИН Павел Тимофеевич, Воронежская обл., Аннинский р-н, ст. Анна, ряд., погиб 18.11.1943.

УСАЧЕВ Сергей Егорович, р. 1899, г. Москва, ряд., погиб 15.11.1943.

УСАЧЕВ Сергей Егорович, р. 1909, Московская обл., Заокский р-н, с. Турино, ряд., погиб 15.11.1943.

УСМАМБЕТОВ Абдрасул, Киргизская ССР, Тюкский р-н, ряд., погиб 23.11.1943.

ФЕДОРИН Василий Абрамович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Котевка, ряд., погиб 22.11.1943.

ФЕДОРИН Ефим Петрович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Александровка, ряд., погиб 22.11.1943.

ФЕДОРОВ Семен Алексеевич, г. Саратов, серж., погиб 17.11.1943.

ХАНДМАТОВ Асад, р. 1914, Таджикская АССР, Гиссарский р-н, ряд., погиб 23.11.1943.

ХАНДОШКА Степан Степанович, Брянская обл., с. Красная Гора, ряд., 1090 СП, погиб 15.11.1943.

ХЛЫСТОВ Влас Михайлович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Струженка, ряд., погиб 23.11.1943.

ХОМЯКОВ Иван Иванович, р. 1924, Тульская обл., Веневский р-н, ряд., в/ч 24444, умер от ран 14.11.1943.

ХОМЯКОВ Тимофей Емельянович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Влазовичи, ряд., погиб 23.11.1943.

ХРАМКО Евгений Степанович, р. 1904, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 24444, умер от ран 14.11.1943.

ХУЛАПОВ Прокофий Васильевич, р. 1909, Брянская обл., Унечский р-н, с. Красновичи, ряд., погиб 15.11.1943.

ХУТОРЯНСКИЙ Анатолий Николаевич, р. 1919, Винницкая обл., п. Томашполь, ст. лейт., в/ч 18807, погиб 20.11.1943.

ЧУДОПАЛ Иосиф Афанасьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Федоровка, ряд., погиб 24.11.1943.

ЧУЕВ Захар Прокофьевич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Перелазы, ряд., погиб 13.11.1943.

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў у в. Рэчкі (на вясковых могілках).

ЧУЕВ Федор Степанович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Перелазы, ряд., погиб 12.11.1943.

ШАБУЛДАЕВ Павел Константинович, Гомельская обл., Буда-Кошелевский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

ШАФИЕВ Сабир, Таджикская ССР, Пенджикентский р-н, ряд., в/ч 96639, погиб 15.11.1943.

ШЕВЦОВ Петр Константинович, Брянская обл., г. Красная Гора, ряд., погиб 18.11.1943.

ШЕВЦОВ Сергей Петрович, р. 1907, Брянская обл., Красногорский р-н, п. Байлуки, ряд., погиб 25.11.1943.

ШИТОВ Иван Иванович, ряд.

ШКЕЛЬ Павел Никифорович, Брянская обл., Красногорский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

ШКЛЯРОВ Петр Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Кошевка, ряд., погиб 23.11.1943.

ШКРАБО Андрей Петрович, р. 1923, Брянская обл., Унечский р-н, с. Лыщичи, ряд., погиб 15.11.1943.

ШКУРИН Андрей Семенович, р. 1914, Брянская обл., Красногорский р-н, п. II. Рудня, ряд., погиб 12.11.1943.

ШУГАЛОВ Яков Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Беляны, ряд., погиб 24.11.1943.

ШУМИХИН Петр Данилович, Кировская обл., Зуевский р-н, ряд., погиб 10.10.1943.

ЩЕРБАКОВ Александр Федорович, ряд., погиб 28.11.1943.

ЩЕТНИКОВ Иван Прохорович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Ст. Дроков, ряд., погиб 23.11.1943.

ЮРЧЕНКО Василий Иванович, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Белица, ряд., погиб 17.11.1943.

ЯЗВЕНКО Николай Макарович, ряд., в/ч 62996.

ЯРЫГИН Николай Павлович, ряд., в/ч 37671, погиб 22.11.1943.

РЕЧКОВСКИЙ СЕЛЬСОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ РЕЧКИ

АБДУЛАЕВ Малат Карим, р. 1904, Ошская обл., Куршабский р-н, ефр., погиб 6.10.1943.

АБДУЛАЕВ Маматкар, р. 1908, Киргизская ССР, Ошская обл., Куршабский р-н, ефр., убит 6.10.1943.

АБДЫКАРИМОВ Нысрат, р. 1894, Ферганская обл., Ферганский р-н, с. Квасай, ефр., погиб 26.11.1943.

АБОРИН Василий Тимофеевич, р. 1924, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., умер от ран 2.11.1943.

АЛАКИН Николай Александрович, р. 1923, Молотовская обл., Силинский р-н, с. Козьва, ст. серж., погиб 19.11.1943.

АНТИПОВ Владимир Петрович, Московская обл., г. Подольск, ряд., погиб 4.10.1943.

АНТОНЕНКО Иван Григорьевич, р. 1925, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 47965, умер от ран 30.10.1943.

АРАМИЛЕВ Герасим Георгиевич, р. 1924, Молотовская обл., Ильинский р-н, ряд., погиб 25.11.1943.

АРГАДЫКОВ Семен Касанович, р. 1911, Волгоградская обл., Светлоярский р-н, п. Привольный, серж., умер от ран 30.10.1943.

БАБАШЕВ Павел Евменович, р. 1908, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

БАЙБАКОВ Василий Иванович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 37622, погиб 16.9.1943.

БАКАНЕВ Павел Семенович, Астраханская обл., Лиманский р-н, умер от ран 23.10.1943.

БАЛТАБАЕВ Досчан, р. 1924, Туркменская ССР, Тахтинский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.10.1943.

БАННИКОВ Иван Петрович, р. 1915, Башкирская АССР, Коитосинский р-н, с. Кутеремо, серж., умер от ран 5.10.1943.

БАТАШЕВ Николай Федорович, р. 1924, г. Иванов, ст. серж., погиб 20.11.1943.

БЕЗКРОВНЫХ Геннадий Прохорович, р. 1923, Свердловская обл., Верхне-Салдинский р-н, серж., в/ч 37656, умер от ран 3.10.1943.

БЕЛАХОН Феоктист Артемович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 30.11.1943.

БЕЛИХ Михаил Григорьевич, р. 1903, Уфимская обл., Куюргский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

БЕЛОУСОВ Владимир Михайлович, р. 1925, Московская обл., Луховицкий р-н, с. Дединово, ком. стрелк. отд., погиб 20.10.1943.

БЕЛЯЕВ Алексей Федорович, р. 1923, г. Орел, ряд., в/ч 37733, погиб 13.10.1943.

БОЛТАБАЕВ Доспан, р. 1923, ряд., погиб 13.10.1943.

БРЮХАНОВ Сергей Ильич, Ярославская обл., Переяславский р-н, с. Нагорье, мл. лейт., умер от ран 24.11.1943.

БУНТОВИК Прокопий Евстигнеевич, р. 1906, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Пьявник, ряд., погиб 19.11.1943.

БУРДА Павел Кириллович, р. 1905, Брянская обл., Погарский р-н, д. Суворово, ряд., погиб 19.11.1943.

БУРДИН Василий Дмитриевич, р. 1898, Тульская обл., Каменский р-н, д. Марьино, ряд., в/ч 37656, умер от ран 3.10.1943.

БУТАКОВ Василий Николаевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 47965, умер от ран 7.11.1943.

БУХОВЕЦ Семен Егорович, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 47965, умер от ран 19.11.1943.

БУШЕНКОВ Степан Гаврилович, р. 1924, Красноярский край, Абанский р-н, ряд., умер от ран 2.11.1943.

БЮРЮКОВ Владимир Иосифович, р. 1915, г. Коломна, ряд., погиб 11.10.1943.

ВАСЯГИН Павел Петрович, р. 1911, Калининская обл., Горицкий р-н, д. Беляево-Заселье, кап., умер от ран 30.10.1943.

ВАСЯГИН Павел Петрович, Калининская обл., Горицкий р-н, д. Беляево-Заселье, ряд., умер от ран 29.10.1943.

ВОЛКОВ Федор Степанович, р. 1911, Удмуртская АССР, Балезинский р-н, д. Пироково, ряд., в/ч 37656, умер от ран 3.10.1943.

ВОЛНАХМЕТОВ Зешин, р. 1912, ряд., погиб 4.10.1943.

ГАРЮНОВ Илья Федорович, Калининская обл., Калининский р-н, д. Ст. Ведерня, ряд., в/ч 47965, умер от ран 13.10.1943.

ГЕРЦЕВ Иван Федорович, Харьковская обл., Сахновщинский р-н, п. Кегичевка, мл. лейт., в/ч 37656, погиб 1.10.1943.

ГНЕЗДОВСКИЙ Николай Иванович, Оренбургская обл., Адамовский р-н, ряд., в/ч 47955, погиб 19.11.1943.

ГОЛОВКО Анатолий Нестерович, серж., погиб 31.10.1943.

ГОЛУБЕВ Арсений Кононович, р. 1910, г. Ленинград, мл. серж., умер от ран 11.10.1943.

ГОРБАЧЕВ Аким Михайлович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., умер от ран 29.10.1943.

ГОРДЕЕВ Афанасий Осипович, р. 1922, Орловская обл., ряд., погиб 13.10.1943.

ГОРДИЕНКО Василий Федорович, Алтайский край, Благовещенский р-н, с. Шимолино, ряд., умер от ран 20.11.1943.

ГОРОХОВ Василий Иванович, р. 1923, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Забкалевичи, ряд., погиб 18.11.1943.

ГОРЮНОВ Илья Федорович, р. 1904, г. Калинин, ряд., погиб 13.10.1943.

ГРИНЕНКО Фома Никитович, р. 1907, Ростовская обл., Тацинский р-н, д. Н. Павловка, ряд., погиб 14.10.1943.

ГУЛЕВСКИЙ Виктор Трофимович, ряд., умер от ран 17.10.1943.

ГУТОРОВ Николай Степанович, г. Тамбов, старш., в/ч 03354, умер от ран 24.6.1944.

ДАНИЛОВ Кузьма Осипович, р. 1909, Тюменская обл., Заводоуковский р-н, ефр., умер от ран 7.10.1943.

ДЕМЕНТЬЕВ Василий Тимофеевич, Горьковская обл., Павловский р-н, д. Ярымово, серж., погиб 15.3.1944.

ДЕРГАЧЕВ Иван Николаевич, г. Орел, ряд., погиб 13.11.1943.

ДЕРЕСОВ Степан Константинович, р. 1910, Курская обл., Горшечный р-н, д. Шинка, ряд., погиб 25.11.1943.

ДЖАНАРОВ Гали, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Орджоникидзевский р-н, ряд., погиб 29.10.1943.

ДОЛГИН Василий Александрович, р. 1909, ряд., погиб 23.11.1943.

ДРЫКОВ Иван Иванович, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Городцы, ряд., в/ч 47965-К, умер от ран 25.11.1943.

ДУХАНИН Петр Константинович, р. 1915, Черкасская обл., Золотоношский р-н, майор, в/ч 41030, погиб в 1943.

ДЯТЛОВ Степан Ефимович, р. 1920, Алтайский край, Троицкий р-н, мл. лейт., умер от ран 22.11.1943.

ЕВДОКИМОВ Матвей Иванович, Волгоградская обл., ряд., погиб 16.11.1943.

ЕЛКИБАЕВ Артек, р. 1923, Хорезмская обл., ряд., погиб 13.10.1943.

ЕФИМОВ Борис Петрович, ряд., умер от ран 7.11.1943.

ЕФРЕМОВ Никифор Тихонович, Орловская обл., Новосильский р-н, ст.серж., умер от ран 14.11.1943.

ЕФРЕМОВ Николай Васильевич, г. Куйбышев, ряд., погиб 25.12.1943.

ЖАРКОВ Владимир Федорович, р. 1925, Тульская обл., Вежевский р-н, с. Городинец, лейт., умер от ран 8.10.1943.

ЗАБИРАН Федор Павлович, р. 1914, Гомельская обл., Речицкий р-н, д. Краснополье, ряд., умер от ран 31.10.1943.

ЗАБРОДСКИЙ Василий Никитич, Орловская обл. Залегощенский р-н, ряд., умер от ран 21.10.1943.

ЗАКИРОВ Ахмед, р. 1920, умер от ран 4.10.1943.

ЗАХАРОВ Лев Григорьевич, р. 1917, Барнаульский р-н, мл. лейт., погиб 26.10.1943.

ЗЕРНОВ Тимофей Иванович, р. 1912, ряд., умер от ран 5.10.1943.

ИВАННИКОВ Александр Степанович, р. 1917, Тамбовская обл., Токаревский р-н, д. Абакумовка, ряд., погиб 19.11.1943.

ИВАНОВ Пантелей Георгиевич, р. 1903, Калужская обл., Хвастовичский р-н, с. Поддубное, лейт., погиб 1.10.1943.

ИГНАТОВ Иван Федорович, Орловская обл., ряд., погиб 12.10.1943.

ИЛЬИН Николай Васильевич, р. 1911, г. Куйбышев, лейт., погиб 25.10.1943.

ИППОЛИТОВ Егор Григорьевич, р. 1919, Новосибирская обл., Кривошинский р-н, д. Рыбная Речка, ряд., погиб 5.11.1943.

КАБАНОВ Иван Михайлович, Красноярский край, Мотыгинский р-н, ряд., умер от ран 14.10.1943.

КАЗАКОВ Александр Григорьевич, р. 1924, Белгородская обл., Красногвардейский р-н, х. Высокий, ряд., в/ч 01001, умер от ран 15.10.1943.

КАЛМЫКОВ Василий Николаевич, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., в/ч 47965, погиб 29.10.1943.

КАЛЯЛИН Николай Иванович, р. 1919, Горьковская обл., с. Маза, лейт., умер от ран 17.10.1943.

КАНДРАШОВ Иван Евгеньевич, Калининская обл., Рамешковский р-н, с. Кушалино, ряд., погиб 9.11.1943.

КАРНИЕНКО Иван Петрович, Брянская обл., г. Стародуб, ряд., в/ч 23829, умер от ран 4.11.1943.

КАРТАШОВ Анатолий Тихонович, р. 1924, Орловская обл., Елецкий р-н, ст. Хитрово, ряд., погиб 13.10.1943.

КАЦЕРО Андрей Арсентьевич, р. 1913, Брянская обл., Стародубский р-н, п. Зады, ряд., погиб 13.11.1943.

КАЧАНОВ Василий Васильевич, р. 1920, Киевская обл., Барашевский р-н, д. Власовка, ряд., умер от ран 3.10.1943.

КНЯЗЕВ Александр Агеевич, г. Красноярск, ряд., погиб 6.11.1943.

КОНОНОВ Иван Антонович, Омская обл., Муромцевский р-н, д. Отрадновка, ряд., погиб 9.11.1943.

КОРОЧКИН Андрей Михайлович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., умер от ран 23.11.1943.

КОРЯКИН Михаил Антонович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 47965, умер от ран 13.11.1943.

КОСТИН Григорий Андреевич, Кемеровская обл., г. Юрга, ст. серж., в/ч 47965, умер от ран 11.11.1943.

КОСТЮК Иван Афанасьевич, Алтайский край, Хабарский р-н, п. Каинский, ефр., в/ч 37656, умер от ран 3.10.1943.

КРАПИВИН Александр Кириллович, р. 1922, Рязанская обл., Трубетчинский р-н, с. Трубетчино, ряд., погиб 24.10.1943.

КРИВОНОС Федор Павлович, р. 1920, Брянская обл., Погарский р-н, с. Борщево, ряд., погиб 15.11.1943.

КРИВОЩЕКОВ Иван Константинович, р. 1911, Пермская обл., Юсьвинский р-н, д. Истер-Дор, мл. серж., умер от ран 3.10.1943.

КРУТИКОВ Ювеналий Дмитриевич, Вологодская обл., Грязовецкий р-н, д. Шилешово, ряд., в/ч 37622, погиб 5.10.1943.

КУГУТА Алексей Макарович, р. 1913, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Шкрябино, ряд., в/ч 47935, умер от ран 20.11.1943.

КУДРЯВЦЕВ Андрей Иванович, Брянская обл., г. Трубчевск, ряд., в/ч 1735, умер от ран 14.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Степан Илларионович, р. 1924, Молотовская обл., Белоевский р-н, д. Карабас, ряд., погиб 25.10.1943.

КУЗЬМИН Дмитрий Степанович, р. 1911, Омская обл., Знаменский р-н, с. Князевка, серж., погиб 16.10.1943.

КУЗЬМИН Иван Михайлович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., умер от ран 28.10.1943.

КУЗЬМИЧЕВ Михаил Сергеевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 26.10.1943.

КУЛИК Николай Филиппович, р. 1916, ст. Славное, мл. лейт., умер от ран 8.11.1943.

КУХАРЕВ Павел Васильевич, р. 1916, Брянская обл., Клинцовский р-н, п. Первомайск, ряд., погиб 15.11.1943.

КУХАРЕНЫЙ Федор Иванович, р. 1902, Брянская обл., Погарский р-н, с. Стечка, ряд., погиб 15.11.1943.

ЛАБУЗ Степан Иванович, р. 1898, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Веприн, ряд., погиб 18.11.1943.

ЛЕВИН Моисей Абрамович, Еврейская АО, г. Биробиджан, ряд., умер от ран 12.10.1943.

ЛИТВЯКОВ Моисей Петрович, Приморский край, Техюхинский р-н, ряд., умер от ран 14.11.1943.

ЛОПАТА Тимофей Ильич, р. 1900, Харьковская обл., Лозовский р-н, ряд., в/ч 37656, погиб 1.10.1943.

ЛУПЕКИН Иван Кириллович, ряд., погиб 22.11.1943.

ЛУЦЕНКО Владимир Сергеевич, г. Полтава, ряд., в/ч 03354,погиб 23.7.1944.

ЛЫЧКОВ Николай Николаевич, Владимирская обл., Петушинский р-н, д. Пахомово, ряд., погиб 6.10.1943.

ЛЮБИМОВ Константин Иванович, Костромская обл., Островский р-н, д. Горный, ряд., умер от ран 16.11.1943.

ЛЯМИН Евхлит Николаевич, Владимирская обл., Гусь-Хрустальный р-н, мл. лейт., умер от ран 3.10.1943.

МАКАРОВ Александр Владимирович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.10.1943.

МАКСИМОВ Василий Андреевич, Калининская обл., Удомельский р-н, ст. Удомля, мл. серж., в/ч 29460, умер от ран 2.10.1943.

МАЛАХОВ Сергей Иванович, Оренбургская обл., Соль-Илецкий р-н, с. Григорьевка, ряд., в/ч 29469, умер от ран 1.10.1943.

МАЛИН Михаил Борисович, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Городцы, ряд., умер от ран 16.11.1943.

МАМАТКУЛОВ Парда, р. 1925, Самаркандская обл., Джизакский р-н, ряд., погиб 12.10.1943.

МАРШАЛОВ Николай Васильевич, р. 1909, г. Тула, мл. лейт., умер от ран 28.10.1943.

МАТВЕЕВ И., ряд., умер от ран 23.11.1943.

МАТРЮХИН Иван Кузьмич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., умер от ран 13.11.1943.

МАХАХОВИЧ Михаил Захарович, р. 1906, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., умер от ран 16.11.1943.

МЕКОРДИЖАН Георгий Огомесович, ряд., умер от ран в ноябре 1943.

МЕРЕНЯШОВ Павел Иванович, Пензенская обл., Пензенский р-н, с. Веселовка, ряд., в/ч 47932, погиб 22.10.1943.

МЕХЕДОВ Алексей Федорович, Брянская обл., ряд., погиб 16.11.1943.

МИРАБИШВЕНЕЛИ Андрей, р. 1918, г. Тбилиси, ряд., погиб 11.10.1943.

МИРОНОВ Михаил Егорович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., умер от ран 13.11.1943.

МИРОНОВ Петр Митрофанович, р. 1924, Орловская обл., Моховский р-н, д. Субботинский Поселок, ряд., погиб 16.10.1943.

МИТРОПОЛЬСКИЙ Павел Михайлович, р. 1923, Калининская обл., Сонковский р-н, д. Дельки, мл. серж., погиб 22.10.1943.

МОРОЗОВ Алексей Павлович, р. 1924, Смоленская обл., Х. -Жирковский р-н, д. Кучено, ст. серж., погиб 20.11.1943.

МОРОЗОВ Павел Абрамович, р. 1912, ТАССР, Высокогорский р-н, д. Эстачки, лейт., погиб 4.10.1943.

МУРТОЗАЕВ Али, р. 1908, Дагестанская АССР, ряд., погиб 13.10.1943.

МЯСНИКОВ Петр Алексеевич, Волгоградская обл., Жирновский р-н, ряд., в/ч 47965, умер от ран 29.10.1943.

НАГИБИН Степан Романович, р. 1906, г. Пржевальск, ряд., погиб 13.10.1943.

НАКИЕВ Мингалей Накиевич, р. 1905, Башкирская АССР, Мягкинский р-н, ряд., умер от ран 11.10.1943.

НАРБАЕВ Исмаил, р. 1920, Каракалпакская обл., ряд., погиб 10.10.1943.

НАУМОВ Иван Васильевич, р. 1923, Горьковская обл., Лукояновский р-н, с. Атеньчеево, ряд., умер от ран 13.10.1943.

НИКОЛАЕНКО Иван Исидорович, Киевская обл., ряд., погиб 8.11.1943.

НОСКОВ Александр Геннадьевич, Ивановская обл., Кинешемский р-н, с. Решма, мл. лейт., в/ч 37776, погиб 16.11.1943.

ОВЧАРОВ Николай Иванович, ряд., умер от ран 19.11.1943.

ОЗОЕВ Джуманалы, р. 1907, Киргизская ССР, Ошская обл., Джанги-Джальский р-н, ряд., умер от ран 25.10.1943.

ОЛЕНЕВ Григорий Николаевич, г. Красноярск, ряд., погиб 11.10.1943.

ОРЕШКИН Яков Николаевич, ряд., умер от ран 18.10.1943.

ПАВЛИКОВ Федор Дмитриевич, Орловская обл., Хотынецкий р-н, с. Пятницкое, ряд., умер от ран 19.11.1943.

ПАНОВ Петр Семенович, р. 1914, Калининская обл., Ржевский р-н, д. Старо-Филькино, ряд., умер от ран 6.11.1943.

ПАРКУПОВ Никита Алексеевич, р. 1919, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Жданово, ряд., погиб 15.11.1943.

ПИРОГОВ Яков Евлампиевич, Марийская АССР, Куженерский р-н, ряд., погиб 4.10.1943.

ПОДГАЛО Владимир Семенович, р. 1922, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Ковалево, ряд., в/ч 47965, умер от ран 20.11.1943.

ПОДЧИЩАЛИН Петр Иванович, р. 1923, г. Пенза, серж., погиб 19.11.1943.

ПОЖАРСКИЙ Дмитрий Самуилович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ПОКОЛЯКИН Николай Васильевич, р. 1911, Горьковская обл., ряд., погиб 13.10.1943.

ПОЛЯКОВ Леонид Павлович, г. Орел, ряд., погиб 13.10.1943.

ПОНАМАРЕНКО Сергей Ефимович, ряд., погиб 19.11.1943.

ПОПОВ Аркадий Андреевич, р. 1923, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Гордеевка, ряд., погиб 23.11.1943.

ПОТЕМКИН Артем Степанович, р. 1906, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Святск, ряд., погиб 24.10.1943.

ПРОНИН Клим Александрович, ряд., умер от ран 20.11.1943.

РАГИНОВ Мамед Ахмед авлат, Азербайджанская ССР, г. Баку, ряд., умер от ран 13.11.1943.

РАСУЛЕВ Исхан, р. 1909, ряд., умер от ран 4.10.1943.

РОГАЧЕВ Николай Давыдович, Киргизская ССР, Чуйский р-н, с. Калиновка, ряд., в/ч 41490, погиб 29.9.1943.

РОМАНОВ Михаил Иванович, р. 1917, г.Минск, ряд., умер от ран 22.11.1943.

РУДОВ Федор Трофимович, р. 1914, Чкаловская обл., Бугурслинский р-н, п. Хорсонский, ком. сап. взвода, погиб 27.11.1943.

РУСАКОВ Григорий Григорьевич, р. 1918, Новосибирская обл., Усть-Тарский р-н, с. Еланка, ряд., погиб 28.9.1943.

РУСАКОВ Николай Константинович, р. 1912, Ивановская обл., г. Кинешма, ряд., погиб 16.11.1943.

РЫБИНСКИЙ Вячеслав Степанович, Гродненская обл., г. Лида, ряд., в/ч 28024, погиб 22.10.1943.

РЫМАРЕВ Архип Петрович, р. 1902, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., погиб 19.11.1943.

РЯБИНКИН Иван Васильевич, р. 1902, Ярославская обл., Сужел. р-н, ряд., погиб 25.11.1943.

САГИТОВ Хасулбек, р. 1907, Дагестанская АССР, Ботнический р-н, с. Алак, ряд., умер от ран 12.10.1943.

САМОХИН Сергей Григорьевич, р. 1901, Узбекская ССР, г. Бухара, мл. лейт., умер от ран 22.11.1943.

САРАЕВ Иван Тихонович, Орловская обл., Ливенский р-н, ефр., погиб 30.10.1943.

САЩЕНКО Сергей Семенович, р. 1913, Свердловская обл., Ленинский р-н, ряд., умер от ран 14.10.1943.

СВИРИДЕНКО Василий Евстафьевич, р. 1906, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Веприн, ряд., погиб 19.11.1943.

СЕВРЮК Петр Иванович, Брянская обл., г. Клинцы, мл. серж., умер от ран 6.4.1944.

СЕМЕНИХИН Михаил Сергеевич, р. 1919, Орловская обл., Верховский р-н, ст. серж., погиб 13.11.1943.

СЕМЕНОВ Николай Михайлович, р. 1924, г. Таллин, ряд., погиб 22.11.1943.

СЕРГЕЕВ Тимофей Сергеевич, ряд., погиб 13.10.1943.

СИНЯТКИН Нестер Кондратьевич, Краснодарский край, Усть-Лабинский р-н, ряд., в/ч 23859, погиб 20.10.1943.

СМАРДНИКОВ Михаил Михайлович, р. 1907, погиб 3.10.1943.

СМЕТАНИН Михаил Ефимович, р. 1921, Коми АССР, Кожимский р-н, с. Косья-Вали, ряд., погиб 26.10.1943.

СМИРНОВ Алексей Семенович, р. 1919, Смоленская обл., Андреевский р-н, мл. лейт., умер от ран 15.11.1943.

СМИРНОВ Григорий Аверьянович, Ивановская обл., Вичугский р-н, ряд., в/ч 14359, погиб 13.11.1943.

СОЛОВЬЕВ Сергей Григорьевич, г. Иваново, ряд., погиб 30.10.1943.

СОЛОМАТОВ Петр Михайлович, р. 1924, г. Омск, ряд., погиб 13.10.1943.

СОПИН Григорий Тимофеевич, р. 1903, Белгородская обл., Борисовский р-н, с. Ломное, ряд., погиб 14.10.1943.

Помнік на брацкай магіле воінаў Чырвонай Арміі ў в. Свяцілавічы.

СОРОЧИНКИН Владимир Иванович, ряд., умер от ран 14.11.1943.

СТАДНИКОВ Михаил Михайлович, Воронежская обл., г. Острогожск, ряд., умер от ран 3.10.1943.

СТАРОСТИН Василий Андреевич, г. Тула, мл. лейт., погиб 18.11.1943.

СТЕПАНИЩЕВ Яков Тихонович, ряд., умер от ран 18.11.1943.

СТИБИКОВ Павел Александрович, Ярославская обл., Первомайский р-н, д. Парфеново, ряд., в/ч 47965, умер от ран 25.11.1943.

СТРАХОВ Валентин Георгиевич, р. 1925, умер от ран 5.10.1943.

СУДАРЧИКОВ Сергей Григорьевич, ряд., погиб 19.11.1943.

СУПРАГА Семен Карпович, р. 1903, Полтавская обл., Обозненский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

СУХОНИН Владимир Николаевич, р. 1924, г. Балахна, мл. лейт., погиб 12.10.1943.

ТАДТЕВ Аман, р. 1923, Туркменская ССР, мл. серж., погиб 25.11.1943.

ТАЛАКНОВ Дмитрий Максимович, р. 1924, Орловская обл., Моховский р-н, ряд., умер от ран 13.10.1943.

ТЕЛЯКОВ Мирад, ряд., погиб 21.11.1943.

ТЕРЕШКИН Федот Фролович, р. 1898, Липецкая обл., Добровский р-н, п. Преображеновка, ряд., умер от ран 11.10.1943.

ТИКАЛОВ Григорий Николаевич, Башкирская АССР, г. Магнитогорск, ст. серж., погиб 4.10.1943.

ТИЛАКНОВ Дмитрий Максимович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 13.10.1943.

ТИХОНОВ Захар Прохорович, Брянская обл., Погарский р-н, ряд., в/ч 47965, умер от ран 23.11.1943.

ТИХОНОВ Иван Иванович, р. 1924, Брянская обл., Брянский р-н, д. Белые Берега, ст. серж., погиб 13.11.1943.

ТОНКОШКУРОВ Василий Антонович, р. 1911, Воронежская обл., Борисоглебский р-н, ст. Поварино, ряд., погиб 13.11.1943.

ТОПОРОВ Василий Устинович, Хабаровский край, Николаевский р-н, п. Маго, ряд., в/ч 37733, погиб 12.10.1943.

ТУРТОЗАЕВ Али, Даг. ССР, Избербажский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.10.1943.

ТЮКОВ Алексей Борисович, Орловская обл., Залегощенский р-н, д. Победное, ряд., умер от ран 15.11.1943.

УЛЬЯНОВ Николай Никифорович, р. 1907, Семипалатинская обл., с. Киршомол, ряд., погиб 11.10.1943.

УМСКИЙ Николай Яковлевич, р. 1922, Барановичская обл., Городищенский р-н, д. Козловка, ряд., умер от ран 24.11.1943.

УРАЛОВ Хатин Шемилович, р. 1922, Новосибирская обл., Чановский р-н, мл. лейт., умер от ран 6.11.1943.

УСУПОВ Бараш, р. 1921, Киргизская ССР, Янгинадский р-н, ряд., погиб 15.11.1943.

ФЕДОРОВ Леонид Дмитриевич, г. Орел, ряд., в/ч 37733, погиб 13.10.1943.

ФИЛАТОВ Константин Александрович, Белгородская обл., Шебекинский р-н, старш., в/ч 47965, умер от ран 24.11.1943.

ФРОЛОВ Серафим Николаевич, р. 1912, Пензенская обл., Галиушевский р-н, д. Патьма, ефр., погиб 22.10.1943.

ХАДЫЕВ Мухамедзян, ТАССР, г. Казань, мл. серж., умер от ран 7.10.1943.

ХАРИТОШКИН Иван Ефимович, р. 1915, г. Калининград, лейт., умер от ран 18.11.1943.

ХАСАНОВ Юсуф Минбаевич, Оренбургская обл., Оренбургский р-н, ефр., умер от ран 7.10.1943.

ХОМУТОВ Виктор Сергеевич, Калининская обл., Краснохолмский р-н, д. Толстиново, погиб 10.10.1943.

ХОРИН Михаил Федорович, Ярославская обл., Некрасовский р-н, д. Жабрево, ряд., умер от ран 23.11.1943.

ХОРЬКОВ Алексей Яковлевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, погиб 24.10.1943.

ХРОМОВСКИЙ Василий Гаврилович, р. 1905, г. Владивосток, ряд., в/ч 37793, погиб 12.10.1943.

ЦВЕТКОВ Илья Иванович, Калининская обл., Калининский р-н, ефр., погиб 5.10.1943.

ЦЕДИНОВ Санжа Захарович, р. 1896, Волгоградская обл., Октябрьский р-н, ряд., погиб 5.10.1943.

ЧЕКУЛАЕВ Павел Андрианович, р. 1924, Марийская АССР, Йошкар-Олинский р-н, мл. серж., умер от ран 12.10.1943.

ЧЕРВЯКОВ Николай Трифонович, Кемеровская обл., Мариинский р-н, ряд., в/ч 47965, умер от ран 13.11.1943.

ЧЕРЕМЯКИН Степан Зиновьевич, Кемеровская обл., Кемеровский р-н, ряд., в/ч 47965, умер от ран 3.2.1944.

ЧЕРЕПЯКИН Никифор Иванович, Тамбовская обл., Старогорьевский р-н, ряд., в/ч 41490, погиб 30.9.1943.

ЧИСТОСЕРДОВ Гаврила Михайлович, ряд., погиб 2.8.1941.

ЧУБАРЕВ Олег Степанович, г. Орел, ряд., в/ч 47965, умер от ран 20.10.1943.

ЧУБУКОВ Георгий Андреевич, р. 1903, Приморский край, г. Находка, ряд., погиб 13.10.1943.

ЧУГУНОВ Михаил Дмитриевич, Горьковская обл., Сеченовский р-н, ряд., умер от ран 3.11.1943.

ШАКОВ Зиновий Иванович, Гомельская обл., Гомельский р-н, ряд., умер от ран 18.11.1943.

ШАРОВ Николай Михайлович, р. 1923, Костромская обл., Нерехтский р-н, д. Горки, ряд., умер от ран 21.10.1943.

ШВЕД Иван Никитич, р. 1915, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Чубковичи, ряд., умер от ран 17.11.1943.

ШЕБУНИН Виталий Ильич, Владимирская обл., Юрьевский р-н, д. Дунаевка, ряд., в/ч 37656, умер от ран 3.10.1943.

ШЕЛЕМИХ Алексей Дмитриевич, ряд., умер от ран 19.11.1943.

ШЕЛКУНОВ Георгий Ефимович, Новосибирская обл., Щегорский р-н, д. Щегорск, ряд., умер от ран 12.10.1943.

ШЕПИЛОВ Александр Игнатьевич, р. 1905, Челябинская обл., г. Миасс, старш., погиб 19.11.1943.

ШИРИНОВ Федор Иларионович, Новосибирская обл., Тяжинский р-н, д. Н. Моренка, ефр., погиб 3.10.1943.

ШИШКИН Владимир Иванович, ряд., умер от ран 23.11.1943.

ШКИРЕНКОВ Николай Григорьевич, Брянская обл., Навлинский р-н, ряд., погиб 16.10.1943.

ШКОДИН Василий Николаевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 47965, умер от ран 21.11.1943.

ШПАГИН Василий Михайлович, Горьковская обл., Арзамасский р-н, д. Тамаевка, ряд., погиб 13.11.1943.

ШПАКО Петр Тимофеевич, ряд., умер от ран 13.11.1943.

ЩЕБУНИН Виктор Ильич, р. 1925, умер от ран 3.10.1943.

ЩЕДРИН Иван Андреевич, р. 1925, Орловская обл., Чебисовский р-н, ряд., умер от ран 14.10.1943.

ЩЕМИЛИН Иван Данилович, ряд., умер от ран 19.11.1943.

ЮЗРЕВИЧ Виктор Степанович, Московская обл., Волоколамский р-н, ряд., в/ч 23829, умер от ран 8.11.1943.

СВЕТИЛОВИЧСКИЙ СЕЛЬСОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ СВЕТИЛОВИЧИ

АВЕТИСЯН Арамаис Есаевич, р. 1917, Армянская ССР, Эчмиадзинский р-н, с. Франганоц, ряд., погиб 19.11.1943.

АЛЕКСЕЕВ Иван Алексеевич, ряд., погиб 7.10.1943.

АЛЕШИН Семен Маркович, Орловская обл., Залегощенский р-н, д. Ржаное, ряд., погиб 27.11.1943.

АЛИМОВ Гурым Бадаль, р. 1911, Сурхан-Дарьинская обл., Сарачевский р-н, ряд., умер от ран 30.9.1943.

АРТЮХОВ Егор Максимович, ряд., умер от ран 21.10.1943.

АФОНАСЬЕВ Иван Андреевич, р. 1907, Брянская обл., Погарский р-н, с. Городище, ряд., умер от ран 20.12.1943.

АХАНЬКОВ Иван Егорович, ряд., умер от ран 9.12.1943.

АХРИМЕНКО Архип Кузьмич, Новосибирская обл., Коченевский р-н, ряд., в/ч 20796, погиб 14.11.1943.

БАБАНОВ Георгий Павлович, р. 1906, г. Ленинград, подполк., погиб 28.9.1943.

БАКУТИН Филипп Семенович, Брянская обл., Дубровский р-н, д. Орленко, ряд., умер от ран 24.10.1943.

БАТМУРАТОВ Садбай, ряд., умер от ран 30.11.1943.

БЕГУНОВ Владимир Сергеевич, Ярославская обл., Некоузский р-н, д. Высоково, ряд., умер от ран 17.11.1943.

БЕЛОУСОВ Григорий Прокофьевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 73682, умер от болезни 28.10.1943.

БЕЛОУСОВ Иван Семенович, Новосибирская обл., Доволенский р-н, д. Покровка, серж., в/ч 37622, погиб 28.9.1943.

БЕСШИБЕНОВ Жунасул, Челябинская обл., Брединский р-н, ряд., в/ч 39819, погиб 23.10.1943.

БИРЮКОВ Владимир Иосифович, р. 1915, Московская обл., Коломенский р-н, ряд., умер от ран 11.10.1943.

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў і партызан у в. Свяцілавічы.

БОБРИКОВ Игнат Григорьевич, р. 1903, Волгоградская обл., Калачевский р-н, с. Самодуровка, ряд., погиб 3.10.1943.

БОБРОВ Николай Петрович, р. 1905, Татарская АССР, Октябрьский р-н, д. Б. Озеро, лейт., в/ч 66542, погиб 17.11.1943.

БОГАТЫРЕВ Владимир Ильич, Ростовская обл., Тарасовский р-н, х. Чеботовка, ряд., в/ч 63530, умер от ран 14.10.1943.

БОРИСЕНКО Михаил Максимович, р. 1927, Гомельская обл., Буда-Кошелевский р-н, ряд., умер от ран 6.12.1943.

БРУНКИН Фрол Денисович, р. 1898, Рязанская обл., с. Черная Речка, ряд., погиб 5.12.1943.

БЫВШЕВ Кирилл Никитович, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., в/ч 47965, умер от ран 30.10.1943.

ВАЛЕВАЧ Алексей Петрович, р. 1909, Брянская обл., Погарский р-н, д. Холопще, ряд., погиб 4.11.1943.

ВАСИН Филипп Петрович, р. 1914, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., умер от ран 5.12.1943.

ВАСЮКОВ Иван Васильевич, р. 1907, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 5139, умер от ран 27.11.1943.

ВИНОГРАДОВ Иван Федорович, р. 1920, Лихославльский р-н, ст. серж., умер от ран 31.10.1943.

ВИНОГРАДОВ Петр Александрович, Калининская обл., В. Волоцкий р-н, д. Балабаново, ст. серж., в/ч 16738, умер от ран 5.1.1943.

ВЛАСОВ Василий Павлович, ряд., умер от ран 28.10.1943.

ГЛАДЧЕНКО Михаил Митрофанович, р. 1915, Читинская обл., П. Забайкальский р-н, мл. команд., умер от ран 23.11.1943.

ГОРБАТЫХ Егор Васильевич, р. 1908, Курская обл., Обоянский р-н, с. Каменка, мл. лейт., умер от ран.

ГОРДИЕНКО Алексей Севастьянович, р. 1922, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Рудня, ряд., умер от ран 19.11.1943.

ГОРЛАТОВ Федор Иванович, Новосибирская обл., Доволенский р-н, ряд., умер от ран 26.10.1943.

ГРЕБЕНЮК Михаил Прокофьевич, старш., умер от ран 7.1.1944.

ГРИГОРЬЕВ Василий Иванович, Московская обл., Пушкинский р-н, п. Клязьма, ряд., погиб 3.10.1943.

ГРИТЧИН Михаил Яковлевич, серж., умер от ран 9.10.1943.

ГРИШИН Андрей Сергеевич, р. 1920, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Михайловка, ряд., умер от болезни 6.1.1944.

ГРОШИНИН Иван Дмитриевич, Орловская обл., Глазуновский р-н, ряд., в/ч 39819, погиб 21.11.1943.

ГУБАНОВ Александр Иванович, р. 1903, Удмуртская АССР, г. Ижевск, серж., в/ч 37656, погиб 3.10.1943.

ГУБАНОВ Александр Иванович, р. 1903, Оренбургская обл., г. Бугуруслан, серж., погиб 3.10.1943.

ГУРИН Василий Николаевич, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд.. в/ч 70453, погиб 15.10.1943.

ГУСЕВ Михаил Ефимович, Красноярский край, Аскизский р-н, ст. серж., в/ч 55139, погиб 12.12.1943.

ДАВЫДКИН Валерий Иванович, Куйбышевская обл., г. Сызрань, ст. лейт., погиб 10.11.1943.

ДАНИЛИЧЕВ Павел Кириллович, р. 1925, Орловская обл., Свердловский р-н, ряд., в/ч 02268, умер от ран 15.10.1943.

ДАНИЛОВ Александр Егорович, Башкирская АССР, Кумертауский р-н, ряд., умер от болезни 24.11.1943.

ДАНЧЕНКО Иван Гаврилович, ряд., умер от ран 29.11.1943.

ДЕНИСОВ Павел Михайлович, р. 1904, г. Москва, ряд., погиб 3.10.1943.

ДОБРОГАЕВ Василий Иванович, р. 1928, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Левенка, ряд., в/ч 16738, умер от ран 17.12.1943.

ДОНЦОВ Иван Васильевич, Калининская обл., Краснохолмский р-н, с. Суборское, ряд., умер от ран 13.11.1943.

ЕГУПОВ Егор Матвеевич, р. 1904, г. Орел, ряд., умер от ран 7.11.1943.

ЕЛИН Дмитрий Гаврилович, Казахская ССР, г.Алма-Ата, ряд., погиб 10.10.1943.

ЕМЕЛИН Николай Андреевич, Ярославская обл., Некрасовский р-н, д. Бор, ряд., в/ч 16738, умер от ран 18.11.1943.

ЕРМАКОВ Николай Трофимович, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., умер от ран 18.11.1943.

ЕФРЕМОВ Николай Васильевич, ряд., умер от ран 23.12.1943.

ЖИДКОВ Иван Борисович, Орловская обл., Орловский р-н, д. Становое, ряд., в/ч 02268, погиб 1.10.1943.

ЖИЛИН Михаил Алексеевич, р. 1918, Омская обл., Новозаельский р-н, с. Каменка, старш., умер от ран 29.9.1943.

ЖИЛИН Михаил Андреевич, р. 1914, Тюменская обл., Заводоуковский р-н, с. Каменка, старш., умер от ран 29.9.1943.

ЖУВАЕВ Василий Данилович, р. 1905, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., умер от ран 18.11.1943.

ЖУКОВ Василий Степанович, Калининская обл., Краснохолмский р-н, д. Антоновское, ряд., погиб 19.11.1943.

ЖУРАВЛЕВ Дмитрий Андреевич, р. 1913, Смоленская обл., Всходский р-н, д. Журавка, ряд., умер от ран 26.11.1943.

ЗАЗУЛЯ Петр Гаврилович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 70453, умер от болезни 3.11.1943.

ЗАЙКОВ Александр Иванович, Алтайский край, Родинский р-н, с. Н. Троицк, ст. серж., в/ч 16738, умер от ран в ноябре 1943.

ЗАЙЦЕВ Николай Васильевич, Башкирская АССР, Бакалинский р-н, ефр., погиб 29.9.1943.

ЗАХАРЧЕНКО Илья Лаврентьевич, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Запхалеевичи, ряд., в/ч 5139, умер от ран 27.11.1943.

ЗЕМЛЯНОЙ Иван Максимович, р. 1923, Казахская ССР, Сев.- Казахстанская обл., Советский р-н, ст. серж., умер от ран 20.11.1943.

ИВАНОВ Егор Иванович, р. 1902, Московская обл., г. Волоколамск, мл. серж., погиб 20.10.1943.

ИВЧЕНКО Владимир Павлович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Лятихи, ряд., погиб 18.11.1943.

ИГНАТОВ Елисей Гаврилович, Орловская обл., Залегощенский р-н, д. Кр. Хутор, ряд., в/ч 70453, умер от ран 12.12.1943.

ИГНАТОВ Иван Васильевич, р. 1925, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., умер от ран 23.12.1943.

ИСАКОВ Илья Никифорович, ряд., погиб 29.10.1943.

ИСАКОВ Кузьма Никифорович, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., умер от ран 29.10.1943.

КАВЕШНИКОВ Иван Иосифович, р. 1913, Узбекская ССР, г. Ташкент, серж., умер от ран 21.11.1943.

КАЛУГА Александр Павлович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Полевая, ряд., в/ч 70453, умер от болезни 25.10.1943.

КАМЕНЧУК Михаил Климович, р. 1911, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

КАМЛАДЗЕ Илья Александрович, Грузинская ССР, Зестафонский р-н, ряд., умер от ран 24.2.1944.

КАПЛЕВ Андрей Иванович, р. 1896, Татарская АССР, Зеленодольский р-н, ряд., погиб 24.11.1943.

КАПУСТИН Михаил Иванович, р. 1895, г. Горький, ряд., умер от ран 24.11.1943.

КАШИН Петр Васильевич, умер от ран 1.10.1943.

КИВЕЛЕВ Павел Петрович, ряд., погиб 14.10.1943.

КЛИМОВИЧ Гавриил Ильич, ряд., отр. "Большевик", погиб 15.12.1943.

КОВАЛЕВ Серафим Дмитриевич, ряд., умер от ран 29.11.1943.

КОВАЛЕВ Федор Андреевич, р. 1899, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., умер от ран 13.12.1943.

КОЛЕСОВ Федор Демьянович, Костромская обл., Островский р-н, д. Пыланха, ряд., погиб 18.4.1944.

КОНИШЕВ Александр Фирсович, р. 1899, Новосибирская обл., Болотнинский р-н, д. Белоярка, ряд., умер от ран 24.11.1943.

КОНОНЦЕВ Сергей Леонович, Гомельская обл., Добрушский р-н, д. Морозовка, ряд., в/ч 73382, умер от болезни 13.11.1943.

КОНЫШЕВ Михаил Иванович, р. 1923, Красноярский край, Канский р-н, лейт., умер от ран 17.10.1943.

КОРНЕЙЧЕВ Евгений Титович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., умер от ран 21.10.1943.

КОРОТКИЙ Иван Сидорович, р. 1906, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Тарасельшково, ряд., 447 сп, умер от ран 5.12.1943.

КОРЯВКО Савелий Никитич, р. 1903, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Мышковка, ряд., умер от ран 6.12.1943.

КОТИКОВ Федор Васильевич, Рязанская обл., Сапожковский р-н, с. Федоровка, ряд., в/ч 4268, умер от болезни 15.11.1943.

КРАСИЛЬНИКОВ Макар Кузьмич, р. 1908, Орловская обл., Новосильский р-н, ряд., погиб 3.10.1943.

КРЕЩЕНОК Дмитрий Васильевич, р. 1910, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., умер от ран 29.11.1943.

КРЫЛОВ Сергей Корнеевич, Калининская обл., Ржевский р-н, д. Михоедово, ст. серж., погиб 9.12.1943.

КУЗНЕЦОВ Петр Степанович, р. 1906, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., умер от болени 8.12.1943.

КУПРИЯНОВ Николай Ильич, р. 1924, Краснодарский край, г. Кореловск, ряд., умер от ран 5.11.1943.

КУРАЩЕНКО Иван Васильевич, Кемеровская обл., В.-Чебулинский р-н, с. Орлово-Розово, мл. серж., погиб 3.10.1943.

ЛАТЫКОВ Джура, р. 1903, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Орджоникидзевский р-н, ряд., в/ч 37656, погиб 3.10.1943.

ЛЕОЧКО Трофим Иванович, Краснодарский край, Ленинградский р-н, ст. Крыловская, серж., умер от ран 3.12.1943.

ЛИСИЦКИЙ Иван Васильевич, р. 1923, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Новое, ряд., умер от ран 17.12.1943.

ЛОНШАКОВ Иван Алексеевич, ряд., умер от ран 9.10.1943.

ЛУШИН Митрофан Михайлович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., умер от болезни 3.12.1943.

ЛЯМИН Герман Михайлович, Пермская обл., Кунгурский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

МАГОМЕДОВ Залкепри, р. 1905, Дагестанская АССР, Серго-Калинский р-н, с. Аймаумахи, ряд., умер от болезни 24.12.1943.

МАЙСТРОВ Федор Павлович, р. 1924, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., умер от ран 23.12.1943.

МАКАРОВ Афанасий Афанасьевич, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., умер от ран 2.12.1943.

МАКАРОВ Игнатий Демидович, р. 1906, Свердловская обл., г. Тавда, ряд., умер от ран 11.12.1943.

МЕЛЬНИКОВ Василий Евлампиевич, р. 1925, Кировская обл., Кильмезский р-н, серж., погиб 3.10.1943.

МИХАЛЬКОВ Антон Трофимович, Гомельская обл., Буда-Кошелевский р-н, ряд., умер от болезни 27.12.1943.

МОРОЗОВ Ефим Петрович, Пензенская обл., Кондольский р-н, старш. в/ч 16738, умер от ран 2.1.1944.

МОСКАЛЕВ Михаил Михайлович, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Кортошова, ряд., в/ч 16738, умер от ран.

МОШОКОВ Михаил Николаевич, ряд., умер от ран 2.10.1943.

МЫЛЕРИН Василий Павлович, серж., погиб 15.10.1943.

НАЙДЕНКО Борис Игнатьевич, р. 1924, Кировоградская обл., г. Знаменка, мл. серж., погиб 3.11.1943.

НАРОЕНКОВ Федор Степанович, Смоленская обл., Смоленский р-н, ряд., умер от болезни 21.11.1943.

НЕМЦЕВ Прокопий Григорьевич, р. 1900, Ворошиловградская обл., г. Первомайск, ефр., погиб 25.12.1943.

НЕСТЕРОВ Владимир Степанович, р. 1928, г. Ленинград, ст. серж., погиб 2.10.1943.

НОВОСЕЛОВ Степан Ильич, р. 1907, Новосибирская обл., Тяжинский р-н, ряд., в/ч 20796, погиб 14.11.1943.

ОГОРОДНИКОВ Леонид Иосифович, р. 1925, Кировская обл., Яранский р-н, д. Уса, мл. серж., погиб 3.10.1943.

ОФИЦЕРОВ Николай Иванович, р. 1898, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Ильбово, ряд., умер от ран 10.11.1943.

ПАНИКАРОВСКИХ Николай Семенович, р. 1923, Кировская обл., Даровский р-н, с. Доловщина, серж., погиб 3.10.1943.

ПАНФИЛОВ Василий Германович, р. 1925, Брянская обл., Почепский р-н, ряд., умер от ран 20.12.1943.

ПАРСЮК Сидор Ефимович, р. 1901, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Дареевичи, ряд., умер от ран 20.11.1943.

ПАСТУХОВ Андрей Корнеевич, р. 1901, Гомельская обл., г. Добруш, ряд., умер от ран 25.10.1943.

ПАХОЛКИН Василий Панфилович, р. 1910, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Святск, ряд., погиб 29.11.1943.

ПЕТРАКОВ Николай Александрович, Брянская обл., Карачевский р-н, ряд., умер от ран.

ПЕТУНОВ Алексей Иванович, р. 1905, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., погиб 29.11.1943.

ПИСАНГАЛИЕВ Езишхан, Курганская обл., Шатровский р-н, ряд., умер от ран.

ПИЧУРКИН Владимир Аркадьевич, Пермская обл., Верещагинский р-н, ряд., погиб 24.11.1943.

ПЛЮЩЕВ Иван Денисович, Брянская обл., Почепский р-н, ряд., умер от ран 10.11.1943.

ПОВАРНИЦИН Гавриил Сергеевич, р. 1898, Удмуртская АССР, Сарапульский р-н, д. Кухтино, ряд., погиб 8.10.1943.

ПОДГОРНАЯ Мария Кузьминична, ст. серж., погибла 17.10.1943.

ПОДКОЛЗИН Алексей Григорьевич, Тульская обл., Сафоновский р-н, ряд., погиб 4.10.1943.

ПОДКУР Леонтий Федосеевич, г. Чернигов, ряд., в/ч 12339, погиб 23.10.1943.

ПОДМЕНЦЕВ Владимир Иванович, Пермская обл., Добрянский р-н, п. Ольховка, ряд., погиб 23.11.1943.

ПОЛАГУТИН Виктор Васильевич, Воронежская обл., г. Новокоперск, серж., умер от болезни 28.11.1943.

ПОЛОНСКИЙ Исаак Наумович, р. 1900, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., расстрелян 1941.

ПОЛЯКОВ Егор Николаевич, Старожиловский р-н, серж., умер от ран 30.9.1943.

ПОПОВ Александр Арсентьевич, Калининская обл., Кашинский р-н, ряд., умер от ран 17.11.1943.

ПОПОВ Иван Иванович, г. Москва, мл. серж., погиб 3.10.1943.

ПОЩИ Момык, р. 1914, Туркменская ССР, Тедженский р-н, ряд., погиб 3.10.1943.

ПРОСКУРЯКОВ Петр Сергеевич, ефр., погиб 10.10.1943.

ПРЯНЕЧНИКОВ Николай Андреевич, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., в/ч 68439, погиб 29.10.1943.

ПТАШИНСКАЯ Юзефа Борисовна, р. 1924, г. Николаев, ст. лейт., погибла 5.11.1943.

ПУЗДРЯ Федор Данилович, р. 1907, Брянская обл., ряд., в/ч 45919, погиб 29.11.1943.

ПЫШМЫНЦЕВ Егор Васильевич, р. 1908, Узбекская ССР, г. Ташкент, ряд., умер от ран 23.11.1943.

ПЯШИКИН Федор Ефимович, Смоленская обл., Ельнинский р-н, д. Леоново, ряд., в/ч 02268, умер от ран 19.11.1943.

РЕШЕТНИКОВ Виктор Афанасьевич, р. 1905, Иркутская обл., Усольский р-н, ряд., умер от ран 20.11.1943.

РУБЛЕВ Василий Иванович, р. 1921, Кировская обл., Нолинский р-н, д. Корноуховцина, ряд., в/ч 16738, умер от ран 17.12.1943.

РЫБИНСКИЙ Петр Прокопович, р. 1905, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., умер от ран в ноябре 1943.

РЯБИКОВ Тимофей Юткевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 24.11.1943.

САВИН Илья Николаевич, р. 1905, Кировская обл., Афанасьевский р-н, д. Исаево, ряд., умер от ран 18.12.1943.

САМОХВАЛОВ Федор Макарович, р. 1898, Курганская обл., Щучинский р-н, д. К. Камыш, ряд., в/ч 16738, умер от ран 3.1.1944.

САРАСЕКА Мартин Николаевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 70453, умер от болезни 12.11.1943.

СВЕНЦИЦКИЙ Павел Павлович, р. 1917, г. Москва, кап., погиб 10.11.1943.

СЕРГЕЕВ Петр Федорович, р. 1921, Грузинская ССР, Гагрский р-н, с. Пиленково, старш., погиб 17.12.1943.

СЕРГЕЕНКО Андрей Яковлевич, р. 1898, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Киван, ряд., умер от ран 2.12.1943.

СИМОНЕНКО Семен Евлампиевич, р. 1916, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., умер от ран 21.11.1943.

СКРЯБИН Василий Игнатьевич, Кировская обл., Дуровский р-н, д. Скрябины, мл. серж., в/ч 73795, погиб в 1943.

СМЕШКОВ Виктор Михайлович, лейт., умер от ран 12.10.1943.

СМОРОДИН Василий Петрович, р. 1922, Брянская обл., Погарский р-н, с. Березовка, ряд., погиб 10.11.1943.

СНЫТКО Кузьма Филиппович, р. 1911, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Замищев, ряд., в/ч 16738, умер от ран 17.12.1943.

СОЛДАТОВ Константин Михайлович, р. 1925, Тамбовская обл., Моршановский р-н, с. Княжево, ряд., в/ч 63547, умер от ран 9.10.1943.

Помнік на брацкай магіле воінаў Чырвонай Арміі ў в.Сівенка.

СОЛОВЬЕВ Лев Павлович, кап., погиб 26.10.1943.

СОЛОВЬЕВ Ленин Иванович, Мордовская АССР, Чамзинский р-н, серж., погиб 3.10.1943.

СТАЛИНЕВИЧ Николай Николаевич, р. 1922, Могилевская обл., Бобруйский р-н, д. Зуборевичи, партизан, погиб 3.5.1943.

СТОРОЖЕНКО Федор Маркович, р. 1910, Ставропольский край, Петровский р-н, с. Л.-Ставка, ряд., погиб 25.10.1943.

СУЛТАНОВ Ажеджан, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Орджоникидзевский р-н, ряд., в/ч 16738, умер от ран.

СЫСОЛЯТИН Алексей Константинович, р. 1918, г. Пермь, лейт., погиб 30.11.1943.

ТОЛПЫГИН Сергей Андреевич, Ростовская обл. г. Красный Сулин, ст. серж., в/ч 39819, погиб 22.11.1943.

ТОРГОНСКИЙ Григорий Михайлович, р. 1921, Гомельская обл., г.п. Буда-Кошелево, ряд., умер от ран 16.11.1943.

ТОРОВСКИЙ Александр Аркадьевич, р. 1922, г. Москва, серж., погиб 1.12.1943.

ТУМЧЕНОВ Нурмага, ряд., умер от ран 6.12.1943.

ТУРЫКИН Николай Иванович, р. 1902, Ярославская обл., Ростовский р-н, д. Дарцево, ряд., умер от ран 14.11.1943.

УСОВ Александр Андреевич, ряд., погиб 3.10.1943.

ФАЗЛЫЕВ Аслам, р. 1902, Башкирская АССР, Бураевский р-н, д. Тинкино, ряд., в/ч 37656, умер от ран 17.10.1943.

ФЕДОРОВ Алексей Демьянович, р. 1923, Чувашская АССР, Канашский р-н, ряд., погиб 3.10.1943.

ФЕДОРОВ Савелий Кириллович, р. 1925, Башкирская АССР, ефр., погиб 25.11.1943.

ФИЛАТОВ Михаил Андреевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 16738, умер от ран.

ФОКИЧЕВ Аненодист Иванович, Вологодская обл., Сокольский р-н, ряд., погиб 28.9.1943.

ФУДИН Борис Львович, р. 1923, Узбекская ССР, Ферганская обл., Алты-Арыкский р-н, ст. серж., умер от ран 31.10.1943.

ХАРЛАМОВ Василий Васильевич, Кемеровская обл., Ленинск-Кузнецкий р-н, ряд., в/ч 39819, погиб 24.11.1943.

ХЛЫСТ Трофим Сергеевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., умер от ран 26.12.1943.

ХРИСТИН Степан Пименович, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Залесье, ряд., умер от ран 16.10.1943.

ЧАРЫЕВ Кели, р. 1907, Туркменская ССР, Марыйская обл., Туркмен-Калинский р-н, ряд., погиб 28.9.1943.

ЧЕРВЯКОВ Юрий Михайлович, р. 1925, г. Иваново, серж., умер от ран 25.11.1943.

ЧЕРКАСОВ Григорий Иванович, Кабардино-Балкарская АССР, Прохладненский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

ЧЕРНЫШОВ Павел Иванович, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Смородинки, ряд., умер от ран 21.11.1943.

ЧИРИШЕВ Иван Андреевич, г. Свердловск, ряд., погиб 3.10.1943.

ШАДРИН Михаил Филиппович, р. 1925, Кировская обл., Санчурский р-н, д. Ковалево, ряд., умер от ран 2.12.1943.

ШАДШАРОВ Атаджан, р. 1924, Узбекская ССР, Хаджаабадский р-н, ряд., погиб 10.12.1943.

ШЕМЕДЬКО Андрей Трофимович, р. 1907, Брянская обл., Новозыбковский р-н, п. Дедовский, ряд., умер от ран 29.11.1943.

ШЕПИЦЫН Василий Михайлович, Кировская обл., Омутинский р-н, д. Черная Хлупица, лейт., в/ч 73682, умер 9.11.1943.

ШИРШОВ Гаврил Александрович, Свердловская обл., г. Серов, ряд., в/ч 20796, погиб 16.11.1943.

ШКАРОБУРОВ Анатолий Петрович, р. 1925, Татарская АССР, Азнакаевский р-н, д. Тимашево, серж., погиб 3.10.1943.

ШУВАЕВ Василий Данилович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., умер от ран 18.11.1943.

ШУГАЕВ Александр Федорович, Киргизская ССР, Ошская обл., г. Джалал-Абад, лейт., умер от ран 8.11.1943.

ШУРАЕВ Михаил Иванович, умер от ран 24.11.1943.

ЮВЧЕНКО Тимофей Николаевич, Новосибирская обл., Кочковский р-н, с. Черновка, ст. серж., умер от ран 31.10.1943.

СИВЕНСКИЙ СЕЛЬСОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ СИВЕНКА

АДУШЕВ Василий Ильич, р. 1924, Мордовская АССР, Бигнитовский р-н, д. Ст. Качаево, ряд., погиб 30.10.1943.

АЛЛАБАТОВ Аллашикр, Каракалпакская АССР, Ходжейменский р-н, мл. лейт., погиб 4.12.1943.

АНДРОСОВ Тарас Иосифович, р. 1915, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Понуровка, ряд., умер от ран 6.10.1943.

АНДРОСОВ Трефил Абакумович, р.1900, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Емюнка, ряд., умер от ран 18.10.1943.

АХМЕДОВ Кальбаба Сафарович, Азербайджанская ССР, Кусарский р-н, ряд., в/ч 02848, погиб 13.11.1943.

БАБАЙДА Калистрат Иванович, Брянская обл., Почепский р-н, д. Коростелево, ряд., в/ч 02848, умер от ран 16.11.1943.

БАГОМЕДОВ Ибрагим Мухаммедович, р. 1912, Дагестанская обл., Сергокалинский р-н, с. Аймацмахи, ряд., умер от ран 24.11.1943.

БАКАЛ Иван Тимофеевич, ряд., умер от ран 20.10.1943.

БАКУСОВ Иван Семенович, р. 1917, Гомельская обл., Чечерский р-н, ряд., умер от ран 24.10.1943.

БАЛАБАНОВ Василий Григорьевич, Брянская обл., Брянский р-н, с. Кабалищ, ряд., умер от ран 14.11.1943.

БАРСУК Василий Петрович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Заборье, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

БАХТИН Яков Георгиевич, р. 1906, Кировская обл., Уржумский р-н, д. Кадошники, ряд., в/ч 08952, умер от ран 29.11.1943.

БЕЙХТ Геннадий Яковлевич, р. 1924, Свердловская обл., г. Невьянск, мл. серж., умер от ран 20.11.1943.

БЕЛИК Сергей Григорьевич, р. 1918, Черниговская обл., Гремячский р-н, д. Бучки, ряд., в/ч 70557, умер от ран 18.10.1943.

БОНДАРЕНКО Николай Никандрович, р. 1924, Гомельская обл., г. Добруш, ряд., умер от ран 25.10.1943.

БОРДОВСКИЙ Ефим Петрович, р. 1923, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Перевоз, ряд., умер от ран 27.10.1943.

БОРОДИН Иван Петрович, р. 1908, Липецкая обл., Добровский р-н, с. Доброе, ряд., в/ч 01193, умер от ран 2.10.1943.

БОРСУКОВ Иван Кузьмич, р. 1894, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Демьянки, ряд., умер от ран 29.10.1943.

БОРТНИКОВ Дмитрий Васильевич, Тамбовская обл., Глазковский р-н, д. Еремеево, ряд., в/ч 34503, погиб 23.11.1943.

БУДНИК Михаил Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., умер от ран 15.12.1943.

БУРКОВ Александр Прокопьевич, Костромская обл., Пышугский р-н, ряд., в/ч 01198, умер от ран.

БУСОВ Константин Иванович, Брянская обл., Унечский р-н, ряд., умер от ран 14.12.1943.

БУЯНОВ Михаил Дмитриевич, Калужская обл., Калужский р-н, ряд., в/ч 01193, умер от ран 1.10.1943.

ВАЦУРО Михаил Григорьевич, р. 1922, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Конеково, ряд., погиб 21.11.1943.

ВЛАСКИН Иван Иванович, Мордовская АССР, Инсарский р-н, с. Кадошкино, ряд., в/ч 64142, погиб 6.11.1943.

ВОЛКОВСКИЙ Михаил Ефимович, р. 1907, Луганская обл., Старобельский р-н, д. Чмировка, ряд., умер от ран 30.10.1943.

ГАЛУШКО Павел Акульевич, Брянская обл., Унечский р-н, ряд., погиб 4.11.1943.

ГАСАН Николай Константинович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., умер от ран 27.11.1943.

ГОЛЫШЕВ Николай Иванович, Калужская обл., Хвостовичский р-н, д. Стайки, ряд., погиб 7.12.1943.

ГОНЧАРЕНКО Иван Игнатьевич, ряд., умер от ран 28.10.1943.

ГОРБУНОВ Петр Алексеевич, р. 1912, г. Пенза, ст. лейт., умер от ран 25.11.1943.

ГОРДЕЕВ Михаил Михайлович, г. Тамбов, ряд., умер от ран 24.11.1943.

ГРИШИН. ряд., умер от ран 22.11.1943.

ГУЛЫНИН Яков Яковлевич, мл. лейт., погиб 1.10.1943.

ДЕМИН Александр Васильевич, серж., умер от ран 8.8.1944.

ДОВЛЕТОВ Ибрагим, Туркменская ССР, г. Чарджоу, мл. серж., в/ч 01193, умер от ран 9.10.1943.

ДОЛГАМЕЧНИН Василий Артемьевич, умер от ран 15.10.1943.

ДОЛГОВ Михаил Демьянович, р. 1905, Брянская обл., Красногорский р-н, ряд., умер от ран 22.11.1943.

ДРОЗД Виктор Антонович, ряд., умер от ран 29.10.1943.

ДРОЗДОВ Никита Иосифович, р. 1909, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Вышков, ряд., умер от ран 30.10.1943.

ДУНИН Петр Стефанович, р. 1923, Брянская обл., Погарский р-н, д. Козиловка, ряд., умер от ран 10.11.1943.

ДУПИК Николай Павлович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 39381, умер от ран 17.11.1943.

ДЯТЛОВ Даниил Михайлович, р. 1911, ст. лейт., погиб 13.8.1941.

ЕВДОКИМЕНКО Елисей Александрович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Нивное, ряд., умер от ран 25.11.1943.

ЕГОРЕНКОВ Никита Нестерович, Смоленская обл., Монастырщинский р-н, д. Берносичи, ряд., умер от ран 13.11.1943.

ЕМЕЛЬКИН Игнатий Филиппович, Мордовская АССР, Ельниковский р-н, ст. лейт., погиб 25.11.1943.

ЕМЕЛЬЯНЕНКО Алексей Егорович, Брянская обл., Унечский р-н, ряд., умер от ран 25.11.1943.

ЕФИМОВ Сергей Семенович, Орловская обл., Орловский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 24.11.1943.

ЕФРЕМЕНКО Ефрем Иванович, ряд., умер от ран 27.10.1943.

ЖАЛЯЕВ Василий Иванович, Брянская обл., д.Новоалександровка, ряд., умер от ран 18.11.1943.

ЖДАНОВ Сергей Семенович, Курская обл., Большесолдатский р-н, д. Шагорово, ряд., умер от ран 26.11.1943.

ЖЕЛЕЗНЯК Александр Федотович, Черниговская обл., Черниговский р-н, с. Жовинка, ряд., в/ч 02848, погиб 18.11.1943.

ЖИГАЛЬСКИЙ Василий Федорович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Нивное, ряд., умер от ран 21.11.1943.

ЖУРАВЛЕВ Иван Никитович, р. 1917, Орловская обл., Свердловский р-н, ряд., умер от ран 27.10.1943.

ЗАЙЧИКОВ Иван Яковлевич, Липецкая обл., Красинский р-н, с. Васильевка, ряд., умер от ран 6.11.1943.

ЗИЛЬБЕРБЕРГ Петр Лазаревич, р. 1926, г. Киев, мл. серж., погиб 23.6.1944.

ЗОЛОТЕНКОВ Никита Венедиктович, Брянская обл., Брянский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 23.11.1943.

ЗОЛОТОВ Анатолий Васильевич, р. 1924, Курская обл., Конышевский р-н, д. Матвеевка, ряд., умер от ран 22.11.1943.

ИВАНОВ Анатолий Степанович, р. 1911, Гомельская обл., Рогачевский р-н, д. Городец, старш., умер от ран 21.7.1943.

КАЖУРИН Павел Кондратьевич, Брянская обл., Брянский р-н, с. Красное, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

КАРПЕКА Матвей Афанасьевич, Брянская обл., Почепский р-н, ст. Кр. Рог, ряд., в/ч 34503, погиб 23.11.1943.

КАРПОВ Кузьма Иванович, р. 1912, Рязанская обл., Касимовский р-н, д. Мареево, ряд., умер от ран 14.11.1943.

КАРТАШЕНКО Петр Игнатьевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., умер от ран 24.11.1943.

КЛЕПИКОВСКИЙ Александр Иванович, р. 1906, Вологодская обл., Велико-Устюгский р-н, д.Липовец, ряд., погиб 25.6.1943.

КОВАЛЕВ Павел Тимофеевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

КОМОЛОВ Петр Николаевич, Калужская обл., Дзержинский р-н, д. Маковцы, ст. серж., умер от ран 29.11.1943.

КОНДРАТЕНКО Тимофей Иванович, ряд., умер от ран 29.10.1943.

КОРАВЛКОВ Захар Иванович, р. 1911, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Остроглядов, ряд., умер от болезни 13.11.1943.

КОРПИШИН Василий Федорович, ряд., погиб 20.10.1943.

КОСТЫЛЕВ Виктор Васильевич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Коростелево, ряд., погиб 23.11.1943.

КОСТЮЧЕНКО Алексей Петрович, р. 1894, г.Кохма, серж., умер от ран 27.11.1943.

КРАВЦОВ Иван Петрович, Смоленская обл., Шумячский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

КУЛЕШОВ Михаил Илларионович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Голубовка, ряд., в/ч 34503, погиб 24.11.1943.

КУРЗОВ Дмитрий Иванович, Могилевская обл., Климовичский р-н, д. Звенчатка, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

КУРОВ Федор Еремеевич, р. 1901, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Рогов, ряд., в/ч 01064, погиб 30.10.1943.

ЛАВРИЕНКО Андрей Яковлевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 02848, умер от ран 8.11.1943.

ЛАВРИЕНКО Андрей Яковлевич, р. 1908, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Пеконь, ряд., умер от ран 6.11.1943.

ЛЕБЕДЕВ Алексей Петрович, р. 1920, Ярославская обл., Ермаковский р-н, с. Спасское, ряд., умер от ран 9.11.1943.

ЛЕВОНЕВСКИЙ Александр Осипович, р. 1911, Саратовская обл., г. Балаково, серж., умер от ран 22.10.1943.

ЛЕЖЕННИКОВ Владимир Семенович, р. 1909, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Муравинка, ряд., умер от ран 18.11.1943.

ЛЕЙЧЕНКО Иван Петрович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 24.11.1943.

ЛИНЬКОВ Дмитрий Васильевич, Орловская обл., Хотынецкий р-н, д. Калинино, ряд., умер от ран 24.11.1943.

ЛИХАЧЕВ Владислав, ряд., в/ч 81173, погиб 18.11.1943.

ЛОГОВАТОВСКИЙ Василий Силович, р. 1923, Брянская обл., Климовский р-н, ряд., погиб 13.9.1943.

ЛОПАУХ Гаврил Моисеевич, р. 1895, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., умер от болезни 11.11.1943.

ЛОПАУХ Степан Захарович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., в/ч 02848, умер от болезни 11.11.1943.

ЛОПОУХ Александр Степанович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Дубровка, ряд., в/ч 34503, погиб 24.11.1943.

ЛУКЬЯНЦЕВ Илья Фокович, Гомельская обл., Буда-Кошелевский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

ЛЬВОВ Василий Семенович, Брянская обл., Выгоничский р-н, с. Мирково-Уты, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

ЛЯХОВ Илья Филиппович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 23.11.1943.

МАЗИТОВ Саит, Татарская АССР, Арский р-н, мл. серж., умер от ран 26.11.1943.

МАКАРОВ Иван Павлович, ряд., умер от ран 12.10.1943.

МАКАРОВ Михаил Яковлевич, Брянская обл., Почепский р-н, ст. Кр. Рог, ряд., в/ч 34503, погиб 20.11.1943.

МАМЕДОВ Тофик Абдулазим-оглы, р. 1924, г.Баку, ряд., умер от ран 19.11.1943.

МАМОКУЛОВ Мурсабей, р. 1903, ряд., умер от ран 20.11.1943.

МАМОТОВ Иван Дмитриевич, Могилевская обл., Климовичский р-н, д. Звенчатка, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

МАРИН Никифор Егорович, Брянская обл., Почепский р-н, п. Кр. Звезда, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

МАРОЧКИН Дмитрий Иванович, р. 1923, Калужская обл., Хвастовичский р-н, ряд., умер от ран 23.11.1943.

МАРУСАНОВ Сергей Прокофьевич, Кировская обл., Санчурский р-н, ряд., умер от ран 18.11.1943.

МЕДВЕДЬКО Григорий Петрович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., умер от ран 5.12.1943.

МЕЗЕНЦЕВ Георгий Васильевич, р. 1912, Донецкая обл., г. Макеевка, ряд., погиб 8.10.1943.

МЕЗЕНЦЕВ Егор Васильевич, Орловская обл., Кромский р-н, с. Стерлецкое, ряд., умер от ран 8.10.1943.

МЕЛЕШЕНКО Гаврил Моисеевич, р. 1898, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Творищено, ряд., умер от ран 18.11.1943.

МЕЛЬНИКОВ Николай Васильевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., в/ч 34503, погиб 23.11.1943.

МЕЛЬНИКОВ Петр Александрович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Заборье, ряд., в/ч 34503. погиб 22.11.1943.

МЕХЕД Роман Михайлович, Черниговская обл., Семеновский р-н, с. Машево, ряд., в/ч 01193, умер от ран 30.10.1943.

МЕХТИХАНОВ Азитхан, р. 1923, Азербайджанская ССР, Кубабатлинский р-н, с. Гнясты, ряд., погиб 13.11.1943.

МИРОШИН Дмитрий Григорьевич, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, с. Сомово, ряд., в/ч 64142, умер от ран 6.11.1943.

МИХАЛЕНКО Василий Николаевич, Гомельская обл., Хойникский р-н, д. Кнашица, ряд., погиб 3.7.1944.

МИХЕЕВ Андрей Сергеевич, Брянская обл., Комаричский р-н, д. Чернево, ряд., в/ч 01193, умер от ран 10.10.1943.

МИШИН Иван Семенович, Брянская обл., Брянский р-н, ряд., умер от ран 2.12.1943.

МОЗЖУХИН Алексей Иванович, р. 1921, Ярославская обл., Угличский р-н, д. Мильцево, ряд., умер от ран 28.12.1943.

МУРЗАГАЛИЕВ Ахмат, Казахская ССР, Уральская обл., Джаныбекский р-н, ряд., в/ч 03774, погиб 22.11.1943.

МУССАНДИНОВ Мусахан, ряд., умер от ран 28.10.1943.

МУХАСАНДИНОВ Мусахан, ряд., умер от ран 29.10.1943.

НИКИТЧЕНКО Дмитрий Васильевич, ряд., умер от ран 28.10.1943.

НИКИФОРОВ Николай Никифорович, ряд., умер от ран 30.10.1943.

НИКОЛАЕВ Иван Федорович, р. 1925, Калининская обл., Псковский р-н, д. Митино, ряд., в/ч 25477, погиб 24.11.1943.

НИКУЛИН Николай Иванович, р. 1924, Орловская обл., Болховский р-н, д. Скородумка, ряд., умер от ран 23.11.1943.

НОВИКОВ Владимир Иванович, р. 1925, ряд., умер от ран 30.11.1943.

НОЗДРЕВ Михаил Самуилович, ряд., умер от ран 26.11.1943.

НОЗДРЯ Михаил Самуилович, р. 1904, Брянская обл., Унечский р-н, д. Староселье, ряд., умер от ран 27.11.1943.

НОСОВ Николай Степанович, р. 1917, Пермская обл., Чердынский р-н, ряд., умер от ран 25.11.1943.

ОРЛОВ Иван Семенович, р. 1916, Брянская обл., Новозыбковский р-н, г. Сновск, ряд., умер от ран 22.10.1943.

ОРЛОВ Сергей Степанович, Орловская обл., Кромский р-н, д. Яковлево, ряд., в/ч 01193, погиб 6.10.1943.

ОСАДЧИЙ Иосиф Агеевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 02848, умер от ран 17.11.1943.

ОСВЕТИНСКИЙ Антон Иосифович, Гомельская обл., Буда-Кошелевский р-н, ряд., умер от ран 3.12.1943.

ПАДРАЗЕНКО Сергей Емельянович, Гомельская обл., Кормянский р-н, д. Выношевка, ряд., в/ч 34503, погиб 24.11.1943.

ПАКРОВСКИЙ Герман Сергеевич, гв. майор, в/ч 83385, погиб 6.11.1943.

ПАНУС Григорий Ларионович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., умер от ран 26.11.1943.

ПАРХОМЕНКО Николай Иосифович, Харьковская обл., Валковский р-н, старш., умер от ран 26.11.1943.

ПАСЫНКОВ Диомид Денисович, Свердловская обл., Исовский р-н, ряд., в/ч 56241, погиб 28.9.1943.

ПЕВЦОВ Александр Иванович, Калининская обл., Удомельский р-н, д. Гришкино, лейт., погиб 28.9.1943.

ПЕДЧЕНКО Иван Григорьевич, ряд., погиб 22.11.1943.

ПИСАРЕВ Терентий Алексеевич, Татарская АССР, Челнинский р-н, ст. серж., умер от ран 23.11.1943.

ПЛЕВАКО Иван Макарович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Городечно, ряд., в/ч 02848, умер от ран 17.11.1943.

ПОДКОВКА Иван Иванович, Брянская обл., Почепский р-н, д. Пьяный Рог, ряд., умер от ран 29.11.1943.

ПОДКОВКИН Иван Иванович, Брянская обл., Почепский р-н, с. Первомайское, ряд., погиб 24.11.1943.

ПОДЛЕВСКИХ Василий Федорович, р. 1916, Кировская обл., Кирово-Чепецкий р-н, д. Б. Раскотины, ряд., погиб 27.11.1943.

ПОЛИВАНОВ Афанасий Федорович, Калужская обл., Хвастовичский р-н, п. Дубровка, ряд., в/ч 34503, погиб 23.11.1943.

ПОЛИКАРПОВ Алексей Иванович, Куйбышевская обл., Шигонский р-н, с. Бойдераково, ряд., в/ч 34503, погиб 23.11.1943.

ПОЛЯКОВ Николай Васильевич, Орловская обл., Хотынецкий р-н, д. Б. Нарышкино, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

ПОПОВ Константин Иванович, р. 1910, Оренбургская обл., Новосергиевский р-н, с. Покровка, ряд., погиб 6.11.1943.

ПОТАПОВ Иван Алексеевич, Брянская обл., Брянский р-н, с. Полужье, ряд., в/ч 34503, погиб 23.11.1943.

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў у в. Старое Сяло.

ПРИВАЛОВ Иван Данилович, р. 1923, ряд., умер от ран 12.10.1943.

ПРИВАЛОВ Петр Васильевич, р. 1925, Сахалинская обл., Холмский р-н, ст. Пятиречье, ряд., умер от ран 26.11.1943.

ПРОНИН Петр Иванович, р. 1901, Липецкая обл., Данковский р-н, с. Воскресенское, серж., умер от болезни 3.12.1943.

ПРОХОРЕНКО Иван Павлович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Влазовичи, ряд., умер от ран 25.11.1943.

ПУЛЬКИН Иван Алексеевич, Орловская обл., Мценский р-н, серж., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

ПУТИЛИН Григорий Семенович, Воронежская обл., Острогожский р-н, с. Криница, ряд., в/ч 63497, умер от ран 26.11.1943.

ПУТИЛИН Иван Иосифович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 92696, умер от ран 3.12.1943.

ПУТИЛИН Семен Иосифович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., умер от ран 3.12.1943.

РАГИМХАНОВ Мабут Танбович, р. 1901, Азербайджанская ССР, Кусарский р-н, с. Хурал, ряд., в/ч 02848, погиб 16.11.1943.

РАЙГИМХАНОВ Машут, р. 1897, Азербайджанская ССР, Жусарский р-н, с. Харст, ряд., умер от ран 16.11.1943.

РЫБИН Иван Андреевич, умер от ран 16.11.1943.

САВЕНКОВ Вячеслав Васильевич, г. Москва, серж., погиб 26.10.1943.

САМУСЕНКО Андрей Иванович, р. 1905, Донецкая обл., Константиновский р-н, ряд., умер от ран 16.11.1943.

САТЫШЕВ Иван Петрович, р. 1908, Воронежская обл., Репьевский р-н, с. Н. Солдатское, ряд., умер от ран 24.10.1943.

СЕННИКОВ Николай Андреевич, Амурская обл., Сковородинский р-н, ряд., умер от ран 15.11.1943.

СЕРЕДА Алексей Евсеевич, р. 1926, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Завод-Корецкий, ряд., умер от болезни 11.11.1943.

СИДОРЕНКО Гавриил Андреевич, р. 1902, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Творищено, ряд., умер от ран 14.11.1943.

СИМОНЕНКОВ Иван Федорович, г. Смоленск, ст. серж., в/ч 04686, умер от ран 15.10.1943.

СИНГАЛИЕВ Кенжетам, Уральская обл., Тайпакский р-н, с. Калмыково, ряд., в/ч 78134, умер от ран 3.12.1943.

СИНГУРОВ Жорик Федорович, Азербайджанская ССР, г. Баку, ряд., умер от ран 22.11.1943.

СИНЬКО Максим Герасимович, р. 1915, Сумская обл., Липоводолинский р-н, с. Русановка, ряд., в/ч 0195, погиб 2.10.1943.

СКОК Алексей Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Нов. Дроков, ряд., погиб 20.11.1943.

СЛЕПЕНКОВ Алексей Сергеевич, р. 1918, г. Сталинград, мл. лейт., погиб 12.11.1943.

СМИРНОВ Михаил Дмитриевич, р. 1925, г. Москва, мл. серж., умер от ран 26.11.1943.

СНАГАЛИЕВ Ингизай, ряд., 889 сп, погиб 3.12.1943.

СОКОЛОВ Василий Прокопьевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Макаричи, ряд., в/ч 34503, погиб 24.11.1943.

СОКОЛОВ Григорий Васильевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 24.11.1943.

СОКОЛОВ Николай Семенович, Смоленская обл., Износковский р-н, д. Дряблово, серж., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

СТЕФАНОВ Григорий Филиппович, 217 сд, умер от ран 18.11.1943.

СТУПАК Аким Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Коломна, ряд., погиб 26.11.1943.

ТАВАДЗЕ Шалва Леонтьевич, Грузинская ССР, Махарадзевский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

ТАГИНОВСКИЙ Хинтуль, ряд., умер от ран 27.11.1943.

ТАЛКОВ Василий Иванович, Алтайский край, Алтайский р-н, с. Тальменка, ряд., погиб 20.11.1943.

ТОЛСТЕНОВ Ефим Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 24.11.1943.

ТЮМОКИН Иван Егорович, р. 1924, Воронежская обл., ефр., умер от ран 8.11.1943.

ТЮТЮННИКОВ Василий Григорьевич, р. 1924, Курская обл., Касторинский р-н, с. Успенка, ряд., умер от ран 12.10.1943.

УЖЕГОВ Денис Яковлевич, р. 1909, Пермская обл., Юсьвинский р-н, с. Доег, ряд., в/ч 01193, погиб 12.10.1943.

УНГУНОВ Григорий Филиппович, ряд., умер от ран 18.10.1943.

УСМАНОВ Абдурахман, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Янгиюльский р-н, серж., умер от ран 1.12.1943.

УШАКОВ Михаил Федорович, Орловская обл., Новосильский р-н, с. Задушное, старш., погиб 28.9.1943.

ФАНИН Николай Павлович, Рязанская обл., Шиловский р-н, с. Саньское, ряд., погиб 12.11.1943.

ФЕДОСЕНКО Василий Яковлевич, р. 1922, Брянская обл., Стародубский р-н, п. Ляды, ряд., умер от ран 11.12.1943.

ФИНОГЕНОВ Егор Егорович, Брянская обл., Почепский р-н, д. Малфа, ряд., в/ч 34503, погиб 23.11.1943.

ФИНОГЕНОВ Иван Ильич, Брянская обл., Почепский р-н, д. Малфа, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

ФОКИН Иван Алексеевич, р. 1924, Тульская обл., Белесский р-н, д. Петрово, ряд., умер от ран 15.11.1943.

ФОМИН Алексей Иванович, Саратовская обл., Петровский р-н, д. Б.-Камышинка, ряд., в/ч 49983, умер от ран 12.11.1943.

ХИЛЬМОВ Василий Герасимович, ряд., умер от ран 28.10.1943.

ХОЗБАВА Терентий Иларионович, ряд., умер от ран 28.11.1943.

ХОХЛОВ Иван Федорович, р. 1913, Курская обл., Золотухинский р-н, ряд., умер от ран.

ЦЫГАНОК Иван Филиппович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., умер от ран 5.12.1943.

ШАБАЛИН Вячеслав Николаевич, Кемеровская обл., г. Киселевск, лейт., умер от ран 20.11.1943.

ШАЛИН Трофим Степанович, Чувашская АССР, Комсомольский р-н, ряд., умер от ран 27.11.1943.

ШАЛУПОВ Дмитрий Павлович, Московская обл., Солнечногорский р-н, старш., в/ч 4986, погиб 6.11.1943.

ШАПОВАЛОВ Прокоп Петрович, ряд., погиб 10.10.1943.

ШАТИЛОВ Дмитрий Андреевич, р. 1925, Белгородская обл., Ракитянский р-н, с. Дмитриевка, ряд., умер от ран 25.11.1943.

ШЕВЦОВ Владимир Иванович, р. 1907, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Великий Бор, ряд., погиб 10.11.1943.

ШЕВЧЕНКО Иван, ряд., умер от ран 26.10.1943.

ШЕЛЕПА Иван Ефимович, р. 1908, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Петрова-Буда, ряд., умер от ран 14.11.1943.

ШЕПЫРЕВ Иван Сергеевич, Брянская обл., Дятьковский р-н, д. Неверь, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

ШИК Степан Емельянович, р. 1908, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Кузнецы, ряд., умер от ран 14.11.1943.

ШКРЕД Александр Митрофанович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., умер от ран 24.11.1943.

ЩЕТНИКОВ Евстрафий Михайлович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., умер от ран 29.11.1943.

ЮСУПОВ Аркадий Васильевич, р. 1923, мл. лейт., умер от ран 8.12.1943.

ЮХНЕВИЧ Владимир Иванович, Гомельская обл., Житковичский р-н, д. Рудня, ряд., умер от ран 3.7.1944.

ЯЗКУЛПЕВ Нуры, Туркменская ССР, Иолотанский р-н, ряд., умер от ран 12.11.1943.

ХАЛЬЧАНСКИЙ СЕЛЬСОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ СТАРОЕ СЕЛО

АБАДЗЕ Кадыр, ряд., в/ч 39352, погиб 23.11.1943.

АБРАМОВ Михаил Дмитриевич, ряд., погиб 15.11.1943.

АБЫНОЧНЫЙ Семен Матвеевич, р. 1909, Брянская обл., Унечский р-н, п. Первомайский, ряд., погиб 17.11.1943.

АВЕРЬЯНОВ Егор Владимирович, р. 1918, Тульская обл., Епифановский р-н, с. Знаменье, серж., погиб 17.11.1943.

АВЕТЕСЯН Аганес Аветисович, р. 1908, Армянская ССР, Машушанский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

АВЛАСЕНКО Николай Гаврилович, Гомельская обл., Кормянский р-н, ряд., в/ч 39352, погиб 16.11.1943.

АГАНИСЬЯН Аганес Аветисович, р. 1922, Армянская ССР, г. Ленинакан, ряд., погиб 14.11.1943.

АГЕЕВ Петр Михайлович, р. 1906, Гомельская обл., г. Добруш, ряд., погиб 16.11.1943.

АКАЕВ Аптуль, р. 1922, Туркменская ССР, Ашхабадская обл., ряд., погиб 25.11.1943.

АКИНЧИЦ Иван Филиппович, ряд., в/ч 39381, погиб 19.11.1943.

АКСЕНЕНКО Иван Гаврилович, ряд., в/ч 39381, погиб 15.11.1943.

АЛАДЬИН Николай Иванович, гв. ст. серж., в/ч 15290, погиб 28.11.1943.

АЛЕКСЕЕНКО Федор Артемович, ряд., погиб 17.11.1943.

АЛЛАВРЕДИН Курбан Мурадович, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

АНДРИЯНОВ Иван Степанович, р. 1911, ряд., погиб 19.11.1943.

АНТОНЕНКО Иван Герасимович, ряд., погиб 6.12.1943.

АНТОНЕНКО Иван Герасимович, ряд., в/ч 41171, погиб 15.11.1943.

АНТОШКИН Иван Егорович, ряд., погиб 18.11.1943.

АНУФРИЕВ Федор Иванович, ряд., в/ч 14139, погиб 12.10.1943.

АРТЕМЕНКО Михаил Игнатьевич, ряд., в/ч 17813, погиб 27.10.1943.

АРТЕМЦЕВ Николай Никитович, ряд., в/ч 01005, погиб 29.10.1943.

АРТЮХОВ Никанор Матвеевич, ряд., погиб 18.11.1943.

АРУТЮХОВ Антонес Тигранович, ст. серж., в/ч 16484, погиб 12.11.1943.

АСТАПЕНКО Николай Васильевич, р. 1924, Гомельская обл., Добрушский р-н, ряд., погиб 30.10.1943.

АТРОЩЕНКО Григорий Евсеевич, Брянская обл., ряд., в/ч 39352, погиб 21.11.1943.

АТРОЩЕНКО Федор Сергеевич, р. 1918, ряд., погиб 29.10.1943.

АФОНИН Иван Афанасьевич, ряд., погиб 28.6.1943.

АШИМОВ Асян, р. 1898, Азербайджанская ССР, Кафанский р-н, с. Сегиб, ряд., погиб 25.11.1943.

БАБИЧ Степан Григорьевич, ряд., в/ч 01005, погиб 30.10.1943.

БАКУЕВ Григорий Федорович, р. 1919, Омская обл., г. Тюмень, мл. лейт., погиб 20.11.1943.

БАКУЛЕНКО Георгий Федорович, ряд., погиб 17.11.1943.

БАЛАНДИН Василий Павлович, р. 1919, Мордовская АССР, Ардатовский р-н, с. Солдатово, ст. серж., погиб 16.11.1943.

БАЛЕВ Василий Степанович, р. 1903, ряд.. погиб 24.10.1943.

БАЛЕВ Иван Степанович, ряд., в/ч 01005, погиб 30.11.1943.

БАЛЕВ Семен Степанович, ряд., в/ч 01005, погиб 30.11.1943.

БАЛЫКИН Иван Васильевич, ряд., в/ч 24501, погиб 22.9.1943.

БАРАБАШ Сергей Антонович, р. 1921, Молдавская ССР, Дубоссарский р-н, с. Дубово, лейт., погиб 15.11.1943.

БАРАНОВ Егор Павлович, р. 1905, Брянская обл., Почепский р-н, д. Паниковка, ряд., в/ч 71602, погиб 16.11.1943.

БАРОНЕНКОВ Анатолий Константинович, р. 1924, г. Орджоникидзеград, ряд., погиб 17.11.1943.

БАРЫНИН Николай Васильевич, р. 1924, мл. лейт., погиб 23.11.1943.

БАСОВ Степан Петрович, р. 1904, г. Курск, ряд., погиб 17.11.1943.

БАСЫРОВ Галяддин, ряд., в/ч 39352, погиб 22.11.1943.

БАТЕНКО Сергей Стратович, ряд., в/ч 39381, погиб в ноябре 1943.

БАЦУКОВ Василий Иванович, ряд., в/ч 01005, погиб 29.11.1943.

БАШИЕВ Павел Семенович, старш., в/ч 01005, погиб 29.10.1943.

БАШЛЯКОВ Василий Иванович, р. 1908, ряд., погиб 15.11.1943.

БЕЛЕНЬКИЙ Ицхок Вульфович, р. 1914, г.Витебск, лейт., погиб 16.11.1943.

БЕЛКОВ Александр Васильевич, р. 1911, Вологодская обл., г. Грязовец, мл. серж., в/ч 01839, погиб 23.11.1943.

БЕЛОВ Дмитрий Петрович, р. 1910, ряд., погиб 13.11.1943.

БЕЛОЗОР Антон Леонтьевич, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

БЕЛОУСОВ Дмитрий Константинович, ряд., в/ч 39381, погиб 15.11.1943.

БЕЛЫЙ Александр Андреевич, р. 1925, УССР, Николаевская обл., Привольнянский р-н, с. В.-Лорино, серж., погиб 16.11.1943.

БЕЛЯКОВ Василий Никифорович, р. 1910, г.Актюбинск, ряд., погиб 22.11.1943.

БЕЛЯКОВ Иван Степанович, ряд., погиб 19.11.1943.

БЕЛЯКОВ Михаил Михайлович, мл. серж., погиб 14.11.1943.

БЕРДНИК Андрей Карпович, ряд., в/ч 39352, погиб 14.11.1943.

БИКЕЕВ Николай Иванович, ряд., в/ч 82626, погиб 18.11.1943.

БИТКИН Иван Петрович, Горьковская обл., Дальнеконстантиновский р-н, с. Кожелейка, ряд., погиб 17.11.1943.

БЛОХИН Яков Филиппович, ряд., в/ч 01005, погиб 29.10.1943.

БОБНЕВ Василий Иванович, р. 1913, Курская обл., Солнцевский р-н, с. Шуманово, ефр., погиб 17.11.1943.

БОБРОВ Георгий Иванович, ряд., в/ч 39352, погиб 22.11.1943.

БОБРОВ Иван Маркович, ряд., в/ч 39352, погиб 21.11.1943.

БОГАТЫРЕВ Григорий Иванович, серж., погиб 20.11.1943.

БОГДАНКИН Николай Павлович, р. 1922, Калужская обл., Хвастовичский р-н, с. Хвастовичи, ряд., погиб 23.11.1943.

БОГДАНОВ Иван Федорович, р. 1918, г. Псков, лейт., погиб 21.11.1943.

БОЛЬШАКОВ Константин Григорьевич, р. 1925, Горьковская обл., Спасский р-н, с. Ключицы, мл. серж., погиб 15.11.1943.

БОЛЮК Иван Моисеевич, старш., в/ч 34528, погиб 17.11.1943.

БОНДАРЕВ Василий Иванович, ряд., в/ч 39311, погиб 20.11.1943.

БОНДАРЕНКО Алексей Филиппович, р. 1904, ряд., погиб 29.10.1943.

БОНДАРЕНКО Николай Харитонович, р. 1912, Андижанская обл., Мархаматский р-н, с. Русское, старш., погиб 15.11.1943.

БОНДАРЬ Андрей Андреевич, ряд., погиб 19.11.1943.

БОРИСЕНКО Александр Маркович, ряд., погиб в ноябре 1943.

БОРИСЕНКО Иван Николаевич, Орджоникидзевский край, Нугутский р-н, с. Нугут, погиб 13.11.1943.

БОРОДУЛЯ Трофим Яковлевич, ряд., в/ч 3935, погиб 21.11.1943.

БРИЛЬ Григорий Нестерович, ряд., в/ч 39381, погиб 18.11.1943.

БУГЛАЕВ Алексей Григорьевич, ряд., в/ч 39381, погиб 18.11.1943.

БУЛКА Дмитрий Федорович, ряд., погиб 25.10.1943.

БУРАК Иван Акимович, ряд., в/ч 39381, погиб 18.11.1943.

БУСЛАЕВ Константин Алексеевич, р. 1900, Тульская обл., ряд., погиб 15.11.1943.

БУТРИМ Яков Васильевич, ряд., в/ч 39381, погиб 18.11.1943.

БУТУРЫН Георгий Степанович, Тульская обл., г. Сталиногорск-2, мл. лейт., погиб 21.11.1943.

ВАВУЛИН Леонид Павлович, ряд., погиб 23.11.1943.

ВАЙМАН Исак Бенцианович, р. 1907, Кировоградская обл., Бобринский р-н, с. Громоклей, ст. лейт., погиб 23.11.1943.

ВАСИЛЬЕВ Александр Васильевич, ряд., погиб 30.10.1943.

ВАСИЛЬЕВ Александр Иванович, р. 1924, г. Орджоникидзеград, ряд., погиб 22.11.1943.

ВАСЮТИН Алексей Маркович, р. 1914, г. Витебск, лейт., погиб 15.11.1943.

ВЕДМАНОВ Петр Филиппович, р. 1905, Куйбышевская обл., Подбельский р-н, ряд., погиб 29.10.1943.

ВЕРЕМЕЙКО Денис Никифорович, ряд., в/ч 39381, погиб 18.11.1943.

ВЕРЕМЧУК Николай Михайлович, ст. серж., погиб 13.10.1943.

ВЕРТАШОВ Алексей Терентьевич, ряд., в/ч 39381, погиб 16.11.1943.

ВЕТРЯН Иван Трофимович, р. 1904, ряд., погиб 18.11.1943.

ВИННИКОВ Николай Иванович, р. 1906, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Казаричи, ряд., погиб 25.11.1943.

ВИНОГРАДОВ Михаил Николаевич, ряд., погиб 13.11.1943.

ВЛАДИМИРОВ Владимир Александрович, р. 1924, Краснодарский край, ст. Новолихадеевская, ряд., погиб 1.12.1943.

ВЛАСЕНКО Василий Логинович, р. 1921, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. М. Удебное, ряд., погиб 15.11.1943.

ВЛАСОВ Макар Иванович, р. 1899, ряд., в/ч 39381, погиб 22.11.1943.

ВОВНЯНКО Дмитрий Константинович, старш., погиб 22.11.1943.

ВОЛКОВ Николай Алексеевич, р. 1898, Московская обл., Клинский р-н, д. Покров, ряд., погиб 17.11.1943.

ВОЛОДИН Константин Васильевич, Витебская обл., г. Полоцк, серж., погиб 17.11.1943.

ВОРОБЬЕВ Алексей Егорович, ряд., в/ч 39352, погиб 18.11.1943.

ВРАГОВ Николай Кириллович, ряд., в/ч 01005, погиб 30.10.1943.

ВЫСОЦКИЙ Степан Афанасьевич, ряд., в/ч 01005, погиб 29.10.1943.

ГАВРИЛЕНКО Николай Никифорович, р. 1918, Запорожская обл., г. Гуляй-Поле, ст. лейт., в/ч 39381, погиб 15.11.1943.

ГАЛУШКИН Андрей Яковлевич, р. 1903, Гомельская обл., Добрушский р-н, д. Демьянки, ряд., погиб 31.10.1943.

ГАРПУШЕНКО Алексей Михайлович, мл. лейт., погиб 23.11.1943.

ГАТАЛЬСКИЙ Алексей Александрович, ряд., в/ч 01005, погиб 29.10.1943.

ГЕВОНДЯН Николай Мнадаканович, р. 1922, ряд., в/ч 39381, погиб 18.11.1943.

ГЕРАСЕВ Александр Фролович, р. 1915, ряд., в/ч 39352, погиб 29.9.1943.

ГЕРАСЕЧКО Сергей Данилович, ряд., погиб 22.11.1943.

ГЕРАСЮК Иван Егорович, ст. серж., в/ч 01005, погиб 29.10.1943.

ГЕРФАНОВ Хамедхан, ряд., погиб 17.11.1943.

ГИГАРЕВ Николай Федорович, ряд., погиб 15.11.1943.

ГЛАГОЛЬЦЕВ Виктор Иванович, мл. лейт., погиб 16.11.1943.

ГОЛИН Сергей Денисович, Брянская обл., Унечский р-н, с. Найтоновичи, ряд., погиб 24.11.1943.

ГОЛОВЕНКО Сергей Петрович, р. 1926, ряд., погиб 23.6.1943.

ГОЛОВИНСКИЙ Василий Константинович, ряд., погиб 18.11.1943.

ГОЛУБ Савелий Николаевич, ряд., в/ч 39352, погиб 18.4.1943.

ГОЛУБЕВ Филипп Маркович, ряд., в/ч 39352, погиб 14.11.1943.

ГОРБАЧЕВ Василий Викторович, Гомельская обл., Кормянский р-н, ряд., в/ч 39352, погиб 20.11.1943.

ГОРДЕЕВ Иван Никанорович, р. 1921, Куйбышевская обл., Шинталинский р-н, лейт., погиб 15.11.1943.

ГОРЕВ Корней Васильевич, р. 1901, ряд., в/ч 39352, погиб 21.11.1943.

ГОРЕЛЬЦЕВ Михаил Иванович, р. 1900, ряд., в/ч 39352, погиб 21.11.1943.

ГОРНУЩЕНКО Алексей Михайлович, р. 1910, Куйбышевская обл., Больше-Глушицкий р-н, мл. лейт., погиб 23.11.1943.

ГОРОХОВ Александр Николаевич, р. 1913, Ивановская обл., Комсомольский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ГОРОХОВИК Дмитрий Парфенович, ряд., в/ч 39352, погиб 20.11.1943.

ГОРШКОВ Виктор Александрович, ряд., погиб 23.11.1943.

ГРЕБЕННИКОВ Иван Антонович, р. 1903, мл. серж., погиб 6.11.1943.

ГРЕЧАНИН Павел Степанович, р. 1907, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Федоровка, ряд., погиб 25.11.1943.

ГРЕЧУШКИН Василий Назарович, р. 1922, Сумская обл., Ульяновский р-н, с. Ново-Андреевка, мл. лейт., погиб 15.11.1943.

ГРИБОВ Дмитрий Андреевич, ряд., погиб 15.11.1943.

ГРИБОВ Иван Федорович, ряд., в/ч 39352, погиб 19.11.1943.

ГРИБОК Василий Евменович, р. 1913, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Понобель, ряд., погиб 16.11.1943.

ГРИГОРЯН Алек Идамович, р. 1896, Армянская ССР, Квутинский р-н, с. Горки, ряд., погиб 25.11.1943.

ГРИЦИНЕНКО Василий Антонович, р. 1921, ряд., в/ч 01005, погиб 19.10.1943.

ГРИШЕЧКО Кирилл Терехович, ряд., погиб 18.11.1943.

ГРИШИН Николай Павлович, р. 1908, Саратовская обл., Вязовский р-н, с. Бобовка, ряд., погиб 15.11.1943.

ГРИШКОВ Семен Борисович, р. 1920, ряд., погиб 17.11.1943.

ГРИЩЕНКО Николай Петрович, ряд., погиб 29.10.1943.

ГРОМЫКО Алексей Леонович, ряд., в/ч 01005, погиб 29.10.1943.

ГУБКИН Николай Егорович, р. 1925, Брянская обл., Унечский р-н, д. Добрик, ряд., погиб 17.11.1943.

ГУГУЛАШВИЛИ Вахтанг Николаевич, р. 1918, Грузинская ССР, г. Тбилиси, ряд., погиб 21.11.1943.

ГУЖОВ Анатолий Федорович, ряд., в/ч 41171, погиб 15.11.1943.

ГУЛАК Федор Петрович, ряд., в/ч 01005, погиб 30.10.1943.

ГУНЯ Алексей Яковлевич, ряд., в/ч 39381, погиб 18.11.1943.

ГУСАКОВ Евгений Васильевич, ряд., в/ч 01005, погиб 30.10.1943.

ГУШНИК Николай Прохорович, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

ГУЩИН Василий Михайлович, ряд., погиб 15.11.1943.

ДАВЫДОВ Михаил Максимович, ряд., погиб 25.11.1943.

ДАДОНОВ Семен Степанович, ряд., в/ч 39381, погиб 9.11.1943.

ДАНИЛОВ Тихон Никифорович, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

ДЕДИНСКИЙ Василий Иванович, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Чектюс, ряд., погиб 23.11.1943.

ДЕДКОВ Иван Устинович, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

ДЕЙКИН Егор Никанорович, р. 1921, Брянская обл., Брянский р-н, д. Коростовка, ряд., погиб 17.11.1943.

ДЕМИДОВ Николай Григорьевич, ряд., в/ч 39981, погиб 19.11.1943.

ДЕМЫШЕВ Семен Васильевич, р. 1904, Кировская обл., Вожгальский р-н, ряд., погиб 23.11.1943.

ДЕМЬЯНЧЕНКО Афанасий Платонович, р. 1904, Брянская обл., Почепский р-н, д. Пьяный Рог, ряд., погиб 17.11.1943.

ДЕРБУШ Арест Антонович, ряд., в/ч 39352, погиб 19.11.1943.

ДЕШИРЬ Василий Иванович, ряд., погиб 20.11.1943.

ДЖУМАНИЯЗОВ Курматай, Узбекская ССР, Хорезмская обл., серж., в/ч 01005, погиб 19.10.1943.

ДМИТРИЕВ Василий Васильевич, ряд., погиб 15.11.1943.

ДОБРЫХ Сергей Захарович, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

ДОВГАРЬ Петр Иванович, ряд., в/ч 39352, погиб 19.11.1943.

ДОНЦОВ Иван Матвеевич, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

ДОНЦОВ Петр Михайлович, ряд., в/ч 39381, погиб 19.10.1943.

ДОРМИНОК Михаил Николаевич, р. 1924, Брянская обл., Унечский р-н, д. Коробонич, ряд., погиб 17.11.1943.

ДОРОШЕНОК Михаил Николаевич, ряд., погиб 17.11.1943.

ДРОБКОВ Иван Ефимович, ряд., погиб 22.11.1943.

ДРУГОНОВ Алексей Борисович, ряд., в/ч 39381, погиб 21.11.1943.

ДРЫНЬ Алексей Иванович, р. 1897, Брянская обл., Унечский р-н, д. Толбозино, ряд., погиб 17.11.1943.

ДУБРОВКА Исак Ильич, ряд., в/ч 39352, погиб 21.11.1943.

ДУДЕНКО Михаил Борисович, ряд., в/ч 39331, погиб 20.11.1943.

ДУДИКОВ Василий Семенович, р. 1924, Северо-Казахстанская обл., Сокольский р-н, д. Гайдуково, серж., погиб 16.11.1943.

ДУРАЧЕНКО Николай Петрович, р. 1923, Брянская обл., Унечский р-н, д. Найтоновичи, ряд., погиб 17.11.1943.

ДЬЯКОВ Иван Петрович, ряд., в/ч 39381, погиб 16.11.1943.

ЕВДОКИМЕНКО Герасим Федорович, ст. серж., погиб 22.11.1943.

ЕВДОКИМОВ Сергей Николаевич, р. 1910, г. Москва, ряд., погиб 16.11.1943.

ЕГУПОВ Иван Александрович, р. 1925, г. Орджоникидзеград, ряд., погиб 15.11.1943.

ЕПИФАНОВ Василий Иванович, ряд., погиб 23.11.1943.

ЕРАШОВ Даниил Иванович, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

ЕРЕХМЕТОВ Салих Шихметович, р. 1918, Куйбышевская обл., Камышинский р-н, д. Ново-Ермаково, ряд., погиб 16.11.1943.

ЕРМЕКБАЕВ Хабильбан, р. 1914, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Каракурский р-н, ряд., погиб 25.11.1943.

ЕРШОВ Николай Васильевич, р. 1910, ряд., в/ч 39352, погиб 18.11.1943.

ЕФИЛОЧКО Петр Степанович, ряд., в/ч 39352, погиб 20.11.1943.

ЕФИМОВ Александр Ильич, р. 1917, Смоленская обл., г. Козельск, ряд., погиб 17.11.1943.

ЕФИМЦЕВ Ефим Петрович, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

ЖАБАЛУХО Федор Васильевич, ряд., погиб 17.11.1943.

ЖАВНОВ Николай Иванович, р. 1923, Гомельская обл., г. Добруш, ряд., погиб 30.10.1943.

ЖАРАНКОВ Федор Игнатьевич, ряд., в/ч 39352, погиб 19.11.1943.

ЖАРОВ Степан Филиппович, р. 1916, ряд., погиб 21.11.1943.

ЖДАНОВ Кирилл Иванович, р. 1909, Воронежская обл., Дрягинский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

ЖЕВАК Иван Данилович, р. 1915, г. Саратов, ряд., погиб 23.11.1943.

ЖЕНЖИЛОВ Данил Иванович, ряд., в/ч 39352, погиб 17.11.1943.

ЖИВОГЛЯДОВ Валентин Александрович, ряд., погиб 16.11.1943.

ЖУК Петр Филиппович, р. 1914, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Селец, ряд., погиб 12.11.1943.

ЖУРАВЕЛЬ Михаил Степанович, ряд., в/ч 01005, погиб 29.10.1943.

ЗАВОЛЬСКИЙ Григорий Никитович, ряд., в/ч 17813, погиб 27.10.1943.

ЗАЗИМИН Иван Иванович, р. 1908, Смоленская обл., Джертинский р-н, с. Адамовка, серж., погиб 16.11.1943.

ЗАЙНИЛОВ Исаю, ряд., в/ч 39381, погиб 19.11.1943.

ЗАКРОЙ Николай Сидорович, ряд., погиб 24.9.1943.

ЗАНЮКОВ Егор Данилович, ряд., погиб в ноябре 1943.

ЗАПУННЫЙ Трофим Кондратьевич, р. 1902, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Антоновка, ряд., погиб 23.11.1943.

ЗАЯЦ Николай Васильевич, ряд., в/ч 06564, погиб 13.12.1943.

ЗАЯЦ Степан Михайлович, ряд., в/ч 01005, погиб 29.10.1943.

ЗЕНОВ Илья Кузьмич, ряд., в/ч 39381, погиб 18.11.1943.

ЗИТОКОВ Егор Данилович, р. 1925, Калужская обл., Жиздринский р-н, д. Красная, ряд., умер от ран 20.11.1943.

ЗЛОБИН Николай Ерофеевич, ряд., в/ч 811173, погиб 17.11.1943.

ЗОЛОТАРЕВ Алексей Данилович, р. 1922, Орловская обл., Эртильский р-н, д. Дабрынка, ряд., погиб 19.11.1943.

ЗОНТОВ Александр Дмитриевич, ряд., погиб 15.11.1943.

ЗУБЫРЬ Евгений Федорович, р. 1900, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Кожаны, ряд., погиб 23.11.1943.

ЗЫК Василий Иванович, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

ИВАНКОВ Афанасий Ильич, Гомельская обл., Буда-Кошелевский р-н, ряд., в/ч 39352, погиб 17.11.1943.

ИВАНОВ Алексей Иванович, р. 1912, ряд., в/ч 71667, погиб 20.11.1943.

ИВАНОВ Андрей Александрович, ряд., в/ч 71667, погиб 20.11.1943.

ИВАНОВ Василий Федорович, р. 1922, Марийская АССР, Волжский р-н, д. Часовенная, ряд., погиб 16.11.1943.

ИВАНОВ Николай Семенович, р. 1904, г. Чкалов, ст. лейт., погиб 22.11.1943.

ИВАНУШКО Никифор Петрович, ряд., погиб 21.11.1943.

ИВАНЧЕНКО Иван Афанасьевич, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

ИВАНЬКИН Михаил Сергеевич, ряд., погиб 23.11.1943.

ИГНАТОВ Лит Иванович, р. 1912, Брянская обл., Ульяновский р-н, д. Восты, ряд., погиб 16.11.1943.

ИМАТОВ Абдраим, р. 1909, Самаркандская обл., Тулунгурский р-н, с. Кадилат, ряд., погиб 15.11.1943.

ИСАЧЕНКО Алексей Артемович, р. 1917, Орловская обл., Климовский р-н, с. Любечино, ряд., погиб 20.10.1943.

КАБАЛЬЧИЧ Иван Иванович, р. 1908, Брянская обл., Унечский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

КАДЫРОВ Камид, р. 1895, Грузинская ССР, г.Тбилиси, ряд., погиб 25.11.1943.

КАДЫРОВ Эюб Бидал-оглы, р. 1904, Азербайджанская ССР, Байрамский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

КАЛИНИН Григорий Никитович, р. 1905, Брянская обл., Почепский р-н, ряд., погиб 15.11.1943.

КАЛОША Иван Логвинович, р. 1910, Брянская обл., Гордеевский р-н, Малое Удебое, ряд., погиб 17.11.1943.

КАЛУГА Николай Титович, р. 1926, ряд., погиб 29.11.1943.

КАНЕВСКИЙ Николай Владимирович, г. Киев, кап., в/ч 25576, погиб 17.11.1943.

КАНТИМИРОВ Амир Алимович, ряд., в/ч 39381, погиб 18.11.1943.

КАПИТОНОВ Дмитрий Емельянович, р. 1924, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Михайловка, ряд., погиб 19.11.1943.

КАПИТОНОВ Михаил Павлович, р. 1923, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Творищено, ряд., погиб 25.11.1943.

КАПУСТА Михаил Дмитриевич, ряд., погиб 25.11.1943.

КАРАСЕВ Егор Данилович, ряд., погиб 18.11.1943.

КАРАСЕВ Петр Михайлович, р. 1907, серж., погиб 13.11.1943.

КАРМАКОВ Тихон Алексеевич, р. 1902, Марийская АССР, Акаралинский р-н, д. Поляковка, ряд., погиб 23.11.1943.

КАРНИЛЕНКО Ефим Трофимович, р. 1905, Брянская обл., Унечский р-н, д. Ивайтенки, ряд., погиб 16.11.1943.

КАТАЛОВ Виктор Петрович, Свердловская обл., Алапаевский р-н, д. Новоалапанка, ряд., погиб 14.11.1943.

КАТАРБАЕВ, р. 1895, Читинская обл., Арейский р-н, с. Которбала, ряд., погиб 25.11.1943.

КАЧАЛОВ Андрей Геннадьевич, ряд., в/ч 45912, погиб 28.10.1943.

КАЩУК Иван Иванович, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

КИСЕЛЕВ Константин Григорьевич, ряд., погиб 23.11.1943.

КИСЕЛЕВ Михаил Кузьмич, р. 1912, Брянская обл., Унечский р-н, с. Дубиновка, ряд., погиб 17.11.1943.

КИСЛОВ Абрам Абрамович, р. 1900, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Глинное, ряд., погиб 23.11.1943.

КИСЛЯКОВ Степан Федорович, р. 1916, Рязанская обл., Новодеревеньковский р-н, с. Лопухи, серж., погиб 17.11.1943.

КЛИМЕНКО Иван Захарович, ряд., погиб 19.11.1943.

КЛИМОНОВ Николай Дмитриевич, р. 1922, Тамбовская обл., Красивский р-н, д. Покровка, ст. лейт., погиб 14.11.1943.

КЛИМЦОВ Михаил Васильевич, р. 1907, ряд., погиб 16.11.1943.

КЛЫПА Иосиф Васильевич, р. 1901, Брянская обл., Унечский р-н, д. Вязовка, ряд., погиб 12.11.1943.

КНЯЗЕВ Василий Матвеевич, ряд., погиб 20.11.1943.

КОВАЛЕВ Владимир Васильевич, р. 1924, Гомельская обл., Добрушский р-н, ряд., погиб 24.10.1943.

КОВАЛЕВ Иван Андреевич, ряд., в/ч 39352, погиб 16.11.1943.

КОВАЛЕВ Илья Фролович, р. 1904, Брянская обл., Почепский р-н, д. Витовка, ряд., погиб 17.11.1943.

КОВАЛЕНКО Григорий Семенович, р. 1904, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. М. Удебное, ст. серж., погиб 23.11.1943.

КОВАЛЕНКО Никифор Федорович, ряд., погиб 15.11.1943.

КОВАЛЬ Петр Матвеевич, ряд., в/ч 39381, погиб 23.11.1943.

КОЖЕМЯКО Федор Алексеевич, ряд., в/ч 39352, погиб 18.11.1943.

КОЗЛОВ Александр Петрович, ряд., в/ч 39352, погиб 14.11.1943.

КОЗЛОВ Василий Маркович, ряд., в/ч 39352, погиб 20.11.1943.

КОЗЛОВ Петр Никитович, р. 1902, ряд., в/ч 39982, погиб 12.11.1943.

КОЗЫРЕВ Дмитрий Петрович, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

КОЛОМИЕЦ Владимир Михеевич, ряд., в/ч 39352, погиб 19.11.1943.

КОЛОПТАРЕВ Сергей Иванович, р. 1899, Грузинская ССР, г. Телави, ряд., погиб 25.11.1943.

КОМАР Тит Фомич, р. 1925, Могилевская обл., Кировский р-н, д. Слобода, мл. лейт., погиб 16.11.1943.

КОМЫДЯ Григорий Максимович, р. 1901, Брянская обл., Почепский р-н, с. Боклань, ряд., погиб 17.11.1943.

КОНДАКОВ Константин Григорьевич, р. 1919, Алтайский край, Змеиногорский р-н, д. Маяк, мл. лейт., погиб 14.11.1943.

КОНДРАТЕНКО Николай Данилович, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

КОНДЫКОВ Петр Иларионович, ряд., погиб 15.11.1943.

КОНЦЕВОЙ Владимир Кириллович, ряд., в/ч 39352, погиб 14.11.1943.

КОНЦЕВОЙ Павел Васильевич, ряд., в/ч 39352, погиб 4.11.1943.

КОНЦЕВОЙ Сергей Семенович, ряд., в/ч 39352, погиб 14.11.1943.

КОРЕПАНОВ Анатолий Степанович, ряд., в/ч 39352, погиб 21.11.1943.

КОРЗЮК Михаил Данилович, ряд., погиб 12.10.1943.

КОРОЛЕВ Терентий Филиппович, лейт., в/ч 39352, погиб 16.11.1943.

КОРОЛЕВ Федор Лукич, ряд., погиб 13.11.1943.

КОРПУШЕНКО Анатолий Кузьмич, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

КОРПУШЕНКО Иван Евтихиевич, ряд., в/ч 3995, погиб 21.11.1943.

КОСТЫРЯ Григорий Иванович, р. 1909, Брянская обл., Унечский р-н, д. Добрик, ряд., погиб 18.11.1943.

КОТИКОВ Виктор Сергеевич, ряд., погиб 17.11.1943.

КОТОВ Александр Андреевич, ряд., в/ч 01005, погиб 30.10.1943.

КОТОВ Анатолий Иванович, р. 1925, Ворошиловградская обл., Попасненский р-н, с. Новый Быт, ряд., погиб 17.11.1943.

КОТОВ Петр Андреевич, ряд., погиб 27.10.1943.

КОЩЕЕВ Иван Степанович, ряд., погиб 18.11.1943.

КРАВЦОВ Егор Иванович, ряд., погиб 25.11.1943.

КРАВЦОВ Егор Павлович, р. 1902, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Старая Поляна, ряд., погиб 25.11.1943.

КРАВЦОВ Иван Петрович, р. 1922, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Петрово, ряд., погиб 22.11.1943.

КРАСИЛЬНИКОВ Евгений Александрович, ряд., погиб 17.11.1943.

КРАСНОБАЙ Филипп Тихонович, ряд., в/ч 39352, погиб 19.10.1943.

КРАСНОПЕЕВ Иван Георгиевич, р. 1922, гв. мл. лейт., погиб 20.11.1943.

КРЕШЕНКО Василий Демьянович, р. 1908, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Петрова Буда, ряд., погиб 21.11.1943.

КРУТЕЛЕВ Петр Тихонович, ряд., в/ч 39352, погиб 18.11.1943.

КРЫЛОВ Василий Иосифович, р. 1915, Смоленская обл., Демидовский р-н, д. Гародная, лейт., погиб 15.11.1943.

КРЫС Михаил Васильевич, ряд., погиб 14.11.1943.

КУДИНОВ Петр Егорович, Курская обл., Октябрьский р-н, ст. серж., в/ч 39352, погиб 20.11.1943.

КУЗЕБО Степан Иванович, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

КУЗИНОВ Петр Егорович, ряд., в/ч 39352, погиб 18.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Александр Васильевич, ряд., в/ч 39352, погиб 22.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Владимир Дмитриевич, р. 1924, Ульяновская обл., Богдашкинский р-н, д. Покровское, серж., погиб 15.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Григорий Иванович, ряд., в/ч 39352, погиб 22.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Иван Федорович, ряд., погиб 15.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Николай Федорович, р. 1921, Рязанская обл., Первомайский р-н, д. Троицкое, ряд., погиб 12.11.1943.

КУЗЬМИН Кузьма Прокопьевич, р. 1907, мл. серж., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

КУЛДАШЕВ Таир, ряд., в/ч 3988, погиб 17.11.1943.

КУЛЕШ Александр Григорьевич, р. 1922, ряд., погиб в октябре 1943.

КУЛЕШОВ Александр Никитович, р. 1901, ряд., в/ч 54270, погиб 18.11.1943.

КУЛЕШОВ Даниил Дмитриевич, р. 1911, Брянская обл., Почепский р-н, д. Долманичи, ряд., погиб 17.11.1943.

КУЛИК Андрей Григорьевич, р. 1899, Горьковская обл., Арзамасский р-н, д. Водоватово, кап., погиб 23.11.1943.

КУЛИНЧЕНКО Петр Тихонович, ряд., в/ч 39321, погиб 23.11.1943.

КУРЧИНОВ Василий Иванович, р. 1925, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Крицова, ряд., погиб 16.11.1943.

КУСКОВ Василий Петрович, лейт., погиб 14.11.1943.

ЛАБУШ Анатолий Николаевич, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

ЛАВРУШИН Яков Кузьмич, ряд., погиб 28.11.1943.

ЛАГУТЕНКО Иван Ерофеевич, ряд., в/ч 39381, погиб 18.11.1943.

ЛАДУХО Василий Максимович, ряд., в/ч 39352, погиб 14.11.1943.

ЛАЗАРЕНКО Анатолий Степанович, р. 1922, ряд., погиб 12.4.1943.

ЛАЗАРЕНКО Анатолий Степанович, р. 1922, Брянская обл., Почепский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ЛАПКО Федос Антонович, р. 1902, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Летяхи, ряд., погиб 23.11.1943.

ЛЕВАНЧУК Герасим Матвеевич, ряд., в/ч 39352, погиб 12.11.1943.

ЛЕВКОВ Ефим Кириллович, ряд., в/ч 01005, погиб 29.10.1943.

ЛЕОНЕНКО Михаил Никифорович, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Петровичи, ряд., в/ч 39352, погиб 14.11.1943.

ЛЕПШИЙ Константин Федорович, ряд., в/ч 01005, погиб 29.11.1943.

ЛИСИМЕНКО Дмитрий Игнатьевич, р. 1918, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Черный Ручей, серж., погиб 23.11.1943.

ЛИСУКОВ Антон Кузьмич, р. 1907, ряд., погиб 16.11.1943.

ЛОБОК Андрей Ильич, ряд., в/ч 17813, погиб 27.10.1943.

ЛОГИНОВ Григорий Михайлович, р. 1913, Восточно-Казахстанская обл., Кировский р-н, с. Уваро-во, ряд., погиб 18.11.1943.

ЛОЖКИН Александр Михайлович, ряд., в/ч 39352, погиб 23.11.1943.

ЛОМАКО Федор Викторович, р. 1914, ряд., погиб 19.10.1943.

ЛОПАТКО Антон Данилович, мл. лейт., погиб 23.11.1943.

ЛОШКАРЕВ Егор Александрович, ряд., погиб 15.11.1943.

ЛУБЕНЕЦ Самуил Денисович, р. 1914, ст. серж., в/ч 01005, погиб 10.10.1943.

ЛУКАШ Петр Алексеевич, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

ЛУКАШОВ Егор Сильвестрович, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

ЛЮТЫЙ Емельян Михайлович, р. 1895, ряд., погиб 29.9.1943.

ЛЯМЦЕВ Дмитрий Ефимович, р. 1903, Брянская обл., Унечский р-н, д. Робчик, ряд., погиб 21.11.1943.

ЛЯМЦЕВ Николай Захарович, мл. лейт., в/ч 39381, погиб 18.11.1943.

МАГДЕБУРОВ Федор Андреевич, ряд., в/ч 01005, погиб 25.11.1943.

МАДЗЕКОВ Маткан, р. 1925, Молотовская обл., Кусдинский р-н, д. Барабан, ряд., погиб 12.11.1943.

МАЖУГА Кузьма Григорьевич, р. 1905, Черниговская обл., Есманский р-н, с. Есман, ряд., погиб 17.11.1943.

МАЗЕНКОВ Виктор Сергеевич, р. 1925, Московская обл., Можайский р-н, д. Фомкино, серж., погиб 18.11.1943.

МАКАРЕВИЧ Степан Васильевич, ряд., погиб 18.11.1943.

МАЛАХОВ Виктор Иванович, ряд., погиб 15.11.1943.

МАЛАХОВ Иван Макарович, ряд., погиб 18.10.1943.

МАМЗЕРОВ Игнат Викентьевич, р. 1905, Гомельская обл., Рогачевский р-н, д. Битюки, серж., погиб 15.11.1943.

МАНЬКОВ Иван Васильевич, ряд., в/ч 54270, погиб 16.11.1943.

МАНЬКОВ Петр Павлович, р. 1925, Брянская обл., г. Почеп, ряд., умер от ран 20.11.1943.

МАРГЕЛОВ Григорий Васильевич, ряд., в/ч 39381, погиб 19.11.1943.

МАРКИН Иван Васильевич, ряд., в/ч 39381, погиб 15.11.1943.

МАРОЗОВ Матвей Кузьмич, р. 1900, ряд., погиб 23.11.1943.

МАРТЫНЕНКО Захар Емельянович, ряд., погиб 15.11.1943.

МАРЧЕНКО Иван Алексеевич, ряд., в/ч 39352, погиб 21.11.1943.

МАРЧЕНКО Михаил Игнатьевич, ряд., в/ч 39352, погиб 14.11.1943.

МАТВЕЕВ Тимофей Кононович, ряд., в/ч 39352, погиб 14.11.1943.

МАТЛАШ Василий Дмитриевич, ряд., погиб 30.10.1943.

МАТЛАЩ Иван Корнилович, ряд., в/ч 01005, погиб 30.10.1943.

МАХАНЮК Александр Ефимович, ряд., погиб 12.10.1943.

МЕДВЕДЕВ Михаил Михайлович, р. 1909, ряд., погиб 23.11.1943.

МЕЙЛАМОВ Шайсибала, р. 1912, Азербайджанская ССР, Девочкинский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

МЕЛЕШКО Михаил Иванович, ряд., погиб 15.11.1943.

МЕЛЬНИКОВ Василий Никифорович, р. 1920, Брянская обл., Унечский р-н, д. Подзаречье, ряд., погиб 15.11.1943.

МЕЛЬНИКОВ Кирилл Васильевич, ряд., в/ч 39352, погиб 21.11.1943.

МЕТЛИН Иван Карпович, ряд., погиб 27.10.1943.

МЕТЛИЦКИЙ Владимир Макарович, ряд., в/ч 39352, погиб 16.11.1943.

МЕШКОВ Илья Терентьевич, р. 1905, Чувашская АССР, Октябрьский р-н, с. Кучеево, серж., погиб 18.11.1943.

МИРОНОВ Павел Иванович, р. 1912, Горьковская обл., Чкаловский р-н, д. Страшево, старш., погиб 16.11.1943.

МИРОШНИКОВ Степан Яковлевич, р. 1903, ряд., погиб 20.10.1943.

МИХЕЕВ Карп Филатович, ряд., погиб в ноябре 1943.

МИШОТА Григорий Григорьевич, р. 1918, Гомельская обл., Мозырский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

МОЖАНОВ Петр Васильевич, р. 1912, ряд., погиб 24.10.1943.

МОЛОДОВ Михаил Павлович, гв. серж., погиб 15.11.1943.

МОЛОТКОВ Борис Геннадьевич, р. 1916, ст. лейт., в/ч 39352, погиб 20.11.1943.

МОЛЯВКО Ефим Платонович, ряд., в/ч 54270, погиб 16.11.1943.

МОЛЯРОВ Павел Иванович, р. 1919, ряд., в/ч 01005, погиб 29.10.1943.

МОРОЗ Евтихий Маркович, ряд., в/ч 25693, погиб 29.9.1943.

МОРОЗОВ Матвей Кузьмич, р. 1900, Брянская обл., Почепский р-н, д. Глазово, ряд., погиб 23.11.1943.

МОСЬКИН Николай Никитович, р. 1922, ефр., в/ч 01005, погиб 30.10.1943.

МОТЫРЕВ Андрей Власович, ефр., в/ч 39352, погиб 14.11.1943.

МОТЫРЕВ Михаил Семенович, р. 1901, Брянская обл., Унечский р-н, д. Староселье, ряд., погиб 15.11.1943.

МОХОВИК Константин Петрович, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

МУЗЫЧЕНКО Дмитрий Фомич, р. 1923, Брянская обл., Унечский р-н, д. Жуково, ряд., погиб 17.11.1943.

МУКИН Василий Андреевич, ряд., в/ч 39352, погиб 14.11.1943.

МУМИНОВ Самат, р. 1913, Узбекская ССР, Сурхандарьинская обл., Байкунский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

МЫЗЕНКОВ Виктор Сергеевич, серж., погиб 18.11.1943.

МЯСНИКОВ Георгий Николаевич, р. 1913, ряд., погиб 16.11.1943.

НАГАНДИЯ Георгий Ерастович, р. 1916, Абхазская АССР, Сухумский р-н, ряд., погиб 16.11.1943.

НАЗАРОВ Николай Тимофеевич, р. 1922, Башкирская АССР, Бижбулянский р-н, серж., погиб 15.11.1943.

НАРМАТОВ Рахимбай, ряд., погиб 21.11.1943.

НАРСЕСЬЯН Вариздад Аршакович, р. 1920, Армянская ССР, г. Ереван, кап., погиб 19.11.1943.

НАСЕЛЕВЕЦ Артем Ананьевич, ряд., погиб 19.10.1943.

НЕРСЕСЯН Вараздат Аршакович, р. 1921, Армянская ССР, г. Ереван. кап., погиб 17.11.1943.

НЕРСИСЯН Вараздат Аршакович, р. 1920, Армянская ССР, Микаянский р-н, с. Ердобит, погиб 19.11.1943.

НИКИТЧЕНКО Евмен Терентьевич, р. 1922, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Творищено, ряд., погиб 23.11.1943.

НИКИФОРОВ Александр Степанович, лейт., в/ч 39352, погиб 20.11.1943.

НИКОЛАЕНКО Филипп Иванович, ряд., в/ч 39381, погиб 18.11.1943.

НОСОВ Дмитрий Ефимович, р. 1925, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Удел, ряд., погиб 23.11.1943.

НУРАЛИНОВ Абдрах, р. 1903, Алма-Атинская обл., Талды-Курганский р-н, ряд., погиб 16.11.1943.

ОБУХОВ Андрей Петрович, ряд., в/ч 39381, погиб 15.11.1943.

ОБЪЕДКОВ Никифор Яковлевич, мл. серж., погиб 25.11.1943.

ОГНЕВ Даниил Тимофеевич, ряд., погиб 27.10.1943.

ОГОРОДОВ Николай Алексеевич, ряд., погиб 25.11.1943.

ОЗОВ Анатолий Робертович, р. 1923, Узбекская ССР, г. Самарканд, лейт., погиб 20.11.1943.

ОРЛОВ Николай Иванович, Тульская обл., Куркинский р-н, с. Калашинское, мл. лейт., в/ч 00005.

ОСАДЧИЙ Алексей Васильевич, р. 1909, Брянская обл., Унечский р-н, п. Калинино, ряд., погиб 18.11.1943.

ОСАДЧИЙ Петр Елисеевич, р. 1903, Брянская обл., Унечский р-н, д. Добрин, ряд., погиб 18.11.1943.

ПАБАРИКО Иван Семенович, р. 1909, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. М. Удебное, ряд., погиб 17.11.1943.

ПАВЛЮШЕНКО Александр Федорович, ряд., погиб 23.11.1943.

ПАНТЕЛЕЕВ Петр Васильевич, ряд., погиб 15.11.1943.

ПАНЧЕНКО Ефим Иванович, ряд.. в/ч 39352, погиб 13.11.1943.

ПАРЕНКО Григорий Арестович, ряд., в/ч 17813, погиб 27.10.1943.

ПАРХАНБУЕВ Баги, р. в БАССР, Селенгинский р-н, погиб 29.10.1943.

ПАСТУХОВ Павел Евстигнеевич, р. 1915, серж., погиб 23.11.1943.

ПАТНЕВ Гавриил Афанасьевич, мл. серж., погиб 22.11.1943.

ПАЩЕНКО Николай Емельянович, ряд., погиб 23.11.1943.

ПЕРЕШЕНЫ Василий Кондратьевич, серж., в/ч 39353, погиб 22.11.1943.

ПЕРФИЛЬЕВ Борис Кузьмич, Иркутская обл., г. Железногорск, ряд., в/ч 39321, погиб 25.11.1943.

ПЕТРОВ Христофор Никандрович, р. 1910, Свердловская обл., Егоршинский р-н, ряд., погиб 16.11.1943.

ПИГАРЕВ Николай Федорович, р. 1916, Орловская обл., Людиновский р-н, д. Суглицы, ряд., погиб 15.11.1943.

Д. Н. Сіражытдзінаў.

ПИРЕЕВ Аллояр Пирмомет-оглы, р. 1902, Азербайджанская ССР, Чурдаморский р-н, с. Муганы, ряд., погиб 17.11.1943.

ПИРИЕВ Алияр Пирмометович, ряд., погиб 17.11.1943.

ПИСКУН Федор Филиппович, ряд., в/ч 39381, погиб 19.11.1943.

ПЛАТОВ Иван Степанович, р. 1908, Ульяновская обл., г. Меликес, ряд., погиб 23.11.1943.

ПЛЕТНЕВ Егор Иванович, ряд., в/ч 39381, погиб 21.11.1943.

ПЛЕТНЕВ Николай Григорьевич, ряд., в/ч 39352, погиб 17.11.1943.

Жонка, сын і тры дачкі Д. Н. Сіражытдзінава ля помніка на брацкай магіле ў в. Старое Сяло, дзе пахаваны іх муж і бацька.

ПЛЕХАНОВ Иван Васильевич, р. 1919, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Кузнецы, ряд., погиб 15.11.1943.

ПОБОЖИЙ Иван Федорович, р. 1910, Брянская обл., Климовский р-н, д. Ново-Ропск, ряд., погиб 30.10.1943.

ПОДОЛЬНЫЙ Иван Евтихиевич, р. 1924, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Андреевка, ряд., погиб 18.11.1943.

ПОЗДНЯКОВ Федор Петрович, ряд., погиб 29.11.1943.

ПОКАТАЕВ Иван Петрович, ряд., в/ч 45912, погиб 28.10.1943.

ПОЛОВОДОВ Николай Иванович, р. 1909, Молотовская обл., Юго-Осокинский р-н, д. Южные Осоки, ст. лейт., погиб 21.11.1943.

ПОЛОВОЙ Василий Ефремович, ряд., в/ч 39352, погиб 21.11.1943.

ПОЛОВОЙ Григорий Васильевич, ряд., в/ч 34352, погиб 14.11.1943.

ПОЛУДИН Константин Васильевич, р. 1925, Кировская обл., Белохолупинский р-н, д. Харино, мл. серж., погиб 14.11.1943.

ПОНОМАРЕЙКО Владимир Михайлович, ст. серж., в/ч 42652, погиб 29.11.1943.

ПОНОМАРЕНКО Василий Евсеевич, р. 1902, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Столбунка, ряд., погиб 25.11.1943.

ПОПЕЛЫШКО Евсей Федорович, ряд., в/ч 01005, погиб 30.10.1943.

ПОПИК Василий Никандрович, р. 1922, Павлодарская обл., г. Иртышск, лейт., погиб 15.11.1943.

ПОПОВ Александр Никанорович, р. 1923, Воронежская обл., Аненский р-н, с. Березовка, мл. лейт., погиб 19.11.1943.

ПОПОВ Алексей Никифорович, р. 1923, Воронежская обл., Аненский р-н, мл. лейт., погиб 19.11.1943.

ПОПОВ Илья Яковлевич, ряд., в/ч 63542, погиб 18.12.1943.

ПОПРОВ Михаил Федорович, р. 1910, Ульяновская обл., Майнецкий р-н, с. Вядовка, ряд., погиб 16.11.1943.

ПОПЧЕНКО Федор Ефимович, ряд., в/ч 39352, погиб 12.11.1943.

ПОРТНОЙ Михаил Иванович, ряд., в/ч 39352, погиб 22.11.1943.

ПОРТНОЙ Наум Яковлевич, ефр., погиб 22.11.1943.

ПОСОВИН Кирилл Мартинович, р. 1923, Киевская обл., с. Постовитое, ефр., погиб 15.11.1943.

ПРИВАЛЕНКО Федор Федорович, р. 1915, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Казаричи, ряд., погиб 24.11.1943.

ПРИВАЛОВ Тихон Матвеевич, р. 1895, ряд., погиб 21.11.1943.

ПРИСТУПА Николай Иванович, ст. серж., в/ч 41171, погиб 17.11.1943.

ПРИХОДЬКО Андрей Яковлевич, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

ПРИХОДЬКО Михаил Иванович, р. 1912, ряд., погиб 23.10.1943.

ПРИХОДЬКО Петр Леонтьевич, ряд., в/ч 39352, погиб 21.11.1943.

ПРИШУТОВ Алексей Дмитриевич, ст. серж., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

ПРОНЧЕНКО Анатолий Федорович, ряд., в/ч 01005, погиб 29.10.1943.

ПУСТЫННИКОВ Егор Трифонович, ряд., в/ч 17813, погиб 27.10.1943.

ПУТИЛО Иван Иосифович, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

ПУТИЛОВ Семен Артемович, ряд., в/ч 39381, погиб 14.11.1943.

ПУТИНЦЕВ Федор Семенович, ряд., погиб 22.11.1943.

РАДЮКОВСКИЙ Василий Васильевич, г. Ленинград, мл. лейт., погиб 17.11.1943.

РАЗГОНОВ Михаил Кондратьевич, р. 1922, Брянская обл., Унечский р-н, д. Добрик, ряд., погиб 12.11.1943.

РАЗОВИН Василий Осипович, ряд., погиб 17.11.1943.

РАЙМКУЛОВ Надыр, р. 1924, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Нижне-Черчинский р-н, мл. серж., погиб 19.11.1943.

РАКИТА Михаил Никитович, ряд., погиб 12.11.1943.

РАКОВСКИЙ Ефим Николаевич, р. 1895, Брянская обл., Унечский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

РЕОЛЕНЕЦ Петр Игнатьевич, ряд., в/ч 01005, погиб 29.10.1943.

РЕПИН Алексей Андреевич, Московская обл., Новофомпнский р-н, д. Мошкары, ст. лейт., в/ч 39352, погиб 14.11.1943.

РЕПИН Иван Федорович, р. 1913, Гомельская обл., Добрушский р-н, ряд., погиб 31.10.1943.

РЕСНЯНСКИЙ Григорий Пантелеевич, р. 1909, г. Астрахань, ряд., погиб 14.11.1943.

РОМАНЕНКО Михаил Кириллович, р. 1920, Брянская обл., Почепский р-н, с. Рогово, ряд., погиб 13.11.1943.

РУБАН Иван Васильевич, ряд., в/ч 39352, погиб 19.11.1943.

РУБАН Константин Афанасьевич, ряд., погиб 15.11.1943.

РУБАН Никифор Титович, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

РУБАН Степан Афанасьевич, ряд., в/ч 39352, погиб 22.11.1943.

РУБЦОВ Дмитрий Михайлович, ряд., погиб 16.11.1943.

РУДЕНКО Николай Власович, ряд., в/ч 39381, погиб 22.11.1943.

РУДЕНКО Стефан Петрович, ряд., в/ч 39352, погиб 21.11.1943.

РЯПОЛОВ Семен Филиппович, р. 1912, ряд., погиб 22.11.1943.

САВИНКОВ Иван Григорьевич, р. 1915, Тульская обл., Тарусский р-н, д. Юрятино, ряд., погиб 16.11.1943.

САВИЦКИЙ Максим Федорович, ряд., в/ч 39352, погиб 19.11.1943.

САВКИН Иван Андреевич, р. 1924, Тамбовская обл., Уметский р-н, с. Хилково, лейт., погиб 17.11.1943.

САВЧЕНКО Василий Акимович, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

САГАЙДАКОВ Филипп Евменович, ряд., в/ч 39381, погиб 18.11.1943.

САДОМЕНКО Федор Давыдович, Гомельская обл., Кормянский р-н, д. Быч, ряд., в/ч 39352, погиб 16.11.1943.

САМВЕЛЯН Артуш Саркимович, р. 1914, ефр., в/ч 01005, погиб 29.11.1943.

САМОЙЛОВ Григорий Михайлович, р. 1895, Казахская ССР, Катон-Каргайский р-н, ряд., погиб 23.11.1943.

САНЗЮК Василий Венедиктович, ст. серж., погиб 13.11.1943.

САПРЫКИН Василий Яковлевич, ряд., в/ч 44749, погиб 15.11.1943.

САРКАНЯН Христофор, р. 1920, Армянская ССР, Кахванский р-н, с. Чапнь, ряд., погиб 25.11.1943.

САСЬКОВ Макар Григорьевич, ряд., в/ч 39352, погиб 14.11.1943.

САФОНОВ Михаил Андреевич, ряд., в/ч 39381, погиб 16.11.1943.

СВЯТОГОР Александр Захарович, ряд., погиб 25.11.1943.

СЕДЕНЬ Степан Романович, ряд., в/ч 01005, погиб 29.10.1943.

СЕЛЕЗНЕВ Иосиф Андреевич, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

СЕРГЕЕНКО Александр Прокофьевич, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

СЕРЕГИН Гавриил Прокофьевич, р. 1897, ряд., в/ч 39381, погиб 21.11.1943.

СЕРЕДИН Тимофей Никитович, р. 1899, Киргизская ССР, Калининский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

СЕРЕДОВ Илья Александрович, р. 1905, Курская обл., Крупецкий р-н, с. Локоть, ефр., погиб 23.11.1943.

СИВЕНОК Сергей Миронович, ряд., в/ч 39352, погиб 19.11.1943.

СИВКИН Иван Андреевич, Тамбовская обл., Уметский р-н, с. Хилково, лейт., погиб 17.11.1943.

СИВОЛОБ Василий Кондратьевич, ряд., погиб 22.11.1943.

СИВЫЙ Василий Петрович, ряд., погиб 15.11.1943.

СИВЫЙ Иван Григорьевич, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

СИГУТА Семен Григорьевич, ряд., в/ч 17813, погиб 27.10.1943.

СИДОРЮГИН Александр Григорьевич, р. 1925, Брянская обл., Брянский р-н, с. Коростовка, ряд., погиб 17.11.1943.

СИЛАКОВ Василий Васильевич, Запорожская обл., Н. Троицкий р-н, с. Павловское, мл. лейт., погиб 14.11.1943.

СИРОЖИТДИНОВ Давлетша Нигмотшеевич, р. 1907, Курганская обл., Притобальный р-н, мл. лейт., в/ч 16484, погиб 12.11.1943.

СКИБА Пантелей Павлович, Оренбургская обл., Акбулакский р-н, с. Ново-Успенка, мл. лейт., в/ч 01005, погиб 18.11.1943.

СКЛЕМА Иван Иванович, ряд., в/ч 3935, погиб 15.11.1943.

СКОВПЕНЬ Павел Устинович, ряд., погиб 18.11.1943.

СКРИПКО Михаил Егорович, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

СНИТКО Семен Иванович, ряд., в/ч 39352, погиб 14.11.1943.

СОКОЛОВ Александр Андреевич, ряд., погиб 19.11.1943.

СОПОВ Константин Павлович, ряд., погиб 19.11.1943.

СТАРОДУБЦЕВ Павел Тихонович, ряд., погиб 16.11.1943.

СТАРОСЕЛЬЦЕВ Дмитрий Андреевич, ряд., погиб 17.11.1943.

СТЕПАНОВ Григорий Филиппович, ряд., в/ч 14139, погиб 16.10.1943.

СТЕПКИН Иван Матвеевич, Смоленская обл., Кировский р-н, д. Леонов Починок, ряд., погиб 23.11.1943.

СТРЯПУНИН Александр Климентович, ряд., погиб 15.11.1943.

СУСТАВ Сергей Федорович, р. 1910, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Казаричи, ряд., погиб 25.11.1943.

СУЧКОВ Дмитрий Сергеевич, р. 1919, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Перетин, ряд., погиб 25.11.1943.

СЫЧЕВ Сергей Васильевич, р. 1923, Московская обл., д. Обухово, лейт., умер от ран 21.11.1943.

СЫЧКОВ Яков Матвеевич, р. 1912, Брянская обл., Унечский р-н, д. Ивайтенки, ряд., погиб 15.11.1943.

ТАДАРЕНКО Никифор Селиверстович, р. 1905, Винницкая обл., Бершатский р-н, с. Осиевка, ряд., погиб 16.11.1943.

ТАРАН Алексей Андреевич, ряд., погиб 29.10.1943.

ТАРАНОВ Родион Семенович, р. 1914, Брянская обл., Брянский р-н, д. Коростовка, ряд., погиб 16.11.1943.

ТАТУЙКО Николай Акимович, ряд., погиб 26.11.1943.

ТЕРЕБИЛОВ Андрей Макарович, р. 1914, Брянская обл., Унечский р-н, ряд., погиб 16.11.1943.

ТЕСЛЕНОК Николай Захарович, ряд., в/ч 39352, погиб 23.11.1943.

ТИМАКОВ Георгий Аркадьевич, р. 1921, Саратовская обл., г. Маркс, ряд., погиб 16.11.1943.

ТИМОШЕНКО Егор Михайлович, ряд., в/ч 39381, погиб 16.11.1943.

ТИМОШЕНКО Ефим Тихонович, ряд., в/ч 39352, погиб 15.11.1943.

ТИМОШЕНКО Кузьма Карпович, ряд., погиб 21.11.1943.

ТИМОШЕНКО Николай Степанович, ряд., погиб 15.11.1943.

ТИСЛЕНОК Павел Захарович, ряд., в/ч 39352, погиб 20.11.1943.

ТИТАЕВ Дмитрий Иванович, р. 1915, Тамбовская обл., Глазковский р-н, д. Гамзяхи, ряд., погиб 25.11.1943.

ТИТАЕВ Степан Егорович, р. 1900, Тамбовская обл., Мучканский р-н, д. Катнов, ряд., погиб 24.11.1943.

ТИТОРЕНКО Павел Филиппович, ряд., в/ч 39381, погиб 18.11.1943.

ТИХАНКОВ Анатолий Васильевич, р. 1925, Брянская обл., Брянский р-н, с. Елисеевичи, ряд., погиб 16.11.1943.

ТИХАНКОВ Егор Алексеевич, р. 1925, Брянская обл., Брянский р-н, д. Елисеевичи, ряд., погиб 16.11.1943.

ТИХОМИРОВ Константин Евстафьевич, р. 1925, Московская обл., Голдомский р-н, д. Станки, ряд., погиб 23.11.1943.

ТИЩЕНКО Алексей Федорович, ряд., в/ч 54270, погиб 15.11.1943.

ТИЩЕНКО Афанасий Кузьмич, р. 1910, серж., погиб 17.11.1943.

ТИЩЕНКО Михаил Васильевич, ряд., в/ч 54270, погиб 16.11.1943.

ТИЩЕНКО Николай Николаевич, ряд., в/ч 54270, погиб 18.11.1943.

ТКАЧЕВ Захар Андреевич, р. 1909, Брянская обл., Унечский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ТКАЧЕНКО Николай Акимович, ряд., в/ч 39352, погиб 20.11.1943.

ТОКМАЛОВ Василий Николаевич, лейт., в/ч 39381, погиб 20.11.1943.

ТОЛКАЧЕВ Захар Андреевич, ряд., погиб 13.11.1943.

ТОЛСТОБРОВ Николай Иванович, р. 1919, Горьковская обл., Шейхунский р-н, д. Микольское, ефр., погиб 17.11.1943.

ТОПОЕВ Иван Петрович, серж., погиб 17.11.1943.

ТОРГУЛАКОВ Степан Спиридонович, г. Мариинск, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

ТРИЗНА Федос Романович, ряд., в/ч 39352, погиб в ноябре 1943.

ТРИФОНОВ Петр Александрович, ряд., погиб 15.11.1943.

ТРУПУК Александр Григорьевич, ст. лейт., погиб 22.11.1943.

ТРУШКОВ Николай Александрович, р. 1925, Кировская обл., Кетиненский р-н, д. Кузнецы, ряд., погиб 17.11.1943.

ТУДАРЕНКО Никифор Селиверстович, ряд., погиб 16.11.1943.

ТУДЕЕВ Адольф Эдуардович, р. 1918, ряд., погиб 30.10.1943.

ТУЖИК Владимир Ильич, мл. лейт., в/ч 66542, погиб 23.11.1943.

ТУУЛЬ Адольф Эдуардович, Калининская обл., ряд., погиб 30.10.1943.

УДОВЕНКО Григорий Яковлевич, р. 1923, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Федоровка, ряд., погиб 22.11.1943.

УДОД Михаил Иванович, ряд., в/ч 39352, погиб 19.11.1943.

УРОЗОВ Василий Романович, ст. лейт., в/ч 39381, погиб 19.11.1943.

УСОВ Василий Игнатьевич, ряд., в/ч 39381, погиб 16.11.1943.

УСТИНОВ Егор Федорович, р. 1907, Коми АССР, г. Сыктывкар, ряд., погиб 15.11.1943.

УТКИН Павел Васильевич, р. 1912, ряд., погиб 13.11.1943.

УХАНОВ Иван Лукьянович, ряд., в/ч 01005, погиб 29.10.1943.

ФАЙТКУЛИН Газис, р. 1911, Челябинская обл., Аргаяшский р-н, д. Карагайкуль, ряд., погиб 18.11.1943.

ФЕДОРЕНКО Харитон Савельевич, р. 1901, ряд., в/ч 01005, погиб 29.10.1943.

ФЕНИЧЕВ Никифор Ильич, р. 1912, Куйбышевская обл., Клявлинский р-н, ст. Клявлино, ст. серж., погиб 16.11.1943.

ФИЛИППОВ Иван Андреевич, ряд., в/ч 39352, погиб 14.11.1943.

ФИЛИЧЕВ Никифор Ильич, р. 1912, Орловская обл., д. Живдра, ст. серж., погиб 16.11.1943.

ФЛИК Василий Андреевич, р. 1920, Калининская обл., Виноковецкий р-н, с. Винки, ряд., погиб 23.11.1943.

ФОКИН Василий Давыдович, р. 1908, Калужская обл., Хвастовичский р-н, д. Пеневичи, ряд., погиб 16.11.1943.

ФОМИН Иван Алексеевич, р. 1914, Орловская обл., Карачевский р-н, д. Затишное, ряд., погиб 16.11.1943.

ФОМИН Иван Романович, ряд., в/ч 39381, погиб 19.11.1943.

ФОМИН Николай Алексеевич, ряд., погиб 16.11.1943.

ФОМИН Николай Павлович, ряд., в/ч 14139, погиб 15.11.1943.

ФОМИН Сергей Григорьевич, серж., погиб 20.12.1943.

ФРОЛОВ Петр Михайлович, мл. серж., в/ч 25576, погиб 15.11.1943.

ФУРСОВ Николай Алексеевич, Алтайский край, Михайловский р-н, с. Ракинты, мл. лейт., в/ч 39352, погиб 16.11.1943.

ХАНДОШКО Евмен Севастьянович, р. 1915, ряд., погиб 30.10.1943.

ХАТУНЦОВ Николай Семенович, р. 1907, Воронежская обл., Верхне-Хаутский р-н, д. 2-я Хава, ряд., погиб 12.11.1943.

ХОЛОДИЛО Михаил Миронович, ряд., погиб 31.10.1943.

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў у в. Хальч (у цэнтры вёскі).

ХОМКИН Максим Виссарионович, р. 1905, Брянская ообл., Унечский р-н, д. Староселье, ряд., погиб 17.11.1943.

ХОМУТОВ Иван Гордеевич, р. 1923, ряд., погиб 22.11.1943.

ХОНДОЖКА Константин Логвинович, ряд., погиб 17.11.1943.

ХОРОШИЛОВ Афанасий Федорович, ряд., в/ч 39381, погиб 15.11.1943.

ХОЧАБУРИДЗЕ Серго Ромедекович, р. 1911, Грузинская ССР, Цукудзенский р-н, с. Чюнеш, ряд., погиб 16.11.1943.

ХРАМЦОВ Макар Тарасович, р. 1902, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Ямное, ряд., погиб 23.11.1943.

ЦВЕТКОВ Илья Константинович, р. 1900, Мордовская АССР, Риклинский р-н, с. Русская Козловка, ряд., погиб 18.11.1943.

ЦЕЛИКОВ Василий Семенович, р. 1901, Брянская обл., Брянский р-н, д. Антоновка, ряд., погиб 17.11.1943.

ЦЕПИКОВ Борис Федорович, р. 1904, Брянская обл., Брянский р-н, д. Антоновка, ряд., погиб 18.11.1943.

ЦИГАНКОВ Пантелей Акимович, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Творищено, ряд., погиб 23.11.1943.

ЧЕРНОВ Василий Васильевич, р. 1920, Орловская обл., г. Бежица, ряд., погиб 16.11.1943.

ЧЕРНОВ Илья Иванович, р. 1899, г. Брянск, ряд., погиб 16.11.1943.

ЧУЕВ Михаил Иванович, р. 1904, Курская обл., Скорденский р-н, д. Чуево, ряд., погиб 17.11.1943.

ЧУМАКОВ Федор Степанович, р. 1923, Брянская обл., Унечский р-н, д. Ивайтенки, ряд., погиб 22.11.1943.

ЧУСОВ Василий Никитович, ряд., погиб 20.1.1943.

ЧУШЕВ Артем Иванович, ряд., погиб 22.11.1943.

ШАБЕДЬКО Василий Ильич, р. 1924, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. М. Удебное, ряд., погиб 21.11.1943.

ШАБЛОВСКИЙ Иосиф Кириллович, ряд., в/ч 39352, погиб 14.11.1943.

ШАВЕКО Иван Федотович, ряд., погиб 18.11.1943.

ШАДЖАНОВ Чары, ряд., погиб 18.10.1943.

ШАПОВАЛОВ Федор Варфоломеевич, ряд., погиб 17.11.1943.

ШАРАПОВ Николай Алексеевич, ряд., погиб 17.11.1943.

ШАРОВ Сергей Андреевич, р. 1922, г. Покров, ст. серж., погиб 15.11.1943.

ШАРОВ Сергей Андреевич, р. 1918, Московская обл., г. Покров, ст. серж., погиб 17.11.1943.

ШЕВЦОВ Павел Ефимович, р. 1904, Брянская обл., Унечский р-н, с. Белогорец, ряд., погиб 15.11.1943.

ШЕВЦОВ Сергей Петрович, ряд., погиб 25.11.1943.

ШЕВЧЕНКО Алексей Васильевич, ряд., в/ч 39881, погиб 19.11.1943.

ШЕВЧЕНКО Иван Иванович, ряд., в/ч 39321, погиб 23.11.1943.

ШЕВЧЕНКО Тарас Трофимович, р. 1923, Гомельская обл., Добрушский р-н, ряд., погиб 21.10.1943.

ШЕДЬКО Василий Филиппович, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

ШЕЛКОВЫЙ Владимир Титович, р. 1909, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Казаричи, ряд., погиб 25.11.1943.

ШЕЛОМАНОВ Алексей Сергеевич, р. 1922, лейт., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

ШЕЛЮТО Петр Петрович, ряд., в/ч 39352, погиб 9.11.1943.

ШЕСТОПАЛОВ Александр Павлович, ряд., в/ч 82626, погиб 17.11.1943.

ШИБКОВ Егор Федорович, р. 1909, ряд., в/ч 39381, погиб в ноябре 1943.

ШИК Денис Иванович, ряд., в/ч 39352, погиб 20.11.1943.

ШИЛЕНКОВ Степан Алексеевич, ряд., в/ч 39352, погиб 20.11.1943.

ШИЛО Стефан Алексеевич, ряд., в/ч 39352, погиб 21.11.1943.

ШИМОЛИН Лука Андреевич, р. 1923, Курганская обл., Куртамышский р-н, с. Нижна, ряд., погиб 12.11.1943.

ШИНКЕВИЧ Анатолий Иванович, р. 1909, Польша, ряд., погиб 21.11.1943.

ШИШМИНЦЕВ Алексей Петрович, р. 1897, Курганская обл., Уксенский р-н, с. Казанцево, ряд., погиб 12.11.1943.

ШКРЕД Василий Тихонович, р. 1908, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Паньковичи, ряд., погиб 25.11.1943.

ШКУРАТОВ Кузьма Данилович, р. 1906, Крымская обл., Бахчисарайский р-н, д. Эскиюрт, ряд., погиб 15.11.1943.

ШКУРАТОВ Михаил Дмитриевич, р. 1905, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Алисовка, ряд., погиб 15.11.1943.

ШКУРАТОВ Петр Терентьевич, р. 1920, ряд., погиб 23.11.1943.

ШМЫХ Иван Федорович, ряд., в/ч 39381, погиб 17.11.1943.

ШОФЕЕВ Алексей Иванович, р. 1924, Пензенская обл., Илинский р-н, д. Плетнево, серж., погиб 15.11.1943.

ШУЛАК Ефим Алексеевич, ряд., в/ч 39381, погиб 16.11.1943.

ШУМИЛОВ Петр Алексеевич, ряд., в/ч 39321, погиб 25.11.1943.

ЩЕРБА Федос Андреевич, р. 1913, Брянская обл., Унечский р-н, д. Жуково, ряд., погиб 13.11.1943.

ЮРКИН Елисей Сидорович, р. 1900, Брянская обл., Гордеевский р-н, п. Яблонский, ряд., погиб 23.11.1943.

ЮРЧЕНКО Андрей Егорович, ряд., в/ч 39352, погиб 20.11.1943.

ЮРЧЕНКО Дмитрий Сергеевич, р. 1920, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Дубрава, ряд., погиб 25.11.1943.

ЮРЧЕНКО Иван Степанович, ряд., в/ч 41171, погиб 17.11.1943.

ЮЩЕНКО Стефан Константинович, ряд., погиб 20.11.1943.

ЯКОВЛЕНКО Тихон Михайлович, р. 1911, Гомельский р-н, ряд., погиб 30.10.1943.

ЯКОВЧУК Василий Михайлович, р. 1900, ряд., погиб 19.11.1943.

ЯКУБЕНКО Петр Тихонович, ряд., погиб 21.11.1943.

ЯКУШЕВ Георгий Иванович, р. 1902, ряд., погиб 16.11.1943.

ЯНКОВ Семен Егорович, ряд., в/ч 17813, погиб 27.10.1943.

ЯЧИН Максим Степанович, ряд., в/ч 39352, погиб 21.11.1943.

ЯШКИН Петр Васильевич, ряд., погиб 23.11.1943.

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ХАЛЬЧ

АБДРАИМОВ Раим, р. 1910, Киргизская ССР, Джалал-Абадская обл., Сузанский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

АБДУЛАЕВ Уста Магометович, р. 1913, Дагестанская АССР, Акушанский р-н, с. Акуша, ряд., погиб 12.11.1943.

АБДУРАХМАНОВ Урин, р. 1914, Узбекская ССР, Самаркандская обл., Самаркандский р-н, ряд., в/ч 69926, погиб 14.10.1943.

АВДЕЕВ Иван Федосеевич, р. 1926, Гомельская обл., Чечерский р-н, ряд., погиб 24.11.1943.

АВДЕЕВ Николай Иванович, Тульская обл., Дубенский р-н, с. Воскресенское, ряд., убит в бою 9.11.1943.

АГАРКОВ Максим, Орловская обл., Глазуновский р-н, с. Лиски, ряд., погиб 13.11.1943.

АГЕЕНКО Иван Митрофанович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Сенга, ряд., в/ч 62696, погиб 13.11.1943.

АГЕЕНКО Петр Емельянович, Брянская обл., Суражский р-н, п. Селок, ряд., погиб 18.11.1943.

АДАМОВ Яков Денисович, р. 1904, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Старые Бобовичи, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

АЗИМОВ Турсумбай, р. 1918, Омская обл., Узгинский р-н, ряд., погиб 23.11.1943.

АКИМУТИН Василий Яковлевич, р. 1924, Калужская обл., Людиновский р-н, д. Дубровка, ряд., погиб 15.12.1943.

АКМУРАМОВ Акмобед, р. 1910, Туркменская ССР, Сталинский р-н, д. Ковжух, ряд., погиб 28.11.1943.

АКСЕНЕНКО Павел Васильевич, р. 1911, Новосибирская обл., г. Татарск, ряд., в/ч 29565, погиб 23.11.1943.

АЛДАШИН Иван Афанасьевич, Орловская обл., Карачевский р-н, д. Непряхино, погиб 6.11.1943.

АЛЕЙНИКОВ Алексей Петрович, р. 1907, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

АЛЕЙНИКОВ Павел Петрович, р. 1908, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

АЛЕКСАНДРОВ Василий Максимович, р. 1904, Архангельская обл., г. Онега, ряд., в/ч 39982, погиб 23.11.1943.

АЛЕКСЕЕВ Павел Кудович, р. 1904, Горьковская обл., Давлевский р-н, д. М. Черевано, ряд., погиб 22.11.1943.

АЛИМБАЕВ Мусанбай, р. 1896, г. Ташкент, ряд., погиб 28.11.1943.

АЛИМБАЕВ Хусанбай, р. 1896, г. Ташкент, ряд., погиб 20.11.1943.

АЛЮШЕНКО Яков Андреевич, Брянская обл., Климовский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

АМИПОВ Азлиджан, р. 1910, Узбекская ССР, Ферганская обл., г. Коканд, ряд., погиб 20.11.1943.

АМОШЕНКО Яков Антонович, р. 1906, Орловская обл., Гордеевский р-н, с. Творищено, ряд., погиб 17.11.1943.

АНДРЕЕНКО Иван Федорович, р. 1906, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Черетовка, ряд., погиб 22.11.1943.

АНДРЕЙЦЕВ Тимофей Владимирович, Брянская обл., д. Выгоничи, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

АНИШИН Владимир Григорьевич, Калужская обл., Жиздринский р-н, д. Скурынск, ряд., погиб 12.11.1943.

АНТОНОВ Василий Викторович, р. 1924, г. Одесса, мл. лейт., погиб 21.11.1943.

АНЦИФИРОВ Иван Афанасьевич, Калужская обл., Хвастовичский р-н, с. Красное, ряд., погиб 18.11.1943.

АРЕФИН Петр Федорович, Брянская обл., Суражский р-н, х. Александров, ряд., погиб 17.11.1943.

АРЖАНЫХ Митрофан Никитович, р. 1904, Воронежская обл., Семилукский р-н, с. Березово, ряд., погиб 24.11.1943.

АРМАН Павел Михайлович, р. 1914, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Махаричи, ряд., погиб 23.11.1943.

АРТАМОНОВ Павел Алексеевич, Калининская обл., Ржевский р-н, д. Шопорово, погиб 17.11.1943.

АРТАМОШИН Филипп Егорович, Брянская обл., Брянский р-н, д. М. Крупец, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

АРТЕМОВ Федор Петрович, р. 1898, Алтайский край, Угловский р-н, с. Круглое, ряд., погиб 12.11.1943.

АСТАПОВ Иван Филиппович, Брянская обл., Брянский р-н, д. Болдыш, ряд., погиб 12.6.1943.

АСТАХОВ Егор Михайлович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

АФАНАСЕНКО Павел Федорович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, убит 13.11.1943.

АХТАНИН Григорий Андреевич, р. 1903, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Рыловичи, ряд., в/ч 68463, погиб 12.10.1943.

АЧИЛОВ Салат, р. 1910, Узбекская ССР, Бухарская обл., Клошинский р-н, мл. лейт., погиб 13.11.1943.

БАБИН Ефим Макарович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Далисичи, ряд., погиб 19.11.1943.

БАБИН Степан Матвеевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Грабовка, ряд., погиб 13.11.1943.

БАЖЕНОВ Николай Иосифович, Свердловская обл., Серовский р-н, серж., в/ч 68463, погиб 20.10.1943.

БАЗИЛЕЙ Николай Николаевич, Брянская обл., Выгоничский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

БАЙМЕКОВ Абдумалик, Кзыл-Ординская обл., Кармакчинский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

БАКАНОВ Александр Иванович, р. 1924, г. Москва, ряд., погиб 22.11.1943.

БАКТУРОВ Шарип, р. 1924, Иссык-Кульская обл., Пржевальский р-н, с. Скорехтон, ряд., погиб 12.11.1943.

БАЛАБКО Максим Трофимович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

БАЛЯБКО Макар Терентьевич, р. 1898, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Федоровка, ряд., погиб 20.11.1943.

БАННЫЙ Иларион Алексеевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кр. Слобода, ряд., погиб 20.11.1943.

БАРАБАНОВ Матвей Игнатьевич, Башкирская АССР, Стерлитамакский р-н, мл. лейт., в/ч 01047, погиб 12.10.1943.

БАРИНОВ Николай Антонович, Горьковская обл., д. Неверово, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

БАТАРГАЛИЕВ Кенжечали, р. 1917, Уральская обл., Терентенский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

БАТЕХА Михаил Максимович, р. 1911, Брянская обл., Новозыбковский р-н, п. Простань, в/ч 68463, погиб 15.10.1943.

БАТНАШОВ Прокофий Васильевич, Мордовская АССР, Темниковский р-н, с. Конаково, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

БАТРАКОВ Петр Моисеевич, р. 1903, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Васильевка, ряд., погиб 20.11.1943.

БАУЛО Алексей Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кулаги, ряд., погиб 17.11.1943.

БАЧИНСКИЙ Андрей Григорьевич, р. 1914, Орловская обл., Гордеевский р-н, д. Стругаевка, ряд., погиб 12.11.1943.

БАШАРОВ Тулеш, р. 1911, Казахская ССР, Кзыл-Ординская обл., Джалагашский р-н, мл. лейт., погиб 23.11.1943.

БЕГЛЕНКО Иван Филиппович, р. 1913, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Синий Колодец, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

БЕКМАНБЕТОВ Ислам, р. 1915, Казахская ССР, Кзыл-Ординская обл., Аральский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

БЕКНОЗАРОВ Одын, Таджикская ССР, Кулабский р-н, ряд., погиб 28.11.1943.

БЕКТЕМИРОВ Камок, р. 1912, Омская обл., Дубровский р-н, ряд., погиб 11.11.1943.

БЕЛОЗОР Ефим Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

БЕЛОКОНОВ Павел Тарасович, р. 1908, Ворошиловградская обл., Лисичанский р-н, ряд., погиб 23.11.1943.

БЕЛОУС Петр Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Яловка, ряд., погиб 22.11.1943.

БЕЛОУС Яков Моисеевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Яловка, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

БЕСПАЛОВ Иосиф Васильевич, р. 1904, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Н. Место, погиб 13.10.1943.

БИЛЬТАЕВ Саду, Кзыл-Ординская обл., Чиилийский р-н, серж., в/ч 86463, погиб 12.10.1943.

БИСКАЕВ Гавриил Егорович, р. 1909, Куйбышевская обл., Шенгальский р-н, с. Воланы, ряд., погиб 23.11.1943.

БОГЛАЙ Максим Сидорович, Брянская обл., г. Унеча, ряд., погиб 21.11.1943.

БОГЛАЙ Максим Сидорович, р. 1917, Брянская обл., Унечский р-н, д. Рябичи, ряд., погиб 21.11.1943.

БОГОМАЗОВ Александр Иванович, р. 1908, Казахская ССР, Петровский р-н, ряд., погиб 25.11.1943.

БОЖЕЕВ Николай Борисович, р. 1920, г. Москва, лейт., погиб 22.11.1943.

БОЖЕНОВ Трофим Демьянович, р. 1916, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Лужки, ряд., погиб 13.10.1943.

БОЛСУН Иван Тимофеевич, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Новая Нива, ряд., в/ч 78134, погиб 21.11.1943.

БОНДАРЕВ Николай Васильевич, р. 1912, Тверская обл., г. Выш. Волочек, ряд., погиб 12.11.1943.

БОНДАРЕНКО Иван Герасимович, р. 1911, Орловская обл., Гордеевский р-н, с. Ясное, ряд., погиб 17.11.1943.

БОНДАРЕНКО Михаил Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Кожушье, ряд., погиб 12.11.1943.

БОРБОДЬКО Савелий Сергеевич, р. 1906, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Внуковичи, ряд., погиб 30.10.1943.

БОРИСЕНКО Иван Леонтьевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Кулаги, ряд., в/ч 62996, погиб 12.11.1943.

БОРИСЕНКО Николай Никитович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Влазовичи, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

БОРИСЕНКО Павел Иванович, р. 1903, Брянская обл., Новозыбковский р-н, х. Корна, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

БОРИСОВ Андрей Харитонович, Орловская обл., Щаблыкинский р-н, д. Яхонтово, в/ч 39919, погиб 6.11.1943.

БОРИСОВ Петр Андреевич, р. 1906, Вологодская обл., Претинский р-н, с. Ковино, ст. лейт., погиб 22.11.1943.

БОРОДУЛЯ Степан Данилович, р. 1908, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Васильевка, ряд., погиб 28.11.1943.

БОТОВ Яков Михайлович, р. 1900, Саратовская обл., Энгельский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

БОХАН Митрофан Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

БРИЛЬ Семен Афанасьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кобилинка, ряд., погиб 20.11.1943.

БУДКАРЬ Виктор Павлович, г. Волгоград, старш., в/ч 33881, погиб 16.11.1943.

БУЛГАКОВ Иван Сазонович, Орловская обл., Кромский р-н, д. Черкасская, ряд., в/ч 01047, погиб 13.10.1943.

БУЛУХТА Петр Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

БУРДЫКО Михаил Иванович, р. 1907, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., погиб 12.10.1943.

БУРЗЕЛЬ Иван Петрович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 7.12.1943.

БУРЛАКОВ Павел Васильевич, Брянская обл., Брянский р-н, с. Опыхань, ряд., погиб 2.11.1943.

БУРЛАН Максим Федорович, р. 1902, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

БУРМИСТРОВ Василий Андреевич, Татарская АССР, Тетюшинский р-н, д. Янивка, ряд., погиб 13.11.1943.

БУРМИСТРОВ Дмитрий Викторович, г. Москва, ряд., погиб 15.11.1943.

БУТАШОВ Хади Баталович, р. 1903, Карачаево-Черкесская АО, Орджоникидзевская обл., ряд., погиб 12.11.1943.

БУТКАРЬ Павел Викторович, Волгоградская обл., Среднеахтубинский р-н, старш., погиб 16.11.1943.

БУТРИМ Степан Иванович, р. 1914, ряд., погиб 12.11.1943.

БУТРИМ Федор Леонович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

БУТУХАНОВ Александр Николаевич, Иркутская обл., Булагатский р-н, д. Булага, ряд., в/ч 78134, погиб 20.11.1943.

БЫЗОВ Михаил Григорьевич, р. 1911, Иркутская обл., г. Н. Удинск, лейт., погиб 15.11.1943.

БЫЧАНОК Виктор Захарович, р. 1905, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Глинное, ряд., погиб 21.11.1943.

ВАКУННЫЙ Трофим Кондратьевич, р. 1902, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Антоновка, ряд., погиб 20.11.1943.

ВАЛЕЕВ Марумбай, р. 1916, Северо-Казахстанская обл., Советский р-н, ряд., погиб 28.11.1943.

ВАСИЛЬЕВ Леонид Александрович, Ярославская обл., Некоузский р-н, п. Волга, ряд., погиб 15.11.1943.

ВАСИЛЬЕВ Яков Евстафьевич, р. 1915, Татарская АССР, Белярский р-н, д. Карбодан, мл. серж., погиб 12.11.1943.

ВЕРЕМЕЕНКО Петр Иванович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Бутки, ряд., в/ч 19239, погиб 28.10.1943.

ВЕРЕМЬЕВ Иван Андреевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Остриц, ряд., в/ч 62996, погиб 16.11.1943.

ВЕРИЖНЕКОВ Алексей Иванович, р. 1913, Орловская обл., Орловский р-н, д. Гуреевка, ряд., погиб 21.11.1943.

ВЕРЮГАНОВ Василий Филимонович, Брянская обл., Брянский р-н, д. Кожановка, ряд., погиб в декабре 1943.

ВЕСЕЛОВ Иван Васильевич, р. 1921, Новгородская обл., Пестовский р-н, д. Шарья, лейт., погиб 15.11.1943.

ВЕТРОВ Григорий Петрович, Калининская обл., Кимрский р-н, д. Глазонево, ряд., погиб 13.11.1943.

ВЕТРОВ Роман Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

ВИНОГРАДОВ Василий Максимович, Калининская обл., Рамешковский р-н, д. Боронино, ряд., в/ч 25477, погиб.

ВОЙТЮКОВ Григорий Федосович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Красная Слобода, ряд., погиб 16.11.1943.

ВОЛКОВ Алексей Дмитриевич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Кабаличи, ряд., погиб 12.11.1943.

ВОЛКОВ Григорий, Смоленская обл., Вяземский р-н, д. Тахино, ряд., в/ч 62996, погиб 10.11.1943.

ВОЛКОВ Иван Михайлович, Тюменская обл., Тобольский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ВОЛОДЧЕНКО Александр Елисеевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Селище, ряд., погиб 17.11.1943.

ВОЛОДЧЕНКО Семен Тимофеевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Струженка, ряд., погиб 17.11.1943.

ВОРОБЬЕВ Андрей Федорович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Макаричи, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

ВОРОНЦОВ Петр Максимович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

ВОРОПАЙ Василий Яковлевич, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Пушкары, ряд., в/ч 01001, погиб 12.11.1943.

ВЫДРА Иларион Данилович, Брянская обл., г. Сураж, ряд., в/ч 62996, погиб 12.11.1943.

ВЯЗМИТИКОВ Михаил Михайлович, р. 1910, Челябинская обл., Полтавский р-н, лейт., погиб 24.11.1943.

ГАВРИЛЕНКО Михаил Григорьевич, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

ГАВРИЧЕНКО Петр Давыдович, Гомельская обл., Кормянский р-н, д. Золотомино, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

ГАЗОВ Анатолий Георгиевич, г. Москва, ефр., в/ч 45912, погиб 27.10.1943.

ГАЙДУК Яков Наумович, р. 1912, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Батуровка, ряд., погиб 23.11.1943.

ГАНЦЕВ Аркадий Тихонович, р. 1917, Владимирская обл., Ковровский р-н, д. Бизимово, серж., погиб 22.11.1943.

ГАПОНОВ Василий Сергеевич, р. 1899, Калужская обл., г. Людиново, ряд., погиб 21.11.1943.

ГАРБУЗ Михаил Парфенович, Брянская обл., Климовский р-н, д. Лобановка, ряд., в/ч 01047, погиб 13.10.1943.

ГАРЕЕВ Зия Гареевич, ТАССР, Мензелинский р-н, д. В. Байляр, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ГАФАРОВ Комалитдин, р. 1921, Таджикская ССР, Ленинабадская обл., мл. лейт., погиб 18.11.1943.

ГЕРАСИМОВ Иван Тихонович, Брянская обл., Жуковский р-н, д. Нешковичи, ряд., погиб 22.11.1943.

ГЕРАСИН Федор Евтеевич, Брянская обл., Жуковский р-н, п. Трубочи, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ГЕРМАН Степан Захарович, р. 1919, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 13.10.1943.

ГИРИН Лаврентий Владимирович, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Быхово, ряд., в/ч 01047, погиб 13.10.1943.

ГЛАДКИН Иван Николаевич, р. 1901, Тамбовская обл., Петровский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ГЛОТ Федосий Лаврентьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Котовка, ряд., погиб 20.11.1943.

ГОГИШВИЛИ Михаил Александрович, Грузинская ССР, Гегечкорский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 29.10.1943.

ГОЛЕНЦОВ Иван Дмитриевич, Семипалатинская обл., Бородулинский р-н, с. Бородулиха, ряд., погиб 14.11.1943.

ГОЛИН Сергей Денисович, Брянская обл., Унечский р-н, д. Кайтоновичи, ряд., погиб 28.11.1943.

ГОЛОВАНОВ Михаил Иванович, ст. лейт., погиб 18.11.1943.

ГОЛОВКИН Борис Петрович, Московская обл., Солнечногорский р-н, д. Лигачево, ряд., погиб 12.11.1943.

ГОЛОВЧЕНКО Меркурий Леонтьевич, р. 1923, Южно-Казахстанская обл., серж., погиб 16.11.1943.

ГОЛОСОВ Иосиф Гаврилович, Калининская обл., Нелидовский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

ГОНЧАРОВ Никита Никифорович, Брянская обл., Суражский р-н, Федоровка, ряд., погиб 14.11.1943.

ГОПАН Герасим Ефимович, Полтавская обл., Миргородский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 14.11.1943.

ГОРБАЧЕВ Александр Тихонович, Брянская обл., Брянский р-н, д. Бородино, ряд., погиб в ноябре 1943.

ГОРБАЧЕВ Василий Тимофеевич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Бородино, ряд., погиб в ноябре 1943.

ГОРБАЧЕВ Никифор Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Долисичи, ряд., погиб 14.11.1943.

ГОРБУНОВ Михаил Васильевич, Горьковская обл., Первомайский р-н, с. Успенское, ряд., погиб 14.11.1943.

ГОРЕЗКО Михаил Егорович, р. 1910, Брянская обл., Климовский р-н, д. Чернооково, ряд., погиб 27.10.1943.

ГОРЛО Иван Тимофеевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

ГОРОВОЙ Алексей Иванович, Брянская обл., Брасовский р-н, с. Радогощь, ряд., в/ч 19239, погиб 28.10.1943.

ГРЕЧУШНЫЙ Василий Назарович, р. 1922, мл. лейт., погиб 15.11.1943.

ГРИБАНОВ Владимир Ильич, р. 1905, Краснодарский край, Кушевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ГРИНАКОВ Максим Григорьевич, Брянская обл., Унечский р-н, ряд., погиб 25.11.1943.

ГРИШКОВ Семен Борисович, Брянская обл., ряд., погиб 9.11.1943.

ГРИЩЕНКО Василий Павлович, р. 1922, г. Бикин, серж., погиб 13.11.1943.

ГРУЗИНЦЕВ Дмитрий Васильевич, Калужская обл., г. Людиново, ряд., погиб 15.11.1943.

ГУСАКОВ Петр Афанасьевич, р. 1919, Орловская обл., Хотынецкий р-н, с. Пятницкое, ряд., погиб 24.11.1943.

ДАНИЛЕНКО Григорий Семенович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 96609, погиб 13.11.1943.

ДАНИЛЕНКО Петр Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Влазовичи, ряд., в/ч 62996, погиб 15.11.1943.

ДАНИЛЕНКО Федор Моисеевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Влазовичи, ряд., в/ч 92996, погиб 15.11.1943.

ДАШУНИН Степан Васильевич, Брянская обл., Советский р-н, с. Полпино, ряд., в/ч 34503, погиб 26.11.1943.

ДВОЕНКОВ Михаил Миронович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 41454, погиб в ноябре 1943.

ДВОРЯННИКОВ Андрей Павлович, Белгородская обл., Белгородский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 13.10.1943.

ДЕГТЯРЕВ Петр Федорович, р. 1897, Орловская обл., Гордеевский р-н, с. Стругова Буда, ряд., погиб 17.11.1943.

ДЕМИДЕНКО Митрофан Антонович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 6395, погиб 20.11.1943.

ДЕМИДОВ Павел Николаевич, р. 1904, Костромская обл., Мантурский р-н, д. Концево, ряд., погиб 22.11.1943.

ДЕРЮГА Никита Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, п. Знаменка, ряд., погиб 19.11.1943.

ДЖЕМАРДОВ Толмас, ряд., в/ч 01047, погиб 13.11.1943.

ДЗУБИН Исак Михайлович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ДМИТРЕНКО Гавриил Федорович, Черкасская обл., Чернобаевский р-н, серж., погиб 12.11.1943.

ДМИТРИЕВ Владимир Ильич, Московская обл., Загорский р-н, мл. лейт., в/ч 62996а, погиб 17.11.1943.

ДМИТРИЕВ Владимир Ильич, р. 1924, Московская обл., Константиновский р-н, д. Тарблинское, мл. лейт., погиб 14.11.1943.

ДМИТРИЕВ Иван Иванович, Архангельская обл., Вельский р-н, д. Верхняя, ряд., в/ч 62996, погиб 16.11.1943.

ДМИТРИЕВ Иван Федорович, р. 1922, Башкирская АССР, г. Белорецк, лейт., погиб 15.11.1943.

ДМИТРИЕВ Петр Васильевич, р. 1900, г. Орел, ряд., погиб 13.11.1943.

ДМИТРИЕНКО Андрей Афанасьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кулаги, ряд., в/ч 62996, погиб 21.11.1943.

ДМИТРИЕНКО Гавриил Федорович, р. 1914, Полтавская обл., Ирклиевский р-н, с. Волотинцы, серж., погиб 12.11.1943.

ДМИТРИЙ Николай Дианович, Оренбургская обл., Бузулукский р-н, с. Тупиковка, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

ДМИТРОЧЕНКО Александр Филиппович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кулаги, ряд., в/ч 62996, погиб 21.11.1943.

ДМИТРОЧЕНКО Федор Абрамович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кулаги, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ДОГАДАЕВ Иван Алексеевич, Ярославская обл., Любимский р-н, д. Попово, ряд., погиб 13.11.1943.

ДОЙНЕКО Тарас Матвеевич, р. 1915, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Б. Щербиничи, ряд., в/ч 23961, погиб 12.10.1943.

ДОНИЛЕНКО Иван Михайлович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 30996, погиб 11.11.1943.

ДОНЦОВ Николай Андреевич, Орловская обл., Кромский р-н, д. Слобода-Черкасская, ряд., в/ч 01047, погиб 13.10.1943.

ДРАННИКОВ Алексей Николаевич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Супонево, ряд., погиб 19.11.1943.

ДРОЗДОВ Александр Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

ДРОЗДОВ Виктор Григорьевич, Смоленская обл., Вяземский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ДРЫНОВ Иван Григорьевич, р. 1905, Курская обл., Щигровский р-н, серж., в/ч 33836, погиб 16.10.1943.

ДУБАШИН Федор Афанасьевич, Куйбышевская обл., Хворостянский р-н, ряд., погиб 11.11.1943.

ДУДАРЕВ Василий Симонович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Завод, ряд., погиб 18.11.1943.

ДУДИН Александр Васильевич, Удмуртская АССР, Ижевский р-н, ст. серж., в/ч 41454, погиб 23.11.1943.

ДУДКО Иван Степанович, г. Киев, ряд., в/ч 9239, погиб 28.10.1943.

ДУДКО Иосиф Ильич, р. 1904, Брянская обл., Унечский р-н, д. Зарбута, ряд., в/ч 92696, погиб 17.12.1943.

ДУСМУХАМЕДОВ Мусадим, ряд., погиб 16.11.1943.

ДЬЯКОВ Иван Ефимович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Стуженка, ряд., погиб 18.11.1943.

ДЬЯЧЕНКО Петр Григорьевич, Казахская ССР, Чимкентская обл., Ленинский р-н, серж., погиб 15.11.1943.

ДЬЯЧЕНКО Семен Михайлович, г. Сураж, ряд., погиб 16.11.1943.

ДЯДЯКИН Владимир Иванович, р. 1916, Саратовская обл., Ворошиловский р-н, д. Колтов Буярок, ряд., умер от ран 2.12.1943.

ЕВДОКИМЕНКО Иван Петрович, Брянская обл., ряд., погиб 13.11.1943.

ЕГОРОВ Изот Иванович, Ярославская обл., Ярославский р-н, д. Подосениха, ряд., погиб 12.11.1943.

ЕГОРОВ Прохор Семенович, р. 1902, Тамбовская обл., Знаменский р-н, с. Княжево, ряд., умер от ран 24.11.1943.

ЕГОРЫЧЕВ Александр Андреевич, р. 1906, Ярославская обл., Гаврило-Ямский р-н, д. Павловка, ряд., погиб 14.11.1943.

ЕМАНОВ Ефим Леонович, р. 1920, Брянская обл., Жуковский р-н, д. Леденево, ряд., погиб 18.11.1943.

ЕПИХИН Иван Васильевич, р. 1924, Калужская обл., Людиновский р-н, д. Колчино, ряд., в/ч 62996, погиб 19.11.1943.

ЕРЖЕГАТОВ Актиходор, р. 1908, Джамбульская обл., ряд., погиб 28.11.1943.

ЕРМОЛЕТКА Иван Прокопьевич, Новосибирская обл., Искитимский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 15.11.1943.

ЕРМОЧЕНКО Роман Михайлович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Жемердеевка, ряд., погиб 17.11.1943.

ЕРШОВ Иван Игнатьевич, р. 1910, Омская обл., Муромский р-н, д. Карбаза, ряд., погиб 21.11.1943.

ЕРШОВ Иван Михайлович, Омская обл., Муромцевский р-н, с. Карбыза, ряд., погиб 21.11.1943.

ЕФИМЕНКО Андрей Аврамович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Заборье, ряд., в/ч 78134, погиб 22.11.1943.

ЕФИМЕНКО Сергей Иванович, р. 1904, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Заборье, ряд., погиб 22.11.1943.

ЖАРЕНКО Иван Александрович, р. 1917, Черниговская обл., Сосницкий р-н, с. Пекарево, ряд., в/ч 41593, погиб 20.11.1943.

ЖАРОВ Михаил Васильевич, Донецкая обл., г.Жданов, серж., в/ч 34471А, погиб 22.11.1943.

ЖАТЬКО Григорий Андреевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ЖДАНКИН Иван Максимович, р. 1923, Алтайский край, Волчихинский р-н, с. Волчы, ряд., погиб 12.11.1943.

ЖИВОДЕРОВ Николай Васильевич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Перелазы, ряд., погиб 22.11.1943.

ЖИЛИН Аким Егорович, р. 1925, Орловская обл., Орловский р-н, с. Лепешкино, ряд., погиб 23.11.1943.

ЖИЛЬЦОВ Григорий Николаевич, Тульская обл., Плавский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ЖИРОВОВ Илья Иванович, Брянская обл., Выгоничский р-н, п. Успенка, ряд., в/ч 78134, погиб 23.11.1943.

ЖУКОВ Иван Семенович, р. 1918, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Заборье, ряд., погиб 23.11.1943.

ЖУРАВЛЕВ Алексей Иванович, р. 1920, Пензенская обл., Кондольский р-н, с. Н. Славкино, ряд., погиб 14.11.1943.

ЖУРАВЬЕВ Алексей Николаевич, р. 1904, Кировская обл., Санчурский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 14.11.1943.

ЖУРБА Александр Кузьмич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ЖУРЛОВ Алексей Иванович, р. 1912, г. Москва, ряд., погиб 14.11.1943.

ЖУРОВОВ Илья Иванович, р. 1924, Брянская обл., Выгоничский р-н, п. Успенский, ряд., погиб 23.11.1943.

ЗАБОРО Иван Игнатьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Ляличи, ряд., погиб 22.12.1943.

ЗАБРОДИН Алексей Лаврентьевич, р. 1915, Рыбинский р-н, ст. Камала, политрук, погиб 8.8.1943.

ЗАВОЛЬСКИЙ Григорий Васильевич, р. 1910, Куйбышевская обл., Сызранский р-н, д. Костичи, ряд., погиб 21.11.1943.

ЗАВЬЯЛОВ Петр Иванович, р. 1916, Московская обл., д. Редькино, лейт., погиб 13.11.1943.

ЗАГУСТИН Василий Михайлович, р. 1915, Краснодарский край, Коневский р-н, ст. Коневская, ст. лейт., умер от ран 24.11.1943.

ЗАДИРАН Дмитрий Сергеевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 16.11.1943.

ЗАДИРАН Дмитрий Федорович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 16.11.1943.

ЗАДИРАН Иосиф Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Влазовичи, ряд., в/ч 62996, погиб 16.11.1943.

ЗАДИРАН Сергей Петрович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 92926, погиб 17.11.1943.

ЗАИТОВ Джимундар, р. 1910, ряд., погиб 14.11.1943.

ЗАЙКИН Семен Акореевич, Ирдинский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

ЗАЙКИН Семен Андреевич, р. 1899, Краснодарский край, Идринский р-н, с. Идра, ряд., погиб 17.11.1943.

ЗАЙЦЕВ Григорий Савельевич, Брянская обл., Суражский р-н, п. Закот, ряд., погиб 15.11.1943.

ЗАЙЦЕВ Роман Иванович, Рязанская обл., Шацкий р-н, ряд., погиб 16.11.1943.

ЗАМАНОВ Мулла Заманович, р. 1908, Дагестанская АССР, Дербентский р-н, п. Огни, серж., погиб 17.11.1943.

ЗАМАРАЕВ Иван Ефимович, р. 1910, Удмуртская АССР, Сарапульский р-н, с. Мостовое, ряд., погиб 23.11.1943.

ЗАПУННЫЙ Трофим Кондратьевич, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Синьковка, ряд., погиб 18.11.1943.

ЗАХАРОВ Петр Павлович, Брянская обл., Брянский р-н, д. Меркульево, ряд., погиб 19.11.1943.

ЗАХАРЧЕНКО Петр Андреевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Далисичи, ряд., погиб 17.11.1943.

ЗАХАРЧЕНКО Семен Степанович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 12.11.1943.

ЗАХАРЧЕНКОВ Илья Иванович, Краснодарский край, Ленинградский р-н, ст. Кашлово, ряд., в/ч 34758, погиб 10.11.1943.

ЗИМЕНОК Василий Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Гришнево, ряд., в/ч 62996, погиб 14.11.1943.

ЗОЛОТАРЕВ Филипп Андреевич, р. 1894, г. Воронеж, ряд., погиб 29.10.1943.

ЗОРИН Петр Кондратьевич, г. Свердловск, ряд., погиб 13.11.1943.

ЗУБОВ Василий Филиппович, Орловская обл., Колинянский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 25.10.1943.

ЗУБОВ Георгий Иванович, Калининская обл., Калязинский р-н, д. Митино, ряд., в/ч 78134, погиб 23.11.1943.

ЗУЕВ Степан Евлампиевич, Саратовская обл., Родничковский р-н, с. Новокои, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ЗЫРЯНОВ Григорий Петрович, Курганская обл., Катайский р-н, с. Зырянка, ряд., погиб 28.10.1943.

ЗЫРЯНОВ Иван Афанасьевич, р. 1914, Курганская обл., Катальский р-н, с. Улугум, ряд., погиб 24.11.1943.

ИАЕВ Мутан, р. 1913, Узбекская ССР, г. Коканд, мл. лейт., погиб 13.11.1943.

ИБРАГИМОВ Мирзахасан, р. 1910, Казахская ССР, Джамбульская обл., Коктерский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

ИВАНЕНКО Николай Захарович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 18.11.1943.

ИВАНИНОВ Павел Никитович, Новосибирская обл., Краснозерский р-н, с. Орехов Лог, ряд., погиб 14.11.1943.

ИВАНОВ Максим Николаевич, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Георгиевка, ряд., в/ч 39819, погиб 6.11.1943.

ИВАНОВ Николай Давыдович, ефр., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

ИВАНОВ Трофим Ефимович, р. 1919, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Шепово, ряд., в/ч 19239, погиб 28.10.1943.

ИВАНТЕЙ Иван Павлович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ИВАНЧЕНКО Кузьма Калинович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ИВАНЧЕНКО Прокопий Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Селище, ряд., погиб 14.11.1943.

ИВАНЬКОВ Андрей Федорович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Заборье, ряд., в/ч 78134, погиб 20.11.1943.

ИВАНЬКОВ Василий Андреевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ИВАНЬКОВ Иван Емельянович, р. 1906, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Воловка, ряд., погиб 22.11.1943.

ИВАНЬКОВ Петр Федорович, р. 1911, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Воловка, ряд., погиб 23.11.1943.

ИЗЕРГЕН Николай Васильевич, Свердловская обл., г. Серов, ряд., погиб в 1943.

ИЗМАЙЛОВ Иван Григорьевич, р. 1923, Брянская обл., Урицкий р-н, д. Б. Сетниковка, ряд., погиб 21.11.1943.

ИЗОТОВ Алексей Федорович, Брянская обл., Брянский р-н, д. Кабаличи, ряд., погиб 12.11.1943.

ИЛЬИН Никифор Ильич, Чувашская АССР, Шумерлинский р-н, ряд., в/ч 20796, погиб 17.11.1943.

ИЛЬЧЕНКО Иван Архипович, Харьковская обл., Сахновшинский р-н, с. Андреевка, ряд., погиб 19.11.1943.

ИМАНИЛОВ Асельбен, ряд., в/ч 62396, погиб 13.11.1943.

ИСАЧЕНКО Василий Ильич, р. 1915, г. Кемерово, мл. серж., погиб 12.10.1943.

ИШНИЯЗОВ Имурат, Узбекская ССР, Самаркандская обл., Иштыханский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 12.11.1943.

ИШУНИН Василий Терентьевич, Курганская обл., Мишкинский р-н, серж., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

КАБАНСКИЙ Хаим Иосифович, Молдавская ССР, Бельцкий р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 15.10.1943.

КАБАРИДЗЕ Ираклий Петрович, р. 1923, Грузинская ССР, г. Гори, лейт., погиб 12.11.1943.

КАЗАКОВ Евгений Алексеевич, р. 1909, Саратовская обл., Б. Карабулакский р-н, с. Липовка, ряд., в/ч 78134, погиб 21.11.1943.

КАЛИНКИН Демьян Тихонович, Брянская обл., Жуковский р-н, д. Летошники, ряд., погиб 12.11.1943.

КАЛИСТРАТОВ Иван Сергеевич, Свердловская обл., Каменск-Уральский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

КАЛКУЛОВ Шартам, р. 1920, Казахская ССР, г. Чимкент, ряд., погиб 21.11.1943.

КАЛУГА Петр Игнатьевич, р. 1920, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Макаричи, ряд., погиб 21.11.1943.

КАНДАШЕВ Николай Никитович, р. 1918, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Малый Вышков, ряд., в/ч 68463, погиб 20.10.1943.

КАРЕЛИН Евгений Прохорович, Волгоградская обл., г. Котельниково, ряд., погиб 8.8.1943.

КАРИМОВ Имам Хафиварич, р. 1914, Башкирская АССР, г. Белорецк, ст. лейт., погиб 23.11.1943.

КАРИМОВ Ишам Хафазович, р. 1914, Башкирская АССР, г. Белорецк, ст. лейт., погиб 23.11.1943.

КАРЛОВ Василий Захарович, Орловская обл., Колинянский р-н, д. В. Карлово, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

КАРПОВ Павел Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 92696, погиб 12.11.1943.

КАРТЫНСКИЙ Лев Николаевич, р. 1913, Башкирская АССР, Нуримановский р-н, старш., погиб 18.11.1943.

КАСТИН Николай Кузьмич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

КАТОРБАЕВ Тимоса, р. 1895, Читинская обл., Арыкский р-н, ряд., погиб 28.11.1943.

КАЧУРА Егор Григорьевич, р. 1907, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 6.12.1943.

КАШАЕВ Иван Яковлевич, р. 1906, Мордовская АССР, Атгорский р-н, с. Барановка, мл. серж., погиб 12.11.1943.

КЕНДЕГАРОВ Мади, р. 1907, Татарская АССР, Наргановская обл., Нуванский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

КИРИЕНКО Иван Иванович, р. 1905, Орловская обл., Гордеевский р-н, д. Васильевка, ряд., погиб 17.11.1943.

КИРИЕНКО Михаил Свиридович, р. 1912, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, ряд., погиб 28.10.1943.

КЛЕЗНЕВ Игнат Никитович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 02996, погиб 12.11.1943.

КЛИМАНОВ Михаил Семенович, р. 1923, Липецкая обл., Дамковский р-н, д. Березовка, ряд., погиб 22.11.1943.

КЛИМОВ Степан Федорович, р. 1902, Брянская обл., Жуковский р-н, д. Вшиги, ряд., погиб 13.11.1943.

КОБЕРИДЗЕ Ираклий Петрович, лейт., в/ч 62996, погиб 12.11.1943.

КОБЫЛЯЦКИЙ Михаил Федорович, Узбекская ССР, Ферганская обл., г. Коканд, ряд., в/ч 2996, погиб 15.11.1943.

КОВАЛЕВ Александр Егорович, р. 1917, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 13.10.1943.

КОВАЛЕВ Иван Степанович, р. 1908, Брянская обл., Гордеевский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

КОВАЛЕНКО Варфоломей Александрович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Стуженка, ряд., погиб 16.11.1943.

КОВАЛЕНКО Иван Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Большая Ловча, ряд., в/ч 45595, погиб 12.11.1943.

КОВАЛЕНКО Михаил Васильевич, р. 1901, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Новое Место, ряд., в/ч 01047, погиб 13.10.1943.

КОЖАНОВ Петр Лаврентьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Дедово, ряд., погиб 14.11.1943.

КОЖАНОК Федор Леонович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Кожушье, ряд., погиб 12.11.1943.

КОЖЕМЯКИН Яков Михайлович, р. 1897, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Веруличи, ряд., погиб 20.11.1943.

КОЖЕМЯКО Яков Исакович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

КОЖЕМЯКО Яков Михайлович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

КОЖЕНОК Евмен Егорович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

КОЗАКЕВИЧ Наум Григорьевич, р. 1897, Полтавская обл., г. Гадяч, ряд., погиб 22.11.1943.

КОЗЛОВ Иван Яковлевич, р. 1904, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Сидоровка, ряд., погиб 23.11.1943.

КОЗЛОВ Петр Титович, Могилевская обл., Краснопольский р-н, д. Глыбов, ряд., погиб 13.11.1943.

КОЗЛОВ Семен Федорович, р. 1903, Горьковская обл., Починковский р-н, с. Криуша, ряд., погиб 5.12.1943.

КОЗЛОВ Тимофей Абрамович, р. 1902, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Колюдов, ряд., погиб 21.11.1943.

КОКОСУЕВ Ефим Николаевич, р. 1903, Орловская обл., Гордеевский р-н, д. Паньковичи, ряд., погиб 17.11.1943.

КОЛЕНЧЕНКО Петр Афанасьевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Летяки, ряд., погиб 17.11.1943.

КОЛЕСНИКОВ Виктор Иванович, Кировская обл., Вятско-Полянский р-н, ряд., погиб 16.11.1943.

КОЛЕСНИКОВ Сергей Дмитриевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Грабовка, ряд., погиб 15.11.1943.

КОЛОТОВ Павел Андреевич, р. 1907, Горьковская обл., г. Шатки, мл. серж., погиб 21.11.1943.

КОЛОТУША Михаил Макарович, р. 1914, Херсонская обл., Великоалександровский р-н, с. Свободное, мл. серж., погиб 16.11.1943.

КОЛЫГО Михаил Ефимович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 96609, погиб 11.11.1943.

КОЛЫЧЕВ Афанасий Андреевич, г. Брянск, ряд., погиб 18.11.1943.

КОМЛЕВ Николай Яковлевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Высоколище, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

КОНДРАТЕНКО Иван Ефимович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Беловодка, ряд., в/ч 62996, погиб 12.11.1943.

КОНЕВ Иван Кузьмич, р. 1910, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ряд., в/ч 01047, погиб 13.10.1943.

КОНОВАЛОВ Александр Иванович, р. 1918, Омская обл., Новозаимский р-н, ст. серж., погиб 23.11.1943.

КОНОВАЛОВ Василий Иванович, Московская обл., Подольский р-н, ст. Домодедово, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

КОНОПЕЛЬКО Яков Никифорович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кисловка, ряд., погиб 22.12.1943.

КОНТЕМИР Василий Павлович, р. 1919, Харьковская обл., Харьковский р-н, д. Дергачи, мл. лейт., в/ч 78134, умер от ран 22.11.1943.

КОНЬКОВ Иван Павлович, р. 1905, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Круто-Березка, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

КОНЮЧЕНКО Семен Егорович, Волгоградская обл., Котовский р-н, п. Попово, серж., погиб 13.11.1943.

КОПТЕЛИН Константин Иванович, ряд., погиб 20.11.1943.

КОРЕЛИН Евгений Прокофьевич, Волгоградская обл., г. Котельниково, серж., в/ч 01047, погиб 21.10.1943.

КОРНЮКОВ Степан Давидович, Семипалатинская обл., Семипалатинский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

КОРОБКОВ Дмитрий Иванович, р. 1896, Ростовская обл., Азовский р-н, с. Круглое, ряд., погиб 27.11.1943.

КОРОБОЕВСКИЙ Кирилл Егорович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

КОРОТИН Николай Алексеевич, р. 1914, г. Куйбышев, ряд., погиб 22.11.1943.

КОРОТКИЙ Василий Фомич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Селище, ряд., погиб 10.11.1943.

КОРОТКИЙ Петр Илларионович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Княж. ряд., погиб 14.11.1943.

КОРОТКОВ Алексей Федорович, р. 1906, Тамбовская обл., Петровский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

КОРХИН Михаил Петрович, р. 1921, Куйбышевская обл., Новобуянский р-н, с. Старо-Бипорятка, лейт., погиб 13.11.1943.

КОРШУКОВ Иван Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, п. Великий Бор, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

КОРЫТКО Кирилл Андреевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Грабовка, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

КОСАРИМ Николай Платонович, р. 1907, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Паньковичи, ряд., погиб 17.11.1943.

КОСЕНКОВ Фрол Михайлович, Брянская обл., г. Дятьково, ряд., погиб 12.12.1943.

КОСТИН Леон Анисимович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Н. Дроков, ряд., погиб 14.11.1943.

КОСТИН Николай Михайлович, р. 1910, Брянская обл., Выгоничский р-н, д. Б. Крупец, ряд., погиб 23.11.1943.

КОСТЫЛЕВ Николай Андреевич, р. 1918, Краснодарский край, г. Армавир, ряд., погиб 20.11.1943.

КОСТЮКОВ Владимир Васильевич, р. 1904, г. Оренбург, серж., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

КОСЯКОВ Павел Семенович, Московская обл., Истринский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 1.11.1943.

КОТЛЯРОВ Василий Тимофеевич, Воронежская обл., Ведугский р-н, ряд., в/ч 11685, погиб 23.11.1943.

КОЧЕТОВ Иван Климентьевич, Куйбышевская обл., Сосново-Солонецкий р-н, с. Б. Рязань, ряд., погиб 16.11.1943.

КРАВЦОВ Нестер Алексеевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Дубровка, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

КРАВЧЕНКО Алексей Емельянович, Брянская обл., Суражский р-н, п. Пески, ряд., погиб 18.11.1943.

КРАВЧЕНКО Савелий Абрамович, р. 1905, Курская обл., Старо-Оскольский р-н, с. Дубное, ряд., погиб 17.11.1943.

КРАЛИН Сергей Андреевич, р. 1904, ряд., в/ч 301524, погиб 13.11.1943.

КРАЛИН Тихон Андрианович, р. 1900, ряд., в/ч 301496, погиб 13.11.1943.

КРАМСАКОВ Денис Павлович, р. 1900, Могилевская обл., Краснопольский р-н, д. Покатская, ряд., погиб 21.11.1943.

КРАСНОЛОБОВ Федор Егорович, р. 1914, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Внуковичи, ряд., погиб 12.10.1943.

КРАСНОЛОБОВ Яков Федорович, р. 1913, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Внуковичи, ряд., в/ч 68463, погиб 12.10.1943.

КРЕЧЕТОВ Иван Александрович, Ульяновская обл., Радищевский р-н, серж., погиб 28.11.1943.

КРИВОНОС Егор Филиппович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кулаги, ряд., погиб 25.12.1943.

КРИВОНОС Иван Акимович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кулаги, ряд., в/ч 92976, погиб 17.11.1943.

КРИТКО Иван Макарович, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

КРИШТАН Анисим Назарович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Беловодка, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

КРОЛАН Максим Андреевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Гудовка, ряд., погиб 13.11.1943.

КРУГЛИКОВ Степан Давыдович, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Зилесво, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

КРУТИК Иван Корнеевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Октябрьское, ряд., в/ч 41454, погиб в ноябре 1943.

КРУЧИНИН Алексей Васильевич, р. 1920, Иркутская обл., г. Смодянка, ст. серж., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

КРУШИН Сергей Иванович, р. 1924, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Рыловка, ряд., в/ч 68463, погиб 12.10.1943.

КРЫСАНОВ Филипп Григорьевич, р. 1894, Брянская обл., Гордеевский р-н, п. Поконянский, ряд., погиб 20.11.1943.

КУЗИН Трофим Романович, р. 1899, Орловская обл., Хвастовичский р-н, с. Паркевичи, ряд., погиб 10.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Иван Никитич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Тешеничи, ряд., погиб 2.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Иосиф Поликарпович, г. Брянск, ряд., в/ч 68463, погиб 13.10.1943.

КУЗОВКИН Павел Дементьевич, ст. лейт., в/ч 41454, погиб 23.11.1943.

КУЗЬМЕНОК Дмитрий Азарович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

КУКУШКИН Алексей Кондратьевич, р. 1911, Горьковская обл., Уренский р-н, п. Урень, ряд., погиб 17.11.1943.

КУЛАГА Иван Андреевич, р. 1925, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, д. Гремяч, ряд., в/ч 01001, погиб 12.11.1943.

КУНАЕВ Николай Николаевич, Воронежская обл., Семилукский р-н, д. Перлевка, ряд., погиб 13.11.1943.

КУПРИЯНОВ Терентий Липатович, Читинская обл., г. Петровск-Забайкальский, ряд., погиб 21.11.1943.

КУРБАНДУРДЫЕВ Ата, р. 1923, ряд., погиб 11.11.1943.

КУРДЮКОВ Степан Михайлович, Брянская обл., г. Дятьково, ряд., погиб 12.11.1943.

КУРИЛКИН Василий Архипович, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Кокина, ряд., в/ч 01047, погиб 13.10.1943.

КУСАЧЕВ Ефим Лукьянович, г. Брянск, ряд., погиб 25.11.1943.

КУЦЕНКО Григорий Иванович, Черниговская обл., Семеновский р-н, с. Архиповка, ряд., погиб 27.10.1943.

КУЦЫЙ Иван Климович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, д. Гремяч, ряд., в/ч 08463, погиб 28.10.1943.

ЛАБУТКИН Федор Степанович, Брянская обл., Брянский р-н, с. Супонево, погиб 12.11.1943.

ЛАВРИНЕНКО Александр Яковлевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ЛАВРОВ Иван Пантелеевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Нивное, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ЛАГУТЕНКО Данил Кириллович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Никольское, ряд., в/ч 62996, погиб 14.11.1943.

ЛАГУТЕНКО Дмитрий Афанасьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Н. Дроков, ряд., погиб 10.11.1943.

ЛАГУТИН Иван Михайлович, р. 1917, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Денисковичи, ряд., в/ч 68468, погиб 12.10.1943.

ЛАДНЫЙ Алексей Никитич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Темеряз, ряд., в/ч 62996, умер от ран 19.11.1943.

ЛАДНЫЙ Илья Никитович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Жимердеевка, ряд., в/ч 62992, погиб 13.11.1943.

ЛАДОША Сергей Дмитриевич, р. 1908, Брянская обл., Унечский р-н, д. Жуково, ряд., погиб 25.11.1943.

ЛАНДЫШЕВ Александр Алексеевич, ст. лейт., погиб 18.11.1943.

ЛАПИН Иван Федотович, р. 1908, Брянская обл., Выгоничский р-н, д. Кожановка, ряд., погиб 23.11.1943.

ЛАПИН Михаил Григорьевич, Брянская обл., Брянский р-н, п. Выгоничи, ряд., погиб 9.11.1943.

ЛАПКИН Александр Михайлович, ряд., в/ч 39352, погиб 23.11.1943.

ЛАПСЕВИЧ Михаил Филиппович, р. 1925, Гомельская обл., Кормянский р-н, д. Кляпино, ряд., погиб 23.11.1943.

ЛАТУТА Тарас Яковлевич, р. 1907, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Н. Буда, ряд., погиб 25.11.1943.

ЛЕБЕДЕВ Василий Никифорович, р. 1924, Калининская обл., Луковниковский р-н, д. Черпичиха, мл. серж., погиб 20.11.1943.

ЛЕБЕДЕВ Тимофей Павлович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Н. Дроков, ряд., погиб 18.11.1943.

ЛЕВИЦКИЙ Григорий Дмитриевич, р. 1903, Брянская обл., Суражский р-н, д. Ловчи, ряд., погиб 13.11.1943.

ЛЕВКИН Василий Кузьмич, Брянская обл., Брянский р-н, с. Кабаличи, ряд., погиб 19.11.1943.

ЛЕДНЕВ Владимир Павлович, р. 1913, Горьковская обл., Уренский р-н, с. Фителево, ряд., в/ч 68463, погиб 12.10.1943.

ЛЕДНОВ Дмитрий Федорович, Брянская обл., г. Дятьково, ряд., погиб 19.11.1943.

ЛЕОНЕНКО Василий Павлович, р. 1915, Орловская обл., Гордеевский р-н, мл. серж., погиб 17.11.1943.

ЛЕОНОВ Тихон Сергеевич, Брянская обл., Навлинский р-н, с. Гремячье, ряд., погиб 12.11.1943.

ЛЕЩЕВ Иосиф Демьянович, р. 1898, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Садовичи, ефр., погиб 23.11.1943.

ЛИЗГУНОВ Иван Васильевич, р. 1914, Могилевская обл., Климовичский р-н, д. Ковалевка, ряд., погиб 20.11.1943.

ЛИННЫХ Арсентий Леонтьевич, Ставропольский край, г. Черкесск, ряд., в/ч 52996, погиб 17.11.1943.

ЛИПОВЫЙ Федор Ефимович, г. Хабаровск, ряд., погиб 21.11.1943.

ЛИСИЦЫН Павел Гордеевич, р. 1896, Сумская обл., г. Ахтырка, ряд., погиб 24.11.1943.

ЛИТВЯКОВ Алексей Леонтьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Селище, ряд., погиб 14.11.1943.

ЛИТОВЧЕНКО Николай Дмитриевич, г. Полтава, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

ЛОБАНОВ Сергей Иванович, Рязанская обл., Клиниковский р-н, д. Панферово, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

ЛОГВИНЕНКО Иван Миронович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, д. Ковпинка, ряд., в/ч 19239, погиб 28.10.1943.

ЛОНСЕВИЧ Михаил Филиппович, Гомельская обл., Кормянский р-н, д. Кляпино, ряд., в/ч 34503, погиб 23.11.1943.

ЛОПАТЬКО Василий Семенович, Хабаровский край, г. Комсомольск-на-Амуре, ряд., погиб 23.11.1943.

ЛОРЕС Юдей Хаимович, р. 1907, Литовская ССР, г. Ковель, мл. лейт., погиб 17.11.1943.

ЛОСЬ Павел Сергеевич, р. 1923, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Азаровка, ряд., погиб 30.10.1943.

ЛУГОВОЙ Филипп Илларионович, р. 1894, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Стороновицкое, ряд., погиб 16.11.1943.

ЛУКЬЯНОВ Леонид Андреевич, р. 1918, Омская обл., Терновский р-н, с. Богдановка, серж., погиб 21.11.1943.

ЛЫСИКОВ Петр Матвеевич, Брянская обл., Брянский р-н, с. Супонево, ряд., погиб 19.11.1943.

ЛЫСЯКОВ Сергей Дмитриевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Дубровка, ряд., в/ч 34503, погиб 20.11.1943.

ЛЫЧИК Андрей Борисович, Черниговская обл., г. Новгород-Северский, ряд., погиб 28.10.1943.

ЛЯМЦЕВ Роман Петрович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Васильевка, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

МАГАДРИГИМОВ Киляв Кудруханович, р. 1909, Узбекская ССР, Сурхандарьинская обл., Шуршинский р-н, ряд., погиб 20.11.1943.

МАКАРЕНКО Николай Емельянович, р. 1913, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Бучки, ряд., в/ч 39819, погиб 5.11.1943.

МАКАРОВ Константин Тихонович, Орловская обл., г. Орел, ряд., в/ч 34503, погиб 23.11.1943.

МАКЕЕВ Михаил Афанасьевич, Брянская обл., Жуковский р-н, д. Шлыковка, ряд., погиб 22.11.1943.

МАКСИМЕНКО Николай Павлович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Васильевка, ряд., погиб 15.11.1943.

МАКСИМЕНКО Прохор Прокофьевич, р. 1925, Киевская обл., Кардлинский р-н, с. Юзаповка, ряд., погиб 23.11.1943.

МАКСИМОВ Василий Дмитриевич, г. Тула, лейт., погиб 12.11.1943.

МАКСИМЦЕВ Павел Петрович, Брянская обл., Клинцовский р-н, серж., погиб 25.11.1943.

МАЛИНКИН Василий Никифорович, Московская обл., Раменский р-н, д. Новое Село, ряд., погиб 14.11.1943.

МАЛОВ Александр Васильевич, Горьковская обл., Борский р-н, д. Комарово, ряд., в/ч 77197, погиб 20.11.1943.

МАЛЬЧТЕВ Тимофей Максимович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кромово, ряд., погиб 20.11.1943.

МАМАТБЕКОВ Жийкамбаб, р. 1921, Казахская ССР, Алма-Атинская обл., Джамбульский р-н, с. Чисы, лейт., погиб 13.11.1943.

МАМАТКУЛОВ Мусабек, Киргизская ССР, Ошская обл., Узгенский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 16.11.1943.

МАМОСТИН Иван Максимович, Ивановская обл., Ивановский р-н, ряд., в/ч 62995, погиб 14.11.1943.

МАНИХАНОВ Мингали Маниханович, р. 1911, Татарская АССР, Октябрьский р-н, с. Фошкино, ряд., погиб 25.11.1943.

МАНОИМ Семен Зальманович, г. Челябинск, серж., погиб 13.11.1943.

МАНЫГИН Николай Михайлович, Тульская обл., Кимовский р-н, ряд., в/ч 34503, погиб 24.11.1943.

МАРИНЕЦ Петр Лазаревич, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Бугки, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

МАРКЕЛОВ Владимир Александрович, р. 1924, г. Полтава, ст. серж., погиб 23.11.1943.

МАРКИН Николай Афанасьевич, Московская обл., Ступинский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

МАРТЫНЕНКО Егор Платонович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

МАРТЫНЕНКО Михаил Никонович, р. 1901, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Перелазы, ряд., погиб 6.11.1943.

МАСТЮГИН Павел Иванович, Горьковская обл., Сергачский р-н, д. Н. Березовка, ряд., в/ч 19974, погиб 29.10.1943.

МАТВЕЕВ Петр Михайлович, р. 1904, г. Ленинград, мл. лейт., погиб 22.11.1943.

МАТВЕЕНКО Дмитрий Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, п. Новоникольский, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

МАТВЕЕНКО Петр Михайлович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

МАТИЦИН Илья Гаврилович, Саратовская обл., Родничковский р-н, п. Конный, ефр., в/ч 78134, погиб 22.11.1943.

МАТЫЦИН Илья Гаврилович, р. 1907, Саратовская обл., п. Конный, ряд., погиб 23.11.1943.

МАТЮХОВ Сергей Алексеевич, Брянская обл., Брянский р-н, п. Михайловка, ряд., в/ч 60996, погиб 13.11.1943.

МАТЮЩЕНКО Илья Григорьевич, Калужская обл., Хвастовичский р-н, д. Стайки, серж., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

МЕДВЕДЕВ Дмитрий Сергеевич, Белгородская обл., Корочанский р-н, д. Ивица, ряд., в/ч 62996, погиб 22.11.1943.

МЕДВЕДЬКО Григорий Петрович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 16.11.1943.

МЕЗЕНЦЕВ Александр Нестерович, р. 1923, Челябинская обл., Мостовский р-н, с. Першино, мл. лейт., погиб 22.11.1943.

МЕЛЕШЕНКО Тимофей Иванович, р. 1902, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Творищено, ряд., погиб 12.11.1943.

МЕЛЕЩЕНКО Михаил Николаевич, р. 1909, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Творищено, серж., погиб 12.11.1943.

МЕЛИШКОВ Иван Иванович, Белгородская обл., Корочанский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

МЕЛЬНИКОВ Алексей Лукич, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Рудня-Бартоломеевская, ряд., в/ч 78134, погиб 21.11.1943.

МЕЛЬНИКОВ Никита Кузьмич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Любовша, ряд., погиб 21.11.1943.

МЕНЧЕНКО Лев Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Н. Дроков, ряд., погиб 14.11.1943.

МЕХЕДОВ Василий Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Селище, ряд., погиб 14.11.1943.

МЕШАЛКИН Стефан Петрович, Ставропольский край, Новоалександровский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

МЕШКОВ Владимир Тимофеевич, р. 1924, г. Кустанай, лейт., погиб 27.11.1943.

МЕШКОВ Иван Николаевич, р. 1914, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Лопатки, мл. серж., погиб 12.11.1943.

МИГУНОВ Сергей Иванович, г. Казань, ряд., погиб 13.11.1943.

МИЛЯНЦЕЙ Леонтий Леонтьевич, р. 1905, Латвийская ССР, г. Рига, серж., погиб 17.11.1943.

МИНЕНКОВ Тимофей Иватиевич, Курская обл., Щигровский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 15.11.1943.

МИНЧЕНКО Петр Петрович, р. 1926, Гомельская обл., Чечерский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

МИРОНЕНКО Онуфрий Сергеевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Каменск, ряд., погиб 13.11.1943.

МИРОНЕНКО Михаил Прокофьевич, Брянская обл., г. Сураж, ряд., в/ч 62996, погиб 16.11.1943.

МИТЯЕВ Федор Михайлович, Брянская обл., г. Сураж, ряд., погиб.

МИХАЛЕВ Иван Иванович, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Картушино, ряд., в/ч 39819, погиб 7.11.1943.

МИХАЛЬКОВ Василий Федорович, р. 1895, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Полесье, ряд., погиб 24.11.1943.

МИХАЛЬЧЕНКО Лаврентий Николаевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 16.11.1943.

МИЦУК Степан Андреевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Федоровка, ряд., погиб 19.11.1943.

МИШАКИН Иван Павлович, р. 1915, г. Брянск, ряд., погиб 19.11.1943.

МИШКИН Федор Прохорович, ряд., погиб 21.11.1943.

МИЩЕРСКИЙ Иван Алексеевич, Орловская обл., Сосновский р-н, д. Апальково, ряд., в/ч 01047, погиб 13.10.1943.

МОГИЛЬЦОВ Василий Петрович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Ст. Дроков, ряд., погиб 17.11.1943.

МОЖАЕНКО Василий Иванович, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. 2-я Федоровка, ряд., в/ч 78134, погиб 22.11.1943.

МОИСЕЕНКО Пимен Сидорович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

МОКСИН Сергей Антонович, Воронежская обл., Борисоглебский р-н, с. Рождественское, ряд., погиб 13.11.1943.

МОРОЗ Яков Николаевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Октябрьское, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

МОРОЗОВ Михаил Афанасьевич, Пермская обл., Кунгурский р-н, серж., погиб 13.11.1943.

МОСКАЛЕЦ Иван Семенович, Харьковская обл., Харьковский р-н, с. Черкесская Лозовая, мл. лейт., погиб 18.11.1943.

МОСТОВОЙ Михаил Андреевич, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Воробьевка, ряд., погиб 27.10.1943.

МОТИН Андрей Николаевич, р. 1924, Московская обл., г. Люберцы, ряд., погиб 23.11.1943.

МОХОВ Алексей Федорович, Узбекская ССР, г. Ташкент, старш., погиб 13.11.1943.

МУЗЫКО Григорий Ефремович, р. 1905, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Перетин, ряд., погиб 22.11.1943.

МУЛЯР Николай Михайлович, р. 1918, Каменец-Подольская обл., Смотричский р-н, с. Черкас, ряд., погиб 21.11.1943.

МУРЗАЕВ Курбанкул, р. 1918, Киргизская ССР, Джалал-Абадская обл., Базар-Курганский р-н, ряд., умер от ран 28.9.1943.

МУРЗИН Александр Григорьевич, Брянская обл., Брянский р-н, с. Кабаличи, ряд., погиб 17.11.1943.

МУХАМБЕТОВ Саттар, Уральская обл., Чапаевский р-н, п. Карша, ефр., в/ч 25576, погиб 23.11.1943.

МУХИН Василий Дмитриевич, Калужская обл., Хвастовичский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

МЫШЕВ Федор Степанович, Челябинская обл., Кочкарский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

МЫШКИН Илья Прохорович, ряд., в/ч 62996, погиб 21.11.1943.

МЯГЧИЛО Евдоким Андреевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Далисичи, ряд., в/ч 62996, погиб 11.11.1943.

МЯГЧИЛО Иван Федорович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Далисичи, ряд., в/ч 62996, погиб 12.11.1943.

МЯСНИКОВ Николай Михайлович, Калининская обл., ст. лейт., в/ч 34503, погиб 24.11.1943.

НАЗАРОВ Аликулы, р. 1921, Туркменская ССР, Саятский р-н, с. Каркип, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

НАЛИВАЙКО Василий Григорьевич, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Любовша, ряд., погиб 21.11.1943.

НАУМЕНКО Иван Александрович, р. 1923, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Творищено, ряд., погиб 12.11.1943.

НАУМЕНКО Михаил Иванович, Луганская обл., Свердловский р-н, х. Дубовый, ряд., в/ч 01001, погиб 4.10.1943.

НЕБЫТОВ Борис Семенович, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Радомль, ряд., погиб 16.11.1943.

НЕЧАЕВ Григорий Николаевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Струженка, ряд., погиб 17.11.1943.

НИКЕЙЦЕВ Александр Евсеевич, р. 1907, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Дубравка, ряд., погиб 20.11.1943.

НИКИТЕНКО Николай Климович, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Нежча, мл. серж., погиб 24.11.1943.

НИКИФОРОВ Павел Михайлович, Свердловская обл., Артинский р-н, с. Черкасовка, мл. лейт., погиб 25.11.1943.

НИКОЛАЕВ Сергей Иванович, Тульская обл., Одоевский р-н, п. Одоев, ряд., погиб 13.10.1943.

НИКОЛАЕНКО Иван Трофимович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Поповка, ряд., погиб 15.11.1943.

НИКОЛАЕНКО Никита Михайлович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

НИКОЛАЕНКО Потап Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Поповка, ряд., в/ч 62996, погиб 12.11.1943.

НОВГОРОДЦЕВ Николай Михайлович, Казахская ССР, г. Кокчетав, серж., погиб 21.11.1943.

НОВИКОВ Василий Ефимович, р. 1924, Калужская обл., г. Людиново, ряд., погиб 21.11.1943.

НОВИКОВ Василий Корнеевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

НОВИКОВ Иван Иванович, р. 1902, Курская обл., Дмитриевский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

НОВИКОВ Иван Федорович, р. 1902, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 13.10.1943.

НОВИКОВ Павел Трофимович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Высокое Селище, ряд., погиб 14.11.1943.

НОСОВ Василий Андреевич, Брянская обл., Карачевский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

НУРАХМЕТОВ Зойога, Казахская ССР, Кокчетавская обл., Ленинградский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

НУРПЕНЦЕВ Мархали, р. 1923, Казахская ССР, лейт., погиб 21.11.1943.

ОБУХОВ Афанасий Васильевич, Кировская обл., Куменский р-н, д. Шелиги, ряд., погиб 15.11.1943.

ОБЫНЕННИК Григорий Моисеевич, Брянская обл., г. Сураж, ряд., в/ч 61996, погиб 10.10.1943.

ОВЧИННИКОВ Стефан Гаврилович, Брянская обл., Брасовский р-н, с. Брасово, ряд., в/ч 39819, погиб 7.11.1943.

ОДЕГОВ Еремей Иванович, р. 1902, Кировская обл., Черновский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

ОМЕЛЬЧЕНКО Василий Яковлевич, р. 1919, Полтавская обл., Миргородский р-н, х. Деркачи, ряд., в/ч 34471, погиб 22.11.1943.

ОРЕХОВ Павел Назарович, кап., погиб 24.11.1943.

ОСИПЕНКО Михаил Петрович, р. 1917, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Дубенец, ряд., погиб 23.11.1943.

ОСИПОВ Василий Иванович, р. 1924, Брянская обл., Красногорский р-н, ряд., погиб 6.12.1943.

ПАВИСМА Александр Павлович, Брянская обл., г. Сураж, ряд., погиб 11.11.1943.

ПАЛИЦИН Алексей Ефимович, Гомельская обл., Кормянский р-н, д. Кляпино, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

ПАЛУБАТКО Сергей Андреевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 22.11.1943.

ПАЛУБОТКО Макар Терентьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

Помнік на брацкай магіле воінаў Чырвонай Арміі ў в. Хальч (па правым беразе р. Сож).

ПАНАСЕНКО Александр Гаврилович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 16.11.1943.

ПАНАСЕНКО Григорий Данилович, Брянская обл., Суражский р-н, д.Дубровка, ряд., погиб 15.11.1943.

ПАНИН Андрей Григорьевич, р. 1905, Ульяновская обл., Карсунский р-н, с. Бекетовка, ряд., погиб 23.11.1943.

ПАНИН Дмитрий Яковлевич, р. 1903, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 28.10.1943.

ПАНОВ Илья Михайлович, р. 1921, Коми АССР, Удотский р-н, с. Кослех, мл. лейт., погиб 22.11.1943.

ПАНУС Игнат Андреевич, Брянская обл., г.Сураж, ряд., в/ч 62996, погиб 12.11.1943.

ПАПУРА Иван Ананьевич, р. 1911, Кировоградская обл., Золотопольский р-н, с. Юзифовка, лейт., погиб 13.11.1943.

ПАРАМОНОВ Михаил Георгиевич, Калининская обл., Старицкий р-н, ряд., погиб 15.11.1943.

ПАРШИКОВ Василий Федорович, Калужская обл., Жиздринский р-н, д. Млажная, ряд., погиб 13.10.1943.

ПЕНАРЕНКО Терентий Спиридонович, р. 1909, Брянская обл., Суражский р-н, п. Ясная Поляна, ряд., погиб 17.11.1943.

ПЕПЕЛЬ Григорий Никитович, Брянская обл., Суражский р-н, п. Селище, ряд., погиб 12.11.1943.

ПЕРСИН Павел Фролович, Свердловская обл., Гаринский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ПЕСЕГОВ Александр Романович, лейт., погиб 15.11.1943.

ПЕТРИЧЕНКО Архип Григорьевич, р.1902, Брянская обл., Гордеевский р-н, ряд., погиб 25.11.1943.

ПЕТРИЧЕНКО Петр Захарович, р. 1903, Брянская обл., Гордеевский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

ПЕТРОВ Виктор Николаевич, р. 1916, Тамбовская обл., Жердевский р-н, ст. серж., погиб в ноябре 1943.

ПЕТУХОВ Иван Андреевич, р. 1920, Новгородская обл., Окуловский р-н, ст. Угловка, ст. серж., погиб 14.11.1943.

ПИВОВАРОВ Дмитрий Яковлевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ПИЛИПЕНКО Петр Герасимович, р. 1904, Брянская обл., Гордеевский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

ПИЛИПЕНКО Тихон Герасимович, р. 1907, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Глинное, ряд., погиб 20.11.1943.

ПИСАРЕНКО Терентий Сидорович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

ПИСМЕННОЙ Григорий Никитович, р. 1909, ряд., погиб 12.10.1943.

ПИСЬМЕННОЙ Павел Никитович, р. 1902, ряд., погиб 22.10.1943.

ПЛАТОВСКИЙ Александр Филиппович, Одесская обл., Первомайский р-н, с. Подгурье, ряд., в/ч 68463, погиб 29.10.1943.

ПЛЕТНЕВ Андрей Яковлевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Сенча, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ПЛЕТНЕВ Даниил Федорович, Брянская обл., Суражский р-н, п. Ново-Александровка, ряд., погиб 20.11.1943.

ПЛЕТНЕВ Петр Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 16.11.1943.

ПОВЕСЬМА Александр Павлович, Брянская обл., г. Сураж, ряд., погиб 11.11.1943.

ПОВОРОВ Яков Константинович, р. 1904, Брянская обл., Жуковский р-н, д. Леденево, ряд., погиб 23.11.1943.

ПОДВОЙСКИЙ Илья Васильевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 15.11.1943.

ПОДГОРНЫЙ Алексей Алексеевич, р. 1907, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Синий Колодезь, ряд., в/ч 68463, погиб 25.10.1943.

ПОДЛАС Игнат Архипович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Красновка, ряд., погиб 19.11.1943.

ПОДОЛЬНЫЙ Михаил Павлович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Песчанка, ряд., в/ч 68463, погиб 12.10.1943.

ПОЛИЦИН Алексей Борисович, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Клящин, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

ПОЛОННИКОВ Иосиф Фролович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 16.11.1943.

ПОЛЯКОВ Филипп Гаврилович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Красное, ряд., погиб 18.11.1943.

ПОЛЯНСКИЙ Сергей Прохорович, Московская обл., г. Люберцы, старш., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

ПОПЕЛЫШ Яков Олимпович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Выс. Селище, ряд., погиб 18.11.1943.

ПОПОВ Иван Иванович, г. Ярославль, ряд., в/ч 29828, погиб 22.11.1943.

ПОСПЕЛОВ Николай Иванович, р. 1911, Курганская обл., Катайский р-н, мл. серж., в/ч 01084, погиб 30.10.1943.

ПОХИД Тимофей Григорьевич, Брянская обл., Климовский р-н, д. Лобанково, ряд., в/ч 01047, погиб 18.10.1943.

ПРЕСНЯКОВ Михаил Егорович, р. 1906, Калининская обл., Лихославльский р-н, с. Пименово, ряд., в/ч 41454, погиб 14.11.1943.

ПРИВАЛОВ Викентий Яковлевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Нежча, ряд., погиб 25.11.1943.

ПРИВАЛОВ Максим Васильевич, р. 1901, Брянская обл., Гордеевский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

ПРИЛЕПА Алексей Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Стуженка, ряд., погиб 20.11.1943.

ПРИХОДЬКО Павел Николаевич, р. 1903, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Жолнец, ряд., погиб 22.11.1943.

ПРОКАШЕВ Степан Павлович, р. 1913, Кировская обл., Оричевский р-н, серж., погиб 18.11.1943.

ПРОКОФЬЕВ Александр Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Каменка, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ПРОСВИРНОВ Иван Федорович, р. 1901, Ленинградская обл., ряд., погиб 22.11.1943.

ПРОСКУРДИН Прокофий Харитонович, р. 1911, старш., погиб 23.11.1943.

ПРОХОРЕНКО Василий Васильевич, ряд., в/ч 01047.

ПРОХОРЕНКО Василий Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, п. Каменный, ряд., в/ч 62996, погиб 12.11.1943.

ПРОХОРЕНКО Григорий Васильевич, р. 1911, Брянская обл., Новозыбковский р-н, п. Мамай, ряд., в/ч 01047, погиб 27.10.1943.

ПРОХОРЦЕВ Лаврентий Семенович, Калужская обл., Малоярославецкий р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 28.10.1943.

ПРУДНИКОВ Карп Николаевич, Орловская обл., Кромский р-н, д. Б.Колчево, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

ПРУДНИКОВ Павел Дмитриевич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Карпиловка, ряд., погиб 12.11.1943.

ПРУСАКОВ Георгий Сергеевич, р. 1919, Оренбургская обл., Тюльчанский р-н, с. Разномойка, ряд., погиб 28.10.1943.

ПТАШКИН Емельян Кондратьевич, Гомельская обл., Рогачевский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

ПУРКО Даниил Агафонович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Пушкары, ряд., в/ч 01001, погиб 12.11.1943.

ПУТИЛИН Григорий Семенович, Омская обл., Калачинский р-н, д. Воскресенка, ряд., погиб 15.11.1943.

ПУТЯТИН Григорий Васильевич, Куйбышевская обл., Безенчукский р-н, с. Приволжье, ряд., погиб 14.11.1943.

ПЫСЬ Александр Васильевич, ряд., погиб 13.11.1943.

ПЫСЬ Алексей Варфоломеевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Каменск, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

РАДЬКОВ Василий Андреевич, р. 1904, Брянская обл., Суражский р-н, д. Ляличи, серж., погиб 16.11.1943.

РАЗБОЙНИКОВ Ефим Терентьевич, р. 1916, Челябинская обл., Чашенский р-н, с. Локти, серж., погиб 24.11.1943.

РАЗУМИХИН Иван Тимофеевич, Московская обл., Солнечногорский р-н, с. Алексеевское, ряд., погиб 16.11.1943.

РАСПОПОВ Георгий Прокофьевич, кап., погиб 22.11.1943.

РАССОЕВ Иван Иванович, Оренбургская обл., Северный р-н, с. Сергушкино, ряд., в/ч 78134, погиб 23.11.1943.

РАУТКИН Дмитрий Константинович, р. 1903, Пензенская обл., г. Кузнецк, ряд., погиб 16.11.1943.

РЕВЕЛЬ Андрей Кириллович, р. 1897, Брянская обл., Гордеевский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

РЕЗЧИКОВ Павел Семенович, р. 1903, Ярославская обл., г. Ростов, ряд., погиб 13.11.1943.

РЕМЕЗОВ Иван Павлович, р. 1901, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 28.10.1943.

РЕПНИКОВ Михаил Степанович, р. 1911, Брянская обл., д. Выгоничи, ряд., погиб 22.11.1943.

РОГОВОЙ Иосиф Дмитриевич, р. 1902, Брянская обл., Погарский р-н, ряд., погиб 20.10.1943.

РОДИН Яков Макарович, р. 1901, Тульская обл., Калужский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

РОМАНЕНКО Андрей Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Красное, ряд., погиб 19.11.1943.

РОМАНЕНКО Михаил Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Завтеевка, ряд., погиб 20.11.1943.

РОМАНЕНКО Панфил Константинович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

РОМАНЮГА Василий Семенович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Мостки, ряд., в/ч 45595, погиб 12.11.1943.

РОСЛАВЦЕВ Дмитрий Сергеевич, р. 1921, Брянская обл., Жуковский р-н, д. Жуковка, ряд., в/ч 78134, погиб 23.11.1943.

РОЩИН Василий Алексеевич, р. 1924, Московская обл., Клинский р-н, д. Никитское, ефр., в/ч 41028, погиб 12.11.1943.

РУДНИН Кирилл Афанасьевич, р. 1901, Орловская обл., Гордеевский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

РУДОВ Андрей Иванович, Орловская обл., Свердловский р-н, с. Богодухово, ряд., в/ч 68463, погиб 23.10.1943.

РУДОВ Иван Григорьевич, р. 1910, Брянская обл., Выгоничский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

РУЗЕЕВ Худайкуль, р. 1913, Таджикская ССР, Коктайский р-н, ряд., погиб 28.11.1943.

РУЗЫЕВ Уткир, р. 1919, Узбекская ССР, Самаркандская обл., Нарпайский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

РУСАКОВ Макар Фадеевич, р. 1923, Брянская обл., г. Сураж, ряд., погиб 12.11.1943.

РУСАКОВ Семен Иванович, р. 1901, Рязанская обл., г. Скопин, ряд., погиб 10.11.1943.

РУСАКОВ Степан Иванович, р. 1901, Рязанская обл., г. Скопин, ряд., в/ч 01916, погиб 10.11.1943.

РУСЕЙКОВ Куравай Оруджевич, р. 1894, Азербайджанская ССР, Шамкарский р-н, с. Сайфаин, ряд., погиб 28.11.1943.

РУЧИН Павел Иванович, р. 1904, Горьковская обл., Воскресенский р-н, д. Белоусово, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

РЫЖЕЧЕНКОВ Михаил Васильевич, р. 1924, Смоленская обл., Вяземский р-н, д. Вахромеево, ряд., погиб 12.11.1943.

РЫКОВ Евгений Григорьевич, Иркутская обл., Тулунский р-н, ряд., погиб 9.11.1943.

РЯЗАНЦЕВ Федор Иванович, Орловская обл., Хотынецкий р-н, д. Меловое, ефр., погиб 4.12.1943.

САВЕНКО Иван Аникеевич, Кустанайская обл., Федоровский р-н, с. Чистый Чандак, ряд., погиб 13.11.1943.

САВОСТА Алексей Петрович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Пески, ряд., погиб 15.11.1943.

САДКИН Федор Григорьевич, р. 1902, Новосибирская обл., Кривошеинский р-н, с. Кривошино, ряд., погиб 28.11.1943.

САДОМОВ Николай Семенович, Ярославская обл., Рыбинский р-н, ряд., погиб 28.10.1943.

САИПОВ Бари Мирзович, р. 1907, Башкирская АССР, Баймаковский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

САКИНОВ Айган, Казахская ССР, Павлодарская обл., Ермаковский р-н, ряд., погиб 25.11.1943.

САЛОВ Моисей Петрович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Любенхи, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

САЛЬНИКОВ Григорий Иванович, Брянская обл., Брянский р-н, ряд., погиб в ноябре 1943.

САМОХИН Алексей Васильевич, р. 1923, г.Брянск, ряд., погиб 21.11.1943.

САМУСЕНКО Федор Фролович, р. 1905, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Синий Колодезь, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

САПРАНЦОВ Григорий Александрович, р. 1925, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

САСКОВСКИЙ Михаил Егорович, р. 1898, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Жирки, ряд., погиб 23.11.1943.

САУКОВ Елисей Никитович, Калужская обл., г. Людиново, ряд., погиб 13.11.1943.

САФИУЛИН Хабул Сафиулинович, р. 1897, Татарская АССР, Пестречинский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

САФОНОВ Константин Леонович, р. 1923, Брянская обл., Выгоничский р-н, д. Слобода, ряд., погиб 22.11.1943.

САФРОНОВ Алексей Леонович, р. 1917, Брянская обл., Брянский р-н, с. Староселье, ряд., погиб 24.11.1943.

САФРОНОВ Петр Алексеевич, г. Томск, ст. серж., в/ч 11685, погиб 25.11.1943.

СВИРИДОВ Павел Федорович, р. 1913, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Бобовичи, ряд., в/ч 68463, погиб 1.11.1943.

СЕДЛЕЦКИЙ Карп Гордеевич, р. 1915, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Лужки, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

СЕЗЮМОВ Федор Николаевич, Воронежская обл., Аннинский р-н, ст. Ст. Чигла, мл. серж., в/ч 01047, погиб 25.10.1943.

СЕЛЕДЦОВ Моисей Акимович, р. 1917, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Внуковичи, ряд., в/ч 68463, погиб 19.10.1943.

СЕЛЕЗНЕВ Алексей Дмитриевич, Орловская обл., Сосковский р-н, д. Апальково, ряд., в/ч 01047, погиб 13.10.1943.

СЕЛЮТИН Лукьян Ефимович, Курская обл., Горшеченский р-н, с. Н. Моловое, ряд., погиб 30.10.1943.

СЕМЕНЕЦ Василий Прокофьевич, р. 1911, Брянская обл., Суражский р-н, д. Покровка, ряд., погиб 27.11.1943.

СЕМЕНКИН Алексей Васильевич, Брянская обл., Жуковский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

СЕМЕНОВ Михаил Николаевич, р. 1918, Узбекская ССР, г. Бухара, лейт., погиб 13.11.1943.

СЕМЕНОВИЧ Леонтий Иосифович, Московская обл., Серпуховский р-н, д. Дубачеко, ряд., погиб 7.11.1943.

СЕМЕНЬКОВ Иван Алексеевич, р. 1895, Брянская обл., Унечский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

СЕМЕРНЯ Иван Егорович, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. 2-я Федоровка, ряд., в/ч 78134, погиб 23.11.1943.

СЕМИН Николай Афанасьевич, Тульская обл., Киреевский р-н, ряд., погиб 28.9.1943.

СЕРГЕЕВ Алексей Петрович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 29.10.1943.

СЕРГЕЕВА Мария Алексеевна, р. 1923, старш., погибла 18.11.1943.

СЕРЕГИН Григорий Васильевич, р. 1908, Смоленская обл., Демидовский р-н, д. Вертя, ряд., погиб 23.11.1943.

СЕРЕДА Андрей Афанасьевич, р. 1905, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Завод Карецкая, ряд., погиб 21.11.1943.

СЕФ Владимир Семенович, р. 1924, г. Москва, старш., погиб 4.12.1943.

СИВАКОВ Василий Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 16.11.1943.

СИМЕШКО Тимофей Иванович, Брянская обл., Климовский р-н, с. Плавна, ряд., в/ч 68463, погиб 2.11.1943.

СИМОНОВ Семен Иванович, Брянская обл., Брянский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

СИМУТКИН Павел Степанович, Брянская обл., п. Выгоничи, ряд., погиб 9.11.1943.

СИНЕГУБ Петр Родионович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, с. Бучки, ряд., в/ч 68463, погиб 13.10.1943.

СИНЯВСКИЙ Алексей Евсеевич, р. 1905, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Макаричи, серж., погиб 21.11.1943.

СИРОТИН Владимир Михайлович, р. 1911, Орловская обл., Орловский р-н, д. Малая Куликовка, ряд., погиб 23.11.1943.

СИТНИКОВ Василий Афанасьевич, Кемеровская обл., Кемеровский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 15.10.1943.

СКЛЕЗНЕВ Николай Гаврилович, ряд., в/ч 68463, погиб 23.10.1943.

СКЛЕЗНЕВ Петр Гаврилович, ряд., погиб 13.10.1943.

СКОВОРОДКО Харитон Васильевич, р. 1907, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Внуковичи, ряд., в/ч 68463, погиб 12.10.1943.

СКОВПЕНЬ Кондратий Владимирович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Влазовичи, ряд., погиб 14.11.1943.

СКОК Александр Власович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Василевка, ряд., в/ч 62996, погиб 16.11.1943.

СКОК Андрей Петрович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Н. Дроков, ряд., погиб 15.11.1943.

СКОК Ефим Исакович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Н. Дроков, ряд., погиб 17.11.1943.

СКРЯБИН Василий Васильевич, Ивановская обл., г. Кохма, ряд., в/ч 39819, погиб 4.11.1943.

СКУКДАРЛОВ Иван Владимирович, Кемеровская обл., г. Киселевск, ряд., в/ч 68463, погиб 26.10.1943.

СМИРНОВ Александр Николаевич, р. 1920, Ярославская обл., г. Рыбинск, ряд., погиб 15.11.1943.

СМИРНОВ Андрей Иларионович, р. 1920, Кировская обл., Нашинский р-н, с. Архангельское, ряд., в/ч 34471, погиб 22.11.1943.

СМИРНОВ Геннадий Васильевич, р. 1923, Ярославская обл., Галичский р-н, д. Марково, ряд., погиб 21.11.1943.

СМИРНОВ Петр Иванович, р. 1900, Костромская обл., Буйский р-н, д. Воронцово, ряд., погиб 29.10.1943.

СМОЛЯКОВ Адам Емельянович, р. 1918, Гомельская обл., Кормянский р-н, д. Вышенки, ряд., погиб 23.11.1943.

СНЫТКО Алексей Степанович, р. 1924, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Заборье, ряд., погиб 23.11.1943.

СОКОЛОВ Ефрем Гаврилович, р. 1909, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Макаричи, ряд., погиб 22.11.1943.

СОКОЛОВ Иван Александрович, р. 1912, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., в/ч 01047, погиб 12.10.1943.

СОЛДАТОВ Федор Александрович, г. Горький, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

СОЛОВЬЕВ Григорий Трофимович, Брянская обл., Стародубский р-н, погиб 30.10.1943.

СОЛОВЬЕВ Сергей Григорьевич, Тамбовская обл., Рассказовский р-н, с. Каптево, ряд., в/ч 62996, погиб 19.11.1943.

СОРОКОВОЙ Иван Федорович, Брянская обл., Брянский р-н, д. Староселье, ряд., погиб 7.11.1943.

СПИРИН Иван Владимирович, Липецкая обл., Елецкий р-н, серж., в/ч 68463, погиб 1.11.1943.

СПОРАН Антон Игнатьевич, р. 1905, Новосибирская обл., Кривошеинский р-н, мл. лейт., погиб 12.11.1943.

СТАКАНОВ Дмитрий Мартынович, Пензенская обл., Башмаковский р-н, с. Знаменка, ст. серж., погиб 19.11.1943.

СТАНКЕВИЧ Павел Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, с. Влазовичи, ряд., в/ч 62996, погиб 12.11.1943.

СТАРОВОЙТОВ Николай Захарович, р. 1909, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Сновское, ряд., в/ч 68463, погиб 12.10.1943.

СТАРЧЕНКО Кирилл Еремеевич, р. 1900, Брянская обл., Гордеевский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

СТАРЧЕНКО Павел Кононович, р. 1910, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Глинное, ряд., погиб 20.11.1943.

СТЕПАНЧЕНКО Михаил Павлович, р. 1924, Брянская обл, г. Сураж, ряд., погиб 13.11.1943.

СТЕПАНЯН Сандрек Александрович, р. 1918, Азербайджанская ССР, г. Кировоград, ст. лейт., погиб 20.12.1943.

СТЕПАЧЕВ Трофим Архипович, Брянская обл., ст. Жуковка, ряд., в/ч 41454, погиб 23.11.1943.

СТЕШАНОВ Леонид Вамефатьевич, Брянская обл., ст. Комаричи, ряд., в/ч 19239, погиб 28.10.1943.

СТОЛЯРОВ Владимир Иванович, р. 1927, Смоленская обл., Гжатский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 28.10.1943.

СТРАХОВ Павел Васильевич, р. 1911, г. Свободный, мл. лейт., погиб 13.11.1943.

СТРУГОВЕЦ Андрей Демьянович, р. 1897, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Перелазы, ряд., погиб 23.11.1943.

СТРУГОВЕЦ Дмитрий Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Перелазы, ряд., в/ч 06557, погиб 17.11.1943.

СТУЛЬНИКОВ Василий Александрович, Куйбышевская обл., г. Сызрань, ряд., в/ч 01047, погиб 28.10.1943.

СУВОРОВ Олег Иванович, ряд., погиб 12.11.1943.

СУЛИМОВ Владимир Платонович, Брянская обл., Брянский р-н, д. Лопуш, ст. серж., погиб 19.11.1943.

СУРТАЕВ Федор Никандрович, Алтайский край, Красногорский р-н, с. Старо-Суртайка, серж., в/ч 78134, погиб 20.11.1943.

СУХОВ Владимир Яковлевич, р. 1899, Ивановская обл., Шуйский р-н, с. Веденье, ряд., погиб 25.11.1943.

СУЧАК Петр Кузьмич, р. 1920, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Рудня-Воробьевка, ряд., погиб 17.11.1943.

СУЧКОВ Алексей Филиппович, р. 1904, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Перетин, ряд., погиб 22.11.1943.

СЯХИН Борис Федосович, р. 1913, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Лопатки, ряд., погиб 21.11.1943.

ТАВНЕНКО Иван Дмитриевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ТАВОЖНЯНСКИЙ Петр Афанасьевич, р. 1908, ряд., погиб 21.11.1943.

ТАГАЕВ Бабаяр, р. 1920, Узбекская ССР, Сурхан-Дарьинская обл., Шурчинский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 10.11.1943.

ТАЛАНОВ Петр Георгиевич, р. 1919, г. Новосибирск, лейт., погиб 15.11.1943.

ТАРАБАНЬКО Григорий Алексеевич, Брянская обл., Климовский р-н, д. Побожеевка, ряд., в/ч 68463, погиб 1.11.1943.

ТАРАНОВ Сергей Нестерович, Брянская обл., г. К. Гора, ряд., погиб 21.11.1943.

ТАРАСЕНКО Герасим Алексеевич, Могилевская обл., Климовичский р-н, Звенчатка, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

ТВЕРДУНОВ Павел Васильевич, р. 1903, Орловская обл., Дмитриевский р-н, п. Хальчи, ряд., погиб 22.11.1943.

ТЕЛУШКО Митрофан Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Струженка, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ТЕМНОВ Николай Васильевич, р. 1923, Смоленская обл., Бартинский р-н, ряд., погиб 27.11.1943.

ТЕРЕБИЛО Петр Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ТЕРЕХИН Константин Петрович, р. 1913, Московская обл., Владимировский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ТЕРЕХОВ Михаил Яковлевич, р. 1918, Омская обл., Тарский р-н, с. Терехово, серж., погиб 22.11.1943.

ТЕРЕШОНОК Григорий Петрович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ТЕРЕЩЕНКО Андрей Николаевич, Астраханская обл., лейт., в/ч 68463, погиб 12.10.1943.

ТИМОФЕЕВ Алексей Николаевич, г. Горький, ряд., в/ч 34503, погиб 21.11.1943.

ТИМОШЕНКО Василий Николаевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Верхличи, ряд., в/ч 11685, погиб 26.11.1943.

ТИМЧЕНКО Федос Петрович, Брянская обл., Суражский р-н, с. Кулаги, ряд., погиб 17.11.1943.

ТИТОВ Митрофан Михайлович, р. 1910, Гомельская обл., Кормянский р-н, с. Рудня, ряд., погиб 23.11.1943.

ТКАЧЕВ Иван Федосович, р. 1906, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Михайловск, ряд., в/ч 39819, погиб 5.11.1943.

ТОВКАЛО Иван Степанович, Черниговская обл., Семеновский р-н, ряд., погиб 27.10.1943.

ТОЛКАЧЕВ Петр Васильевич, Брянская обл., Жуковский р-н, ряд., в/ч 82996, погиб 15.11.1943.

ТОЛКАЧЕВ Степан Иванович, р. 1911, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Староновицкая, ряд., погиб 21.11.1943.

ТОЛКАЧЕВ Федор Иванович, р. 1910, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Староновицкая, ряд., погиб 11.11.1943.

ТОЛОЧКО Николай Дмитриевич, Брянская обл., Суражский р-н, п. Савок, ряд., погиб 15.11.1943.

ТОЛПЫШКИН Иван Дмитриевич, Смоленская обл., Сычевский р-н, д. Нероново, ряд., погиб 7.11.1943.

ТОЛСТЯКОВ Александр Стефанович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ТОРМОЗ Михаил Яковлевич, р. 1902, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Тростань, ряд., в/ч 68463, погиб 12.10.1943.

ТРАПИЦИН Геннадий Александрович, мл. лейт., погиб 15.11.1943.

ТРЕТЬЯКОВ Петр Лукьянович, р. 1915, Владимирская обл., Петушинский р-н, ст. серж., в/ч 65731, погиб 15.11.1943.

ТРИШИН Тимофей Яковлевич, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, ряд., погиб 5.11.1943.

ТРУДНИКОВ Петр Андреевич, серж., в/ч 68463, погиб 1.11.1943.

ТУБОЛ Никита Титович, р. 1906, Брянская обл., Гордеевский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

ТУКБЕРГЕНОВ Тюмбек, Казахская ССР, Чимкентская обл., Сайрамский р-н, ряд., в/ч 39819, погиб 5.11.1943.

ТЫРТЫШНЫЙ Николай Васильевич, р. 1917, Казахская ССР, серж., погиб 22.11.1943.

ТЫЧКОВ Серафим Михайлович, р. 1907, Брянская обл., с. Синий Колодезь, ряд., в/ч 68463, погиб 12.10.1943.

ТЮКО Павел Иванович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ТЮРЕНКОВ Василий Григорьевич, р. 1905, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Слобода, ряд., погиб 23.11.1943.

УДОЛЫХ Прокоп Трофимович, Брянская обл., Жуковский р-н, д. Трубочи, ряд., погиб 16.11.1943.

УЙМИН Иван Яковлевич, р. 1916, Читинская обл., Борзинский р-н, серж., погиб 22.11.1943.

УМЕТОВ Джансунбай, р. 1893, Таджикская ССР, Джелал-Абадская обл., Ленинский р-н, ряд., погиб 28.11.1943.

УРЮПИН Иван Тихонович, Тамбовская обл., Моршанский р-н, лейт., в/ч 64753, погиб 20.10.1943.

ФАТКУЛЛИН Ягафар Идиятович, Башкирская АССР, Аургазинский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ФЕДОРЕНКО Алексей Григорьевич, Оренбургская обл., Новосергиевский р-н, с. Камышка, ст. серж., в/ч 25477, погиб 18.11.1943.

ФЕДОРИН Михаил Лукич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Кошовка, ряд., погиб 18.11.1943.

ФЕДОСОВ Иван Петрович, Орловская обл., Мценский р-н, серж., в/ч 78134, погиб 21.11.1943.

ФЕДЧЕНКО Михаил Иванович, р. 1918, г. Москва, ряд., в/ч 78134, погиб 22.11.1943.

ФЕЩЕНКО Ефрем Александрович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 22.11.1943.

ФИЛИМОНОВ Петр Андреевич, р. 1901, Ростовская обл., Семикаракорский р-н, ст. Н. Золотовская, ряд., погиб 14.11.1943.

ФИЛИН Иван Герасимович, р. 1908, Брянская обл., Выгоничский р-н, с. Скрябино, ряд., погиб 22.11.1943.

ФИЛИППОВ Александр Григорьевич, Пермская обл., Добрянский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ФИНОГЕНОВ Василий Фадеевич, Калужская обл., Людиновский р-н, д. Березовка, ряд., погиб 13.11.1943.

ХАЙДОРОВ Асанбай, Узбекская ССР, Андижанская обл., Ходжиабадский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ХАМРАЕВ Казах, р. 1915, Самаркандская обл., Аральский р-н, с. Аральское, ряд., погиб 22.11.1943.

ХАНДОЖКО Алексей Николаевич, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Дубровка, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

ХАНС Лев Овсеевич, р. 1922, г. Одесса, ефр., погиб 13.10.1943.

ХАРИТОНОВ Аким Иванович, р. 1914, Белгородская обл., Старооскольский р-н, д. Новониколаевка, в/ч 046481, погиб 22.10.1943.

ХАРЧИКОВ Андрей Михайлович, Орловская обл., Дросковский р-н, д. Харчиково, ряд., в/ч 32996, погиб 13.11.1943.

ХАСАНОВ Ранатан, р. 1902, Казахская ССР, Павлодарская обл., Лебяжинский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

ХЛОПЕНКОВ Марк Васильевич, г. Калуга, ряд., в/ч 68463, погиб 12.10.1943.

ХЛЫНАВСКИЙ Иван Ильич, р. 1921, Казахская ССР, г. Алма-Ата, мл. лейт., погиб 13.11.1943.

ХОМКИН Михаил Кузьмич, Калининская обл., Западно-Двинский р-н, д. Костино, ефр., в/ч 064435, погиб 17.11.1943.

ХОМЯКОВ Степан Тарасович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Ковальковичи, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ХОРОВ Михаил Дмитриевич, Курская обл., Обоянский р-н, с. Панино, ефр., погиб 12.11.1943.

ХОРОПУТИН Иван Егорович, Брянская обл., Жуковский р-н, д. Леденево, ряд., в/ч 19239, погиб 28.10.1943.

ХОРОШКОВ Геннадий Ильич, Новосибирская обл., Венгеровский р-н, д. Яр-Малинино, ряд., в/ч 68463, погиб 29.10.1943.

ХОРТ Арсений Алексеевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Далисичи, ряд., погиб 19.11.1943.

ХОЧЕНКОВ Никита Сергеевич, Калужская обл., Жиздринский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ХРОЛЕНКО Михаил Иосифович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ХРОЛЕНОК Григорий Прохорович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

ХРЫЧИКОВ Андрей Тихонович, Калужская обл., г. Людиново, ряд., погиб 13.11.1943.

ЦВИЛЬСКИЙ Михаил Иванович, Кемеровская обл., г. Киселевск, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

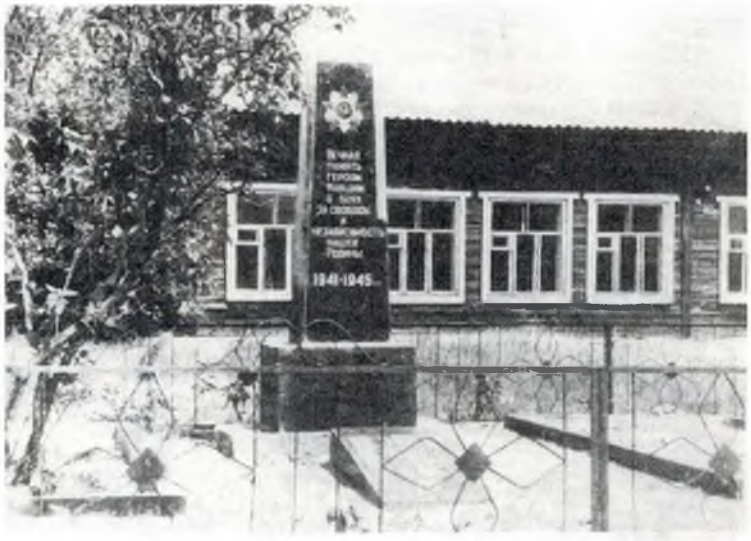

Помнік на брацкай магіле савецкіх воінаў у в. Хізы.

ЦЫЦУРА Василий Григорьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Грабовка, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ЧЕМАТКИН Семен Константинович, Чувашская АССР, Шумерлинский р-н, д. Хирлу-Кассы, ряд., погиб 19.11.1943.

ЧЕМОДУРОВ Куприян Селиверстович, р. 1907, Брянская обл., Стародубский р-н, п. Лужки, ряд., погиб 19.10.1943.

ЧЕПЛЯ Михаил Митрофанович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 92926, погиб 17.11.1943.

ЧЕРЕМИСОВ Федор Андреевич, Орловская обл., Покровский р-н, ряд., в/ч 6069, погиб 12.11.1943.

ЧЕРНИГОВ Иван Владимирович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Ширки, ряд., погиб 13.11.1943.

ЧЕРНИКОВ Михаил Андреевич, г. Москва, серж., в/ч 45912, погиб 27.10.1943.

ЧЕРНОУСОВ Петр Алексеевич, р. 1904, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Внуковичи, ряд., в/ч 68463, погиб 12.10.1943.

ЧЕРНЫШОВ Алексей Петрович, р. 1924, Воронежская обл., Панинский р-н, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

ЧЕСТНОХОВ Иван Алексеевич, р. 1916, г. Москва, лейт., погиб 13.11.1943.

ЧЕЧЕНИН Филипп Лаврентьевич, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ряд., погиб 13.10.1943.

ЧЕЧИЯ Алисрон Дмитриевич, р. 1923, Грузинская ССР, Абейский р-н, с. Норял, ряд., погиб 9.11.1943.

ЧУВАШОВ Сабир, р. 1912, Пермская обл., Пермский р-н, с. Кояново, ст. серж., в/ч 11685, погиб 22.11.1943.

ЧУГУНОВ Степан Иудович, Калужская обл., Людиновский р-н, д. Вербежичи, ряд., погиб 13.11.1943.

ЧУДОПАЛ Марк Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Федоровка, ряд., погиб 14.11.1943.

ЧУРКИН Алексей Андреевич, Рамешковский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ЧУЧАЕВ Дмитрий Данилович, р. 1921, Могилевская обл., Краснопольский р-н, д. Глыбов, ряд., погиб 23.11.1943.

ШАКАРЕНКО Тимофей Гаврилович, р. 1912, г. Смоленск, ряд., погиб 17.11.1943.

ШАЛДУВАЕВ Астунды, Казахская ССР, г. Семипалатинск, ряд., погиб 21.11.1943.

ШАЛУНОВ Константин Гаврилович, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Бобовичи, ряд., в/ч 68463, погиб 29.10.1943.

ШАМОВ Герасим Васильевич, ряд., в/ч 62996, погиб 16.11.1943.

ШАМОВ Иван Васильевич, ряд., в/ч 62996, погиб 16.11.1943.

ШАПОВАЛОВ Дмитрий Петрович, Ростовская обл., Неклиновский р-н, ст. Морская, ряд., погиб 21.11.1943.

ШАРОВ Сергей Сергеевич, р. 1913, Горьковская обл., Борский р-н, ряд., погиб 28.10.1943.

ШАТУРА Андрей Федотович, р. 1918, Куйбышевская обл., Новоспасский р-н, п. Черничный, ряд., погиб 21.11.1943.

ШЕВЕЛЕВ Тимофей Семенович, р. 1906, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Бобовичи, ряд., в/ч 68463, погиб 30.10.1943.

ШЕВКУН Михаил Иларионович, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ШЕВЦОВ Иван Ефимович, р. 1912, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Курковичи, ряд., погиб 27.10.1943.

ШЕВЦОВ Тимофей Григорьевич, р. 1902, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Великий Бор, ряд., погиб 25.11.1943.

ШЕПОВАЛОВ Павел Никифорович, р. 1908, Брянская обл., Гордеевский р-н, с. Перетин, ряд., погиб 25.11.1943.

ШЕРСТНЕВ Анатолий Гаврилович, Киевская обл., г. Яготин, ряд., в/ч 25728, умер от ран 17.7.1944.

ШЕСТЕРА Федор Андреевич, р. 1908, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

ШЕХОВЦЕВ Алексей Алексеевич, Брянская обл., Гордеевский р-н, д. Перитен, ряд., в/ч 48834, погиб 20.11.1943.

ШИКЛЯРОВ Иван Семенович, р. 1907, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Н. Бобовичи, ряд., в/ч 68463, погиб 16.10.1943.

ШИНКАРЕНКО Семен Ильич, лейт., погиб 24.11.1943.

ШИНКАРЕНКО Яков Андреевич, р. 1914, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Н. Бобовичи, ряд., погиб 12.10.1943.

ШКЛОВ Емельян Прокофьевич, р. 1910, Брянская обл., Суражский р-н, с. Октябрьское, ряд., погиб 23.11.1943.

ШКОДА Дмитрий Семенович, р. 1906, Брянская обл., Унечский р-н, с. Шелатовая, ряд., погиб 20.11.1943.

ШКРЕД Яков Трофимович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Ст. Дроково, ряд., погиб 24.11.1943.

ШКУРИН Иван Иванович, р. 1920, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Шершевичи, ряд., в/ч 39819, погиб 5.11.1943.

ШЛЯПНИКОВ Степан Васильевич, Калужская обл., Хвастовичский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ШОРИН Андрей Федотович, р. 1915, Куйбышевская обл., Шентальский р-н, с. Ермоловка, ряд., погиб 22.11.1943.

ШОРИН Петр Филиппович, р. 1909, Куйбышевская обл., Шентальский р-н, д. Ермоловка, серж., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

ШТАНЬКО Семен Егорович, Черниговская обл., Новгород-Северский р-н, п. Веселый, ряд., в/ч 01001, погиб 12.11.1943.

ШТЫРЕВ Сергей Иванович, р. 1914, Читинская обл., Н.-Заводский р-н, с. Аргунск, мл. лейт., погиб 14.11.1943.

ШУГАЕВ Яков Иванович, Брянская обл., Красногорский р-н, с. Заборье, ряд., в/ч 78134, погиб 21.11.1943.

ШУЛЬГИН Борис Борисович, р. 1917, г. Казань, ряд., погиб 23.11.1943.

ШУСТОВ Федор Семенович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Павловка, ряд., в/ч 62996, погиб 17.11.1943.

ШУШАКОВ Александр Иванович, р. 1906, Новосибирская обл., Колыванский р-н, с. Колыван, ряд., погиб 22.11.1943.

ЩЕКОТИХИН Алексей Афанасьевич, р. 1923, Орловская обл., Орловский р-н, д. Щекотихин, ряд., погиб 23.11.1943.

ЩЕРБА Иван Ефимович, Брянская обл., Выгоничский р-н, д. Покровка, ряд., в/ч 34503, погиб 22.11.1943.

ЩЕРБАКОВ Александр Петрович, Ярославская обл., Борисоглебский р-н, д. Бурмакино, ряд., погиб 13.11.1943.

ЩИГАРЕЦ Иван Захарович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Ляличи, ряд., в/ч 62996, погиб 22.11.1943.

ЮЛДАШЕВ Базар, р. 1923, Таджикская ССР, Пенджикентский р-н, д. Суджино, серж., погиб 18.11.1943.

ЮЛДАШОВ Амурали, р. 1923, Узбекская ССР, Андижанская обл., Морсамотский р-н, ряд., погиб 28.11.1943.

ЮРЧЕНКО Антон Титович, р. 1907, Фрунзенская обл., Покориловский р-н, с. Чалдовар, ряд., погиб 24.11.1943.

ЮРЧЕНКО Иван Данилович, р. 1909, Брянская обл., Унечский р-н, д. Старая Гута, ряд., погиб 20.11.1943.

ЮРЧЕНКО Иван Данилович, Брянская обл., Унечский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

ЮРЧЕНКО Михаил Петрович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Беляны, ряд., погиб 14.11.1943.

ЯЗВЕНКО Василий Афанасьевич, Брянская обл., Суражский р-н, д. Березина, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ЯЗВЕНКО Дорофей Васильевич, Брянская обл., Суражский р-н, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ЯКУБОВ Исмаил, р. 1925, Узбекская ССР, Хорезмская обл., Янгиарыкский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

ЯНОЧКИН Александр Никифорович, р. 1905, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Полесье, ряд., погиб 25.11.1943.

ЯРУТА Степан Михайлович, р. 1924, Сумская обл., Белопольский р-н, с. Первые Павловки, ряд., в/ч 62996, погиб 13.11.1943.

ХИЗОВСКИЙ СЕЛЬСОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ГАРИСТЫ

АРХИПОВ Василий Иванович, Орловская обл., Свердловский р-н, ряд., в/ч 62939Б, умер от ран 17.11.1943.

ГОРИН Алексей Иванович, г. Пенза, старш., в/ч 62939, умер от ран 6.12.1943.

ДЕРБИН Андрей Иванович, Вологодская обл., Никольский р-н, д. Кудрино, ряд., в/ч 62939, умер от ран 21.11.1943.

Помнік на брацкай магіле воінаў Чырвонай Арміі ў в. Навасёлкі.

ДУДИН Тимофей Викторович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 32939, умер от ран 27.11.1943.

ЕВЧЕНКО Михаил Матвеевич, ряд., 446 сп, погиб 17.11.1943.

КРАВЧЕНКО Корней Симонович, р. 1898, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Мишковка, ряд., в/ч 02939, умер от ран 4.12.1943.

КУЛАКОВ Алексей Федорович, р. 1923, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., 397 сд, погиб 28.11.1943.

ЛЕСОВСКИЙ Дмитрий Иванович, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Ковалево, ряд., в/ч 62939, умер от ран 4.11.1943.

МЕДВЕДЕВ Сергей Федорович, р. 1923, Ивановская обл., Кандыйский р-н, д. Трынино, мл. лейт., погиб 28.9.1943.

МОКРЯКОВ Николай Иванович, ряд., 446 сп, погиб 17.11.1943.

САВОСИН Борис Яковлевич, мл. серж., 322 сд, умер от ран 17.11.1943.

САЛАЕВ Суван, р. 1911, Узбекская ССР, Самаркандская обл., Нарпайский р-н, ряд., в/ч 45040, погиб 10.10.1943.

СТУПНИКОВ Николай Алексеевич, Кировская обл., Котельничский р-н, ряд., в/ч 62939, умер от ран 30.11.1943.

ФИЛОНОВ П. Дмитриевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 62939, умер от ран 20.9.1943.

ХАРУЛИН Александр Александрович, Калининская обл., г. Васьегонск, ст. лейт., в/ч 62939, умер от ран 12.11.1943.

ШЕМЯКИН Павел Иванович, Алтайский край, Тогульский р-н., с. Мартьеново, ряд., погиб 29.9.1943.

ШРАМОВ Петр Васильевич, Брянская обл., Почепский р-н, д. Семейцы, ряд., в/ч 62939, умер от ран 23.11.1943.

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ХИЗЫ

АЛЫМОВ Макар Спиридонович, р. 1914, Приморский край, Тернейский р-н, с. Кхуцин, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.9.1943.

АНПИЛОПОВ Валериан Григорьевич, Куйбышевская обл., Кашпенский р-н, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.9.1943.

БАТРАКОВ Василий Васильевич, р. 1925, Московская обл., Ухтомский р-н, п. Тамилина, ряд., в/ч 70591, погиб 29.9.1943.

БУЗУТОВ Леонтий Никитович, р. 1907, Пензенская обл., Сосновоборский р-н, с. Сосновоборск, ряд., в/ч 70439, погиб 28.10.1943.

ВЕСЕЛОВ Николай Иванович, Калининская обл., Бежецкий р-н, д. Потесы, мл. серж., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ГЕРАСИМОВ Михаил Евдокимович, р. 1925, Ивановская обл., г. Иваново, ряд., погиб 23.9.1943.

ГРОШЕВ Алексей Назарович, Костромская обл., Нерехтский р-н, д. Борисовка, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 28.9.1943.

ГУЛЕВСКИЙ Митрофан Стефанович, р. 1925, Липецкая обл., Тербунский р-н, с. 2-е Тербуны, ряд., в/ч 70591, погиб 29.9.1943.

ЕВСЕЕВ Михаил Иванович, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, п. Алексеевский, ряд., в/ч 68439, погиб 28.10.1943.

ЕЛИСЕЕВ Алексей Федорович, Волгоградская обл., Новоаннинский р-н, мл. серж., в/ч 70439, умер от ран 28.10.1943.

ЕФРЕМОВ Иван Лазаревич, р. 1923, Могилевская обл., Горецкий р-н, д. Аниковичи, ряд., погиб 29.9.1943.

ИВАНОВ Михаил Фомич, р. 1922, г. Москва, ст. лейт., в/ч 70591, погиб 30.9.1943.

КИРЕЕВ Василий Алексеевич, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, д. Жумено, ряд., в/ч 68439, погиб 28.10.1943.

КИРЕЕВ Петр Кузьмич, Саратовская обл., Турковский р-н, с. Глебовка, ефр., в/ч 68439, погиб 28.10.1943.

КОМОВ Борис Сергеевич, Тульская обл., Заокский р-н, с. Яковлево, ряд., в/ч 70591, погиб 29.9.1943.

КОРОЛЕВ Иван Яковлевич, Калининская обл., Бежецкий р-н, с. Новое, ряд., в/ч 70591, погиб 29.9.1943.

КУЧУМОВ Виктор Иванович, р. 1925, Ярославская обл., Пречистенский р-н, д. Олешинское, ряд., в/ч 70591, погиб 29.9.1943.

КУШНИР Василий Кириллович, Еврейская авт. обл., г. Биробиджан, ряд., в/ч 70591, погиб 29.9.1943.

ЛАБАНОВ Алексей Семенович, р. 1908, Удмуртская АССР, г. Сарапул, ряд., 250 сд, 918 сп, умер от ран 29.9.1943.

ЛАКЕЕВ Андрей Михайлович, р. 1902, Рязанская обл., Шиловский р-н, ряд., 250 сд., 918 сп, погиб 29.9.1943.

ЛАТОВИН Александр Максимович, р. 1920, Ставропольский край, Левокумский р-н, д. Правокумка, ряд., погиб 8.11.1943.

ЛИКСЕВ Андрей Степанович, Рязанская обл., Шиловский р-н, с. Тырново, ряд., погиб 29.9.1943.

МАМАКОВ Исмат, р. 1895, Кзыл-Ординская обл., ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.9.1943.

МАТВЕЕВ Павел Константинович, Калужская обл., Ферзиковский р-н, д. Русиново, ряд., в/ч 70591, погиб 29.9.1943.

МЕТЕЛЕВ Николай Васильевич, р. 1906, Красноярский край, Черногорский р-н, ряд., погиб 29.9.1943.

МИТЕЛЕВ Николай Васильевич, р. 1906, Удмуртская АССР, г. Сарапул, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.9.1943.

МОРЕНОВ Павел Михайлович, Горьковская обл., Павловский р-н, д. Бандино, ряд., 918 сп, погиб 29.9.1943.

ОВСЕЕНКО Николай Кузьмич, Брянская обл., г. Стародуб, ряд., в/ч 63439, погиб 28.10.1943.

ОМАРОВ Шарип, Омская обл., Одесский р-н, ряд., в/ч 70591, погиб 29.9.1943.

ПЕРЕПЕЛОВ Сергей Михайлович, р. 1924, Липецкая обл., Лев-Толстовский р-н, д. Бычки, ряд., 918 сп, погиб 29.9.1943.

ПИРАДЗЕ Александр Ефимович, Грузинская ССР, Борякомский р-н, с. Сакире, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.9.1943.

ПИРАДЗЕ Тимофей Григорьевич, р. 1902, Тбилисская обл., Боржомский р-н, д. Сакуры, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.9.1943.

ПОЛУХИН Валентин Иванович, г. Воронеж, кап., в/ч 39819, умер от ран 21.10.1943.

ПОЛЯКОВ Александр Александрович, Тульская обл., г. Ефремов, мл. лейт., в/ч 70591, погиб 30.9.1943.

РУСЛЯКОВ Емельян Иванович, Рязанская обл., Милославский р-н, с. Жерниково, ряд., погиб 29.9.1943.

САРАТОВЦЕВ Михаил Петрович, р. 1902, Горьковская обл., г. Кулебаки, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.9.1943.

СЕМЕНОВ Федот Павлович, р. 1900, Липецкая обл., Воловский р-н, д. Никольское, сфр., в/ч 68439, погиб 28.10.1943.

СИДОРОВ Герасим Михайлович, Владимирская обл., г. Кольчугино, ряд., погиб 30.9.1943.

СИЛКИН Данила Лаврентьевич, Тульская обл., Арсеньевский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

СИМАГИН Алексей Алексеевич, р. 1925, Московская обл., Орехово-Зуевский р-н, д. Соболево, ряд., в/ч 70591, погиб 29.9.1943.

ТЕРЕНТЬЕВ Борис Анатольевич, р. 1925, Ивановская обл., с. Иваньково, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.9.1943.

ТИХОМИРОВ Василий Александрович, Ивановская обл., Кинешемский р-н, г. Заволжск, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.9.1943.

УРАКОВ Кирилл Елисеевич, Удмуртская АССР, Завьяловский р-н, ряд., погиб 29.9.1943.

УСМАНОВ Закир, р. 1915, Сурхан-Дарьинская обл., г. Термез, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.9.1943.

ФРОЛОВ Василий Егорович, р. 1906, Алтайский край, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.9.1943.

ХОХРЯКОВ Илья Васильевич, ряд., в/ч 70591, погиб 29.9.1943.

ЦУРИН Александр Матвеевич, р. 1908, г. Орджоникидзеград, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.9.1943.

ЧУРАКОВ Кирилл Алексеевич, р. 1903, Удмуртская АССР, Завьяловский р-н, д. Забегалово, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.9.1943.

ШАТИЛОВ Михаил Дмитриевич, Орловская обл., Покровский р-н, д. Варварино, ряд., в/ч 68439, погиб 28.10.1943.

ШУМКИН Иван Иванович, Мордовская АССР, Торбеевский р-н, с. Атюрьево, ряд., погиб 29.9.1943.

ШЕРСТИНСКИЙ СЕЛЬСОВЕТ

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ НОВОСЕЛКИ

АБДУРАХМАНОВ Селеджан, р. 1910, Таджикская ССР, ряд., в/ч 01036, погиб 15.11.1943.

АБДУРАХМАНОВ Хафно Килод, ряд., в/ч 398119, погиб 18.11.1943.

АБЛУКАНОВ Альде, р. 1902, ряд., в/ч 01036, погиб 13.11.1943.

АБРАМОВ Евгений Дмитриевич, р. 1923, Смоленская обл., Тумановский р-н, с. Дмитриевка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

АБРАМОВ Иван Павлович, р. 1904, Орловская обл., Покровский р-н, д. Желановка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

АБРАМЦЕВ Фрол Кузьмич, р. 1924, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

АВДЕЕНКО Евгений Фомич, ефр., в/ч 39819, погиб 18.11.1943.

АВДЕЕНКО Петр Иванович, ряд., в/ч 39819, погиб 23.11.1943.

АВРАМЕНКО Владимир Степанович, р. 1922, ряд., 287 сд., погиб 15.11.1943.

АГЕЕВ Сергей Михайлович, ряд., в/ч 45987, погиб 22.11.1943.

АЗАМАТОВ Зайнидин Азаматович, р. 1903, Башкирская АССР, Нузаманский р-н, с. Сарда, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

АКИМОВ Александр Егорович, р. 1925, Брянская обл., Урицкий р-н, д. Горяново, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

АКСЕНОВ Василий Иванович, ряд., погиб 3.10.1943.

АЛЕШИН Филипп Семенович, р. 1900, Иркутская обл., Куйтунский р-н, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 16.11.1943.

АЛЕШНИК Сидор Нонович, ряд., в/ч 39819, погиб 16.11.1943.

АЛИЕВ Кицо Алиевич, ряд., в/ч 56391, погиб 2.10.1943.

АЛИЕВ Чингиз Айкатулович, р. 1925, ряд., в/ч 01036, погиб 29.10.1943.

АЛИМОВ Михаил Петрович, р. 1911, г. Москва, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

АЛИМОВ Хамза, р. 1907, Горьковская обл., Красно-Октябрьский р-н, д. Б.-Абнинск, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

АЛТУХОВ Леонид Никитович, ряд., в/ч 39819, погиб 17.11.1943.

АМЕЛИН Фома Павлович, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

АНДРЕЕВ Василий Сергеевич, р. 1892, Башкирская АССР, Стерлитамакский р-н, д. Асоваш, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

АНОСОВ Иван Лаврентьевич, р. 1911, Читинская обл., Нерчинско-Заводский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 5.11.1943.

АНОХИН Сергей Надимович, ряд., погиб 14.11.1943.

АНОХИН Степан Иванович, р. 1917, Липецкая обл., Задонский р-н, с. Ксизово, мл. серж., погиб 31.10.1943.

АНТИПИН Иван Петрович, р. 1910, Свердловская обл., Н. Сергинский р-н, г. Михайловск, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

АНФЕЕВ Иван Алексеевич, р. 1904, ряд., в/ч 61036, погиб 28.10.1943.

АПОСТОЛОВ Александр Иванович, р. 1908, ряд., погиб 15.11.1943.

АРАПОВ Илья Нестерович, р. 1901, Новосибирская обл., Легостроевский р-н, д. Старо-Сундово, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 12.11.1943.

АРАПОВ Павел Николаевич, р. 1913, Молотовская обл., Юго-Осокинский р-н, д. Подовиха, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 5.11.1943.

АРЕВКО Иван Васильевич, р. 1924, Амурская обл., Благовещенский р-н, с. Каникурган, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 18.11.1943.

АРЖАНСКОВ Григорий Андреевич, р. 1915, Сталинградская обл., Нижне-Гирский р-н, ст. Нижне-Гирская, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

АРИНТОВ Николай Васильевич, р. 1917, Брянская обл., Погарский р-н, с. Бобрик, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

АРСЕНОВ Иван Федорович, ряд., в/ч 39819, погиб 19.11.1943.

АРСЕНОВ Павел Федорович, р. 1917, ряд., погиб 19.11.1943.

АРТАМОНИКОВ Матвей Герасимович, р. 1915, Сталинградская обл., Добринский р-н, х. Рыжинский, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

АРТЕМОВ Дмитрий Иванович, р. 1917, Воронежская обл., Хреновский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 14.11.1943.

АРХИПЕНКО Федор Антонович, р. 1899, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

АРХИПОВ Андрей Стефанович, р. 1922, ряд., в/ч 03419, погиб 18.11.1943.

АРХИПОВ Михаил Андреевич, р. 1924, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

АРЯСАНАСКОВ Григорий Андреевич, р. 1915, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

АСЛАНОВ Рожден Иосифович, Грузинская ССР, Аджарская АССР, г. Батуми, ряд., 118 осб, 250 сд, погиб 25.11.1943.

АФАНАСЕНКО Николай Иванович, р. 1904, Брянская обл., Погарский р-н, с. Гринево, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

АФОНИН Степан Семенович, р. 1905, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Перелом, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 27.10.1943.

АХМАДАЛИЕВ Абдулоглам, ряд., в/ч 45987, погиб 22.11.1943.

АХМАРОВ Шамиль Гизатович, серж., в/ч 39819, погиб 16.11.1943.

АХМЕТОВ Кушубай, р. 1921, ефр., в/ч 03419, погиб 28.10.1943.

АХМЕТОВ Мансур Гезетдинович, Башкирская АССР, Бузовьязовский р-н, ряд., 1174 сп, погиб 18.11.1943.

АХНАЗАРОВ Хедарали, р. 1914, Таджикская ССР, Гармская обл., Джергатальский р-н, ряд., 287 сд, погиб 13.11.1943.

БАБУШКИН Федор Антонович, ряд., погиб 15.11.1943.

БАГАЕВ Голе Мелитонович, серж., в/ч 32076, погиб 14.10.1943.

БАЗУКОВ Федор Кузьмич, ряд., погиб 13.11.1943.

БАЙКИН Петр Бектунович, р. 1903, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

БАЙРАМОВ Ато, р. 1914, Марийская АССР, Сакар-Чашиский р-н, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

БАКИН Андрей Иванович, р. 1916, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 14.10.1943.

БАКИН Федос Игнатьевич, ряд., в/ч 63547, погиб 12.11.1943.

БАЛАБА Петр Кузьмич, р. 1910, мл. серж., погиб 12.10.1943.

БАЛОБЕ Петр Кузьмич, р. 1910, мл. серж., погиб 12.10.1943.

БАЛОХА Роман Михайлович, р. 1920, ст. лейт., погиб 11.11.1943.

БАННЫЙ Герасим Игнатьевич, Донецкая обл., Константиновский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 4.11.1943.

БАРАНОВ Иван Николаевич, р. 1914, Курская обл., Тимский р-н, с. Соколье, ряд., погиб 27.10.1943.

БАРБАСОВ Алексей Тимофеевич, р. 1912, ряд., в/ч 01036, погиб 29.10.1943.

БАРБИН Александр Васильевич, р. 1902, Ярославская обл., Арефинский р-н, д. Старово, ряд., 287 сд., 868 сп, умер от ран 5.11.1943.

БАРКОВ Яков Адрианович, р. 1914, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

БАРЫКИН Иван Егорович, р. 1918, Пензенская обл., Сенецевский р-н, д. Момлеевка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

БАСИСТЫЙ Герасим Игнатьевич, р. 1909, Черниговская обл., Шестенский р-н, д. Чеплеево, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

БАСКОВ Николай Афанасьевич, р. 1923, Вологодская обл., Устюженский р-н, д. Сысаево, ефр., в/ч 03419, погиб 14.10.1943.

БАТУРИН Николай Николаевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

БЕЗДЕНЕЖНЫХ Николай Григорьевич, р. 1915, ст. серж., погиб 19.11.1943.

БЕЛИКОВ Матвей Карпович, р. 1913, г. Донецк, ряд., 257 сд, погиб 16.11.1943.

БЕЛИКОВ Павел Павлович, р. 1925, ряд., в/ч 51172, погиб 13.11.1943.

БЕЛОВ Семен Иванович, ефр., в/ч 03419, погиб 31.10.1943.

БЕЛОКОПЫТОВ Михаил Тимофеевич, р. 1916, Краснодарский край, Изобильно-Теженский р-н, с. Безопасное, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

БЕЛЬЧЕНКО Петр Данилович, р. 1925, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

БЕЛЯКОВ Павел Павлович, р. 1925, Брянская обл., г. Трубчевск, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

БЕРЕЖНЫЙ Иван Иванович, р. 1916, ст. серж., погиб 16.11.1943.

БЕРЕЗИН Тихон Тимофеевич, р. 1909, Марийская АССР, Кужанерский р-н, ряд., 287 сд, погиб 14.11.1943.

БИПИЦКИЙ Николай Терентьевич, ряд., в/ч 01036, погиб 13.11.1943.

БОБКОВ Иван Акимович, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

БОВЫКИН Василий Гаврилович, р. 1915, Воронежская обл., Землянский р-н, д. Стадница, погиб 16.11.1943.

БОГАТЫРЕВ Дмитрий Яковлевич, р. 1923, Чкаловская обл., Буртинский р-н, с. Днепровка, мл. серж., 287 сд, 868 сп, погиб 16.11.1943.

БОГАТЫРЕВ Иван Ефимович, р. 1919, Тульская обл., Калужский р-н, д. Галкино, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

БОГИНСКИЙ Антон Сергеевич, р. 1910, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 13.11.1943.

БОГЛАЕВ Семен Николаевич, р. 1918, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

БОГОМАЗ Николай Васильевич, р. 1923, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Гарцево, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

БОГОРОВ Илья Максимович, р. 1908, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Перв. Сады, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

БОЖИН Роман Иванович, р. 1901, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

БОЗДУКОВ Федор Кузьмич, р. 1914, Брянская обл., Погарский р-н, д. Валуец, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

БОКАН Никифор Иванович, р. 1914, Дальневосточный край, Поседский р-н, с. Барабаш, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

БОЛДАРЕВ Григорий Калистратович, р. 1922, ефр., в/ч 68468, погиб 18.11.1943.

БОЛЕГАТОВ Степан Степанович, р. 1916, Гомельская обл., Чечерский р-н, ряд., 457 сп, погиб 20.11.1943.

БОЛОХА Иван Михайлович, ст. лейт., в/ч 03419, погиб 12.11.1943.

БОЛОХА Роман Михайлович, р. 1920, Киевская обл., Школянский р-н, с. Сигнаевка, ст. лейт., 287 сд, 868 сп, погиб 12.11.1943.

БОНДАРЕНКО Андрей Павлович, р. 1908, ряд., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

БОНДАРЬ Иван Андреевич, р. 1905, ряд., погиб 27.10.1943.

БОРЗОВ Сергей Иванович, р. 1922, Татарская АССР, Октябрьский р-н, д. Богдашкино, ефр., погиб 28.10.1943.

БОРИСОВ Алексей Михайлович, р. 1914, Ярославская обл., Переяславский р-н, д. Никитская Слобода, серж., 287 сд, 868 сп, погиб 27.10.1943.

БОРОВЛЕВ Иван Николаевич, р. 1924, серж., в/ч 03419, погиб 16.11.1943.

БОТОМАЗ Николай Васильевич, р. 1923, ряд., в/ч 03419, погиб 31.10.1943.

БОЧАРОВ Петр Федорович, р. 1899, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., 457 сп, погиб 12.11.1943.

БОЧИНСКИЙ Антон Сергеевич, р. 1910, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., 287 сд, 866 сп, умер от ран 13.11.1943.

БРИГОВ Григорий Николаевич, ряд., в/ч 45987, погиб 22.11.1943.

БРИЛЬКОВ Тимофей Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

БРИТИКОВ Николай Федорович, р. 1925, Брянская обл., Брасовский р-н, с. Хотеево, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

БРЫЛИН Никифор Кузьмич, р. 1899, Воронежская обл., с. Лебедянка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 16.11.1943.

БРЮХАНОВ Константин Иванович, р. 1909, Саратовская обл., Аткарский р-н, с. Березовка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

БУБНОВ Павел Васильевич, р. 1908, Горьковская обл., Уренский р-н, с. Копылиха, ефр., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

БУГАЕВ Макар Андреевич, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

БУДНИК Всеволод Тихонович, р. 1924, Гомельская обл., Петриковский р-н, с. Лясковичи, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

БУКРЕЕВ Андрей Владимирович, р. 1900, ряд., погиб 19.11.1943.

БУЛЫЧЕВ Илья Яковлевич, ряд., в/ч 39819, погиб 15.11.1943.

БУРАВЛЕВ Иван Николаевич, р. 1924, Орловская обл., Новосильский р-н, д. Кресты, мл. серж., 287 сд, 868 сп, погиб 16.11.1943.

БУРАВЦЕВ Федор Васильевич, р. 1901, Тульская обл., Куркинский р-н, с. Михайловское, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

БУРАКОВ Иван Александрович, р. 1906, ряд., в/ч 03419, погиб 14.11.1943.

БУРМИСТРОВ Александр Федорович, р. 1912, Куйбышевская обл., Корсукский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 14.10.1943.

БУРЫЙ Николай Тарасович, р. 1903, ряд., в/ч 03419, погиб 3.10.1943.

БУРЯНОК Михаил Федосович, р. 1908, Брянская обл., Погарский р-н, п. Песчаный, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

БУТУРЛИН Петр Васильевич, р. 1924, Брянская обл., г. Трубчевск, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

БУТЫЛИН Сергей Михайлович, р. 1899, ряд., погиб 14.11.1943.

БУХОВЕЦ Николай Пантелеевич, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Остроглядово, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

БЫЛИНСКИЙ Дмитрий Дмитриевич, р. 1914, Рязанская обл., Касимовский р-н, с. Погост, ряд., в/ч 04762, погиб 27.10.1943.

ВАГАПОВ Гатаула Зинатович, р. 1914, Башкирская АССР, г. Байлак, мл. лейт., в/ч 04762, погиб 19.11.1943.

ВАЙСЕРО Григорий Иосифович, р. 1923, ряд., в/ч 03419, погиб 31.10.1943.

ВАЙСЕРО Леон Петрович, р. 1910, Брянская обл., Погарский р-н, с. Балыкий, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ВАРДАКОВ Иван Тимофесвич, ряд., в/ч 39819, погиб 19.11.1943.

ВАСИЛЬЕВ Алексей Иванович, р. 1922, серж., погиб 3.11.1943.

ВАЩЕНКИН Филипп Иванович, ряд., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

ВЕКШИН Иван Петрович, р. 1904, Воронежская обл., Борисоглебский р-н, с. Воскресеновка, мл. серж., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ВЕНИКОВ Михаил Егорович, ряд., в/ч 45987, погиб 23.11.1943.

ВЕПРИНЦЕВ Григорий Иванович, мл. серж., погиб 12.10.1943.

ВЕРБИЦКИЙ Григорий Свиридович, ефр.,457 сп, погиб 17.11.1943.

ВЕРЕЩАГИН Михаил Матвеевич, р. 1896, Сталинградская обл., Енотаевский р-н, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ВЕРЕЩЕТИН Алексей Максимович, р. 1915, ряд., в/ч 01036, погиб 15.11.1943.

ВЕРХАВКИН Стефан Михайлович, р. 1912, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ВОЗНЯКОВ Василий Савельевич, р. 1910, Донецкая обл., г. Горловка, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ВОЙКИН Василий Иванович, р. 1908, мл. серж., в/ч 01036, погиб 27.10.1943.

ВОЙТОВСКИЙ Константин Андрианович, р. 1924, Киевская обл., г. Тараша, ефр., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

ВОЛИН Александр Иванович, р. 1899, ряд., в/ч 03419, погиб 12.11.1943.

ВОЛКОВ Александр Иванович, ефр., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

ВОЛКОВ Иван Яковлевич, Московская обл., Киржачский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 13.11.1943.

ВОЛКОВ Иван Яковлевич, р. 1903, Рязанская обл., ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

ВОЛКОВ Петр Александрович, Татарская АССР, Октябрьский р-н, ряд., 457 сп, погиб 17.11.1943.

ВОЛКОВ Федос Кузьмич, р. 1904, ряд., в/ч 03419, погиб 24.11.1943.

ВОЛКОДАЕВ Григорий Федорович, ст. серж., 418 осб, погиб 25.11.1943.

ВОЛКОМОРОВ Василий Леонтьевич, р. 1925, серж., в/ч 047762, погиб 14.11.1943.

ВОЛОДИН Александр Федорович, р. 1922, Куйбышевская обл., Тагаевский р-н, серж., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ВОЛОДИН Николай Тимофеевич, ряд., в/ч 01036, погиб 13.11.1943.

ВОЛОДИЧ Виктор Григорьевич, р. 1909, ряд., в/ч 03419, погиб 14.11.1943.

ВОЛОХОВ Макар Иосифович, р. 1915, ефр., в/ч 39819, погиб 18.11.1943.

ВОРИВОДА Лука Семенович, ефр., в/ч 45987, погиб 22.11.1943.

ВОРОБЬЕВ Никанор Александрович, р. 1904, Брянская обл., Навлинский р-н, п. Красный Клин, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ВОРОБЬЕВ Николай Александрович, р. 1904, Брянская обл., Навлинский р-н, п. Красный Клин, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ВОРОБЬЕВ Семен Алексеевич, Орловская обл., Урицкий р-н, серж., 457 сп, погиб 17.11.1943.

ВОРОНА Константин Павлович, р. 1923, Гомельская обл., гв. лейт., погиб 12.10.1943.

ВОРОНОВ Афанасий Устинович, р. 1904, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ВОРОНОВ Тихон Алексеевич, р. 1907, Донецкая обл., Енакиевский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

ВОТЯКОВ Иннокентий Алексеевич, р. 1896, г. Иркутск, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

ВЫСОЦКИЙ Денис Трифонович, р. 1906, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Мишковка, ряд., 457 сп, погиб 19.11.1943.

ВЫСОЦКИЙ Дмитрий Никитович, р. 1899, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Мишковка, ряд., 457 сп, погиб 17.11.1943.

ВЯЗЕМСКИЙ Тимофей Михайлович, Красноярский край, Боготольский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 27.10.1943.

ГАВРИКОВ Терентий Никифорович, р. 1905, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

ГАВРИЛУШКИН Иван Егорович, ефр., в/ч 39838, погиб 12.10.1943.

ГАВРИН Павел Павлович, серж., в/ч 69819, погиб 17.11.1943.

ГАЛАГАНОВ Степан Яковлевич, р. 1905, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Ущербье, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ГАЛИАСКАРОВ Хабит Аскарович, ряд., в/ч 92146, погиб 4.11.1943.

ГАЛИМОВ Василий Фомич, р. 1899, ряд., в/ч 01036, погиб 29.10.1943.

ГАЛИМОВ Ширладзан, р. 1921, Новосибирская обл., г. Кемерово, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 25.11.1943.

ГАЛУШКО Петр Михайлович, р. 1925, ряд., в/ч 63408, погиб 27.11.1943.

ГАНИН Иван Кирсанович, р. 1924, Орловская обл., Свердловский р-н, д. Разбегаевка, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ГАРЕЕВ Галемьян Кирьянович, Башкирская АССР, Туймазинский р-н, д. Уязы-Тамак, гв. серж., в/ч 32076, погиб 14.10.1943.

ГАРИПОВ Мустаф, р. 1925, Татарская АССР, Высокогорский р-н, д. Тат-Айша, ряд., 476 сп, погиб 23.11.1943.

ГАФУРОВ Назар, р. 1924, Таджикская ССР, Кулабадская обл., Сарихисорский р-н, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ГАЯНОВ Фасхи, р. 1911, Татарская АССР, Сабинский р-н, д. Райки Сабы, серж., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

ГЕРАСЬКОВ Игнатий Прокопьевич, р. 1917, Брянская обл., Погарский р-н, д. Юдиново, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

ГИРЯКОВ Денис Игнатьевич, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Бабичи, ряд., в/ч 37656, погиб 13.11.1943.

ГЛАДКИЙ Данил Самсонович, ряд., 866 сп, погиб 8.11.1943.

ГЛУХОВ Николай Александрович, р. 1924, Ярославская обл., Гаврилов-Ямский р-н, серж., в/ч 01036, погиб 22.11.1943.

ГЛУХОВ Николай Алексеевич, р. 1924, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ГОВЯЗОВ Николай Ильич, р. 1915, Челябинская обл., г. Аша, ряд., в/ч 04762, погиб в декабре 1943.

ГОЛОЛОБОВ Тихон Иванович, р. 1909, ряд., в/ч 03419, погиб 31.10.1943.

ГОЛУБЕВ Иван Никифорович, р. 1918, ряд., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

ГОЛУБКОВ Аркадий Алексеевич, Ярославская обл., Тутаевский р-н, д. Артемьево, ряд., погиб 14.11.1943.

ГОНЧАРОВ Сергей Александрович, ряд., погиб 27.10.1943.

ГОРБАТОВ Виталий Тихонович, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ГОРБАЧЕВ Иван Ильич, р. 1917, ряд., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

ГОРБАЧЕВ Яков Тихонович, р. 1902, ряд., погиб 27.10.1943.

ГОРБУШИН Алексей Григорьевич, р. 1912, Курская обл., Дмитриевский р-н, ряд., в/ч 37656, погиб 15.11.1943.

ГОРЕЛЬЧЕНКОВ Алексей Павлович, ряд., в/ч 45987, погиб 24.11.1943.

ГОРЕМЫКИН Дмитрий Иванович, р. 1923, ряд., в/ч 03419, погиб 18.11.1943.

ГОРИН Филипп Афанасьевич, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

ГОРМОШЕВ Тихон Кондратьевич, ряд., погиб 23.11.1943.

ГОРОБЕЦ Михаил Терентьевич, р. 1917, Украинская ССР, Житомирская обл., Любарский р-н, с. Михайловка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 27.10.1943.

ГОРЧАКОВ Федор Фролович, ефр., в/ч 39819, погиб 16.11.1943.

ГОРЮШКИН Михаил Кузьмич, р. 1923, ряд., погиб 25.11.1943.

ГОУРОВЦОВ Федор Васильевич, р. 1901, ряд., в/ч 03419, погиб.

ГРАФОВ Дмитрий Павлович, р. 1907, Московская обл., Звенигородский р-н, с. Карцево, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

ГРИБАЧЕВ Емельян Васильевич, ряд., в/ч 01036, погиб 29.10.1943.

ГРИНЬКОВ Фома Никитович, р. 1897, Ростовская обл., Сальский р-н, с. Солдатово, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 5.11.1943.

ГРИЧНИН Дмитрий Иванович, ефр., в/ч 39319, погиб 17.11.1943.

ГРИШИН Николай Дмитриевич, р. 1908, Куйбышевская обл., Безенчукский р-н, п. Борисовск, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ГРИШИН Николай Константинович, ряд., в/ч 01036, погиб 29.10.1943.

ГРОШЕВ Иван Петрович, р. 1903, Костромская обл., Нерехтский р-н, д. Пирогово, ефр., в/ч 0341, погиб 16.10.1943.

ГРОШЕВ Сергей Тимофеевич, ряд., в/ч 39819, погиб 19.11.1943.

ГРЮКАЛО Василий Авдеевич, р. 1894, ряд., в/ч 03419, погиб 6.11.1943.

ГУБАЧЕВ Иван Александрович, ряд., погиб 19.11.1943.

ГУДИН Петр Степанович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

ГУЛИДОВ Михаил Васильевич, р. 1917, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Озерово, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ГУЛЬ Андрей Васильевич, р. 1911, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

ГУРИНОВ Александр Иванович, р. 1925, Московская обл., Коломненский р-н, д. Озерки, серж., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

ГУСАКОВ Алексей Иванович, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ГУСАКОВ Семен Максимович, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ГУСЕЙНОВ Ганзат Касумович, р. 1912, серж., в/ч 03419, погиб 26.10.1943.

ГУТИЛИН Сергей Михайлович, р. 1899, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Петрилово, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ГУТТИН Иван Софонович, р. 1906, ряд., в/ч 39838, погиб 25.11.1943.

ДАВЫДНИК Василий Трофимович, р. 1915, ряд., в/ч 03419, погиб 14.11.1943.

ДАНИЛОВ Николай Алексеевич, р. 1924, Татарская АССР, г. Билярск, лейт., в/ч 03419, погиб 12.11.1943.

ДАУТОВ Алтабай, р. 1918, Сталинабадская обл., Куйбышевский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ДЕГТЯРЕВ Семен Павлович, Гомельская обл., Буда-Кошелевский р-н, ряд., 457 сп, погиб 23.11.1943.

ДЕДКОВ Алексей Кузьмич, р. 1908, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Подосовье, ряд., 457 сп, погиб 17.11.1943.

ДЕДУШКИН Порфирий Иосифович, Сумская обл., Глуховский р-н, серж., в/ч 03419, погиб 22.11.1943.

ДЕДЯЕВ Сергей Петрович, р. 1925, ефр., в/ч 01036, погиб 5.11.1943.

ДЕЖКИН Василий Борисович, р. 1905, Брянская обл., Суземский р-н, д. Смележ, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ДЕМИХОВСКИЙ Сергей Михайлович, р. 1896, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ДЕМЧЕНКО Захар Никитович, р. 1903, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Забава, ряд., 457 сп, погиб 17.11.1943.

ДЕРГАЧЕВ Иван Иванович, р. 1916, Орловская обл., Орловский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 18.10.1943.

ДЕРДИЗОВ Идрис Дирдизович, Татарская АССР, Октябрьский р-н, с. Ахметкино, ряд., 457 сп, погиб 23.11.1943.

ДЕРЕВЕНЧУК Федор Николаевич, серж., в/ч 32076, погиб 27.11.1943.

ДЕРЮГИН Иван Федорович, р. 1924, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

ДЕЯСКИН Василий Борисович, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

ДЖАЛЫЙ Петр Степанович, р. 1911, ряд., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

ДЖАНКУАТОВ Тато Курбанович, р. 1915, Дагестанская АССР, Карабудахкентский р-н, с. Какашура, мл. серж., 287 сд, 868 сп, погиб 14.10.1943.

ДЖАНХУВАТОВ Тата, р. 1915, Дагестанская АССР, Ленинский р-н, с. Какашура, мл. серж., в/ч 03419, погиб 14.10.1943.

ДЖАРКОМБЕКОВ Дагул, р. 1912, Казахская ССР, Акмолинская обл., Каргадумский р-н, ефр., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

ДИГУРОВ Тимофей Дазоевич, р. 1919, Северо-Осетинская АССР, Кировский р-н, с. Дарг-Коз, ряд., погиб 14.11.1943.

ДМИТРИЕВ Александр Дмитриевич, р. 1899, Чувашская АССР, Октябрьский р-н, д. Облезово, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 14.10.1943.

ДМИТРИЕВ Егор Родионович, р. 1912, ст. серж., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ДМИТРИЕВ Иван Дмитриевич, р. 1921, Орловская обл., Залегощенский р-н, д. 3-я Протапопова, ряд., погиб 27.10.1943.

ДМИТРОЧЕНКО Иван Николаевич, р. 1923, Брянская обл., Погарский р-н, д. Бугаевка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

ДОБРИКОВ Иван Иванович, р. 1903, мл. серж., погиб 16.11.1943.

ДОДОН Иван Прохорович, р. 1906, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., 457 сп, погиб 19.11.1943.

ДОЛГИХ Иван Ипатович, р. 1904, Свердловская обл., Алапаевский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 27.10.1943.

ДОМАНИН Алексей Романович, р. 1906, серж., в/ч 03419, погиб 4.11.1943.

ДРОЗДОВ Василий Дмитриевич, р. 1904, Тульская обл., Белевский р-н, с. Зайцево, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 16.10.1943.

ДУДОВ Петр Леонтьевич, ряд., в/ч 39819, погиб 17.11.1943.

ДУДОЕВ Василий Николаевич, р. 1908, г. Москва, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

ДУЛЬЦЕВ Семен Иванович, р. 1909, Чувашская АССР, г. Алатырь, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

ДУМАЧЕВ Иван Кузьмич, ряд., в/ч 39819, погиб 16.11.1943.

ДЬЯКОНОВ Василий Федорович, р. 1905, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Кривачи, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

ДЮБКИН Александр Иванович, ряд., в/ч 03419, погиб 22.11.1943.

ЕВДОЩЕНКО Владимир Алексеевич, р. 1925, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ЕВСЕЕВ Василий Павлович, ряд., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

ЕВСТРАТЕНКО Петр Михайлович, р. 1903, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ЕГЕЛЬСКИЙ Тимофей Ефимович, ряд., в/ч 03419, погиб 31.10.1943.

ЕГОРОВ Юрий Васильевич, р. 1925, Татарская АССР, г. Чистополь, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 18.11.1943.

ЕЖОВ Иван Степанович, р. 1898, Горьковская обл., Ардатовский р-н, ряд., погиб 24.11.1943.

ЕКЕНИН Алексей Гефшевич, р. 1915, Свердловская обл., Нижне-Сергинский р-н, с. Нижне-Сергинск, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ЕРМИЛОВ Владимир Николаевич, Московская обл., г. Шелково, ефр., в/ч 45919, погиб 30.10.1943.

ЕРМОЛАЕВ Иван Артемович, р. 1903, г. Владивосток, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 21.11.1943.

ЕРШОВ Семен Ефимович, р. 1897, ряд., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

ЕФИМЕНКО Михаил Антонович, р. 1922, Киевская обл., Макаровский р-н, с. Липовка, лейт., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

ЖАВОРОНКОВ Сергей Федорович, р. 1897, Московская обл., Ленинский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

ЖАРИКБАЕВ Ташикпай, р. 1924, Акмолинская обл., Калининский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 14.10.1943.

ЖАРИКОВ Григорий Иванович, ряд., погиб 24.11.1943.

ЖАЧКОВ Кузьма Сидорович, р. 1914, ряд., в/ч 01036, погиб 16.11.1943.

ЖЕРЕБЦОВ Дмитрий Андреевич, ряд., в/ч 03419, погиб 31.10.1943.

ЖИВОДЕРОВ Павел Сергеевич, р. 1903, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ЖИГУНОВ Михаил Иванович, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Мишковичи, ряд., 457 сп, погиб 24.11.1943.

ЖИНГАЛОВ Алексей Фролович, р. 1925, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., в/ч 37656, погиб 15.11.1943.

ЖУКОВ Максим Кириллович, ряд., в/ч 39819, погиб 17.11.1943.

ЖУЛИН Иван Афанасьевич, р. 1897, Горьковская обл., Починский р-н, д. Погибловка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ЖУМ Амостов Сапар, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ЖУМАМБЕТОВ Сапар, р. 1909, Сталинградская обл., Красногорский р-н, с. Старо-Орсовка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

ЖУРОВЛЕВ Андрей Григорьевич, р. 1911, ряд., погиб 17.11.1943.

ЗАБИРКО Иван Ефимович, р. 1913, старш., в/ч 03419, погиб 24.11.1943.

ЗАВОЛИКО Моисей Прокофьевич, р. 1902, Брянская обл., Погарский р-н, с. Березовка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ЗАГАТОВ Марчалом, р. 1903, г. Ташкент, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ЗАГОРЯНСКИЙ Иван Григорьевич, р. 1923, Орловская обл., Стародубский р-н, 287 сд, погиб 13.11.1943.

ЗАЗЕРСКО Яков Павлович, р. 1915, Орловская обл., Урицкий р-н, серж., погиб 15.11.1943.

ЗАЙЦЕВ Данил Иванович, р. 1910, ряд., в/ч 03419, погиб 14.11.1943.

ЗАЙЦЕВ Михаил Александрович, р. 1899, Ярославская обл., Чухломский р-н, д. Лукинское, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 18.10.1943.

ЗАМЯТИН Владимир Васильевич, р. 1920, воен. фельд., 148 инж. бат., погиб 2.2.1944.

ЗАРУДКО Дмитрий Афанасьевич, р. 1908, Оршовская обл., ряд., погиб 4.11.1943.

ЗАСЕДСКИЙ Иван Федорович, р. 1913, Новосибирская обл., ст. Промышленная, серж., в/ч 04762, погиб 13.11.1943.

ЗАХАРЕНКО Иван Степанович, р. 1907, ряд., 287 сд, погиб 4.11.1943.

ЗАХАРОВ Иван Трофимович, р. 1925, ряд., в/ч 01036, погиб 29.10.1943.

ЗАХАРЧЕНКО Петр Кузьмич, р. 1900, Брянская обл., Погарский р-н, д. Березовка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ЗАЯЦ Сергей Андреевич, р. 1896, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ЗБОРОМИРСКИЙ Николай Адамович, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Подосовье, ряд., в/ч 37656, погиб 13.11.1943.

ЗДОРОВ Михаил Герасимович, ряд., погиб 17.11.1943.

ЗДОРОВ Трофим Герасимович, ряд., в/ч 39619, погиб 19.11.1943.

ЗЕЛЕНЦОВ Иван Иванович, Смоленская обл., Вяземский р-н, д. Киселево, ряд., 866 сп, погиб 14.11.1943.

ЗОБНИН Егор Павлович, Свердловская обл., г.Серово, ряд.

ЗОЗУЛЯ Трофим Демидович, Донецкая обл., г.Жданов, ряд., умер от ран 9.7.1944.

ЗОТОВ Николай Степанович, р. 1907, ряд., в/ч 03419, погиб 4.11.1943.

ЗЮНЕВ Кузьма Михайлович, р. 1923, Брянская обл., Погарский р-н, д. Гомешовка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ИБРАГИМОВ Джаудат Мухамметович, р. 1908, Татарская АССР, г. Казань, ст. лейт., в/ч 01036, погиб 15.11.1943.

ИБРАГИМОВ Хамза Ибрагимович, р. 1908, Узбекская ССР, Самаркандская обл., Хатырчинский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ИВАНОВ Иван Сергеевич, р. 1923, Калининская обл., Молоховский р-н, д. Березнево, мл. лейт., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ИВАНОВ Николай Власович, р. 1910, Ульяновская обл., Астрадамский р-н, д. Ружевка, мл. серж., 287 сд, 866 сп, умер от ран 16.11.1943.

ИВАНЬКОВ Яков Герасимович, р. 1918, Витебская обл., г. Полоцк, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ИВАНЮК Василий Михайлович, р. 1916, мл. лейт., в/ч 03419, погиб 14.10.1943.

ИВАНЮКА Григорий Кириллович, р. 1925, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ИВАЩЕНКО Александр Абрамович, р. 1906, ряд., в/ч 39819, погиб 17.11.1943.

ИВАЩЕНКО Михаил Сергеевич, р. 1922, ряд., в/ч 39819, погиб 17.11.1943.

ИГНАТЕНКОВ Иван Гаврилович, р. 1924, ряд., в/ч 03419, погиб 15.12.1943.

ИЛЬЕНКО Иван Корнеевич, р. 1912, Брянская обл., Погарский р-н, д. Лобки, серж., 287 сд, погиб 14.11.1943.

ИЛЬИН Алексей Алексеевич, серж., в/ч 01036, погиб 27.10.1943.

ИЛЬИН Иван Ильич, р. 1904, Ленинградская обл., Сашикинский р-н, д. Недосеки, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 14.10.1943.

ИЛЮХИН Митрофан Федорович, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ИМОТЕНКО Петр Ермолаевич, ряд., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

ИНШАКОВ Иван Васильевич, мл. серж., в/ч 39819, погиб 18.11.1943.

ИОНИН Анатолий Васильевич, г. Ленинград, серж., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ИОНКИН Николай Александрович, лейт., 129 сд, 457 сп, погиб 25.11.1943.

ИОНОВ Афанасий Васильевич, р. 1896, г. Пенза, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ИРМУСИН Мухаммед, р. 1903, Уральская обл., Тайпакский р-н, п. Калмыково, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ИСАЕНКОВ Василий Федорович, р. 1900, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Ужа, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ИСАКОВ Кузьма Николаевич, р. 1904, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ИСЛАМОВ Шейтсултан, р. 1903, Башкирская АССР, Кандринский р-н, Урмяки, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ИШАМОВ Икрам, р. 1904, Сталинабадская обл., Кургантюбинский р-н, д. Буденново, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

КАБАНОВ Семен Кузьмич, р. 1907, серж., в/ч 03419, погиб 4.11.1943.

КАБРАСИМОВ Дакан, р. 1924, Восточно-Казахстанская обл., Большенарымский р-н, с. Наймыр, серж., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

КАЗАКОВ Обла, р. 1924, Узбекская ССР, Бухарская обл., Карманинский р-н, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

КАЗАРИН Александр Иванович, р. 1924, Орловская обл., Орловский р-н, д. Знаменка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

КАЙДАШКО Иван Григорьевич, р. 1906, Брянская обл., Погарский р-н, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

КАЙКОВ Осман, р. 1901, Джалалабадская обл., Алабукский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

КАЛИНИН Иван Нефедович, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, ряд., в/ч 45987, погиб 23.11.1943.

КАЛИНИЧЕВ Яким Кузьмич, р. 1905, Брянская обл., Урицкий р-н, д. 2-е Муратово, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 23.10.1943.

КАНАШЕВ Илья Федорович, р. 1914, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Бобовня, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

КАПУСТИН Петр Петрович, р. 1914, ефр., в/ч 45987, погиб 23.11.1943.

КАРАВАЕВ Андрей Павлович, р. 1912, ряд., в/ч 03419, погиб 31.10.1943.

КАРАСЕВ Василий Семенович, р. 1923, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Дареевичи, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

КАРГАПОЛЬЦЕВ Василий Николаевич, ряд., погиб 28.10.1943.

КАРГОПОЛОВ Леонид Игнатьевич, лейт., 287 сд, погиб 10.10.1943.

КАРМИЦКИЙ Федор Федосеевич, ряд., в/ч 45987, погиб 19.11.1943.

КАРНЕЕВ Александр Васильевич, р. 1924, Чувашская АССР, Чебоксарский р-н, д. Якимовичи, мл. лейт., 129 сд, 457 сп, погиб 19.11.1943.

КАРПОВ Василий Федорович, ефр., погиб 16.11.1943.

КАРПУХИН Иван Васильевич, р. 1915, Орловская обл., Моховский р-н, д. Каменка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 5.11.1943.

КАТАЛЬНИКОВ Александр Ефремович, р. 1921, Орловская обл., Залегощенский р-н, с. Вокзальные Выселки, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 28.10.1943.

КВАС Василий Филиппович, р. 1922, Брянская обл., Погарский р-н, д. Казиловка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

КЕЙНО Александр Филиппович, р. 1913, ряд., в/ч 03419, погиб 31.10.1943.

КЕРЕМКУЛОВ Абокан, р. 1911, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

КИВШАН Иван Васильевич, р. 1917, Киргизская ССР, Орская обл., Узгенский р-н, ряд., в/ч 45919, погиб 31.10.1943.

КИЗЕЕВ Семен Семенович, ряд., погиб 13.11.1943.

КИНДИРОВ Роман Никифорович, ряд., в/ч 01036, погиб 29.10.1943.

КИРИЛОВ Иван Афанасьевич, р. 1905, Новосибирская обл., Таштагольский р-н, п. Уруш, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

КИРИМКУЛОВ Абдокан, р. 1913, Джамбульская обл., Каккарнакский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

КИСЕЛЕВ Иван Сергеевич, р. 1925, ряд., погиб 24.11.1943.

КИСЕЛЕВ Степан Михайлович, ряд., в/ч 45987, погиб 24.11.1943.

КИСЕЛЬ Семен Семенович, р. 1916, Брянская обл., Погарский р-н, с. Васильевка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 27.10.1943.

КИСЛУХИН Илья Васильевич, р. 1918, серж., в/ч 70433, погиб 16.11.1943.

КИШТЫМОВ Николай Г., ряд., в/ч 10305, погиб 28.8.1943.

КЛЕЙМАНОВ Александр Константинович, р. 1916, Башкирская АССР, Альшеевский р-н, ст. Аксеново, ряд., погиб 25.11.1943.

КЛЮЕВ Гавриил Петрович, р. 1916, Запорожская обл., Гуляйпольский р-н, с. Варваровка, ряд., погиб 12.11.1943.

КНОРОС Павел Парфенович, р. 1920, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Колодезки, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 3.11.1943.

КНЯЗЕВ Алексей Васильевич, р. 1920, Мордовская АССР, Мельцанский р-н, с. Ново-Александровка, серж., 287 сд, 868 сп, погиб 14.11.1943.

КНЯЗЕВ Степан Александрович, р. 1924, Кировская обл., Кировский р-н, д. Козл, мл. лейт., 287 сд, 868 сп, погиб 12.11.1943.

КОБЖЕСАРОВ Шелбан, ряд., в/ч 64178, погиб 14.10.1943.

КОВАЛЕВ Егор Петрович, р. 1909, Курская обл., Глазуновский р-н, с. Купаль, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

КОВАЛЕВ Иван Николаевич, р. 1911, ряд., в/ч 45987, погиб 22.11.1943.

КОВАЛЕВ Петр Исаевич, Брянская обл., Новлинский р-н, с. Литовня, ряд., в/ч 04762, погиб 13.11.1943.

КОВАЛЕНКО Иван Митрофанович, р. 1906, Брянская обл., Погарский р-н, д. Казиловка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

КОВАЛЕНКО Иван Семенович, ряд., погиб 13.11.1943.

КОВАЛЕНКО Михаил Фомич, р. 1923, ряд., в/ч 03419, погиб 4.11.1943.

КОВОДНИК Дмитрий Ефремович, р. 1910, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

КОЗЕКИН Александр Петрович, р. 1902, ряд., в/ч 03419, погиб 14.11.1943.

КОЗИН Петр Андреевич, р. 1912, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Левинка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

КОЗЛЕНОК Григорий Кондратьевич, р. 1911, Брянская обл., Погарский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 18.11.1943.

КОЗЛОВ Иван Моисеевич, ряд., в/ч 39819, погиб 19.11.1943.

КОЗЛОВ Иван Трофимович, ряд., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

КОЗЛОВ Станислав Сергеевич, р. 1924, Тульская обл., Чернский р-н, д. Р. Никольское, ряд., в/ч 04762, погиб 13.11.1943.

КОЗОБА Тимофей Евгеньевич, р. 1916, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Востряково, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

КОКАРЕВ Николай Григорьевич, р. 1912, Калининская обл., Завидовский р-н, д. Терехово, кап., в/ч 3419, погиб 12.11.1943.

КОЛДЫРИН Павел Кузьмич, р. 1913, Горьковская обл., Шахунский р-н, ряд., в/ч 37656, погиб 15.11.1943.

КОЛЕСНИКОВ Иван Григорьевич, р. 1918, ряд., в/ч 01036, погиб 27.10.1943.

КОЛЕСНИКОВ Илья Егорович, Брянская обл., Навлинский р-н, д. Девичье, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

КОЛЕСНЯК Егор Емельянович, р. 1923, Брянская обл., Погарский р-н, с. Лайки, серж., 287 сд, 868 сп, погиб 4.11.1943.

КОМАРОВ Павел Алексеевич, р. 1907, Вологодская обл., Лежский р-н, д. Слобода, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

КОМЕСИН Иван Кириллович, р. 1907, ряд., погиб 28.10.1943.

КОМОЗИН Николай Ефимович, р. 1902, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Верхние Городцы, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

КОНАКОВ Василий Егорович, р. 1922, ряд., в/ч 03419, погиб 18.11.1943.

КОНДРАТЕНКО Николай Васильевич, р. 1924, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

КОНДРАТЬЕВ Михаил Николаевич, р. 1899, Молотовская обл., Осипский р-н, д. Б. Никольская, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.10.1943.

КОНДРАТЬЕВ Степан Павлович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 14.10.1943.

КОНДРАТЮК Кирилл Прохорович, р. 1920, Каменец-Подольская обл., Базамейтский р-н, с. Малые Зозлещцы, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 27.10.1943.

КОНДРАШЕВ Михаил Николавич, р. 1899, серж., погиб 13.11.1943.

КОНДРАШОВ Алексей Семенович, р. 1900, ряд., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

КОНОВАЛОВ Иван Иванович, р. 1904, ряд., Брянская обл., погиб в 1943.

КОНОВАЛОВ Алексей Прокопьевич, р. 1918, Орловская обл., Колединский р-н, д. Загруде, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

КОНОНОВ Антон Тимофеевич, р. 1914, ряд., в/ч 03419, погиб 15.10.1943.

КОНЬШИН Василий Федорович, р. 1918, Пензенская обл., Каменский р-н, с. Кевдо-Мелхито, мл. серж., 287 сд, 868 сп, погиб 6.11.1943.

КОПАКОВ Василий Егорович, р. 1922, Мордовская АССР, Краснослободский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 18.11.1943.

КОПАЛОВ Темир Джанкуатович, р. 1915, Карагандинская обл., Каркаралинский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 14.10.1943.

КОПТЕЛОВ Александр Васильевич, Брянская обл., Почепский р-н, ряд., в/ч 01036, погиб 15.11.1943.

КОПЫЛОВ Иван Спиридонович, р. 1914, Чкаловская обл., Поцкий р-н, с. Казанка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

КОРАНДЕЕВ Андрей Иванович, Тульская обл., Киреевский р-н, ст. серж., погиб 27.10.1943.

КОРВАКОВ Саид, р. 1903, Сталинабадская обл., Даганогибский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

КОРЛАГИН Иван Трофимович, ряд., в/ч 39819, погиб 19.11.1943.

КОРНАУХОВ Илья Михайлович, р. 1910, Брянская обл., Погарский р-н, х. Грабаровский, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

КОРОБОВ Михаил Афанасьевич, ряд., в/ч 39819, погиб 17.11.1943.

КОРОВИН Михаил Дмитриевич, р. 1923, Свердловская обл., Невьянский р-н, с. Аятка, лейт., в/ч 03419, погиб 29.11.1943.

КОРОВЬЯКОВ Кузьма Ананьевич, р. 1907, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

КОРОЛЕВ Аким Васильевич, р. 1911, Брянская обл., Брасовский р-н, с. Есино, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

КОРОТКИЙ Николай Гаврилович, р. 1906, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Пиршевичи, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

КОРПУСОВ Петр Павлович, Брянская обл., Навлинский р-н, с. Шешуево, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

КОРПУХИН Федор Федорович, р. 1920, ряд., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

КОСОВ Петр Иванович, р. 1898, Белгородская обл., Ивнянский р-н, с. Вознесеновка, ряд., в/ч 04762, погиб 13.11.1943.

КОСТНИКОВ Григорий Дмитриевич, р. 1899, Красноярский край, Минусинский р-н, ряд., 457 сп, погиб 19.11.1943.

КОТОВ Алексей Порфирьевич, р. 1911, ряд., в/ч 45987, погиб 22.11.1943.

КОЧЕЕВ Александр Григорьевич, Архангельская обл., Мезенский р-н, ряд., 457 сп, погиб 19.11.1943.

КРАВЧЕНКО Иван Николаевич, ряд., в/ч 39819, погиб 19.11.1943.

КРИВОНОС Владимир Иванович, р. 1925, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

КРИВОПУСК Василий Петрович, р. 1924, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

КРИВОРОТ Назар Иванович, р. 1911, ряд., погиб 14.11.1943.

КРУГЛОВ Андрей Кузьмич, р. 1913, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Никольское, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

КРЫЛЮК Владимир Васильевич, р. 1901, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

КРЮКОВ Тихон Тихонович, р. 1910, Курская обл., Михайловский р-н, д. Громо-Дуброво, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

КУДРИЦКИЙ Михаил Маркович, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Лусковичи, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Николай Ильич, ряд., в/ч 39819, погиб 17.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Сергей Александрович, р. 1899, ряд., погиб 23.10.1943.

КУЗЬМЕНКОВ Пимен Павлович, р. 1915, ряд., в/ч 93419, погиб 28.10.1943.

КУКОВЯКИН Михаил Никитович, р. 1903, Кировская обл., Нагорский р-н, с. Нагорское, ст. серж., в/ч 04762, погиб 25.11.1943.

КУЛАГИН Николай Васильевич, Владимирская обл., Юрьев-Польский р-н, ряд., 1311 инап, погиб 30.10.1943.

КУЛАГИН Тимофей Леонтьевич, р. 1913, Иваново-Вознесенская обл., Александровский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

Брацкая магіла савецкіх воінаў у в. Навасёлкі.

КУЛИКОВ Павел Тихонович, ряд., 103 сп, погиб 2.10.1943.

КУЛИКОВСКИЙ Георгий Самуилович, р. 1917, г. Оренбург, лейт., в/ч 03419, погиб 28.10.1943.

КУЛИШЕВ Андрей Иванович, р. 1895, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Манцурово, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

КУНАЗАРОВ Лехкантай, р. 1910, Киргизская ССР, Ялпак-Ташская обл., Тактошинский р-н, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

КУПИШЕВ Андрей Иванович, р. 1895, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

КУРАЕВ Иван Андреевич, р. 1915, ряд., в/ч 39819, погиб 22.11.1943.

КУРДАКОВ Лев Иванович, р. 1925, Ивановская обл., г. Иваново, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 27.10.1943.

КУРИНДИН Николай Иванович, р. 1914, ряд., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

КУРНИКОВ Алексей Георгиевич, р. 1918, Рязанская обл., Сапожковский р-н, д. Михен, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

КУРОКТИН Василий Васильевич, р. 1916, Тульская обл., Липицкий р-н, с. Троцкое, ефр., 287 сд, 868 сп, погиб 14.10.1943.

КУРОЛЕНКО Иван Акимович, р. 1925, Омская обл., Горьковский р-н, д. Рацино, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 12.11.1943.

КУРСКИЙ Михаил Карпович, р. 1915, серж., в/ч 4762, погиб 14.11.1943.

КУСАКИН Иван Васильевич, р. 1924, ряд., погиб 13.11.1943.

КУСЕНОК Семен Моисеевич, р. 1910, Брянская обл., Погарский р-н, д. Стешеня, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

КУТУЗОВ Глеб Алексеевич, Калининская обл., г. В. Волочек, ряд., в/ч 45919, погиб 29.10.1943.

КУХАНОВ Виталий Александрович, р. 1914, ст. серж., в/ч 03419, погиб 14.11.1943.

КУЦЕНКОВ Трофим Андреевич, р. 1898, ряд., погиб 13.11.1943.

ЛАЗАРЕВ Василий Васильевич, ряд., в/ч 39819, погиб 16.11.1943.

ЛАЗОВСКИЙ Дмитрий Егорович, р. 1902, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Хмелевка, ряд., 457 сп, погиб 23.11.1943.

ЛАПОНОГ Афанасий Григорьевич, р. 1910, ряд., в/ч 401036, погиб 13.11.1943.

ЛАПТЕВ Никанор Яковлевич, р. 1897, ряд., в/ч 01036, погиб 18.11.1943.

ЛАСКИН Афанасий Егорович, ряд., погиб 27.10.1943.

ЛАТКИН Лука Корнилович, р. 1898, Восточно-Казахстанская обл., Кировский р-н, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ЛЕБЕДЕВ Дмитрий Иванович, р. 1925, ряд., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

ЛЕБЕДЬ Петр Никитович, р. 1900, Ворошиловградская обл., Мостовенский р-н, д. Мостовское, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 5.11.1943.

ЛЕВАДИН Иван Петрович, р. 1904, Ворошиловградская обл., Красно-Станичный р-н, ефр., 287 сд, 868 сп, погиб 3.11.1943.

ЛЕВЧЕНКО Степан Степанович, р. 1914, Казахская ССР, Семипалатинская обл., г. Аягуз, в/ч 04762, погиб 2.12.1943.

ЛЕВЯНОК Иван Дмитриевич, р. 1906, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

ЛЕДНЕВ Арсений Ермолаевич, р. 1914, г. Чита, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ЛЕДЯНКИН Григорий Васильевич, р. 1907, Тульская обл., Куркинский р-н, д. Куркино, ефр., погиб 14.11.1943.

ЛЕОПОВ Федор Ильич, р. 1902, ряд., в/ч 03419, погиб 4.11.1943.

ЛЕПЕШИН Иван Иванович, ефр., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

ЛИКУТИН Яков Афанасьевич, р. 1909, Чувашская АССР, Красно-Четайский р-н, д. Тихоньки, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ЛИМОНОВ Илья Карпович, р. 1909, Брянская обл., Погарский р-н, д. Исаевка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

ЛОМАКИН Павел Андреевич, Пензенская обл., Головинщинский р-н, с. Лешиново, ряд., в/ч 04762, погиб 27.10.1943.

ЛОСЕВ Дмитрий Матвеевич, р. 1903, Брянская обл., Погарский р-н, д. Глешовка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ЛОЩЕНКОВ Федор Дмитриевич, р. 1915, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ЛУГИН Егор Иванович, ряд., в/ч 39819, погиб 28.10.1943.

ЛУКАШОВ Николай Иванович, р. 1925, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

ЛУКПАНОВ Ултар, р. 1911, Зап.-Казахстанская обл., Чапаевский р-н, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ЛУШНЕНКО Иван Григорьевич, р. 1907, Черниговская обл., г. Бахмач, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ЛЫЖЕНКОВ Иван Карпович, р. 1904, Брянская обл., Урицкий р-н, с. Титово, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 14.10.1943.

ЛЮБИМОВ Евгений Иванович, р. 1914, Брянская обл., Погарский р-н, с. Надеевка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 21.11.1943.

ЛЯМЦЕВ Григорий Афанасьевич, р. 1912, ряд., погиб 15.11.1943.

ЛЯШКОВ Иван Васильевич, р. 1901, Брянская обл., Погарский р-н, д. Юдиново, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

МАКАРОВ Иван Захарович, р. 1922, Орловская обл., Хотынецкий р-н, ст. Хотынец, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 25.11.1943.

МАКАРОВ Прокофий Федорович, р. 1925, Кировская обл., Юрьяновский р-н, д. Слобода, ст. серж., погиб 17.11.1943.

МАКАРОВ Яков Федорович, р. 1924, Саратовская обл., Даниловский р-н, д. Заврак, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

МАКЕБТО Василий Васильевич, р. 1924, ряд., погиб 15.11.1943.

МАКЛАНОВ Василий Иванович, Калужская обл., Хвастовичский р-н, п. Ростовский, ряд., в/ч 01036, погиб 27.10.1943.

МАКСИМОВ Петр Алексеевич, р. 1914, ряд., погиб 25.11.1943.

МАКУХИН Илья Никифорович, р. 1923, Северо-Казахстанская обл., Полуденский р-н, с. Лишинка, ефр., 287 сд, 868 сп, погиб 6.11.1943.

МАЛАХОВ Афанасий Макарович, ряд., в/ч 45987, погиб 23.11.1943.

МАЛАШЕНКО Виктор Григорьевич, р. 1924, Брянская обл., Погарский р-н, х. Щербаковка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 30.10.1943.

МАЛЕЕВ Ефим Егорович, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

МАЛИНКИН Иван Павлович, р. 1925, ряд., погиб 28.10.1943.

МАЛЬЦЕВ Иван Федорович, р. 1912, мл. серж., в/ч 01036, погиб 28.11.1943.

МАМБЕТОВ Разах, р. 1901, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

МАМЕТУРДЫЕВ Ивес, р. 1908, Ашхабадская обл., Кокаисский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

МАРГАСОВ Александр Васильевич, р. 1923, Удмуртская АССР, Сарапульский р-н, д. Комурса, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 25.11.1943.

МАРИН Александр Тихонович, р. 1903, ряд., погиб 29.10.1943.

МАРТЫНЕНКО Константин Сергеевич, ряд., в/ч 29575, погиб 28.10.1943.

МАРТЫНОВ Василий Дмитриевич, Коми АССР, г. Сыктывкар, серж., в/ч 92146, погиб 4.11.1943.

МАРТЫНОВ Иван Ильич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

МАРТЫНОВ Иван Ионович, р. 1900, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Шаповка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

МАРТЫНОВ Николай Егорович, р. 1917, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

МАРТЫНОВ Павел Власович, р. 1899, Рязанская обл., Лев-Толстовский р-н, д. Льговка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

МАРТЫНОВИЧ Николай Иванович, р. 1912, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

МАРЧЕНКО Григорий Артамонович, р. 1924, Гомельская обл., Чечерский р-н, д. Покоть, 457 сп, погиб 17.11.1943.

МАРЧЕНКО Мора Семенович, р. 1919, ряд., в/ч 39819, погиб 19.11.1943.

МАСЛЕНКО Петр Иванович, Брянская обл., Почепский р-н, ряд., в/ч 01033, погиб 14.11.1943.

МАТВЕЕНКО Алексей Павлович, р. 1905, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

МАТЮХИН Алексей Алексеевич, р. 1907, г. Москва, ряд., в/ч 04762, погиб 27.10.1943.

МАХМЕДОВ Тоир, р. 1913, Таджикская ССР, Кулябский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

МАХОВ Иван Маркелович, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

МАХОНИН Тимофей Кузьмич, р. 1923, ряд., в/ч 01036, погиб 13.11.1943.

МАЦУЕВ Николай Тихонович, р. 1910, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

МАЩЕНКО Константин Никитович, р. 1908, Белгородская обл., Вейделевский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 16.11.1943.

МЕЛЬНИКОВ Алексей Иванович, р. 1912, Волгоградская обл., Михайловский р-н, ряд., погиб 27.10.1943.

МЕЛЬНИКОВ Михаил Алексеевич, р. 1913, ряд., погиб 14.10.1943.

МЕЛЬНИКОВ Николай Иванович, р. 1912, Сталиногорская обл., Комсомольский р-н, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 27.10.1943.

МЕРКУЛОВ Михаил Семенович, р. 1924, ефр., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

МЕРУАЛОВ Сергей Иванович, р. 1922, Орловская обл., Тельинский р-н, д. Апольково, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

МЕРЦАЛОВ Гавриил Федорович, р. 1924, Орловская обл., Мценский р-н, д. Апольково, ряд., погиб 14.11.1943.

МЕРЦАЛОВ Иван Федорович, р. 1922, Орловская обл., Мценский р-н, д. Апольково, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

МЕТЕЛКИН Василий Яковлевич, р. 1912, ряд., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

МИЛЕЕВ Василий Андреевич, ряд., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

МИНАЕВ Василий Михайлович, Орловская обл., Дросковский р-н, мл. серж., в/ч 45987, погиб 22.11.1943.

МИРОНОВ Сергей Трофимович, ряд., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

МИТРОХИН Петр Иванович, ряд., погиб 28.10.1943.

МИТЮКОВ Митрофан Никитович, р. 1924, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., в/ч 37656, погиб 16.11.1943.

МИХАЙЛИЧЕНКО Александр Андреевич, р. 1909, Белгородская обл., Волуйский р-н, ст. Уразово, ряд., в/ч 04762, погиб 12.11.1943.

МИХАЙЛОВ Афанасий Васильевич, р. 1910, Калининская обл., В. Волоцкий р-н, ефр., в/ч 03419, погиб 28.10.1943.

МИХАЙЛОВ Василий Николаевич, р. 1921, Якутская АССР, Ленинский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

МИХАЛЕВ Виктор Иванович, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

МИХАЛИН Виктор Антонович, р. 1925, Брянская обл., Урицкий р-н, д. Кондрево, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 26.10.1943.

МИХАСЕВ Александр Григорьевич, ряд., погиб 19.11.1943.

МИХЕЕВ Константин Михайлович, Орловская обл., Карачевский р-н, ряд., погиб 17.11.1943.

МИХЕЕВ Михаил Васильевич, р. 1907, Горьковская обл., Лукояновский р-н, д. Березовка, ефр., 287 сд, 868 сп, погиб 14.10.1943.

МОЖИН Федор Гурьянович, р. 1914, Алтайский край, Знаменский р-н, п. Славянка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

МОИСЕЕНКО Иван Евменович, р. 1923, Брянская обл., Погарский р-н, с. Дуров, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

МОКЕВ Тихон Михайлович, р. 1920, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Духново, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

МОКШАЕВ Нияз, р. 1905, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

МОРОЗОВ Иван Платонович, р. 1918, Орловская обл., Клетняжский р-н, ст. Клетня, лейт., 287 сд, 868 сп, погиб 12.11.1943.

МОРОЗОВ Петр Ильич, р. 1903, Брянская обл., Трубчевский р-н, лейт., погиб 14.11.1943.

МОСИН Афанасий Федорович, р. 1923, ряд., в/ч 01036, погиб 27.10.1943.

МОСТОВОЙ Николай Ефремович, р. 1924, ряд., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

МОСТОВОЙ Тимофей Прокофьевич, р. 1924, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

МОТОРА Федор Федорович, р. 1923, Брянская обл., Погарский р-н, с. Березовка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

МОХОВЕЦ Михаил Ефремович, р. 1903, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., 457 сп, погиб 25.11.1943.

МУРАВЬЕВ Алексей Яковлевич, р. 1904, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 457 сп, погиб 23.11.1943.

МУРАЧ Корней Михайлович, ряд., погиб 5.11.1943.

МУХАТДИНОВ Гувайдулла, р. 1909, Челябинская обл., Аргаяшский р-н, д. Н. Саблево, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

МУХОМЕТОВ Мухасин, р. 1905, Башкирская АССР, Туймазинский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

МЯКИН Семен Никитич, р. 1903, Горьковская обл., Ардатовский р-н, с. Левашово, ефр., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

НАДТОЧАЕВ Василий Маркович, р. 1908, ряд., погиб 2.10.1943.

НАЗАРОВ Михаил Яковлевич, р. 1913, Кировская обл., Кемский р-н, Большая Снегиревка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

НАЗАРУН Алтай, р. 1917, ряд., погиб 15.11.1943.

НАУМОВ Никита Алексеевич, р. 1905, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Хотеево, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 27.10.1943.

НЕГМАТОВ Гафур, р. 1918, Таджикская ССР, лейт., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

НЕМЦЕВ Сергей Ильич, Брянская обл., Навлинский р-н, старш., погиб 4.11.1943.

НЕСТЕРОВ Петр Васильевич, р. 1919, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

НЕСТЕРОВ Тарас Никитович, р. 1900, ряд., погиб 14.11.1943.

НЕСТЕРОВ Федор Петрович, серж., погиб 2.10.1943.

НЕУНЫВАЛО Василий Алексеевич, мл. серж., в/ч 06680, погиб 10.11.1943.

НЕФЕДОВ Николай Семенович, р. 1913, Удмуртская АССР, Юкаменский р-н, д. Н. Ялово, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 21.11.1943.

НЕХАЙ Сергей Федорович, р. 1909, ряд., в/ч 03419, погиб 29.10.1943.

НИКИТИН Михаил Иванович, р. 1916, Орловская обл., Залегощенский р-н, п. Ново-Слободка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 5.11.1943.

НИКИФОРОВ Иван Никифорович, р. 1917, Чувашская АССР, Сундырский р-н, д. Митякасы, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

НИКОЛАЙЧЕВ Александр Матвеевич, р. 1907, Орловская обл., Залегощенский р-н, д. Победное, ряд., в/ч 04762, погиб 13.11.1943.

НИКОЛЬСКИЙ Дмитрий Иванович, р. 1904, Брянская обл., Погарский р-н, д. Исаевка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

НИКУЛИН Иван Иванович, ефр., в/ч 39819, погиб 16.11.1943.

НИКУЛИН Иларион Терентьевич, р. 1906, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

НОВГОРОДЦЕВ Михаил Николаевич, р. 1923, Омская обл., Дзержинский р-н, д. Новгородцево, серж., 287 сд, 868 сп, погиб 28.10.1943.

НОВИКОВ Андрей Панкович, ряд., в/ч 01036, погиб 16.11.1943.

НОВОПАШИН Михаил Павлович, р. 1924, ряд., погиб 17.11.1943.

НУЗБЕКОВ Молоджигит, ряд., в/ч 45987, погиб 23.11.1943.

НУРАЛИЕВ Худайберин, р. 1906, Самаркандская обл., Пасторгамский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

ОСАДЧИЙ Даниил Михайлович, ряд., в/ч 01036, погиб 27.10.1943.

ОСАДЧИЙ Дмитрий Ефимович, ряд., в/ч 03419, погиб 27.10.1943.

ОСИПЕНКОВ Демид Васильевич, р. 1904, Смоленская обл., Монастыршенский р-н, д. Кузнецово, ефр., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

ОСИПОВ Леонтий Иванович, р. 1912, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

ОСИПОВ Николай Иванович, ряд., 866 сп, погиб 24.10.1943.

ОСТАНКОВ Николай Васильевич, р. 1914, ряд., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

ПАВЛЕНКО Трофим Федотович, р. 1917, ряд., в/ч 03419, погиб 31.10.1943.

ПАДИН Михаил Федорович, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ПАЛАГАНОВ Степан Яковлевич, р. 1905, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ПАМЕРНОЙ Василий Афанасьевич, р. 1906, ряд., погиб 28.10.1943.

ПАНДПЕЛОВ Михаил Васильевич, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ПАНИН Иван Петрович, р. 1921, ряд., в/ч 03419, погиб 12.11.1943.

ПАНИН Семен Иванович, Свердловский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

ПАНКОВ Григорий Ильич, р. 1904, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

ПАНКОВ Фрол Яковлевич, р. 1911, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ПАНОВ Михаил Иванович, ряд., в/ч 03419, погиб 4.11.1943.

ПАНТЮХОВ Степан Тимофеевич, ряд., погиб 15.11.1943.

ПАНФИЛОВ Иван Максимович, р. 1907, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ПАНФИЛОВ Михаил Васильевич, р. 1917, Брянская обл., Почепский р-н, д. Селец, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

ПАРФЕНОВ Григорий Семенович, р. 1905, Могилевская обл., Пропойский р-н, д. Улуки, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 14.10.1943.

ПАРШИКОВ Яков Сергеевич, ряд., в/ч 45987, погиб 13.11.1943.

ПАРШИНЦЕВ Дмитрий Михайлович, р. 1908, Воронежская обл., Мордовский р-н, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 12.11.1943.

ПАСТЕВОЙ Егор Егорович, р. 1924, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

ПАХОМОВ Николай Георгиевич, р. 1912, Саратовская обл., Вязовский р-н, д. Карсиковка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

ПАШИСТЫЙ Борис Васильевич, р. 1908, Башкирская АССР, Метлинский р-н, Лимозтомаково, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

ПАШКОВ Григорий Ильич, р. 1904, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Ильино, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ПАШКОВ Егор Иванович, р. 1924, ряд., в/ч 06036, погиб 28.10.1943.

ПАШКОВ Иван Илларионович, р. 1913, мл. лейт., в/ч 01036, погиб 4.10.1943.

ПАЩУРЕНКО Алексей Павлович, р. 1907, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

ПЕЛЯВСКИЙ Данил Герасимович, р. 1910, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 13.11.1943.

ПЕНЬКОВ Емельян Александрович, р. 1897, Белгородская обл., Яковлевский р-н, д. Драгунское, ряд., в/ч 03419, погиб 31.10.1943.

ПЕРШИН Михаил Федорович, р. 1914, Курская обл., Щигровский р-н, д. Нижне-Зерпа, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

ПЕТЕЛИН Сергей Николаевич, р. 1906, ряд., погиб 18.10.1943.

ПЕТРАКОВ Дмитрий Михайлович, р. 1925, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

ПЕТРАЧКОВ Иван Никитович, Брянская обл., Суражский р-н, д. Знаменка, ряд., погиб 16.11.1943.

ПЕТРЕНКО Гаврил Афанасьевич, р. 1901, Кубанская обл., ст. Старо-Минское, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

ПЕТРОВ Александр Иванович, р. 1922, Ленинградская обл., Батецкий р-н, д. Подберезово, серж., 287 сд, 868 сп, погиб 25.11.1943.

ПЕТРОВ Михаил Кузьмич, р. 1902, Горьковская обл., Починский р-н, ефр., 287 сд, 868 сп, погиб 28.10.1943.

ПИВОЧКИН Николай Егорович, р. 1912, Орловская обл., Залегощенский р-н, с. Золотарево, ряд., 457 сп, погиб 19.11.1943.

ПИГУЛЯ Петр Акимович, ряд., в/ч 39819, погиб 16.11.1943.

ПИЛИПКОВ Василий Федорович, р. 1921, ряд., в/ч 03419, погиб 21.11.1943.

ПИЛЯЖИНКО Алексей Кириллович, р. 1908, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 457 сп, погиб 19.11.1943.

ПИМЕВСКИЙ Даниил Герасимович, Брянская обл., ряд., погиб 13.11.1943.

ПИСАРЕВ Павел Иванович, р. 1907, Орловская обл., Ливенский р-н, ряд., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

ПИШКИН Семен Никифорович, Калужская обл., ряд., погиб 13.11.1943.

ПЛАТОНОВ Василий Герасимович, ряд., в/ч 92146, погиб 4.11.1943.

ПЛЮШИН Иван Степанович, Брянская обл., Погарский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

ПОВАРЕНКО Василий Андреевич, ряд., в/ч 01036, погиб 12.11.1943.

ПОДДУБНЫЙ Михаил Ефимович, р. 1924, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ПОДДУБСКИЙ Илья Яковлевич, р. 1905, Тамбовская обл., Пичаевский р-н, д. Холмы, ряд., в/ч 04762, погиб 12.11.1943.

ПОДЕНКОВ Федор Михайлович, серж., погиб 4.11.1943.

ПОДКОРЫТОВ Степан Пименович, Горно-Алтайская АО, Усть-Коксинский р-н, с. Чемдек, серж., погиб 13.11.1943.

ПОДЛАСОВ Андрей Родионович, р. 1916, ряд., в/ч 01036, погиб 27.10.1943.

ПОДОЛЬСКИЙ Яков Николаевич, р. 1914, г. Сталино, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 27.10.1943.

ПОДОЛЯНО Иван Спиридонович, р. 1924, ряд., погиб 14.11.1943.

ПОДСЕКИН Влас Кузьмич, р. 1909, ряд., погиб 13.11.1943.

ПОДСЕКИН Егор Дмитриевич, р. 1909, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

ПОДСЕКИН Егор Дмитриевич, р. 1909, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Потапово, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ПОЗДНЯКОВ Егор Яковлевич, ефр., в/ч 39819, погиб 19.11.1943.

ПОЛЕТАЕВ Дмитрий Михайлович, р. 1908, Липецкая обл., Данковский р-н, д. Красное, серж., в/ч 45919, погиб 25.10.1943.

ПОЛУНИН Василий Тихонович, р. 1907, Курская обл., Тербунский р-н, д. Ожога, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ПОЛЯКОВ Борис Иванович, р. 1908, Орловская обл., Моховский р-н, д. Ермолаево, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 14.10.1943.

ПОЛЯКОВ Борис Иванович, р. 1908, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 14.10.1943.

ПОНОМАРЕВ Ульян Михайлович, р. 1901, Воронежская обл., Грязенский р-н, д. Б. Сомовец, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ПОПОВ Александр Иванович, ефр., в/ч 45987, погиб 23.11.1943.

ПОПОВ Алексей Игнатьевич, р. 1895, Архангельская обл., д. Максимовск, ст. серж., 866 сп, погиб 13.11.1943.

ПОПОВ Никита Иванович, р. 1911, ряд., в/ч 03419, погиб 24.11.1943.

ПОПОВ Федор Викторович, ряд., в/ч 39838, погиб 12.10.1943.

ПОПРЫГО Михаил Семенович, р. 1923, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Остроглядово, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ПОСТЕВОЙ Егор Егорович, р. 1924, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Голубочки, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ПОСТУХОВ Дмитрий Николаевич, р. 1911, Красноярский край, Минусинский р-н, с. Знаменка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 27.10.1943.

ПРЕДКОВ Петр Константинович, старш., в/ч 32076, погиб 23.10.1943.

ПРИВАЛОВ Дмитрий Ермолаевич, р. 1924, старш., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

ПРОСЕКИН Петр Васильевич, р. 1891, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Колодез, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ПРОСТОВ Петр Данилович, ряд., в/ч 39819, погиб 19.11.1943.

ПРЫГУНОВ Вениамин Сергеевич, р. 1925, ряд., в/ч 01036, погиб 23.10.1943.

ПУКО Василий Григорьевич, р. 1914, ряд., в/ч 01036, погиб 29.10.1943.

ПУЛИН Иван Матвеевич, ряд., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

ПЫТОЛЕВ Алексей Федорович, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ПЯТИН Иван Дмитриевич, ряд., в/ч 39819, погиб 21.11.1943.

РАДИЩЕВ Степан Алексеевич, р. 1900, Калининская обл., Локнянский р-н, д. Польшено, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

РАДЧЕНКО Александр Михайлович, р. 1922, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

РАДЧЕНКО Михаил Васильевич, р. 1900, Брянская обл., Стародубский р-н, п. Забава, ряд., 457 сп, погиб 18.11.1943.

РАЗДЕТОВ Федор Васильевич, р. 1916, ряд., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

РАЗДОБУЛЬКО Максим Яковлевич, р. 1919, ряд., в/ч 01036, погиб 15.11.1943.

РАЗУВАЕВ Федор Григорьевич, р. 1922, ряд., в/ч 01036, погиб 27.10.1943.

РАЗУВАНОВ Павел Моисеевич, р. 1911, Брянская обл., Погарский р-н, д. Долботово, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

РАЗУМНОВ Сергей Филиппович, р. 1918, ряд., в/ч 01036, погиб 15.11.1943.

РАЗУМОВ Яков Елизарович, р. 1913, Брянская обл., Трубчевский р-н, г. Трубчевск, ряд., погиб 14.11.1943.

РАССАЛЕНКО Федор Трофимович, р. 1912, ряд., погиб 28.10.1943.

РАССОЛЕНКО Андрей Иванович, р. 1927, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 457 сп, погиб 23.11.1943.

РАСТУПИН Иван Иванович, р. 1913, Архангельская обл., Каргапольский р-н, ст. серж., 457 сп, погиб 18.11.1943.

РАСТУПИН Михаил Иванович, Архангельская обл., погиб 17.11.1943.

РЕВИН Леонид Константинович, р. 1924, Астраханская обл., Камызякский р-н, с. Зеленча, ряд., в/ч 37656, погиб 15.11.1943.

РЕДКОКАША Иосиф Петрович, р. 1911, Алтайский край, Кличевский р-н, д. Истима, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

РОДИОНОВ Константин Федорович, р. 1925, ефр., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

РОЗОВ Александр Николаевич, р. 1920, Ивановская обл., Семеновский р-н, д. Гуляевка, мл. лейт., 287 сд, 868 сп, погиб 5.11.1943.

РОМАНЕНКО Аким Савельевич, р. 1902, ряд., в/ч 03419, погиб 4.11.1943.

РОМАНЕНКО Григорий Андреевич, р. 1916, ряд., погиб 31.10.1943.

РОМАНОВ Михаил Игнатьевич, р. 1912, Татарская АССР, Тетюшский р-н, д. Ивановка, ряд., в/ч 03419, погиб 15.10.1943.

РОМАНЧЕНКО Петр Филиппович, р. 1915, ряд., в/ч 45987, погиб 7.11.1943.

РОМАНЧЕНКО Федос Ильич, Черниговская обл., Нежинский р-н, с. Данино, ряд., в/ч 03419, погиб 18.10.1943.

РОСАЛЕНКО Алексей Тимофеевич, р. 1912, ряд., в/ч 01036, погиб 27.10.1943.

РОСТОВСКИЙ Николай Иванович, р. 1923, ряд., в/ч 45987, погиб 23.11.1943.

РОЩИН Михаил Семенович, ряд., в/ч 39838, погиб 12.10.1943.

РУБАН Андрей Павлович, р. 1917, Харьковская обл., г. Волганск, ряд., в/ч 04763, погиб 14.11.1943.

РУЖАКОВ Иван Павлович, ряд., в/ч 45987, погиб 23.11.1943.

РУССКИХ Николай Арсентьевич, р. 1925, ряд., в/ч 01036, погиб 12.11.1943.

РЫБАКОВ Петр Александрович, р. 1925, серж., погиб 20.11.1943.

РЫБКИН Михаил Павлович, р. 1902, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

РЫБКИН Роман Алексеевич, р. 1902, ряд., погиб 13.10.1943.

РЫБНИКОВ Василий Николаевич, р. 1912, Татарская АССР, Больше-Кайбицкий р-н, д. Мало-Кайбицк, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 14.10.1943.

РЫЖИК Никифор Исакович, р. 1894, Минская обл., Старобинский (Стародорожский?) р-н, ряд., 868 сп, погиб 4.11.1943.

РЫЖКИН Дмитрий Кузьмич, р. 1904, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Передние Городцы, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

РЫЖКОВ Михаил Алексеевич, р. 1914, Амурская обл., Зейский р-н, ряд., погиб 16.10.1943.

РЫЖКОВСКИЙ Александр Александрович, р. 1900, Брянская обл., Погарский р-н, с. Яковлевичи, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

РЫСЮКОВ Михаил Иванович, р. 1904, Брянская обл., Погарский р-н, д. Женалово, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

РЫТЧЕНКОВ Сергей Васильевич, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

РЯБЫХ Иван Карпович, р. 1910, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Фошня, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

САБИРОВ Мамозаир, р. 1908, Узбекская ССР, Наманганская обл., Куанский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

САВЕЛЬЕВ Василий Иванович, р. 1906, Чувашская АССР, Комсомольский р-н, д. Старая Комаровка, серж., 287 сд, 868 сп, погиб 6.11.1943.

САВЕЛЬЕВ Степан Осипович, р. 1910, Татарская АССР, г. Казань, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

САВИН Степан Нефедович, р. 1904, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

САВЧЕНКО Василий Дмитриевич, р. 1915, ряд., в/ч 01036, погиб 16.11.1943.

САВЧЕНКО Тихон Фролович, р. 1904, ряд., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

САДКОВ Иван Николаевич, р. 1913, Горьковская обл., Бутурлинский р-н, д. Суродево, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

САЗАЕВ Мимбай Сазаевич, р. 1908, Киргизская ССР, Кагановский р-н, д. Саклак, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

САЗОНОВ Виктор Григорьевич, р. 1921, Казахская ССР, Восточно-Казахстанская обл., г. Усть-Калиногорск, лейт., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

САЙДОМЕТОВ Сарман, ефр., в/ч 39819, погиб 14.11.1943.

САЙТЛАНОВ Новез, р. 1906, Восточно-Казахстанская обл., Увинский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

САЛИНОК Федор Моисеевич, р. 1910, Брянская обл., Погарский р-н, с. Мозеевка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

САЛМАНСКИЙ Петр Владимирович, р. 1911, Ульяновская обл., ст. лейт., в/ч 03419, погиб 14.10.1943.

САМОНЦЕВ Василий Егорович, р. 1923, ряд., погиб 14.11.1943.

САМОХИН Василий Степанович, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

САМУЛЕНКО Иван Тихонович, р. 1921, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

САМУСЕНКО Иван Павлович, р. 1913, ряд., погиб 15.11.1943.

САМУСЕНКО Иван Павлович, р. 1913, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Бутовск, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

САНДВАЕВ Байтек, р. 1907, Северо-Казахстанская обл., Кокчетавский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

САНКОВ Сергей Гаврилович, р. 1922, ряд., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

САПРОНОВ Егор Петрович, р. 1900, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 12.11.1943.

САРАСЕКО Дмитрий Петрович, р. 1913, ряд., в/ч 03419, погиб 14.11.1943.

САРАСЕКО Иван Дмитриевич, р. 1911, ряд., в/ч 03419, погиб 3.11.1943.

САРСЕНБЕКОВ Мухамедья, р. 1925, Акмолинская обл., Акмолинский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

САФЕЛКОВ Иван Иванович, р. 1925, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

САФРОНОВ Алексей Дмитриевич, р. 1904, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 16.10.1943.

САФРОНОВ Василий Семенович, мл. серж., в/ч 03419, погиб 4.11.1943.

САХАРОВ Виктор Сергеевич, мл. серж., в/ч 70433, погиб 12.11.1943.

СВИРИДЕНКО Константин Изотович, р. 1900, Брянская обл., Погарский р-н, д. Юдиново, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

СВИРИДОВ Иван Гаврилович, р. 1924, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Юрьево, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

СВЯТОГОР Платон Арефьевич, р. 1899, ряд., в/ч 0319, погиб 31.10.1943.

СЕВЕРИН Степан Иванович, р. 1902, ряд., в/ч 03419, погиб 22.11.1943.

СЕВЕРИНОВ Иван Григорьевич, р. 1916, ряд., в/ч 91419, погиб 15.11.1943.

СЕГРУТИН Михаил Петрович, ряд., в/ч 39819, погиб 22.11.1943.

СЕЛЕЗНЕВ Иван Ерофеевич, р. 1910, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

СЕМЕКОВ Павел Васильевич, р. 1908, г. Челябинск, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

СЕМЕННИКОВ Гавриил Николаевич, р. 1911, ряд., в/ч 01036, погиб 15.11.1943.

СЕМИН Василий Филиппович, ряд., в/ч 39819, погиб 16.11.1943.

СЕНЬКОВ Григорий Антонович, р. 1907, Горьковская обл., Шахунский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 16.11.1943.

СЕРГЕЕВ Матвей Иванович, р. 1906, ряд., в/ч 39819, погиб 12.11.1943.

СЕРЖАНТОВ Тимофей Васильевич, ряд., погиб 19.11.1943.

СЕРНЮГОВ Григорий Иосифович, р. 1924, Гомельская обл., Гомельский р-н, ряд., 487 сп, погиб 17.11.1943.

СИЛКИН Андрей Петрович, р. 1903, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

СИМОНОВСКИЙ Федор Прокофьевич, р. 1913, Брянская обл., Погарский р-н, п. Красные Гайки, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

СИНЕВ Александр Андреевич, ст. серж., в/ч 03419, погиб 4.11.1943.

СИПАЧЕВ Сергей Иванович, р. 1921, ряд., погиб 31.10.1943.

СИТЕНКОВ Михаил Афанасьевич, р. 1912, Курская обл., Волоконовский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, умер от ран 5.11.1943.

СКВОРЦОВ Николай Григорьевич, р. 1907, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Мишковка, ряд., 457 сп, погиб 16.11.1943.

СКОБ Павел Евтихиевич, р. 1924, Брянская обл., Погарский р-н, с. Гринево, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

СКОПЦЕВ Иван Алексеевич, р. 1918, ряд., погиб 13.11.1943.

СКОПЦОВ Иван Алексеевич, р. 1908, Брянская обл., Погарский р-н, д. Юрково, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

СЛЕЗИН Владимир Александрович, р. 1925, ефр., в/ч 01036, погиб 29.10.1943.

СЛЮНЧЕНКО Степан Ермолаевич, р. 1903, ряд., в/ч 03419, погиб 31.10.1943.

СНЕГУРОВСКИЙ Павел Алексеевич, р. 1911, г. Киев, ст. серж., 17 кд, 103 кп, погиб 2.10.1943.

СОГРЕЕВ Дмитрий Иванович, р. 1912, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Николаевка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 27.10.1943.

СОЛДАТИКОВ Иван Тихонович, ряд., в/ч 39819, погиб 19.11.1943.

СОЛОДОВ Иван Павлович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

СОЛОНОВ Николай Иванович, р. 1922, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., в/ч 37656, погиб 16.11.1943.

СОРИН Михаил Петрович, р. 1912, ряд., погиб 27.10.1943.

СОРКИСОВ Шот Михайлович, Карагандинская обл., Тельманский р-н, ряд., в/ч 01036, погиб 13.11.1943.

СОРОКВАШИН Филипп Владимирович, р. 1916, Брянская обл., Погарский р-н, с. Грязивец, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 22.11.1943.

СОРОКИН Дмитрий Петрович, р. 1911, Орловская обл., г. Дядьково, ряд., 287 сд, 868 сп, умер от ран 17.11.1943.

СОРОКИН Леонтий Дмитриевич, Курская обл., Конышевский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 27.10.1943.

СОСИКОВ Николай Ефимович, р. 1914, Орловская обл., Кромский р-н, д. Пушкарная, ряд., в/ч 04762, погиб 16.11.1943.

СОХА Михаил Иванович, р. 1910, Читинская обл., Стретенский р-н, с. Адом, лейт., 287 сд, 866 сп, умер от ран 13.11.1943.

СПИРИДЕНКО Тимофей Павлович, р. 1911, Брянская обл., Погарский р-н, д. Казиловка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

СТАРОВЕРОВ Федор Дмитриевич, р. 1906, Ярославская обл., Некоузский р-н, д. Дуденово, ряд., в/ч 03419, погиб 14.10.1943.

СТАРОДУБУСЬ Василий Иванович, р. 1904, ряд., в/ч 01036, погиб 10.11.1943.

СТАРОДУБЦЕВ Андрей Максимович, ряд., 870 сп, погиб 7.12.1943.

СТАРОДУБЦЕВ Иван Мефодьевич, р. 1897, ряд., в/ч 03419, погиб 1.12.1943.

СТЕПАНОВ Александр Семенович, р. 1919, Северо-Казахстанская обл., г. Петропавловск, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 12.11.1943.

СТОКОНОВ Николай Николаевич, р. 1920, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

СТОЛЯРОВ Андрей Федорович, р. 1912, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

СУМСКИЙ Василий Степанович, р. 1915, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

СУХАНОВ Василий Дмитриевич, р. 1912, Брянская обл., Брасовский р-н, с. Добрик, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

СУХОБОКОВ Григорий Михайлович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

СУХОВ Семен Афанасьевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 14.11.1943.

СУХОРУКОВ Константин Иванович, р. 1918, г. Омск, ефр., 287 сд, 868 сп, погиб 14.10.1943.

СУЩЕНКОВ Степан Михайлович, ряд., в/ч 01036, погиб 16.11.1943.

ТАЖБАЕВ Абдамим, р. 1920, Омская обл., Араванский р-н, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

ТАКЕУЛИН Карен, р. 1897, Башкирская АССР, Кушнаренковский р-н, д. Камышинка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ТАЛТЫКИН Алексей Семенович, р. 1924, ряд., погиб 14.11.1943.

ТАРАВКОВ Константин Петрович, р. 1903, Ростовская обл., Батайский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

ТАРАСЕНКО Иван Архипович, р. 1900, Гомельская обл., Чечерский р-н, ряд., 457 сп, погиб 23.11.1943.

ТАТАРИНОВ Иван Дмитриевич, Кировская обл., Котельничский р-н, д. Тырики, ефр., в/ч 45919, погиб 28.10.1943.

ТЕЛЕЖНЫЙ Григорий Степанович, ряд., погиб 11.10.1943.

ТЕПЛУХИН Виктор Степанович, р. 1924, Ульяновская обл., Барышский р-н, мл. лейт., 287 сд, 868 сп, погиб 21.10.1943.

ТЕРЕХОВ Михаил Лукьянович, р. 1906, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ТИМОШЕНКО Александр Иванович, р. 1913, Кировская обл., Котельничский р-н, д. Турбичи, ряд., погиб 26.11.1943.

ТИТОВ Алексей Федорович, р. 1926, г. Орел, ряд., 666 сп, погиб 27.10.1943.

ТИХОНОВ Ефим Лаврентьевич, ряд., в/ч 98819, погиб 19.11.1943.

ТИХОНОВ Роман Иванович, р. 1914, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ТИШИН Андрей Яковлевич, мл. серж., в/ч 32076, погиб 4.11.1943.

ТОЛАЛАЕВ Роман Поликарпович, р. 1912, Брянская обл., Брасовский р-н, п. Николаевское, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 27.10.1943.

ТОЛКАЧЕВ Александр Григорьевич, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Еремино, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ТОЛСТЫХ Александр Николаевич, р. 1924, старш., погиб 14.11.1943.

ТОЛСТЫХ Илья Борисович, р. 1915, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Мантешло, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 27.10.1943.

ТОНКОНОГОВ Егор Егорович, р. 1909, ряд., погиб 16.11.1943.

ТОРГАЧЕВ Иван Сергеевич, ефр., в/ч 03419, погиб 4.11.1943.

ТРЕЛЯНОВ Михаил Евменович, Воронежская обл., Петропавловский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ТРЕСКИН Виктор Иванович, р. 1912, Сталинская обл., Рудченковский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 5.11.1943.

ТРОШИН Иван Иванович, р. 1903, ряд., погиб 14.11.1943.

ТРУБИН Иван Николаевич, Иркутская обл., Зиминский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ТУКБАТАЕВ Ахмет Саинович, ефр., в/ч 01036, погиб 27.10.1943.

ТУЛЬСКИЙ Стефан Иванович, р. 1914, Воронежская обл., Воронцовский р-н, д. Каменка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

ТУМАШЕВ Дмитрий Константинович, р. 1905, Брянская обл., Погарский р-н, д. Роговичи, ряд., в/ч 04762, погиб 21.11.1943.

ТУПИКОВ Илья Михайлович, р. 1907, ряд., 866 сп, погиб 11.11.1943.

ТУРКИН Тихон Митрофанович, р. 1907, ряд., погиб 11.11.1943.

ТУРЛАКОВ Петр Тихонович, р. 1906, Брянская обл., Брасовский р-н, п. Локоть, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 27.10.1943.

ТУРМАСОВ Дмитрий Сергеевич, р. 1913, п. Корма, 457 сп, погиб 16.11.1943.

ТУСПАНБЕТОВ Бектас, р. 1895, Казахская ССР, Чимкентская обл., Шеянский р-н, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 13.11.1943.

ТЫРЫКИН Иван Дмитриевич, р. 1924, Кировская обл., д. Тырыки, ряд., погиб 13.11.1943.

УТРЮМОВ Шакен, р. 1912, ряд., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

УЛЬЯНИН Александр Васильевич, р. 1911, ряд., в/ч 01036, погиб 13.11.1943.

УМБАТОВ Бейали Баба-Алы, р. 1913, Азербайджанская ССР, Куткашенский р-н, с. Кондай, серж., 287 сд, 868 сп, погиб 9.11.1943.

УРУНОВ Бабекуль, р. 1917, Чарджоуская обл., Дейнаусский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

УСКОВ Алексей Филиппович, лейт., в/ч 01036, погиб 12.11.1943.

УСМАНОВ Мойдин, р. 1921, ефр., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

УТКИН Борис Павлович, р. 1918, ряд., погиб 5.11.1943.

УШАКОВ Василий Петрович, ряд., в/ч 26143, погиб 18.11.1943.

УШИН Алексей Яковлевич, р. 1917, Сталинградская обл., Сред. Ахтубинский р-н, с. Сред. Ахтуба, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ФАБЕЕВ Михаил Матвеевич, р. 1921, Орловская обл., Злынковский р-н, д. Кожановка, ряд., 287 сд, 868 сп, умер от ран 17.11.1943.

ФАУСТОВ Дмитрий Антонович, р. 1909, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ФАЩЕНКО Иван Максимович, р. 1922, Кировская обл., Омутнинский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ФЕДАМ Иван Максимович, ефр., в/ч 39819, погиб 18.11.1943.

ФЕДИН Михаил Минович, р. 1925, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

ФЕДОСЕЕВ Василий Николаевич, ряд., в/ч 03419, погиб 4.11.1943.

ФЕДОТОВ Иван Владимирович, р. 1910, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

ФЕСУНОВ Николай Савельевич, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ФЕТИСОВ Михаил Михайлович, р. 1921, ряд., погиб 19.10.1943.

ФЕЩЕНКО Иван Максимович, р. 1923, ряд., погиб 13.11.1943.

ФЕЩЕНКО Михаил Максимович, р. 1923, ряд., погиб 13.11.1943.

ФИЛИН Дмитрий Семенович, ряд., в/ч 45987, погиб 22.11.1943.

ФИЛИПЧЕНКО Тимофей Иванович, р. 1910, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ФОМЕНКО Павел Федорович, р. 1914, Сумская обл., Краснопольский р-н, д. Нижне-Сероводка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 14.10.1943.

ФОМИН Григорий Карпович, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Печенки, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ФОТЕЕВ Петр Андреевич, р. 1913, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 16.10.1943.

ФРАНЦУЗОВ Василий Иванович, р. 1924, г. Тернополь, ряд., погиб 12.11.1943.

ФРОЛКИН Иван Григорьевич, р. 1913, в/ч 01036, ряд., погиб 28.10.1943.

ФРОЛОВ Егор Елисеевич, р. 1905, Белгородская обл., Валуйский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ФРОЛОВ Николай Яковлевич, Орловская обл., Орловский р-н, мл. серж., в/ч 03774, погиб 22.11.1943.

ФРОЛОВ Петр Иванович, р. 1906, погиб 22.11.1943.

ФРОЛОВ Петр Иванович, р. 1906, Тульская обл., Арсеньевский р-н, д. Лучки, ряд., в/ч 04762, погиб 21.11.1943.

ФРОЛОВ Роман Сергеевич, р. 1911, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ХАБАРОВ Леонид Дмитриевич, р. 1898, ряд., в/ч 03419, погиб 2.11.1943.

ХАЛИСИДИНОВ Шараф Халисидинович, р. 1904, Башкирская АССР, Покровский р-н, д. Илюково, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ХАРИТОНОВ Степан Захарович, р. 1896, Татарская АССР, Высококоломский р-н, д. Николаевка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 17.11.1943.

ХАРЧЕНКО Антон Никифорович, р. 1904, г. Донецк, ст.серж., в/ч 03419, погиб 14.10.1943.

ХВОРОСТИН Алексей Федорович, ряд., погиб 16.11.1943.

ХВОРОСТИНИН Яков Иванович, р. 1918, ряд., погиб 15.11.1943.

ХМЕЛЕВСКИЙ Степан Сергеевич, р. 1899, Брянская обл., г. Стародуб, ряд., 457 сп, погиб 16.11.1943.

ХОДИН Макар Иванович, р. 1908, ряд., в/ч 04762, погиб 27.10.1943.

ХОЛОДИН Андрей Свиридович, р. 1900, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Бутовск, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ХОМЕДИН Андрей Свиридович, р. 1900, ряд., в/ч 03410, погиб 13.11.1943.

ХОРШУНОВ Михаил Максимович, ряд., в/ч 03419, погиб 14.11.1943.

ХОСЯНШИН Салах Хасяншинович, р. 1895, ефр., в/ч 92146, погиб 13.10.1943.

ХОХЛОВ Иван Павлович, р. 1923, лейт., в/ч 51186, погиб 13.10.1943.

ХОХЛОВ Петр Тарасович, р. 1898, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Красный Колодезь, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 16.11.1943.

ХОЩЕНКОВ Иван Петрович, ряд., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

ХРЕНОВ Алексей Макарович, р. 1923, серж., в/ч 32076, погиб 12.10.1943.

ХРУЛЕВ Павел Алексеевич, р. 1920, г. Москва, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ХУДАЙНАЗОВ Атай, р. 1912, Каракалпакская АССР, Кегейлинский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ЦАРЕВ Ефим Макарович, Орловская обл., ряд., в/ч 03419, погиб в октябре 1943.

ЦВЕТКОВ Василий Алексеевич, р. 1908, серж., в/ч 01036, погиб 1.11.1943.

ЦВИЛЕВ Василий Ефимович, р. 1909, Брянская обл., Погарский р-н, д. Березовка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ЦУРКОВ Яков Митрофанович, ряд., в/ч 45987, погиб 23.11.1943.

ЦЕПЕЛОВ Владимир Дмитриевич, р. 1925, г. Горький, серж., погиб в ноябре 1943.

ЦЫГАНКОВ Михаил Лукич, р. 1912, Калининская обл., Невельский р-н, д. Гришенково, мл. лейт., 287 сд, 868 сп, погиб 12.11.1943.

ЦЫГАНОВ Алексей Андреевич, р. 1915, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Ушерное, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 28.10.1943.

ЦЫГАНОК Ефим Ануфриевич, р. 1914, Гомельская обл., Тереховский р-н, ряд., погиб 2.4.1944.

ЦЫДИКОВ Риичин, р. 1922, ряд., погиб 29.11.1943.

ЧАРЫЕВ Аки, р. 1911, Туркменская ССР, Марыйская обл., Туркмен-Каланский р-н, ефр., 287 сд, 866 сп, погиб 21.11.1943.

ЧЕБОТАРЕВСКИЙ Иван Романович, р. 1921, Красноярский край, г. Богатол, серж., 287 сд, 868 сп, погиб 28.10.1943.

ЧЕБОТКОВ Василий Егорович, г. Москва, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ЧЕМАДУНОВ Николай Иванович, р. 1924, ряд., погиб 13.11.1943.

ЧЕМОДУРОВ Николай Иванович, р. 1924, Брянская обл., Карачевский р-н, с. Верхополье, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ЧЕРЕМНЫХ Николай Христофорович, ст. лейт., 287 сп, погиб 12.11.1943.

Абеліск на брацкай магіле воінаў Чырвонай Арміі ў в. Шарсцін.

ЧЕРКАСОВ Иван Дмитриевич, р. 1925, ряд., погиб 4.11.1943.

ЧЕРКАСОВ Никита Евграфович, р. 1910, Брянская обл., Урицкий р-н, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ЧЕРНОВ Алексей Георгиевич, р. 1911, Куйбышевская обл., Пугачевский р-н, с. Переконов, лейт., 287 сд, 868 сп, погиб 20.11.1943.

ЧЕРНЫШ Николай Григорьевич, р. 1897, ряд., 356 сп, погиб 11.8.1943.

ЧЕЧИЛО Егор Иванович, р. 1924, Брянская обл., Погарский р-н, х. Лосевка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 18.11.1943.

ЧЕЧУНКОВ Василий Николаевич, р. 1927, ряд., в/ч 39819, погиб 23.11.1943.

ЧИЖИК Иван Пантелеевич, р. 1907, ряд., в/ч 23820, погиб 25.11.1943.

ЧИКУНОВ Александр Максимович, р. 1921, Куйбышевская обл., Богатовский р-н, лейт., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

ЧИНКОВ Иван Кузьмич, серж., в/ч 01036, погиб 4.11.1943.

ЧИНОВ Иван Кузьмич, р. 1913, серж., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

ЧИСТЯКОВ Павел Иванович, р. 1906, Ярославская обл., г. Кострома, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 10.11.1943.

ЧИХАРЕВ Гаврил Федорович, р. 1898, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ЧМЕЛЕВ Михаил Андреевич, р. 1924, Брянская обл., Трубчевский р-н, с. Любец, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

ЧУДНОВ Федор Денисович, Мордовская АССР, Б. Березниковский р-н, д. Бузаево, ряд., погиб 27.10.1943.

ШАБОЛДИН Николай Иванович, серж., в/ч 39838, погиб 12.10.1943.

ШАВЕРИН Александр Васильевич, р. 1896, ряд., погиб 18.10.1943.

ШАВОТИН Михаил Иванович, р. 1904, Брянская обл., Погарский р-н, с. Грязивец, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 15.11.1943.

ШАЙХУЛОВ Николай Васильевич, р. 1921, г. Ленинград, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 3.11.1943.

ШАЛИМОВ Михаил Иванович, р. 1904, Брянская обл., Урицкий р-н, д. Сопово, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 29.10.1943.

ШАЛИМОВ Николай Андреевич, ефр., в/ч 45988, погиб 12.11.1943.

ШАЛЬКИН Тимофей Егорович, р. 1924, Брянская обл., Погарский р-н, д. Галушевка, ряд., в/ч 04762, погиб 14.11.1943.

ШАМОРО Владимир Ильич, р. 1905, Брянская обл., Погарский р-н, х. Песоцкий, ряд., 287 сд., 866 сп, погиб 14.11.1943.

ШАМСУДИМОВ Абдурахман, р. 1900, Башкирская АССР, Архангельский р-н, д. Узунар, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 12.11.1943.

ШАНИН Алексей Кузьмич, р. 1924, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ШАРИПОВ Баладжа, р. 1903, Азербайджанская ССР, Джебраильский р-н, д. Тарзель, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ШАРИПОВ Забир, р. 1914, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ШАРЫПОВ Кантай, р. 1910, Северо-Казахстанская обл., Булаевский р-н, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ШАУЛИН Петр Федотович, р. 1900, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 01036, погиб 15.11.1943.

ШАФРОВ Александр Степанович, мл. серж., в/ч 25477, погиб 21.8.1944.

ШАХОВ Иван Маркелович, р. 1895, Саратовская обл., Широко-Буеракский р-н, с. Моровка, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ШЕВЦОВ Николай Евменович, ряд., в/ч 39819, погиб 22.11.1943.

ШЕЛЕНОК Степан Алексеевич, р. 1902, Брянская обл., Стародубский р-н, х. Петриков, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ШЕЛОП Тимофей Павлович, р. 1902, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Гуляевка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ШЕЛУПАНИН Павел Павлович, р. 1912, ряд., в/ч 03419, погиб 12.11.1943.

ШИЛЕНОК Степан Алексеевич, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ШИЛИН Петр Захарович, р. 1915, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

ШИЛОП Тимофей Павлович, р. 1902, ряд., в/ч 03419, погиб 13.11.1943.

ШИНКАРЕВ Иван Гаврилович, р. 1925, Гомельская обл., Гомельский р-н, ряд., 457 сп, погиб 23.11.1943.

ШИНКАРЕВ Петр Прокопьевич, р. 1915, Брянская обл., Погарский р-н, х. Реухо, ряд., 287 сд, 866 сп, погиб 14.11.1943.

ШИНКАРЕНКО Иван Тихонович, Запорожская обл., Гуляйпольский р-н, лейт., 118 осб, погиб 25.11.1943.

ШИПЕРОВ Лука Степанович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ШИРОКОВ Андрей Иванович, р. 1923, Челябинская обл., Долматовский р-н, с. Уксянка, лейт., 287 сд, 868 сп, погиб 12.11.1943.

ШИШКОВ Герасим Андреевич, ефр., в/ч 03419, погиб 16.10.1943.

ШИШКОВ Степан Степанович, Московская обл., ст. Гжель, ст. лейт., в/ч 39352, погиб 24.11.1943.

ШИШОЛИН Федор Егорович, р. 1910, Татарская АССР, Новошешминский р-н, с. Новошешминское, лейт., 287 сд, 868 сп, погиб 6.11.1943.

ШКАРОВ Дмитрий Алексеевич, р. 1912, Горьковская обл., Лукояновский р-н, д. Николаевка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ШКАРУПА Тимофей Яковлевич, р. 1902, Сумская обл., Сумский р-н, с. Степановка, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 14.10.1943.

ШКЛЯРОВ Тимофей Павлович, р. 1902, Брянская обл., Погарский р-н, д. Бардаши, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 13.11.1943.

ШКОДА Николай Андреевич, р. 1924, ряд., в/ч 03419, погиб 31.10.1943.

ШКОДИН Иван Митрофанович, ряд., погиб 13.11.1943.

ШКОДИН Фрол Кириллович, р. 1908, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ШКУРАТОВ Егор Константинович, р. 1921, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ШКУРАТОВ Иван Степанович, ряд., в/ч 63547, погиб 12.11.1943.

ШЛАЮ Федор Павлович, р. 1904, ряд., в/ч 01036, погиб 27.10.1943.

ШМАТКОВ Пантелей Данилович, р. 1913, в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ШМОРГУНОВ Митрофан Потапович, р. 1912, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Ибрисевичи, ряд., 287 сд, 868 сп, погиб 31.10.1943.

ШОЙХУЛОВ Николай Васильевич, ряд., в/ч 03419, погиб 15.11.1943.

ШОХОЛАКОВ Бекаристан, р. 1897, ряд., в/ч 01036, погиб 13.11.1943.

ШПЫХОВ Тарас Федотович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 04762, погиб 21.11.1943.

ШУКАКИДЗЕ Яков Ерминович, серж., 1089 сп, погиб 12.11.1943.

ШУПИРОВ Михаил Филиппович, р. 1923, ряд., в/ч 03419, погиб 31.10.1943.

ЩЕМЕЛИНИН Петр Ермолаевич, Брянская обл., Почепский р-н, д. Семцы, ряд., в/ч 05419, погиб 15.11.1943.

ЭКИПЯН Лев Атоянович, ряд., погиб 28.10.1943.

ЭКЛИН Хаим Меерович, р. 1924, г. Гомель, мл. лейт., 102 сп, погиб 22.11.1943.

ЮВЧЕНКО Тимофей Николаевич, р. 1921, Новосибирская обл., Кочковский р-н, с. Герповка, ряд., 287 сд, 868 сп, умер от ран 29.10.1943.

ЮДЕНОК Николай Кузьмич, р. 1925, ряд., погиб 13.11.1943.

ЮДИН Андрей Иванович, Тульская обл., Ефремовский р-н, д. Иноземье, серж., в/ч 01036, погиб 14.11.1943.

ЯЗВЕНКО Иван Сергеевич, ряд., в/ч 62996, погиб 23.11.1943.

ЯКОВЛЕВ Андрей Петрович, р. 1903, ряд., погиб 29.10.1943.

ЗАХОРОНЕНИЕ В ДЕРЕВНЕ ШЕРСТИН

АБДУЛАЕВ Рауф, р. 1903, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

АБДУЛНЕСОВ Кулсагат, Карлюкский р-н, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 14.10.1943.

АБРАМИЧЕВ Устин Андреевич, Орловская обл., ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

АБРИКОСОВ Николай Иванович, г. Горький, мл. серж., в/ч 63547, погиб 16.11.1943.

АВДЕЕНКО Алексей Иванович, Брянская обл., Трубчевский р-н, с. Селец, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

АВДЕЕНКО Афанасий Трифонович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

АВДОНИН Николай Тихонович, лейт., в/ч 4799, погиб 20.11.1943.

АВДОШИН Николай Тихонович, р. 1907, Саратовская обл., г. Вольск, мл. лейт., 397 сд, 446 сп, погиб 20.11.1943.

АВДУЩЕНКОВ Михаил Архипович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

АВЕРИН Антон Михайлович, Тюменская обл., Казанский р-н, с. Афонькино, мл. серж., в/ч 63546, погиб 16.11.1943.

АВЕРИН Дмитрий Петрович, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

АВИЛКОВ Николай Степанович, р. 1904, Орловская обл., Урицкий р-н, с. Бунино, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 19.11.1943.

АВРАМЕНКО Иван Прокофьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

АВРАМЕНКО Семен Прокофьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 23.11.1943.

АВТУШЕНКО Василий Федосович, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Гориславо, ряд., в/ч 65547, погиб 23.11.1943.

АГАЛАКОВ Семен Васильевич, р. 1913, Кировская обл., Юрьянский р-н, д. Агалачки, ряд., погиб 14.10.1943.

АГАПОВ Иван Олимпиевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

АГАФОНОВ Николай Иванович, р. 1924, г. Ленинград, ряд., цбп, погиб 18.11.1943.

АДРОВ Иван Платонович, Казахская ССР, Чимкентская обл., г. Ленгер, ряд., в/ч 63408, погиб 21.10.1943.

АЗАРОВ Игнатий Фадеевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Умерное, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

АЗАРОВ Николай Максимович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

АКИМОВ Егор Епифанович, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Апраксино, ряд., 918 сп, погиб 29.10.1943.

АКИМОВ Николай Михайлович, Ивановская обл., Комсомольский р-н, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

АКИМУШИН Василий Петрович, р. 1924, Московская обл., мл. лейт., 250 сд, 922 сп, погиб 5.11.1943.

АКИМЦЕВ Петр Матвеевич, Брянская обл., Брянский р-н, с. Красное, ряд., в/ч 37671, погиб 30.11.1943.

АККЮМБАЕВ Кукшембай, р. 1900, Ашхабадская обл., погиб 15.10.1943.

АКУНЯН Вольфик Агонесович, р. 1921, Армянская ССР, г. Ереван, ефр., 397 сд, 446 сп, погиб 20.11.1943.

АЛАБИН Данил Федорович, Краснодарский край, г. Майкоп, ряд., в/ч 63408, погиб 19.11.1943.

АЛЕЙНИКОВ Михаил Ефимович, Брянская обл., г. Почеп, ряд., погиб 27.10.1943.

АЛЕКСАНОВ Сергей Антонович, Орловская обл., Покровский р-н, д. Каланча, старш., в/ч 64178, погиб 14.10.1943.

АЛЕКСЕЕВ Аполос Константинович, Удмуртская АССР, Кезский р-н, д. Рогатнево, ряд., в/ч 63547, погиб 12.11.1943.

АЛЕШИН Федор Ильич, Орловская обл., Новосильский р-н, д. Вяжи, ряд., в/ч 37733, погиб 23.11.1943.

АЛИМОВ Григорий Антонович, Тульская обл., Бабынинский р-н, д. Известково, ефр., в/ч 01176, погиб 1.11.1943.

АЛИМОВ Нагмат, ряд., 918 сп, погиб 22.11.1943.

АЛТУНИН Павел Егорович, ст. серж., в/ч 37733, погиб 17.11.1943.

АМЕЛИН Константин Яковлевич, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Терехово, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 28.10.1943.

АНАНЬЕВ Борис Григорьевич, р. 1925, Татарская АССР, Бавлинский р-н, р/п Бавлы, серж., в/ч 02299, погиб 19.11.1943.

АНАЦКИЙ Василий Герасимович, р. 1921, Полтавская обл., Родянский р-н, с. Кр. Лука, рял., 397 сд, 1015 ап, погиб 21.11.1943.

АНДРЕЕВ Борис Георгиевич, г. Москва, ряд., в/ч 64178Л, погиб 14.10.1943.

АНДРЕЙЧЕНКО Иван Ефимович, Брянская обл., Почепский р-н, п. Раздел, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

АНДРЕЯТЕНКОВ Иван Иванович, р. 1900, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Белый Колодец, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 20.11.1943.

АНДРОСОВ Виктор Иванович, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, п. Абросимово, ряд., в/ч 47991, погиб 22.11.1943.

АНИЩЕНКОВ Егор Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Вьюнка, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

АНОСОВ Константин Иванович, Липецкая обл., Чаплыгинский р-н, ряд., 250 сд, погиб 20.11.1943.

АНТОНЕНКО Андрей Антонович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Душкино, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

АНТОНОВ Андрей Степанович, р. 1922, ряд., погиб 15.10.1943.

АНТОНОВ Василий Игнатович, р. 1912, ряд., погиб 15.11.1943.

АНТОНОВ Василий Павлович, Курганская обл., п. Увал, лейт., 790 ап, погиб 28.10.1943.

АНТОНОВ Павел Фролович, р. 1904, Брянская обл., Почепский р-н, с. Милечи, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

АРАКЕЛОВ Авдарий Борисович, р. 1915, Краснодарский край, г. Армавир, ряд., в/ч 70591, погиб 14.10.1943.

АРАМОВ Мапек, Сурхандарьинская обл., Термезский р-н, ряд., 218 сп, погиб 3.10.1943.

АРСЕНТЬЕВ Василий Арсентьевич, Калужская обл., г. Людиново, ряд., в/ч 70591, погиб 28.10.1943.

АРТАМБЕРДЫЧЕВ Барткутбай, р. 1910, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Калининский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб в 1943.

АРТЕМЬЕВ Василий Васильевич, р. 1925, Владимирская обл., Судогодский р-н, д. Степаново, мл. серж., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

АРТОМОНОВ Виктор Николаевич, Пензенская обл., с. Головиншино, ряд., 397 сд, 1015 ап, погиб 13.11.1943.

АРШУКОВ Петр Степанович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 21.11.1943.

АСАТЕН Григорий Нориманович, р. 1920, Грузинская ССР, г. Кутаиси, мл. лейт., 250 сд, 916 сп, погиб 21.11.1943.

АСТАПОВ Сергей Егорович, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Квасово, ряд., 918 сп, погиб 28.10.1943.

АТАМАНЕНКО Федор Михайлович, р. 1910, Брянская обл., с. Белые Березки, ряд., в/ч 63408, погиб 12.11.1943.

АТАМКУЛИН Кинсибир, р. 1907, Алма-Атинская обл., Джаркентский р-н, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 9.10.1943.

АТРОЩЕНКО Мартин Трофимович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

АФАНАСЕНКО Иван Степанович, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Смолевичи, ряд., погиб 27.10.1943.

АФАНАСЬЕВ Афанасий Егорович, г. Москва, ряд., в/ч 37733, погиб 23.11.1943.

АХМАДАИЛОВ Исмаил, р. 1907, ряд., 250 сп, погиб 15.11.1943.

АХМАТОВ Виктор Филиппович, р. 1923, Липецкая обл., Становлянский р-н, ряд., в/ч 70591Я, погиб 14.10.1943.

БАБОЙДА Николай Григорьевич, р. 1914, Брянская обл., Погарский р-н, д. Лобки, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

БАГАЕВ Геннадий Иванович, Кировская обл., Лебяжский р-н, д. Бронники, ряд., в/ч 64178, погиб 13.10.1943.

БАГДАНОВ Александр Иванович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 37776, погиб 22.11.1943.

БАГРАНЬЯН Герген Амбарцумович, р. 1915, Азербайджанская ССР, г. Баку, ряд., в/ч 63408, погиб 1.11.1943.

БАДАЛОВ Гани, р. 1909, Таджикская ССР, г. Ленинабад, ст. лейт., 250 сд, 918 сп, погиб 15.11.1943.

БАЗАРОВ Саттар, р. 1915, Узбекская ССР, Шурчинский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

БАЙБАКОВ Анатолий Григорьевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

БАКИН Александр Павлович, Орловская обл., ряд., погиб 15.10.1943.

БАКИН Алексей Григорьевич, р. 1905, Владимирская обл., Польский р-н, д. Бухолово, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 16.11.1943.

БАКИН Дмитрий Максимович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ефр., погиб 19.11.1943.

БАКИН Сергей Давыдович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Рожны, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

БАКУРЕВИЧ Александр Егорович, р. 1899, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. В. Тополь, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

БАЛАНДИН Василий Лукьянович, р. 1900, Брянская обл., Севский р-н, д. Борисовка, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 3.10.1943.

БАЛАНДИН Василий Лукьянович, Брянская обл., Севский р-н, д. Борисово, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 3.10.1943.

БАЛАНДИН Григорий Павлович, р. 1916, Алтайский край, Бийский р-н, с. Н.-Чемровка, ряд., погиб 27.10.1943.

БАЛАШОВ Иван Григорьевич, Рязанская обл., Клепиковский р-н, д. Федино, серж., 250 сд, 918 сп, погиб 28.10.1943.

БАРАНОВ Дмитрий Иванович, р. 1923, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Гриценин, ряд., в/ч 63408, погиб 21.11.1943.

БАРАНОВ Иван Федорович, р. 1899, Горьковская обл., Первомайский р-н, с. Уреч, мл. серж., 250 сд, 918 сп, погиб 28.11.1943.

БАРАНОВ Матвей Васильевич, р. 1911, Тульская обл., Заокский р-н, д. Ушаково, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 9.10.1943.

БАРАНОВ Павел Сергеевич, Брянская обл., Почепский р-н, с. Милечь, ряд., в/ч 37753, погиб 22.11.1943.

БАРАНЦЕВ Юрий Михайлович, г. Орел, ряд., в/ч 64178, погиб 8.10.1943.

БАРКОВ Иван Федорович, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., в/ч 47991, погиб 21.11.1943.

БАТУРИН Лаврентий Яковлевич, р. 1914, Алтайский край, Смоленский р-н, д. Солоновка, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 9.10.1943.

БАТУРИН Михаил Маркович, Брянская обл., Почепский р-н, д. Волуец, ряд., 250 сп, погиб 14.11.1943.

БАЧУРИН Прокофий Сергеевич, р. 1914, Московская обл., Каширский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

БАЮЩЕНКО Афанасий Иванович, р. 1909, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Логоватое, ряд., в/ч 64178, погиб 28.10.1943.

БАЯНДИН Алексей Иванович, р. 1905, Пермская обл., Юсьвинский р-н, д. Бажино, серж., погиб 16.11.1943.

БЕЗБЕНКО Михаил Гаврилович, р.1903, Белгородская обл., Белгородский р-н, п. Октябрьский, ряд., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

БЕКЖАНОВ Салвек, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Аккурганский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

БЕЛИКОВ Иван Тарасович, р. 1923, Брянская обл., Погарский р-н, с. Березовка, ряд., погиб 27.10.1943.

БЕЛОВ Константин Николаевич, Горьковская обл., Городецкий р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

БЕЛОУСОВ Андрей Алексеевич, Белгородская обл., Новооскольский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 15.11.1943.

БЕЛОУСОВ Иван Николаевич, р. 1903, Воронежская обл., Терновский р-н, д. Шпикуловка, серж., в/ч 70591, погиб 15.10.1943.

БЕЛОУСОВ Николай Михайлович, Читинская обл., Петровск-Забайкальский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 17.11.1943.

БЕРДЫЕВ Аннагельды, р. 1917, Туркменская ССР, Куня-Ургенский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 5.11.1943.

БЕРНИКОВ Алексей Иванович, Волгоградская обл., Суровикинский р-н, ефр., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

БЕСЕДИН Иван Владимирович, Воронежская обл., Борисоглебский р-н, с. Песеш, ряд., 250 сд, 918 сп, умер от ран 25.11.1943.

БЕСПРОЗВАННЫХ Иван Михайлович, р. 1918, Омская обл., Арамашевский р-н, с. Арамашево, гв. лейт., 397 сд, 447 сп, погиб 16.11.1943.

БИРЮЧКОВ Федор Филиппович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63908, погиб 21.11.1943.

БИСЕМБЛИЕВ Сапар, Астраханская обл., Володарский р-н, с. Болдырево, ряд., в/ч 54862, погиб 1.11.1943.

БИСТРУШКИН Кирилл Иванович, Алтайский край, старш., погиб 15.10.1943.

БОБКОВ Валентин Яковлевич, Курская обл., Канышевский р-н, с. Матвеевка, ряд., в/ч 47991, погиб 23.10.1943.

БОГАТЫРЕВ Александр Иванович, Липецкая обл., Измайловский р-н, д. Ивановка, ряд., в/ч 70591, погиб 28.10.1943.

БОГАТЫРЕВ Петр Андреевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 21.10.1943.

БОГАТЫРЕВ Петр Иванович, Алтайский край, Бийский р-н, с. Буланиха, ряд., в/ч 63408, погиб 15.11.1943.

БОГАЧЕВ Николай Михайлович, Тульская обл., Веневский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 16.11.1943.

БОГДАНОВ Иван Иосифович, Ирбейский р-н, с. Ирбейское, ефр., в/ч 47932, погиб 16.11.1943.

БОГДАНОВ Михаил Петрович, р. 1925, Тамбовская обл., Токаревский р-н, с. Полешаево, мл. серж., 190 сп, погиб 28.10.1944.

БОГОВАРОВ Федор Петрович, р. 1910, г. Киров, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 18.11.1943.

БОГОМАЗ Яков Яковлевич, р. 1902, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Горцево, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

БОГОЯВЛЕНСКИЙ Александр Алексеевич, Ярославская обл., г. Пошехонье-Володарск, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 30.10.1943.

БОЖЕНОВ Сергей Михайлович, Кировская обл., Уржумский р-н, д. Тарасово, мл. серж., в/ч 63547, погиб 15.11.1943.

БОЙКО Василий Иванович, р. 1911, Кировоградская обл., Александровский р-н, с. Веши-Веришак, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 9.10.1943.

БОЛГОВ Михаил Алексеевич, р. 1924, Орловская обл., Новодеревеньковский р-н, с. Н.-Любовша, ряд., в/ч 70591, погиб 23.10.1943.

БОЛМАСОВ Павел Николаевич, Брянская обл., г. Трубчевск, ряд., в/ч 63408, погиб 19.11.1943.

БОЛОГОВ Никифор Яковлевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

БОЛУНЕЦ Петр Исидорович, р. 1923, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Дедово, ряд., в/ч 63547, погиб 19.11.1943.

БОЛЬШАКОВ Григорий Спиридонович, р. 1916, ряд., погиб 24.11.1943.

БОЛЬШАКОВ Николай Иванович, р. 1918, г. Чита, мл. серж., 397 сд, 1015 ап, погиб 18.11.1943.

БОРЗЕНКОВ Владимир Михайлович, Орловская обл., ряд., погиб в октябре 1943.

БОРИСКИН Николай Яковлевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

БОРИСОВ Афанасий Михайлович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 18.11.1943.

БОРКУНОВ Николай Павлович, р. 1918, Красноярский край, Боготольский р-н, ряд., погиб 11.10.1943.

БОРОВКОВ Василий Григорьевич, Воронежская обл., Богучарский р-н, с. Радченское, ряд., 446 сп, погиб 1.12.1943.

БОРОВКОВ Иван Артемьевич, р. 1901, Ивановская обл., Пестряковский р-н, д. Малая Стрелка, ряд., в/ч 63547, погиб 23.11.1943.

БОРОВОЙ Борис Михайлович, р. 1916, Акмолинская обл., Калининский р-н, д. Ерофеевка, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

БОРОДАВКА Иван Ильич, р. 1902, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Богородицкое, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

БОРОДАЙ Петр Лукич, р. 1900, Полтавская обл., Котельский р-н, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

БОРОДИН Николай Сергеевич, р. 1925, Орловская обл., Орловский р-н, д. Лаврово, ряд., погиб 15.10.1943.

БОРОЗДНА Василий Фролович, р. 1924, Брянская обл., Погарский р-н, с. Вытемля, 446 сп, погиб в ноябре 1943.

БОРОЗНА Василий Миронович, ряд., погиб 15.10.1943.

БОРТНИК Михаил Георгиевич, р. 1923, Киевская обл., лейт., 250 сд, 922 сп, погиб 13.11.1943.

БОЧАРОВ Павел Никитович, р. 1902, Тамбовская обл., Моршанский р-н, ряд., в/ч 70591, погиб 1.10.1943.

БОЧАРОВ Петр Игнатьевич, Тульская обл., Щекинский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

БОЧЕНКОВ Сергей Васильевич, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Карелкино, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

БОЧКАРЕВ Александр Степанович, Куйбышевская обл., Пестравский р-н, ряд., в/ч 64178, погиб 12.10.1943.

БОЯРЧУК Иван Иванович, р. 1919, Гомельская обл., Добрушский р-н, мл. лейт., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

БРАТЦЕВ Федор Васильевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 446 сп, погиб 21.11.1943.

БРИТНЕР Григорий Константинович, лейт., 250 сд, 918 сп, погиб 16.11.1943.

БРУЕВ Андрей Максимович, Брянская обл., Клинцовский р-н, п. Ивановщина, ряд., погиб 27.10.1943.

БРУЙ Антон Волич, р. 1923, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Евдокимовка, ряд., погиб 4.11.1943.

БРЫЛОВ Анатолий Васильевич, г. Москва, ряд., в/ч 70591, погиб 13.10.1943.

БУБЯКИН Василий Максимович, р. 1916, Воронежская обл., Хреновский р-н, лейт., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

БУГАЕВ Петр Григорьевич, Таджикская ССР, Ленинский р-н, гв. ряд., в/ч 20719, погиб 3.10.1943.

БУГРИМОВ Семен Парфенович, р. 1899, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Дедюки, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

БУДАЕВ Михаил Степанович, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Выстриков, ряд., в/ч 37776, умер от ран 19.11.1943.

БУДКИН Федор Александрович, р. 1921, Московская обл., Орехово-Зуевский р-н, д. Губино, гв. ряд., в/ч 20719, погиб 1.10.1943.

БУЛАТНЫЙ Пантелей Ерофеевич, р. 1913, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Дареевичи, ряд., в/ч 64178, погиб 19.10.1943.

БУЛЫКИН Иван Алексеевич, Брянская обл., Выгоничский р-н, д. Малфа, ряд., в/ч 37671, погиб 24.11.1943.

БУРАВЦОВ Семен Петрович, Орловская обл., Залегощенский р-н, д. Новоселенная, ряд., погиб 19.11.1943.

БУРДАКОВ Александр Владимирович, Московская обл., Серпуховский р-н, серж., в/ч 01080, погиб 17.11.1943.

БУРДИН Геннадий Иванович, Горьковская обл., Дзержинский р-н, мл. серж., в/ч 63547, погиб 21.11.1943.

БУРИЧЕВ Александр Федорович, г. Москва, ряд., погиб 14.10.1943.

БУРХОВЦЕВ Герасим Гаврилович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 4.11.1943.

БУТ Николай Иванович, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Новое, ряд., в/ч 63408, погиб 12.11.1943.

БУТОВ Михаил Васильевич, Брянская обл., Почепский р-н, с. Красный Рог, ряд., погиб 30.11.1943.

БУТОРИН Николай Павлович, р. 1918, Удмуртская АССР, ст. лейт., погиб в октябре 1943.

БУХАРИН Николай Алексеевич, р. 1906, Горьковская обл., погиб в 1943.

БУЯНОВ Егор Семенович, р. 1924, Рязанская обл., Ухоловский р-н, серж., в/ч 63408, погиб 12.11.1943.

БЫБОЧКИН Николай Васильевич, р. 1925, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Борщевка, ряд., погиб в ноябре 1943.

БЫСТРОВ Борис Акимович, р. 1917, Омская обл., Москаленский р-н, с. Москаленко, ряд., 397 сд, 703 осб, погиб 23.11.1943.

БЫЧЕНКОВ Афанасий Иванович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 12.11.1943.

БЫЧКОВ Анатолий Егорович, Рязанская обл., Кораблинский р-н, с. Неретино, ряд., в/ч 63408, погиб 15.10.1943.

ВАВИЛИН Михаил Игнатьевич, Новосибирская обл., Болотницкий р-н, п. Пермяк, мл. серж., 250 сд, 918 сп, погиб 14.10.1943.

ВАЕВОДИН Иван Павлович, ряд., погиб 12.11.1943.

ВАКУЛЕНКО Федор Петрович, ряд., 397 сп, погиб 25.11.1943.

ВАЛЕЕВ Кабит Хаюмович, р. 1907, Башкирская АССР, Буздянский р-н, ряд., 397 сд, 703 осб, погиб 23.11.1943.

ВАЛЕЕВ Максум Амирович, р. 1922, Татарская АССР, Менземшский р-н, д. Кускеево, кап., 397 сд, 447 сп, умер от ран 22.11.1943.

ВАЛИЕВ Масуил Амирович, кап., в/ч 3883, погиб 22.11.1943.

ВАНЬКОВ Василий Николаевич, г. Свердловск, ряд., 250 сд, 218 сп, погиб 16.11.1943.

ВАРЕХА Александр Александрович, Алтайский край, Шипуновский р-н, п. Андреевка, серж., в/ч 45919, погиб 14.10.1943.

ВАРФЛЮСЕВ Иван Петрович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 15.11.1943.

ВАСИЛЕНКО Василий Тихонович, р. 1923, Северо-Казахстанская обл., Октябрьский р-н, серж., 397 сд, 447 сп, погиб 17.11.1943.

ВАСИЛЬЕВ Иван Гаврилович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 18.11.1943.

ВАСИЛЬЕВ Степан Владимирович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Гулевка, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ВАСИЛЬЦОВ Емельян Карпович, р. 1913, Брянская обл., Стародубский р-н, п. Галешино, ряд., погиб 4.11.1943.

ВАСИН Василий Михайлович, р. 1910, ряд., погиб 3.10.1943.

ВАСИН Егор Матвеевич, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

ВАТРУШОВ Семен Васильевич, р. 1902, ряд., в/ч 37733, погиб 2.11.1943.

ВАХИТОВ Кахахмет, Татарская АССР, г. Казань, ряд., погиб 14.11.1943.

ВАХОБАЙ Абдул, р. 1897, Узбекская ССР, Сурхандарьинская обл., ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ВАЩЕНКО Василий Яковлевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Унеча, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ВДОВИН Иван Федотович, ряд., в/ч 70591, погиб 13.10.1943.

ВДОВУХИН Евгений Петрович, р. 1924, Дагестанская АССР, г. Махачкала, ефр., 397 сд, 26 сп, погиб 24.11.1943.

ВЕДЕНЕВ Михаил Павлович, р. 1925, Ямало-Ненецкий округ, ефр., 129 сд, 518 сп, погиб 16.11.1943.

ВЕДРИКЕЕВ Иван Верикеевич, р. 1902, г. Москва, серж., погиб 13.11.1943.

ВЕСЕЛОВ Михаил Спиридонович, Калининская обл., Краснохолмский р-н, д. Высочки, ефр., в/ч 92146, погиб 22.11.1943.

ВЕСЬСОН Абрам Савельевич, Татарская АССР, Челнинский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

ВЕТРОВ Григорий Михайлович, Брянская обл., Брасовский р-н, с. Клинское, ряд., в/ч 64178, погиб 17.10.1943.

ВЕЯЛОВ Михаил Спиридонович, ефр., в/ч 92146, погиб 22.11.1943.

ВИКУЛОВ Михаил Максимович, ряд., в/ч 373667, погиб 22.11.1943.

ВИНОКУРОВ Ефим Антонович, Брянская обл., Рогнедский р-н, д. Силиловичи, ряд., в/ч 04741, погиб 18.10.1943.

ВИСЛОВ Дмитрий Васильевич, р. 1910, Кустанайская обл., Мандугаринский р-н, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ВОЕВОДИН Иван Павлович, р. 1911, г. Владимир, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

ВОЖАКИН Федор Егорович, Брянская обл., Брянский р-н, с. Красное, ряд., в/ч 37671, погиб 24.11.1943.

ВОЙТЕНОК Федор Степанович, р. 1923, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Тетюри, ряд., в/ч 64178, погиб 3.10.1943.

ВОКАЛОВ Василий Романович, р. 1923, г. Свердловск, серж., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ВОЛГОВ Андрей Митрофанович, Орловская обл., Орловский р-н, ряд., в/ч 64178А, погиб 29.10.1943.

ВОЛКОВ Анатолий Сидорович, Калужская обл., Дзержинский р-н, д. Фролова, лейт., в/ч 32076, погиб 17.11.1943.

ВОЛКОВ Анатолий Федорович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 22.11.1943.

ВОЛКОВ Василий Алексеевич, р. 1918, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Горислово, ряд., погиб 13.11.1943.

ВОЛКОВ Григорий Сергеевич, Тюменская обл., Сладковский р-н, д. Никулино, ряд., в/ч 02299, погиб 19.11.1943.

ВОЛКОВ Егор Иванович, Калининская обл., Оленинский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 12.11.1943.

ВОЛОБУЕВ Михаил Филиппович, Курская обл., Конышевский р-н, д. Рышково, ряд., в/ч 23858, погиб 20.11.1943.

ВОЛОШЕНОК Тимофей Алексеевич, Алтайский край, г. Славгород, ряд., в/ч 03730, погиб 31.10.1943.

ВОЛЧОК Петр Аврамович, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Зап. Халевичи, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ВОРОБЬЕВ Николай Васильевич, р. 1922, Орловская обл., Лавровский р-н, д. Альшанец, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ВОРОБЬЕВ Николай Петрович, р. 1925, Московская обл., Зарайский р-н, д. Назарьево, ряд., в/ч 70591, погиб 15.10.1943.

ВОРОНИН Сергей Михайлович, г. Куйбышев, ряд., в/ч 250, погиб 23.11.1943.

ВОРОНОВ Сергей Дмитриевич, Воронежская обл., Козловский р-н, с. Костин, мл. лейт., в/ч 63547, погиб 17.11.1943.

ВОРОНЦОВ Иван Яковлевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Песчанка, ряд., 446 сп, погиб 22.11.1943.

ВОРОНЦОВ Федор Степанович, р. 1912, Московская обл., Коробовский р-н, с. Митрониха, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 9.10.1943.

ВУЙЧЕВ Владимир Кузьмич, ряд., в/ч 0591, погиб 31.10.1943.

ГАБИБОВ Мемадага, р. 1922, Дагестанская АССР, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ГАБРУСЕВИЧ Григорий Трофимович, Омская обл., Колосовский р-н, д. Николаевка, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 15.10.1943.

ГАВРИКОВ Александр Петрович, Калужская обл., Хвостовичский р-н, п. Червыки, ряд., погиб 12.11.1943.

ГАВРИЛИН Виктор Иванович, Тульская обл., Плавский р-н, ряд., в/ч 64178, погиб 15.10.1943.

ГАВРИЛОВ Николай Семенович, р. 1925, Московская обл., Орехово-Зуевский р-н, д. Велино, ряд., в/ч 604178, погиб 12.10.1943.

ГАЗИЗОВ Ган Захарович, Молотовская обл., мл. лейт., погиб 25.11.1943.

ГАЙДАРОВ Петр Ермолаевич, Брянская обл., Брянский р-н, ряд., в/ч 3767, погиб 22.11.1943.

ГАЛАНОВ Петр Иванович, Московская обл., Зарайский р-н, ряд., в/ч 70591, погиб 15.10.1943.

ГАЛЕВКО Свирид Никитович, р. 1904, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Моноховка, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ГАЛИМОВ Борис Максимович, Татарская АССР, Лениногорский р-н, д. Сарабикулово, мл. серж., в/ч 70591, погиб 13.10.1943.

ГАЛИС Григорий Тимофеевич, г. Минск, ряд., погиб 22.11.1943.

ГАЛКИН Максим Петрович, Оренбургская обл., Кувандыкский р-н, с. Ишкильда, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 16.11.1943.

ГАЛУБЕНКО Иван Федорович, р. 1922, Брянская обл., Почепский р-н, ряд., погиб 14.12.1943.

ГАЛЫШКИН Константин Иванович, р. 1926, ряд., в/ч 08922, погиб 25.11.1943.

ГАРБУНОВ Юрий Сергеевич, мл. лейт., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ГВОЗДИН Дмитрий Яковлевич, ряд., погиб 23.11.1943.

ГЕРАСИМОВ Валериан Герасимович, р. 1925, Чувашская АССР, Ядринский р-н, д. Орабакасм, ряд., в/ч 63408, погиб 10.10.1943.

ГЕТЕНКО Леонид Тимофеевич, ряд., погиб 13.11.1943.

ГЛУШКОВ Алексей Филиппович, р. 1913, Московская обл., Пушкинский р-н, с. Ивантеевка, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

ГЛУШКОВ Трофим Григорьевич, ряд., погиб 22.11.1943.

ГЛЯВИН Иван Петрович, Брянская обл., Почепский р-н, д. Валуец, ряд., 918 сп, погиб 17.11.1943.

ГОЛДОБИН Николай Александрович, г. Ленинград, серж., в/ч 63947, погиб 13.11.1943.

ГОЛЕНОК Иван Аврамович, р. 1904, Брянская обл., Стародубский р-н, п. Гусли, ряд., в/ч 63547, погиб 18.11.1943.

ГОЛЕНШИН Константин Алексеевич, р. 1909, Брянская обл., г. Трубчевск, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

ГОЛУБЕВ Сергей Павлович, Ивановская обл., Вичигский р-н, серж., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

ГОЛУБИН Евгений Иванович, р. 1924, г. Астрахань, ряд., погиб 15.10.1943.

ГОРБАЧЕВ Денис Петрович, р. 1897, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Смотрова Буда, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ГОРБУНОВ Андрей Петрович, старш., в/ч 01080, погиб 19.11.1943.

ГОРБУНОВ Юрий Сергеевич, Свердловская обл., г. Нижний Тагил, мл. лейт., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ГОРЬКОВ Степан Сергеевич, ряд., в/ч 63408, погиб 18.11.1943.

ГОФАРОВ Хана, ряд., 446 сп, погиб 22.11.1943.

ГОЯЗНЫХ Леонид Дмитриевич, ком. отделения, в/ч 4799, погиб 21.11.1943.

ГРАДОВ Иван Семенович, р. 1918, Смоленская обл., лейт., погиб в октябре 1943.

ГРАФА Иван Платонович, р. 1925, Брянская обл., Погарский р-н, с. Козиловка, ряд., 918 сп, погиб 15.11.1943.

ГРАФА Федос Ефимович, р. 1898, ряд., в/ч 63408, погиб 19.11.1943.

ГРАЧЕВ Иббяятулла Хасанович, р. 1907, Мордовская АССР, Краснослободский р-н, ряд., погиб 13.10.1943.

ГРЕБЕННИКОВ Николай Африкантович, р. 1921, Ярославская обл., Красносельский р-н, д. Шаблокино, лейт., 397 сд, 446 сп, погиб 26.11.1943.

ГРЕБЕНЮК Петр Иванович, р. 1906, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Великий Тополь, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ГРЕБНЕВ Николай Васильевич, Курская обл., Канышевский р-н, с. Платава, ряд., в/ч 36547, погиб 13.11.1943.

ГРЕДИН Иван Иванович, р. 1923, Орловская обл., Хотынецкий р-н, д. Савостеево, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ГРИБАХИН Михаил Сергеевич, Орловская обл., ряд., погиб 15.10.1943.

ГРИГОРИН Иван Алексеевич, Северо-Осетинская АССР, Орджоникидзевский р-н, ст. серж., в/ч 64178, погиб 14.10.1943.

ГРИГОРЬЕВ Николай Алексеевич, Башкирская АССР, Бакалинский р-н, ряд., в/ч 64178, погиб 29.10.1943.

ГРИДИН Иван Иванович, р. 1923, ряд., погиб 22.11.1943.

ГРИЗДНЕВ Семен Семенович, Калининская обл., Кализинский р-н, д. Саврасово, серж., в/ч 70591, погиб 13.11.1943.

ГРИНЕЮК Петр Иванович, ряд., в/ч 47991, погиб 22.11.1943.

ГРИШАЕВ Владимир Алексеевич, р. 1925, г.Горький, мл. серж., погиб 15.10.1943.

ГРИШЕЧКИН Василий Никитович, р. 1923, ряд., погиб 13.11.1943.

ГРИШИН Федор Андрианович, Брянская обл., г.Трубчевск, ряд., в/ч 70591, погиб 30.10.1943.

ГРОМОВ Прохор Никитович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 12.11.1943.

ГРОШЕВ Алексей Андреевич, Московская обл., г. Зарайск, ефр., в/ч 70591, погиб 15.10.1943.

ГРЯЗНЫЙ Егор Платонович, ряд., в/ч 7991, погиб 21.11.1943.

ГРЯЗНЫХ Леонид Дмитриевич, р. 1924, Челябинская обл., Шадринский р-н, серж., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ГУБОЧКИН Александр Никифорович, гв. ряд., 250 сп, погиб 18.11.1943.

ГУЛЯ Григорий Николаевич, р. 1908, Брянская обл., Погарский р-н, ряд., 918 сп, погиб 16.10.1943.

ГУНИН Иван Родионович, лейт., в/ч 03729, погиб 16.11.1943.

ГУРИН Михаил Степанович, ефр., в/ч 37733, погиб 5.11.1943.

ГУРЬЕВ Константин Федорович, Ярославская обл., лейт., погиб в 1943.

ГУСАРЕВ Николай Васильевич, ряд., в/ч 38833, погиб 12.11.1943.

ГУСАЧКОВ Василий Осипович, Калининская обл., Удомельский р-н, д. Глазачи, ряд., в/ч 64178А, погиб 29.10.1943.

ГУСЬКОВ Иван Егорович, р. 1908, Горьковская обл., Починковский р-н, с. Азрапино, ряд., 918 сп, погиб 15.10.1943.

ГУТНИКОВ Григорий Семенович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Ново-Андреевка, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ГУЩИН Василий Иванович, Ярославская обл., Ростовский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 16.11.1943.

ДАВЫДЕНКО Александр Григорьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Рудня-Тереховка, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ДАДЫКО Кирилл Павлович, р. 1905, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Киван, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ДАЙНЕНКО Афанасий Иванович, ряд., в/ч 29580, погиб 22.10.1943.

ДАМДИНОВ Салдан Дамдинович, Читинская обл., Дульдургинский р-н, с. Узан, ряд., в/ч 70591, погиб 13.10.1943.

ДАНИЛОВ Петр Демидович, мл. лейт., 918 сп, погиб 14.10.1943.

ДАНЦОВ Кузьма Авдеевич, р. 1914, ряд., 446 сп, погиб 21.11.1943.

ДАШУТИН Виктор Алексеевич, р. 1906, Сумская обл., Большеписаревский р-н, с. Тарасовка, мл. серж., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

ДЕБЕЛЫЙ Александр Аксенович, Брянская обл., Погарский р-н, ряд., погиб 15.11.1943.

ДЕМИН Иван Евграфович, ряд., погиб 15.11.1943.

ДЕМЧЕНКО Андрей Федорович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 16.11.1943.

ДЕНИСОВ Алексей Николаевич, Ярославская обл., Любимский р-н, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.10.1943.

ДЕНИСОВ Михаил Иванович, р. 1917, Татарская АССР, мл. лейт., погиб 26.10.1943.

ДЕНИСОВ Николай Иванович, р. 1924, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Селище, ряд., погиб 27.10.1943.

ДЕРЕВЩИКОВ Валерий Александрович, р. 1925, серж., в/ч 37733, погиб 23.11.1943.

ДЕРИНОВ Иван Иосифович, лейт., в/ч 32076, погиб 19.11.1943.

ДЖАЛЫЙ Василий Степанович, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Ушерпье, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ДЖЕЛАС Николай Федорович, Ярославская обл., Петровский р-н, д. Заречье, ряд., в/ч 70591, погиб 14.10.1943.

ДЖУМАГАЛИЕВ Вали, Оренбургская обл., Акбулакский р-н, ряд., в/ч 2071, погиб 1.10.1943.

ДЖУМАЕВ Мирза, р. 1905, Узбекская ССР, Сурхандарьинская обл., Широбадский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

ДЖУРКО Василий Андреевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ДЗЮБА Дмитрий Семенович, р. 1919, Черниговская обл., Борзенский р-н, с. Оленовка, лейт., 250 сд, 918 сп, погиб 16.11.1943.

ДИТЯТКИН Роман Афанасьевич, ряд., 250 сд, погиб 16.11.1943.

ДМИТРИЕВ Николай Дмитриевич, р. 1925, г. Орел, ряд., погиб 14.10.1943.

ДОЗОРОВ Алексей Егорович, р. 1921, Киевская обл., Чернобыльский р-н, ряд., 190 сп, погиб 12.10.1943.

ДОНЦОВ Кузьма Авдеевич, р. 1914, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Перевоз, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ДОРОНЦЕВ Стефан Леонтьевич, р. 1924, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Ст. Вышков, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ДОРОНЦЕВ Стефан Леонтьевич, р. 1917, ряд., погиб 21.11.1943.

ДОРОФЕЕВ Николай Алексеевич, Рязанская обл., Рязанский р-н, д. Лужки, ряд., в/ч 70591, погиб 13.10.1943.

ДОШЕКСЕЕВ Байнияз, р. 1917, Чимбаевский р-н, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 3.10.1943.

ДРАГАН Михаил Семенович, р. 1912, мл. лейт., в/ч 47991, погиб 12.11.1943.

ДРОГАН Михаил Семенович, р. 1912, Сумская обл., с. Берестовка, мл. лейт., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ДРОЗДОВ Алексей Васильевич, р. 1902, ряд., 918 сп, погиб 15.11.1943.

ДРОЗДОВ Василий Никифорович, Тамбовская обл., Первомайский р-н, д. Илово-Рождеств., ряд., в/ч 64178А, погиб.

ДУБАКОВ Матвей Федорович, Орловская обл., Залегощенский р-н, д. Желябуга, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

ДУБИН Анатолий Александрович, р. 1920, Смоленская обл., Вяземский р-н, с. Баскаковка, ряд., погиб 13.10.1943.

ДУДИН Михаил Сергеевич, р. 1926, Брянская обл., Погарский р-н, д. Юдиново, ряд., погиб 12.11.1943.

ДУДНИКОВ Владимир Федорович, Амурская обл., Свободненский р-н, 250 сп, погиб 14.10.1943.

ДУЙЦЕВ Виктор Васильевич, Калининская обл., Лихославльский р-н, д. Прилутино, ряд., погиб 27.10.1943.

ДУС Иосиф Иванович, р. 1908, Украинская ССР, г. Житомир, серж., 397 сд, 446 сп, погиб 19.11.1943.

ДУТОВ Семен Ефимович, р. 1907, ефр., в/ч 37776, погиб 19.11.1943.

ДУШЕЕВ Шейшен, р. 1920, Киргизско-Тяньшаньская обл., Качкарский р-н, ефр., 397 сд, 1015 ап, погиб 18.11.1943.

ДЬЯЧЕНКО Николай Федорович, Курская обл., Суджанский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.12.1943.

ДЮБА Василий Емельянович, р. 1911, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Нижнее, ряд., в/ч 63408, погиб 12.11.1943.

ДЮБЕНОК Дмитрий Емельянович, р. 1898, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Крапивки, ряд., 397 сд, 447 сп, умер от ран 19.11.1943.

ДЮБО Константин Васильевич, р. 1903, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Нижнее, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ДЮСЕКЕЕВ Кабилбек, р. 1906, Акмолинская обл., ряд., погиб 14.10.1943.

ДЯТЛОВ Тит Александрович, р. 1907, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Мишковка, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 20.11.1943.

ЕВАНОВ Григорий Терентьевич, р. 1923, Рязанская обл., Кадомский р-н, п. Кадом, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.10.1943.

ЕВДОКИМОВ Иван Александрович, Пензенская обл., Кузнецкий р-н, с Шишовка, ряд., погиб 22.11.1943.

ЕВДОХОВИЧ Александр Иванович, р. 1911, серж., 397 сп, погиб 22.11.1943.

ЕВКОВИЧ Александр Иванович, р. 1925, г. Уральск, серж., 397 сд, 448 сп, погиб 27.11.1943.

ЕВСЕЕНКО Анатолий Сергеевич, р. 1923, ст. серж., погиб 14.11.1943.

ЕГОРОВ Алексей Дмитриевич, Ульяновская обл., мл. лейт., погиб в ноябре 1943.

ЕГОРОВ Иван Никитович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

ЕГОРОВ Сергей Устинович, ефр., 790 ап, погиб 29.11.1943.

ЕГОРОВ Филипп Михайлович, Калужская обл., Хвастовичский р-н, п. Негреевский, ряд., в/ч 63408, погиб 21.10.1943.

ЕГОРУШКИН Петр Алексеевич, р. 1922, Орловская обл., Хотынецкий р-н, д. Ясная Поляна, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ЕЛИДСИЗ Хасен, р. 1900, Алтайский край, Кытмаковский р-н, д. Ново-Оплеухино, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

ЕМЕЛЬЯНОВ Иван Прокофьевич, Брянская обл., Почепский р-н, п. Новицкий, ряд., 918 сп, погиб 15.11.1943.

ЕМЕЛЬЯНОВ Федор Емельянович, р. 1912, Смоленская обл., 916 сп, погиб 17.11.1943.

ЕМЕЛЬЯНЦЕВ Иван Михайлович, Приморский край, Михайловский р-н, с. Кремово, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

ЕМУСАЭ Хасен, ряд., в/ч 37776, погиб 19.11.1943.

ЕПИШИН Иван Максимович, г. Москва, ст. серж., погиб 15.9.1943.

ЕПИШКИН Иван Максимович, Калужская обл., Юхновский р-н, д. Зубово, ст. серж., 250 сп, погиб 15.10.1943.

ЕРЛАШЕВ Иван Иванович, Московская обл., Зарайский р-н, д. Прудки, ряд., в/ч 64178А, погиб 26.10.1943.

ЕРМАКОВ Федор Григорьевич, р. 1920, ряд., 446 сп, погиб 21.11.1943.

ЕРМИЛОВ Григорий Платонович, Орловская обл., Залегощенский р-н, с. Красное, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

ЕРМОЛЕНКО Василий Логвинович, ряд., погиб 22.11.1943.

ЕРОНЧЕВ Федор Иванович, р. 1907, Тамбовская обл., г. Моршанск, ряд., 250 сп, погиб 15.10.1943.

ЕРОНЫЧЕВ Федор Иванович, Тамбовская обл., серж., погиб 15.10.1943.

ЕРШОВ Константин Петрович, г. Горький, серж., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

ЕСИН Александр Иванович, Горьковская обл., ряд., погиб 15.10.1943.

ЕФИМЕНКО Роман Дмитриевич, р. 1914, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Суходолье, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ЕФРЕМЕНКО Иван Иванович, р. 1919, ряд., в/ч 47991, погиб 22.11.1943.

ЕФРЕМЕНКО Роман Дмитриевич, ряд., в/ч 47991, погиб 21.11.1943.

ЕФРЕМОВ Александр Михайлович, Ульяновская обл., мл. лейт., в/ч 02299, погиб 16.11.1943.

ЕФРЕМОВ Евгений Федорович, Ярославская обл., Любимский р-н, д. Крутик, ряд., 686 сп, погиб 24.11.1943.

ЖЕЛАНОВ Егор Гаврилович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 68547, погиб 13.11.1943.

ЖЕЛВАТИКОВ Борис Петрович, Московская обл., Долгопрудненский р-н, серж., в/ч 63408, погиб 27.10.1943.

ЖИВОВ Николай Федорович, р. 1911, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

ЖИДКОВ Виктор Иванович, г. Орел, ряд., 518 ист. п., погиб 15.11.1943.

ЖИДКОВ Семен Демидович, р. 1904, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Соколовка, ряд., в/ч 63547, погиб 19.11.1943.

ЖИРОНКИН Алексей Павлович, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Верхняя Богдановка, ряд., 918 сп, погиб 28.10.1943.

ЖОЛТОНСКИЙ Петр Иванович, р. 1925, Брянская обл., Погарский р-н, д. Бобрики, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 19.11.1943.

ЖУКОВ Иван Леонтьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, п. Красная Борозенщина, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ЖУКОВ Тимофей Павлович, Брянская обл., г.Почеп, ряд., в/ч 63408, погиб 21.10.1943.

ЖУЛЬБЕНКОВ Илья Кузьмич, ряд., в/ч 47991, погиб 26.11.1943.

ЖУМАБАЕВ Жура, Узбекская ССР, Ташкентская обл., ряд., в/ч 02298, погиб 17.11.1943.

ЖУРАВЛЕВ Иван Иванович, Ярославская обл., Некоузский р-н, д. Панкратово, ряд., 250 сд, орб, погиб 14.11.1943.

ЖУРАВЛЕВ Николай Сергеевич, р. 1910, Ярославская обл., Химкинский р-н, д. Рузино, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 3.10.1943.

ЖУРАЕВ Мамасадык, Узбекская ССР, Ферганская обл., Узбекистанский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

ЖУЧКОВ Николай Васильевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 15.10.1943.

ЗАВЕРНЯЕВ Леонид Владимирович, р. 1925, Московская обл., г. Дмитров, мл. серж., в/ч 70591, погиб 28.10.1943.

ЗАВОРОТНОВ Василий Федорович, р. 1925, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Шалымы, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ЗАВЬЯЛОВ Анатолий Иванович, ряд., в/ч 37733, погиб 23.11.1943.

ЗАГОРИН Николай Иванович, мл. лейт., в/ч 47991, погиб 23.11.1943.

ЗАГОРОДНЫЙ Павел Григорьевич, р. 1902, мл. лейт., погиб 13.11.1943.

ЗАЙЦЕВ Виктор Николаевич, р. 1923, Калининская обл., г. Конаково, лейт., 129 сд, 438 сп, погиб 22.11.1943.

ЗАЙЦЕВ Дмитрий Максимович, р. 1905, г. Херсон, мл. лейт., в/ч 64178, погиб 28.10.1943.

ЗАЙЦЕВ Егор Викторович, Калужская обл., Жиздринский р-н, д. Тихоновка, ряд., в/ч 37671Ж, погиб 25.11.1943.

ЗАЙЦЕВ Николай Васильевич, р. 1924, Воронежская обл., Добрынинский р-н, ефр., 397 сд, 447 сп, погиб 18.11.1943.

ЗАЙЦЕВ Николай Иванович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 18.11.1943.

ЗАЙЦЕВ Степан Иванович, ряд., в/ч 37733, погиб 3.11.1943.

ЗАМОТАЕВ Константин Осипович, ряд., 916 сп, погиб 21.11.1943.

ЗАПЛЕЧНЫЙ Дмитрий Ильич, р. 1923, ряд., погиб 14.10.1943.

ЗАРЕЗАЕВ Николай Семенович, Московская обл., ст. Кашира, ряд., в/ч 70591, погиб 15.10.1943.

ЗАРУБИН Алексей Васильевич, р. 1921, Орловская обл., ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ЗАТКОВ Иван Тихонович, ряд., погиб 22.11.1943.

ЗАХАРОВ Анатолий Петрович, ряд., в/ч 38833, погиб 13.11.1943.

ЗАХАРОВ Михаил Прохорович, серж., 250 сд, 918 сп, погиб 15.11.1943.

ЗАХАРОВ Николай Иванович, Горьковская обл., Горьковский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ЗАХАРОВ Петр Герасимович, ряд., погиб 3.10.1943.

ЗАХАРЧЕНКО Александр Александрович, Брянская обл., Погарский р-н, д. Михновка, ряд., 918 сп, погиб 15.11.1943.

ЗВЕРЕВ Сергей Васильевич, Волгоградская обл., г. Камышин, ряд., 918 сп, погиб 28.10.1943.

ЗЕМЛЯНСКИЙ Григорий Васильевич, ряд., 446 сп, погиб 22.11.1943.

ЗЕМЛЯНСКИЙ Николай Степанович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Заречье, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

ЗИБОРОВ Иван Борисович, Липецкая обл., Измалковский р-н, ряд., погиб 13.10.1943.

ЗУБКОВ Валентин Федорович, мл. серж., в/ч 32076, погиб 17.11.1943.

ЗЯБРЕВ Николай Васильевич, ряд., в/ч 63408, погиб 15.11.1943.

ИВАНИЧЕВ Шнось, р. 1905, Карынская обл., Иссиня-Каменский р-н, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 9.10.1943.

ИВАНОВ Анатолий Алексеевич, г. Орел, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

ИВАНОВ Георгий Семенович, Читинская обл., Борзинский р-н, с. Журавлево, ряд., в/ч 70591, погиб 15.10.1943.

ИВАНОВ Николай Иванович, р. 1925, ряд., погиб 11.11.1943.

ИВАНОВ Николай Петрович, Татарская АССР, Лениногорский р-н, д. Ивановка, ефр., в/ч 03608, погиб.

ИВАНОВСКИЙ Иван Иванович, ряд., 446 сп, погиб 21.11.1943.

ИВАНЧЕНКО Алексей Степанович, р. 1921, старш., погиб 19.11.1943.

ИВАНЧИЙ Иван Прохорович, р. 1898, ряд., в/ч 47991, погиб 21.11.1943.

ИВАНЧИЙ Иван Прохорович, р. 1900, Брянская обл., Стародубский р-н, п. 1-е Мая, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ИВАПИЛОВ Иван Михайлович, Красноярский край, Курагинский р-н, мл. серж., в/ч 02299, погиб 22.11.1943.

ИВАШОВ Николай Иванович, ряд., погиб 21.11.1943.

ИВЛЕВ Афанасий Герасимович, р. 1904, ряд., погиб 19.11.1943.

ИВУС Филипп Николаевич, Брянская обл., г.Клинцы, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ИГИСПАЕВ Петр Николаевич, Алтайский край, Ком-Агачский р-н, ефр., в/ч 37733, погиб 5.11.1943.

ИГНАТОВ Федор Васильевич, ряд., в/ч 47991, погиб 19.11.1943.

ИЗМЕНГАЛИЕВ Сансызбай, Казахская ССР, Гурьевская обл., г. Гурьево, ряд., в/ч 20719, погиб 3.10.1943.

ИЗОСИМОВ Иван Ильич, р. 1922, Алтайский край, Каменский р-н, с. Обское, лейт., 397 сд, 447 сп, погиб 21.11.1943.

ИЛАРИОНОВ Иван Тимофеевич, р. 1921, Саратовская обл., Возовский р-н, с. Чортовое, мл. серж., 397 сд, 1015 ап, погиб 21.11.1943.

ИЛЬДАР Амир Салтан, р. 1903, Дагестанская АССР, ряд., погиб 15.10.1943.

ИЛЬЕНКО Николай Андреевич, р. 1922, Брянская обл., Погарский р-н, д. Посудичи, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ИЛЬИН Иван Ильич, Чувашская АССР, Канашский р-н, д. Асхва, ряд., 250 сп, погиб 3.11.1943.

ИЛЬЮТЕНКО Ефим Антонович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 03408, погиб 12.11.1943.

ИНКИН Иван Николаевич, ряд., погиб 20.11.1943.

ИОНОВ Василий Тимофеевич, г. Ташкент, ст. серж., погиб 16.11.1943.

ИПЮХИН Федор Степанович, ряд., в/ч 63408, погиб 21.11.1943.

ИСАКОВ Алексей Иванович, ряд., в/ч 63408, погиб 13.11.1943.

ИСАКОВ Василий Семенович, Брянская обл., Карачевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ИСЛАМОВ Абдул Исламович, р. 1913, Башкирская АССР, Краснокаменский р-н, д. Н. Ногай, ст. лейт., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ИСТРАТОВ Михаил Егорович, Орловская обл., Залегощенский р-н, п. Ясная Поляна, ряд., погиб 12.10.1943.

ИШАКОВ Леонид Петрович, р. 1908, Пензенская обл., Голицынский р-н, с. Керы, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 9.10.1943.

ИШКОВ Захар Васильевич, ряд., в/ч 47991, погиб 22.11.1943.

ИШМУХОМЕТОВ Обдулхай, ст. серж., в/ч 63408, 250 сп, погиб 4.11.1943.

КАДОЧНИКОВ Георгий Григорьевич, р. 1915, Молотовская обл., Карагальский р-н, д. Нагибята, мл. лейт., 250 сд, 922 сп, погиб 12.11.1943.

КАДРОВ Николай Филиппович, Красноярский край, Манский р-н, с. Унгут, ряд., в/ч 02299, погиб 17.11.1943.

КАЗАКОВ Егор Иванович, ряд., погиб 19.11.1943.

КАЗАКОВ Иван Иванович, р. 1912, Орловская обл., Моховский р-н, д. Буника, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

КАЗЕМИРОВ Петр Фадеевич, ряд., в/ч 63608, погиб 21.11.1943.

КАЛИНИЧЕВ Степан Кузьмич, Черниговская обл., Сосницкий р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

КАЛИНКИН Гавриил Иванович, р. 1898, Сталинградская обл., г. Фролово, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

КАЛИННИКОВ Борис Александрович, р. 1906, ряд., в/ч 63408, погиб 9.11.1943.

КАЛМЫЧКОВ Алексей Алексеевич, ряд., погиб 22.11.1943.

КАМЕНЕВ Александр Андреевич, р. 1909, ряд., в/ч 37776, погиб 18.11.1943.

КАМЕЦКИЙ Иван Прохорович, Брянская обл., г. Почеп, ряд., в/ч 63408, погиб 12.11.1943.

КАМИЛЮП Карим, Узбекская ССР, г. Ташкент, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

КАПИТОНОВ Михаил Никитович, Рязанская обл., Рязанский р-н, д. Дудкино, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 3.10.1943.

КАПРАНОВ Иван Михайлович, р. 1905, Орловская обл., Хотынецкий р-н, д. Меновое, ряд., погиб 16.11.1943.

КАРАСЕВ Александр Васильевич, ряд., 918 сп, погиб 3.10.1943.

КАРАСТЕЛЕВ Василий Павлович, Брянская обл., мл. серж., погиб в ноябре 1943.

КАРАТКОВ Петр Корнеевич, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

КАРАЧЕНКОВ Аким Тимофеевич, р. 1907, Брянская обл., Брасовский р-н, п. Новая Жизнь, ряд., погиб 18.10.1943.

КАРЕВ Иван Никитович, ряд., 918 сп, погиб 14.11.1943.

КАРНЮШИН Илья Стефанович, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, с. Глыбочка, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

КАРПОВ Григорий Акимович, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Городище, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

КАРПОВ Павел Ефимович, ряд., 918 сп, погиб 14.11.1943.

КАРПУХИН Василий Игнатьевич, Липецкая обл., Становлянский р-н, д. Звягино, ряд., в/ч 70591, погиб 15.10.1943.

КАЦЕРО Федор Петрович, р. 1918, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Неветруево, ряд., в/ч 63547, погиб 17.11.1943.

КАШУРИН Иван Егорович, р. 1904, Ивановская обл., Середский р-н, с. Умильево, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 3.10.1943.

КВИТКОВ Павел Николаевич, Каратузский р-н, мл. лейт., 250 сд, 918 сп, погиб 2.11.1943.

КИВАЛЯ Семен Тимофеевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Гулевка, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

КИРЕКОВ Василий Григорьевич, р. 1923, Брянская обл., Новозыбковский р-н, д. Святское, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

КИРЕНОВ Василий Григорьевич, р. 1920, ряд., в/ч 47991, погиб 22.11.1943.

КИРИЕНКО Степан Семенович, Брянская обл., Почепский р-н, д. Валуец, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 15.11.1943.

КИРИЕНКО Федор Архипович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 15.11.1943.

КИРИЛЕНКО Иван Петрович, р. 1924, г. Могилев, серж., погиб 10.11.1943.

КИРИЧЕНКО Василий Николаевич, р. 1920, ряд., 446 сп, погиб 22.11.1943.

КИРЮХИН Иван Петрович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 5.11.1943.

КИСЕЛЕВ Иван Родионович, р. 1908, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 29.10.1943.

КИСЕЛЕВ Иван Терентьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Унеча, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

КИСЕЛЕВ Николай Викторович, ряд., в/ч 47991, погиб 21.11.1943.

КИСЕЛЬ Николай Викторович, р. 1925, Брянская обл., Клинцовский р-н, п. Новая Андреевка, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

КЛЕПЕРМАН Вольдемар Эрнестович, г. Москва, ряд., в/ч 64178, погиб 11.10.1943.

КЛЕЦЕН Емельян Тихонович, р. 1904, Брянская обл., Погарский р-н, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

КЛИМОВ Михаил Яковлевич, р. 1925, Кировская обл., мл. лейт., погиб 4.11.1943.

КЛИНЦОВ Иван Павлович, серж., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

КЛЮЕВ Алексей Сергеевич, Ленинградская обл., погиб 23.11.1943.

КЛЮЕВ Егор Никифорович, Калининская обл., Рамешковский р-н, д. Поляна, ряд., в/ч 64178, погиб 29.10.1943.

КЛЮЕВ Сергей Васильевич, Новосибирская обл., ряд., погиб 15.10.1943.

КЛЮШНИКОВ Павел Сергеевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

КОБЗЕВ Владимир Максимович, р. 1922, ефр., в/ч 47991, погиб 20.10.1943.

КОВАЛЕВ Иван Данилович, ряд., в/ч 47991, погиб 19.11.1943.

КОВАЛЕВ Кузьма Максимович, р. 1913, Брянская обл., Клинцовский р-н, п. Ивановщина, ряд., погиб 27.10.1943.

КОВАЛЕВ Михаил Львович, р. 1919, ряд., в/ч 47991, погиб 21.11.1943.

КОВАЛЕНКО Алексей Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Н. Рассвет, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

КОВАЛЕНКО Григорий Филиппович, р. 1915, Брянская обл., Погарский р-н, д. Глинки, ряд., погиб 29.10.1943.

КОВАЛЕНКО Иван Григорьевич, р. 1925, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Великий Тополь, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

КОВАЛЕНКО Михаил Львович, р. 1924, Брянская обл., г. Новозыбков, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

КОЖЕМЯКИН Иван Мартынович, ряд., 918 сп, погиб 25.11.1943.

КОЗАКОВ Николай Герасимович, р. 1911, Чувашская АССР, Шемуршинский р-н, д. Яблоково, ряд., в/ч 64178, погиб 14.10.1943.

КОЗАРИЗ Николай Иванович, р. 1906, ряд., погиб 22.11.1943.

КОЗЕЕВ Василий Яковлевич, Рязанская обл., Михайловский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

КОЗЛЕНКОВ Николай Алексеевич, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Крупец, ряд., в/ч 64178, погиб 18.10.1943.

КОЗЛОВ Григорий Трофимович, р. 1903, ряд., в/ч 47991, погиб 21.11.1943.

КОЗЛОВ Дмитрий Васильевич, Рязанская обл., Чучковский р-н, с. Меленово, ряд., в/ч 64178, погиб 29.10.1943.

КОЗЛОВ Иван Романович, Смоленская обл., Ельнинский р-н, д. Бурлаки, серж., в/ч 64178, умер от ран 14.10.1943.

КОЗМИН Алексей Николаевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 17.11.1943.

КОЙКОВ Алексей Пименович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

КОКАРЕВ Александр Васильевич, Московская обл., Ново-Петровский р-н, с. Петровское, ряд., в/ч 70591, погиб 14.10.1943.

КОКЛИХИН Геннадий Дмитриевич, Татарская АССР, Зеленодольский р-н, с. Большие Ключи, ряд., в/ч 70591, погиб 30.10.1943.

КОЛБАС Сергей Емельянович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 4.11.1943.

КОЛЕНТЕЕВ Павел Дмитриевич, р. 1916, Брянская обл., Погарский р-н, д. Горцаевка, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

КОЛЕСНИКОВ Владимир Гаврилович, ряд., погиб 18.11.1943.

КОЛЕСНИКОВ Дмитрий Кириллович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 916 сп, погиб 6.11.1943.

КОЛЕСНИКОВ Никита Васильевич, ряд., 250 сп, погиб 19.11.1943.

КОЛЕСНИКОВ Федор Федорович, р. 1922, Фрунзенская обл., ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

КОЛОМАЦКИЙ Иван Кириллович, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

КОЛЬЕНОВ Александр Николаевич, ряд., 250 сд, 922 сп, погиб 13.11.1943.

КОМАНДИРОВ Иван Степанович, р. 1911, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Меженки, ряд., в/ч 64178, погиб 18.10.1943.

КОМЛЕВ Георгий Федорович, р. 1921, Московская обл., Русско-Бродский р-н, с. Платинино, серж., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

КОМОВСКИЙ Павел Емельянович, ряд., в/ч 64178, погиб 28.10.1943.

КОНДРАТОВ Сергей Николаевич, р. 1918, Горьковская обл., Тонкинский р-н, д. Стар. Крам., ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

КОНДРАТЬЕВ Павел Алексеевич, р. 1913, г. Ленинград, ряд., 397 сд, 1015 ап, погиб 16.11.1943.

КОНДРАШЕВ Егор Васильевич, Смоленская обл., Н. Дуненский р-н, д. Филиппово, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 15.11.1943.

КОНДРУШИН Николай Алексеевич, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 3.10.1943.

КОНОВ Александр Николаевич, Московская обл., Долгопрудненский р-н, д. Крюково, ряд., в/ч 70591, погиб 28.10.1943.

КОПАТУХИН Антон Прокофьевич, ряд., в/ч 63508, погиб 21.11.1943.

КОПЕКОВ Сапар, р. 1924, ряд., в/ч 37776, погиб 18.11.1943.

КОПКОВ Николай Дмитриевич, Костромская обл., Судисловский р-н, д. Рождественское, ряд., 918 сп, погиб 15.10.1943.

КОПЧЕНОВ Петр Иванович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 28.10.1943.

КОРЛЬКОВ Павел Дмитриевич, ряд., в/ч 4899, погиб 21.11.1943.

КОРНЕЕВ Павел Васильевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 6.11.1943.

КОРНЕЙКОВ Алексей Петрович, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Ушерпье, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

КОРОБЕЙНИКОВ Дмитрий Иванович, Кировская обл., Советский р-н, ефр., в/ч 45919, погиб 13.10.1943.

КОРОБКО Денис Романович, ряд., 446 сп, погиб 21.11.1943.

КОРОБКОВ Иван Петрович, р. 1916, Горьковская обл., Сеченовский р-н, с. Ясное, ряд., в/ч 70591, погиб 12.10.1943.

КОРОВИН Глеб Иванович, р. 1924, г. Ярославль, мл. лейт., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

КОРОВИН Дмитрий Матвеевич, р. 1922, г. Иваново, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

КОРОЛЕВ Владимир Ульянович, г. Орел, ряд., в/ч 37733, погиб 1.11.1943.

КОРОЛЬКОВ Павел Дмитриевич, ряд., в/ч 4899, погиб 21.11.1943.

КОРОТКОВ Виктор Иванович, Ярославская обл., Любимский р-н, серж., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

КОРУНОВ Павел Гаврилович, р. 1924, мл. лейт., в/ч 377776, погиб 19.11.1943.

КОРШУНОВ Николай Свиридович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Ушерпье, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

КОСЕНКОВ Егор Николаевич, ряд., погиб 15.10.1943.

КОСЕНКОВ Федор Никитович, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, д. Вербник, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 16.11.1943.

КОСТИН Егор Матвеевич, Брянская обл., Выгоничский р-н, д. Б. Крупец, ряд., в/ч 37671, погиб 25.11.1943.

КОСТРИКОВ Илья Григорьевич, ефр., в/ч 63408, погиб 21.11.1943.

КОСТРОВ Семен Иванович, Кировская обл., Шабалинский р-н, п. Ленинское, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

КОСТЮЧЕНКО Василий Федорович, Брянская обл., Брянский р-н, д. Пильшино, ряд., погиб 24.11.1943.

КОТЕЛЬНИКОВ Борис Спиридонович, р. 1923, ряд., погиб 21.11.1943.

КОТЛОВСКИЙ Федор Григорьевич, Киргизская ССР, Кеменский р-н, с. Б. Пикет, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

КОТМАКОВ Николай Николаевич, Чувашская АССР, г. Алатырь, ефр., погиб 12.11.1943.

КОЧЕВИКОВ Илья Григорьевич, Орловская обл., Хотынецкий р-н, п. Хотынец, ряд., в/ч 04741, погиб 18.10.1943.

КОЧЬ Иван Тимофеевич, р. 1901, ряд., в/ч 47991, погиб 18.11.1943.

КОШЕЛЕВ Михаил Борисович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Рожны, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

КОШЛЯКОВ Иван Филиппович, р. 1923, Семипалатинская обл., г. Аягуз, ряд., 55 сд, 142 сп, погиб 13.10.1943.

КОШУРИН Иван Егорович, Ивановская обл., ряд., погиб 3.10.1943.

КРАВЧЕНКО Иван Афанасьевич, р. 1908, Белгородская обл., Ракитянский р-н, с. Дмитриевка, ряд., в/ч 70591, погиб 28.10.1943.

КРАШЕННИКОВ Виктор Иванович, р. 1923, г. Саранск, ряд., погиб в октябре 1943.

КРЕМОК Антон Владимирович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 16.11.1943.

КРЕЩАНОК Петр Васильевич, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 25.11.1943.

КРИВОВ Серафим Алексеевич, Мордовская АССР, Тербеевский р-н, п. Тербеево, ряд., в/ч 63408, погиб 12.11.1943.

КРИВОНОГОВ Александр Васильевич, Омская обл., Саргатский р-н, д. Интенис, ряд., погиб 16.11.1943.

КРОШНИКОВ Иван Матвеевич, р. 1903, ряд., погиб 22.11.1943.

КРУГЛИКОВ Антон Ефремович, Алтайский край, ряд., погиб 24.11.1943.

КРУТОВ Михаил Тимофеевич, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

КРУТОВ Павел Алексеевич, р. 1896, Костромская обл., Нерехтский р-н, д. Васильково, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 14.10.1943.

КРЫЛОВ Дмитрий Ерофеевич, ряд., в/ч 47991, погиб 21.11.1943.

КРЫСОВ Федор Осипович, Алтайский край, Сорокинский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.12.1943.

КУДИНОВ Василий Егорович, ряд., в/ч 03774, погиб 20.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Афанасий Яковлевич, ряд., погиб 21.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Иван Дмитриевич, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, п. Ковалевщина, ряд., в/ч 63408, погиб 4.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Иван Ермолаевич, р. 1923, Туркменская АССР, г. Ашхабад, ряд., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Николай Михайлович, ряд., погиб 27.11.1943.

КУЗНЕЦОВ Павел Сергеевич, Красноярский край, Курагинский р-н, г. Артемовск, мл. серж., 250 сд, 918 сп, погиб 14.10.1943.

КУЗЬМЕНКО Иван Иванович, Курская обл., Золотухинский р-н, ряд., в/ч 64178, погиб 6.10.1943.

КУЗЬМЕНКО Петр Кузьмич, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

КУЗЬМИН Михаил Федорович, р. 1902, Ивановская обл., Собинский р-н, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

КУКЛО Григорий Афанасьевич, р. 1900, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Суходолье, ряд., в/ч 63547, погиб 19.11.1943.

КУЛЕМИН Тимофей Андрианович, г. Москва, ефр., в/ч 03608.

КУЛЕШОВ Василий Иванович, р. 1925, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Ст. Халевичи, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

КУЛЕШОВ Яков Васильевич, ефр., 250 сд, 918 сп, погиб 25.11.1943.

КУЛИК Степан Феофанович, р. 1911, Запорожская обл., Бердянский р-н, с. Ивановка, ряд., в/ч 02299, погиб 17.11.1943.

КУЛИКОВ Никита Алексеевич, Орловская обл., Орловский р-н, д. Ермолаево, ряд., погиб 27.10.1943.

КУЛИНИН Иван Софронович, р. 1925, Брянская обл., Погарский р-н, с. Бобрики, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

КУЛЬНИК Тихон Иванович, р. 1915, ряд., погиб 22.11.1943.

КУЛЬПИН Тихон Иванович, р. 1912, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

КУПРЕЕНКО Николай Корнеевич, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Новое, ряд., в/ч 63408, погиб 12.11.1943.

КУРАКО Иван Петрович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

КУРАКОВ Константин Иванович, серж., 916 сп, погиб 16.10.1943.

КУРГИН Василий Алексеевич, Казахская ССР, Семипалатинская обл., Кокпектинский р-н, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 3.10.1943.

КУРТАНИДЗЕ Сергей Федорович, ряд., в/ч 01036, погиб 28.10.1943.

КУРТЕНОК Петр Прокопович, р. 1925, ряд., 446 сп, погиб 22.11.1943.

КУТЕХОВ Николай Андреевич, серж., 446 сп, погиб 21.11.1943.

КУТУЗОВ Николай Михайлович, Калининская обл., В. Волоцкий р-н, д. Горшково, ст. серж., в/ч 70591, погиб 14.10.1943.

КУЦЕНКО Андрей Тимофеевич, Кемеровская обл., г. Белово, ряд., в/ч 63408, погиб 16.10.1943.

КУЧЕРЯВЕНКО Исак Ильич, р. 1903, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Колодезки, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

КУЧЕРЯВЕНКО Петр Ермолаевич, р. 1906, Брянская обл., Стародубский р-н. д. Колодезки, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

КУЧЕРЯВЕНКО Ульян Егорович, р. 1902, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Колодезки, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

КУЧЕРЯВКА Максим Петрович, р. 1922, Курская обл., Крупецкий р-н, д. Анатольевка, серж., 397 сд, 447 сп, умер от ран 22.11.1943.

КУЧИН Федор Михайлович, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

КУШНАРЕВ Василий Иванович, лейт., в/ч 47991, погиб 21.11.1943.

ЛАБАНОВ Петр Емельянович, мл. серж., погиб 13.10.1943.

ЛАБУР Павел Григорьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 47991, погиб 21.11.1943.

ЛАВРЕНТЬЕВ Антон Лаврентьевич, Чувашская АССР, Марпосадский р-н, д. Малое Шигаево, в/ч 63547, погиб 17.11.1943.

ЛАВРОВ Степан Иванович, р. 1924, Московская обл., Егорьевский р-н, д. Пократовская, ряд., в/ч 70591, погиб 27.10.1943.

ЛАЗАРЕВ Алексей Васильевич, р. 1924, Орловская обл., Моховский р-н, д. Протопоново, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 22.11.1943.

ЛАЗАРЕНКО Василий Васильевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, п. Ново-Андреевка, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ЛАЙКОВ Иван Платонович, Брянская обл., Навлинский р-н, с. Борщево, ряд., погиб 18.10.1943.

ЛАНЦЕВ Семен Гаврилович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

ЛАНЦОВ Вениамин Сергеевич, Горьковская обл., г. Дзержинск, мл. серж., в/ч 63408, погиб 27.10.1943.

ЛАШКОВ Михаил Иванович, Челябинская обл., г. Магнитогорск, ряд., в/ч 37733, погиб 5.11.1943.

ЛАШМАНОВ Николай Григорьевич, Владимирская обл., Меленковский р-н, д. Веденеевка, старш., в/ч 70591, погиб 13.10.1943.

ЛЕБЕДЕВ Аркадий Петрович, Калининская обл., Краснохолмский р-н, серж., в/ч 02299, погиб 22.11.1943.

ЛЕБЕДЕВ Федор Фокович, г. Иваново, серж., в/ч 01080, погиб 17.11.1943.

ЛЕВЧЕНКО Григорий Митрофанович, Алтайский край, Ключевский р-н, д. Смиренъки, ряд., в/ч 63408, погиб 12.12.1943.

ЛЕВЧЕНКО Тимофей Николаевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Унеча, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ЛЕГОТИН Иван Прокофьевич, Курганская обл., Шумихинский р-н, ряд., в/ч 120719, погиб 1.10.1943.

ЛЕЛЬНИКОВ Дмитрий Данилович, р. 1906, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Селище, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ЛЕНЬКОВ Иван Гаврилович, р. 1925, Орловская обл., Моховский р-н, д. Сафоново, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 22.11.1943.

ЛЕОНОВ Василий Данилович, Алтайский край, Угловский р-н, д. Шадруха, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 14.10.1943.

ЛЕОНТЬЕВ Иван Осипович, Оренбургская обл., Новосергиевский р-н, с. Покровка, ряд., в/ч 64178, погиб 29.10.1943.

ЛЕОНЧИК Афанасий Михайлович, р. 1905, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Великий Тополь, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ЛЕПЕХОВ Сергей Исакович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Душкино, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ЛЕПЕШКИН Василий Михайлович, р. 1925, Горьковская обл., г. Павлово, мл. серж., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

ЛЕТВЯК Кузьма Акимович, Брянская обл., Стародубский р-н, г. Стародуб, ряд., в/ч 47991, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ЛИМОНОВ Александр Иванович, Ивановская обл., ряд., погиб 14.10.1943.

ЛИОНОВ Иван Иосифович, р. 1910, Новосибирская обл., г. Болотное, серж., погиб 5.11.1943.

ЛИПУНОВ Семен Григорьевич, р. 1925, Брянская обл., Брасовский р-н, х. Холмецкий, ряд., в/ч 70591, погиб 28.10.1943.

ЛИФАНОВ Леонид Миронович, р. 1919, Гомельская обл., Гомельский р-н, мл. лейт., 916 сп, погиб 13.11.1943.

ЛИХАЧЕВ Александр Федорович, Кировская обл., Слободской р-н, ряд., в/ч 64178, погиб 12.10.1943.

ЛОБАНОВ Петр Михайлович, р. 1925, Горьковская обл., г. Павлово, мл. серж., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

ЛОБАНОВ Степан Петрович, р. 1909, Горьковская обл., Ардатовский р-н, с. Личадеево, мл. лейт., 447 сп, погиб 16.11.1943.

ЛОБКО Иван Петрович, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Курновичи, ряд., погиб 27.10.1943.

ЛОБУР Павел Григорьевич, р. 1925, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Великий Тополь, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ЛОБУР Федор Сергеевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 446 сп, в/ч 47991, погиб 3.12.1943.

ЛОГИНОВ Иван Петрович, р. 1924, Горьковская обл., погиб 15.10.1943.

ЛОКОНОВ Иван Данилович, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Суслово, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

ЛОМАКИН Дмитрий Максимович, р. 1922, Алтайский край, г. Славгород, ряд., погиб 21.10.1943.

ЛОНЦОВ Федосей Данилович, р. 1898, Орловская обл., Должанский р-н, д. Михайловка, ряд., в/ч 03605, погиб 14.11.1943.

ЛОПАРЕВ Михаил Михайлович, Рязанская обл., Рязанский р-н, ефр., в/ч 45919, погиб 15.10.1943.

ЛОПАТИН Афанасий Григорьевич, р. 1904, Ярославская обл., Мышкинский р-н, д. Кустово, ряд., в/ч 63408, погиб 15.10.1943.

ЛОЦВНЕВ Афанасий Терентьевич, Новосибирская обл., Барабинский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 3.11.1943.

ЛОШАДКИН Дмитрий Акимович, р. 1924, Ярославская обл., Ярославский р-н, д. Шабунино, мл. лейт., 250 сд, 916 сп, погиб 15.11.1943.

ЛУГАНЯ Ефрем Ефимович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

ЛУГОВКИН Николай Никитович, р. 1925, ряд., погиб 14.10.1943.

ЛУКАНОВ Василий Иванович, Смоленская обл., Шумячский р-н, д. Шумячи, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

ЛУКЬЯНЦЕВ Иван Петрович, р. 1912, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Морановка, ряд., в/ч 63408, погиб 21.11.1943.

ЛУНЕВ Степан Алексеевич, р. 1907, Курская обл., Фатежский р-н, с. Суходол, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

ЛУНИН Виктор Евдокимович, Орловская обл., Хотынецкий р-н, с. Воротынцево, ряд., погиб 14.11.1943.

ЛУФЕРЕНКО Иван Ионович, р. 1923, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

ЛУЧКИН Иван Яковлевич, р. 1924, Орловская обл., Моховский р-н, д. Прилеп, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ЛЫНЬКОВ Яков Максимович, старш., в/ч 38833, погиб 13.11.1943.

ЛЫСЕНКО Григорий Степанович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 21.10.1943.

ЛЮСИН Алексей Федорович, Брянская обл., г.Клинцы, ряд., в/ч 70591, погиб 28.10.1943.

ЛЮТОВ Семен Константинович, р. 1896, ряд., погиб 15.10.1943.

ЛЯПИН Василий Васильевич, г. Куйбышев, ряд., погиб 19.11.1943.

ЛЯЧЕНКОВ Александр Иосифович, р. 1925, Смоленская обл., Кознеевский р-н, мл. серж., 129 сд, 548 сп, погиб 14.11.1943.

ЛЯШЕНКО Андрей Степанович, Харьковская обл., Богодуховский р-н, д. Кручик, ряд., в/ч 64178, погиб 14.10.1943.

ЛЯШКОВ Андрей Филиппович, Свердловская обл., г. Каменск-Уральский, ряд., в/ч 43658, погиб 22.11.1943.

МАГОНОВ Борис Борисович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

МАДРИМОВ Салан, р. 1919, ряд., в/ч 38833, погиб 2.11.1943.

МАЗЛИХАНОВ Рашит, р. 1922, Башкирская АССР, ряд., погиб 15.10.1943.

МАЗУРОВ Алексей Иванович, Брянская обл., Почепский р-н, с. Волуец, ряд., 918 сп, погиб 14.12.1943.

МАЙОРОВ Дмитрий Иванович, Орловская обл., Урицкий р-н, с. Мешково, ряд., в/ч 45919, погиб 15.10.1943.

МАЙСТРОВ Федор Федорович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Смотрова Буда, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

МАКАРЕНКО Василий Петрович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 18.11.1943.

МАКАРОВ Афанасий Максимович, Орловская обл., Хотынецкий р-н, д. Алексеевка, ряд., 250 сп, погиб 20.11.1943.

МАКАРОВ Олег Владимирович, г. Москва, ряд., в/ч 70591, погиб 15.10.1943.

МАКИН Александр Иванович, р. 1907, Ивановская обл., Ильинский р-н, ряд., погиб 27.10.1943.

МАКОВСКИЙ Иван Филиппович, р. 1911, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Стенок, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

МАКСИМЕНКО Степан Павлович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 47991, погиб 21.11.1943.

МАЛАШЕНКО Иван Титович, р. 1918, ряд., погиб 21.11.1943.

МАЛИНИН Александр Степанович, р. 1904, г. Москва, лейт., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

МАЛЫХИН Тимофей Самойлович, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., погиб 27.10.1943.

МАЛЫШЕВ Алексей Иванович, Кировская обл., серж., погиб 23.11.1943.

МАЛЫШЕВ Михаил Николаевич, Свердловская обл., г. Кировоград, ряд., погиб 12.11.1943.

МАЛЫШЕВ Николай Васильевич, Кировская обл., Советский р-н, д. Высоково, ряд., в/ч 37778, погиб 19.11.1943.

МАМОНОВ Иван Сергеевич, Орловская обл., Новосельский р-н, д. Грязная Федоровка, ряд., в/ч 70591, погиб 14.10.1943.

МАНАКОВ Антон Данилович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

МАРАСАНИН Валерий Андреевич, г. Иваново, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 23.11.1943.

МАРДАШЕВ Геннадий Иванович, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

МАРМУС Алексей Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 22.11.1943.

МАРТЫНОВ Иван Васильевич, Рязанская обл., Рыбновский р-н, д. Нагорное, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 15.10.1943.

МАРТЫНОВ Иван Матвеевич, р. 1924, Орловская обл., Моховский р-н, ст. Золотарево, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 22.11.1943.

МАРЧЕНКО Александр Сигизмундович, Красноярский край, Уярский р-н, с. Канон, ряд., 918 сп, погиб 22.10.1943.

МАРЧЕНКО Михаил Степанович, р. 1904, Луганская обл., г. Кр. Луч, серж., погиб 13.11.1943.

МАРЧУК Василий Герасимович, р. 1922, Одесская обл., Фрунзенский р-н, п. Погорелое, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

МАСАЛОВ Егор Васильевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 37776, погиб 22.11.1943.

МАСЕЛОВ Григорий Васильевич, ряд., в/ч 38833, погиб 22.11.1943.

МАСКАЛЕНКО Алексей Григорьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Унеча, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

МАСКАЛЕНКОВ Петр Григорьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Унеча, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

МАТАКОВ Иван Тимофеевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

МАТВЕЕВ Алексей Тимофеевич, Чувашская АССР, Цивильский р-н, д. Анишкасы, ряд., в/ч 45919, погиб 15.10.1943.

МАТВЕЕВ Николай Наумович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 250 сп, погиб 18.11.1943.

МАТВЕЕВ Федот Андреевич, Ярославская обл., Некрасовский р-н, д. Левиново, ряд., 918 сп, 250 сд, погиб 28.10.1943.

МАТВЕЙКИН Илья Александрович, Брянская обл., Трубчевский р-н, с. Селец, ряд., 918 сп, погиб 16.11.1943.

МАТВИЕВСКИЙ Тихон Яковлевич, Иркутская обл., Черемховский р-н, ряд., в/ч 20719, погиб 3.10.1943.

МАТВИЕНКО Иван Никитович, Полтавская обл., Карловский р-н, ст. лейт., в/ч 02299, погиб 18.11.1943.

МАТЯЖ Гавриил Григорьевич, р. 1924, Амурская обл., Джелтулакский р-н, п. Соловьевск, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 11.10.1943.

МАХАЛЕВ Александр Николаевич, р. 1922, лейт., погиб 27.10.1943.

МАХОТКИН Алексей Фомич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 15.11.1943.

МАЦЕПУРО Владимир Андреевич, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

МЕДВЕДЕВ Иван Павлович, р. 1907, Архангельская обл., Холмогорский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 4.11.1943.

МЕДВЕДЕВ Николай Васильевич, г. Сокольники, лейт., погиб 22.11.1943.

МЕЖОННЫЙ Василий Ульянович, р. 1903, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Шеломы, ряд., погиб 21.11.1943.

МЕЖУЕВ Иван Игнатьевич, р. 1919, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Камень, ряд., в/ч 63408, погиб 20.11.1943.

МЕЗЕРЖАНОВ Гуляш, р. 1904, Дагестанская АССР, Докузмарамский р-н, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

МЕЛЬНИКОВ Алексей Федорович, р. 1903, ряд., в/ч 63408, погиб 21.10.1943.

МЕЛЬНИКОВ Дмитрий Данилович, р. 1906, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Селище, ряд., в/ч 47991, погиб 21.11.1943.

МЕЛЬНИКОВ Федор Васильевич, Брянская обл., ряд., погиб 25.11.1943.

МЕЛЬНИЧЕНКО Исак Яковлевич, р. 1898, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Басихино, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

МЕНЬШОВ Владимир Иванович, р. 1918, Армянская ССР, г. Ереван, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

МЕРЗЛЯКОВ Николай Алексеевич, Свердловская обл., Алапаевский р-н, п. Н. Алапинка, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

МЕТЕЛЬСКИЙ Петр Демьянович, р. 1906, Брянская обл., Погарский р-н, п. Плоский, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 21.11.1943.

МЕТЕЧКИН Иван Яковлевич, р.1911, г. Брянск, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

МЕХЕДОВ Игнат Максимович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 27.10.1943.

МИГУНОВ Валентин Михайлович, р. 1912, лейт., погиб 28.10.1943.

МИЖЕННЫЙ Василий Ульянович, р. 1925, Брянская обл., Злынковский р-н, с. Мал. Вышков, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

МИКАЭЛЯН Гаик Леонович, р. 1924, Грузинская ССР, г. Тбилиси, ефр., 397 сд, 447 сп, погиб 22.11.1943.

МИКРЮКОВ Андрей Константинович, Кировская обл., Богородицкий р-н, с. Токмино, ряд., погиб 7.10.1943.

МИЛЕЕВ Павел Афанасьевич, р. 1923, мл. лейт., погиб 21.10.1943.

МИНДУБАЕВ Бурган, Омская обл., Нижнетавдинский р-н, д. Байкал, ряд., погиб 12.11.1943.

МИНЕНКО Иван Митрофанович, ряд., в/ч 446, погиб 22.7.1943.

МИНЧЕНКО Петр Александрович, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Дохновичи, ряд., в/ч 63557, погиб 14.11.1943.

МИТРОХИН Иван Адреевич, Рязанская обл., Ижевский р-н, д. Амосово, ряд., в/ч 02299, погиб 16.11.1943.

МИТРОШИН Алексей Васильевич, г. Иваново, ряд., 918 сп, погиб 28.10.1943.

МИТРЯЕВ Василий Захарович, Горьковская обл., р. п. Ардатово, ряд., 250 сд, 218 сп, погиб 29.10.1943.

МИТЮШКИН Иван Матвеевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 28.10.1943.

МИХАЙЛОВ Александр Иванович, Горьковская обл., Кстовский р-н, серж., 446 сп, погиб 21.11.1943.

МИХАЙЛОВ Алексей Ильич, Тульская обл., Алексинский р-н, серж., в/ч 68468, погиб 12.10.1943.

МИХАЙЛЮК Поликарп Григорьевич, Ставропольский край, г. Ессентуки, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

МИХАЛЕВ Александр Николаевич, р. 1922, Кемеровская обл., г. Белово, лейт., 250 сд, 916 сп, погиб 27.10.1943.

МИХАЛКИН Николай Васильевич, Брянская обл., г. Трубчевск, ряд., 250 сд, погиб 16.11.1943.

МИХАЛЬЧЕНКО Иван Алексеевич, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., 918 сп, погиб 21.11.1943.

МИХИН Кузьма Михайлович, Алтайский край, Угловский р-н, д. Кузнецово, ряд., в/ч 37733, погиб 5.11.1943.

МИШИН Иван Иванович, Брянская обл., Брянский р-н, с. Красное, ряд., в/ч 37671, погиб 24.11.1943.

МИШКИН Андрей Федорович, Рязанская обл., Милославский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 23.11.1943.

МОГИЛЕВЕЦ Василий Устинович, р. 1918, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Дедово, ряд., в/ч 63547, погиб 15.11.1943.

МОГИЛИН Семен Алексеевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 12.11.1943.

МОИСЕЕВ Виктор Николаевич, Ярославская обл., Рыбинский р-н, д. Добрино, ряд., в/ч 45919, погиб 14.10.1943.

МОЛОФЕЕВ Николай Михайлович, р. 1907, Бурятская АССР, Селенгинский р-н, ряд., погиб 4.10.1943.

МОЛЧАНОВ Александр Петрович, Рязанская обл., д. Иваново, ряд., в/ч 04148, умер от ран 20.2.1944.

МОЛЧАНОВ Борис Афанасьевич, р. 1907, Брянская обл., Злынковский р-н, ст. серж., 397 сд, 447 сп, умер от ран 18.11.1943.

МОЛЧАНОВ Григорий Демьянович, р. 1915, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Дареевичи, ряд., в/ч 64178, погиб 18.10.1943.

МОЛЯВКА Константин Алексеевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Унеча, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

МОРОЗ Елисей Николаевич, р. 1915, г. Липецк, мл. серж., 397 сд, 26 оиптд, погиб 26.11.1943.

МОРОЗОВ Григорий Александрович, Ивановская обл., г. Кинешма, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 25.11.1943.

МОРОЗОВ Григорий Степанович, р. 1905, г. Ташкент, ряд., 250 сд, погиб 12.11.1943.

МОРОЗОВ Иван Андреевич, Калининская обл., Краснохолмский р-н, серж., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

МОРОЗОВ Карп Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 230 сп, погиб 18.11.1943.

МОРОЗОВ Николай Алексеевич, Владимирская обл., Юрьев-Польский р-н, с. Карабаниха, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 15.10.1943.

МОРОЗОВ Савелий Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

МОРОЗОВ Семен Леонтьевич, Московская обл., Шатурский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 5.11.1943.

МОСКАЛЕНКО Иван Яковлевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

МОТЫЛЕВ Егор Федорович, Брянская обл., Почепский р-н, д. Семцы, ряд., 918 сп, погиб 14.12.1943.

МУЗАЛЕВСКИЙ Алексей Николаевич, Орловская обл., ряд., погиб в октябре 1943.

МУКОВНИКОВ Павел Иванович, Брянская обл., г. Стародуб, ряд., в/ч 03729, погиб 22.11.1943.

МУНДУСБАЕВ Султан, ряд., в/ч 918, погиб 16.11.1943.

МУРАВЬЕВ Василий Данилович, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Смотровая Буда, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

МУРАВЬЕВ Даниил Александрович, Брянская обл., Комаричский р-н, ряд., в/ч 47991, погиб 21.11.1943.

МУРАШКИН Николай Дмитриевич, р. 1920, Узбекская ССР, Ташкентская обл., п. Русский, ст. серж., 250 сд, 922 сп, погиб 22.11.1943.

МУРЗАБАЕВ Авзадин, р. 1922, ряд., погиб 14.10.1943.

МУРЫГИН Алексей Дмитриевич, р. 1908, Ивановская обл., Ковровский р-н, лейт., 250 сд, 922 сп, погиб 12.11.1943.

МУРЫЧИН Константин Антонович, г. Черкасск, лейт., погиб 24.11.1943.

МУСАТОВ Геннадий Анатольевич, Владимирская обл., Юрьев-Польский р-н, с. Матвеешево, ряд., в/ч 64178, погиб 12.10.1943.

МЯСНИКОВ Виктор Васильевич, Московская обл., Щелковский р-н, ряд., в/ч 45919, погиб 14.10.1943.

МЯЧИН Егор Константинович, р. 1904, Липецкая обл., Тербунский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

НАБИУЛЛИН Ромазан, р. 1923, Татарская АССР, ряд., погиб 15.10.1943.

НАДТОЧИЙ Иван Андреевич, р. 1897, Брянская обл., Клинцовский р-н, п. Красный, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

НАДТОЧНЫЙ Василий Николаевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 47991, погиб 22.11.1943.

НАСЫРОВ Нагим Абдрафикович, р. 1904, Бурятская АССР, Аургазинский р-н, д. Нижний Бегеняш, гв. ряд., в/ч 20719, погиб 1.10.1943.

НЕБОЖИЙ Петр Михайлович, Сумская обл., Червоный р-н, с. Суходол, ряд., 250 сд, погиб 16.10.1943.

НЕДОЛИВКО Сергей Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 260 сд, 1028 сп, умер от ран 20.11.1943.

НЕКРЕМЕНКО Николай Федорович, Оренбургская обл., Домбаровский р-н, ряд., в/ч 45919, погиб 15.10.1943.

НЕСТЕРЕНКО Максим Иванович, р. 1907, Омская обл., Щербакульский р-н, с. Щербаково, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

НЕСТЕРОВ Петр Максимович, Смоленская обл., мл. лейт., в/ч 37776, погиб 21.11.1943.

НЕТУНАЕВ Иван Сергеевич, р. 1913, мл. лейт., погиб 28.10.1943.

НЕЧЕКУРЕНКО Алексей Федорович, серж., в/ч 38893, погиб 22.11.1943.

НИКИТИН Михаил Николаевич, Брянская обл., Брянский р-н, д. Добрунь, ряд., в/ч 63408, погиб 27.10.1943.

НИКИФОРОВ Василий Михайлович, р. 1921, Новгородская обл., Лобытинский р-н, п. Комарово, лейт., 1353 зап, погиб 22.11.1943.

НИКОЛАЕВ Александр Николаевич, р. 1909, Ленинградская обл., Боровлинский р-н, д. Орехова, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

НИКОЛАЕВ Валерий Алексеевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 12.10.1943.

НИКОЛАЕНКО Андрей Тимофеевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Унеча, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

НИКОЛАЕНКО Василий Григорьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Унеча, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

НИКОНОВ Алексей Васильевич, Калининская обл., Конаковский р-н, д. Кочадиково, ряд., в/ч 04741, погиб 18.10.1943.

НИКУЛИН Василий Егорович, Московская обл., Щелковский р-н, д. Трубино, ряд., в/ч 70591, погиб 15.10.1943.

НИКУЛИН Григорий Терентьевич, р. 1922, Чувашская АССР, г. Ядрин, лейт., 336 сп, погиб 27.10.1943.

НИКУРАДЗЕ Николай Антонович, Грузинская ССР, г. Самтредиа, ст. серж., в/ч 63408, погиб 4.11.1943.

НИТОЧИЙ Василий Николаевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, п. Кирова, ряд., в/ч 47991, погиб 19.11.1943.

НОВИКОВ Иван Филиппович, Брянская обл., Брянский р-н, с. Скуратово, ряд., в/ч 37671, погиб 25.11.1943.

НОВИКОВ Спиридон Иванович, р. 1903, Ярославская обл., Брейтовский р-н, д. Старатель, ряд., 918 сп, погиб 14.10.1943.

НОВИКОВ Федор Антонович, р. 1909, г. Москва, ряд., погиб 15.11.1943.

НОВКИН Федосий Киреевич, Брянская обл., Почепский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 21.11.1943.

НОВОСЕЛОВ Геннадий Афанасьевич, Кировская обл., г. Котельнич, ряд., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

НОСЕНКО Михаил Яковлевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Киван, ряд., 250 сд, погиб 16.11.1943.

НОСИНКО Сергей Петрович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 446 сп, погиб 22.11.1943.

НОСКОВ Павел Павлович, Читинская обл., Сретенский р-н, ряд., в/ч 70591, погиб 13.10.1943.

НОСОВЕЦ Михаил Петрович, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Вишенки, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

НУЖНЫЙ Владимир Дмитриевич, Брянская обл., Погарский р-н, д. Картовка, ряд., погиб 30.10.1943.

НУШИЛИН Сергей Кондратьевич, Рязанская обл., мл. лейт., погиб 1943.

НЮСЮКБАЕВ Казаке, р. 1913, Курдайский р-н, ряд., погиб 14.10.1943.

ОБДУЛЛАЕВ Озимизан, р. 1924, Таджикская ССР, Курган-Тюбинский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 18.11.1943.

ОБЛЕПОВ Петр Миронович, Орловская обл., ряд., погиб 19.10.1943.

ОБРУБОВ Михаил Григорьевич, Чувашская АССР, Алатырский р-н, ряд., погиб 16.10.1943.

ОВЕЧКИН Николай Николаевич, р. 1921, Кировская обл., Лебяжинский р-н, с. Боровка, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ОВЧАРЕНКО Иван Терентьевич, Кустанайская обл., Денисовский р-н, п. Антоновка, ефр., в/ч 63547, погиб 19.11.1943.

ОВЧИННИКОВ Николай Сергеевич, р. 1917, ряд., погиб 16.10.1943.

ОДИНЦОВ Василий Михайлович, р. 1923, Липецкая обл., Добринский р-н, ряд., в/ч 64178, погиб 14.10.1943.

ОЗЕРКИН Иван Федорович, р. 1924, Ульяновская обл., Вешкайменский р-н, д. Котьково, ст. серж., 250 сд, 915 сп, погиб 3.10.1943.

ОЛЬХОВСКИЙ Илья Лаврентьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

ОНОХОВ Георгий Федорович, Читинская обл., Петровск-Забайкальский р-н, мл. серж., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

ОРАКОВ Худай берды, р. 1906, Туркменская ССР, Саяцкий р-н, ряд., в/ч 02299, погиб 16.11.1943.

ОСАДЧИЙ Михаил Ильич, Алтайский край, Ключевский р-н, с. Петухи, ряд., погиб 12.11.1943.

ОСИН Андрей Иванович, р. 1903, г. Орел, ряд., погиб 12.11.1943.

ОСИПЕНКО Степан Трофимович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 27.10.1943.

ОСОЛОДКОВ Иван Гаврилович, Челябинская обл., Южно-Уральский р-н, ряд., в/ч 64178, погиб 29.11.1943.

ОСТАПЕНКО Иван Федорович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

ОСТОВСКИЙ Иван Петрович, р. 1920, ст. лейт., погиб 28.10.1943.

ОСТОЛОПОВ Иван Герасимович, р. 1899, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Красный Колодец, ряд., погиб 27.10.1943.

ОТРАДОВ Иван Иванович, р. 1910, Свердловская обл., Туринский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 13.11.1943.

ОХРАМЕНКО Исак Николаевич, р. 1922, Полесская обл., ст. серж., погиб 22.11.1943.

ОХРЕНЦОВ Михаил Демидович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Кирково, ефр., в/ч 34776, погиб 19.11.1943.

ПАВЛЕНОК Леонид Михайлович, р. 1919, Киевская обл., Качановичский р-н, с. Воросичь, ефр., 397 сд, 447 сп, погиб 22.11.1943.

ПАВЛЫЧЕВ Алексей Иванович, Ивановская обл., Гороховецкий р-н, д. Березницы, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 15.10.1943.

ПАЛУБОТКА Иван Алексеевич, р. 1924, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Косье, ряд., погиб 10.11.1943.

ПАЛУХИН Илья Павлович, Орловская обл., Залегощенский р-н, с. Н. Скворечье, ряд., погиб 17.11.1943.

ПАНКОВ Александр Иванович, р. 1904, Орловская обл., Орловский р-н, г. Мценск, ряд., в/ч 70591, погиб 13.10.1943.

ПАНФИЛОВ Егор Максимович, Брянская обл., Почепский р-н, д. Березки, ряд., 918 сп, погиб 14.12.1943.

ПАНФИЛОВ Сергей Антонович, Брянская обл., Почепский р-н, с. Селище, ряд., 918 сп, погиб 18.11.1943.

ПАПЕКИН Василий Павлович, Горьковская обл., Сергачский р-н, ефр., 418 осапб, 250 сд, погиб 18.11.1943.

ПАПУНИН Анатолий Павлович, р. 1925, ряд., погиб 2.10.1943.

ПАРАНИН Александр Иванович, Горьковская обл., Вачский р-н, д. Болотниково, ряд., в/ч 70591, погиб 14.10.1943.

ПАРФЕНОВ Иван Дмитриевич, 142 сп, погиб 12.10.1943.

ПАРХОМЕНКО Анатолий Дмитриевич, р. 1916, г. Киев, ряд., погиб 1.11.1943.

ПАСУХИН Илья Павлович, р. 1912, Орловская обл., Залегощенский р-н, д. Н. Скерчь, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 17.11.1943.

ПАХОМОВ Федор Андреевич, Татарская АССР, г. Бугульма, ефр., 250 сд, 790 кп, погиб 28.10.1943.

ПАШИН Илья Владимирович, Башкирская АССР, Феоровский р-н, с. Гавриловка, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

ПАЩЕНКО Иван Демидович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Павличи, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ПЕДАН Григорий Васильевич, Днепропетровский р-н, п. Краснополье, ефр., 250 сд, 918 сп, погиб 28.10.1943.

ПЕНЯЗЬ Петр Романович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Душкино, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ПЕНЯЗЬ Федор Романович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Душкино, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ПЕРВЫХ Михаил Афанасьевич, Орловская обл., ряд., погиб 16.10.1943.

ПЕРЕВЕРЗЕВ Кузьма Иванович, Новосибирская обл., Куйбышевский р-н, д. В. Ича, ефр., погиб 22.11.1943.

ПЕРЕДЕЛЬСКИЙ Дмитрий Карпович, р. 1907, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, п. Сажьевка, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

ПЕРЕПЕЧКО Яков Иванович, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 17.11.1943.

ПЕРЕСКОКОВ Василий Ефремович, Кировская обл., Куменский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 15.11.1943.

ПЕРШИН Василий Петрович, р. 1921, Узбекская ССР, г. Ташкент, лейт., 397 сд, 447 сп, погиб 25.11.1943.

ПЕРЬКОВ Емельян Ефимович, р. 1915, Белгородская обл., Ивнянский р-н, с. Сухо-Солотино, ряд., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

ПЕТРАЧКОВ Иван Сидорович, р. 1908, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Нижное, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ПЕТРАШ Петр Савельевич, р. 1906, Днепропетровская обл., Перешепинский р-н, ряд., 17 гв. кавказская дивизия, погиб 1.10.1943.

ПЕТРОВ Виталий Кириллович, Брянская обл., Карачевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

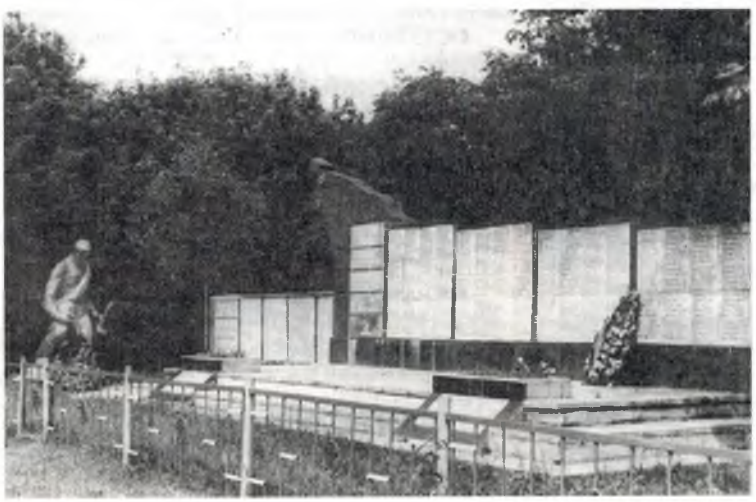

Мемарыял воінам Чырвонай Арміі ў в. Шарсцін (пры ўездзе ў вёску).

ПЕТРОЧЕНКО Иван Магдаревич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Рожны, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ПЕТРОЧЕНКО Митрофан, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

ПЕТРОЧЕНКО Федос Митрофанович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 23.11.1943.

ПЕТУШКОВ Владимир Павлович, р. 1922, Псковская обл., Великолугский р-н, д. Петрушино, лейт., 5 сд., погиб 13.10.1943.

ПЕХТЕРЕВ Михаил Егорьевич, р. 1903, Орловская обл., Ульяновский р-н, с. Крапивное, ряд., 40 исанб, погиб 22.11.1943.

ПИЕРЛЕЕВ Курбан Мамедович, р. 1922, ряд., в/ч 00918, погиб 3.10.1943.

ПИЕРЛИЕВ Курбан-Мамед, р. 1912, Туркменская ССР, Чарджоуская обл., Талаузский р-н, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 3.10.1943.

ПИМИНОВ Иосиф Емельянович, Хайбулинский р-н, ряд., погиб 16.11.1943.

ПИРОГОВ Василий Егорович, г. Красноярск, ряд., в/ч 64142, погиб 21.11.1943.

ПИРОЖНИКОВ Евмен Логинович, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., в/ч 70591, погиб 8.10.1943.

ПИРЯКОВ Александр Алексеевич, р. 1926, Горьковская обл., Воротынский р-н, с. Сомовка, мл. серж., в/ч 63547, погиб 12.11.1943.

ПИСЕНОК Герасим Андреевич, р. 1898, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 10.11.1943.

ПИТРАШ Петр Савельевич, ряд., в/ч 20719, погиб 1.10.1943.

ПИЩЕЙКО Николай Егорович, р. 1923, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Нижное, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ПЛАТОНИЧЕВ Сергей Маркович, Калужская обл., Жиздринский р-н, д. Устье, ряд., в/ч 37671, погиб 25.11.1943.

ПЛАХИН Анатолий Михайлович, Московская обл., г. Егорьевск, ряд., в/ч 70591, погиб 13.10.1943.

ПЛЕШКОВ Иван Павлович, Московская обл., Загорский р-н, серж., в/ч 01080, погиб 17.11.1943.

ПОВАГИН Дмитрий Филиппович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Фанзоновщина, ряд., в/ч 47991, погиб 19.11.1943.

ПОВЕСЬМА Иван Терехович, р. 1925, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Зан-Халевичи, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ПОГОДИН Андрей Дмитриевич, р. 1924, г. Вильнюс, ст. серж., погиб 13.11.1943.

ПОГОНКИН Александр Семенович, Оренбургская обл., Бузулукский р-н, ряд., погиб 15.11.1943.

ПОДГОРНЫЙ Иван Ефимович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 47991, погиб 22.11.1943.

ПОДДУБНЫЙ Виктор Карпович, Омская обл., Павлоградский р-н, д. Соляновка, ряд., в/ч 20719, погиб 1.10.1943.

ПОДДУЕВ Петр Михайлович, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., погиб 21.10.1943.

ПОДЛЕСНЫЙ Николай Александрович, р. 1923, Рязанская обл., ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ПОДНЕБЕСНЫЙ Николай Андреевич, р. 1924, г. Караганда, ефр., 397 сд, 448 сп, погиб 22.11.1943.

ПОЖАРСКИЙ Яков Прохорович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 457 сп, погиб 12.11.1943.

ПОЖИНСКИЙ Порфирий Дмитриевич, Свердловская обл., г. Краснотурьинск, серж., в/ч 15309, погиб 3.10.1943.

ПОЗДЕЕВ Серафим Тихонович, р. 1924, Удмуртская АССР, Глазовский р-н, д. Ершово, ряд., в/ч 45919, погиб 15.10.1943.

ПОКАТИЛО Василий Николаевич, р. 1913, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Дареевичи, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ПОЛУБОТКО Иван Андреевич, р. 1924, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 10.11.1943.

ПОЛЯНИН Василий Григорьевич, р. 1914, Адыгейская АО, Гиагинский р-н, ст. серж., погиб 29.10.1943.

ПОНКРАТОВ Михаил Иванович, р. 1916, Ульяновская обл., Николаевский р-н, с. Каноцей, ряд., в/ч 37733, погиб 23.11.1943.

ПОНОМАРЕВ Николай Ананьевич, Новосибирская обл., Искитимский р-н, с. Елбаши, ст. серж., 250 сд, 790 ап, погиб 31.10.1943.

ПОНОМОРЕВ Александр Николаевич, г. Горький, ряд., погиб 16.10.1943.

ПОПИЛОВ Виктор Алексеевич, р. 1925, Московская обл., г. Егорьевск, ефр., в/ч 70591, погиб 13.10.1943.

ПОПИНАКО Моисей Нестерович, р. 1905, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Гарцево, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

ПОПОВ Анатолий Николаевич, р. 1922, г. Москва, ряд., 397 сд, 1015 ап, погиб 20.11.1943.

ПОПОВ Иван Федорович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 3.11.1943.

ПОРШИН Николай Александрович, р. 1902, Ярославская обл., Петровский р-н, с. Семенково, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 3.10.1943.

ПОТАПЕНКО Владимир Иванович, р. 1901, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Душкино, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

ПОТЕМКИН Николай Кириллович, р. 1920, Краснодарский край, Курганинский р-н, ст. Петропавловская, ряд., погиб 27.10.1943.

ПОТЕМКОВ Петр Иванович, р. 1908, Тамбовская обл., Жердевский р-н, с. Липовка, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

ПОТУРАЕВ Семен Евсеевич, Горьковская обл., Тонкинский р-н, с. Тонкино, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

ПРАСЛОВ Филипп Сергеевич, Алтайский край, Волчихинский р-н, с. Усть-Волчиха, ст. серж., в/ч 15309, погиб 3.10.1943.

ПРИБЫЛЬНОЙ Иван Константинович, Брянская обл., Почепский р-н, с. Сельцы, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

ПРИВАЛОВ Василий Михайлович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Рожны, ряд., в/ч 70591, погиб 23.10.1943.

ПРИВАЛОВ Николай Стефанович, Брянская обл., Почепский р-н, д. Волуец, ряд., 918 сп, погиб 17.11.1943.

ПРИВАЛОВ Петр Иванович, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Яцковичи, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

ПРИКАЗЧИКОВ Иван Иванович, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

ПРИХОДЧЕНКО Николай Иванович, р. 1910, Белгородская обл., Борисовский р-н, с. Добро-Ивановка, ряд., в/ч 02299, умер от ран 17.11.1943.

ПРИХОДЬКО Андрей Ильич, р. 1911, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Случок, ряд., 446 сп, погиб 21.10.1943.

ПРИХОДЬКО Михаил Дмитриевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Рожны, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ПРИХОДЬКО Николай Афанасьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 47991, погиб 22.11.1943.

ПРИХОДЬКО Семен Федотович, Черниговская обл., Борзнянский р-н, с. Печи, ряд., в/ч 47991, погиб 19.11.1943.

ПРОКУДА Андрей Тимофеевич, р. 1902, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Обуховка, ряд., в/ч 63547, погиб 19.11.1943.

ПРОНИН Иван Григорьевич, Мордовская АССР, Инсарский р-н, серж., в/ч 63547, погиб 19.11.1943.

ПРОНЬ Иван Яковлевич, г. Одесса, ряд., 916 сп, погиб 16.11.1943.

ПРОТАСОВ Иван Тимофеевич, р. 1910, Тамбовская обл., Жердевский р-н, мл. лейт., 397 сд, 446 сп, погиб 17.11.1943.

ПУЗАНКОВ Иван Архипович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 14.10.1943.

ПУЗДРЯ Захар Михайлович, р. 1923, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Ковалево, ряд., погиб 26.11.1943.

ПУЛЬКОВ Иван Давыдович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 21.10.1943.

ПУШИЛИН Сергей Кондратьевич, р. 1922, Удмуртская АССР, мл. лейт., погиб в 1943.

ПУШКОВ Петр Кириллович, г. Горький, ряд., в/ч 37733, погиб 23.11.1943.

ПШЕНИЦЫН Иван Матвеевич, Ульяновская обл., ряд., погиб 15.10.1943.

ПЯТЫХ Константин Григорьевич, р. 1925, г.Ростов-на-Дону, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

ПЯТЫШЕВ Николай Николаевич, р. 1910, Ярославская обл., Брестовский р-н, с. Ветрено, лейт., 250 сд, 922 сп, погиб 22.11.1943.

РАБОТИН Владимир Николаевич, Брянская обл., Брянский р-н, с. Болохоновка, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

РАДИВИЛОВ Николай Михайлович, Алтайский край, Волчихинский р-н, ст. серж., в/ч 64178, погиб 13.10.1943.

РАДЧИНСКИЙ Сергей Семенович, Брянская обл., Трубчевский р-н, с. Рассвет, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

РАЗУВАЕВ Василий Авдеевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Рожны, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

РАЛЬДУГИН Николай Васильевич, р. 1914, Липецкая обл., Долгоруковский р-н, с. Долгуша, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

РАМАСКЕВИЧ Василий Васильевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 4.11.1943.

РАССОЛЕНКО Петр Миронович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

РАСТЯПИН Федор Михайлович, Владимирская обл., Меленковский р-н, д. Софроново, ряд., 918 сп, погиб 12.10.1943.

РАХЛЕЦОВ Михаил Тимофеевич, Читинская обл., Петровск-Забайкальский р-н, ряд., в/ч 45919, погиб 25.10.1943.

РАХМАТУЛЛИН Мухамметгалей, р. 1901, Татарская АССР, г. Казань, ряд., погиб 19.11.1943.

РАЧКОВ Ефим Михайлович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Кирковка, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

РЕБРИН Михаил Матвеевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

РЕБРОВ Павел Евсеевич, Московская обл., г. Егорьевск, ряд., в/ч 70591, погиб 12.10.1943.

РЕВИН Андрей Васильевич, р. 1916, Ульяновская обл., Чердаклинский р-н, с. Брендино, серж., в/ч 37733, погиб 5.11.1943.

РЕДИН Афанасий Алексеевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 12.11.1943.

РЕДЬКИН Михаил Васильевич, Орловская обл., Новосильский р-н, с. Голунь, ряд., погиб 28.10.1943.

РЕДЬКИН Семен Васильевич, Московская обл., Мытищинский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 19.11.1943.

РЕЗНИК Дмитрий Иванович, р. 1921, Полтавская обл., Котелевский р-н, кап., 250 сд, 922 сп, погиб 21.11.1943.

РЕМНЕВ Михаил Иванович, р. 1928 (?), Узбекская ССР, г. Алмалык, ст. лейт., в/ч 47991, погиб 21.11.1943.

РЕПЬЕВ Николай Дмитриевич, р. 1898, Горьковская обл., Пильненский р-н, д. Ольховка, ряд., в/ч 37733, погиб 3.11.1943.

РЕСПЕЧУБ Садыр, Узбекская ССР, Ташкентская обл., ряд., в/ч 63547, погиб 15.11.1943.

РЕТИК Василий Ильич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63405, погиб 12.11.1943.

РЕУЦКИЙ Максим Прокофьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, п. Токаревщина, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

РЕШЕТНИКОВ Иван Андреевич, р. 1925, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Ярцево, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

РЕШЕТНИКОВ Павел Петрович, ст. серж., в/ч 02299, погиб 19.11.1943.

РЖЕВСКИЙ Василий Павлович, Смоленская обл., Ельнинский р-н, д. Болоново, ряд., 918 сп, погиб 15.10.1943.

РОГАНОВ Николай Васильевич, Мордовская АССР, Ковылкинский р-н, ряд., 918 сп, погиб 25.11.1943.

РОГАЧЕВ Семен Тихонович, р. 1924, Липецкая обл., Становлянский р-н, ряд., погиб 12.10.1943.

РОГОВ Алексей Андреевич, г. Тюмень, ряд., в/ч 64178, погиб 12.10.1943.

РОДИН Василий Федорович, Рязанская обл., Старожиловский р-н, д. Кошелево, ряд., в/ч 64178, погиб 11.10.1943.

РОДИОНЕНКО Степан Федорович, р. 1914, Брянская обл., Погарский р-н, с. Случевск, ряд., погиб 12.11.1943.

РОДИОНОВ Данил Семенович, Сталинградская обл., Лемишкинский р-н, с. Андреевка, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 15.10.1943.

РОМАНОВ Василий Савельевич, Московская обл., г. Серпухов, ряд., в/ч 64178, погиб 12.10.1943.

РОМАНЦЕВ Афанасий Александрович, р. 1910, г. Баку, лейт., 250 сд, 918 сп, погиб 3.10.1943.

РОХОВСКИХ Михаил Акимович, г. Котовск, мл. лейт., погиб 11.12.1943.

РУДЕНОК Петр Данилович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

РУДОВ Александр Павлович, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, ряд., в/ч 47921, погиб 21.11.1943.

РУДЧЕНКО Митрофан Варкеевич, р. 1895, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Новое, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

РУЗИЕВ Абдул, Узбекская ССР, г. Ташкент, серж., в/ч 02299, погиб 16.11.1943.

РУЗМАТОВ Абдухалил, Узбекская ССР, г. Ташкент, ряд., в/ч 02299, погиб 16.11.1943.

РУМЯНЦЕВ Николай Дмитриевич, р. 1922, Курская обл., Валовский р-н, с. Васильевское, ст. лейт., 250 сд, 916 сп, погиб 17.11.1943.

РУХЛЯДКО Иван Алексеевич, р. 1908, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

РУХЛЯДКО Иван Львович, р. 1909, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Пролетарск, ряд., 446 сп, погиб 22.11.1943.

РЫБКИН Степан Иванович, Гомельская обл., Гомельский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

РЫЖЕНКОВ Петр Семенович, Брянская обл., Выгоничский р-н, с. Печня, ряд., в/ч 37671, погиб 23.11.1943.

РЫЖЕНКОВ Степан Семенович, Брянская обл., Выгоничский р-н, с. Красный Рог, ряд., в/ч 37671, погиб 24.11.1943.

РЫЖИКОВ Иван Егорович, р. 1924, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Киван, ряд., 397 сд, 703 осб, погиб 22.11.1943.

РЫЖКИН Иван Алексеевич, р. 1904, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 21.10.1943.

РЫЖОВ Афанасий Платонович, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Титово, ряд., в/ч 70591, погиб 15.10.1943.

РЫЖОВ Виктор Иванович, р. 1923, Московская обл., г. Яхрама, ряд., в/ч 64178, погиб 30.9.1943.

РЫТИК Василий Ильич, р. 1913, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., погиб 12.11.1943.

РЫЧЕНКОВ Александр Трофимович, Брянская обл., ряд., погиб 25.11.1943.

РЫЧКОВ Вячеслав Дмитриевич, р. 1923, Кировская обл., Нагорский р-н, д. Микшата, ряд., 918 сп, погиб 3.10.1943.

РЯБОВ Виктор Иванович, Украинская ССР, г. Житомир, ряд., погиб 12.11.1943.

РЯХОВСКИЙ Алексей Васильевич, Курская обл., Горшеченский р-н, ряд., в/ч 47991, погиб 22.11.1943.

САВАТЕЕВ Егор Григорьевич, р. 1900, Калининская обл., Краснохолмский р-н, д. Б. Мотолоша, ряд., погиб 12.11.1943.

САВЕНКО Григорий Павлович, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. В. Тополь, ряд., в/ч 37776, погиб 19.11.1943.

САВИН Прохор Федорович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 27.10.1943.

САВРАСОВ Петр Платонович, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 64178, погиб 31.10.1943.

САВЧЕНКО Василий Максимович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 230 сп, погиб 18.11.1943.

САДОВНИКОВ Григорий Иванович, р. 1924, мл. лейт., погиб 21.10.1943.

САДЫКОВ Самит Садыкович, р. 1915, Татарская АССР, Бугульманский р-н, лейт., 250 сд, 922 сп, погиб 13.11.1943.

САЗОНОВ Степан Дмитриевич, Орловская обл., ряд., погиб 15.10.1943.

САЙДАЛИЕВ Бухарбай, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Аккурганский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

САКТАЛОВ Гаврил Пименович, р. 1908, Тульская обл., Заокский р-н, п. Н. Никольский, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

САКУЛА Евдоким Лазаревич, Гомельская обл., Житковичский р-н, д. Кольно, ряд., 446 сп, погиб 21.11.1943.

САЛОВЬЕВ Виктор Дмитриевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 47991, погиб 21.11.1943.

САМАЛКИН Федор Степанович, Саратовская обл., г. Энгельс, ряд., погиб 29.10.1943.

САМОЖЕН Иван Филиппович, р. 1909, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ряд., в/ч 47991, погиб 22.11.1943.

САМСОНОВ Александр Иванович, р. 1920, ряд., погиб 15.10.1943.

САМУЛЕНКОВ Карп Кузьмич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

САМУСЬ Павел Павлович, р. 1903, Амурская обл., Белогорский р-н, ст. Томичи, ряд., погиб 15.10.1943.

САНИТАРОВ Николай Григорьевич, р. 1909, Горьковская обл., Боровский р-н, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

САПЕГИН Дмитрий Андреевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 4.11.1943.

САРМАНТАЕВ Абраал, Карагандинская обл., Шетский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

САТДАРОВ Мустафа, Горьковская обл., с. Урга, ряд., погиб 7.10.1943.

САХАНОВ Гизендин Саханович, мл. серж., в/ч 38833, погиб 21.11.1943.

СВЕТЛАКОВ Семен Яковлевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, г. Клинцы, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

СВИРИДЕНКО Емельян Павлович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 19.11.1943.

СВИРИДОВ Борис Прокофьевич, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Сергеевка, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

СДОБНОВ Леонид Васильевич, Горьковская обл., Княгинский р-н, д. Яковлево, серж., 918 сп, погиб 15.10.1943.

СЕВОСТЬЯНОВ Иван Иванович, р. 1925, Брянская обл., Погарский р-н, с. Бобрики, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

СЕВРЮКОВ Пимен Михайлович, Курская обл., Титский р-н, с. 2-е Выгорное, ряд., в/ч 70579, погиб 28.10.1943.

СЕЛЕГА Даниил Дмитриевич, Амурская обл., Мазановский р-н, с. Сахатино, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

СЕЛЮТИН Иван Владимирович, Орловская обл., Покровский р-н, д. Змеиная, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

СЕМЕЙКИН Анатолий Иванович, р. 1909, Ивановская обл., Ивановский р-н, с. Семеновская, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 3.10.1943.

СЕМЕНОВ Аркадий Степанович, Удмуртская АССР, Можгинский р-н, д. Н. Вишур, ряд., в/ч 63547 погиб 15.11.1943.

СЕМЕНОВ Илья Леонтьевич, Брянская обл., г.Трубчевск, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

СЕМЕНОВ Павел Степанович, Удмуртская АССР, Можгинский р-н, ряд., умер от ран 27.11.1943.

СЕМЕНОВ Семен Петрович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

СЕМЕНОВИЧ Иван Денисович, Брянская обл., Клинцовский р-н, п. Кр. Крыница, ряд., 250 сд, погиб 16.11.1943.

СЕМИН Иван Иванович, р. 1911, Московская обл., Зарайский р-н, д. Журавка, мл. серж., в/ч 92146, погиб 14.10.1943.

СЕМИХИН Алексей Степанович, г. Киров, ряд., погиб 16.10.1943.

СЕНАТОРОВ Владимир Павлович, р. 1924, Рязанская обл., Каверинский р-н, д. Серовское, мл. лейт., 250 сд, 918 сп, погиб 16.11.1943.

СЕНИН Петр Федорович, Орловская обл., Урицкий р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

СЕРГАЧЕВ Федор Сергеевич, р. 1900, Орловская обл., ряд., 5 сд, погиб 18.10.1943.

СЕРГЕЕВ Дмитрий Ильич, Смоленская обл., Сафоновский р-н, ряд., 918 сп, погиб 15.11.1943.

СЕРГЕЕВ Иван Федорович, р. 1924, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Мешково, ряд., погиб 15.10.1943.

СЕРГЕЕВ Лев Александрович, Московская обл., Рузский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 27.10.1943.

СЕРГЕЕВ Сергей Тихонович, Брянская обл., Трубчевский р-н, с. Алешенка, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 20.11.1943.

СЕРГОМАСОВ Михаил Алексеевич, Владимирская обл., Петушинский р-н, п. Городище, ряд., в/ч 03608.

СЕРЕГИН Александр Борисович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 16.10.1943.

СЕРЕГИН Иван Митрофанович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

СЕРОВ Александр Петрович, р. 1925, Ярославская обл., г. Рыбинск, ряд., погиб 13.11.1943.

СЕРЫЙ Антон Дмитриевич, р. 1901, Брянская обл., Погарский р-н, д. Василевка, ряд., погиб 28.10.1943.

СИДОРЕНКО Егор Евсеевич, р. 1921, Смоленская обл., Пречистенский р-н, с. Попково, мл. лейт., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

СИДОРОВ Николай Кириллович, р. 1910, Горьковская обл., г. Дзержинск, ряд., в/ч 64178, погиб 14.10.1943.

СИЗОВ Павел Павлович, Новосибирская обл., Болотнянский р-н, д. Елагиново, ряд., в/ч 45919, погиб 14.10.1943.

СИЛАЕВ Владимир Сергеевич, г. Орел, ряд., в/ч 64178, погиб 10.10.1943.

СИЛКИН Петр Петрович, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Власово, ряд., 250 сп, погиб 15.11.1943.

СИЛКИН Прокоп Андреевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 23.11.1943.

СИЛКОВ Василий Егорович, Калининская обл., Кимрский р-н, ряд., в/ч 03608.

СИМАНОВИЧ Алексей Устинович, Б. Муртинский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

СИНИЛЬНИКОВ Константин Константинович, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 92146, погиб 22.11.1943.

СИНЯКОВ Ибрагим Хасанович, Горьковская обл., Навашинский р-н, д. Малышево, ряд., 918 сп, погиб 29.10.1943.

СКАЧКОВ Павел Порфирьевич, Смоленская обл., Новодугинский р-н, д. Бычки, ряд., 250 сп, погиб 18.11.1943.

СКЛЯРЕНКО Николай Андреевич, р. 1921, Белгородская обл., Борисовский р-н, с. Покровка, серж., погиб 24.11.1943.

СКЛЯРУК Петр Родионович, р. 1924, Винницкая обл., Велижский р-н, с. Новое, серж., 250 сд, 922 сп, погиб 22.11.1943.

СКОБ Александр Максимович, р. 1925, Брянская обл., Погарский р-н, с. Гренево, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

СКОБЕЛЕВ Яков Иванович, Горьковская обл., Мендовский р-н, с. Чернуха, ряд., 918 сп, погиб 3.10.1943.

СКОВИН Николай Иванович, р. 1924, Брянская обл., г. Унеча, ряд., в/ч 36408, погиб 12.11.1943.

СЛУКИН Егор Владимирович, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

СЛЮНЯЕВ Алексей Харлампиевич, р. 1909, Тамбовская обл., Рассказовский р-н, с. Пигер, ряд., в/ч 64178, погиб 14.10.1943.

СМИРНОВ Михаил Никифорович, Тюменская обл., г. Ишим, ряд., в/ч 4178, погиб 14.10.1943.

СМИРНОВ Михаил Дмитриевич, Калининская обл., Селижаровский р-н, д. Быково, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 16.11.1943.

СМИРНОВ Николай Николаевич, р. 1923, Ярославская обл., Ростовский р-н, д. Глебово, мл. лейт., 250 сд, 922 сп, погиб 12.11.1943.

СМИРНОВ Харлампий Иванович, р. 1911, ст. серж., умер от ран 23.11.1943.

СМЛОВСКИЙ Николай Иванович, Брянская обл., г. Почеп, ряд., в/ч 63408, погиб 27.10.1943.

СМОЛОВИК Федосий Александрович, Черниговская обл., Козелецкий р-н, с. Борсуков, ряд., 2719 кп, погиб 1.10.1943.

СМОЛЬКО Леонид Степанович, Орловская обл., ряд., погиб 15.10.1943.

СОБАЧКИН Николай Захарович, Кировская обл., Фаленский р-н, ряд., в/ч 68547, погиб 16.11.1943.

СОЛОВЬЕВ Борис Григорьевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 21.10.1943.

СОЛОВЬЕВ Виктор Дмитриевич, р. 1913, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

СОЛОДИЛОВ Василий Иванович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

СОПАЧЕВ Герасим Меркулович, Московская обл., Орехово-Зуевский р-н, ряд., в/ч 03608.

СОПОВ Николай Андреевич, Архангельская обл., Урицкий р-н, п. Ленинский, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.12.1943.

СОРОКИН Василий Алексеевич, Марийская АССР, Звениговский р-н, д. М. Нуктуш, ст. серж., 918 сп, погиб 16.11.1943.

СОРОКИН Михаил Борисович, р. 1918, Тульская обл., Белевский р-н, д. Слобода, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

СОСИПАТОРОВ Николай Григорьевич, Бурятская АССР, г. Улан-Удэ, ряд., погиб 22.11.1943.

СОСНОВСКИЙ Андрей Петрович, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Дохновичи, ряд., в/ч 63547, погиб 14.11.1943.

СОХНО Тимофей Иванович, р. 1913, Красноярский край, Краснопартизанский р-н, д. Енокентьевка, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

СПИВАК Александр Васильевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 5.11.1943.

СПИНУЛ Михаил Васильевич, ряд., погиб 23.10.1943.

СПИРИДОНОВ Дмитрий Яковлевич, мл. лейт., в/ч 38833, погиб 5.11.1943.

СПИРИДОНОВ Семен Захарович, р. 1899, Брянская обл., Клинцовский р-н, п. Красный, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

СПИРИДОНОВ Степан Петрович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

СТАРНОВСКИЙ Георгий Никитович, Читинская обл., г. Шилка, ряд., погиб 23.10.1943.

СТАШЕЧКИН Иван Макарович, р. 1920, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

СТЕЖОЧНОЙ Иван Макарович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

СТЕПАНЬКО Петр Давыдович, Ростовская обл., Сальский р-н, ряд., 250 сп, погиб 14.11.1943.

СТОВПНИК Федор Никитич, р. 1892, Полтавская обл., Деканский р-н, д. Чернячен, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 9.10.1943.

СТОЛБА Павел Павлович, р. 1888, Ростовская обл., Пролетарский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 12.11.1943.

СТОЛЯРЕНКО Антон Дмитриевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 250 сп, погиб 18.11.1943.

СТРИЖКО Григорий Федорович, р. 1916, Сумская обл., Липоводолинский р-н, ряд., 446 сп, погиб 21.11.1943.

СТРУЧКОВ Иван Иванович, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., погиб 12.10.1943.

СТРЮКОВАТЫЙ Макар Афанасьевич, Днепропетровская обл., Покровский р-н, д. Березовка, ст. серж., в/ч 02299, погиб 16.11.1943.

СТРЯПУХИН Григорий Егорович, Красноярский край, Ужурский р-н, ряд., 916 сп, погиб 2.11.1943.

СУБОТИН Василий Михайлович, р. 1900, Костромская обл., Буйский р-н, д. Телешово, ряд., погиб 18.11.1943.

СУДАНОВ Николай Яковлевич, р. 1912, кап., 397 сд, 447 сп, погиб 21.11.1943.

СУЛТАНОВ Ариф Абдуллович, Пензенская обл., Сосновоборский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

СУМЕТОВ Геннадий Александрович, р. 1915, Костромская обл., Буйский р-н, д. Горшково, ряд., погиб 15.11.1943.

СУПОНИН Константин Яковлевич, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 21.10.1943.

СУРКОВ Николай Сергеевич, Тульская обл., Богородицкий р-н, с. Ивлево, ряд., погиб 14.10.1943.

СУРНИН Василий Семенович, Орловская обл., Залегощенский р-н, мл. серж., в/ч 37776, погиб 21.11.1943.

СУХОЙ Алексей Давыдович, р. 1914, Брянская обл., г. Стародуб, ефр., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

СУХОТСКИЙ Иван Игнатьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Засновье, ряд., в/ч 63451, погиб 19.11.1943.

СУШКО Василий Григорьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 916 сп, погиб 12.11.1943.

СУШКОВ Степан Андреевич, Тамбовская обл., Мичуринский р-н, с. Хмелевское, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 23.11.1943.

СЧАСТЛИВЦЕВ Николай Демидович, р. 1920, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Кривошеи, ряд., в/ч 63408, погиб 6.11.1943.

СЫБОТОВ Василий Игнатьевич, ряд., в/ч 446, погиб 25.11.1943.

СЫРОЕДОВ Иван Григорьевич, р. 1908, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Нижнее, ряд., 250 сп, погиб 21.11.1943.

СЫРОЕДОВ Иван Михайлович, Брянская обл., Почепский р-н, с. Рогово, ряд., 250 сп, погиб 18.11.1943.

СЫЧЕВ Петр Алексеевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Синьковка, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

СЮРЬКО Федор Прокофьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 230 сп, погиб 18.11.1943.

ТАЛИМБАЕВ Джузуп, р. 1906, Новосибирская обл., Купинский р-н, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 29.10.1943.

ТАНЯКОВ Василий Михайлович, Орловская обл., ряд., погиб 15.10.1943.

ТАРАСОВ Михаил Дмитриевич, р. 1904, Горьковская обл., Навашинский р-н, с. Люберцы, ефр., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

ТАРАСОВ Николай Семенович, Московская обл., г. Загорск, ряд., в/ч 64178, погиб 26.10.1943.

ТАРАСОВ Петр Иванович, Рязанская обл., Шацкий р-н, с. Кучасьево, серж., 250 сд, 918 сп, погиб 22.11.1943.

ТЕМНАЕВ Василий Игнатьевич, Калужская обл., Борисовский р-н, д. Доброе, ряд., в/ч 37776, погиб 22.11.1943.

ТЕПЛЯКОВ Павел Константинович, р. 1907, Московская обл., г. Коломна, ряд., в/ч 64178, погиб 29.10.1943.

ТЕРЕХОВ Никифор Дмитриевич, Брянская обл., д. Н. Слобода, ряд., в/ч 37671, погиб 22.11.1943.

ТЕРЕХОВ Степан Яковлевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд, в/ч 63408, погиб 3.11.1943.

ТЕРЛИБИН Петр Семенович, г. Елань, ряд., в/ч 37733, погиб 11.11.1943.

ТЕСЛЕНКО Егор Дмитриевич, р. 1899, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. В. Тополь, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

ТЕСЛЕНКО Федор Алексеевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 250 сп, погиб 18.11.1943.

ТЕСЛЕНОК Нестер Михайлович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Лесновка, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ТЕТЕНКО Семен Данилович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 12.11.1943.

ТЕТЮЕВ Михаил Андреевич, Пермская обл., Березовский р-н, д. Покровка, ефр., 250 сд, 918 сп, погиб 22.11.1943.

ТИВАКОВ Иван Федорович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 17.11.1943.

ТИЛЬКОВ Николай Иванович, Рязанская обл., Рыбновский р-н, д. Нагорное, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ТИМАШОВ Михаил Осипович, Башкирская АССР, г. Магнитогорск, ряд., погиб 25.10.1943.

ТИМИШИН Прохор Ефимович, Кировская обл., Уржумский р-н, д. Шарино, ефр., в/ч 64178, погиб 15.10.1943.

ТИМОШЕНКО Андрей Семенович, р. 1908, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

ТИМШИН Прохор Ефимович, ряд., в/ч 64178, погиб 15.10.1943.

ТИСЛЕНОК Петр Ефимович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Лесновка, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

ТИТОВ Иван Васильевич, Ивановская обл., Тейковский р-н, д. Гари, ряд., в/ч 63408, погиб 15.10.1943.

ТИХОНОВ Дмитрий Акимович, Московская обл., г. Ногинск, ряд., 38 омсб, умер от ран 8.10.1943.

ТКАЧЕВ Андрей Филиппович, р. 1910, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., погиб 13.11.1943.

ТКАЧЕНКО Георгий Степанович, Курская обл., Горшеченский р-н, серж., 250 сд, 918 сп, погиб 15.10.1943.

ТКАЧЕНКО Дмитрий Лаврентьевич, Черниговская обл., Благовещенский р-н, с. Церковище, ефр., в/ч 53759, погиб 21.11.1943.

ТОБРАТОВ Федор Григорьевич, р. 1923, Рязанская обл., Путятинский р-н, с. Путятино, мл. лейт., в/ч 63408, погиб 1.11.1943.

ТОЛКАЧЕВ Сергей Михайлович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Унеча, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ТОЛОКНОВ Константин Семенович, Владимирская обл., г. Гусь-Хрустальный, ряд., 918 сп, погиб 15.10.1943.

ТОЛСТУХОВ Александр Григорьевич, Кировская обл., Санчурский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

ТОЛСТЯКОВ Федор Акимович, р. 1904, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Обуховка, ряд., в/ч 63547, погиб 23.11.1943.

ТОПЕРКО Федор Афанасьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 47991, погиб 19.11.1943.

ТОРОХОВ Валентин Михайлович, Удмуртская АССР, Вавожский р-н, с. Каменные Ключи, серж., в/ч 02299, погиб 16.11.1943.

ТОЧИЛА Максим Петрович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., в/ч 63403, погиб 11.11.1943.

ТОШЕВ Казанфар Магомет, р. 1921, Азербайджанская ССР, ряд., погиб 15.10.1943.

ТРЕБУХИН Сергей Леонтьевич, р. 1917, г. Орел, ряд., в/ч 641178, погиб 27.10.1943.

ТРЕТЬЯКОВ Алексей Петрович, Алтайский край, Родинский р-н, с. Родино, ст. серж., в/ч 70591, погиб 14.10.1943.

ТРЕТЬЯКОВ Иван Акимович, Брянская обл., Красногорский р-н, д. Николаевка, ст. серж., погиб 16.11.1943.

ТРИСОВ Никита Васильевич, р. 1920, Татарская АССР, ст. лейт., погиб в октябре 1943.

ТРИСОВ Яков Антонович, Татарская АССР, Кукмурский р-н, с. Куткишбай, ряд., в/ч 02299, погиб 17.11.1943.

ТРИТЫШКО Федор Нестерович, Брянская обл., Погарский р-н, ряд., погиб 15.11.1943.

ТРИФОНОВ Иларион Алексеевич, г. Москва, ряд., в/ч 63547, погиб 16.11.1943.

ТРОЙКИН Иван Васильевич, р. 1908, Ульяновская обл., Ульяновский р-н, д. Шисевка, ефр., в/ч 37733, погиб 21.10.1943.

ТРОНИН Елизар Михайлович, Удмуртская АССР, Дебесский р-н, д. Ченык, ст. серж., в/ч 64178, погиб 14.10.1943.

ТРОФИМОВ Александр Терентьевич, Брянская обл., Карачевский р-н, ряд., погиб 19.11.1943.

ТРУБИН Михаил Григорьевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 15.11.1943.

ТРУНОВ Петр Петрович, Алтайский край, Змеиногорский р-н, с. Таловка, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

ТРУСОВ Иван Петрович, Тульская обл., Арсеневский р-н, с. Борщовка, мл. лейт., в/ч 63547, погиб 16.11.1943.

ТУРАЕВ Мурзакул, Узбекская ССР, Сурхандарьинская обл., Сариассийский р-н, ряд., погиб 9.11.1943.

ТУРОВ Леон Федорович, р. 1899, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 17.11.1943.

ТЮГАШКИН Яков Васильевич, р. 1911, Новосибирская обл., Татарский р-н, д. Степановка, ряд., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

ТЯГНЕЙ Нестор Ефимович, р. 1899, Харьковская обл., Н. Егорьевский р-н, д. Большая Спелевая, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 9.10.1943.

УМАРОВ Джума, р. 1914, Туркменская ССР, Чарджоуская обл., Чарджоуский р-н, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 15.11.1943.

УМНИКОВ Петр Кузьмич, Чувашская АССР, Алатырский р-н, с. Уваровка, ряд., в/ч 64178, погиб 4.10.1943.

УРОЖАЙ Яков Ефимович, р. 1926, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Картушино, ряд., в/ч 63408, погиб 12.11.1943.

УРСЕГОВ Иван Николаевич, р. 1898, Удмуртская АССР, Завьяловский р-н, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

УТЕПОВ Джунус, р. 1900, Сузанский р-н, ряд., погиб 15.10.1943.

УШАКОВ Владимир Васильевич, Ярославская обл., Ярославский р-н, п. Красные Ткачи, ряд., 250 сд, 790 ап, погиб 29.10.1943.

ФАНДЮШИН Григорий Александрович, р. 1926, Брянская обл., Комаричский р-н, с. Башня, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ФАТЕЕВ Николай Константинович, р. 1919, Новосибирская обл., Троицкий р-н, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ФАТХУТДИНОВ Якия Гаязович, Татарская АССР, Арский р-н, п. Арск, ряд., в/ч 63408, погиб 21.10.1943.

ФЕДОРИН Иван Кондратьевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, с. Ущерпье, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ФЕДОСЕЕВ Алексей Сергеевич, р. 1925, Орловская обл., Моховский р-н, д. Бараново, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

ФЕДОСЕЕНКО Василий Корнеевич, р. 1926, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Картушино, ряд., в/ч 63547, погиб 19.11.1943.

ФЕДЯИНОВ Федор Ильич, Новосибирская обл., Болотнинский р-н, 142 сп, погиб 15.10.1943.

ФЕОФИЛОВ Илья Иванович, р. 1915, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ФИЛАТОВ Иван Егорович, Брянская обл., Карачевский р-н, ряд., в/ч 47991, погиб 20.11.1943.

ФИЛАТОВ Иван Егорович, р. 1925, Брянская обл., Карачевский р-н, д. Ключи, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ФИЛАТОВ Михаил Андреевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 21.11.1943.

ФИЛОНОВ Алексей Павлович, г. Москва, ряд., в/ч 70591, погиб 29.9.1943.

ФИЛЬЧАКОВ Петр Емельянович, Курская обл., Льговский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 19.11.1943.

ФИОФИЛОВ Илья Иванович, Свердловская обл., Исовский р-н, ряд., 447 сп, погиб 21.11.1943.

ФОМИН Алексей Митрофанович, р. 1913, Орловская обл., Хотынецкий р-н, п. Товарищество, ряд., погиб 15.10.1943.

ФОМИН Егор Павлович, р. 1898, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Сосновка, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ФОМИН Иван Сергеевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 21.11.1943.

ФОМИН Филипп Митрофанович, р. 1909, Брянская обл., Дубровский р-н, д. Летошники, ряд., погиб 17.11.1943.

ФОМЧЕНКО Григорий Тихонович, Гомельская обл., Чечерский р-н, с. Н.-Ясновцина, ряд., погиб 12.11.1943.

ФРАЛУКОВ Кузьма Николаевич, Вологодская обл., Вожегодский р-н, ряд., в/ч 37776, погиб 18.11.1943.

ФРОЛОВ Александр Ефимович, Смоленская обл., Сычевский р-н, д. Филиппово, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 19.11.1943.

ФРОЛОВ Игнат Сидорович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Займище, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ФРОЛОВ Илья Егорович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Займище, ряд., в/ч 70591, погиб 28.10.1943.

ФРОЛОВ Михаил Федорович, г. Тула, ряд., погиб 27.10.1943.

ФРОЛОВ Семен Сергеевич, Орловская обл., Залегощенский р-н, д. Какурино, ряд., погиб 14.10.1943.

ФРОЛОВ Сергей Иванович, г. Иваново, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 3.10.1943.

ФРОЛУКОВ Кузьма Николаевич, р. 1899, Вологодская обл., Вожегодский р-н, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 18.11.1943.

ХАДЖИМУРАТОВ Бабо, ряд., в/ч 38883, погиб 22.11.1943.

ХАЛЕЦКИЙ Никифор Иванович, Ирбейский р-н, д. Мельничное, ряд., в/ч 18677, погиб 16.11.1943.

ХАЛЫШОВ Егор Никитович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 12.11.1943.

ХАРИСОВ Гаян Харисович, р. 1920, Татарская АССР, Калининский р-н, д. Зубаир, мл. лейт., 250 сд, 922 сп, погиб 12.11.1943.

ХАРЛАМОВ Ефим Федорович, р. 1915, г. Орел, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ХАСАМИЕВ Мавлий Мавлиевич, Башкирская АССР, Туймазинский р-н, ряд., в/ч 47991, погиб 22.11.1943.

ХАСАНОВ Атажан, р. 1903, Узбекская ССР, г.Ташкент, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 18.11.1943.

ХАТЮХИН Иван Егорович, Брянская обл., Комаричский р-н, д. Почино Алешок, ряд., в/ч 63547, погиб 12.11.1943.

ХАФЫЗОВ Закир Гиниятович, р. 1925, Башкирская АССР, г. Уфа, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ХИМИЧ Георгий Иванович, Кабардино-Балкарская АССР, г. Прохладный, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 14.11.1943.

ХЛИСТУНОВ Иван Сергеевич, р. 1924, Брянская обл., Стародубский р-н, п. Ковалевщина, ряд., погиб 18.11.1943.

ХЛИСТУНОВ Семен Владимирович, р. 1898, Брянская обл., Стародубский р-н, п. Ковалевщина, ряд., в/ч 63547, погиб 19.11.1943.

ХЛИСТУНОВ Федор Захарович, р. 1901, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Картушино, ряд., в/ч 63547, погиб 22.11.1943.

ХОЛИН Аким Михайлович, р. 1911, Брянская обл., Новозыбковский р-н, с. Перевоз, ряд., в/ч 37776, погиб 17.11.1943.

ХОМЯКОВ Михаил Гаврилович, р. 1909, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Случок, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ХОХЛОВ Егор Семенович, р. 1914, Брянская обл., Погарский р-н, с. Курово, ряд., 918 сп, погиб 15.11.1943.

ХОХЛОВ Николай Филимонович, р. 1909, Саратовская обл., г. Аткарск, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

ХРАМЕНКОВ Никита Платонович, Горно-Алтайская обл., Шебалинский р-н, серж., погиб 15.11.1943.

ХРОЛЕНОК Степан Михайлович, р. 1899, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Неветруево, ряд., 446 сп, погиб 22.11.1943.

ХУДАЙБЕРГИН Пулат, р. 1908, г. Ленинабад, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

ЦВЕТКОВ Иван Васильевич, Тульская обл., Плавский р-н, ряд., в/ч 70591, погиб 14.10.1943.

ЦВИЛЕВ Никита Степанович, р. 1906, Брянская обл., Погарский р-н, д. Березовка, ряд., 250 сп, погиб 15.11.1943.

ЦЕВМЕНКОВ Семен Петрович, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Кветунь, в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

ЦЕПКО Николай Михайлович, р. 1921, Черкасская обл., Золотоношский р-н, с. Вознесенское, ряд., погиб 12.10.1943.

ЦИГОРОВ Михаил Васильевич, р. 1916, Горьковская обл., г. Павлово, мл. серж., в/ч 12339, погиб 28.10.1943.

ЦУКАНОВ Александр Кузьмич, р. 1911, Орловская обл., ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ЦУПРУНОВ Михаил Егорович, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63403, погиб 21.11.1943.

ЦЫРКИН Анисим Андреевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 21.11.1943.

ЦЫСЬ Федор Васильевич, Таджикская ССР, Орджоникидзеабадский р-н, погиб 14.10.1943.

ЧАРШАМБИЕВ Джума, р. 1910, Узбекская ССР, Сурхандарьинская обл., ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ЧБУКИН Федор Александрович, р. 1921, ряд., 192 сд, 519 сп, погиб 14.11.1943.

ЧЕКМАРЕВ Павел Данилович, р. 1909, г. Москва, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ЧЕРЕБЕДОВ Кузьма Иванович, Орловская обл., Шаблыкинский р-н, ряд., в/ч 64142, погиб 22.11.1943.

ЧЕРНЕНОК Кондрат Борисович, р. 1901, Брянская обл., Стародубский р-н, п. Бродок, ряд., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

ЧЕРНИКОВ Николай Софронович, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., 250 сд, погиб 16.11.1943.

ЧЕРНИЧКИН Николай Андреевич, Мордовская АССР, Краснослободский р-н, д. Ст. Горянка, серж., в/ч 70591, погиб 12.10.1943.

ЧЕРНОВСКИЙ Иван Петрович, р. 1900, Воронежская обл., Владимировский р-н, с. Варваровка, ряд., 397 сд, 703 осб, погиб 19.11.1943.

ЧЕРНОГУЗОВ Петр Кузьмич, Воронежская обл., Белогорьевский р-н, с. Колоденское, ст. серж., в/ч 37776, погиб 22.11.1943.

ЧЕРНЫШОВ Сергей Алексеевич, р. 1917, Пензенская обл., Камешкирский р-н, с. Камышенка, ефр., в/ч 64178, погиб 13.10.1943.

ЧЕРНЯК Павел Нестерович, Московская обл., г. Орехово-Зуево, ст. серж., в/ч 70591, погиб 13.10.1943.

ЧЕРТКОВ Григорий Ермолаевич, Брянская обл., Трубчевский р-н, ряд., в/ч 63547, погиб 18.11.1943.

ЧИРКО Георгий Сергеевич, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Меленск, ряд., в/ч 03729, погиб 13.11.1943.

ЧУБАЕВ Ефим Михайлович, р. 1895, Тамбовская обл., Сосновский р-н, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ЧУГВА Константин Степанович, Новосибирская обл., Новосибирский р-н, с. Гусинка, ряд., погиб 13.11.1943.

ЧУГРЕЕВ Сергей Васильевич, г. Москва, ряд., в/ч 70591, погиб 29.9.1943.

ЧУЛКОВ Александр Григорьевич, Оренбургская обл., Сорочинский р-н, серж., в/ч 47991, погиб 22.11.1943.

ЧУРАКОВ Константин Иванович, Калининская обл., Зубцовский р-н, серж., погиб 16.10.1943.

ШАБЕЛЬНИКОВ Роман Федорович, р. 1907, Оренбургская обл., Октябрьский р-н, ряд., погиб 27.10.1943.

ШАГО Михаил Поливеевич, р. 1923, Брянская обл., Стародубский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 4.11.1943.

ШАКАНОВ Магаш, р. 1915, Кустанайская обл., лейт., погиб 14.10.1943.

ШАКИРОВ Григорий, Татарская АССР, Сабинский р-н, ст. Шамардан, ряд., в/ч 64178, погиб 15.10.1943.

ШАЛЫГИН Федор Федорович, р. 1909, Саратовская обл., Балаковский р-н, с. Алексеевка, лейт., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ШАМАРО Алексей Захарович, р. 1899, Брянская обл., Погарский р-н, д. Курово, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 21.11.1943.

ШАПОРОВ Юрий Кузьмич, р. 1898, Брянская обл., Погарский р-н, д. Козиловка, ряд., погиб 22.11.1943.

ШАХМАНОВ Николай Сергеевич, Алтайский край, Косихинский р-н, с. Налобиха, серж., погиб 28.11.1943.

ШАХОВ Александр Иванович, Орловская обл., Залегощенский р-н, д. Рождественское, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

ШАШКИН Владимир Иванович, Московская обл., г. П.-Посад, мл. серж., в/ч 63547, погиб 13.11.1943.

ШВАНИЧЕВ Шнось, р. 1903, Казахская ССР, Гурьевская обл., Эмбинский р-н, ряд., 918 сп, погиб 3.10.1943.

ШВЕД Григорий Тихонович, Брянская обл., Стародубский р-н, с. Чубковичи, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

ШВЕД Иван Кузьмич, р. 1914, Брянская обл., Погарский р-н, д. Лосевка, погиб 12.11.1943.

ШВЕДОВ Анатолий Николаевич, р. 1898, г. Сумы, ряд., погиб 15.10.1943.

ШВЕДОВ Павел Яковлевич, р. 1925, Удмуртская АССР, г. Саранов, ст. серж., в/ч 02299, погиб 17.11.1943.

ШВЕДЧИКОВ Константин Иванович, Ярославская обл., Рыбинский р-н, ряд., 918 сп, погиб 16.10.1943.

ШВЕДЬКО Николай Прокофьевич, серж., в/ч 48991, погиб 22.11.1943.

ШЕВЦОВ Тихон Исакович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Рожны, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ШЕВЧЕНКО Дмитрий Кузьмич, р. 1905, Ростовская обл., Пролетарский р-н, х. Романовка, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

ШЕВЧЕНКО Павел Тимофеевич, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., 946 сп, погиб 22.11.1943.

ШЕЛКОВСКИХ Иван Иванович, Воронежская обл., Грибановский р-н, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ШЕСТАКОВ Виктор Валерьянович, р. 1925, г. Брянск, ефр., погиб 16.10.1943.

ШЕСТАКОВСКИЙ Дмитрий Валерьянович, Брянская обл., Брянский р-н, п. Локоть, ряд., погиб 6.10.1943.

ШИБАНОВ Иван Яковлевич, Воронежская обл., Воробьевский р-н, ряд., в/ч 63408, погиб 14.10.1943.

ШИГАЕВ Николай Алексеевич, Ивановская обл., Кинешемский р-н, д. Иваново, ряд., в/ч 70591, погиб 13.10.1943.

ШИЛЕНОК Михаил Харитонович, р. 1905, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Пестриково, ряд., в/ч 45919, погиб 27.10.1943.

ШИЛЕНОК Тимофей Акулович, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Дохновичи, ряд., в/ч 47991, погиб 20.11.1943.

ШИЛИН Семен Титович, р. 1912, Брянская обл., Трубчевский р-н, д. Селец, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

ШИЛОВ Дмитрий Александрович, р. 1921, лейт., погиб 12.11.1943.

ШИЛЬГОВ Владимир Иванович, р. 1917, г. Одесса, ряд., 142 сп, погиб 14.10.1943.

ШИРИН Дмитрий Самойлович, р. 1909, Красноярский край, Боготольский р-н, ряд., погиб 25.11.1943.

ШИРОЧКОВ Иван Кириллович, р. 1925, Татарская АССР, г. Казань, ряд., 918 сп, погиб 16.11.1943.

ШИШКИН Василий Васильевич, р. 1924, Орловская обл., Хотынецкий р-н, п. Рябинка, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ШКРЕД Николай Григорьевич, р. 1906, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Гудовка, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ШЛУКОВ Иван Владимирович, р. 1917, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Пантусово, ряд., в/ч 63547, погиб 23.11.1943.

ШЛЫК Григорий Малахович, р. 1925, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 18.11.1943.

ШМАНЕВ Иван Тимофеевич, Орловская обл., ряд., погиб 15.10.1943.

ШПИКЛЕР Анатолий Зиносевич, ряд., в/ч 38835, погиб 12.11.1943.

ШРАМОВ Петр Васильевич, Брянская обл., Почепский р-н, д. Семцы, ряд., в/ч 37733, погиб 22.11.1943.

ШУЛАХОВ Акталяк, Казахская ССР, Актюбинская обл., Алгинский р-н, ряд., в/ч 47991, погиб 21.11.1943.

ШУЛЬГИН Петр Степанович, р. 1903, Саратовская обл., Федоровский р-н, д. Романовка, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 21.11.1943.

ШУМЕЙКО Гавриил Ефимович, Брянская обл., Клинцовский р-н, ряд., погиб 21.11.1943.

ШУМИЛОВ Григорий Васильевич, Вологодская обл., Бабушкинский р-н, д. Глимиц, ст. серж., в/ч 63408, погиб 30.10.1943.

ШУТЬКО Арсентий Иванович, Черниговская обл., Щорский р-н, д. Софиевка, ряд., в/ч 63408, погиб 21.11.1943.

ЩЕКОТИХИН Михаил Матвеевич, р. 1916, Брянская обл., Новозыбковский р-н, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 22.11.1943.

ЩЕМЕЛИНИН Василий Кузьмич, Брянская обл., Почепский р-н, д. Семцы, ряд., 918 сп, погиб 14.11.1943.

ЩЕПКИН Виктор Александрович, р. 1926, Смоленская обл., Новодугинский р-н, д. Филиппово, ряд., погиб 15.11.1943.

ЩЕРБАК Дмитрий Борисович, Оренбургская обл., Акбулакский р-н, мл. лейт., в/ч 70591, погиб 15.10.1943.

ЩЕРБАКОВ Василий Моисеевич, Рязанская обл., Рязанский р-н, ефр., погиб 4.10.1943.

ЩЕРБАКОВ Иван Евдокимович, Орловская обл., Урицкий р-н, д. Котово, ряд., 446 сп, погиб 21.11.1943.

ЩЕРБАКОВ Федор Сергеевич, р. 1908, Брянская обл., г. Клинцы, ряд., погиб 24.11.1943.

ЩЕТИНИН Василий Яковлевич, Старожиловский р-н, мл. серж., погиб 15.10.1943.

ЩИКОТИХИН Михаил Тихонович, р. 1911, г. Орел, ряд., погиб 29.11.1943.

ЭЛЬДАРОВ Амир Султанович, Дагестанская АССР, Касумкентский р-н, с. Испик, ряд., 250 сд, 918 сп, погиб 15.10.1943.

ЮГОВ Иван Степанович, р. 1919, Удмуртская АССР, Пудемский р-н, д. Цыпия, кап., 250 сд, 918 сп, погиб 19.11.1943.

ЮДЕНКОВ Алексей Устинович, Брянская обл., г. Почеп, ряд., в/ч 63408, погиб 27.10.1943.

ЮДОВ Михаил Семенович, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Сергеевка, ряд., в/ч 64178, погиб 18.10.1943.

ЮРКОВ Анатолий Лаврентьевич, Брянская обл., Брасовский р-н, д. Сниткино, ряд., в/ч 64178, погиб 21.10.1943.

ЮРКОВ Павел Тихонович, Брянская обл., Брасовский р-н, ряд., погиб 27.10.1943.

ЮРЬЕВ Михаил Емельянович, р. 1911, Алтайский край, Кытмаковский р-н, д. Ново-Оплеухино, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

ЮСУПОВ Холмерза, Узбекская ССР, Ташкентская обл., Аккурганский р-н, ряд., в/ч 37733, погиб 13.11.1943.

ЯБЛОНСКИЙ Михаил Семенович, р. 1918, Киевская обл., Мироновский р-н, д. Козин, ряд., 397 сд, 446 сп, погиб 19.11.1943.

ЯГОДКА Иван Яковлевич, р. 1905, Брянская обл., Погарский р-н, д. Посудичи, в/ч 3729, погиб 22.11.1943.

ЯКИМЕНКО Гаврил Иванович, Брянская обл., Клинцовский р-н, д. Душкино, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ЯКИМЕНКО Петр Лукич, р. 1916, Орловская обл., Свердловский р-н, ряд., погиб 31.10.1943.

ЯКОВЕНКО Николай Игнатьевич, р. 1919, Брянская обл., Стародубский р-н, д. Дареевичи, ряд., в/ч 70591, погиб 29.10.1943.

ЯКОВЛЕВ Алексей Иванович, Калининская обл., кап., погиб 11.12.1943.

ЯКОВЛЕВ Алексей Иларионович, р. 1903, Амурская обл., Свободский р-н, д. Загон, ряд., 397 сд, 447 сп, погиб 19.11.1943.

ЯКУНИН Сергей Осипович, Орловская обл., ряд., погиб 15.10.1943.

ЯКЫБАЕВ Комнебай, р. 1903, Ашхабадская обл., ряд., погиб 15.10.1943.

ЯРИНОВ Дмитрий Кириллович, р. 1910, Липецкая обл., Добровский р-н, с. Мохоново, ряд., в/ч 63547, погиб 12.11.1943.

ЯТМАНОВ Владимир Спиридонович, р. 1925, Горьковская обл., Лысковский р-н, г. Воротынец, ряд., в/ч 63547, погиб 14.11.1943.

АСНОЎНЫЯ СКАРАЧЭННІ, ЯКІЯ ПРЫНЯТЫ Ў КНІЗЕ "ПАМЯЦЬ"

авіяц. — авіяцыйны
арт. — артылерыйскі
в. (д.) — вёска (деревня)
в/ч — вайсковая часць
вобл. (обл.) — вобласць
Воп. — вопіс
г. — год, горад
гл. — глядзі
г.п. — гарадскі пасёлак
гв. — гвардзейскі, гвардыі
інш. — іншыя
кав. — кавалерыйскі
кап. — капітан
Л. — ліст
лейт. — лейтэнант
мал. (мл.) — малодшы
н. (р.) — нарадзіўся
отд. — отдельный
п/п — палявая пошта
палк. — палкоўнік
пас. — пасёлак
рад. (ряд.) — радавы
р-н — раён
с. — сяло
С. — старонка
сд — стралковая дывізія
сп — стралковы полк
Спр. — справа
с/с — сельсавет
ст. — стагоддзе, старшы, станцыя
старш. — старшына
сярж. (серж.) — сяржант
Т. — том
танк. — танкавы
Ф. — фонд
Чырв. — Чырвоная (Армія)
яфр. (ефр.) — яфрэйтар

ЗМЕСТ

ДА ЧЫТАЧА 17
Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел раёна 19

АД ЧАСОЎ ПЕРШАБЫТНЫХ – 1917

ЗЯМЛЯ НАШЫХ ПРОДКАЎ 21
Таямніцы старажытных гарадзішчаў 31
Сляды славянскіх паселішчаў 35
Край сівых курганоў 37
На раздарожжы 41

У СКЛАДЗЕ ВЯЛІКАГА КНЯСТВА ЛІТОЎСКАГА 43
Дакументы сведчаць 46
Першыя звесткі пра вёскі Данілавічы, Дубровічы і Другавічы 46
На мяжы стагоддзяў 47
Дакументы сведчаць 50
З ліста ваяводзе віленскаму пану Гаштольту аб крыўдах мяшчан гомельскіх 50
З апісання вёсак Данілавічы, Навасёлкі, Старое і Юркавічы 52

У СКЛАДЗЕ РЭЧЫ ПАСПАЛІТАЙ 55
Войны, спусташэнні, голад 55
Расійскія стараверы беглі ў Ветку 58
Ветка -- цэнтр расійскага расколу 60
Рэлігійныя канфесіі на Веткаўшчыне 64
Эканамічнае развіццё Веткаўшчыны 64
Е. І. Пугачоў і Ветка 66

У СКЛАДЗЕ РАСІЙСКАЙ ІМПЕРЫІ 67
Дакументы сведчаць 76
Спіс двараў, якія валодалі населенымі пунктамі Веткаўшчыны 76
Сутычка стараверaў з уладамі 76
Са справаздачы магілёўскага губернатара аб стане гаспадаркі губерні 77
З пісьма смаленскага, віцебскага і магілёўскага губернатара М. М. Хаванскага 78
Са справаздачы аб кірмашах 1846 г. 78
Парэформенная Веткаўшчына (1861 – 1900 гг.) 79

ВЕТКАЎШЧЫНА НА ПАЧАТКУ XX СТАГОДДЗЯ 87
Стан гаспадаркі і ўмовы жыцця 87
Народная асвета 93
Ахова здароўя 95
Ветэрынарная служба 96
Канфесіі на Веткаўшчыне 96

Грамадскі зрух на Веткаўшчыне 97

1917 – 1941

НА КРУТЫМ ПАВАРОЦЕ ГІСТОРЫІ 101
Саўдэп. Першыя крокі 104
У тыя дні 105
1918 г. Нямецкая акупацыя 106
Дакументы сведчаць 108
З тэлеграмы на імя Саўнаркома ад камандуючага Заходнім фронтам 108
З паведамлення камандарма 1-й арміі Сцяпанава 108
Склад першага Веткаўскага рэўкома 109
З рэзалюцыі агульнага сходу жыхароў в. Глухаўка... 109
Так было... 109
У баях і паходах 110
Удзельнікі грамадзянскай вайны 112
Маракі з Веткаўшчыны 115
Павіннасці, развёрсткі, рабункі 119

ПАСЛЯВАЕННАЕ СТАНАЎЛЕННЕ ГАСПАДАРКІ 120
Дакументы сведчаць 122
З пратакола пасяджэння Веткаўскага рэўсаўдэпа 122
З загада гомельскага павятовага рэўкома 122
Са справаздачы губернскага ўпраўлення месцаў зняволення 123
Са звестак аб населеных пунктах, якія ўвайшлі ў склад новых валасцей Гомельскага павета 123
Нэп на Веткаўшчыне 124
Дакументы сведчаць 125
З рэзалюцыі Веткаўскага валаснога з'езда Саветаў... 125
З рэзалюцыі адкрытага сходу членаў ячэйкі РКП(б) аколіцы в. Хізы... 125
З рэзалюцыі валасной сялянскай канферэнцыі... 125
У дапамогу Паволжу 126
Дакументы сведчаць 127
З пратакола агульнага сходу Веткаўскага саюза спажывецкіх таварыстваў 127
Спіс дзяцей Паволжа, якіх узялі на выхаванне грамадзяне Веткаўскай воласці 127
Адзіны сельскагаспадарчы падатак 128
Дакументы сведчаць 128
З рэзалюцыі Веткаўскай валасной беспартыйнай сялянскай канферэнцыі 128
Хозяйство крестьянина д. Старое Село Семенцова... 129
Вясковы актыў 130
З паведамлення селькора 131
З даведкі аб забойстве селькора в. Данілавічы... Лебедзева І. С. 131
Іван Сяргеевіч Лебедзеў 131

Вострыя грані 131
Дакументы сведчаць 133
З тэлеграмы Гомельскага укома 133
Са спіса рэлігійных устаноў па Гомельскаму павету 133
Са звестак аб стане Свяцілавіцкай валасной бібліятэкі... 133
З пратакола пасяджэння Веткаўскага валаснога выканаўчага камітэта аб перайменаванні вуліц 134

АДРАДЖЭННЕ 134
За газетным радком 136
Дакументы сведчаць 137
Эканамічны стан Веткаўскага раёна... 137
З пратакола міжведамаснай нарады... аб электрыфікацыі Веткі 138

ГАДЫ ЦЯЖКІХ ВЫПРАБАВАННЯЎ 139
Дакументы сведчаць 142
З дакладной запіскі ў ЦК КП(б)Б 142
"Чыстка" калгасаў 143
Са звестак аб ходзе калектывізацыі ў Веткаўскім раёне... 143

ВЕТКАЎШЧЫНА ПАД ЧАС КАРЭННЫХ ЗМЕН 144
Дакументы сведчаць 147
Спіс кіраўнікоў калгасаў Веткаўскага раёна 147
Пісьмо-папярэджанне старшыні калгаса "Чырвоная моладзь" Міхалу Іванавічу Шалюту 147
За газетным радком. На старонках раённай газеты "За бальшавіцкія тэмпы"... .. 148

НАПЯРЭДАДНІ БЯДЫ 152
Перадавікі вытворчасці Веткаўшчыны... 155

З НЕБЫЦЦЯ 157
"17 гадоў на Калыме" 157
Вынішчаліся цэлыя роды 158
Каралі і чужых і сваіх 159
Вернутыя імёны. Бязвінныя ахвяры палітычных рэпрэсій 159

1941 – 1945

ШЛА ВАЙНА НАРОДНАЯ 189
Воіны Чырвонай Арміі, якія загінулі пры абароне і вызваленні Веткаўскага раёна ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і пахаваныя на яго тэрыторыі 201

ПРАДСТАЎНІКІ ГРАМАДСКАСЦІ ВЕТКАЎСКАГА РАЁНА, ЯКІЯ ПРЫМАЛІ АКТЫЎНЫ ЎДЗЕЛ У ПОШУКУ, ЗБОРЫ І ПАДРЫХТОЎЦЫ МАТЭРЫЯЛАЎ ДЛЯ КНІГІ "ПАМЯЦЬ":

Р. І. Анікеіч, А. А. Аніскова, А. М. Аніскоў, А. І. Асіпкоў, У. П. Баннікаў, Н. С. Барабанава, А. А. Гатальская, А. А. Грамыка, Л. В. Грышэчкін, В. М. Дзіндзікаў, Э. М. Жукава, У. А. Карпачоў, Р. Р. Клімава, Г. Я. Корхава, М. П. Кулажанка, Л. А. Лабацкая, Г. І. Лапацін, М. П. Лісімаў, С. І. Лявонцьева, М. А. Мендзелеў, М. Д. Пагарцаў, А. В. Прыходзька, Л. Д. Раманава, Л. І. Салодкіна, М. Р. Сарасека, М. В. Сепікава, С. Л. Скачынскі, Л. А. Скурлова, К. А. Слуцкая, П. В. Сяляеў, Л. А. Трушкова, Т. У. Усцінава, М. П. Чаванькова, Ф. І. Чарнюгоў, М. В. Чваркоў, І. Ю. Чыжова, З. Г. Цімашэнка, У. В. Цяцера, М. П. Шалюта, В. С. Шапараў, У. Д. Швец, А. А. Шыцікава.

ПРАДСТАЎНІКІ ІНШЫХ АРГАНІЗАЦЫЙ, ЯКІЯ ДАПАМАГЛІ Ў ЗБОРЫ МАТЭРЫЯЛАЎ ДЛЯ КНІГІ "ПАМЯЦЬ":

К. А. Бікарэвіч, П. С. Ельскі, М. М. Ермакоў, А. Д. Карасёў, М. І. Кузьменка, І. А. Процкін, М. Я. Райская, Л. А. Федарэнка, Э. А. Чартко, А. М. Шныпаркоў.

Раённая камісія па стварэнні дакументальнай хронікі "Памяць" шчыра ўдзячна кіраўнікам калгасаў і саўгасаў, дзяржаўных і малых прадпрыемстваў і ўстаноў раёна А. Я. Атрошкіну, П. У. Брытаву, А. С. Краўцову, В. В. Кудлянкову, У. М. Сенкевічу і інш. за дапамогу ў выданні кнігі.

Фота: А. П. Дрыбаса, М. І. Прыходзькі, С. П. Халадзіліна, В. У. Харчанкі, з фондаў Веткаўскага дзяржаўнага музея народнай творчасці, асабістых архіваў.

Картограф: Г.Р. Шыкунова.